

รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์

ข้อมูลกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับสังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคงของประเทศฟิลิปปินส์

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

พ.ศ. ๒๕๖๓

คณะผู้วิจัย

รศ. พรชัย สุนทรพันธุ์

ผู้วิจัย

ประพฤติ ฉัตรประภาชัย

หัวหน้าโครงการ / ผู้วิจัย

ดร. ณัฐพงษ์ สุวรรณอินทร์

ผู้วิจัย

ยุรฉัตร ยุวานนท์

ผู้วิจัย

Aileen V. Sicat

ผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ ภาพรวมด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศฟิลิปปินส์	๑
๑.๑ นโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรม	๑
๑.๑.๑ สภาพและลักษณะทางสังคมของประเทศฟิลิปปินส์	๒
๑.๑.๒ นโยบายในอดีตด้านสังคมและวัฒนธรรม	๘
๑.๑.๓ นโยบายในปัจจุบันด้านสังคมและวัฒนธรรม	๘
๑.๑.๔ ปัญหาและอุปสรรคบางประการในการดำเนินงานตามนโยบาย	๑๖
๑.๒ ความตกลงระหว่างประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ฟิลิปปินส์ทำไว้กับประเทศอื่นหรือองค์การระหว่างประเทศ	๑๙
บทที่ ๒ ภาพรวมการเมืองและความมั่นคงของประเทศฟิลิปปินส์	๒๗
๒.๑ นโยบายด้านการเมืองและความมั่นคง	๒๗
๒.๑.๑ สถานการณ์ด้านการเมืองและความมั่นคงในประเทศฟิลิปปินส์	๒๗
๒.๑.๒ นโยบายทางการเมืองและความมั่นคงในอดีต	๗๐
๒.๑.๓ นโยบายทางการเมืองและความมั่นคงในปัจจุบัน	๗๓
๒.๑.๔ การบังคับใช้นโยบายในการจัดการปัญหาตลอดจนอุปสรรค	๘๒
๒.๒ สนธิสัญญาระหว่างประเทศในประเด็นด้านการเมืองและความมั่นคง	๘๖
บทที่ ๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรม	๙๐
๓.๑ กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา	๙๐
๓.๑.๑ ภาพรวมของการศึกษาของฟิลิปปินส์	๙๐
๓.๑.๒ กฎหมายการศึกษาภาคบังคับ	๙๓
๓.๑.๓ กฎหมายการศึกษาระดับอุดมศึกษา	๑๐๑
๓.๑.๔ กฎหมายการอาชีวศึกษา	๑๐๔
๓.๑.๕ กฎหมายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	๑๐๗

๓.๒	กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงานและส่งเสริมศักยภาพ แรงงาน	๑๐๙
๓.๒.๑	ภาพรวมด้านแรงงานของฟิลิปปินส์	๑๐๙
๓.๒.๒	กฎหมายคุ้มครองแรงงาน	๑๑๐
๓.๒.๓	กฎหมายประกันสังคมและกฎหมายเกี่ยวกับค่าตอบแทนในการทำงาน	๑๒๒
๓.๒.๔	กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	๑๒๓
๓.๒.๕	กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านแรงงาน	๑๒๔
๓.๒.๖	กฎหมายคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในต่างแดน	๑๒๔
๓.๓	กฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุข	๑๒๖
๓.๓.๑	ภาพรวมด้านสาธารณสุขของฟิลิปปินส์	๑๒๖
๓.๓.๒	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข	๑๒๘
๓.๓.๓	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อ	๑๓๓
๓.๓.๔	กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ	๑๓๔
๓.๓.๕	กฎหมายเกี่ยวกับอาหาร	๑๓๗
๓.๓.๖	กฎหมายเกี่ยวกับยา	๑๓๙
๓.๓.๗	กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด มาตรการการป้องกัน ปราบปรามและต่อต้าน ยาเสพติด	๑๔๐
๓.๓.๘	กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องสำอาง	๑๔๒
๓.๓.๙	กฎหมายเกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุขและโรงพยาบาล	๑๔๒
๓.๓.๑๐	กฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ กฎหมายว่าด้วยมาตรฐาน ของผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ ยาและเครื่องสำอาง	๑๔๖
๓.๔	กฎหมายเพื่อสนับสนุนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร	๑๔๗
๓.๕	กฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพของระบบราชการ	๑๕๕
๓.๖	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมและการคุ้มครองคุณภาพชีวิต	๑๖๘
๓.๖.๑	กฎหมายคุ้มครอง เด็ก สตรี และคนชรา	๑๗๗
๓.๖.๒	กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	๑๙๓

๓.๗	กฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๙๖
๓.๘	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรม อนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิต	๒๑๙'

บทที่ ๔ กฎหมายเกี่ยวกับการเมืองและความมั่นคง **๒๓๘**

๔.๑	กฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ข้อมูลข่าวสารของราชการ และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่	๒๓๘
๔.๑.๑	บทบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ และพนักงานของรัฐ	๒๓๘
๔.๑.๒	ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐	๒๔๖
๔.๑.๓	รัฐกิจจานุเบกษา (Official Gazette)	๒๗๖
๔.๑.๔	กฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ	๒๗๗
๔.๒	กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย	๒๗๙
๔.๒.๑	รัฐบัญญัติว่าด้วยกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น	๒๗๙
๔.๒.๒	สถานการณ์ฉุกเฉินของชาติ	๒๘๑
๔.๒.๓	รัฐบัญญัติยาราคาถูก พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๘๓
๔.๒.๔	รัฐบัญญัติว่าด้วยราคา พ.ศ. ๒๕๓๕	๒๘๓
๔.๒.๕	รัฐบัญญัติว่าด้วยวิฤติพลังงานไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๓๖	๒๘๔
๔.๒.๖	รัฐบัญญัติวิฤติการกักตุนน้ำของชาติ พ.ศ. ๒๕๓๘	๒๘๕
๔.๒.๗	กฎอัยการศึก	๒๘๕
๔.๓	กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๒๘๗
๔.๓.๑	รัฐบัญญัติว่าด้วยเดือนแห่งการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๒๘๗
๔.๓.๒	ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข	๒๘๗
๔.๓.๓	รัฐบัญญัติว่าด้วยการกำหนดและลงโทษการกระทำผิดฐานเจ้าพนักงาน ยักยอกทรัพย์	๒๙๕
๔.๓.๔	รัฐบัญญัติว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๒	๓๐๐
๔.๓.๕	รัฐบัญญัติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตและการฉ้อราษฎร์บังหลวง	๓๐๑

๔.๓.๖	กฎหมายต่อต้านการทุจริต	๓๐๓
บทที่ ๕	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง	๓๐๖
	ภาครัฐและเอกชน	
๕.๑	หน่วยงานและองค์กรของรัฐด้านสังคม	๓๐๖
๕.๑.๑	คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยชนเผ่าพื้นเมือง	๓๐๖
๕.๑.๒	กระทรวงศึกษาธิการ	๓๐๘
๕.๑.๓	กระทรวงสาธารณสุข	๓๑๒
๕.๑.๔	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๓๑๕
๕.๑.๕	กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	๓๒๓
๕.๑.๖	กระทรวงยุติธรรม	๓๒๘
๕.๑.๗	กระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น	๓๓๑
๕.๑.๘	กระทรวงพลังงาน	๓๓๕
๕.๑.๙	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๓๓๙
๕.๑.๑๐	กระทรวงสาธารณสุขูปโภคและทางหลวง	๓๔๓
๕.๑.๑๑	กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา	๓๔๖
๕.๒	หน่วยงานและองค์กรเอกชนด้านสังคม	๓๕๐
๕.๓	หน่วยงานและองค์กรของรัฐด้านวัฒนธรรม	๓๕๒
๕.๔	หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม	๓๕๔
๕.๕	หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	๓๕๔
๕.๖	หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	๓๕๕
๕.๖.๑	พรรคนาซีโอนาลิสตา (Nacionalista Party)	๓๕๖
๕.๖.๒	พรรคเสรีนิยม (Liberal Party)	๓๕๗
๕.๗	หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง	๓๕๘
๕.๗.๑	กระทรวงกลาโหม	๓๕๘
๕.๗.๒	กระทรวงการต่างประเทศ	๓๖๑
๕.๗.๓	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๓๖๓

๕.๘ หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและความมั่นคงของประเทศ

๓๖๖

บทที่ ๖ บทสรุป

๓๖๗

บทที่ ๑

ภาพรวมด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศฟิลิปปินส์

๑.๑ นโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรม

ประเทศฟิลิปปินส์ถือว่าความยุติธรรมทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวดดังที่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญได้วางหลักไว้ในข้อ ๑๓ ว่าด้วยความยุติธรรมทางสังคมและสิทธิมนุษยชน ในมาตรา ๑ บัญญัติว่า “รัฐสภาจะต้องให้ความสำคัญสูงสุดกับการตรากฎหมายที่มุ่งคุ้มครองและเพิ่มพูนสิทธิของประชาชนทั้งหมดที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การลดความไม่เสมอภาคในทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม (cultural inequalities) โดยการกระจายความมั่งคั่งและอำนาจทางการเมือง อย่างเป็นธรรมเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน”^๑

นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญยังได้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้บรรลัวัตรุประสงค์ทางสังคมและวัฒนธรรมไว้อีกหลายประการ เช่น ข้อ ๑๓ มาตรา ๓ การให้ความสำคัญคุ้มครองแรงงานอย่างเต็มรูปแบบ ส่งเสริมโอกาสในการจ้างงานที่เพียงพอและเท่าเทียมให้แก่พลเมือง รวมทั้งส่งเสริมโอกาสในการจ้างงานอย่างเท่าเทียมแก่พลเมืองทุกคน และให้ความสำคัญคุ้มครองแก่สตรีผู้ใช้แรงงานโดยการกำหนดให้ทำงานในสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ มาตรา ๔ ถึง มาตรา ๑๐ กำหนดแผนงานปฏิรูปที่ดินทำกิน อันมีพื้นฐานอยู่บนสิทธิของเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน เพื่อให้เกษตรกรทั้งหลายได้รับผลผลิตที่เป็นธรรมจากที่ดินที่ตนได้ลงทุนลงแรงเพาะปลูกไว้ กำหนดแผนงานการปฏิรูปที่ดินในเขตเมือง และการจัดสรรที่อยู่อาศัยให้อยู่ในราคาที่สามารถครอบครองได้ การจัดสรรที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพและบริการขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ด้อยโอกาสและพลเมืองไร้บ้านที่อยู่ในเขตเมือง รวมทั้งมาตรา ๑๗ ก็ได้รับรองสิทธิขององค์กรภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจในทุกระดับอย่างแข็งขันและเหมาะสม และให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะทำหน้าที่ออกมาตรการทางกฎหมายที่

^๑ ข้อ ๑๓ มาตรา ๑ แห่งรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐), สืบค้นได้ที่ <http://www.lawphil.net/consti/cons1987.html>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑). อนึ่ง เหตุที่ผู้วิจัยใช้คำว่า “ข้อ” แทนคำว่า “หมวด” สำหรับคำว่า Article นั้น เนื่องจากกฎหมายบางฉบับใช้คำว่า Article แทนความหมายของคำว่า “มาตรา” กล่าวคือ เป็นกฎหมายในบทนั้น ๆ โดยไม่มีบทย่อต่อท้าย เช่น ประมวลกฎหมายแรงงาน (Labor Code of the Philippines) (สืบค้นได้ที่ <http://hrlibrary.umn.edu/research/Philippines/PD%20442%20-%20Labor%20Code%20of%20the%20Philippines.pdf>, ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑) ดังนั้น หากใช้คำว่า “หมวด” แทนความหมายของคำว่า Article ก็จะทำให้เกิดความสับสนเมื่อมีการอ้างอิงถึง “มาตรา” ไต ๆ ในประมวลกฎหมายแรงงาน เนื่องจากคำว่า “หมวด” ในภาษากฎหมายไทยย่อมหมายถึงกลุ่มของหลาย ๆ มาตรา ที่อยู่ด้วยกัน.

เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของทุกคนที่อาศัยในฟิลิปปินส์ รวมทั้งชาวฟิลิปปินส์ที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ^๒

๑.๑.๑ สภาพและลักษณะทางสังคมของประเทศฟิลิปปินส์

(๑) พื้นฐานทางประวัติศาสตร์

ประเทศฟิลิปปินส์ได้หลอมรวมและรับเอาอิทธิพลของสเปนและอเมริกามาเป็นอย่างมาก อันเป็นผลมาจากการเคยตกเป็นอาณานิคมของสองชาติดังกล่าว ทำให้มีผู้กล่าวว่าฟิลิปปินส์นั้นเป็น “ประเทศที่มีวัฒนธรรม ยุโรป และอเมริกันอย่างแรงกล้า”^๓ และสังคมของฟิลิปปินส์ยังได้รับการกล่าวถึงว่าเป็น “สังคมที่มีลักษณะเฉพาะของการหลอมรวมความหลากหลายและความกลมกลืนเอาไว้ด้วยกัน” โดยสามารถแบ่งประวัติศาสตร์ของฟิลิปปินส์ออกได้เป็นสามช่วง คือ ช่วงก่อนการเข้ามาของสเปน (ประมาณ ๖๐,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล – พ.ศ. ๒๐๖๔) ช่วงอาณานิคมของสเปน (พ.ศ. ๒๐๖๔- พ.ศ. ๒๔๔๑) และช่วงที่อยู่ภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ. ๒๔๔๑- พ.ศ. ๒๔๘๙)

(๑.๑) ช่วงก่อนการเข้ามาของสเปน (ประมาณ ๖๐,๐๐๐ ปี ก่อนคริสตกาล - พ.ศ. ๒๐๖๔)

มีทฤษฎีหลายทฤษฎีที่กล่าวถึงการกำเนิดของประชากรในหมู่เกาะฟิลิปปินส์ แต่โดยลักษณะของชาวฟิลิปปินส์ในปัจจุบันที่มีลักษณะทางกายภาพและวัฒนธรรมที่หลากหลายสะท้อนให้เห็นว่าน่าจะมีการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในหมู่เกาะฟิลิปปินส์หลายระลอกในช่วงเวลาและสถานที่ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้จากหลักฐานล่าสุดในการค้นพบที่กากายันเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ แสดงให้เห็นว่ามีมนุษย์อยู่อาศัยบนหมู่เกาะฟิลิปปินส์มากกว่า ๖๗,๐๐๐ ปี มาแล้ว โดยนักโบราณคดีเรียกมนุษย์เหล่านั้นว่า มนุษย์กัลเลา (Callao Man) ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่เก่าแก่ที่สุดเกี่ยวกับมนุษย์ในฟิลิปปินส์^๔ และในเวลาต่อมาก็มีชนเผ่าจากอินโดนีเซีย เช่น พวกออสโตรนีเซียน (Austronesian) และพวกเนกริโต (Negrito) นำเอาวัฒนธรรมการเพาะปลูกเข้ามาเผยแพร่ และชนเผ่ามาเลย์ที่นำเอาวัฒนธรรมอิสลามเข้ามาในฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ฟิลิปปินส์ในยุคนี้ยังมีความสัมพันธ์กับอินเดียและจีนอีกด้วย ทำให้เกิดกลุ่มคนฟิลิปปินส์เชื้อสายจีนที่มี

^๒ ข้อ ๑๓ แห่งรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐), สืบค้นได้ที่ <http://www.lawphil.net/consti/cons1987.html> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

^๓ Cultural life (No date), สืบค้นได้ที่ <https://www.britannica.com/place/Philippines/Cultural-life>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

^๔ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, สารานุกรมประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ฉบับราชบัณฑิตยสภา, (กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๔๘), หน้า ๒๔๘.

อิทธิพลต่อเศรษฐกิจของฟิลิปปินส์จวบจนปัจจุบัน รวมทั้งที่เกาะมินดาเนาทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ก็มีชาวอาหรับเข้ามาติดต่อกับค้าขายและนำศาสนาอิสลามเข้ามาเผยแพร่อีกทางหนึ่งด้วย

ในยุคนี้ การปกครองของฟิลิปปินส์ยังไม่มีควมสลับซับซ้อน โดยชาวฟิลิปปินส์อยู่กันเป็นหมู่บ้านอย่างกระจัดกระจาย ซึ่งเรียกว่า บารังไก (Barangay) โดยมีความเป็นอิสระต่อกันในลักษณะของสังคมเกษตร นับถือผีและอิสลาม (โดยเฉพาะในทางตอนใต้ของเกาะมินดาเนา) และมี ดาตู (Datu) เป็นหัวหน้าของหมู่บ้าน ปกครองในระบบอุปถัมภ์ โดยบารังไกเหล่านี้ถือเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่สำคัญ อันเป็นลักษณะของการเมืองการปกครองของครอบครัวในปัจจุบันของฟิลิปปินส์^๕

(๑.๒) ช่วงอาณานิคมของสเปน (พ.ศ. ๒๐๖๔- พ.ศ. ๒๔๔๑)

การมาถึงหมู่เกาะฟิลิปปินส์ของเฟอร์ดินันด์ มาเจลลัน (Ferdinand Magellan) ชาวโปรตุเกสที่เดินเรือให้กษัตริย์สเปน เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๖๔ ถือเป็นเหมือนเป็นการเริ่มต้นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของฟิลิปปินส์ เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่ชาวฟิลิปปินส์ได้สัมผัสอิทธิพลจากยุโรป รวมทั้งรับวัฒนธรรมทางศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก และส่งผลให้โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองการปกครองของฟิลิปปินส์เปลี่ยนแปลงไป โดยชาวสเปนซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคมได้จัดแบ่งชนชั้นทางสังคมออกเป็นสามชนชั้น อันได้แก่ ชนชั้นสูง ซึ่งประกอบด้วยชาวสเปนที่เป็นชนชั้นปกครอง กำหนดให้ชาวสเปนเท่านั้นมีสิทธิรับราชการได้ และสามารถครอบครองที่ดินได้ และมีชนชั้นกลาง ซึ่งได้แก่ลูกผสมที่เกิดจากการสมรสระหว่างชาวสเปนและชาวพื้นเมืองเรียกว่า เมสติโซ (mestizo) ซึ่งเป็นเพศชาย และสำหรับลูกผสมเพศหญิงเรียกว่า เมสติซา (mestiza) ซึ่งสามารถเป็นข้าราชการได้ และมีส่วนร่วมในการก่อกำเนิดฟิลิปปินส์ในเวลาต่อมา^๖ ส่วนชนชั้นต่ำสุดคือชาวพื้นเมืองซึ่งต้องเช่าที่ดินและแทบไม่มีสิทธิมีเสียงใด ๆ ในสังคม เรียกว่าพวก อินดิโอ (Indio)

นอกจากนี้ สเปนได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการปกครองจากระบบหมู่บ้านบารังไกที่เป็นอิสระต่อกัน โดยมีกลุ่มผู้อาวุโสของหมู่บ้านเป็นผู้ปกครอง ให้เป็นการปกครองแบบเมืองและจังหวัด โดยหมู่บ้านก็จะขึ้นอยู่กับเมือง (อำเภอ) และทั้งหมดอยู่ภายใต้การปกครองจากส่วนกลาง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปกครองแบบรวมศูนย์ (centralized) ซึ่งจากการที่การเมืองการปกครองทั้งหมดของฟิลิปปินส์อยู่ภายใต้การ

^๕ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๔๙.

^๖ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ฐานข้อมูลสังคม วัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, สืบค้นได้ที่ http://www.sac.or.th/databases/southeastasia/subject.php?c_id=7&sj_id=62, (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

ครอบงำของสเปน รวมทั้งชนพื้นเมืองที่ถูกกดขี่จากระบบชนชั้น ทำให้เกิดการต่อต้านโดยขบวนการชาตินิยม และนำไปสู่การปฏิวัติในปี พ.ศ. ๒๔๓๙^๗

(๑.๓) ช่วงภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ. ๒๔๔๑- พ.ศ. ๒๔๘๙)

ในขณะที่ชาวฟิลิปปินส์กำลังต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราชจากสเปนนั้น ในอีกฟากหนึ่ง สเปนเองก็กำลังต่อสู้กับชาวอาณานิคมในคิวบาด้วย เช่นเดียวกัน และการต่อสู้นั้นก็ไปกระทบกับผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาในคิวบา สหรัฐอเมริกาจึงประกาศสงครามกับสเปนและส่งกองเรือของตนเข้าโจมตีกองกำลังของสเปนในฟิลิปปินส์ โดยร่วมมือกับชาวฟิลิปปินส์ที่เป็นกลุ่มต่อต้านสเปน ส่งผลให้กองกำลังผสมระหว่างกลุ่มต่อต้านและกองกำลังสหรัฐอเมริกาได้รับชัยชนะ จนสามารถประกาศอิสรภาพได้ในปี พ.ศ. ๒๔๔๑ และประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาโลโลส (Malolos Constitution) ซึ่งสถาปนาอำนาจอธิปไตยและวางหลักเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในขณะนั้นสหรัฐอเมริกามีนโยบายขยายอิทธิพลออกไปนอกประเทศ โดยเฉพาะทางฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก จึงมีความต้องการผนวกฟิลิปปินส์เป็นอาณานิคมของตน ทำให้เกิดการต่อสู้รอบใหม่ระหว่างชาวฟิลิปปินส์และกองกำลังสหรัฐอเมริกา (Philippine-American War) ซึ่งสหรัฐอเมริกาคือฝ่ายชนะ ทำให้ฟิลิปปินส์เข้าสู่ยุคภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา^๘

สภาพสังคมของฟิลิปปินส์ได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาปกครองฟิลิปปินส์ เนื่องจากสหรัฐอเมริกามีแนวทางการปกครองที่ให้สิทธิเสรีภาพมากกว่าเมื่อเทียบกับช่วงที่อยู่ภายใต้การปกครองของสเปน รวมทั้งปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีความทันสมัย เช่น กำหนดการศึกษาภาคบังคับ ตั้งสถาบันอุดมศึกษา และโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ตามหลักสูตรการเรียนการสอนแบบสหรัฐอเมริกา โดยใช้ภาษาอังกฤษควบคู่กับภาษาสเปน สอนและฝึกให้ชาวพื้นเมืองปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการปกครองตนเอง การปกครองในระบบเทศบาล หรือการปกครองแบบกระจายอำนาจ ร่างรัฐธรรมนูญวางระบบพรรคการเมืองและองค์กรอิสระต่าง ๆ ซึ่งฟิลิปปินส์ก็ได้ใช้เป็นรากฐานทางการปกครองในเวลาต่อมา^๙

^๗ Encyclopedia Britannica, Philippine Revolution, สืบค้นได้ที่ <https://www.britannica.com/event/Philippine-Revolution>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

^๘ อังแล้ว เริงอรุณที่ ๔, หน้า ๒๖๒.

^๙ อังแล้ว เริงอรุณที่ ๖.

(๒) สภาพและลักษณะทางสังคมของประเทศฟิลิปปินส์ในปัจจุบัน

เนื่องจากวัฒนธรรมอเมริกันได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากตั้งแต่ช่วงที่อเมริกาเข้ามาปกครองฟิลิปปินส์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๔๑ จนถึงปัจจุบัน ทำให้ ทั้งสิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดและเพลงอเมริกันเป็นที่แพร่หลายและคุ้นเคยกันในหมู่ชาวฟิลิปปินส์เกือบทั้งหมด อีกทั้งเนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในภาษาประจำชาติของประเทศฟิลิปปินส์ จึงทำให้ชาวฟิลิปปินส์สามารถทำความเข้าใจสื่อต่าง ๆ ที่สนับสนุนโดยอเมริกาได้อย่างง่ายดาย ทำให้วัฒนธรรมอเมริกันกลายมาเป็นเอกลักษณ์ทางสังคมของฟิลิปปินส์อย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ การที่ประเทศฟิลิปปินส์ที่ประกอบไปด้วยเกาะต่าง ๆ ที่มีชนเผ่าดั้งเดิม หลากหลายชนเผ่า หลากหลายชาติพันธุ์ และชนชาติอื่นที่อพยพเข้ามาไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาวคริสต์จากตะวันตก ชาวจีน และชาวอาหรับที่เข้ามาทำการค้าตั้งแต่สมัยสเปนเข้ามาปกครอง ซึ่งต่างก็นำพาวัฒนธรรมของตนเองเข้ามา จึงทำให้ภาษาและวัฒนธรรมของฟิลิปปินส์มีความหลากหลาย อีกทั้งการเข้ามาปกครองของสเปนและสหรัฐอเมริกาส่งผลให้สังคมชนเผ่าดั้งเดิมของฟิลิปปินส์พัฒนาไปสู่สังคมการเมืองสมัยใหม่ ทำให้ชาวฟิลิปปินส์มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมของ วัฒนธรรมพื้นเมือง วัฒนธรรมมุสลิม วัฒนธรรมสเปนและวัฒนธรรมอเมริกา กล่าวคือ มีลักษณะครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวใกล้ชิดแบบสเปน แต่มีความทันสมัยแบบอเมริกา^{๑๐}

ในส่วนของศาสนานั้น สเปนในฐานะเจ้าอาณานิคมได้นำศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเข้ามาเผยแพร่ เพื่อเป็นเครื่องมือในการปกครอง จึงทำให้ฟิลิปปินส์ในปัจจุบันเป็นประเทศที่มีคนนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นอันดับ ๔ ของโลก โดยคิดเป็นประมาณร้อยละ ๘๓ ของประชากร โดยชาวฟิลิปปินส์มีวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับศาสนาตั้งแต่เกิดจนตาย และเชื่อว่าการคุมกำเนิดเป็นเรื่องขัดกับหลักศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จึงทำให้มีบุตรมาก เป็นครอบครัวใหญ่ ทั้งรับอิทธิพลระบบเจ้าขุนมูลนายและระบบอุปถัมภ์จากสเปน และค่านิยมทางครอบครัวที่เป็นแบบประเพณีนิยม อบรมให้เคารพและเชื่อฟังผู้อาวุโสเด็กจะถูกอบรมสั่งสอนให้ยอมรับอำนาจของผู้อาวุโสกว่า จึงทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่ยอมรับอำนาจนิยม ซึ่งส่งผลให้เกิดการทุจริตและนำไปสู่ปัญหาความยากจนอันเป็นปัญหาที่สังคมฟิลิปปินส์ยังคงต้องเผชิญอยู่ จึงอาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตของชาวฟิลิปปินส์ เป็นวัฒนธรรมแบบผสมผสานของเอเชีย ยุโรป และสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอเมริกาได้ปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเองให้กับ

^{๑๐} อ่างแล้ว เชียงอรุณที่ ๔, หน้า ๒๔๔.

ชาวฟิลิปปินส์ ทำให้กล้าแสดงออกในความคิดเห็นของตนเอง กล้าวิพากษ์วิจารณ์ไม่ว่าเรื่องนั้นจะรุนแรงแค่ไหน^{๑๑}

เอกลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมชาวฟิลิปปินส์อีกประการหนึ่งก็คือวัฒนธรรมของการรักษาหน้าหรือภาพลักษณ์ (save face) โดยชาวฟิลิปปินส์มีแนวโน้มที่จะปิดบังปัญหาเพื่อรักษาหน้าตา และภาพลักษณ์ให้ดูดีไว้ก่อน ตัวอย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดก็คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเดือน มกราคม ค.ศ. ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) เมื่อสมเด็จพระสันตะปาปาได้เสด็จเยือนฟิลิปปินส์เป็นเวลาห้าวันภายใต้จิตตารมณ์ของ “เมตตาและกรุณา” (Mercy and Compassion) โดยครั้งสุดท้ายที่มีการเยือนของพระสันตะปาปาคือเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) โดยสมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น ปอล ที่ ๒ อย่างไรก็ตาม ในการเยือนครั้งล่าสุดในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ นี้ ก็ได้ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นเมื่อมีนักเคลื่อนไหวกว่า ๒,๐๐๐ คน ปักหลักชุมนุมในกรุงมะนิลาเพื่อต้อนรับสมเด็จพระสันตะปาปาพร้อมกับชูแผ่นป้ายที่เน้นย้ำถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความยากจนที่คนในชาติต้องประสบ เช่น ปัญหาความอดอยาก การไร้ที่ทำกิน และความอยุติธรรม^{๑๒} ซึ่งในระหว่างการเยือนครั้งนี้สมเด็จพระสันตะปาปาสมเด็จพระสันตะปาปาได้ทรงแสดงธรรมว่าด้วยความยุติธรรมทางสังคมให้กับชาวฟิลิปปินส์กว่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ คน^{๑๓} แต่เหล่านักเคลื่อนไหวกลับอ้างว่าแท้จริงแล้วเสียงเรียกร้องหาความยุติธรรมทางสังคมของพวกเขานั้นถูกทำให้เงียบลงไประหว่างการมาเยือนของพระสันตะปาปา ทั้งนี้ ตามคำกล่าวอ้างของ Nato Reyes ซึ่งเป็นผู้นำการเคลื่อนไหวครั้งนี้ โดยเรเยสอ้างว่ารัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ทำการหยุดยั้งขัดขวางกลุ่มต่าง ๆ ไม่ให้ส่งสารต่อสมเด็จพระสันตะปาปาถึง “ความเป็นจริง” ของประเทศฟิลิปปินส์ และเรเยสยังกล่าวอีกว่ารัฐบาลได้ทำการคุมตัวและกักขังเด็กเร่ร่อนเป็นจำนวนมากในช่วงสองถึงสามวันก่อนที่สมเด็จพระสันตะปาปาจะเสด็จมาเยือนตามที่ปรากฏเป็นข่าว ซึ่งรัฐบาลก็ได้แถลงตอบโต้ว่าการกระทำดังกล่าวนั้นจำเป็นเพื่อจุดประสงค์ในการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด^{๑๔}

^{๑๑} ศูนย์ข้อมูลข่าวอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์, ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมฟิลิปปินส์, สืบค้นได้ที่ http://Thailand.prd.go.th/1700/ewt/asean thai/ewt_news.php?nid=895&filename=asean knowledge (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

^{๑๒} Mong Palatino (2015), How the Philippines hid social justice issues from Pope Francis, สืบค้นได้ที่ <http://www.pri.org/stories/2015-01-19/how-philippines-hid-social-justice-issues-pope-francis> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน.

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน.

ในทางเศรษฐกิจนั้น ฟิลิปปินส์ยังคงประสบความเหลื่อมล้ำทางรายได้และคุณภาพชีวิต ผู้ยากไร้ยังคงมีจำนวนสูง โดยจากสถิติพบว่า ร้อยละ ๒๖.๕ ของจำนวนประชากรทั้งหมดมีชีวิตอยู่ภายใต้เส้นแบ่งของความยากจน ซึ่งรวมถึงผู้หญิงจำนวน ๑๐ ล้านคนด้วย ในขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์นั้นอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แต่กลุ่มผู้ยากไร้กลับไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรเหล่านี้ ด้วยเหตุจากการถูกกีดกันความไม่มั่นคงในสิทธิการถือครองที่ดิน การไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี หรือด้วยเหตุที่ทรัพยากรเหล่านั้นด้อยคุณภาพลง

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จากรายงานของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) พบว่าฟิลิปปินส์มีคะแนนดัชนีของความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ (Gender Inequality Index) ถึง ๐.๔๑๘ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันทางเพศในการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงาน ในการเป็นตัวแทนทางการเมือง และการเข้าถึงบริการสาธารณสุข^{๑๕}

ทั้งนี้ การได้รับเอกราชภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองและความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้ทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์เน้นการดำเนินนโยบายที่มุ่งเน้นสิทธิและเสรีภาพตามแบบสหรัฐอเมริกา รวมทั้งชื่อของหน่วยงานและระบบการปกครองตามแบบสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานแบบประธานาธิบดีนิยม ทำให้ช่วงแรก ๆ ฟิลิปปินส์ประสบความสำเร็จเป็นชาติในเอเชียที่มีเศรษฐกิจก้าวกระโดดอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อเวลาผ่านไประบบอุปถัมภ์และการบริหารบ้านเมืองแบบเล่นพรรคเล่นพวก (cronyism) และการทุจริตคอร์รัปชันที่ยังลึกในแทบทุกระดับ การบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอ กลับจุดรั้งให้ฟิลิปปินส์ให้ประสบกับปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาประชากรมากเกินไป ปัญหาความยากจน และปัญหายาเสพติด

อย่างไรก็ดี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอรเต ได้กล่าวสุนทรพจน์หลังเข้าสาบานตนรับตำแหน่งว่าเขาตระหนักดีถึงปัญหามากมายของประเทศฟิลิปปินส์โดยเฉพาะปัญหาการทุจริตและยาเสพติดที่มีความร้ายแรงและหยั่งรากลึกเกินกว่าที่ใครจะนึกถึง รวมทั้งวิกฤตศรัทธาที่ประชาชนมีต่อหน่วยงานของรัฐและกระบวนการยุติธรรม และเขาประกาศว่าจะต่อสู้กับปัญหาเหล่านี้อย่างเต็มที่และในทุกวิถีทางแม้จะรู้ว่ามียุทธศาสตร์ที่หลายคนที่ไม่ยอมรับวิธีการดังกล่าวซึ่งหมิ่นเหม่ต่อหลักศาสนาและนิติธรรม แต่ทั้งหมดทั้งมวลก็เพื่อนำฟิลิปปินส์ไปสู่อนาคตที่ดีขึ้น แม้หนทางนั้นจะขรุขระและลำบากแค่ไหนก็ตาม

^{๑๕} United Nations Development Programme (UNDP), About the Philippines, สืบค้นได้ที่ <http://www.ph.undp.org/content/philippines/en/home/countryinfo.html> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

๑.๑.๒ นโยบายในอดีตด้านสังคมและวัฒนธรรม

เนื่องจากฟิลิปปินส์เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งมีวัฒนธรรมหลากหลายทั้งในรูปแบบตะวันตก ตะวันออก และชนเผ่า รวมทั้งมีลักษณะไม่รวมศูนย์มาตั้งแต่ในยุคก่อนตกเป็นอาณานิคม และเมื่อตกเป็นอาณานิคมแล้ว ก็ถูกครอบงำทางวัฒนธรรมและการปกครองจากทั้งสเปนและอเมริกา ซึ่งทำให้การกำหนดนโยบาย ทิศทาง หรืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำชาติ นั้นเป็นสิ่งที่อ่อนไหว และเป็นไปได้ยาก ส่งผลให้ใน ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งเป็นปีที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเริ่มบังคับใช้และมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมในยุคปัจจุบัน นั้น ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายฉบับใดในฟิลิปปินส์ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเจตจำนงเพื่อคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ชนพื้นเมือง รวมทั้งยังไม่มีกฎหมายที่พยายามจะแสวงหาทางออกอย่างสันติเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งกับกลุ่มมุสลิมติดอาวุธแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้^{๑๖} ซึ่งใช้กำลังและอาวุธต่อสู้กับรัฐบาลกลางเพื่อเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองมาอย่างยาวนาน^{๑๗} อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ยืดเหนี่ยวจิตใจของชาวฟิลิปปินส์มาช้านานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็คือความเชื่อทางศาสนานั่นเอง

๑.๑.๓ นโยบายในปัจจุบันด้านสังคมและวัฒนธรรม

ก. การทำนุบำรุงรักษามรดกทางวัฒนธรรม

นโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรมได้รับการสะท้อนออกมาในกฎหมายหลักหลายฉบับของฟิลิปปินส์ เช่น รัฐบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ^{๑๘} (National Cultural Heritage Act 2010) หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖ ได้รับการลงนามโดยประธานาธิบดีและบังคับใช้เป็นกฎหมายในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดมาตรการว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งปลูกสร้างทางประวัติศาสตร์ที่มีอายุเกินกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป

^{๑๖} การขยายตัวของวัฒนธรรมอิสลามในเกาะฟิลิปปินส์โดยสุลต่านบรูไน เป็นไปอย่างกว้างขวางในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ จนอาจกล่าวได้ว่า “หากสเปนเดินทางมาถึงฟิลิปปินส์ช้าไปอีกเพียงครึ่งศตวรรษ ก็อาจจะได้พบชาวฟิลิปปินส์ที่เป็นประชากรมุสลิมทั่วไปทั้งหมู่เกาะแล้ว” อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ ๔, หน้า ๒๕๐. (ดูเพิ่มเติมในข้อ ค. กลุ่มมุสลิมแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้).

^{๑๗} Aileen V. Sicat. (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑) Lecturer of Lyceum of the Philippines University College of Law [บทสัมภาษณ์].

^{๑๘} National Cultural Heritage Act 2010 (Republic Act 10066), สืบค้นได้ที่ http://lawphil.net/statutes/repacts/ra2010/ra_10066_2010.html (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

ทั้งนี้ รัฐบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับดังกล่าว ยกเว้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้การคุ้มครอง บำรุงรักษา และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมของชาติเป็นสำคัญ^{๑๙} ซึ่งจัดเป็นฉบับที่ได้รวบรวมเอาหลักการสำคัญทั้งหมดที่มีอยู่ในร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความพยายามในการคุ้มครองและบำรุงรักษาศิลปะและวัฒนธรรมของฟิลิปปินส์เอาไว้ ซึ่งตกค้างอยู่ในชั้นวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร^{๒๐} และทำให้รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖ นี้ถือเป็น “ประมวลกฎหมายมรดกทางวัฒนธรรม” (omnibus cultural heritage) เลยทีเดียว โดยรัฐบัญญัติฉบับนี้ถือเป็นกลไกหลักในการพยายามขับเคลื่อนการทำงานอันเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการวัฒนธรรมและศิลปะแห่งชาติ (National Commission for Culture and the Arts: NCAA) รวมทั้งหน่วยงานทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และทำนุบำรุงรักษามรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของประเทศฟิลิปปินส์^{๒๑}

นอกจากที่กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ในตัวกฎหมายยังมีเจตนารมณ์ที่จะกระชับอำนาจในการตรวจตราป้องกันและปราบปราม (police power) ให้กับคณะกรรมการและหน่วยงานทางวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อให้ทำหน้าที่แทนหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติอีกด้วย^{๒๒} นอกจากนี้ รัฐบัญญัติดังกล่าวยังมีสาระสำคัญในประเด็นต่าง ๆ อันประกอบไปด้วย

- ๑) การให้นิยามใหม่ของทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (cultural properties) เพื่อให้ครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง (tangible and intangible properties) (มาตรา ๓)
- ๒) ขยายเครือข่ายของคณะกรรมการวัฒนธรรมและศิลปะแห่งชาติ (NCAA) ในการสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อคุ้มครองมรดกของชาติ (มาตรา ๒๕ ถึง มาตรา ๓๐)

^{๑๙} NCAA (2015). REPUBLIC ACT NO. 10066, สืบค้นได้ที่ <http://ncca.gov.ph/republic-act-no-10066/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑).

^{๒๐} http://www.unesco.org/culture/natlaws/media/pdf/philippines/ph_backgroundculthrtgelawinstit_engorof.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน.

- ๓) กำหนดเขตพื้นที่ทางวัฒนธรรม (Heritage Zones) เพื่อให้สถานที่ทางวัฒนธรรมที่ถูกกำหนดนั้นเป็นที่รู้จักมากขึ้น และเพื่อคุ้มครองปกป้องประวัติศาสตร์และทรัพย์สินทางวัฒนธรรมต่าง ๆ (มาตรา ๑๒ และ มาตรา ๑๓)
- ๔) มีการใช้ระบบการศึกษาทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยผ่านระบบการศึกษาในห้องเรียน และนอกห้องเรียน รวมทั้งมีหลักสูตรนอกโรงเรียน (informal program) ที่ดำเนินงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อให้การอนุรักษ์ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน (มาตรา ๓๘)
- ๕) สถานต่อการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ในระบบการศึกษาทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเป็นการศึกษาในโรงเรียน นอกโรงเรียน หรือการศึกษาตามอัธยาศัย^{๒๓} (มาตรา ๓๙)

ข. การคุ้มครองชนพื้นเมือง (Indigenous People)

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศหมู่เกาะที่มีประชากรหลากหลายเผ่าพันธุ์ ซึ่งรวมถึงชนพื้นเมืองจำนวนมาก การคุ้มครองวิถีชีวิตของชนพื้นเมืองในฐานะที่เป็นมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมประการหนึ่งจึงถือเป็นนโยบายที่รัฐบาลฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญ จึงมีการตราเป็นกฎหมายรองรับโดยเฉพาะคือรัฐธรรมนูญหมายเลข ๘๓๑๗ หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อของ “รัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง ค.ศ. ๑๙๙๗ (พ.ศ.๒๕๔๐)” (The Indigenous Peoples Rights Act of 1997: Republic Act No. 8317)^{๒๔} โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ให้การรับรอง คุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิของชุมชนวัฒนธรรมพื้นเมืองและชาวพื้นเมือง โดยให้นิยามของชุมชนวัฒนธรรมพื้นเมืองและชนพื้นเมือง (indigenous cultural communities/indigenous) ว่าหมายถึง “กลุ่มชนใดกลุ่มหนึ่ง หรือกลุ่มสังคมใดที่มีอัตลักษณ์ร่วมกัน โดยบ่งบอกได้จากการอ้างโดยตนเองหรือโดยผู้อื่น โดยเป็นกลุ่มชนหรือกลุ่มสังคมซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีการจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะในดินแดนที่กำหนดไว้ และมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นแบบฉบับของตัวเองมาตั้งแต่โบราณกาล หรือเป็นกลุ่มที่ในทางประวัติศาสตร์แล้วถูกแยกออกจากชาวฟิลิปปินส์ที่เป็นชนกลุ่มใหญ่ ด้วยเหตุจากการต่อต้านในทางการเมือง สังคม และการรุกรานทางวัฒนธรรมของการล่าอาณานิคม รวมทั้งจากศาสนาและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ของชนพื้นเมือง และเช่นเดียวกัน ชุมชนวัฒนธรรมพื้นเมืองและชาวพื้นเมืองหมายรวมถึงกลุ่มคนที่ได้รับการยอมรับให้เป็นชนพื้นเมืองด้วยเหตุว่า เขาเหล่านั้นสืบเชื้อสาย

^{๒๓} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๔} The Indigenous Peoples Rights Act of 1997 (Republic Act No. 8317), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1997/ra_8371_1997.html (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

มาจากประชากรซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศตั้งแต่ในช่วงเวลาที่เกิดการยึดครองหรือล่าอาณานิคม หรือตั้งแต่มีการรุกรานทางศาสนาและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่เป็นของชนพื้นเมือง หรือตั้งแต่มีการก่อตั้งรัฐพรมแดนในยุคปัจจุบัน โดยกลุ่มชนนั้นยังคงดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมืองของตนเอง แต่อาจจะต้องถูกทำให้ย้ายออกจากถิ่นฐานทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน หรืออาจจะต้องย้ายไปตั้งถิ่นฐานนอกบริเวณเดิมของบรรพบุรุษ”^{๒๕}

เมื่อพิจารณาจากนิยามดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าชนพื้นเมืองนั้นได้มีการต่อต้านการรุกรานจากการล่าอาณานิคมทั้งในทางสังคมและทางวัฒนธรรม และได้แบ่งแยกตนเองออกจากชาวฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงต้องถือว่าชนพื้นเมืองเหล่านี้จำเป็นที่จะต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษเพื่อให้ยังคงรักษาขนบและวิถีชีวิตดั้งเดิมของกลุ่มตนเองไว้ ไม่ให้ถูกปรับเปลี่ยนไปโดยวิถีชีวิตของชาวฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ โดยกฎหมายมีเป้าประสงค์เพื่อให้ชนพื้นเมืองและชาวฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่สามารถยืนอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมในสังคม (equal footing)

ค. กลุ่มมุสลิมแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้

ดังที่กล่าวไปแล้วในข้างต้นว่าฟิลิปปินส์นั้นเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โดยประชาชนส่วนใหญ่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจมาเป็นเวลาช้านาน ทำให้การใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือทางการเมืองกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและสังคมของฟิลิปปินส์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และการเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้ของฟิลิปปินส์ก็เป็นกระจกสะท้อนวัฒนธรรมดังกล่าวได้อย่างดี อย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวถึงที่มาที่ไป มูลเหตุ รวมทั้งปมหลังของการเคลื่อนไหวดังกล่าวแล้ว ก็ยังเป็นที่ยกเถียงกันว่าสาเหตุที่แท้จริงของการก่อกำเนิดขึ้นของกลุ่มกบฏแบ่งแยกดินแดนมุสลิมที่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ในภาคใต้ของฟิลิปปินส์ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ ๑๙๗๐ (พ.ศ. ๒๕๑๓) และดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนั้นแท้จริงแล้วมาจากนโยบายและการดำเนินนโยบายของประเทศฟิลิปปินส์เองในช่วงที่เป็นอาณานิคม และช่วงที่เป็นรัฐเอกราชแล้วหรือไม่^{๒๖} ตามที่ Thomas M. McKenna นักวิชาการด้านมานุษยวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยยอลาบามา สหรัฐอเมริกา ได้ให้ความเห็นโดยสรุปไว้ว่า รูปแบบการปกครองชาวมุสลิมในฟิลิปปินส์ในช่วงที่ฟิลิปปินส์ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอเมริกานั้นมีความคล้ายคลึงกับรูปแบบ

^{๒๕} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๘๓๑๗.

^{๒๖} Thomas M. McKenna (No date). The Origins of the Muslim Separatist Movement in the Philippines, สืบค้นได้ที่ <http://asiasociety.org/origins-muslim-separatist-movement-philippines> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

การปกครองที่อเมริกาใช้กับอาณานิคมอื่น ๆ คือ ใช้รูปแบบของปีตาธิปไตยหรือระบบพ่อปกครองลูก ที่รัฐจะพยายามจะผูกขาดการจับจ่ายทุกอย่างที่จำเป็นให้กับราษฎร แต่ในขณะเดียวกันก็จะจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของราษฎรอย่างเข้มงวด และผูกพันระบบกับศาสนาอย่างเคร่งครัด (pious paternalism) ร่วมกับใช้วิธีการอย่างโหดเหี้ยมแข็งแกร่งเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย (brutal pacification) ไปในเวลา เดียวกัน^{๒๗}

อย่างไรก็ตาม ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ (พ.ศ. ๒๕๕๗) กลุ่มกบฏแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islamic Liberation Front) ในฟิลิปปินส์ ได้ลงนามในข้อตกลงสันติภาพกับรัฐบาลฟิลิปปินส์^{๒๘} ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อของ ข้อตกลงบังซาโมโรฉบับครอบคลุม (Comprehensive Agreement on the Bangsamoro) ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อยุติความรุนแรงจากการใช้กำลังอาวุธที่ทำให้ชีวิตกว่า ๑๒๐,๐๐๐ ชีวิตที่ต้องสังเวยไป ในความรุนแรงตั้งแต่ช่วงทศวรรษ ๑๙๗๐ (พ.ศ. ๒๕๑๓) และส่งให้ผู้คนกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ คน ต้องย้ายถิ่นฐาน^{๒๙}

ข้อตกลงฉบับครอบคลุมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยภาคผนวกสี่ภาคผนวกสำหรับกรอบความตกลง บังซาโมโร (Framework Agreement on the Bangsamoro: FAB) ได้แก่ ภาคผนวกว่าด้วยการเตรียมการ และวิธีเพื่อการเปลี่ยนผ่าน (Transitional Arrangements and Modality) ภาคผนวกว่าด้วยการสร้างรายได้ และการแบ่งปันความมั่งคั่ง (Revenue Generation and Wealth Sharing) ภาคผนวกว่าด้วยการแบ่งปัน อำนาจ (Power Sharing) และภาคผนวกว่าด้วยการฟื้นฟูให้กลับเป็นปกติ (Normalization) และรวมถึง บทเสริมของภาคผนวกว่าด้วยการสร้างรายได้และการแบ่งปันความมั่งคั่งที่มีชื่อว่า บทเสริมว่าด้วยความร่วมมือร่วมกันด้านแหล่งน้ำและเขตพื้นที่แห่งบังซาโมโร (Addendum on the Bangsamoro Waters and Zones of Joint Cooperation)^{๓๐} โดยทั้งหมดได้รับการทยอยลงนามโดยรัฐบาลฟิลิปปินส์และกลุ่ม กบฏแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโรจนครบในเดือน มกราคม ปี ๒๐๑๔ (พ.ศ. ๒๕๕๗) หลังจากมีการลงนาม FAB ในเดือนตุลาคม ปี ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕)

^{๒๗} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๘} Philippines signs landmark deal to end Muslim uprising (2014), สืบค้นได้ที่ <http://www.bbc.com/news/world-asia-26766215> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

^{๒๙} Government of the Philippines and Moro Islamic Liberation Front achieve historic peace agreement to end conflict in Mindanao (No date), สืบค้นได้ที่ <http://www.hdcentre.org/en/resources/news/detail/article/13959143-77-government-of-the-philippines-and-moro-islamic-liberation-front-achieve-historic-peace-ag/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน.

นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย นาจิบ ราซัค (Najib Razak) ในขณะนั้น ได้แสดงความเห็นในฐานะที่มาเลเซียเป็นประเทศตัวกลางในการจัดการเจรจาสันติภาพครั้งนี้ว่า ในการลงนามข้อตกลงครั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายไม่ได้มองไปยังปัญหาในอดีต แต่ได้มุ่งไปที่การให้คำมั่นสัญญาแห่งอนาคต (promise of the future)^{๓๑} นอกจากนี้ นายราจิบยังได้กล่าวอีกว่าหลังจากหลายปีแห่งความขัดแย้ง และมีหลายชีวิตต้องสูญเสียไป การเจรจาตกลงกันครั้งนี้จึงถือเป็นวีรกรรมอันสำคัญยิ่งของทั้งสองฝ่าย (momentous act of courage)^{๓๒}

ง. ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในด้านของภาษา

เนื่องจากประเทศฟิลิปปินส์มีสภาพเป็นหมู่เกาะ ซึ่งมีเกาะแก่งต่าง ๆ อยู่รวมกันกว่า ๗,๕๐๐ เกาะ และมีประชากรกว่า ๑๐๒,๐๐๐,๐๐๐ คน มีภาษาที่ใช้สื่อสารกันกว่า ๑๗๕ ภาษา ทำให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้านภาษาค่อนข้างสูง การกำหนดนโยบายด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้านภาษาอย่างรอบคอบและสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดเพื่อเป้าประสงค์ในการรักษาอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมกลุ่มย่อย รวมทั้งรักษาไว้ซึ่งความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชาติในเวลาเดียวกัน จึงมีการบังคับใช้รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๕๓๓ หรือที่เรียกกันในชื่อของ รัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกระดับ ปี ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) (the Enhanced Basic Education Act of 2013) ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดให้มีการใช้ภาษาแม่ (mother tongue) เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนตั้งแต่ในระดับชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่สาม (grade 3) ก่อนที่จะเริ่มใช้ภาษาอังกฤษ^{๓๓} โดยเหตุผลของการกำหนดให้ใช้ภาษาแม่ในระบบการศึกษาก็คือเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น^{๓๔} ทั้งนี้ เป็นไปตามความเห็นของนาย Armin Luistro รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่เน้นย้ำว่าครูจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับความจำเป็นของนักเรียน และการใช้ภาษาที่นักเรียนคุ้นเคย เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนก็เป็นสิ่งที่จำเป็นเช่นเดียวกัน^{๓๕}

^{๓๑} อังแล้ว เริงอรุณที่ ๒๘.

^{๓๒} อังแล้ว เริงอรุณที่ ๒๘.

^{๓๓} Delon Porcalla (May 16, 2013). K-12 for all, use of mother tongue now law, สืบค้นได้ที่ <http://www.philstar.com/headlines/2013/05/16/942653/k-12-all-use-mother-tongue-now-law> (ข้อมูลล่าสุด ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗).

^{๓๔} Sec. Luistro: Using mother tongue makes it easier for students to learn (August 9, 2013), สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/2013/08/09/sec-luistro-using-mother-tongue-makes-it-easier-for-students-to-learn/> (ข้อมูลล่าสุด ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗).

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน.

ทั้งนี้ การมุ่งเน้นศึกษาภาษาแม่ในฐานะเป็นวิชาในหลักสูตรนั้นหมายถึงการพัฒนาทักษะการอ่านและการพูดตั้งแต่วัยที่ ๑ จนถึงระดับที่ ๓ โดยจะมีการใช้ภาษาแม่เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนในทุกวิชาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เว้นแต่ในการเรียนการสอนวิชาภาษาฟิลิปปินส์และวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาฟิลิปปินส์ (Filipino language) และภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ (national languages) โดยเด็กนักเรียนจะเริ่มเรียนภาษาฟิลิปปินส์เพื่อการพูดสื่อสาร (speaking) ในภาคการศึกษาแรกของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ (first grade) ส่วนทักษะการเขียนและการอ่านนั้นจะเริ่มสอนในภาคเรียนที่สองของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

อนึ่ง กระทรวงศึกษาธิการของฟิลิปปินส์ได้จัดทำสื่อการเรียนการสอนสำหรับการเรียนการสอนภาษาต่าง ๆ ที่ใช้ในฟิลิปปินส์ไว้พอสมควร อาทิเช่น ภาษา Bahasa-Sug ภาษา Bicolano ภาษา Cebuano ภาษา Chavacano ภาษา Hiligaynon ภาษา Ilokano ภาษา Kapampangan ภาษา Maguindanaoan ภาษา Maranao ภาษา Pangasinense ภาษา Tagalog ภาษา Waray-waray ฯลฯ และยังมีส่วนที่อยู่ในระหว่างการจัดเตรียมอีกได้แก่สื่อการเรียนการสอนสำหรับภาษา Ybanag ภาษา Ivatan ภาษา Sambal ภาษา Aklanon ภาษา Kinaray-a ภาษา Yakan และภาษา Surigaonon^{๓๖}

จ. นโยบายด้านศาสนา

แม้ประเทศฟิลิปปินส์จะมีผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นส่วนใหญ่ แต่การให้เสรีภาพทางศาสนาก็ถือเป็นวัฒนธรรมทางสังคมที่ชาวฟิลิปปินส์ยึดถือปฏิบัติกันมาช้านาน จนได้มีการบัญญัติไว้ในข้อ ๓ แห่งมาตรา ๕ ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ฉบับปี ๑๙๘๗ ที่ว่า “ไม่มีกฎหมายใดที่จะบังคับในการก่อตั้งศาสนา หรือขัดขวางการปฏิบัติศาสนกิจที่ชอบธรรม และการนับถือศาสนาและการปฏิบัติศาสนกิจใด ๆ จักต้องได้รับการอนุญาตโดยไม่มี การเลือกปฏิบัติหรือให้อภิสิทธิ์ใด ๆ ห้ามการทดสอบทางศาสนาเพื่อการใช้สิทธิพลเมืองหรือสิทธิทางการเมือง”^{๓๗} ทั้งนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าสำหรับสังคมและวัฒนธรรมของฟิลิปปินส์ในด้านศาสนานั้น ฟิลิปปินส์เคารพในทุกศาสนา ซึ่งรวมถึงผู้ที่ไม่นับถือศาสนา

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน.

^{๓๗} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๓, “No law shall be made respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof. The free exercise and enjoyment of religious profession and worship, without discrimination or preference, shall forever be allowed. No religious test shall be required for the exercise of civil or political rights.”

ใด ๆ (atheist) ผู้ที่ไม่เชื่อในพระเจ้า (agnostic) หรือผู้ที่ไม่เชื่อในศาสนาด้วยเช่นกัน ประชาชนทุกคนสามารถเลือกนับถือศาสนาใดก็ได้ตามที่ตนต้องการ

จ. นโยบายด้านการศึกษา

รัฐบาลฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก^{๓๘} ดังจะเห็นได้จากการที่กำหนดให้การศึกษาภาคบังคับเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลในระดับอนุบาล (first stage of compulsory education)^{๓๙} ทั้งนี้ ก่อนที่จะมีการออกกฎหมายว่าด้วยการศึกษาในระดับอนุบาล (Kindergarten Education Act) ในปี ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ที่กำหนดให้การศึกษาในชั้นอนุบาลเป็นการศึกษาภาคบังคับนั้น เด็กฟิลิปปินส์สามารถเข้าเรียนในชั้นประถมปีที่ ๑ (first grade) ได้โดยไม่ต้องได้รับการศึกษาในระดับอนุบาลมาก่อน ซึ่งส่งผลให้เด็กนักเรียนบางคนต้องพบกับความยากลำบากในการเรียนให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามที่ต้องการ ดังนั้น เมื่อมีการกำหนดให้การศึกษาชั้นอนุบาลเป็นการศึกษาภาคบังคับแล้วก็เป็นที่ยอมรับว่านักเรียนในชั้นประถมปีที่หนึ่งจะสามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีความพร้อมมากยิ่งขึ้นจนถึงในลำดับขั้นที่สูงขึ้นไป

นอกจากนี้ ฟิลิปปินส์ยังได้มีการผลักดัน และสนับสนุนการบูรณาการทางการศึกษาในภูมิภาค โดยมุ่งการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของฟิลิปปินส์และของอาเซียนในระดับโลก โดยได้ดำเนินการต่าง ๆ เช่น

๑) โครงการ ๒ ภาษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยฟิลิปปินส์ได้ดำเนินยุทธศาสตร์เรื่องดังกล่าวในโรงเรียนระดับประถม

๒) จัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย ภายใต้รัฐธรรมนูญว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกระดับ ปี ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) (the Enhanced Basic Education Act of 2013) เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการศึกษา และจัดการศึกษาปฐมวัยและการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของการพัฒนาและการดูแลเด็กปฐมวัย

๓) หลอมรวมเทคโนโลยีและสารสนเทศเข้ากับหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนในอาเซียนสามารถกระทำได้อย่างทั่วถึงผ่านสื่อการศึกษาทางเว็บไซต์หรือสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีแบบต่าง ๆ

^{๓๘} Philippine Education for All 2015 Review Report (2015), สืบค้นได้ที่ <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002303/230331e.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๓๙} เรื่องเดียวกัน.

๔) จัดให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาผ่านโครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส (Reaching the Unreached Children) โดยมีกรอบการดำเนินงานขององค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEAMEO และรัฐบัญญัติว่าด้วยการกำกับดูแลการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ (Governance of Basic Education Act of 2001) เป็นตัวกำกับ

ในอาเซียนนั้นถือได้ว่าฟิลิปปินส์เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส เพราะนโยบายการศึกษาที่เกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาสนั้นมีการดำเนินการอย่างครอบคลุมและหลากหลาย เช่น

๑) นักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน และประชากรกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการศึกษา จะได้รับการเฝ้าติดตามด้วยระบบที่รัฐจัดไว้

๒) การจัดการศึกษาเพื่อภาวะวิกฤต (Education in Emergencies) สำหรับเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น ใต้ฝุ่น สึนามิ ภูเขาไฟระเบิด เป็นต้น และในสภาวะภูมิภาค ฟิลิปปินส์ได้จัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติธรรมชาติและภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ โดยร่วมดำเนินการกับอินโดนีเซีย

ทั้งนี้ ฟิลิปปินส์ยังมีความร่วมมือทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะกับองค์การซีมีโอ หรือ องค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Ministers of Education Organization: SEAMEO) โดยรับเป็นประเทศแกนนำในการดำเนินโครงการ 3 โครงการ ได้แก่ การศึกษาในสถานการณ์ฉุกเฉิน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส และการพัฒนาการดูแลเด็กปฐมวัย^{๔๐}

๑.๑.๔ ปัญหาและอุปสรรคบางประการในการดำเนินงานตามนโยบาย

ปัญหาเกี่ยวกับชนพื้นเมือง

แม้จะมีกฎหมายที่รองรับสิทธิของชนพื้นเมือง (indigenous people) ตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ ข. ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วเนื่องจากฟิลิปปินส์ประกอบไปด้วยชนชาติที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และมีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสูง ทักษะและควมมั่งคั่งส่วนใหญ่ตกอยู่กับชนชั้นนำเพียงบางกลุ่ม^{๔๑} ทำให้ต้องมีการฝ่าฟันต่อไปเพื่อให้การดำรงอยู่ของชนพื้นเมืองเป็นที่ยอมรับในทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งในปี ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖) นักวิชาการแห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์

^{๔๐} ศูนย์ข้อมูลข่าวอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์, นโยบายด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนฟิลิปปินส์, สืบค้นได้ที่ http://thailand.prd.go.th/1700/ewt/asean thai/ewt_news.php?nid=4640&filename=index (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๐๑๔).

^{๔๑} อังแล้ว เริงอรุณที่ ๔ หน้า ๒๖๕.

(University of the Philippines) ได้เขียนบทความแสดงทรรศนะว่าชนพื้นเมืองของฟิลิปปินส์ยังคงต้องเผชิญกับการถูกละเมิดสิทธิและการถูกละเลยทอดทิ้ง และยังคงต้องต่อสู้ต่อไปเพื่อปกป้องสิทธิของพวกเขา ซึ่งรัฐบาลทำให้พวกเขารู้สึกว่ากำลังถูกละเลย^{๔๒}

นอกจากนี้ วิวัฒน์ ตามี นักวิจัยอิสระชาวไทยจากโครงการปัญญาชนสาธารณะแห่งเอเชีย (Asian Public Intellectuals) สนับสนุนโดย Nippon Foundation Fellowships ซึ่งได้ลงพื้นที่ศึกษาสำรวจวิถีชีวิตของชนเผ่าในฟิลิปปินส์ กล่าวว่า “ปัจจุบันวิถีชีวิตชนเผ่าพื้นเมืองในฟิลิปปินส์ได้เปลี่ยนแปลงไปมากจากในอดีต มีการดำเนินชีวิตคล้ายกับคนเมืองมากขึ้น การผลิตทางการเกษตรและหัตถกรรมต่าง ๆ มีลักษณะในเชิงพาณิชย์เพื่อจำหน่าย วิธีการผลิตจึงผูกติดกับตลาดภายนอกเป็นหลัก เด็กและเยาวชนของชนเผ่าที่มีการศึกษา ต่างก็พากันออกไปอยู่ตามเมืองต่าง ๆ กันหมด หรือหากมีความรู้ความสามารถดีหน่อยก็พากันออกไปทำงานและเรียนหนังสือต่างประเทศกันหมด

แต่เมื่อหันมาดูภาพรวมของสถานการณ์ปัญหาของชนเผ่าที่นี่ ที่ถือว่าเป็นประเด็นร่วม ก็คือ ปัญหาการถูกแย่งชิงที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัยและทรัพยากรแร่ธาตุโดยรัฐและบริษัทเอกชนที่เป็นกลุ่มทุนข้ามชาติ เพื่อเข้าไปทำเหมืองแร่ ขุดแร่ทองคำ เงิน ทำโรงงานหินอ่อน จึงจะมักเกิดความขัดแย้งกันเสมอระหว่างบริษัทเอกชนกับชนเผ่าที่อาศัยอยู่ตามเกาะต่าง ๆ ในบางพื้นที่ถ้าชนเผ่ารวมตัวกันได้และเข้มแข็งหน่อยก็จะสามารถปกป้องผืนดินของตนเองได้ เช่น ชนเผ่าที่อาศัยอยู่หมู่เกาะลูซอนเหนือในเขตบริหารคอรัโดลเลอร์ว่า แต่บางพื้นที่ก็ไม่สามารถปกป้องพื้นที่ดินของตนเองได้ก็สูญเสียที่ดินไปเกือบหมด เช่น ชนเผ่าตามหมู่เกาะกลางวิซายาส (Visayas) เมื่อไรที่ดินทำกินส่งผลต่อวิถีชีวิต”^{๔๓}

ทั้งนี้ ฟิลิปปินส์พยายามออกกฎหมาย เพื่อช่วยเยียวยาปัญหาของชนพื้นเมือง เช่น รัฐบัญญัติว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ (Indigenous Peoples Rights Act of 1997) แต่ก็มีประเด็นว่าบทหลักกฎหมายที่ให้ชนพื้นเมืองสามารถอ้างกรรมสิทธิในที่ดินของบรรพบุรุษนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การใช้กฎหมายเพื่อแก้ปัญหาของชนพื้นเมืองนั้นยืดเยื้อจนถึงปัจจุบัน

^{๔๒} Arlyn VCD Palisoc Romualdo (2015). Protecting IPs' Rights to Ancestral Domains and Lands, สืบค้นได้ที่ <http://www.up.edu.ph/protecting-ips-rights-to-ancestral-domains-and-lands/> (ข้อมูลล่าสุด ๘ มีนาคม ๒๕๕๘).

^{๔๓} ประชาไทย, สัมภาษณ์พิเศษ: วิวัฒน์ ตามี “ความต่าง” ระหว่าง “ชนพื้นเมืองฟิลิปปินส์” กับ “ชนพื้นเมืองไทย” (ตอน ๑), สืบค้นได้ที่ <https://prachatai.com/journal/2009/11/26554> (ข้อมูลล่าสุด ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

ปัญหาทางการศึกษา

เอกสารตีพิมพ์เผยแพร่ด้านการศึกษาประจำปี ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ขององค์การ UNESCO เกี่ยวกับการศึกษาในภาพรวมของประเทศฟิลิปปินส์ระบุว่า มีประเด็นปัญหาหลายประการที่สั่งสมมานาน อาทิ ปัญหาความยากจน การเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ ภัยพิบัติ ความขัดแย้งทางอาวุธ (armed conflict) และการคุกคามต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของเด็กนักเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้การบรรลุเป้าประสงค์ทางการศึกษายังคงเป็นสิ่งที่ต้องฝ่าฟันต่อไป ทั้งนี้ รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้จัดการปัญหาเหล่านี้ โดยใช้มาตรการทางกฎหมายในเชิงรุกต่าง ๆ ^{๕๔} ไปพร้อมกับการกำหนดแผนปฏิบัติแห่งชาติ ^{๕๕} ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ เพื่อขับเคลื่อนแผนงานให้บรรลุผลต่อไป ^{๕๖}

นอกจากนี้ ในส่วนของแนวทางการขับเคลื่อนนั้น UNESCO ยังระบุว่า ในภาคส่วนของการศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการของฟิลิปปินส์ (Department of Education: DepEd) ได้จัดให้มีการช่วยเหลือทางการเงินสำหรับนักเรียนผ่านโครงการความช่วยเหลือของรัฐสำหรับนักเรียนและครูที่อยู่ในภาคการศึกษาเอกชน (the Government Assistance to Students and Teachers in Private Education: GASTPE) รวมทั้งผลักดันให้มีการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมสำหรับชนพื้นเมือง นักเรียนมุสลิม และเด็กพิการด้วย ^{๕๗}

ฟิลิปปินส์ยังมีความพยายามในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา โดยเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์ตได้ ได้ลงนามในรัฐบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงการศึกษาในระดับตติยภูมิอย่างทั่วถึง พ.ศ. ๒๕๖๐ (Universal Access to Quality Tertiary Education Act 2017) โดยมีสาระสำคัญคือกำหนดให้รัฐให้เงินอุดหนุนมหาวิทยาลัย วิทยาลัย วิทยาลัยอาชีวะ ที่เป็นของรัฐ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน (free tuition) ได้ อย่างไรก็ตาม มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่ากฎหมายฉบับนี้จะสร้างภาระทางการคลังให้กับรัฐเป็นอย่างมาก ^{๕๘}

^{๕๔} เช่น คำสั่งประธานาธิบดี เลขที่ ๗๙๘ (Presidential Decree No. 798) กำหนดให้เด็กและเยาวชนที่ไม่เข้าสู่ระบบการศึกษาต้องถูกควบคุมตัวให้อยู่ในสถานดูแล หรือกฎหมายต่อต้านการรังแกกันในโรงเรียน (Anti-Bullying Act หรือ RA 10627) ที่กำหนดนิยามของการรังแก (Bullying) และกำหนดให้การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด เป็นต้น.

^{๕๕} สืบค้นได้ที่ Philippine Education for All 2015 (EFA 2015) อ้างแล้ว เิงอรธที่ ๓๘.

^{๕๖} อ้างแล้ว เิงอรธที่ ๓๘.

^{๕๗} เรื่องเดียวกัน.

^{๕๘} Inquirer.net, Duterte signs into law bill granting free tuition in SUCs, สืบค้นได้ที่ <http://newsinfo.inquirer.net/920306/breaking-duterte-signs-law-granting-free-tuition-in-sucs> (ข้อมูลล่าสุด ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑).

๑.๒ ความตกลงระหว่างประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ฟิลิปปินส์ทำไว้ประเทศอื่นหรือองค์การระหว่างประเทศ^{๔๙}

ภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างไทยและฟิลิปปินส์

ก่อนที่จะมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยและฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ นั้น ลักษณะของการติดต่อกันระหว่างสองประเทศจะอยู่ในรูปแบบของการค้าทางอ้อมทั้งสิ้น (indirect trading) จนกระทั่งในวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๒ จึงมีการเริ่มความสัมพันธ์โดยตรง (direct relation) ระหว่างไทยและฟิลิปปินส์ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยทั้งสองประเทศได้ลงนามในสนธิสัญญามิตรภาพ (Treaty of Friendship) ซึ่งมีผลเป็นการเริ่มความสัมพันธ์แบบทวิภาคีอย่างเป็นทางการระหว่างสองประเทศ

ไทยและฟิลิปปินส์ได้เริ่มส่งคณะทูตไปประจำในนครหลวงของทั้งสองฝ่ายในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ จนได้พัฒนาและยกระดับความสัมพันธ์จนมีสถานะเป็นสถานเอกอัครราชทูตในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๙ นับจากนั้น ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศก็มีความแน่นแฟ้นและพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ทั้งสองประเทศเป็นผู้ร่วมก่อตั้ง SEATO เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๙๗ และร่วมกันก่อตั้ง ASEAN ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ และเข้าร่วมในเวทีระดับภูมิภาคและระดับโลกอีกหลายเวที นอกจากนี้ ความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้ยังได้ขยายออกไปในอีกหลายด้านนอกเหนือจากด้านการค้าและวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงด้านการเมือง การป้องกันประเทศ การลงทุน การท่องเที่ยว การบริการด้านอากาศยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสื่อสาร โทรคมนาคม การเกษตร ด้านงานยุติธรรมและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

เมืองมะนิลาและกรุงเทพมหานครฯ ได้กลายเป็นเมืองพี่น้อง (sister-cities) เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐ และในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งสองประเทศได้มีการเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ครบรอบ ๕๐ ปี โดยฟิลิปปินส์ได้ทำการเปลี่ยนชื่อถนน Rada (Rada Street) เป็นถนน Thailand (Thailand Street) ซึ่งตั้งอยู่ในย่านที่คึกคักของเขตมากาตี (Makati) ในขณะที่ทางประเทศไทยก็ได้มีการตั้งซอยฟิลิปปินส์ (Philippine Street) ซึ่งอยู่ตรงบริเวณที่สถานทูตฟิลิปปินส์ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท อันเป็นใจกลางย่านธุรกิจการค้าของกรุงเทพมหานคร

^{๔๙} รัฐธรรมนูญข้อ ๗ มาตรา ๒๑ (Section 21 of Article 7) กำหนดให้สนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่วุฒิสภารับรอง มีผลบังคับเป็นกฎหมายได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายภายในมาบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงนั้นอีก, Aileen V. Sicat. (๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑) Lecturer of Lyceum of the Philippines University College of Law [บทสัมภาษณ์].

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฟิลิปปินส์ได้ขยายไปสู่การให้ความช่วยเหลือระหว่างกันในช่วงที่เกิดภัยธรรมชาติ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประเทศไทยได้บริจาคเงินช่วยเหลือจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท) ให้กับฟิลิปปินส์เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากพายุเซินดอง (Sendong) และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ประเทศไทยก็ได้มอบข้าวกว่า ๑๐,๔๐๐ กระสอบให้กับรัฐบาลฟิลิปปินส์เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุฮอนดอย (Ondoy) ส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ฟิลิปปินส์ได้ส่งทีมเจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์มายังไทยเพื่อช่วยระบุอัตลักษณ์ของศพและขึ้นส่งผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิที่ภาคใต้ของประเทศไทยด้วย^{๕๐}

ความตกลงระหว่างฟิลิปปินส์และไทยในด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญ

๑. สนธิสัญญาไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Treaty of Friendship between the Republic of the Philippines and the Government of Thailand) ลงนามและมีผลบังคับเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๒ มีสาระสำคัญเป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ อย่างเป็นทางการ กำหนดให้ทั้งสองประเทศต้องใช้วิธีการระงับข้อพิพาทโดยสันติในกรณีเกิดข้อขัดแย้ง กำหนดให้มีการส่งคณะทูตไปประจำระหว่างกัน โดยได้รับความคุ้มกันทางการทูต เป็นต้น

๒. ความตกลงทางวัฒนธรรม ไทย – ฟิลิปปินส์ (Cultural Agreement between the Government of the Republic of the Philippines and the Royal Thai Government) ลงนามเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมีสาระสำคัญกำหนดให้คู่สัญญาจะต้องพยายามร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย (endeavor to accord to each other) เพื่อแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เช่น จัดให้มีการแลกเปลี่ยน หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางวัฒนธรรม เช่น นักเขียน นักแสดง นักวิชาการ รวมทั้งจัดให้มีการแสดงนิทรรศการทางวัฒนธรรมเชิงแลกเปลี่ยน ฯลฯ^{๕๑}

^{๕๐} Embassy of the Philippines, Bangkok, Thailand, Overview of Philippines and Thailand Relations, สืบค้นได้ที่ <http://bangkokpe.dfa.gov.ph/about-us/overview-of-phils-and-thailand-relations>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๕๑} Philippine Treaty Online, สืบค้นได้ที่ <http://210.5.104.56/treaty/scanneddocs/49.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

๓. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และวิชาการ (Agreement on Scientific and Technical Co- Operation between the Republic of the Philippines and the Kingdom of Thailand ลงนามเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยมีสาระสำคัญผูกพันคู่สัญญาที่จะต้องร่วมมือ^{๕๒} แลกเปลี่ยน สร้างเสริมประโยชน์ร่วมกันในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี^{๕๓}

๔. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว (Agreement on Cooperation on Tourism between the Government of the Republic of the Philippines and the Government of the Kingdom of Thailand) ลงนามเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๖ ซึ่งมีสาระสำคัญผูกพันคู่สัญญาที่จะต้องสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศคู่สัญญามากขึ้น สนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ระหว่างสองประเทศ ต้องจัดให้มีสถาบันการศึกษาด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนท่องเที่ยว ทำการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของอีกฝ่ายให้มากขึ้น ฯลฯ^{๕๔}

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไทยและฟิลิปปินส์ได้ร่วมลงนามในความตกลงว่าด้วยภาษี พลังงาน และความร่วมมือทางธุรกิจ^{๕๕} โดยไทยและฟิลิปปินส์ได้ลงนามในข้อตกลงจัดตั้งเวทีพบบปะ (forum) ด้านพลังงานรวมทั้งข้อตกลงอีกฉบับหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มธุรกิจของไทย และฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รองนายกรัฐมนตรีด้านการคลังของไทยได้กล่าวว่าทั้งสองประเทศจะทำการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการลงทุนระหว่างกัน รวมทั้งผลักดันให้มีการ จัดอุปสรรคทางภาษี และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันในการจัดการแรงงาน นอกจากนี้

^{๕๒} ศาลสูงสุดของฟิลิปปินส์เคยตัดสินว่าสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่ฟิลิปปินส์เป็นคู่สัญญานั้นมีผลบังคับ เป็นกฎหมายได้ด้วยตัวเอง โปรดดู The University of Melbourne, Southeast Asian Legal Research Guide: Treaties, Philippines, The Effect of Treaties on Domestic Law, สืบค้นได้ที่ [http://unimelb.libguides.com/c.php?g=402982 &p=2744228](http://unimelb.libguides.com/c.php?g=402982&p=2744228), (ข้อมูลล่าสุด ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑).

^{๕๓} Philippine Treaty Online, สืบค้นได้ที่ <http://210.5.104.56/treaty/scanneddocs/138.pdf>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๕๔} Philippine Treaty Online, สืบค้นได้ที่ <http://210.5.104.56/treaty/scanneddocs/366.pdf>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๕๕} The Philippine Star, Thailand, Phl sign agreements to boost cooperation (June 22, 2013), สืบค้นได้ที่ <http://www.philstar.com/headlines/2013/06/22/957008/thailand-phi-sign-agreements-boost-cooperation>, (ข้อมูลล่าสุด ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙).

ในส่วนของการร่วมมือทางทหารนั้น มีการจัดทำแผนความร่วมมือทางทหาร โดยไทยจะจัดหาชิ้นส่วนอะไหล่ให้กับเครื่องบิน OV-10 ให้กับฟิลิปปินส์^{๕๖}

ความตกลงระหว่างฟิลิปปินส์และประเทศอื่นหรือองค์การระหว่างประเทศในด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญ

๑. *ความตกลงด้านการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์* (Agreement relating to the Exchange of the Official Publications between United States of America and the Republic of the Philippines) ซึ่งลงนามและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๙๑ โดยมีสาระสำคัญกำหนดให้รัฐบาลของแต่ละประเทศต้องส่งสำเนาของสิ่งตีพิมพ์ที่กำหนดให้แก่รัฐบาลของอีกประเทศหนึ่ง โดยทางสหรัฐอเมริกา จะมีสถาบันสมิทโซเนียน (Smithsonian Institution) และห้องสมุดสภาองเกรส (the Library of Congress) เป็นฝ่ายที่รับผิดชอบการแลกเปลี่ยน ในขณะที่ทางฟิลิปปินส์ จะมีกรมห้องสมุดสาธารณะ (the Bureau of Public Libraries) เป็นฝ่ายที่รับผิดชอบ^{๕๗} ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นหอสมุดแห่งชาติฟิลิปปินส์ (National Library of the Philippines) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการวัฒนธรรมและศิลปะแห่งชาติ (National Commission for Culture and the Arts)^{๕๘}

๒. *ความตกลงระหว่างสาธารณรัฐฟิลิปปินส์และสหรัฐอเมริกาในด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศ* (Agreement between the Republic of the Philippines and the United States of America on the Development and Facilitation of Reciprocal Tourism) ซึ่งลงนามและมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีสาระสำคัญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศ โดยทำงานร่วมกับองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization)

๓. *ความตกลงด้านวัฒนธรรมระหว่างสาธารณรัฐฟิลิปปินส์และสาธารณรัฐประชาชนจีน* (พ.ศ. ๒๕๔๑ – พ.ศ. ๒๕๔๒) (Cultural Agreement between the Republic of the Philippines and the People's Republic of China 1998 – 1999) ซึ่งลงนามและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๑ โดยมีสาระสำคัญคือการจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างสองประเทศในช่วงปี พ.ศ.

^{๕๖} เรื่องเดียวกัน.

^{๕๗} Philippine Treaty Online, สืบค้นได้ที่ <http://210.5.104.56/treaty/scanneddocs/317.pdf>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๕๘} National Library of the Philippines, History, <http://web.nlp.gov.ph/nlp/?q=node/190>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑).

๒๕๔๑ ถึง ๒๕๔๒ เช่น การแสดงดนตรี ศิลปะ นาฏกรรมต่าง ๆ รวมทั้งมีการส่งครูหรือนักวิจัยและเจ้าหน้าที่รัฐไปศึกษาภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ให้ทุนการศึกษา จัดการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ เป็นต้น^{๕๙}

๔. บันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และกระทรวงกิจการภายในและการสื่อสารแห่งรัฐบาลญี่ปุ่น เรื่อง ความร่วมมือด้านเทคโนโลยีข้อมูลและการสื่อสาร (Memorandum of Understanding between the Department of Science and Technology of the Republic of the Philippines and the Ministry of Internal Affairs and Communication of the Government of Japan on the Cooperation in the Field of Information and Communications Technology) ซึ่งลงนามและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีสาระสำคัญเพื่อสนับสนุนและสร้างเสริมความร่วมมือกันระหว่างสองประเทศในด้านเทคโนโลยีข้อมูลและการสื่อสาร (Information and Communications Technology) หรือ ICT เช่น เทคโนโลยีโทรคมนาคมในยุคที่ ๔ (4G) การออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (Digital Terrestrial Television Broadcasting) รวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการร่วม ญี่ปุ่น-ฟิลิปปินส์ ในด้านเทคโนโลยีข้อมูลและการสื่อสาร (Japan-Philippines ICT Cooperation Committee) หรือ JP-ICC เพื่อดำเนินการตามความตกลงนี้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป^{๖๐}

๕. ความตกลงว่าด้วยการนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม (Agreement on the Importation of Educational Scientific and Cultural Materials) ซึ่งมีองค์การ UNESCO เป็นเจ้าภาพ และมีรัฐภาคีที่เข้าร่วมกว่า ๙๘ ประเทศ โดยฟิลิปปินส์ได้ลงนามในข้อตกลงเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้สัตยาบันเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยข้อตกลงนี้มีสาระสำคัญผูกพันให้รัฐภาคีจะต้องยกเลิกการจัดเก็บอากรขาเข้า (custom duties) และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ระหว่างรัฐภาคี เมื่อมีการนำเข้าหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม

^{๕๙} Philippine Treaty Online, สืบค้นได้ที่ <http://210.5.104.56/treaty/scanneddocs/15.pdf>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๖๐} Philippine Treaty Online, สืบค้นได้ที่ <http://210.5.104.56/treaty/scanneddocs/646.pdf>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

ที่กำหนดไว้ในภาคผนวก (Annex) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และอารยธรรมซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การรักษาสันติภาพของโลก^{๖๑}

๖. อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ (Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage) หรืออนุสัญญามรดกโลก ซึ่ง UNESCO เป็นเจ้าภาพ โดยมีประเทศสมาชิกกว่า ๑๗๒ ประเทศ โดยอนุสัญญามีสาระสำคัญเป็นการ เสริมสร้างความร่วมมือในหมู่ประเทศภาคีเพื่อดำเนินมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครอง รักษาและจัด แสดงมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ รวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการมรดกโลก (The World Heritage Committee) ขึ้นเพื่อดำเนินการปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญา ซึ่งฟิลิปปินส์ได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญานี้ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘^{๖๒} และได้มีการออกรัฐบัญญัติว่าด้วยพื้นที่แห่งชาติที่ได้รับการคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ (the National Integrated Protected Area System Act of 1992) กำหนดเขตพื้นที่คุ้มครอง ภายใต้หลักการของอนุสัญญาดังกล่าว

๗. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารกระตุ้นในการกีฬา (International Convention against Doping in Sport)^{๖๓} ซึ่ง UNESCO เป็นเจ้าภาพ และฟิลิปปินส์ได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และมีประเทศสมาชิกเข้าร่วมเป็นภาคีกว่า ๑๘๗ ประเทศ โดยตัว อนุสัญญามีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการใช้สารกระตุ้นในระดับชาติ สนับสนุนความร่วมมือในระดับสากล เพื่อต่อต้านการใช้สารต้องห้ามในการกีฬา ให้การศึกษาและฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องสารกระตุ้น กำหนด มาตรการในการดูแลผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และประเทศภาคียังต้องมีมาตรการติดตามผลการดำเนินการ ตามอนุสัญญาฯ และรายงานผลต่อองค์การ UNESCO ทุก ๒ ปี ตามมาตราที่ ๒๘ ของอนุสัญญาฯ อีกด้วย^{๖๔}

^{๖๑} UNESCO, Agreement on the Importation of Education, Scientific and Cultural Material, สืบค้นได้ที่ http://www.unesco.org/education/pdf/FLOREN_E.PDF, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๖๒} UNESCO, Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, สืบค้นได้ที่ <http://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๖๓} UNESCO, Internaitonal Convention against Doping in Sport, สืบค้นได้ที่ <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001425/142594m.pdf#page=2>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๖๔} RYT9, การให้สัตยาบันเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามในการกีฬา, สืบค้นได้ที่ <http://www.ryt9.com/s/cabt/61906>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

๘. อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของบุคคลากรภาครัฐในการจัดตั้งและดำเนินกระบวนการพิจารณาสภาพการจ้าง (Convention concerning Protection of the Right to Organize and Procedures for Determining Conditions of Employment in the Public Service)^{๖๕} โดยมีองค์การแรงงานระหว่างประเทศหรือ ILO (International Labor Organization) เป็นเจ้าภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดให้ประเทศสมาชิกจะต้องอนุญาตให้บุคคลากรที่ทำงานในภาครัฐสามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐได้ ซึ่งฟิลิปปินส์นับเป็นประเทศแรกในทวีปเอเชียที่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑^{๖๖} ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายหมายแรงงาน ข้อ ๒๔๔ ได้วางหลักรับรองการจัดตั้งสหภาพแรงงานของบุคคลากรภาครัฐไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ แล้ว^{๖๗}

๙. อนุสัญญาว่าด้วยการบังคับใช้แรงงาน (Forced Labor Convention) ซึ่งมีองค์การแรงงานระหว่างประเทศเป็นเจ้าภาพ โดยอนุสัญญามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศภาคีระงับยับยั้งการบังคับใช้แรงงาน และกำหนดนิยามของการบังคับใช้แรงงาน (forced or compulsory labor) ว่าหมายถึงการบีบบังคับบุคคลหนึ่งบุคคลใดให้ทำงานหรือบริการด้วยความไม่สมัครใจ โดยการคุกคามหรือการขู่เข็ญว่าจะลงโทษ โดยฟิลิปปินส์ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยฟิลิปปินส์ได้มีการออกรัฐบัญญัติว่าด้วยแรงงานภายในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๖ (Domestic Workers Act 2013) กำหนดค่าแรง ชั่วโมงทำงาน สิทธิในการลาหยุด และการช่วยเหลือ (rescue) แรงงานที่ถูกบังคับขู่เข็ญ^{๖๘}

๑๐. อนุสัญญาว่าด้วยค่าตอบแทนการทำงานที่เท่าเทียมกัน (Equal Remuneration Convention) ซึ่งมีองค์การแรงงานระหว่างประเทศเป็นเจ้าภาพ โดยอนุสัญญามีสาระสำคัญคือกำหนดให้ประเทศภาคี

^{๖๕} Internaitonal Labour Organization, Labour Relations (Public Service Convention, 1978, สืบค้นได้ที่ http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312296:NO, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๖๖} <https://business-humanrights.org/en/philippines-is-first-in-asia-to-ratify-ilo-treaty-on-protection-of-govt-workers-rights>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๖๗} Presidential Decree No. 442, The Labor Code of the Philippines, Article 244, สืบค้นได้ที่ <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/15242/102473/F204947657/PHL15242.pdf>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑).

^{๖๘} International Labour Office, Strengthening action to end forced labor, สืบค้นได้ที่ http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/103/reports/reports-to-the-conference/WCMS_217752/lang--en/index.htm, หน้า ๒๙, (ข้อมูลล่าสุด ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑).

ต้องส่งเสริมและผลักดันให้แรงงานชายและหญิงต้องได้รับค่าตอบแทนในการทำงานที่เท่ากันในการทำงานลักษณะเดียวกัน ซึ่งฟิลิปปินส์ได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาฉบับนี้เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๙๖^{๖๙}

๑๑. อนุสัญญาว่าด้วยการเลือกปฏิบัติในการทำงานและอาชีพ หรือ Discrimination (Employment and Occupation) Convention โดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศกำหนดให้รัฐภาคีจะต้องส่งเสริมความเท่าเทียมกันและสร้างโอกาสในการจ้างแรงงานที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (discrimination) โดยอาศัยเหตุจากเชื้อชาติ สีผิว เพศ ศาสนา ความเห็นทางการเมือง ฯลฯ ซึ่งฟิลิปปินส์ได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาฉบับนี้เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๓^{๗๐}

๑๒. อนุสัญญาว่าด้วยอายุขั้นต่ำ (Minimum Age Convention) โดยตัวอนุสัญญาที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO เป็นเจ้าภาพนี้ กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องกำหนดอายุขั้นต่ำของลูกจ้างเพื่อป้องกันการใช้แรงงานเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานอันตราย ซึ่งฟิลิปปินส์ได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาฉบับนี้เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ และกำหนดอายุขั้นต่ำของลูกจ้างไว้ที่ ๑๕ ปี^{๗๑}

^{๖๙} http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312245:NO, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๗๐} http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312256:NO, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๗๑} http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:11300:0::NO:11300:P11300_INSTRUMENT_ID:312283, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

บทที่ ๒

ภาพรวมด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศฟิลิปปินส์

๒.๑ นโยบายด้านการเมืองและความมั่นคง

๒.๑.๑ สถานการณ์ด้านการเมืองและความมั่นคงในประเทศฟิลิปปินส์

(๑) พื้นฐานทางประวัติศาสตร์

หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ชี้ให้เห็นว่าคนกลุ่มแรกที่มาอยู่บนเกาะฟิลิปปินส์มาจากแผ่นดินใหญ่ของเอเชียและบอร์เนียว คือการค้นพบซากฟอสซิลมนุษย์อายุ ๕๐,๐๐๐ ปี ที่เกาะปาลาวัน และทำให้นักวิชาการเชื่อว่า เดิมทีหมู่เกาะฟิลิปปินส์นั้นเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินใหญ่ของทวีปเอเชีย ในปัจจุบัน จนเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของผิวโลก อันส่งผลให้แผ่นดินบางส่วนแยกตัวออกจากแผ่นดินใหญ่ และกลายเป็นหมู่เกาะในมหาสมุทร จนกระทั่งเมื่อมีชาวจีนเข้ามาทำการค้าขายในหมู่เกาะนี้ ในช่วงศตวรรษที่ ๑๐ จึงทำให้โลกภายนอกได้รู้จักหมู่เกาะนี้เพิ่มมากขึ้น และในศตวรรษที่ ๑๓ ผู้นำชาวอาหรับชื่อ มักดัม (Makdam) และคณะผู้ติดตามได้เข้ามาตั้งรกรากบนหมู่เกาะซูลู และสถาปนาอาณาจักรของศาสนาอิสลามขึ้นที่นั่น จากนั้นในปี พ.ศ. ๒๐๑๘ ชาลีฟ มุฮัมหมัด คาบุงซาวัน (Sharif Mohammed Kabungsuwan) ผู้นำมุสลิมจากเมืองยะโฮร์ (ส่วนหนึ่งของมาเลเซียในปัจจุบัน) ได้เข้ามาอภิเสกสมรสกับลูกสาวของหัวหน้าเผ่าชนพื้นเมืองในมินดาเนา (เกาะใหญ่ทางใต้ของฟิลิปปินส์) และได้กลายเป็นสุลต่านคนแรกของมินดาเนา

ประวัติศาสตร์ของประเทศฟิลิปปินส์นั้นเริ่มขึ้นเมื่อเฟอร์ดินานด์ แม็กเจลเลน (Ferdinand Magellan) นักสำรวจทางทะเลชาวสเปนได้นำคณะสำรวจล่องเรือมาถึงหมู่เกาะฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ. ๒๐๖๔ และผนวกหมู่เกาะแห่งนี้เป็นอาณานิคมของสเปน แต่หลังจากนั้นไม่นาน แม็กเจลเลนก็ถูกชาวเกาะต่อต้านและฆ่าตาย จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๐๘๖ รุย โลเปซ เดอ บิยาโลโบส นักสำรวจชาวสเปน ก็ล่องเรือมาถึงและตั้งชื่อหมู่เกาะนี้ว่า Filipinas เพื่อเป็นเกียรติแก่พระเจ้าฟิลิปที่ ๒ (Philip II) กษัตริย์แห่งสเปน และสเปนก็ได้ค่อย ๆ เข้ายึดครองหมู่เกาะทีละส่วน จนสามารถยึดครองได้หมดในปี พ.ศ. ๒๑๑๔ ยกเว้นหมู่เกาะซูลู (Sulu) ที่ประชาชนนับถือศาสนาอิสลาม

แม้ชาวฟิลิปปินส์พยายามต่อสู้กับสเปนเพื่อเรียกร้องอิสรภาพเรื่อยมา แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ จนกระทั่งในศตวรรษที่ ๑๙ เมื่อเกิดสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับสเปน และสหรัฐอเมริกาที่มีฟิลิปปินส์เป็นพันธมิตรเป็นฝ่ายชนะสงคราม นายพลอาเก็นัลโด (General Aguinaldo) ได้ใช้โอกาสดังกล่าวประกาศเอกราชให้กับฟิลิปปินส์ แต่ในความเป็นจริงแล้ว สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ชนะสงคราม

ทั้งในคิวบาและฟิลิปปินส์ยังเป็นผู้กุมอำนาจอยู่ และกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้ห้ามการสร้างอาณานิคมที่ได้จากการรุกรานทางทหาร สหรัฐอเมริกาจึงต้องจ่ายเงินจำนวน ๒๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อซื้อฟิลิปปินส์มาจากสเปน และแม้ว่าผู้ปกครองของฟิลิปปินส์คนใหม่ก็คือสหรัฐอเมริกา แต่อเมริกาที่มีความมุ่งหมายที่จะปลดปล่อยฟิลิปปินส์ให้เป็นเอกราช ตามเจตจำนงของชาวฟิลิปปินส์ จึงดำเนินนโยบายเชิงผ่อนปรนให้ฟิลิปปินส์สามารถปกครองตนเองได้บางส่วน โดยที่อำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะยังเป็นของสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ มานูเอล กีซอน (Manuel Quizon) ได้เป็นประธานาธิบดีคนแรกของเครือรัฐฟิลิปปินส์ (The Philippines Commonwealth) ซึ่งอยู่ในอาณัติปกครองของสหรัฐอเมริกา ถือได้ว่าเป็นขั้นแรกของการให้เอกราชแก่ฟิลิปปินส์

เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นบุกเข้ายึดครองฟิลิปปินส์ ทำให้ฟิลิปปินส์กลายเป็นสนามรบระหว่างกองทัพสัมพันธมิตรและญี่ปุ่น จนกระทั่งสหรัฐอเมริกาชนะสงครามและกลับเข้ามามีอิทธิพลในฟิลิปปินส์อีกครั้ง จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๘๙ ฟิลิปปินส์ถึงจะได้รับเอกราชอย่างแท้จริง^{๗๒} ดังนั้นจะเห็นได้ว่าฟิลิปปินส์ถูกสเปนยึดครองเป็นอาณานิคมเป็นเวลากว่า ๓๓๓ (สามร้อยสามสิบสาม) ปี และถูกอเมริกายึดครองเป็นอาณานิคมอีกกว่า ๔๐ ปี และท้ายสุดถูกญี่ปุ่นยึดครองอีกในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒^{๗๓} ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่ฟิลิปปินส์เคยเป็นอาณานิคมของประเทศต่าง ๆ ส่งผลต่อกฎหมายของฟิลิปปินส์ ทำให้กฎหมายของฟิลิปปินส์มีลักษณะผสมผสานกันระหว่าง Civil Law ของสเปน และ Common Law ของสหรัฐ รวมทั้งเกิดผลกระทบของการล่าอาณานิคมที่ส่งผลต่อประวัติศาสตร์ของฟิลิปปินส์ ซึ่งจะได้มีการกล่าวโดยละเอียดต่อไป

(๒) สภาวะการณ์ปัจจุบันทางการเมืองและความมั่นคง

ประเทศฟิลิปปินส์เข้าเป็นสมาชิกของสหประชาชาติเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๘^{๗๔} และยึดมั่นในเอกราชและอธิปไตยของตนเอง ประเทศฟิลิปปินส์จักกระทำทุกวิถีทางเพื่อธำรงไว้ซึ่งการปกครองที่มั่นคงและเพื่อการปกป้องบูรณภาพแห่งดินแดน

^{๗๒} ประวัติศาสตร์ฟิลิปปินส์, สืบค้นได้ที่ http://www.aseanthai.net/ewt_news.php?nid=3647&filename=index (ข้อมูลล่าสุด ๑ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๗๓} Philippine History, สืบค้นได้ที่ <http://www.philippine-history.org/spanish-colonial-masters.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗).

^{๗๔} United Nations Member States, สืบค้นได้ที่ <https://www.un.org/press/en/2006/org1469.doc.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙).

ปัจจุบันฟิลิปปินส์ภายใต้การนำของประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์ตี้ (Rodrigo Duterte) ซึ่งเข้ารับตำแหน่งตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ต้องเผชิญกับความขัดแย้งและภัยคุกคามจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบหลายกลุ่ม ซึ่งบางกลุ่มอยู่ในรายชื่อองค์กรก่อการร้ายข้ามชาติของสหรัฐอเมริกา^{๗๕} โดยรัฐบาลฟิลิปปินส์ได้พยายามต่อสู้กับกลุ่มเหล่านี้มานานนับทศวรรษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มชาติพันธุ์โมโร (Moro) ทางภาคใต้ของประเทศ จนนำไปสู่ข้อตกลงสันติภาพกับกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (Moro National Liberation Front) และอยู่ระหว่างการเจรจาโดยสันติกับกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islamic Liberation Front) นอกจากนี้ฟิลิปปินส์ยังต้องเผชิญกับการก่อความไม่สงบจากกลุ่มกองทัพประชาชนใหม่ที่นิยมระบอบคอมมิวนิสต์ (Maoist-inspired New People's Army) ที่ดำเนินมาหลายทศวรรษ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กองทัพฟิลิปปินส์ได้ต่อสู้กับกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อรัฐอิสลาม หรือ ISIS ที่ได้เข้ายึดครองเมืองมาราวิ (Marawi) ซึ่งส่งผลให้ประธานาธิบดีดูเตอร์ตี้ต้องประกาศกฎอัยการศึกในเมืองดังกล่าว นอกจากนี้ ฟิลิปปินส์ยังต้องเผชิญกับแรงกดดันจากจีนจากกรณีพิพาทในพื้นที่และน่านน้ำบริเวณทะเลจีนใต้อีกด้วย^{๗๖}

หลักการและแนวนโยบายแห่งรัฐ

การแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Powers)

ที่มาของหลักการแบ่งแยกอำนาจ

หลักการแบ่งแยกอำนาจที่ใช้อยู่ในการปกครองของฟิลิปปินส์ในปัจจุบันมีต้นแบบมาจากหลักการแบ่งแยกอำนาจของสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ซึ่งเดินตามแบบอย่างของรัฐธรรมนูญอเมริกา^{๗๗} ซึ่งมอบอำนาจบริหารทั้งหมดให้กับประธานาธิบดีที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน ส่วนอำนาจนิติบัญญัตินั้นมอบให้กับสภาองเกรส (Congress) ซึ่งเหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกา โดยประกอบไปด้วยสภาสูงซึ่งเรียกว่าวุฒิสภา (Senate) และสภาล่างซึ่งเรียกว่าสภา

^{๗๕} <https://www.state.gov/j/ct/rls/other/des/123085.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๑ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๗๖} https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/print_rp.html (ข้อมูลล่าสุด ๑ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๗๗} สาเหตุที่ต้องใช้รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาคือเป็นต้นแบบเนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ สหรัฐอเมริกา ได้ผ่านกฎหมายที่ชื่อว่า the Jones Act ซึ่งกำหนดให้ฟิลิปปินส์ต้องจัดตั้งรัฐบาลประชาธิปไตยตามรูปแบบของสหรัฐอเมริกา จึงจะได้รับเอกราช, สืบค้นได้ที่ <http://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-philippines> (ข้อมูลล่าสุด ๑ มีนาคม ๒๕๖๑).

ผู้แทนราษฎร (the House of Representatives) และอำนาจตุลาการเป็นของศาลสูงสุด (Supreme Court) ซึ่งเป็นอิสระจากประธานาธิบดีและสภาองเกรส

อย่างไรก็ดี ในทางประวัติศาสตร์แล้ว หลักการแบ่งแยกอำนาจนั้นไม่ได้มาจากอเมริกาแต่เพียงอย่างเดียว โดยภายหลังจากที่เกิดการปฏิวัติฟิลิปปินส์ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๔๔๑ (Philippine Revolution: สงครามปลดแอกฟิลิปปินส์จากสเปน) และระหว่างช่วงก่อนที่อเมริกาจะผนวกเกาะต่าง ๆ ของฟิลิปปินส์เข้าเป็นอาณานิคม (พ.ศ. ๒๔๔๒ ถึง พ.ศ. ๒๔๔๕)^{๙๘} นั้น มีความพยายามของกลุ่มผู้นำในฟิลิปปินส์ที่จะอ้างอธิปไตยเหนือแผ่นดินฟิลิปปินส์ โดยรวบรวมกันจัดตั้งองค์กรนิติบัญญัติที่ชื่อว่าสภามาโลโลส (Malolos Congress) ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๑ (ซึ่งตั้งชื่อตามชื่อเมืองที่เป็นเมืองหลวงของฟิลิปปินส์ในช่วงสั้น ๆ) และได้มีการตรารัฐธรรมนูญขึ้นมาฉบับหนึ่งซึ่งต่อมาเป็นที่รู้จักกันในชื่อของรัฐธรรมนูญมาโลโลส (Malolos Constitution)

ข้อ ๔ แห่งรัฐธรรมนูญมาโลโลส ปี พ.ศ. ๒๔๔๒ กำหนดว่า “อำนาจของรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐจะต้องถูกแบ่งออกเป็นสามฝ่ายต่างหากจากกัน โดยมีชื่อว่า นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ และห้ามมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือองคาพยพใดองคาพยพหนึ่งถือครองอำนาจทั้งสองฝ่ายหรือมากกว่านั้นไว้เพียงคนเดียวหรือองคาพยพเดียว”^{๙๙}

จะเห็นได้ว่าหลักการแบ่งแยกอำนาจตามรัฐธรรมนูญมาโลโลส แม้จะมีการแบ่งแยกอำนาจออกเป็นสามฝ่ายอันได้แก่ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ เช่นเดียวกันก็ตาม แต่ก็มีข้อแตกต่างในรายละเอียดบางประการที่พอจะเห็นได้ชัด อาทิเช่น ภายใต้อำนาจรัฐธรรมนูญมาโลโลสนั้น ประธานาธิบดีจะมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติที่เรียกว่าสภาแห่งชาติ (National Assembly) และประธานาธิบดีมีอำนาจในการเรียกประชุม เลื่อนและปิดสมัยประชุม รวมทั้งมีอำนาจในการยุบสภาอีกด้วย

^{๙๘} ในช่วงเปลี่ยนผ่านอำนาจจากสเปนไปยังสหรัฐอเมริกาทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างสหรัฐอเมริกาและฝ่ายชาตินิยมของฟิลิปปินส์ที่ไม่ยอมให้ฟิลิปปินส์ตกเป็นอาณานิคมของสหรัฐ จนเกิดเป็นสงครามระหว่างฟิลิปปินส์และสหรัฐอเมริกา (The Philippine-American War), สืบค้นได้ที่ <https://history.state.gov/milestones/1899-1913/war> (ข้อมูลล่าสุด ๑ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๙๙} Article 4. The Government of the Republic is popular, representative, alternative, and responsible, and shall exercise three distinct powers: namely, the legislative, the executive, and the judicial. Any two or more of these three powers shall never be united in one person or cooperation, nor the legislative power vested in one single individual. สืบค้นได้ที่ <http://www.lawphil.net/consti/consmalo.html> (ข้อมูลล่าสุด ๑ มีนาคม ๒๕๖๑).

นอกจากนี้ ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับมาโลโลส สภาแห่งชาติยังสามารถเปิดสมัยประชุมกันเป็นศาลเฉพาะกิจ เพื่อพิจารณาคดีพิเศษ เช่น คดีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติได้อีกในฐานะหนึ่ง

นอกจากนี้ หลักการแบ่งแยกอำนาจก็ยังไม่ได้รับการยอมรับจากสหรัฐอเมริกาให้ใช้บังคับได้ ในทันทีในช่วงที่สหรัฐอเมริกากำลังพยายามสร้างอำนาจอธิปไตยของตนเหนือดินแดนที่ตนเพิ่งยึดครองได้ ไม่นาน ซึ่งแน่นอนว่าในช่วงเริ่มแรกที่เข้ายึดครองนั้น ดินแดนของฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่ที่สหรัฐอเมริกา ควบคุมอยู่ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหาร เนื่องจากยังมีความเป็นศัตรูกันอย่างเปิดเผย ระหว่างกองกำลังของชาวฟิลิปปินส์และกองทัพสหรัฐฯ จนเมื่อแรงต้านเริ่มเบาบางลงแล้ว นาย William McKinley ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในขณะนั้นจึงได้เริ่มกระบวนการจัดตั้งรัฐบาลพลเรือนขึ้นเป็น ครั้งแรกที่ฟิลิปปินส์ โดยเริ่มที่จัดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่สองแห่งฟิลิปปินส์ (the second Philippines Commission) ซึ่งมีผลบังคับเมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๓ เสียก่อน โดยมีอำนาจอย่างจำกัดในการทำหน้าที่ในฐานะฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเฉพาะการรับโอนอำนาจที่เข้าลักษณะเป็นอำนาจ นิติบัญญัติมาจากรัฐบาลทหาร และในส่วนของอำนาจบริหารของคณะกรรมการนั้นก็อยู่ในรูปแบบของอำนาจ ในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ข้าราชการพลเรือนและรัฐบาลท้องถิ่น

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๔ ประธานาธิบดี McKinley จึงได้จัดตั้งรัฐบาลพลเรือน รัฐบาลแรกขึ้นในฟิลิปปินส์ โดยรัฐบาลนี้จะทำหน้าที่โดยชัดแจ้งในการรับโอนอำนาจจากผู้ปกครองรัฐ ที่เป็นทหาร และถ่ายโอนอำนาจนี้ไปยังผู้ปกครองรัฐที่เป็นพลเรือน (civil governor) ซึ่งในขั้นตอนนี้ หลักการแบ่งแยกอำนาจก็ยังไม่ได้ถูกนำไปใช้อย่างเด่นชัดแต่อย่างใดเนื่องจากคณะกรรมการแห่งฟิลิปปินส์ ยังคงเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ในขณะที่ประธานคณะกรรมการเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารในฐานะผู้ปกครองรัฐ ที่เป็นพลเรือน (civil governor)

อำนาจบริหารและนิติบัญญัติของคณะกรรมการฟิลิปปินส์เริ่มแยกออกจากกันโดยรัฐบัญญัติว่าด้วย โครงสร้างของรัฐฟิลิปปินส์ ปี ค.ศ. ๑๙๐๒ (พ.ศ. ๒๔๔๕) (the Philippines Organic Act of 1902) ซึ่งมี เนื้อหากำหนดว่า เมื่อสถานการณ์ของความเป็นปรปักษ์ (hostilities) สงบลงแล้ว ให้จัดให้มีการเลือกตั้ง สมาชิกขององค์กรที่จะเป็นผู้แทนของปวงชนโดยให้เรียกว่าสมัชชาแห่งฟิลิปปินส์ (the Philippines Assembly) โดยให้สมัชชาแห่งฟิลิปปินส์นี้ถือเป็นสภาล่างของระบบนิติบัญญัติแบบสองสภา ในขณะที่ กำหนดให้คณะกรรมการแห่งฟิลิปปินส์ถือเป็นสภาสูง ส่วนอำนาจฝ่ายบริหารนั้นยังคงเป็นของผู้ปกครองรัฐ พลเรือน ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานของคณะกรรมการแห่งฟิลิปปินส์ นอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวยังได้ จัดตั้งศาลสูงสุดแห่งฟิลิปปินส์ (Philippines Supreme Court) ขึ้นอีกด้วย จึงกล่าวได้ว่ารัฐบัญญัติว่าด้วย

โครงสร้างของรัฐฟิลิปปินส์นี้ทำหน้าที่สร้างระบอบการปกครองตามรูปแบบที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้วางไว้ คือ มีผู้ใช้อำนาจฝ่ายบริหารสูงสุดเป็นผู้ปกครองรัฐที่เป็นพลเรือน มีฝ่ายนิติบัญญัติในระบบสภาคู่ และมีศาลสูงสุดหรือศาลสูงสุดเป็นฝ่ายตุลาการ

รัฐบัญญัติว่าด้วยโครงสร้างของรัฐฟิลิปปินส์นี้ถูกแทนที่โดยรัฐบัญญัติ Jones ปี ค.ศ. ๑๙๑๖ (พ.ศ. ๒๔๕๙) (the Jones Law of 1916) ซึ่งตั้งชื่อตามชื่อของผู้ร่าง คือ นาย William Atkinson Jones สมาชิกสภาองเกรสของสหรัฐอเมริกา และดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการกิจการดินแดนโพ้นทะเลในขณะนั้น (Chairman of the House Committee on Insular Affairs) โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้นำหลักการแบ่งแยกอำนาจมาใช้มากขึ้น เนื่องจากภายใต้รัฐบัญญัติ Jones ได้กำหนดให้ผู้ปกครองรัฐที่เป็นพลเรือนเป็นองคตพพที่เป็นอิสระ (autonomous)^{๙๐} แทนที่จะมีสถานะเป็นประธานของคณะมนตรี ทำให้คณะมนตรีแห่งฟิลิปปินส์ก็ถูกยุบไปโดยผลของกฎหมาย Jones นั้นเอง นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้มีการจัดการเลือกตั้งวุฒิสมาชิกและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นเป็นการทั่วไป^{๙๑} รวมทั้งเปลี่ยนชื่อของสมัชชาแห่งฟิลิปปินส์ (the Philippine Assembly) ให้เป็นสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) และกำหนดรูปแบบของฝ่ายนิติบัญญัติให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาองเกรสของสหรัฐอเมริกา ดังนั้น โดยรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่า ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ อำนาจฝ่ายบริหารนั้น กฎหมาย Jones ได้กำหนดให้ขึ้นอยู่กับบุคคลเพียงคนเดียว คือผู้ปกครองรัฐพลเรือน (Governor General) ส่วนอำนาจนิติบัญญัติใช้โดยสภานิติบัญญัติแบบสภาคู่ (a bicameral Philippines Legislature) และศาลสูงสุดเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ

ทั้งนี้ บรรดารัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญของฟิลิปปินส์ที่ตราขึ้นในเวลาหลังจากนี้ก็ล้วนแต่ใช้รูปแบบตามกฎหมาย Jones ทั้งสิ้น (เว้นแต่รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๙๗๓ หรือ พ.ศ. ๒๕๑๖ ในช่วงของเผด็จการ Ferdinand Marcos ที่พยายามรวบอำนาจของสภาและประธานาธิบดีไว้ด้วยกัน) รวมทั้งในเวลาถัดมาภายใต้ช่วงที่รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๙๓๕ (พ.ศ. ๒๔๗๘) (the 1935 Constitution) ใช้บังคับ แม้จะมีการกำหนดให้ใช้ระบบสภาเดี่ยว (unicameral) ในช่วงแรก แต่ก็ได้มีการแก้ไขให้เปลี่ยนไปใช้ระบบสภาคู่โดยอยู่ในรูปแบบของสภาองเกรสแห่งฟิลิปปินส์ (the Philippines Congress) ที่ประกอบด้วยวุฒิสภา (Senate) และสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) ในภายหลัง รวมทั้ง

^{๙๐} Section 21 of the Jones Law of 1916, สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/constitutions/the-jones-law-of-1916/> (ข้อมูลล่าสุด ๑ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๙๑} Section 13, 14 of the Jones Law of 1916.

มีการสถาปนาตำแหน่งประธานาธิบดี (the Office of the President) โดยรับหน้าที่ในการใช้อำนาจฝ่ายบริหาร จากเดิมที่เคยเป็นของผู้ว่าการรัฐพลเรือน ส่วนอำนาจตุลาการก็ยังคงเป็นของศาลยุติธรรมเช่นเดิมจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ซึ่งใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน โครงสร้างของหลักการแบ่งแยกอำนาจก็ยังคงเป็นแบบเดียวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๙๓๕ (พ.ศ. ๒๔๗๘) (ฉบับแก้ไข) เช่นเดิม

อนึ่ง ผู้พิพากษา Isagani A. Cruz^{๕๒} ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายการเมืองการปกครองของฟิลิปปินส์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า “หลักการแบ่งแยกอำนาจนั้นมีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจนำไปสู่ความผิดพลาดที่ไม่อาจแก้ไขได้หรือนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ผิด (abuse of power) ซึ่งจะทำให้สถาบันแห่งชาติของสาธารณรัฐของเราตกอยู่ในอันตราย”^{๕๓}

นอกจากนี้ ผู้พิพากษา Jose P. Laurel ซึ่งต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีของฟิลิปปินส์หลังจากที่ได้ทำหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ได้ให้ความเห็นไว้ในคำพิพากษาของศาลสูงสุดในคดี Pangasinan Transportation Co. v. PSC^{๕๔} ว่า “หลัก(การแบ่งแยกอำนาจ)นี้ มีเจตนารมณ์เพื่อกำกับควบคุมการกระทำ

^{๕๒} ผู้พิพากษา Isagani A. Cruz เคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาในศาลสูงสุดของฟิลิปปินส์ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๘๖ ถึง ค.ศ. ๑๙๙๔ ท่านเคยได้ลำดับที่แปดในการสอบเนติบัณฑิตของฟิลิปปินส์เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๑ ด้วยคะแนนร้อยละ ๙๐.๑๒ และท่านได้เขียนตำรากฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายการเมืองการปกครอง ซึ่งล้วนแต่ได้รับการตีพิมพ์หลายครั้ง นอกจากนี้ท่านยังเคยเป็นคณบดีในโรงเรียนกฎหมายชั้นนำ และเป็นผู้บรรยายวิชากฎหมายการเมืองการปกครองฟิลิปปินส์ในการเรียนการสอนชั้นเนติบัณฑิต (bar reviewer) อีกด้วยงานเขียนและแนวทางการตีความกฎหมายการเมืองการปกครองของฟิลิปปินส์ของท่านที่ได้รับอ้างอิงในงานวิจัยนี้ ก็เนื่องจากผู้พิพากษา Cruz ถือเป็นผู้เชี่ยวชาญในกฎหมายการเมืองการปกครองฟิลิปปินส์ที่วงการกฎหมายฟิลิปปินส์ให้ความเคารพนับถือ.

^{๕๓} Isagani A. Cruz, *Philippine Political Law* (2014): Central Book Supply, Inc, p. 133.

^{๕๔} G.R. No. 47065 (1940), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/judjuris/juri1940/jun1940/gr_l-47065_1940.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙). คดีนี้บริษัท Pangasinan Transportation Co. (PANTRANCO) ได้ยื่นเอกสารคำร้องขอต่อคณะกรรมการบริการขนส่งสาธารณะ (the Public Service Commission: PSC) เพื่อดำเนินการให้มีการเดินรถโดยสารเพิ่มอีกสิบคัน ผลปรากฏว่าคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ แต่กำหนดเงื่อนไขภาระเพิ่มเติมที่บริษัทต้องปฏิบัติตาม เช่น ปรับปรุงรถโดยสารและอุปกรณ์ต่าง ๆ บนรถ บริษัท PANTRANCO จึงได้ร้องต่อศาลในประเด็นว่าคณะกรรมการมีอำนาจในการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมหรือไม่ และต่อสู่ว่าการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายมาอย่างไม่เป็นธรรม (undue delegation of power) ศาลสูงสุดตัดสินว่าการที่คณะกรรมการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้บริษัทต้องปฏิบัติตามนั้น เป็นการทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอำนาจมาโดยชอบ (valid delegation of power) และศาลยังกล่าวอีกว่าสิ่งที่คณะกรรมการได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจนั้นคือหน้าที่ในการบริหาร (administrative

ยับยั้งขัดขวางการกระทำที่เกินขอบเขต ป้องกันการกดขี่ข่มเหง และเพื่อให้การใช้อำนาจนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ”^{๔๕} อนึ่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ได้มีการให้ความเห็นโดยผู้พิพากษาในคดี *Bengzon v. Drilon*^{๔๖} เกี่ยวกับหลักการแบ่งแยกอำนาจไว้อีกว่า “เพื่อที่จะบรรลุเจตนารมณ์ของหลักการแบ่งแยกอำนาจนั้น โดยทั่วไปแล้วอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติจักต้องถูกจำกัดให้อยู่ที่การออกตัวบทกฎหมาย (enactment of laws) เท่านั้น และไม่อาจบังคับใช้ (enforce) หรือปรับใช้ (apply) กฎหมายเหล่านั้นได้ ส่วนอำนาจของฝ่ายบริหารก็คือการบังคับใช้กฎหมายโดยไม่อาจทำหน้าที่ออกตัวบทกฎหมายหรือปรับใช้กฎหมาย และฝ่ายตุลาการมีหน้าที่ปรับใช้กฎหมาย โดยไม่อาจออกกฎหมายหรือบังคับใช้กฎหมายเหล่านั้นได้”^{๔๗} จึงอาจกล่าวได้ว่า หน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติคือการออกกฎหมาย ในขณะที่ฝ่ายบริหารมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ส่วนฝ่ายตุลาการนั้นมีหน้าที่ในการปรับใช้กฎหมาย ซึ่งโดยแท้จริงแล้วอำนาจทั้งสามฝ่ายของรัฐดังกล่าว แม้มีหน้าที่แตกต่างกันแต่ก็จำต้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน รวมทั้งตรวจสอบและถ่วงดุลซึ่งกันและกันไป ในขณะเดียวกันนั่นเอง

function) ซึ่งรวมถึงการใช้ดุลยพินิจเพื่อนำเจตจำนงของฝ่ายนิติบัญญัติไปปฏิบัติให้เกิดผลในการส่งเสริมประโยชน์สาธารณะ.

^{๔๕} “(t)he doctrine is intended to secure action, to forestall over-action, to prevent despotism and to obtain efficiency” โปรดดู G.R. No. 47065, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/judjuris/juri1940/jun1940/gr_l-47065_1940.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๖} G.R. No. 103524 (1992), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/judjuris/juri1992/apr1992/gr_103524_1992.html และ <http://www.uberdigests.info/2011/11/bengzon-vs-drilon/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙). คดีนี้ศาลตัดสินว่า อำนาจในการยับยั้งกฎหมาย (veto) ของประธานาธิบดี ที่ใช้ในการยับยั้งร่างรัฐบัญญัติงบประมาณทั่วไป (General Appropriation Bill) เพียงบางส่วน นั้นไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (unconstitutional) กล่าวคือ ประธานาธิบดีได้ใช้สิทธิในการยับยั้งงบประมาณในส่วนที่เป็นบำเหน็จบำนาญให้กับผู้พิพากษาศาลสูงสุดที่เกษียณอายุ แต่ศาลสูงสุดได้ให้เหตุผลว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับเงินบำเหน็จบำนาญที่จะต้องตกแก่ผู้พิพากษาที่เกษียณอายุนั้น อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับหนึ่งที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ดังนั้นประธานาธิบดีซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจฝ่ายบริหารจึงไม่มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือยกเลิกบทกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีอยู่ซึ่งเห็นชอบโดยผู้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนก่อน โดยศาลได้ให้เหตุผลว่าการใช้อำนาจในการยับยั้งกฎหมายในครั้งนี้นั้นไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เนื่องจากอำนาจของประธานาธิบดีในการยับยั้งกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัตินั้น จะต้องเป็นการยับยั้งตัวกฎหมายทั้งฉบับ ไม่สามารถใช้อำนาจยับยั้งเพียงบางส่วนและเห็นชอบเพียงบางส่วนได้ (ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เพราะจะเท่ากับว่าประธานาธิบดีเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติเสียเอง ซึ่งขัดกับหลักการแบ่งแยกอำนาจ).

^{๔๗} เรื่องเดียวกัน.

การแบ่งแยกอำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญ

สำหรับฟิลิปปินส์แล้วหลักการแบ่งแยกอำนาจถือเป็นหลักการของรัฐธรรมนูญประการหนึ่งที่สำคัญ อย่างไรก็ตามหลักการดังกล่าวไม่ได้มีการนิยามหรือบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายฉบับใด ๆ หรือแม้แต่ภายในตัวรัฐธรรมนูญเองก็ไม่มีมีบทบัญญัติใดที่ให้ความหมายของหลักการแบ่งแยกอำนาจไว้อย่างชัดเจนแต่อย่างใด แต่กลับถูกปรับแต่งให้เป็นรูปเป็นร่างโดยคำพิพากษาของศาลสูงสุดที่ปรับใช้กับข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจริงมากกว่า แสดงให้เห็นอย่างมีนัยสำคัญได้ว่าศาลสูงสุดเป็นสถาบันชี้ขาดขั้นสุดท้ายในประเด็นใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ และคำพิพากษาของศาลสูงสุดนั่นเองที่เป็นส่วนหนึ่งในการวางระบบกฎหมายของประเทศซึ่งรวมถึงหลักการแบ่งแยกอำนาจนี้ด้วย^{๔๔}

ดังที่กล่าวไปในตอนต้นบ้างแล้วว่าในปัจจุบัน ความเข้าใจในเรื่องหลักการแบ่งแยกอำนาจในฟิลิปปินส์นั้นมีที่มาจากโครงสร้างการปกครองของสหรัฐอเมริกา ซึ่งแบ่งอำนาจการปกครองออกเป็นสามฝ่ายซึ่งได้แก่ อำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ โดยฝ่ายนิติบัญญัติทำหน้าที่ตราและออกกฎหมาย ฝ่ายบริหารมีหน้าที่บังคับใช้หรือนำกฎหมายนั้นไปปฏิบัติ และฝ่ายตุลาการมีหน้าที่ตีความ

^{๔๔} Civil Code of the Philippines, Art. 8, สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/civilcodeofthephilippines1.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙); Floresca v. Philex Mining, G.R. No. L-30642 (April 30, 1985), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/judjuris/juri1985/apr1985/gr_L30642_1985.html (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙). คดีนี้เกิดขึ้นเมื่อทนายทนายของคณงานที่เสียชีวิตขณะทำงานในเหมืองใต้ดินของบริษัทจำเลย ได้ฟ้องจำเลยเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายฐานที่จำเลยกระทำกรโดยประมาท ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งเรื่องละเมิด (the Civil Code) แทนที่จะฟ้องเรียกค่าชดเชยตามรัฐธรรมนูญว่าด้วยค่าชดเชยของลูกจ้าง (the Workmen's Compensation Act) ประเด็นแห่งคดีจึงมีอยู่ว่า ทนายทนายของคณงานที่เสียชีวิตสามารถเลือกได้หรือไม่ว่าจะใช้กฎหมายฉบับใดในการฟ้อง หรือทนายทนายต้องถูกจำกัดให้เรียกร้องได้แค่ค่าเยียวยาภายใต้รัฐธรรมนูญว่าด้วยค่าชดเชยของลูกจ้างเท่านั้น ในประเด็นว่าลูกจ้างมีสิทธิเลือกหรือไม่ว่าจะใช้กฎหมายใดมาบังคับนั้น ศาลสูงสุดได้หยิบยกเอาคดีบรรทัดฐานที่มีประเด็นแห่งคดีคล้ายคลึงกันมาปรับใช้ในคดีนี้ ซึ่งในคดีที่แล้วศาลสูงสุดได้เคยตัดสินว่าผู้เสียหายซึ่งเป็นคณงานที่ได้รับบาดเจ็บ (ต่างจากในคดีนี้ที่ผู้ฟ้องเป็นทนายทนายของคณงานที่เสียชีวิต) มีสิทธิที่จะเลือกได้ว่าจะเรียกร้องเอาจากนายจ้างเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนตามที่รัฐธรรมนูญว่าด้วยค่าชดเชยของลูกจ้างกำหนดไว้ หรือดำเนินคดีแพ่งไปตามปกติกับผู้กระทำละเมิดเพื่อเรียกร้องเอาค่าเสียหายที่สูงขึ้น และเพื่อที่จะตัดสินเช่นนั้นได้ ศาลสูงสุดจึงต้องหยิบยกเอาบทบัญญัติอันเกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ (ซึ่งอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งข้อ ๘) ที่ว่า คำพิพากษาของฝ่ายตุลาการอันเกี่ยวกับการปรับใช้หรือตีความกฎหมายย่อมเป็นส่วนหนึ่งของการวางรูปแบบระบบกฎหมายของฟิลิปปินส์ มาใช้ในการตัดสินประเด็นดังกล่าว.

กฎหมายเหล่านั้นรวมทั้งตัดสินว่าสิทธิและหน้าที่ของคู่ความจะเป็นอย่างไรโดยอาศัยการตีความกฎหมาย
เรื่องนั้น ๆ

ในคดี Jose A. Angara v. The Electoral Commission^{๙๙} ศาลสูงสุดได้มีโอกาสที่จะวางแนวทาง
และเน้นว่าหลักการแบ่งแยกอำนาจนั้นถือเป็นหลักการอันสำคัญของระบบการปกครองของฟิลิปปินส์
ซึ่งไม่ได้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน แต่ได้มีการรองรับและแสดงออกผ่านทาง การจัดแบ่ง
ที่ชัดเจนโดยรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ เช่น บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่แบ่งอำนาจการปกครองรวมทั้งองค์กร
ผู้ใช้อำนาจออกเป็นสามฝ่าย เป็นต้น นอกจากนี้ ในคำพิพากษาดังกล่าวยังได้ให้ความหมายโดยสังเขป
เกี่ยวกับหลักการแบ่งแยกอำนาจไว้อีกว่า การแบ่งแยกอำนาจนั้นหมายถึงการที่แต่ละฝ่ายแต่ละองค์กรทาง
ปกครองของรัฐมีสิทธิโดยเด็ดขาดในการกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (exclusive cognizance) ภายใน
ขอบเขตอำนาจของตน และการกระทำนั้นถือเป็นที่สุดภายในขอบเขตแห่งอำนาจของตน (supreme within its
own sphere)

นอกจากนี้ในช่วงเวลาถัดมาศาลสูงสุดก็ได้พิพากษาและวางหลักไว้ในคดี Sen. Miriam Defensor
Santiago v. Sen. Teofisto Guingona^{๑๐} ว่าแก่นแท้ของการแบ่งแยกอำนาจนั้นคือการที่แต่ละองค์กรที่ใช้

^{๙๙} G.R. No. L-45081 (July 15, 1936), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/judjuris/juri1936/jul1936/gr_L-45081_1936.html (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙). คดีนี้ นาย Jose Angara ได้รับการประกาศโดยสภาแห่งชาติ (National Assembly) ว่าเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติ อย่างไรก็ตามแม้จะมีการประกาศอย่างเป็นทางการแล้ว นาย Pedro Ynsua ผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามที่พ่ายแพ้การเลือกตั้งก็ได้ยื่นคำร้องประท้วงผลการเลือกตั้ง (protest) ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (Electoral Commission) นาย Angara จึงได้ยื่นคำร้องขอให้มีการเพิกถอนการประท้วง แต่ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ปฏิเสธไม่รับคำร้องดังกล่าว นาย Angara จึงนำเรื่องไปร้องต่อศาลสูงสุด ประเด็นที่หยิบยกขึ้นมาจึงเป็นเรื่องของขอบเขตอำนาจ (jurisdiction) ของศาลสูงสุดในการพิจารณาทบทวนคำชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการพิจารณาคำประท้วงการเลือกตั้ง ทั้ง ๆ ที่มีการรับรองผลการเลือกตั้งและประกาศชื่อผู้ชนะอย่างเป็นทางการไปแล้วโดยสภาแห่งชาติ ซึ่งในการที่ศาลสูงสุดจะยืนยันว่าตนมีเขตอำนาจที่จะพิจารณาชี้ขาดข้อขัดแย้งนี้นั้น ศาลได้ย้ำว่ารัฐธรรมนูญได้แบ่งแยกอำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ โดยให้องค์กรทั้งสามฝ่ายของรัฐเป็นผู้ใช้อำนาจ โดยที่อำนาจในการตัดสินชี้ขาดกฎหมายนั้น ตกอยู่กับฝ่ายตุลาการ จึงทำให้ฝ่ายตุลาการย่อมมีอำนาจตัดสินชี้ขาดให้การกระทำของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเป็นอันไร้ผลได้หากการกระทำนั้น ๆ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ.

^{๑๐} G.R. No. 134577 (November 18, 1998), สืบค้นได้ที่ <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/1998/nov1998/134577.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙). คดีนี้ผู้ร้องร้องต่อศาลสูงสุดถึงความถูกต้องชอบธรรม (quo warranto) ในกระบวนการเลือกตั้งวุฒิสมาชิก Teofisto Guingona เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้นำเสียงข้างน้อยในวุฒิสภา (Senate minority floor leader) ซึ่งประเด็นหนึ่งที่ถูกหยิบยกขึ้นมาก็คือเรื่องขอบเขตอำนาจของศาลสูงสุดที่จะตัดสินข้อขัดแย้งนี้

อำนาจอธิปไตยแต่ละประเภทยังมีสิทธิเด็ดขาดในการกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (exclusive cognizance) และเป็นที่สุดที่ในขอบเขตแห่งอำนาจที่ตนมีตามรัฐธรรมนูญ ดังนี้ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการจึงไม่สามารถแทรกแซงอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติในการออกกฎหมายได้ และฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการก็ไม่สามารถแทรกแซงอำนาจของฝ่ายบริหารในการบังคับใช้กฎหมายได้ รวมทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติจึงไม่สามารถแทรกแซงดุลพินิจของฝ่ายตุลาการในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี ใช่ว่าหลักการนี้จะไม่มีความยืดหยุ่น ตัวอย่างเช่น ฝ่ายตุลาการสามารถระงับยับยั้งและลบล้างการกระทำของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติได้หากพบว่าการกระทำเหล่านั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ฝ่ายตุลาการก็ยังสามารถลบล้างการกระทำของฝ่ายอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายบริหารเมื่อพบว่าฝ่ายบริหารกระทำการใด ๆ อันเป็นการใช้ดุลยพินิจในทางมิชอบอย่างร้ายแรง อาทิ ใช้อำนาจโดยอำเภอใจ (arbitrariness) โดยไร้บรรทัดฐาน (capriciousness) หรือโดยผิดประหลาด (whimsicality) ซึ่งอำนาจของแต่ละองค์กรในการส่งผลหรือส่งแรงกดดันไปยังการใช้อำนาจขององค์กรอื่น ๆ นั้นอยู่ในหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (checks and balances) ซึ่งจะได้กล่าวในลำดับถัดไป

การตรวจสอบและถ่วงดุล (checks and balances)

หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลเป็นทฤษฎีอันเป็นที่มาของหลักการแบ่งแยกอำนาจ หมายถึงการที่อำนาจฝ่ายหนึ่งของรัฐจะเข้าไปจำกัดการใช้อำนาจโดยเด็ดขาดของฝ่ายอื่น อาทิเช่น เมื่อประธานาธิบดีทำการแต่งตั้งสมาชิกในคณะรัฐมนตรีแล้ว ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องได้รับการรับรองโดยสภาองเกรสอีกครั้งหนึ่ง หรือในขณะที่กฎหมายยังอยู่ในกระบวนการร่างโดยรัฐสภา กฎหมายนั้นก็ยังไม่ผลบังคับใช้จนกว่าประธานาธิบดีจะได้ลงนาม หรือในกรณีของศาลสูงสุดก็มีอำนาจในการลบล้างหรือพิจารณาการกระทำของประธานาธิบดีและสภาองเกรสว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ เช่นกัน นอกจากนี้

ซึ่งในที่สุดศาลสูงสุดก็ตัดสินว่าตนมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาโดยให้เหตุผลว่า แม้ว่าศาลไม่อาจตัดสินหรือชี้ขาดความดีความชอบ (wisdom) ของการกระทำใดการกระทำหนึ่งของฝ่ายอำนาจอื่นของรัฐ (นิติบัญญัติ บริหาร) เนื่องจากหลักการแบ่งแยกอำนาจทำให้แต่ละฝ่ายนั้นมีอำนาจสูงสุดในขอบเขต (sphere) ของตนเอง แต่ศาลสามารถชี้ขาดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความชอบด้วยกฎหมาย (legality) หรือความสมบูรณ์ (validity) ของการกระทำเหล่านั้น หรือสามารถตัดสินชี้ขาดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาว่าการกระทำใดการกระทำหนึ่งนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายหรือรัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือไม่.

ศาลสูงสุดยังมีอำนาจในการตัดสินให้การกระทำของประธานาธิบดีเป็นโมฆะหากพบว่ามีการใช้ดุลยพินิจ โดยไม่ชอบอย่างร้ายแรง ตามที่ได้เคยกล่าวไว้ในตอนต้น

นอกจากนี้ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลยังมุ่งหมายที่จะป้องกันมิให้อำนาจฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เพียงฝ่ายเดียวของรัฐเข้าไปมีอำนาจเหนืออำนาจฝ่ายอื่นหรือมีอำนาจเหนือประชาชน^{๙๑} โดยหลักการ ตรวจสอบและถ่วงดุลจะกำหนดให้อำนาจฝ่ายอื่นที่มีความเป็นอิสระอย่างเท่าเทียมกัน (equally capable of independent action) ในเรื่องที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เข้ามาใช้อำนาจร่วมกับฝ่ายที่จะใช้อำนาจด้วย เพื่อให้อำนาจฝ่ายหนึ่งของรัฐสามารถทำการตรวจสอบอำนาจอีกฝ่ายหนึ่งหรือฝ่ายอื่นได้ว่าใช้อำนาจ โดยอำเภอใจหรือโดยมีผลประโยชน์ส่วนตัวแอบแฝงหรือไม่^{๙๒}

ทั้งนี้ สิ่งที่ทำให้หลักการแบ่งแยกอำนาจสามารถทำงานได้ก็คือการใช้ระบบตรวจสอบและถ่วงดุล ควบคู่ไปด้วยกัน โดยที่แต่ละฝ่ายสามารถสกัดกั้นไม่ให้ฝ่ายอื่นล่วงล้ำแดนอภิสิทธิ์ (prerogatives) ของตน หรือสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดหรือการกระทำที่เกินสมควรให้ถูกต้อง ซึ่งได้กระทำลงไปโดยอำนาจฝ่ายอื่น ของรัฐ ซึ่งการใช้อำนาจในรูปแบบนี้ โดยตัวของมันเองแล้วไม่ถือเป็นการก้าวล่วง トラบเท่าที่รัฐธรรมนูญ ได้กำหนดว่าการใช้อำนาจในรูปแบบนี้เป็นระบบของการถ่วงดุลอย่างหนึ่ง ซึ่งมีทฤษฎีอยู่ว่าเป้าหมายสูงสุด ของรัฐ (the ends of government) (ซึ่งได้แก่ ความมั่นคงภายนอก ความสงบเรียบร้อยภายใน ความยุติธรรม สวัสดิการที่ครอบคลุม และเสรีภาพ) จะสำเร็จลุล่วงได้ดีกว่าถ้าหากหน่วยงานของรัฐ ใช้อำนาจเพียงเท่าที่ตนได้รับมอบหมาย โดยสามารถถูกเปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้าม (subject to reversal) ได้เฉพาะในกรณีที่เหมาะสมตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้^{๙๓} ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญของหลักการ ตรวจสอบและถ่วงดุล เช่น ภายใต้รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ พ.ศ. ๒๕๓๐ (the 1987 Constitution) ข้อ ๖ มาตรา ๒๗ กำหนดให้ประธานาธิบดีสามารถใช้สิทธิยับยั้ง (veto) กฎหมายที่ออกโดยสภาองเกรสได้ ข้อ ๑๑ มาตรา ๓ ให้อำนาจสภาองเกรสในการถอดถอน (impeachment) ประธานาธิบดีและผู้

^{๙๑} Re: COA Opinion on the Computation of the Appraised Value of the Properties Purchased by the Retired Chief/Associate Justices of the Supreme Court, A.M. No. 11-7-10-SC (July 31, 2012), หน้า ๕, สืบค้นได้ที่ <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2012/july2012/11-7-10-SC.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗).

^{๙๒} เรื่องเดียวกัน.

^{๙๓} อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๘๓, หน้า ๑๓๖.

ประธานาธิบดีแต่งตั้ง และ ข้อ ๘ มาตรา ๕ (๒)(a) ให้ศาลสูงสุดมีอำนาจลงนามกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ (judicial review) แต่ศาลสูงสุดนี้จะมาจากการแต่งตั้งของประธานาธิบดี เป็นต้น^{๙๔}

ประเด็นบางประการเกี่ยวกับหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลจากอำนาจทั้งสามฝ่ายของรัฐมักถูกวิพากษ์ทั้งประเด็นในเรื่องของการนำหลักการนี้ไปใช้ และการไม่นำหลักการนี้ไปใช้ โดยมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าฝ่ายนิติบัญญัตินั้นล้มเหลวในการใช้อำนาจตรวจสอบเฉพาะการบางประการ ซึ่งรวมถึงอำนาจในการยื่นร่างกฎหมายที่ถูกยับยั้ง (veto) โดยประธานาธิบดี (power to override vetoed bill) อำนาจในการปฏิเสธการแต่งตั้ง และอำนาจในการถอดถอน^{๙๕} ทั้ง ๆ ที่อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติในการยื่นร่างกฎหมายที่ถูกยับยั้งโดยประธานาธิบดีนี้ ถือได้ว่าเป็นการตรวจสอบอย่างแท้จริงว่าฝ่ายบริหารโดยประธานาธิบดีนั้นได้บั่นทอนกระบวนการสร้างกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติโดยการใช้อำนาจยับยั้งนี้หรือไม่ ซึ่งจากรายงานพบว่าฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภายังไม่เคยใช้อำนาจยื่นร่างกฎหมายที่ถูกคัดค้านโดยประธานาธิบดีเลย^{๙๖}

ข้อวิพากษ์อีกประการหนึ่งก็คือการที่คณะกรรมการการแต่งตั้ง (Commission on Appointment) ของฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากที่ผ่านมามีการพิจารณารับรองบุคคลที่แต่งตั้งโดยประธานาธิบดีทั้งหมดโดยไม่มีกรปฏิเสธเลย ทั้งนี้ภายใต้รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์กำหนดให้การแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง รวมทั้งรัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีโดยประธานาธิบดี จะต้องได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการการแต่งตั้งนี้เสียก่อน ซึ่งถ้าหากมีการใช้การตรวจสอบนี้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะเป็นการจำกัดอำนาจของฝ่ายบริหารในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงเอาไว้เฉพาะที่เป็นที่ยอมรับโดยฝ่ายนิติบัญญัติเท่านั้น

ซึ่งจากการสังเกตมาเป็นเวลานานก็พบว่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา คณะกรรมการดังกล่าวต้องเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์อยู่หลายครั้งว่ามีการเล่นพรรคเล่นพวกอย่างมากเนื่องจากสมาชิกของคณะกรรมการแต่งตั้งนั้นมาจากสายของพรรคการเมือง การมีอคติอย่างร้ายกาจ การกดดันที่ไม่เป็นธรรม

^{๙๔} Philippine Information Agency, Three Branches of Government, สืบค้นได้ที่ <http://pia.gov.ph/branches-of-govt>, (ข้อมูลล่าสุด ๓ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๙๕} April Farrell M. Relacion and Grace C. Melgazo (2014). Systems of Checks and Balances in the Philippine Presidential Form of Government, สืบค้นได้ที่ <http://multidisciplinaryjournal.com/pdf/System.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๙๖} เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๓.

ระบบอุปถัมภ์ และแม้แต่การทุจริต ล้วนทำให้เกียรติภูมิของคณะกรรมการนี้เป็นที่น่าเคลือบแคลงทั้งสิ้น เนื่องจากคณะกรรมการประกอบด้วยวุฒิสมาชิกสิบสองคน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิบสองคน และประธานวุฒิสภาก็ล้วนเป็นนักการเมืองที่ต้องวนเวียนอยู่ในการเมืองระบบพรรคและอิทธิพลของฝ่ายบริหารทั้งสิ้น^{๙๗} ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคณะกรรมการการแต่งตั้ง และฝ่ายนิติบัญญัตินั้นไม่ต่างอะไรกับตรายางของฝ่ายบริหารในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูง

ยังมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการใช้ระบบตรวจสอบและถ่วงดุลโดยมิชอบบางประการ ซึ่งกรณีตัวอย่างที่มักได้รับการหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงก็คือระบบการถอดถอน (impeachment) และการออกจากตำแหน่งของผู้พิพากษา Renato Corona ประธานศาลสูงสุด กล่าวคือ ภายใต้รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์นั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนสามารถถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ผ่านกระบวนการถอดถอน ซึ่งหนึ่งในตำแหน่งที่สามารถถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ผ่านกระบวนการดังกล่าวก็คือตำแหน่งผู้พิพากษาศาลสูงสุด ซึ่งอำนาจในการตั้งข้อกล่าวหาเพื่อนำไปสู่การถอดถอนเจ้าหน้าที่รัฐนี้เป็นอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร ส่วนอำนาจในการไต่สวนผู้ถูกถอดถอนก็จะเป็นหน้าที่ของวุฒิสภา จึงอาจกล่าวได้ว่าในกระบวนการถอดถอนนั้น สภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่คล้ายอัยการ ส่วนวุฒิสภาก็จะมีบทบาทคล้ายศาลและลูกขุนนั่นเอง ซึ่งในทางทฤษฎีแล้ว อำนาจนี้เป็นหนึ่งในหลาย ๆ อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติในการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของประธานาธิบดีและศาลสูงสุด อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้ว อำนาจนี้อาจถูกประธานาธิบดีนำไปใช้ในทางที่ผิดได้ โดยได้รับการสมยอมจากรัฐสภาเพื่อถอดถอนผู้พิพากษาศาลสูงสุดที่ไม่ยอมให้ความร่วมมือกับฝ่ายตนเอง ตามที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ว่าเมื่อวุฒิสมาชิกและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นก็คือนักการเมือง และก็ต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายบริหาร

กรณีศึกษาที่เป็นที่กล่าวถึงเป็นวงกว้างในฟิลิปปินส์ก็คือเมื่อ ประธานาธิบดี Benigno Aquino ได้แสดงความโกรธเกรี้ยวต่อ ผู้พิพากษา Renato Corona ประธานศาลสูงสุด โดย Aquino ได้กล่าวหา Corona ว่าลำเอียงเข้าข้างอดีตประธานาธิบดี Gloria Macapagal Arroyo ซึ่งนาย Aquino หาทางที่จะดำเนินคดีกับเธอฐานรับสินบนอยู่^{๙๘} และมีการโจษจันกันว่า Aquino ได้ใช้อำนาจของประธานาธิบดีในการควบคุมงบประมาณจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณส่วนที่จัดไว้สำหรับให้สมาชิกสภาผู้แทน

^{๙๗} เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๔.

^{๙๘} Delon Porcalla (December 6, 2011). Noy takes jab at SC สืบค้นได้ที่ <http://www.philstar.com/headlines/755154/noy-takes-jab-sc>, (ข้อมูลล่าสุด ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๙).

ราษฎรและวุฒิสมาชิกในการลงพื้นที่ (pork barrel) เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจบนสมัชชาสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการถอดถอน Corona และให้วุฒิสมาชิกตัดสินให้ Corona มีความผิด^{๙๙}

การหลอมรวมแห่งอำนาจ

ในประเด็นนี้ แม้หลักการแบ่งแยกอำนาจจะถือเป็นแก่นหลักของรัฐธรรมนุญ แต่รัฐธรรมนุญได้มีตัวอย่างซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีบางกรณีที่อำนาจไม่ได้ถูกจำกัดไว้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ได้รับการมอบหมายหรือแบ่งปันไปโดยหลาย ๆ หน่วยงาน ซึ่งการหลอมรวมแห่งอำนาจ (blending of power) ที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้บางกรณีนั้นการจะแยกว่าอำนาจนั้น ๆ เป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร หรือตุลาการ เป็นเรื่องที่ยากลำบาก^{๑๐๐} แม้ข้อเท็จจริงจะมีอยู่ว่าฟิลิปปินส์นั้นเป็นสาธารณรัฐที่มีรัฐบาลในรูปแบบประธานาธิบดี ซึ่งมีการแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็นสามฝ่ายอันได้แก่ ฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ซึ่งมีพื้นฐานของการปกครองในระบบประธานาธิบดีคือหลักการแบ่งแยกอำนาจ โดยกำหนดให้อำนาจนิติบัญญัติเป็นของรัฐสภา อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเป็นของฝ่ายบริหาร และ อำนาจในการระงับข้อพิพาททางกฎหมายเป็นของฝ่ายตุลาการ^{๑๐๑} ก็ตาม อันจะเห็นได้จากบางกรณี แม้รัฐธรรมนุญจะวางหลักในเรื่องหลักการแบ่งแยกอำนาจไว้ แต่บ่อยครั้งฝ่ายบริหารก็มักจะใช้อำนาจที่อาจถูกมองได้ว่าโดยเนื้อแท้แล้วเป็นอำนาจนิติบัญญัติและตุลาการ ดังที่จะเห็นได้จากกรณีดังต่อไปนี้

ภายใต้หลักที่ว่าด้วยอำนาจนิติบัญญัติที่ได้รับมอบหมาย (delegated legislative authority) ฝ่ายบริหารจะทำหน้าที่ใช้อำนาจในการออกกฎระเบียบเพื่อการบริหารปกครอง (administrative regulations) เพื่อบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งอำนาจนิติบัญญัติที่ได้รับมอบมานี้ (หรืออาจเรียกว่าเป็นอำนาจนิติบัญญัติลำดับรอง) ศาลสูงสุดก็ได้ตัดสินแล้วว่าเป็นอำนาจที่ชอบด้วยรัฐธรรมนุญ โดยศาลได้วางหลักไว้ในคดี *Gerochi v. Department of Energy*^{๑๐๒} โดยศาลสูงสุดอธิบายว่าความซับซ้อนที่เพิ่มขึ้นของการ

^{๙๙} Ernie Reyes (July 1, 2014). Miriam hails ruling on DAP, pushes probe of 'bribery' in Corona trial สืบค้นได้ที่ <http://interaksyon.com/article/90277/miriam-hails-ruling-on-dap-pushes-probe-of-bribery-in-corona-trial> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๐๐} อ่างแล้ว เชนจรรณที่ ๘๓ หน้า ๑๓๔.

^{๑๐๑} Philippine Government สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/about/gov/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๐๒} G.R. No. 159796 (July 17, 2007), สืบค้นได้ที่ <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2007/july2007/159796%20.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๙). คดีนี้เป็นประเด็นขึ้นมาเมื่อกลุ่มนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมยื่นคำร้องต่อศาลสูงสุดเพื่อขอให้ศาลพิพากษาว่ามาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปฏิรูปพลังงาน ปี ๒๐๐๑ (พ.ศ. ๒๕๔๔) (the

ดำรงชีวิตสมัยใหม่ ทำให้เป็นที่น่าสงสัยว่าผู้ร่างกฎหมายจะสามารถออกกฎหมายเพื่อนำมาใช้และตอบสนองกับเรื่องปลีกย่อยที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างทันที่หรือไม่ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมอบหมายอำนาจบางส่วนในให้กับองค์กรฝ่ายบริหาร และหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องที่ตนเชี่ยวชาญ เพื่อบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งออกกฎและระเบียบเพื่อบังคับใช้กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติอันจะทำให้นโยบายของรัฐนั้นเป็นผล

อย่างไรก็ตาม อำนาจนิติบัญญัติที่ได้รับมอบหมายมานั้นไม่ใช่อำนาจเด็ดขาด (not absolute) กฎหมายที่มอบหมายอำนาจนิติบัญญัติให้กับฝ่ายบริหารนั้นต้องตกอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์สองประการ คือ ๑. หลักความครบถ้วน (completeness test) และ ๒. หลักมาตรฐานที่เพียงพอ (sufficient standard test) โดยหลักความครบถ้วนนี้จะถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ก็ต่อเมื่อตัวกฎหมายหลักที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัตินั้นได้กำหนดนโยบายเพื่อให้ฝ่ายบริหารนำไปปฏิบัติหรือบังคับใช้ไว้อย่างชัดเจน ส่วนหลักมาตรฐานที่เพียงพอนั้นจะถือว่าผ่านเกณฑ์ก็ต่อเมื่อตัวกฎหมายหลักนั้นได้กำหนดแนวทาง (guidelines) หรือข้อจำกัด (limitations) ไว้อย่างชัดเจนเพื่อกำหนดขอบเขตของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายอำนาจไป และกฎหมายหลักนั้นได้กำหนดนโยบาย (legislative policy) รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขของการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติให้เกิดผล ไว้อย่างเพียงพอแล้ว^{๑๐๓}

Energy Reform Act of 2001) และกฎหมายเลข ๑๘ ที่ออกโดยคณะกรรมการกำกับดูแลพลังงาน (the Energy Regulatory Commission ซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลของรัฐ ถือเป็นฝ่ายบริหาร) เพื่อบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในประเด็นของการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าทั่วไป (universal charge) นั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าทั่วไปที่มีการเรียกเก็บนี้ก็คือค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าที่เรียกเก็บจากผู้ไฟฟ้าปลายทาง (end-users) เพื่อนำเงินไปอุดหนุนบริษัทพลังงานแห่งชาติ (the Nation Power Corp.) และโครงการกระจายกระแสไฟฟ้าสู่พื้นที่ห่างไกล (missionary electrification) โดยประเด็นที่ถูกหยิบยกขึ้นมาก็คือว่าค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าทั่วไปนี้ถือเป็นภาษีหรือไม่ และการใช้อำนาจในการเรียกเก็บภาษีของคณะกรรมการกำกับดูแลพลังงานนี้ถือเป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติที่ได้รับมอบหมาย (delegation of legislative power) อย่างไม่ชอบธรรม (undue) หรือไม่ ซึ่งศาลตัดสินว่าค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าทั่วไปนั้นไม่ใช่เป็นภาษี แต่ถือเป็นการเรียกเก็บโดยอาศัยอำนาจในการกำกับดูแล (police power) และตัดสินด้วยการใช้อำนาจนิติบัญญัติที่ได้รับมอบหมายมาของคณะกรรมการกำกับดูแลพลังงานนั้นสมบูรณ์แล้ว トラบเท่าที่กฎหมายซึ่งให้อำนาจมานั้นมีความครบถ้วนและมีมาตรฐานที่เพียงพอ.

^{๑๐๓} G.R. No. 166715 (2008), สืบค้นได้ที่ http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2008/august2008/166715_carpio.htm (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙). คดีนี้มีผู้ร้องต่อศาลสูงสุดให้ออกคำสั่งให้กระทรวงการคลังระงับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญว่าด้วยการให้รางวัลใจแก่เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี (Attrition Act of 2005: RA 9335) ซึ่งผู้ร้องอ้างว่ากฎหมายฉบับนี้ได้มอบหมายอำนาจให้กับประธานาธิบดีอย่างไม่ถูกต้อง (undue) ในการกำหนดเป้าหมายของภาษีที่จะต้องจัดเก็บให้ครบเนื่องจากกฎหมายนี้ไม่มีมาตรฐานที่เพียงพอ (sufficient standard) เนื่องจากมาตรา ๗ (b) และ (c) ของกฎหมาย

สำหรับในส่วนของผู้บริหารนั้นก็ยังมีในบางกรณีที่จะต้องใช้อำนาจที่โดยลักษณะแล้วถือเป็นอำนาจของผู้ตุลาการ โดยใช้ผ่านทางหน่วยงานกึ่งตุลาการ (quasi-judicial agencies) ที่อยู่ภายใต้บังคับ ซึ่งอำนาจตุลาการนี้หมายรวมถึงอำนาจในการรับฟังและพิจารณาประเด็นในทางข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายรวมทั้งมีคำตัดสินชี้ขาดเพื่อกำหนดสิทธิและหน้าที่ของคู่กรณีที่มีข้อพิพาทกัน ทั้งนี้ หน่วยงานหรือองค์กรกึ่งตุลาการนี้สามารถใช้อำนาจนี้ได้ภายในขอบเขตอำนาจเฉพาะของตนตามที่ตัวบทกฎหมายให้อำนาจเท่านั้น^{๑๐๔} ตัวอย่างเช่น กรณีของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์แห่งชาติ (the National Labor

ฉบับนี้ได้กำหนดไว้ว่าเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรอาจถูกให้ออกจากหน้าที่ได้ถ้าหากเก็บภาษีได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ ๗.๕ เป็นอย่างน้อย แต่ตัวกฎหมายไม่ได้กำหนดเป้าหมายของจัดเก็บภาษีไว้ว่าต้องเก็บให้ได้เท่าไร แต่มอบให้เป็นอำนาจของประธานาธิบดีในการกำหนดเป้าหมายแทน ซึ่งศาลสูงสุดตัดสินว่าการมอบอำนาจนิติบัญญัติ (บางส่วน) ให้กับประธานาธิบดีนั้นสมบูรณ์แล้วเนื่องจากเป็นไปตามหลักความครบถ้วนและหลักมาตรฐานที่เพียงพอ ที่ว่าครบถ้วนก็เพราะว่าตัวกฎหมายได้กำหนดนโยบายที่ประธานาธิบดีจะต้องนำไปปฏิบัติไว้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดมาตรฐานไว้เพียงพอแล้ว เนื่องจากบทบัญญัติที่กำหนดว่าการให้เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีที่จัดเก็บภาษีได้ไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดออกจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นจะต้องกระทำด้วย “การพิจารณาอย่างถ้วนถี่ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอันมีผลต่อระดับของการจัดเก็บ” (due consideration of all relevant factor affecting the level of collection) นั่นถือเป็นมาตรฐานที่เพียงพอแล้ว นอกจากนี้ ศาลยังได้ชี้ขาดอีกว่ามาตรา ๑๒ ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมของรัฐสภาเพื่อการควบคุมดูแล (Joint Congressional Oversight Committee) เพื่อมาทบทวนและตรวจสอบการนำกฎหมายไปบังคับใช้และปฏิบัตินั้น ไม่มีผลบังคับ โดยศาลเน้นย้ำว่ารัฐสภาไม่สมควรที่จะถืออำนาจบริหารและตุลาการไว้กับตัวเอง และศาลเห็นว่าหากอนุญาตให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมของรัฐสภาแล้ว ก็จะเป็นการฝ่าฝืนหลักการแบ่งแยกอำนาจ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมของฝ่ายนิติบัญญัติในการบังคับใช้กฎหมายและนำกฎหมายไปปฏิบัติ.

^{๑๐๔} Doran v. Executive Judge Luczon, Jr., G.R. No. 151344 (September 26, 2006) สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/judjuris/juri2006/sep2006/gr_151344_2006.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙). คดีนี้ผู้ร้องเป็นนักชกเลขหรือผู้จัดบันทึกในศาล ยื่นคำฟ้องเป็นคดีปกครอง (administrative complaint) เพื่อฟ้องผู้บังคับบัญชาของตนเองซึ่งเป็นผู้พิพากษาในคดีประพฤติมิชอบอย่างร้ายแรง โดยการสืบสวนคำฟ้องนี้ถูกมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาฝ่ายบริหาร (executive judge หมายถึงผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ด้านงานบริหารในศาลที่อยู่ในเขตพื้นที่ของตน เช่น รับรองจดหมายกลางานของผู้พิพากษา ฯลฯ) ประจำเขตพื้นที่นั้น ซึ่งระหว่างที่มีการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น ผู้ร้องไม่พึงพอใจกับผลการตัดสินของผู้พิพากษาฝ่ายบริหารและอุทธรณ์ต่อศาลสูงสุด โดยเขียนคำร้องอุทธรณ์ (a petition for certiorari) โดยระหว่างที่ถกเถียงอภิปรายกันในประเด็นเรื่องความเหมาะสมของการเยียวยาที่ผู้ร้องเสนอเข้ามานั้น ศาลสูงสุดได้ตัดสินว่าคำร้องอุทธรณ์นั้นจะต้องมุ่งเป้าไปยังศาล คณะกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้อำนาจตุลาการหรือกึ่งตุลาการ (โดยมิชอบ) เท่านั้น และศาลสูงสุดได้ให้เหตุผลว่าการเยียวยานั้นไม่เหมาะสมภายใต้สภาพการณ์ที่ผู้พิพากษาฝ่ายบริหารนั้นกระทำการสืบสวน ซึ่งไม่ใช่การใช้อำนาจตุลาการหรือกึ่งตุลาการแต่อย่างใด การทำหน้าที่ของผู้พิพากษาฝ่ายบริหารนั้นเป็นไปในเชิงสืบสวนและเชิงให้คำแนะนำเท่านั้น และไม่ได้มีอำนาจในการพิพากษาในประเด็นแห่งคดี เนื่องจากอำนาจนี้เป็นของศาลสูงสุดซึ่งมาพร้อมกับอำนาจในการในการควบคุมบุคลากรในศาลและเจ้าหน้าที่.

Relations Commission) ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงแรงงาน (Department of Labor) มีอำนาจพิจารณาและตัดสินคดีที่เกี่ยวข้องกับลูกจ้าง อาทิ การใช้แรงงานโดยไม่เป็นธรรม ข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลิกจ้าง และการเรียกร้องค่าเสียหายทางจิตใจ ค่าเสียหายตามจริง และค่าเสียหายเชิงลงโทษต่าง ๆ ซึ่งอาศัยเหตุจากความสัมพันธ์ของการเป็นนายจ้าง ลูกจ้าง^{๑๐๕} อีกตัวอย่างหนึ่งก็คือกรณีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดของกระทรวงปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (the Department of Agrarian Reform Adjudication Board) ที่มีอำนาจในการพิจารณาและชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร เป็นต้น^{๑๐๖} ซึ่งโดยหลักแล้วคำวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรที่ใช้อำนาจกึ่งตุลาการเหล่านี้สามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ เสมือนหนึ่งว่าเป็นคำพิพากษาของศาลตามปกติ^{๑๐๗}

ฝ่ายบริหาร

ภายใต้ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐ หรือคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๒๙๒ (Administrative Code of 1987: Executive Order No. 292) บรรพ ๒ หมวด ๓ มาตรา ๑๑ (Book II, Chapter 3, Section 11) กำหนดให้ประธานาธิบดีเป็นผู้ใช้อำนาจฝ่ายบริหาร โดยประชาชนฟิลิปปินส์จะเป็นผู้เลือกประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี โดยการเลือกตั้งประธานาธิบดีตามปกติแล้วจะมีขึ้นทุก ๆ หกปีและจะจัดขึ้นในวันจันทร์ที่สองของเดือนพฤษภาคม^{๑๐๘} และประธานาธิบดีจะไม่สามารถรับอนุญาตให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมัยที่สอง แต่รองประธานาธิบดีสามารถลงสมัครได้อีกหนึ่งครั้ง^{๑๐๙} ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้ประธานาธิบดีเป็นผู้ถืออำนาจฝ่ายบริหาร^{๑๑๐} จึงทำให้ประธานาธิบดีมีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหารทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานต่าง ๆ^{๑๑๑} โดยหน้าที่หลักของประธานาธิบดีที่

^{๑๐๕} Article 217 of Labor Code of the Philippines, สืบค้นได้ที่ http://www.dole.gov.ph/labor_codes/view/6 (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๐๖} Article 217 of Labor Code of the Philippines.

^{๑๐๗} Rule 43, Rules of Court, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/courts/rules/rc_1-71_civil.html#r43 (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๐๘} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๗ มาตรา ๔.

^{๑๐๙} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๗ มาตรา ๔.

^{๑๑๐} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๗ มาตรา ๑.

^{๑๑๑} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๗ มาตรา ๑๗.

รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ก็คือหน้าที่ในการควบคุมองคาพยพของงานบริหาร กระทรวง ทบวง กรม และสำนักงาน รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นว่ากฎหมายจะได้รับการบังคับใช้โดยสุจริต (faithfully executed)^{๑๑๒}

ขอบเขตการทำงานในการใช้อำนาจบริหารได้มีกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายปกครอง ฉบับปี ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) (the Administrative Code of 1987) ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติไม่ได้เป็นฝ่ายที่ประกาศใช้กฎหมายนี้ แต่เป็นการประกาศใช้โดยประธานาธิบดี Corazon Aquino โดยเป็นการใช้อำนาจพิเศษในการบัญญัติกฎหมายซึ่งเกิดขึ้นในช่วงระหว่างการปฏิวัติประชาชนเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๖ (พ.ศ. ๒๕๒๙) (the People Revolution of 1986) และมีผลบังคับใช้เมื่อรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ใช้บังคับ โดยประมวลกฎหมายปกครอง ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๐ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑ (Book III, Title I) ได้กำหนดให้ประธานาธิบดีมีอำนาจดังต่อไปนี้^{๑๑๓}

ก) อำนาจในการควบคุมบังคับบัญชาฝ่ายบริหารทั้งหมด (Power of Control) ไม่ว่าจะเป็น กระทรวง ทบวง กรม ฝ่าย แผนก สำนักงาน ฯลฯ และรับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้น

ข) อำนาจในการออกคำสั่ง (Power ordinance Power) โดยประธานาธิบดีมีอำนาจในการออกคำสั่งหรือประกาศของฝ่ายบริหาร (executive issuances) (คล้ายพระราชกำหนด หรือพระราชกฤษฎีกา) เพื่อให้การดำเนินนโยบายบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ค) อำนาจเหนือคนต่างด้าว (Power over Aliens) โดยประธานาธิบดีมีอำนาจเหนือคนชาติอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คนชาติฟิลิปปินส์ ซึ่งอาศัยอยู่ในฟิลิปปินส์ เช่น อำนาจในการเนรเทศคนต่างด้าวออกจากประเทศ อำนาจในการเปลี่ยนสถานะของคนต่างด้าวให้กลายเป็นผู้อยู่อาศัยถาวร (permanent resident) อำนาจในการกลับ (overrule) คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกรมตรวจคนเข้าเมือง (The Board of Commissioners of the Bureau of Immigration) เป็นต้น

ง) อำนาจในการเวนคืนทรัพย์สินเพื่อให้รัฐนำมาใช้ประโยชน์ หรือนำทรัพย์สินกลับคืนเป็นของรัฐ ในกรณีเจ้าของทรัพย์สินเสียชีวิตโดยไม่มีทายาท อำนาจในการจับจองสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และอำนาจในการยึดทรัพย์สินที่ได้ไปจากการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ (Powers of eminent domain, escheat, land reservation and recovery of ill-gotten wealth)

^{๑๑๒} เรื่องเดียวกัน.

^{๑๑๓} Official Gazette, The Executive Branch, สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/about/gov/exec/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

ค) อำนาจในการแต่งตั้ง (Power of appointment) โดยประธานาธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทั้งหมดในรัฐบาลฟิลิปปินส์ตามที่กฎหมายและรัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งบางตำแหน่งอาจจะต้องผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการการแต่งตั้ง (Committee of Appointments) ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกที่มาจากวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

จ) อำนาจกำกับดูแลทั่วไปเหนือรัฐบาลท้องถิ่น (Power of general Supervision over local government) ภายใต้ประมวลกฎหมายรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๔ (Local Government Code of 1991: Republic Act No. 7160)

ข) อำนาจอื่น ๆ (Other powers) ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

ในส่วนของสำนักประธานาธิบดี (the Office of the President) นั้น ประกอบไปด้วยสำนักส่วนตัว (private office) สำนักบริหาร (executive office) ระบบพนักงานสนับสนุนทั่วไป (common staff support system) และระบบที่ปรึกษา/ผู้ช่วยประธานาธิบดี (presidential advisor/assistant system) โดยสำนักส่วนตัวจะทำหน้าที่และจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมส่วนตัวของประธานาธิบดีและครอบครัว^{๑๑๔} ในขณะที่สำนักบริหารซึ่งอยู่ภายใต้เลขาธิการประธานาธิบดี (the Executive Secretary) นั้นก็จะคอยช่วยเหลือตอบสนองความต้องการจำเพาะของประธานาธิบดีเพื่อจุดประสงค์และเป้าหมายของสำนักประธานาธิบดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักบริหารนั้นจะคอยช่วยประธานาธิบดีในการใช้อำนาจบริหารเพื่อดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง เช่น ช่วยเหลือประธานาธิบดีในการบริหารจัดการรัฐบาล นำคำสั่งหรือประกาศของประธานาธิบดีไปปฏิบัติให้เกิดผล และกำกับดูแลหน่วยงานที่อยู่ภายในสำนักประธานาธิบดี ฯลฯ^{๑๑๕} และในส่วนของระบบพนักงานสนับสนุนทั่วไปก็จะทำหน้าที่เช่นเดียวกับชื่อของหน่วยงาน ก็คือคอยสนับสนุนการทำงานของสำนักประธานาธิบดีในด้านต่าง ๆ โดยใช้กำลังเจ้าหน้าที่ เช่น จัดการประชุมคณะรัฐมนตรี รวมทั้งประชาสัมพันธ์และให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ^{๑๑๖} ในขณะเดียวกัน หน่วยที่ปรึกษาและผู้ช่วยของประธานาธิบดี

^{๑๑๔} ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐ (Administrative Code of 1987), บรรพ ๓ (Book III) ลักษณะ ๓ (Title III) หมวด ๙ (Chapter 9) มาตรา ๒๔, "Section 24. Functions of the Private Office. - The Private Office shall provide direct services to the President and shall for this purpose attend to functions and matters that are personal or which pertain to the First Family."

^{๑๑๕} ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐, บรรพ ๓ (Book III) ลักษณะ ๓ (Title III) หมวด ๙ (chapter 9) มาตรา ๒๗ (Section 27).

^{๑๑๖} ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐, บรรพ ๓ (Book III) ลักษณะ ๓ (Title III) หมวด ๙ (chapter 9) มาตรา ๒๘ (Section 28).

ก็จะคอยให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่ประธานาธิบดีในเรื่องต่าง ๆ ภายใต้เงื่อนไขและสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจของประธานาธิบดี

หน่วยงานเหล่านี้ได้รับการจัดตั้งและจัดแบ่งโดยประมวลกฎหมายปกครองให้เป็นองคาพยพของฝ่ายบริหารเพื่อดำเนินงานที่จำเป็นในด้านต่าง ๆ ของประธานาธิบดีและเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน^{๑๑๗} โดยหน่วยงานทั้งหมดจะอยู่ภายใต้การดำเนินงานของสำนักเลขาธิการ (Department Secretaries) ซึ่งอำนาจหน้าที่ประการสำคัญอย่างหนึ่งของสำนักเลขาธิการคือการให้คำแนะนำแก่ประธานาธิบดีในการออกคำสั่งบริหาร กฎ ประกาศ และการออกกฎระเบียบปฏิบัติในรูปแบบอื่น ๆ รวมถึงการออกคำสั่งปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจแก่ประธานาธิบดีภายใต้ขอบเขตอำนาจของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ และการออกกฎระเบียบที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย นโยบาย ระบบ แผน แผนงานและโครงการของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ^{๑๑๘}

^{๑๑๗} ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐, บรรพ ๔ (Book IV) หมวด ๙ (Chapter 9) มาตรา ๑ (Section 1).

^{๑๑๘} ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐, บรรพ ๔ (Book IV) หมวด ๒ (Chapter 2) มาตรา ๗ (Section 7), "Powers and Functions of the Secretary. - The Secretary shall:

- (1) Advise the President in issuing executive orders, regulations, proclamations and other issuances, the promulgation of which is expressly vested by law in the President relative to matters under the jurisdiction of the Department;
- (2) Establish the policies and standards for the operation of the Department pursuant to the approved programs of governments;
- (3) Promulgate rules and regulations necessary to carry out department objectives, policies, functions, plans, programs and projects;
- (4) Promulgate administrative issuances necessary for the efficient administration of the offices under the Secretary and for proper execution of the laws relative thereto. These issuances shall not prescribe penalties for their violation, except when expressly authorized by law;
- (5) Exercise disciplinary powers over officers and employees under the Secretary in accordance with law, including their investigation and the designation of a committee or officer to conduct such investigation;
- (6) Appoint all officers and employees of the Department except those whose appointments are vested in the President or in some other appointing authority; Provided, however, that where the Department is regionalized on a department-wide basis, the Secretary shall appoint employees to positions in the second level in the regional offices as defined in this Code;

อนึ่ง บทบาทหน้าที่การทำงานของฝ่ายบริหารของประเทศฟิลิปปินส์นั้นจะมีคณะรัฐมนตรี (Cabinet Secretaries) กระทำการเป็นเสมือนตัวตนอีกคนหนึ่ง (alter ego) ของประธานาธิบดีในการใช้อำนาจบริหารของสำนักประธานาธิบดีในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงที่ตนรับผิดชอบ^{๑๑๙} โดยคณะรัฐมนตรีจะมีอำนาจในการออกคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงที่ตนรับผิดชอบ เช่น กฎกระทรวง เป็นต้น ซึ่งคำสั่งเหล่านี้จะมีผลบังคับใช้เฉพาะกับหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กระทรวงนั้น ๆ ภายใต้ขอบเขตอำนาจของรัฐมนตรีที่ออกคำสั่ง นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังกระทำการในฐานะที่ปรึกษาผู้ให้คำแนะนำแก่ประธานาธิบดีในเรื่องที่ตนเชี่ยวชาญและรับผิดชอบด้วย^{๑๒๐} ทั้งนี้ จำนวนของรัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีนั้นจะขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการบริหารงาน ซึ่งประธานาธิบดีมีอำนาจตามกฎหมายในการตั้งหรือยุบกระทรวงใด ๆ ก็ได้ตามที่เห็นสมควร^{๑๒๑}

ในส่วนของกระทรวงต่าง ๆ นั้น (executive department)^{๑๒๒} ก็จะปฏิบัติงานภายใต้หลักตัวแทนทางการเมืองที่มีคุณสมบัติ (the doctrine of qualified political agency) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าหลักตัวตนอีกคนหนึ่ง (alter ego doctrine) ซึ่งหลักนี้กำหนดว่าเว้นแต่ในกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดให้ประธานาธิบดีต้องกระทำการด้วยตนเองหรือเป็นกรณีสถานการณ์เร่งด่วนที่จำต้องให้ประธานาธิบดีกระทำการด้วยตนเองแล้ว ให้การบริหารและรัฐการงานเมืองทั้งหลายของประธานาธิบดีต้องกระทำโดยกระทรวงต่าง ๆ และการกระทำของรัฐมนตรีทั้งหลาย และการกระทำใด ๆ ที่รัฐมนตรีของกระทรวงนั้น ๆ กระทำ หรือคำสั่งใด ๆ ที่ประกาศโดยรัฐมนตรี ซึ่งกระทำไปเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ

(7) Exercise jurisdiction over all bureaus, offices, agencies and corporations under the Department as are provided by law, and in accordance with the applicable relationships as specified in Chapters 7, 8, and 9 of this Book;

(8) Delegate authority to officers and employees under the Secretary's direction in accordance with this Code; and

(9) Perform such other functions as may be provided by law.”

^{๑๑๙} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐), ข้อ ๗ มาตรา ๑๖ และ ๑๗.

^{๑๒๐} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐), ข้อ ๗ มาตรา ๑๖ และ ๑๗.

^{๑๒๑} ภายใต้รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๗ มาตรา ๑ (Article VII, Section 1) บัญญัติให้ประธานาธิบดีเป็นผู้ถืออำนาจฝ่ายบริหาร ดังนั้น ประธานาธิบดีจึงมีอำนาจที่สามารถจัดตั้งหรือยุบกระทรวงต่าง ๆ ได้โดยการออกเป็นคำสั่งของฝ่ายบริหาร (executive order).

^{๑๒๒} มีความหมายเดียวกับ Ministry (โดยมากใช้ในประเทศที่ได้รับแนวคิดการปกครองจากอังกฤษ) ซึ่งแปลว่า “กระทรวง”.

(ordinary course of business) ให้ถือว่าเป็นการกระทำของประธานาธิบดี เว้นแต่จะมีคำสั่งเพิกถอนโดยประธานาธิบดีในภายหลัง^{๑๒๓}

เพื่อให้เข้าใจได้อย่างเด่นชัด รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ข้อ ๗ (Article VII) ได้กำหนดอำนาจของประธานาธิบดีไว้ดังต่อไปนี้^{๑๒๔}

๑. อำนาจในการแต่งตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๖)
 - ก. รัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ เอกอัครราชทูต อุปทูตและกงสุล หรือเจ้าหน้าที่ของกองทัพตั้งแต่ยศพันเอกหรือนาวาเอกขึ้นไป และเจ้าหน้าที่อื่นตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจในการแต่งตั้ง ซึ่งการแต่งตั้งเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการรับรองจากรัฐสภา
 - ข. เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐบาลซึ่งไม่ได้มีกฎหมายในเรื่องการแต่งตั้งกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ
 - ค. ตำแหน่งอื่นใดตามที่กฎหมายให้อำนาจในการแต่งตั้ง
๒. ควบคุมดูแลกระทรวง ทบวง กรม และสำนักงานต่าง ๆ (มาตรา ๑๗)
๓. เป็นจอมทัพของทุกเหล่าทัพ และมีอำนาจระงับยับยั้งการปล่อยตัวชั่วคราว (suspend the privilege of the writ of habeas corpus) รวมทั้งมีอำนาจประกาศกฎอัยการศึกบนพื้นที่

^{๑๒๓} Villena v. Secretary of Interior, 67 Phil. 451 (April 21, 1939), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/judjuris/juri1939/apr1939/gr_l-46570_1939.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙). คดีนี้ผู้ร้องเป็นนายกเทศมนตรี (municipal mayor) ซึ่งถูกดำเนินคดีทางปกครองในข้อหาทุจริต โดยมีฝ่ายสืบสวนของกระทรวงยุติธรรม (Division of Investigation by the Department of Justice) เป็นผู้ทำการสืบสวนตามคำร้องขอของรัฐมนตรีกระทรวงกิจการภายใน (the Secretary of Interior) โดยจากการสืบสวนพบว่ามีกรกระทำผิดจริง รัฐมนตรีกระทรวงกิจการภายในจึงยื่นเรื่องแนะนำ (recommendation) ให้ประธานาธิบดีมีคำสั่งพักราชการผู้ร้องเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้อำนาจ ข่มขู่บังคับพยาน ซึ่งประธานาธิบดีก็เห็นชอบกับคำแนะนำนั้นด้วยวาทะ ผู้ร้องต่อสู้ในประเด็นเรื่องของอำนาจของรัฐมนตรีกิจการภายในในการสั่งพักราชการ เนื่องจากไม่ปรากฏว่ามีการมอบอำนาจอย่างชัดแจ้งให้กับรัฐมนตรีในการสั่งพักราชการ นายกเทศมนตรีที่กำลังถูกสืบสวน แม้จะเป็นที่ชัดเจนว่าประธานาธิบดีจะมีอำนาจในการโยกย้ายเจ้าหน้าที่เทศบาลก็ตาม ซึ่งสุดท้ายแล้วศาลสูงสุดตัดสินไม่เห็นด้วยกับผู้ร้อง โดยให้เหตุผลว่าอำนาจของประธานาธิบดีในการโยกย้ายเจ้าหน้าที่เทศบาลนั้นย่อมหมายถึงการสั่งพักราชการเจ้าหน้าที่ด้วย และการกระทำของรัฐมนตรีกิจการภายในในการพักราชการผู้ร้องก็ถือว่าเป็นการกระทำของประธานาธิบดีเช่นเดียวกันภายใต้หลักตัวแทนทางการเมืองที่มีคุณสมบัติ และเนื่องจากประธานาธิบดีมีอำนาจในการพักราชการผู้ร้อง การสั่งพักราชการที่กระทำลงโดยรัฐมนตรีกิจการภายในซึ่งกระทำภายใต้หลักตัวแทนอีกคนหนึ่งของประธานาธิบดีจึงสมบูรณ์.

^{๑๒๔} สืบค้นได้ที่ https://www.academia.edu/31599890/POWERS_OF_THE_PHILIPPINE_PRESIDENT (ข้อมูลล่าสุด ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑).

แห่งใดก็ตามในฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตาม รัฐสภาสามารถเพิกถอนการประกาศกฎอัยการศึกได้ (มาตรา ๑๘)

๔. มีอำนาจในการบรรเทาโทษ ลดโทษและอภัยโทษ รวมทั้งมีอำนาจยกเลิกค่าปรับและเพิกถอนการริบทรัพย์ภายหลังจากที่มีการพิพากษาลงโทษไปแล้ว และประธานาธิบดียังมีอำนาจนิรโทษกรรมโดยผ่านความเห็นชอบจากเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๑๙)

๕. ประธานาธิบดีสามารถทำสัญญากู้หรือรับประกันเงินกู้จากต่างประเทศในนามของรัฐบาล โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเงิน (Monetary Board) เสียก่อน (มาตรา ๒๐)

ทั้งนี้ จะสังเกตเห็นว่ารองประธานาธิบดีไม่ได้มีอำนาจหน้าที่อย่างใดเป็นการเฉพาะ เนื่องจากตามกฎหมายแล้วรองประธานาธิบดีจะทำหน้าที่ประธานาธิบดีได้ก็ต่อเมื่อประธานาธิบดีถึงแก่ความตาย ตกเป็นผู้ทุพพลภาพถาวร ถูกให้ออกจากตำแหน่ง หรือลาออกจากการเป็นประธานาธิบดีเท่านั้น^{๑๒๕} อย่างไรก็ตาม รองประธานาธิบดีอาจได้รับตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีก็ได้ ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวไม่จำเป็นต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการแต่งตั้งแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี แม้จะเห็นว่ารองประธานาธิบดีเปรียบเสมือนเป็นตัวสำรองก็ตาม แต่ก็มีความสำคัญ นอกจากนี้ รองประธานาธิบดีอาจจะเป็นหรือไม่เป็นพันธมิตรทางการเมืองกับประธานาธิบดีก็ได้ เนื่องจากการเลือกตั้งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีนั้น แม้จะจัดขึ้นในคราวเดียวกันแต่ก็เป็นเอกเทศต่างหากจากกัน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเลือกผู้สมัครชิงตำแหน่งรองประธานาธิบดีที่มาจากคนละพรรคกับผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีก็ได้ เนื่องจากการเมืองฟิลิปปินส์เป็นระบบหลายพรรค (multi-party system) ซึ่งต่างกับสหรัฐอเมริกาที่เป็นระบบสองพรรคใหญ่ที่ผู้สมัครชิงตำแหน่งรองประธานาธิบดีก็จะลงสมัครมาจากพรรคเดียวกับผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีเสมอ (running mate) เช่นในปัจจุบัน รองประธานาธิบดี Leonor (“Leni”) Gerona Robredo ก็มาจากคนละพรรคกับประธานาธิบดี Rodrigo Duterte ซึ่งทำให้ Duterte ไม่ประสงค์ที่จะมอบตำแหน่งใด ๆ ในคณะรัฐมนตรีให้กับ Robredo ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่สุดท้าย Duterte ก็ตัดสินใจมอบตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีให้กับ Robredo

^{๑๒๕} ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐, บรรพ ๒ (Book II) หมวด ๓ (chapter 3) มาตรา ๑๓ (Section 13).

อนึ่ง ในอดีตเคยมีกรณีที่ดีตรงประธานาธิบดี Jejomar Binay ซึ่งมาจากคนละพรรคกับอดีตประธานาธิบดี Benigno Aquino ที่ ๓ แต่ก็ได้รับตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี แต่ในเวลาต่อมา Binay ก็ลาออกจากคณะรัฐมนตรีและกลายเป็นฝ่ายค้านที่แข็งขันต่อการบริหารงานของ Aquino ตลอดช่วงทำยของการดำรงตำแหน่งหกปี

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจของฝ่ายบริหาร

ในปี ค.ศ. ๒๐๐๑ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ท่าน Antonio Carpio ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลสูงสุด ได้วางหลักโดยสังเขปว่าด้วยอำนาจของฝ่ายบริหาร โดยกล่าวไว้ในความเห็นแย้ง (dissenting opinion) ในคำพิพากษาคดีหนึ่งไว้ว่า รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ประธานาธิบดีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร อำนาจในการควบคุมทุกกระทรวง ฝ่าย และสำนักงาน ซึ่งหมายความว่า ไม่ว่าฝ่ายตุลาการหรือนิติบัญญัติก็ไม่สามารถใช้อำนาจบริหารได้เนื่องจากเป็นสิทธิขาดของประธานาธิบดีในการใช้อำนาจบริหาร^{๑๒๖}

นอกจากนี้ ผู้พิพากษา Carpio ยังได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารไว้อีกในคดี ABAKADA Party List v. Purisma ว่า “อำนาจตามรัฐธรรมนูญในการบังคับใช้กฎหมายโดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ (self-executing) ของประธานาธิบดีที่สำคัญที่สุดก็คือหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของประธานาธิบดี รวมทั้งพันธะในการให้รับรองว่ากฎหมายต่าง ๆ จะถูกบังคับใช้อย่างสัตย์ซื่อ ซึ่งโดยหลักแล้วก็คือว่าประธานาธิบดีสามารถบังคับใช้กฎหมายโดยไม่ต้องรับมอบอำนาจจากฝ่ายนิติบัญญัติแต่อย่างใด เพราะมีเช่นนั้นประธานาธิบดีก็จะเป็นเพียงหุ่นเชิด หาใช่ผู้บริหารสูงสุดของรัฐไม่”^{๑๒๗}

ยังมีนักกฎหมายที่ได้ให้หลักการเกี่ยวกับการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารไว้อีก ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือผู้พิพากษา Cruz ซึ่งได้อรรถาธิบายว่า “อำนาจบริหารนั้นเป็นอำนาจในการบังคับใช้และบริหารกฎหมายแต่จริง ๆ แล้วมันมีอะไรมากกว่านั้น เพราะในการใช้อำนาจนี้ ประธานาธิบดีของฟิลิปปินส์จะมีอำนาจ

^{๑๒๖} G.R. Nos. 171947-48 (Promulgated February 15, 2011), สืบค้นได้ที่ http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2011/february2011/171947-48_carpio.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐). คำตัดสินนี้เป็นการตัดสินในประเด็นว่าคำพิพากษาของของศาลสูงสุดที่สั่งให้มีการฟื้นฟูและทำความสะอาดอ่าวมะนิลานั้นเป็นคำสั่งที่ล่วงล้ำอำนาจของฝ่ายบริหารหรือไม่ ซึ่งผู้พิพากษายฝ่ายเสียงข้างมากเห็นว่าคำตัดสินดังกล่าวไม่ถือเป็นการก้าวล่วงอำนาจของฝ่ายบริหาร เนื่องจากการลงมติที่ตามมาภายหลังของศาลสูงสุดนั้นเป็นเพียงการใช้อำนาจตุลาการเท่านั้น และการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการใช้อำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้พิพากษา Antonio Carpio ก็ได้ให้ความเห็นแย้งไว้ซึ่งเน้นย้ำถึงอำนาจของฝ่ายบริหาร อันเป็นที่มาของคำอธิบายข้างต้น.

^{๑๒๗} อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๑๐๓.

หน้าที่มหาศาล ซึ่งต้องตกติดมาพร้อมกับความรับผิดชอบอันใหญ่หลวง ซึ่งจะทำให้เขากลายเป็นผู้ทรงอิทธิพลที่สุดของประเทศ และมีแนวโน้มสูงอย่างยิ่งที่อำนาจบริหารจะถูกนำไปใช้ในทางที่ตีหรือในทางที่ชั่วร้ายก็ได้^{๑๒๘}

นอกจากประธานาธิบดีจะมีอำนาจในการควบคุมองคาพยพฝ่ายบริหารทั้งหมดแล้ว ประธานาธิบดียังมีอำนาจในการออกคำสั่งของฝ่ายบริหาร (executive issuances) ซึ่งเป็นไปเพื่อกำหนดทิศทางของนโยบายและแผนงานของการบริหารบ้านเมือง รวมทั้งมีอำนาจจัดการชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศ จึงสามารถใช้อำนาจเนรเทศคนต่างด้าว สามารถกลับคำตัดสินชี้ขาดของฝ่ายตรวจคนเข้าเมืองในคดีเกี่ยวกับการเนรเทศ และสามารถเปลี่ยนสถานะของชาวต่างชาติตามกฎหมายให้กลายเป็นพลเมืองอยู่อาศัยถาวร (permanent resident) ได้โดยไม่ต้องรับการตรวจลงตรา มีอำนาจในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายของฟิลิปปินส์ แม้ว่าจะมีบางตำแหน่งที่ต้องอาศัยการรับรองจากคณะกรรมการการแต่งตั้งก็ตาม มีอำนาจในการกำกับดูแลรัฐบาลท้องถิ่นทุกแห่งในฟิลิปปินส์แม้จะมีสถานะพิเศษเป็นเขตปกครองตนเอง เช่น เขตปกครองตนเองมุสลิมมินดาเนา (Autonomous Region of Muslim Mindanao) รวมถึงมีอำนาจเวนคืน (eminent domain) เข้าถือทรัพย์สินมรดกที่ไม่มีทายาท (escheat) เข้าสงวนที่ดิน (land reservation) และ เรียกคืนทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบ (recovery of ill-gotten wealth) โดยประธานาธิบดีจะสั่งการให้อัยการสูงสุด (solicitor general) ดำเนินกระบวนการที่จำเป็นต่อไป โดยที่ประธานาธิบดีเป็นผู้ออกคำสั่งในฐานะเป็นผู้ใช้อำนาจฝ่ายบริหารแต่เพียงผู้เดียว^{๑๒๙}

ดังนั้นโดยภาพรวมแล้วจึงอาจกล่าวได้ว่าอำนาจของประธานาธิบดีที่รัฐธรรมนูญมอบให้ นั้นเพียงพอต่อการบริหารและขับเคลื่อนประเทศไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามประชาชนจะรับรู้ถึงประสิทธิภาพในการบริหารได้ก็ต่อเมื่อประธานาธิบดีสามารถทำงานไปด้วยกันได้ดีกับฝ่ายนิติบัญญัติและตุลาการ รวมทั้งมีการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมที่ควรเป็นการสนับสนุนอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ สิ่งที่ขาดไม่ได้นอกเหนือจากตัวบทกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีอยู่มากมายก็คือการบังคับใช้กฎหมายที่ถูกต้องเหมาะสมในทั่วทุกภาคส่วนของประเทศนั่นเอง

^{๑๒๘} อ่างแล้ว เชียงธรรมที่ ๘๓ หน้า ๓๓๖.

^{๑๒๙} ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐, บรรพ ๓ (Book III) ลักษณะ ๑ (Title I).

ฝ่ายนิติบัญญัติ

ในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัตินั้นเป็นระบบสองสภา เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา คือ วุฒิสภา (Senate) และ สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) โดยมีการแบ่งอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติออกเป็นอำนาจในการบัญญัติกฎหมายและประกาศใช้กฎหมาย ซึ่งมีผลต่อการพิจารณาร่างกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และการยกร่างกฎหมาย ซึ่งหากผ่านการรับรองก็จะได้รับการประกาศใช้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร (statute)^{๑๓๐} ซึ่งวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร รวมแล้วจะเรียกว่า สภาคองเกรส (Congress) โดยบทบาทหลักของฝ่ายนิติบัญญัติ คือ การออกกฎหมาย โดยให้รัฐสภาเป็นผู้ออก ปรับปรุง หรือ ยกเลิกกฎหมาย

นอกจากนี้สภาคองเกรสยังมีอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญ สรุปได้ดังนี้^{๑๓๑}

๑. อำนาจในการจัดเก็บ เรียกเก็บภาษีอากร และจัดสรรเงินแผ่นดิน (power to appropriate)
๒. อำนาจในการร่างรัฐธรรมนูญ (power to act as constituent assembly)
๓. อำนาจในการถอดถอน (power to impeach)
๔. อำนาจในการประกาศสงคราม (power to declare the existence of war)
๕. อำนาจในการนิโทษกรรม (power to concur amnesty)
๖. อำนาจในการทำหน้าที่คณะกรรมการรับรองผลการเลือกตั้งประธานาธิบดี/รองประธานาธิบดี (power to act as board of canvasser for presidential/vice presidential vote)
๗. อำนาจในการลงโทษบุคคลกรณีที่มีการล่วงละเมิดอำนาจ^{๑๓๒} (exercise power to contempt)

^{๑๓๐} อ้างแล้ว เิงขรรค์ที่ ๘๓ หน้า ๒๖๙.

^{๑๓๑} ข้อ ๖ รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) (Article VI of the 1987 Constitution of the Republic of the Philippines) สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/constitutions/the-1987-constitution-of-the-republic-of-the-philippines/the-1987-constitution-of-the-republic-of-the-philippines-article-vi/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๓๒} ใช้เมื่อเกิดกรณีที่ผู้เข้ารับการไต่สวนหรือพยานที่สภาเรียกมาทำการไต่สวนภายใต้มาตรา ๒๑ และ ๒๒ แห่งรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ประพฤติตนไม่เรียบร้อยต่อหน้าสภา เช่น ไม่ยอมมาชาน ไม่ยอมตอบคำถาม ไม่ยอมยื่นเอกสาร หรือแสดงกิริยาลบหลู่ดูหมิ่นสภา ฯลฯ (ทำนองเดียวกับละเมิดอำนาจศาล), สืบค้นได้ที่ Rules of Procedure Governing Inquires in Aid of Legislation (House of Representatives) มาตรา ๑๑ (Section 11). ที่ <http://www.congress.gov.ph/download/15th/rules.adopted.inquiry.pdf> และ Rules of Procedure Governing Inquires in Aid of Legislation (Senate) มาตรา ๑๘ (Section 18) ที่ http://www.lawphil.net/congress/senate/senate_aidles.html (ข้อมูลล่าสุด ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑).

- ๘. อำนาจในการรวมอำนาจ (blending of power)
- ๙. อำนาจในการมอบอำนาจ (delegation of power)
- ๑๐. อำนาจในการจัดสรรงบประมาณ (budgetary power)
- ๑๑. อำนาจในการจัดเก็บภาษี รวมไปถึงการยกเว้นภาษี (power to taxation including the grant of tax exemptions)

กระบวนการนิติบัญญัติ

กระบวนการทางนิติบัญญัติ สามารถสรุปได้ดังนี้

รัฐสภามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการออกกฎหมาย หรือแก้ไขให้เหมาะสม โดยการออกหรือแก้ไขนั้นจะต้องอยู่ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยหลักแล้วการออกกฎหมายนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติจะกระทำออกมาในสองรูปแบบ คือ ส่วนที่เป็นร่างกฎหมาย (bills) และ มติที่ประชุมสภา (resolutions)

มติที่ประชุมสภา (Resolution)

มติที่ประชุมนั้นจะต้องแสดงถึงหลักการและเจตนารมณ์ของวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร โดยมติสามารถแบ่งแบ่งออกได้เป็นสามลักษณะดังนี้^{๑๓๓}

๑. **มติร่วม** (joint resolutions) – ต้องการการรับรองจากทั้งสองสภา และ ประธานาธิบดีต้องลงลายมือชื่อรับรอง จึงจะมีผลบังคับใช้ ซึ่งมีผลบังคับเทียบเท่ากฎหมายฉบับหนึ่งภายหลังจากมีการรับรองแล้ว โดยร่างรัฐบัญญัติ (bills) กับมติร่วม (joint resolution) มีสถานะคล้ายกันมาก แต่แตกต่างกันตรงที่มติร่วมนั้นมักใช้ในการจัดการกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น การต่ออายุหรือจัดทำร่างรัฐบัญญัติจัดสรรงบประมาณในกรณีฉุกเฉิน (continuing or emergency appropriation bill) นอกจากนี้ มติร่วมยังใช้ในการเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญด้วย
๒. **มติพ้อง** (concurrent resolutions) – ใช้สำหรับในกรณีที่มีการพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของทั้งสองสภา และจะต้องได้รับความเห็นชอบของทั้งสองสภา แต่ไม่ต้องส่งให้ประธานาธิบดีรับรอง จึงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายเป็นการทั่วไป แต่มักจะใช้มติพ้องเพื่อแสดงความคิดเห็น

^{๑๓๓} <https://www.senate.gov.ph/about/legpro.asp> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙).

ของสภาองเกรสที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (sense of congress) หรือควบคุมการดำเนินการประชุม อภิปราย หรือกำหนดการประชุมครั้งต่อไปหลังจากมีการเลื่อนประชุม (to fix the time of adjournment)

๓. **มติทั่วไป** (simple resolutions) – ใช้สำหรับเรื่องที่อยู่ภายใต้อำนาจของสภาผู้แทนฯ หรือวุฒิสภา สภาใดสภาหนึ่ง เช่น การรับรองกฎระเบียบของสภาใดสภาหนึ่ง โดยมติทั่วไปนี้จะไม่ถูกส่งไปยังอีกสภา หนึ่งและไม่ต้องส่งให้ประธานาธิบดีรับรอง จึงไม่มีผลบังคับเป็นกฎหมาย โดยมักจะเพื่อแสดงความเห็น ของสภาใดสภาหนึ่งที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในขณะนั้น หรือใช้เพื่อเรียกร้องให้สภาองเกรสกระทำกร อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจัดการกับเรื่องที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ

ร่างรัฐบัญญัติ (Bills)

ร่างรัฐบัญญัติ (bills) หมายถึงร่างกฎหมายที่ยังอยู่ในระหว่างกระบวนการร่างกฎหมาย (in the making) ซึ่งจะเป็นกฎหมายก็ต่อเมื่อได้รับการอนุมัติจากทั้งสองสภา และประธานาธิบดีจะต้องลงลายมือชื่อ รับรองจึงจะมีผลบังคับใช้เมื่อพ้น ๑๕ วันนับแต่มีการตีพิมพ์ในรัฐกิจจานุเบกษา (Official Gazette) หรือตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ระดับชาติที่มีการเผยแพร่ทั่วไป อย่างน้อย ๒ ฉบับ ทั้งนี้ ประธานาธิบดีมีสิทธิ ได้แย้งคัดค้านร่างกฎหมายนั้น (veto) แต่สภาผู้แทนราษฎรก็มีที่สิทธิโต้แย้งการคัดค้านของประธานาธิบดี กลับโดยใช้เสียงสองในสามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการตัดสินใจ และหากประธานาธิบดีไม่กระทำ การใด ๆ กับร่างกฎหมายที่ได้รับการเสนอมาโดยสภาองเกรส ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่าง ร่างกฎหมายเหล่านั้นจะกลายเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้โดยอัตโนมัติ^{๑๓๔}

เพราะฉะนั้น ร่างที่จะประกาศเป็นกฎหมาย จะต้องถูกผ่านการพิจารณาจากสองสภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งกระบวนการทางนิติบัญญัตินี้ค่อนข้างจะใช้เวลายาวนาน ก่อนที่จะมีการ ลงมติและประกาศใช้ เนื่องจากสภาองเกรสไม่ต้องการให้กฎหมายที่ออกไปนั้นมีผลกระทบในทางลบ จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ สภาองเกรสยังมีหน้าที่ปกป้องความมั่นคงของประเทศโดย ต้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่ากฎหมายที่จะมีการบังคับใช้นั้นไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญด้วย

วุฒิสภา (Senate)

วุฒิสภามีอำนาจในการตรากฎหมาย รวมไปถึงอำนาจในการดูแลและตรวจสอบฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ให้สมาชิกวุฒิสภาแต่ละคนมีวาระคราวละ ๖ ปี โดยจะเริ่มวาระในเวลาเที่ยงวัน

^{๑๓๔} The Legislative Branch, สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/about/gov/the-legislative-branch/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙).

ของวันที่ ๓๐ มิถุนายน หลังการเลือกตั้ง^{๑๓๕} โดยวุฒิสภาจะประกอบด้วย สมาชิก ๒๔ คน ที่มาจากการเลือกโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายเลือกตั้งของฟิลิปปินส์กำหนดไว้^{๑๓๖} และห้ามดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองสมัย โดย เจตนาของระบบการเลือกตั้งวุฒิสมาชิกมีอยู่ว่า การที่วุฒิสมาชิกถูกเลือกจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งประเทศนั้น ก็เพื่อให้วุฒิสภาเป็นเสมือนสนามฝึกซ้อมของผู้นำประเทศและเป็นบันไดสำหรับผู้ที่กำลังก้าวมาเป็นประธานาธิบดีต่อไป วุฒิสภานั้นจะมีลักษณะเป็นชาตินิยมมากกว่าแบบเฉพาะแบ่งเขตเลือกตั้ง เพราะวุฒิสภาต้องคำนึงถึงภาพรวมของปัญหาในระดับประเทศ มากกว่าที่จะมุ่งไปยังปัญหาในมุมมองที่แคบกว่า หรือในระดับท้องถิ่น โดยมุมมองเช่นนี้ทำให้วุฒิสมาชิกมีมุมมองที่กว้างมากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร^{๑๓๗}

ทั้งนี้ ในอดีต ฟิลิปปินส์มีประธานาธิบดีมาแล้วทั้งหมด ๑๕ คน โดย ๑๑ คนจากทั้งหมดก่อนจะได้รับตำแหน่งประธานาธิบดี ก็เคยเป็นวุฒิสมาชิกมาก่อน ได้แก่ Manuel L. Quezon, Sergio Osmena Sr., Jose P. Laurel, Manuel A. Roxas, Elpidio Quirino, Carlos P. Garcia, Diosdado Macapagal, Ferdinand Marcos, Joseph Ejercito Estrada, Gloria Macapagal Arroyo and Benigno Aquino III.^{๑๓๘} ซึ่งโดยทั่วไปประชาชนมักจะคาดการณ์ผู้ที่จะมาเป็นประธานาธิบดีจากผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกที่รวมอยู่ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ล่าสุดในการเลือกตั้งเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ สามในห้าของจำนวนผู้ที่ลงสมัครประธานาธิบดีมาจากวุฒิสภา หนึ่งในนั้นคือ นาง เกรซ โพ (Grace Poe) ซึ่งได้กลับมาดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกหลังจากที่แพ้การเลือกตั้งประธานาธิบดี^{๑๓๙} แต่หากนางโพชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดี ตำแหน่งวุฒิสมาชิกของเธอก็จะว่างลง โดยนางโพได้รับเลือกเป็นวุฒิสภาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จนถึง ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งยังคงสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้อีกสมัย

ในฟิลิปปินส์ถือเป็นเรื่องปกติที่สมาชิกวุฒิสภาจะลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อตำแหน่งที่สูงกว่าแล้วกลับมาดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกเช่นเดิมเมื่อพ่ายแพ้การเลือกตั้ง เนื่องจากรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ไม่ได้มี

^{๑๓๕} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๖ มาตรา ๓.

^{๑๓๖} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๖ มาตรา ๒.

^{๑๓๗} อ่างแล้ว เชนอรรถที่ ๘๓ หน้า ๑๘๗.

^{๑๓๘} List of Previous Senators สืบค้นได้ที่ <https://www.senate.gov.ph/senators/senlist.asp> (ข้อมูลล่าสุด ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙).

^{๑๓๙} สืบค้นได้ที่ <http://newsinfo.inquirer.net/787097/poe-returns-to-senate-after-lost-bid-for-presidency> (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑).

ข้อกำหนดห้ามไว้^{๑๔๐} นอกจากนี้ครั้งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาจะต้องมีการเลือกใหม่ทุก ๆ สามปี หมายความว่า สมาชิก ๑๒ คน จาก ๒๔ คนจะต้องถูกเลือกใหม่ทุก ๆ สามปี เพื่อให้แน่ใจว่าวุฒิสภามีสมาชิกได้ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และตำแหน่งวุฒิสภาจะไม่ว่างลงพร้อมกัน (staggered term)

นอกจากนี้ ในฟิลิปปินส์ การที่นักการเมืองลงสมัครในตำแหน่งผู้นำท้องถิ่น วุฒิสภา หรือในสภาผู้แทนราษฎร ก่อนที่จะลงสมัครชิงตำแหน่งรองประธานาธิบดีหรือประธานาธิบดี ถือเสมือนเป็นวัตรปฏิบัติทางการเมืองอย่างหนึ่ง อาทิเช่น ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน นาย Rodrigo Duterte ก็ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีของเมืองดาเวาเมื่อตอนที่นาย Duterte ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี และท่านยังเคยเป็นผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต (district representative) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึง ๒๕๔๔ และในขณะเดียวกัน รองประธานาธิบดีคนปัจจุบัน นาง Leonor Robredo Gerona ก็ดำรงตำแหน่งผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต (district representative) ในขณะที่เธอลงสมัครรับเลือกตั้งและได้รับเลือกเป็นรองประธานาธิบดี

สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีที่มา ๒ ประเภท ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ คือ สมาชิก ที่มาจากระบบเขตเลือกตั้ง (District Representatives) และสมาชิกที่มาจากระบบสัดส่วนจากบัญชีรายชื่อ (Party List Representatives) ซึ่งรัฐธรรมนูญ ข้อ ๖ มาตรา ๕ (๒) กำหนดให้มีจำนวนสมาชิกไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดซึ่งรวมสมาชิกจากบัญชีรายชื่อด้วย

การแบ่งเขตเลือกตั้งนั้นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของพื้นที่และพิจารณาว่าจำนวนประชากรใกล้เคียงกันหรือไม่ โดยเขตเลือกตั้งหนึ่งต้องมีจำนวนประชากรอย่างน้อย ๒๕๐,๐๐๐ คน และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน (เขตเดียวคนเดียว) นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญกำหนดต้องมีการจัด

^{๑๔๐} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๗ มาตรา ๒ (Article VII, Section 2 of the 1987 Constitution) “No person may be elected President unless he is a natural-born citizen of the Philippines, a registered voter, able to read and write, at least forty years of age on the day of the election, and a resident of the Philippines for at least ten years immediately preceding such election.” สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/constitutions/the-1987-constitution-of-the-republic-of-the-philippines/the-1987-constitution-of-the-republic-of-the-philippines-article-vii/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑). แต่มีการกำหนดข้อห้ามการดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งใด ๆ ขณะที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอยู่ ที่ทำให้เกิดการขัดกันของผลประโยชน์ (conflict of interest) ไว้ใน ข้อ ๗ มาตรา ๑๓.

เขตเลือกตั้งใหม่ภายในสามปี หลังจากที่มีการสำรวจสำมะโนประชากร (กฎหมายกำหนดให้สำรวจสำมะโนประชากรทุก ๆ ๕ ปี) ปัจจุบันฟิลิปปินส์ประกอบไปด้วยเขตเลือกตั้งทั้งหมด ๒๓๘ เขตเลือกตั้ง^{๑๔๑}

ส่วนการเลือกตั้งระบบสัดส่วนจากบัญชีรายชื่อมีจุดประสงค์เพื่อให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งและมีผู้แทนของกลุ่มชนในสภาผู้แทนราษฎร^{๑๔๒} โดยรัฐบัญญัติฉบับที่ ๗๙๔๑ว่าด้วยการเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อ (Republic Act No. 7941) ซึ่งตราเป็นกฎหมายเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดให้พรรคการเมือง องค์การทางสังคม หรือกลุ่มสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งประสงค์จะ ส่งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (COMELEC) อย่างน้อย ๔๕ วัน ก่อนวันเลือกตั้ง โดยเสนอรายชื่อผู้สมัครได้ ๕ รายชื่อ^{๑๔๓} แต่ไม่ให้สิทธิในการเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครกับกลุ่มลัทธิทางศาสนา กลุ่มหรือองค์การที่มีวัตถุประสงค์ทางศาสนา กลุ่มผู้นิยมความรุนแรงหรือกลุ่มผิดกฎหมาย พรรคการเมืองหรือองค์การของต่างชาติหรือที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากต่างชาติ^{๑๔๔} ทั้งนี้ ผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งมีสิทธิได้รับเสนอชื่อในบัญชีรายชื่อได้เพียงหนึ่งบัญชี^{๑๔๕} ส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเลือกพรรคการเมือง องค์การทางสังคม หรือกลุ่มสาขาอาชีพได้เพียงพรรค/องค์การ/กลุ่มเดียวเท่านั้น (และลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกผู้สมัครจากระบบเขตเลือกตั้งอีกหนึ่งเสียง)^{๑๔๖} โดยบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง องค์การ หรือกลุ่มต้องได้คะแนนเสียงอย่างน้อย ร้อยละ ๒ ของคะแนนรวมทั้งประเทศ จึงจะได้ที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร ๑ ที่นั่ง ซึ่งสมาชิกลำดับแรกของบัญชีรายชื่อจะเป็นผู้ที่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และถ้าได้คะแนนเสียงมากกว่าร้อยละ ๒ สมาชิกในลำดับถัดไปของบัญชีรายชื่ออาจได้รับการจัดสรรที่นั่งเพิ่ม ขึ้นอยู่กับคะแนนเสียงที่ได้รับเมื่อเทียบ

^{๑๔๑} <https://www.rappler.com/newsbreak/iq/140715-17th-congress-philippines-composition-numbers> (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๔๒} http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/content/file_1441255468.pdf, หน้า ๑๘ (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๔๓} รัฐบัญญัติ หมายเลข ๗๙๔๑ มาตรา ๕ (Section 5 of Republic Act No. 7941), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1995/ra_7941_1995.html (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๔๔} มาตรา ๖ (Section 6) แห่งรัฐบัญญัติ หมายเลข ๗๙๔๑.

^{๑๔๕} มาตรา ๘ (Section 8) แห่งรัฐบัญญัติ หมายเลข ๗๙๔๑.

^{๑๔๖} มาตรา ๑๐ (Section 10) แห่งรัฐบัญญัติ หมายเลข ๗๙๔๑.

กับสัดส่วนคะแนนรวมทั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม แต่ละพรรคการเมือง องค์กร หรือกลุ่มจะมีที่นั่งสูงสุดได้ไม่เกิน ๓ ที่นั่ง^{๑๔๗}

อนึ่ง จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาของเกรสครั้งล่าสุด ชุดที่ ๑๗ (17th Congress) เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ และมีการเปิดสมัยประชุมครั้งแรกในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ประชุมประกอบไปด้วยวุฒิสมาชิก ๒๔ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๒๓๘ คนจากระบบเขตเลือกตั้ง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๙ คนจากระบบบัญชีรายชื่อ^{๑๔๘} โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี

การป้องกันการทุจริตการแบ่งเขตเลือกตั้ง (gerrymandering)

กลไกในการเอาชนะการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต (gerrymandering) นั้น คือการที่มีการจัดเขตเข้าข้างผู้สมัคร (โดยเฉพาะผู้ที่เคยลงสมัครมาแล้ว) เพื่อที่จะให้ได้เปรียบในพื้นที่ที่คิดว่าจะได้รับเลือกโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการแบ่งเขต ซึ่งอาจทำได้โดยการลดจำนวนเขตที่พรรคคู่แข่งได้เปรียบ และเพิ่มจำนวนเขตที่พรรคตัวเองได้เปรียบ^{๑๔๙}

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีกรณีคำพิพากษา คดี Navarro v. Ermita^{๑๕๐} ได้กล่าวถึงการแบ่งเขตเลือกตั้งผู้แทนที่มีเจตนาซ่อนเร้น โดยมีการวางแผนเพื่อให้พรรคการเมืองที่อยู่ในอำนาจเกิดความได้เปรียบโดยไม่เป็นธรรม^{๑๕๑} ในคดีนี้ ได้มีการส่งคำร้องไปยังศาลสูงให้วินิจฉัยว่า รัฐบัญญัติ หมายเลข ๙๓๕๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ นั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ หมายเลข ๙๓๕๕ นี้ได้ตั้งจังหวัดขึ้นมาใหม่ชื่อว่า ดินากัต (Dinagat) ในมินดาเนา และกลายเป็นเขตที่ต้องมีผู้แทนราษฎรไปเป็นตัวแทนในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งผู้ที่ยื่นคำร้องไปยังศาลสูงอ้างว่า การตั้งจังหวัดดินากัตนั้นเป็นการลดทอนอำนาจจังหวัดซุริกา เดล นอร์เต (Surigao del Norte) ที่มีอยู่แล้ว ทั้งในเรื่องของดินแดน รายได้ และทรัพยากร โดยในที่สุดศาลสูงก็ได้ตัดสินเข้าข้างผู้ยื่นคำร้อง และยกเลิกรัฐธรรมนูญ หมายเลข ๙๓๕๕

^{๑๔๗} มาตรา ๑๑ (Section 11) แห่งรัฐธรรมนูญ หมายเลข ๗๙๔๑.

^{๑๔๘} <https://www.rappler.com/newsbreak/iq/140715-17th-congress-philippines-composition-numbers> (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๔๙} อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ ๘๓ หน้า ๒๐๒.

^{๑๕๐} G.R. No. 180050 (2010) สืบค้นได้ที่ <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2011/april2011/180050.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ มีนาคม ๖๑).

^{๑๕๑} อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ ๘๓ หน้า ๒๐๒.

ขึ้นโดยให้เหตุผลว่า ดินากัต ยังไม่ครบองค์ประกอบการตั้งเป็นจังหวัดใหม่ตามประมวลกฎหมายรัฐบาลท้องถิ่น (Local Government Code) จึงไม่สามารถแยกออกเป็นจังหวัดใหม่ได้ และมีการกล่าวถึงการทุจริตการเพิ่มเขตการเลือกตั้งเป็นประเด็นในคดีนี้ แต่ก็ตกไป เพราะหลักฐานไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ว่าการตั้งจังหวัดใหม่นั้นมีขึ้นโดยมีเจตนาเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้แทนราษฎรหรือผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ศาลสูงสุดได้กลับคำพิพากษาของตนเองและตัดสินให้รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๓๕๕ มีผลบังคับ และทำให้ดินากัตกลายเป็นจังหวัดใหม่ โดยให้เหตุผลว่าดินากัตได้รับยกเว้น (exempted) ให้ไม่ต้องตกอยู่ภายใต้ข้อกำหนดจำนวนประชากรและพื้นที่^{๑๕๒}

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้มีการเสนอร่างรัฐบัญญัติหมายเลข ๔๘๒๐ โดยผู้เสนอร่างดังกล่าวเป็นผู้แทนราษฎรสี่คนจากจังหวัด คามารินเซอ เพื่อแบ่งจังหวัดคามารินเซอ (Camarines Sur) แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากวุฒิสภาไม่เห็นชอบ เนื่องจากร่างฉบับนี้แสดงให้เห็นว่าการแบ่งจังหวัดคามารินเซอออกเป็นสองส่วนก็เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับนักการเมืองบางกลุ่มและทำให้สามารถควบคุมฐานเสียงของพรรคพวกตนเองได้ สะท้อนให้เห็นว่านักการเมืองสามารถใช้วิธีการจัดแบ่งเขตเลือกตั้งแบบ gerrymandering นี้เพื่อให้ตัวเองชนะการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยการเสนอให้ออกกฎหมายเพิ่มจังหวัด โดยพื้นที่เหล่านี้มักจะเป็นพื้นที่ของตระกูลการเมืองหรือนักการเมืองบางคนโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญก็ได้ย้ำว่าการทุจริตโดยการแบ่งเขตเลือกตั้งจะต้องไม่เกิดขึ้น เพราะพื้นฐานของรัฐธรรมนูญคือจะต้องไม่มีการทุจริต^{๑๕๓}

ฝ่ายตุลาการ

อำนาจตุลาการ ถือเป็นอำนาจที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย^{๑๕๔} เนื่องจากรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ข้อ ๘^{๑๕๕} มาตรา ๑ กำหนดให้ศาลสูงสุด (Supreme Court) และศาลลำดับรอง (lower courts) ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย เป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ และแม้จะไม่ได้มีทั้งอำนาจบริหารกิจการบ้านเมือง (sword) หรืออำนาจในการจับจ่ายใช้สอย (purse) อย่างที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมีก็ตาม

^{๑๕๒} <http://newsinfo.inquirer.net/274298/sc-affirms-dinagat-island-separation-from-surigao-del-norte> (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ มีนาคม ๖๑).

^{๑๕๓} อ่างแล้ว เชนเจอร์รทที่ ๘๓ หน้า ๒๐๒.

^{๑๕๔} อ่างแล้ว เชนเจอร์รท ๘๓ หน้า ๔๖๖.

^{๑๕๕} ดู เชนเจอร์รทที่ ๑.

ศาลยุติธรรมก็เป็นเสมือนกับป้อมปราการของสิทธิเสรีภาพของประชาชน จนอาจกล่าวได้ว่าระบบตุลาการที่เข้มแข็งและทรงคุณค่านั้นเป็นเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงระบอบหรือระบบการปกครองทุกรูปแบบ^{๑๕๖} และจะต้องรักษาไว้ซึ่งความเป็นอิสระตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ทั้งนี้ กระบวนการยุติธรรมของประเทศฟิลิปปินส์เป็น “ระบบศาลเดี่ยว” โดยกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจวินิจฉัยข้อพิพาททุกประเภท และการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย (judicial review) ก็จะเป็นอำนาจของศาลสูงสุด ภายใต้กระบวนการพิจารณาคดีอาญา และกระบวนการพิจารณาคดีแพ่ง^{๑๕๗}

ในการพิจารณาคดี ศาลจะพิจารณาภายใต้ระบบกฎหมายที่ผสมผสานกัน ซึ่งประกอบด้วยกฎหมายลายลักษณ์อักษร กฎหมายจารีตประเพณี กฎหมายอิสลาม และขนบธรรมเนียมพื้นบ้าน โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในครอบครัว ทรัพย์สิน การสืบทอดมรดก สัญญา และกฎหมายอาญาจะอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ในขณะที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ กระบวนการพิจารณากฎหมายภาษี ประกันภัย บริษัท การธนาคาร และแรงงานอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี นอกจากนี้ ระบบศาลของประเทศฟิลิปปินส์ไม่มีการได้ส่วนโดยใช้ระบบลูกขุนแต่อย่างใด^{๑๕๘}

การแต่งตั้งตุลาการมีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ข้อ ๘ มาตรา ๘ ว่า ในการแต่งตั้งตุลาการ ผู้ที่แต่งตั้งคือ ประธานาธิบดีแห่งฟิลิปปินส์ โดยแต่งตั้งตามรายชื่อที่มีการเสนอมาจากสภาตุลาการและเนติบัณฑิต (Judicial and Bar Council of the Philippines) ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยศาลสูงสุด ซึ่งทำหน้าที่คัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในฝ่ายตุลาการ อันประกอบไปด้วย ประธานศาลสูงสุดดำรงตำแหน่งเป็นประธานโดยตำแหน่ง (ex-officio) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและสมาชิกสภาผู้แทนเป็นสมาชิกโดยตำแหน่ง ตัวแทนสหภาพทนายความ (the Integrated Bar) ศาสตราจารย์ทางด้านกฎหมาย ผู้พิพากษาศาลสูงสุดที่เกษียณแล้วและตัวแทนจากภาคเอกชนเป็นสมาชิก^{๑๕๙} ผู้พิพากษาที่ได้รับแต่งตั้งจะมีอายุเกษียณที่ ๗๐ ปี

^{๑๕๖} ข้างแล้วเชิงอรรถ ๘๓ หน้า ๔๖๖.

^{๑๕๗} ส่วน “ระบบศาลคู่” นั้น ศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองจะทำหน้าที่ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย.

^{๑๕๘} ศูนย์วิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำนักงานศาลยุติธรรม, ครอบรู้ระบบกฎหมาย และระบบศาล ในกลุ่มประเทศอาเซียน, http://www.oia.coj.go.th/doc/data/oia/iad_1469091577.pdf, หน้า ๕๖, ๕๗ (ข้อมูลล่าสุด ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๕๙} The Judicial Branch สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/about/gov/judiciary/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙).

ทั้งนี้ ผู้ที่ต้องการจะเป็นผู้พิพากษาในฟิลิปปินส์จะไม่สามารถประกอบอาชีพเป็นผู้พิพากษาได้ทันที หลังจากที่จบการศึกษาด้านกฎหมายหรือภายหลังที่สามารถสอบได้เป็นเนติบัณฑิต โดยผู้ที่มีความสมบัติ จะได้รับแต่งตั้งต้องจบการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Laws) หรือปริญญาพื้นฐานด้านกฎหมาย (Juris Doctor) และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งทุกคนต้องเคยเป็นทนายความมาก่อน

ในส่วนของผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (first-tier courts) นั้นต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพกฎหมายอย่างน้อย ๕ ปีก่อนได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา และหากเป็นศาลในระดับภูมิภาค (the Regional Trial Courts) จะต้องการผู้ที่มีประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพกฎหมายอย่างน้อย ๑๐ ปี จึงจะมีสิทธิได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา^{๑๖๐} และในทางปฏิบัติเมื่อทนายความคนใดที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นหรือศาลภูมิภาคแล้ว เมื่อศาลอุทธรณ์หรือศาลสูงสุดมีตำแหน่งว่าง ก็จะสมัคร (apply for vacancies) เพื่อไปประจำยังศาลดังกล่าวต่อไปในภายหลัง

รัฐบัญญัติการจัดองค์กรตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๓ (Judiciary Reorganization Act of 1980)^{๑๖๑} กำหนดให้ศาลยุติธรรมของฟิลิปปินส์แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

(๑) ศาลระดับท้องถิ่น

ศาลระดับท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นศาลชั้นต้น (court of first instance) ซึ่งประกอบไปด้วย ศาลนคร (Metropolitan Trial Courts) ศาลเทศบาล (Municipal Trial Courts) และ ศาลเทศบาลเซอคิท (Municipal Circuit Trial Courts)

รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๙๑ (Republic Act No. 7691)^{๑๖๒} ซึ่งเป็นกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐบัญญัติการจัดองค์กรตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๓ ระบุเขตอำนาจของศาลนคร ศาลเทศบาล และศาลเซอคิท ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาไว้ดังนี้

- (๑) มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีอันเกิดจากการฝ่าฝืนคำสั่งหรือระเบียบของนครหรือเทศบาลที่ได้กระทำลงภายในเขตพื้นที่ และ

^{๑๖๐} Rules of Judicial and Bar Council (JBC-009), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/courts/supreme/jbc/jbc_009_2000.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๖๑} https://www.lawphil.net/statutes/bataspam/bp1994/bp_129_1994.html, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๖๒} รัฐบัญญัติ หมายเลข ๗๖๙๑ (๑๙๙๔) (พ.ศ. ๒๕๓๗), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1994/ra_7691_1994.html (เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙)

(๒) มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๖ ปี โดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงินค่าปรับ และ โดยไม่คำนึงถึงมาตรการประกอบอื่น ๆ ที่สามารถลงได้ (imposable accessory) หรือโทษอื่น ๆ รวมไปถึงความรับผิดชอบทางแพ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดโดยไม่คำนึงถึงลักษณะ ประเภท จำนวน มูลค่าความเสียหาย นอกจากนี้ ศาลมีอำนาจเต็มและเป็นศาลแรก (exclusive original jurisdiction) ในการพิจารณาพิพากษาคดีความผิดที่เกี่ยวกับความเสียหายของทรัพย์สินอันเกิดจากความผิดอาญาฐานประมาทเลินเล่อ^{๖๓}

กล่าวโดยสรุป ศาลชั้นต้น (first-tier courts) ดังกล่าวข้างต้นมีอำนาจเหนือคดีที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนระเบียบคำสั่งที่เกิดขึ้นภายในเขตอำนาจบังคับ ซึ่งเขตอำนาจนี้อาจจะเป็นเมืองชาร์เตอร์ (chartered city) (ศาลภูมิภาค) เขตเทศบาล (ศาลเทศบาล) หรือเทศบาลย่อย ๆ หลายเทศบาลในเขตอำนาจศาลชั้นต้นเพียงศาลเดียว (ศาลเทศบาลเซอคิท) ซึ่งศาลชั้นต้นที่กล่าวมาทั้งหมดจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ๖ ปีหรือน้อยกว่า

ในส่วนของคดีแพ่งนั้น ศาลนคร ศาลเทศบาล และศาลเทศบาลเซอคิท มีเขตอำนาจ ดังนี้

(๑) มีอำนาจในการดำเนินคดีแพ่งและการตรวจสอบจัดการทรัพย์สินมรดก^{๖๔} (probate proceedings) ทั้งกรณีมีพินัยกรรม (testate) และกรณีไม่มีพินัยกรรม (intestate) รวมทั้งให้การเยียวยาชั่วคราว (provisional remedies) ในคดีที่ศาลเห็นว่าเหมาะสม โดยที่ทรัพย์สิน (personal property) สินทรัพย์ (estate) หรือจำนวนทุนทรัพย์ที่เรียกร้องในคดีนั้นมีมูลค่าไม่เกินหนึ่งแสนเปโซ (ประมาณหกหมื่นบาท^{๖๕}) หรือถ้าเป็นคดีในมหานครมะนิลา ทรัพย์สิน สินทรัพย์ หรือจำนวนทุนทรัพย์ที่เรียกร้องมีมูลค่าไม่เกิน สองแสนเปโซ (ประมาณหนึ่งแสนสองหมื่นบาท) ทั้งนี้ โดยไม่รวมดอกเบี้ย ค่าเสียหาย ค่าทนายความ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเป็นการเฉพาะ ยกเว้นในกรณีที่ได้มีการรวมเอาดอกเบี้ย ค่าเสียหาย ค่าทนายความ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าใช้จ่าย ไว้ในฟ้องแล้ว และยกเว้นในกรณีที่มีมูลคดีหรือมูลเหตุแห่งการฟ้องร้องหลายเหตุระหว่างคู่ความเดียวกันหรือคู่ความอื่นถูกรวมอยู่ในฟ้อง

^{๖๓} มาตรา ๒ แห่งรัฐธรรมนูญปี ๑๙๗๑.

^{๖๔} เช่น การระบุทรัพย์สินของผู้วายชนม์ การชำระหนี้ การระบุทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดก และการแบ่งทรัพย์สินมรดก (ทำนองเดียวกับคดีมรดกของไทย).

^{๖๕} อัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑, สืบค้นได้ที่ https://www.bot.or.th/thai/_layouts/application/exchangerate/exchangerate.aspx (ข้อมูลล่าสุด ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑).

เดียวกัน ให้คิดจำนวนทุนทรัพย์รวมกันในทุกมูลเหตุแห่งการฟ้องร้อง โดยไม่ต้องคำนึงว่า มูลเหตุแห่งการฟ้องเหล่านั้นเกิดขึ้นในธุรกรรม (transaction) เดียวกันหรือไม่

(๒) มีอำนาจในการดำเนินคดีอันเกี่ยวกับการเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยมิชอบ (บุกรุก) (forcible entry) และคดีฟ้องขับไล่ (unlawful detainer) ยกเว้นในคดีที่จำเลยได้ยกประเด็นอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ไว้ในคำให้การ และในกรณีที่จำต้องชี้ขาดประเด็นอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ เพื่อชี้ขาดประเด็นเรื่องการครอบครอง ให้ตัดสินประเด็นในเรื่องการครอบครองโดยการชี้ขาดในเรื่องกรรมสิทธิ์ (ต้องกลับไปพิจารณาทุนทรัพย์ ในข้อ ๓)

(๓) มีอำนาจในการดำเนินคดีแพ่งทุกคดีอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ หรือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือผลประโยชน์ใด ๆ ในอสังหาริมทรัพย์ทรัพย์นั้นที่มีทุนทรัพย์ประเมินแล้วไม่เกินสองหมื่นเปโซ หรือในกรณีดำเนินคดีในมหานครมะนิลา ทุนทรัพย์ที่ประเมินต้องไม่เกินห้าหมื่นเปโซ โดยไม่รวมดอกเบี้ย ค่าเสียหาย ค่าทนายความ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ยกเว้นในคดีที่ทรัพย์พิพาทเป็นที่ดินที่ไม่ได้ถูกสำแดงเพื่อจุดประสงค์ทางภาษี (land not declared for taxation purposes) ให้คิดมูลค่าของที่ดินพิพาทนั้นโดยการประเมินมูลค่าที่ดินข้างเคียง^{๑๖๖}

นอกจากนี้ ยังมีศาลพิเศษที่ดำเนินการพิจารณาคดีตามกฎหมายอิสลามในระดับท้องถิ่นด้วย คือ The Shari'a Circuit Courts (SCCs) โดยจะจัดตั้งในพื้นที่ที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาจำกัดเฉพาะคดีแพ่งที่ต้องใช้กฎหมายอิสลามบังคับ เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว การหมั้น การสมรส มรดก ฯลฯ^{๑๖๗}

(๒) ศาลระดับภูมิภาค

ในแต่ละจังหวัด หรือ เมือง จะมีศาลภูมิภาคอยู่ ศาลภูมิภาคในเมืองที่ตั้งใหม่ก็สามารถจัดตั้งได้ โดยให้สภาองเกรสตราเป็นรัฐบัญญัติ ซึ่งศาลภูมิภาคนี้จะมีอำนาจในการตรวจสอบคำพิพากษา หรืออำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ (appellate jurisdiction) ที่มาจากศาลชั้นต้นและมีอำนาจในการพิจารณาที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจของศาล บุคคล หรือองค์กรใด ๆ ที่ใช้อำนาจของศาลหรืออำนาจกึ่งตุลาการ^{๑๖๘} ส่วนในคดีอาญานั้น ศาลภูมิภาคมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกเกินกว่าหกปี ยกเว้นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอื่น เช่น คดีทุจริตต่อราชบัลลังก์ สำหรับคดีแพ่งนั้น ศาลภูมิภาคมีอำนาจ

^{๑๖๖} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติ หมายเลข ๗๖๙๑.

^{๑๖๗} http://www.muslimindanao.ph/shari'a/code_muslim.pdf, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๖๘} มาตรา ๑ แห่งรัฐบัญญัติ หมายเลข ๗๖๙๑.

พิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทุกคดีที่อยู่นอกเหนือเขตอำนาจของศาลนคร ศาลเทศบาล และศาลเทศบาล
เซอคิท กล่าวคือ ศาลระดับภูมิภาคสามารถเป็นได้ทั้งศาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้นในเวลาเดียวกัน

(๓) ศาลอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ (Court of Appeals) มีอำนาจรองจากศาลสูงสุดในฟิลิปปินส์ โดยอำนาจศาลอุทธรณ์
มีดังต่อไปนี้^{๑๖๙}

๑. มีอำนาจ ออกหมายบังคับ (writ of mandamus) คำสั่งห้าม (prohibition) หมายเรียกทบทวน
คำพิพากษาของศาลล่าง (certiorari) หมายสั่งให้ส่งตัวผู้ถูกคุมขังมาศาล (habeas corpus) หมายสั่ง
ให้ชี้แจงในอำนาจหน้าที่ (quo warranto) หมายการให้ความช่วยเหลือหรือขึ้นตอน (auxiliary writs or
processes) ไม่ว่าจะอยู่อำนาจของศาลอุทธรณ์หรือไม่

๒. ศาลอุทธรณ์มีอำนาจเพิกถอนคำตัดสินคำตัดสินของศาลภูมิภาค และ

๓. ศาลอุทธรณ์มีอำนาจเหนือคำตัดสินชี้ขาด วิธีการ คำสั่ง ที่มาจากศาลภูมิภาค และหน่วยงาน
กึ่งตุลาการ (quasi-judicial agencies) สถาบัน คณะกรรมการต่าง ๆ โดยศาลอุทธรณ์จะไม่มีอำนาจเหล่านี้
ต่อศาลที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกัน

นอกจากนี้ ยังมีศาลพิเศษที่มีอำนาจเฉพาะอีก ๒ ศาล คือ

(๑) ซานดิกันบายัน (Sandiganbayan) หรือศาลคดีทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นศาลอุทธรณ์
คณะพิเศษ (special appellate collegial court) จัดอยู่ในลำดับเดียวกับศาลอุทธรณ์ (Court of Appeals)
โดยซานดิกันบายันเป็นศาลที่ตั้งขึ้นมาเพื่อมุ่งหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตนอยู่ในครรลองคลองธรรม
อย่างสูงสุด^{๑๗๐} โดยซานดิกันบายันจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เกิดจากการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การต่อต้านการทุจริตและฉ้อราษฎร์บังหลวง (the Anti-Graft and Corrupt Practices Act) และการฝ่าฝืน
บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในประมวลกฎหมายอาญาที่แก้ไขใหม่ (Revised Penal Code)

(๒) ศาลภาษีอากร (Court of Tax Appeals) โดยศาลภาษีอากรเป็นศาลอุทธรณ์คณะพิเศษที่มี
อำนาจเทียบเท่ากับศาลอุทธรณ์ โดยมีอำนาจตัดสินคดีความที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรทั้งหมด

^{๑๖๙} The Judiciary Reorganization Act of 1980, Section 9, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/bataspam/bp1994/bp_129_1994.html, (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑).

^{๑๗๐} Presidential Decree No. 1486 (พ.ศ. ๒๕๒๑), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1978/pd_1486_1978.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑).

(๔) ศาลสูงสุด

ศาลสูงสุด ถือเป็นศาลชั้นสุดท้ายในประเทศฟิลิปปินส์ ศาลนี้ประกอบไปด้วย ประธานศาลสูงสุด และ ผู้พิพากษา ๑๔ ท่าน ซึ่งจะเกษียณเมื่ออายุ ๗๐ ปี และในการตัดสินคดีนั้น ผู้พิพากษาทั้งหมดอาจนั่งพิจารณาคดีของคณะ (en banc) หรือหนึ่งในสาม โดยประกอบไปด้วยสมาชิก ๕ ท่าน จะลงบัลลังก์ ก็ได้ ทั้งนี้ ประธานศาลสูงสุดและผู้พิพากษาทั้งหมดมาจากการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีแห่งฟิลิปปินส์ โดยมาจากรายชื่อที่ส่งมาจากสภาตุลาการและเนติบัณฑิต (the Judicial and Bar Council) ในกรณีมีตำแหน่งว่างลง ประธานาธิบดีต้องแต่งตั้งใหม่ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง^{๑๑๑}

รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ข้อ ๘ มาตรา ๕ ให้ศาลสูงสุดมีอำนาจดังต่อไปนี้

๑. มีเขตอำนาจเหนือคดีทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับเอกอัครราชทูต อัครราชทูต หรือเจ้าหน้าที่กงสุล และมีเขตอำนาจครอบคลุมถึงคำร้องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหมายเรียกสำนวนของศาลสูง (petition for certiorari) การสั่งห้าม (prohibition) หมายบังคับของศาลสูงให้ปฏิบัติการ (mandamus) หมายสั่งให้ชี้แจง (quo warranto) และหมายสั่งให้ส่งตัวผู้ถูกคุมขังมาศาล (habeas corpus)
๒. พิจารณา ทบทวน แก้ไข ยืนยัน หรือกลับคำพิพากษาหรือคำสั่งชั้นอุทธรณ์หรือหมายเรียกสำนวนของศาลล่างตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือตามกฎหมายของศาล หรือคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล่างใน
 - ก. บรรรดาคดีที่เกี่ยวข้องกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือการมีผลบังคับใช้ของสนธิสัญญา ข้อตกลงระหว่างประเทศหรือข้อตกลงระหว่างรัฐบาล กฎหมาย ประกาศประธานาธิบดี คำแถลง คำสั่ง ข้อเสนอแนะ หรือบทบัญญัติใดที่มีปัญหาข้อสงสัย
 - ข. บรรรดาคดีที่เกี่ยวข้องกับความชอบด้วยกฎหมายในเรื่องของภาษี การเรียกเก็บภาษี การประเมินภาษี ค่าธรรมเนียมผ่านทางหรือค่าปรับหรือโทษตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแต่การนั้น
 - ค. บรรรดาคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทของเขตอำนาจศาลของศาลล่าง
 - ง. บรรรดาคดีอาญาที่มีโทษจำคุกกว่า ๓๐ ปีหรือมากกว่านั้น (reclusion perpetua or higher)
 - จ. บรรรดาคดีที่มีข้อพิพาทในเรื่องปัญหาข้อกฎหมาย

^{๑๑๑} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๘ มาตรา ๕(๑), สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/constitutions/1987-constitution/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑).

๓. ย้ายผู้พิพากษาในศาลล่างเป็นการชั่วคราวตามที่เห็นสมควรเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานอื่น เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ ทั้งนี้การโยกย้ายดังกล่าวให้มีกำหนดเป็นระยะเวลาไม่เกิน ๖ เดือน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้พิพากษาผู้ถูกย้าย
๔. มีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานที่พิจารณาคดีหากการนั้นจะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดี ผิดพลาด^{๑๗๒}

หากกล่าวโดยสังเขปแล้ว ศาลสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคำตัดสินของศาลล่าง และถือเป็น คำตัดสินสุดท้ายได้โดยศาลสูงสุด โดยคู่ความสามารถอุทธรณ์ได้จนกว่าจะถึงศาลสูงสุด โดยคำตัดสินจาก ศาลสูงสุดมีอำนาจที่จะเปลี่ยนคำตัดสินเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม นอกจากนี้ ในกรณีที่น่าจะเห็นได้ว่า ชีวิตของผู้ร้องอาจตกอยู่ในอันตรายหากจะมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปในศาลท้องถิ่นของจังหวัด ที่โดยปกติแล้วมีเขตอำนาจในคดีอาญาที่เกิดขึ้น ศาลสูงสุดมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้เปลี่ยนสถานที่ การพิจารณาคดีมาเป็นศาลภูมิภาคในเขตตัวเมืองได้

อย่างไรก็ดี หลักการทางกฎหมายของฟิลิปปินส์เน้นว่า แม้รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจฝ่ายตุลาการ ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของหน่วยงานรัฐบาลและฝ่ายอื่น ๆ ว่าเป็นไปโดยชอบหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ ไม่ได้หมายความว่า ฝ่ายตุลาการจะมีอำนาจเหนือองคาพยพเหล่านั้น^{๑๗๓} กล่าวคือ อำนาจของฝ่ายตุลาการ ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ หากได้ทำให้ตุลาการนั้นวิเศษยิ่งกว่าองค์กร เหล่านั้นไม่

ความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการ

ภายใต้รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ความเป็นอิสระของตุลาการได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ ข้อ ๖ ข้อ ๘ และ ข้อ ๑๑ ไว้ดังต่อไปนี้

- (๑) ศาลสูงสุดเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะแต่การออกกฎหมายไม่สามารถยกเลิกหรือ เปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้พิพากษาหรือแบบแผนการพิจารณาคดีของศาลสูงสุดได้
- (๒) ผู้พิพากษาศาลสูงสุดไม่สามารถถูกทำให้ออกจากตำแหน่งได้โดยวิธีทั่วไป เว้นแต่จะถูกถอดถอน (impeachment)

^{๑๗๒} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๘ มาตรา ๕.

^{๑๗๓} อ้างแล้ว เชนอรรถ ๘๓ หน้า ๑๓๖.

- (๓) เขตอำนาจและอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ของศาลสูงสุดจะต้องไม่ถูก ลิดรอน ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ข้อ ๘ มาตรา ๕
- (๔) อำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ของศาลสูงสุด จะไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้ หากไม่ได้มีการรับฟังความเห็น และได้รับความเห็นชอบของศาลสูงสุดเสียก่อน
- (๕) ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการจะมาจากการเสนอของสภาตุลาการและเนติบัณฑิต (the Judicial and Bar Council) โดยไม่ต้องผ่านการรับรองจากคณะกรรมการแต่งตั้ง
- (๖) ศาลสูงสุดมีหน้าที่กำกับดูแลศาลที่มีลำดับต่ำกว่าทั้งหมด รวมทั้งบุคลากร
- (๗) ศาลสูงสุดมีอำนาจเป็นการเฉพาะในการลงโทษทางวินัยผู้พิพากษาในศาลที่มีลำดับต่ำกว่า
- (๘) ผู้พิพากษาศาลสูงสุด และผู้พิพากษาทั้งหมดในศาลล่าง จะต้องมีความมั่นคงในตำแหน่ง ซึ่งไม่สามารถถูกบั่นทอนได้ โดยกฎหมายจัดระเบียบศาลยุติธรรม
- (๙) ห้ามมิให้ตุลาการไปทำหน้าที่ในหน่วยงานกึ่งตุลาการ หรือ ทำหน้าที่ทางปกครอง
- (๑๐) เงินเดือนของผู้พิพากษาจะต้องไม่ถูกลดลงในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่
- (๑๑) ตุลาการจะต้องมีอิสระทางการเงิน
- (๑๒) ศาลสูงสุดสามารถตั้งกฎของศาลได้เอง
- (๑๓) ศาลสูงสุดเท่านั้น สามารถออกคำสั่งย้ายผู้พิพากษาศาลล่างเป็นการชั่วคราว
- (๑๔) ศาลสูงสุดสามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานศาล^{๑๗๔}

หนึ่งในนักกฎหมายชาวฟิลิปปินส์ที่มีชื่อเสียงคือ โฮเซ่ ซี ซีชัน (Jose C. Sison) ได้อธิบายเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการไว้ว่า อำนาจนิติบัญญัตินั้นเป็นอำนาจที่จำเป็นภายใต้รัฐธรรมนูญ เพื่อสร้างบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นมาเพื่อควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสังคมด้วยกันและรัฐบาลรวมทั้งหน่วยงานของรัฐ หน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติก็คือ กำหนดนโยบายและออกกฎหมายที่มีผลผูกพัน^{๑๗๕}

ส่วนอำนาจฝ่ายบริหารนั้น เรียกได้อีกอย่างหนึ่งก็คืออำนาจในการนำกฎหมายไปปรับใช้ นำไปปฏิบัติและบังคับ ในขณะที่อำนาจตุลาการ คืออำนาจในการตีความและปรับใช้กฎหมายเพื่อระงับ

^{๑๗๔} อ้างแล้ว เชิงอรรถ ๘๓ หน้า ๔๖๘.

^{๑๗๕} Jose C. Sison (2012). Real Issues as published by PhilStar Global, สืบค้นได้ที่ <http://www.philstar.com/opinion/764999/real-issues> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑).

ข้อพิพาทในข้อกฎหมาย สิทธิหรือหน้าที่ระหว่างรัฐกับเอกชน หรือ ข้อพิพาทระหว่างเอกชนด้วยกันเมื่อมีการนำคดีขึ้นสู่ศาล ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๘ มาตรา ๑ วรรค ๒ ซึ่งกำหนดให้อำนาจตุลาการนั้นกินความรวมถึง (๑) อำนาจในการระงับข้อพิพาทอันเกี่ยวกับสิทธิที่สามารถเรียกร้องและบังคับได้โดยกฎหมาย และ (๒) อำนาจในการใช้ดุลพินิจในการตัดสินว่าหน่วยงานใดของรัฐมีการใช้อำนาจโดยมิชอบ ละเว้นการใช้อำนาจ หรือใช้อำนาจเกินสมควรหรือไม่

เมื่อพิจารณาภายใต้ทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจ โดยหลักแล้วฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแห่งอำนาจรัฐจะไม่สามารถแทรกสอดหรือเข้าไปทำหน้าที่หลักแทนอีกฝ่ายหนึ่ง กล่าวคือ เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของฝ่ายหนึ่งไม่อาจจะเข้าไปยุ่งเกี่ยว แทรกสอด หรือสั่งการให้อำนาจอีกฝ่ายทำการใด ๆ ซึ่งหมายความว่า อำนาจแต่ละฝ่ายก็จะมีอำนาจสูงสุดและเป็นที่สุดภายในขอบอำนาจ (spheres) ของตนเอง ทั้งนี้ก็เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้อำนาจโดยพลการหรือใช้อำนาจอย่างเผด็จการ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นถ้าหากมีฝ่ายใดมีอำนาจทั้งหมดฝ่ายเดียว

แต่ในขณะที่ทั้งสามฝ่ายควรจะต้องมีอำนาจเท่าเทียมกันและเป็นอิสระต่อกัน ตามหลักการแบ่งแยกอำนาจตามรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญก็ได้ให้อำนาจฝ่ายหนึ่งมากกว่าฝ่ายอื่น จนมีคนกล่าวว่า อำนาจตุลาการมีอำนาจน้อยที่สุดจากทั้งสามฝ่าย เพราะไม่มีอำนาจทางการเงินดังเช่นที่รัฐสภามี และไม่มีอำนาจบังคับบัญชาดังเช่นที่ประธานาธิบดีหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงอื่น ๆ มี ดังนั้นเพื่อที่จะรักษาสมดุลของอำนาจ หรือสร้างอำนาจขึ้นใหม่กรณีมีการรบกวน ระบบตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance) จะต้องถูกนำมาใช้ควบคู่ไปกับทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจ (separation of powers)

จึงเป็นเหตุให้ ในแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องมีเครื่องมือเพื่อใช้อำนาจในการตรวจสอบอีกฝ่าย ตัวอย่างเช่น ในกรณีการถอดถอนจากตำแหน่ง (impeachment) เป็นอำนาจของรัฐสภา (ฝ่ายนิติบัญญัติ) ที่สามารถถอดถอน ประธานศาลสูงสุด ผู้พิพากษาศาลสูงสุด โดยสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ในการเสนอและส่งคำขอให้ถอดถอน ส่วนวุฒิสมาชิกก็ทำหน้าที่ในการไต่สวนและชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญข้อ ๑๑ มาตรา ๒^{๑๖} ในขณะที่ฝ่ายตุลาการก็สามารถใช้อำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร (judicial review) ได้

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน.

๒.๑.๒ นโยบายทางการเมืองและความมั่นคงในอดีต

ช่วงการตกเป็นอาณานิคมของประเทศสเปน

ในช่วงที่ตกเป็นเมืองขึ้นต่อประเทศสเปน รัฐบาลฟิลิปปินส์ประกอบไปด้วยฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ^{๑๗๗} และมีผู้ว่าการ (Governor General) ซึ่งเปรียบเสมือนผู้นำฝ่ายบริหาร เป็นตัวแทนจากกษัตริย์แห่งสเปน ผู้ว่าการมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายของสเปน และมีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งบาทหลวงในสังฆมณฑลต่าง ๆ นักเทศน์ในโบสถ์ ยกเว้นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากกษัตริย์สเปน^{๑๗๘} อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วเมื่อประชาชนชาวฟิลิปปินส์มองย้อนกลับไป ในสมัยที่เป็นเมืองขึ้นต่อสเปน ประชาชนในยุคนั้นจะรู้สึกที่ตนเองด้อยค่ากว่าชาวสเปน และความมั่นคงปลอดภัยของชาวสเปนมีมากกว่าชาวฟิลิปปินส์ซึ่งเจ้าอาณานิคมสเปนไม่สามารถรับรองความมั่นคงปลอดภัยของชาวฟิลิปปินส์ในขณะนั้นได้

สถานะเจ้าอาณานิคมของสเปนในฟิลิปปินส์สิ้นสุดเมื่อ สเปนยกฟิลิปปินส์ให้กับสหรัฐอเมริกา โดยลงนามในสนธิสัญญาปารีส เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๑^{๑๗๙} จากการลงนามในสนธิสัญญาปารีสนั้น สงครามระหว่างสเปนและสหรัฐอเมริกาได้สิ้นสุดลง และสเปนต้องชดใช้เงินเป็นจำนวน ยี่สิบล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อส่งมอบการครอบครองประเทศฟิลิปปินส์ให้กับสหรัฐอเมริกา^{๑๘๐}

ช่วงการตกเป็นอาณานิคมของสหรัฐอเมริกา

การปกครองอาณานิคมโดยสหรัฐอเมริกาในฟิลิปปินส์นั้นเป็นไปตามระบอบราชการ-อำนาจนิยม และมีพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวปกครองร่วมกับกลุ่มชนชั้นนำของฟิลิปปินส์เป็นแกนกลาง (authoritarian bureaucracy and one-party state building with collaboration of Filipino elites at its core)^{๑๘๑}

^{๑๗๗} Jamie Nicole Malig (July 15, 2010). The Type of Government in the Philippines in the Spanish Colonial Period, สืบค้นได้ที่ <https://history.knoji.com/the-type-of-government-in-the-philippines-in-the-spanish-colonial-period/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๗๘} เรื่องเดียวกัน.

^{๑๗๙} The World of 1898: The Spanish American War, สืบค้นได้ที่ <http://www.loc.gov/rr/hispanic/1898/treaty.html> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๘๐} เรื่องเดียวกัน.

^{๑๘๑} UNITED STATES COLONIAL RULE IN THE PHILIPPINES, สืบค้นได้ที่ <http://ic.galegroup.com/ic/uhic/ReferenceDetailsPage/DocumentToolsPortletWindow?displayGroupName=Reference&jsid=1ae5d9d364eeb18e033ca9>

โดยหลักการพื้นฐานของอาณานิคมคือการส่งเสริมให้มีรัฐบาลปกครองตนเองแบบยั่งยืน โดยไม่ได้มีการจำกัดเวลา แต่มีแผนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน^{๑๘๒} อย่างไรก็ตาม นโยบายที่สหรัฐอเมริกาพยายามใช้จัดการกับผู้ที่ต้องการให้ฟิลิปปินส์เป็นอิสระ คือการออกกฎหมายต่อต้านการปลุกระดม (Sedition Act) เพื่อห้ามการแสดงออกใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อสนับสนุนเอกราชของฟิลิปปินส์ และออกกฎหมายต่อต้านกองโจร (Banditry Act) ซึ่งกำหนดโทษทางอาญาให้กับกิจกรรมของฝ่ายต่อต้าน และออกกฎหมายการจัดสรรชุมชน (Reconcentration Act) เพื่ออนุญาตให้มีการย้ายถิ่นฐานของประชากรในชนบทคราวละมาก ๆ เป็นต้น^{๑๘๓}

สงครามโลกครั้งที่ ๒

สถานะของเจ้าอาณานิคมอเมริกันในฟิลิปปินส์นั้นถูกแทรกแซงจากสงครามโลกครั้งที่สอง ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ เมื่อญี่ปุ่นเข้ามาปกครองและยอมแพ้ไปในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ โดยชาวฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่ถือว่าช่วงดังกล่าวเป็นยุคมืดของประเทศ เพราะมีทั้งความรุนแรง สภาวะไร้กฎหมาย และการกดขี่ข่มเหงเกิดขึ้นโดยทั่วไป รวมทั้งเกิดการเคลื่อนไหวจากกลุ่มกองโจรชาวฟิลิปปินส์ ซึ่งการเคลื่อนไหวของกลุ่มดังกล่าว ชาวญี่ปุ่นเจ้าอาณานิคมในช่วงนั้นถือเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งผลที่เกิดขึ้นก็คือ มีชาวฟิลิปปินส์มากมายที่เสียชีวิตโดยน้ำมือชาวญี่ปุ่น

หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒

สหรัฐอเมริกาได้กลับเข้ามาปกครองฟิลิปปินส์อีกครั้งเมื่อญี่ปุ่นยอมแพ้ และสหรัฐอเมริกาได้รับรองการประกาศอิสรภาพอย่างเป็นทางการของฟิลิปปินส์เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ โดยสหรัฐอเมริกาได้สละการครอบครองฟิลิปปินส์รวมทั้งเกาะต่าง ๆ และมอบให้ประธานาธิบดีมานูเอล เอ. โลซาส (Manuel A. Roxas) ขึ้นเป็นผู้นำสูงสุดของประเทศ โดยอเมริกายังคงตั้งฐานทัพอยู่ในฟิลิปปินส์จนถึง พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อวุฒิสมาชิกลงคะแนนเสียงไม่อนุญาตให้สหรัฐตั้งฐานทัพอีกต่อไป^{๑๘๔} อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ฟิลิปปินส์ได้อิสรภาพ ฟิลิปปินส์ก็ยังคงได้รับอิทธิพลจากสหรัฐอเมริกา ทั้งในทางการเมืองและวัฒนธรรม

9962c4a20e&action=2&catId=&documentId=GALE%7CCX2587300408&u=seat24826&zid=085dd416d13745ab3e5a267f60ab2c9c (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗).

^{๑๘๒} เรื่องเดียวกัน.

^{๑๘๓} เรื่องเดียวกัน.

^{๑๘๔} Philip Shenon, (September 16, 1991). PHILIPPINE SENATE VOTES TO REJECT U.S. BASE RENEWAL,

ช่วงเผด็จการ เฟอร์ดินานด์ มาร์กอส (Ferdinand Marcos)

อดีตประธานาธิบดีเฟอิดินานด์ มาร์กอส ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๙ โดยนายมาร์กอสสามารถที่จะดำรงตำแหน่งได้ถึง ๒๐ ปี เนื่องจากประกาศกฎอัยการศึก และเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญ มีการออกประกาศหมายเลข ๑๐๘๑^{๑๘๕} ซึ่งเป็นการประกาศกฎอัยการศึก โดยมีผลบังคับเมื่อ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และหลังจากนั้นมาร์กอสได้ออกคำสั่งทั้งหมด ๖ คำสั่ง และจดหมายอีกหนึ่งฉบับ เพื่อบังคับใช้กฎอัยการศึกอย่างเต็มรูปแบบ^{๑๘๖} หลังจากคำสั่งที่ ๑^{๑๘๗} นายมาร์กอส ก็กลายเป็นผู้ที่มีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในรัฐบาล

เมื่อคำสั่งที่ ๒^{๑๘๘} ออกมา ทำให้นายมาร์กอส สามารถจับกุมใครก็ได้ที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ โดยการอนุมัติด้วยตัวเอง ส่วนคำสั่งที่ ๓^{๑๘๙} มีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานต่อไป รวมไปถึงมีคำสั่งให้ฝ่ายตุลาการทำหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ยกเว้นคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมในความผิดเกี่ยวข้องกับความมั่นคงต่อประเทศ ความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ความผิดต่อการแย่งชิงอำนาจ ความผิดโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ความผิดต่อกฎหมายพื้นฐานของรัฐ ความสมบูรณ์ของกฎหมาย หรือความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของประกาศ ๑๐๘๑ หรือการกระทำที่มีผลอย่างเดียวกัน^{๑๙๐}

สืบค้นได้ที่ <http://www.nytimes.com/1991/09/16/world/philippine-senate-votes-to-reject-us-base-renewal.html> (เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๘๕} Proclamation No. 1081 สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/1972/09/21/proclamation-no-1081/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๘๖} Marcos' Martial Law Orders Reynaldo Santos Jr. (2012) สืบค้นได้ที่ <http://www.rappler.com/nation/12899-marcos-martial-law-orders>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๘๗} General Order No. 1 (1972) สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/1972/09/22/general-order-no-1-s-1972/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙).

^{๑๘๘} General Order No. 2 (1972) สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/1972/09/22/general-order-no-2-s-1972/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙).

^{๑๘๙} General Order No. 3 (1972) สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/1972/09/22/general-order-no-3-s-1972/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙).

^{๑๙๐} General Order No. 3 (1972) สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/1972/09/22/general-order-no-3-s-1972/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙).

คำสั่งที่ ๔^{๑๙๑} มีการกำหนดเคอร์ฟิว ในทุกพื้นที่ตั้งแต่เที่ยงคืนจนถึงตีสี่ และคำสั่งที่ ๕^{๑๙๒} ห้ามชุมนุมรวมกลุ่มในทุกรูปแบบ รวมไปถึงการประท้วงในการอุตสาหกรรม กระบวนการผลิต ธนาคาร โรงพยาบาล โรงเรียนและมหาวิทยาลัย คำสั่งมีผลลดสิทธิในการร้องทุกข์ของประชาชน

จนกระทั่งสุดท้ายคือคำสั่งที่ ๖^{๑๙๓} เป็นการออกคำสั่งห้ามประชาชนทั่วไปมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนไว้ในครอบครองหรือพกพาไปนอกเคหะสถาน เพื่อความปลอดภัยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยนาย มาร์กอส มีกองทัพหนุนหลัง คู่แข่งทางการเมืองของนายมาร์กอสส่วนใหญ่ถูกจับ หลังจากมีการประกาศกฎอัยการศึก

๒.๑.๓ นโยบายทางการเมืองและความมั่นคงในปัจจุบัน

รัฐธรรมนูญของประเทศเป็นรากฐานของนโยบายทั้งหลายในฟิลิปปินส์ โดย รัฐธรรมนูญถือเป็นกฎหมายพื้นฐานและในขณะเดียวกันเป็นกฎหมายสูงสุดที่กฎหมายทั้งหลายของประเทศจะต้องมีการบัญญัติให้เป็นไปอย่างสอดคล้อง ประชาชนในประเทศทุกคนรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจสูงสุด จะต้องเคารพและปฏิบัติตาม การกระทำทั้งหลายที่ขัดกับรัฐธรรมนูญจะไม่มีผล และรัฐจะต้องดำรงไว้ให้กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ โดยที่จะต้องไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งลดทอนความสำคัญ ความศักดิ์สิทธิ์หรือความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญเพื่อสร้างอำนาจหรือความได้เปรียบให้กับตนเองหรือทำให้หมดไปซึ่งความเที่ยงธรรมที่ควรดำรงไว้ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ จะได้รับอนุญาตให้ทำได้ก็แต่โดยประชาชนผู้เป็นเจ้าของซึ่งอำนาจแห่งรัฐสภาปัดย์เพียงเท่านั้นเพื่อให้เป็นที่มั่นใจได้ว่าจะไม่เกิดการแย่งชิงเพื่อการครอบครองซึ่งอำนาจที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้องโดยบุคคลผู้ไม่สมควร^{๑๙๔}

โดยที่ระบบกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ได้กำหนดไว้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งชาติจะต้องได้รับการเคารพไม่ถูกละเลยเพิกเฉยไม่นำพา ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายพื้นฐานที่ให้อำนาจในการจัดตั้งรัฐบาล

^{๑๙๑} General Order No. 4 (1972) สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/1972/09/22/general-order-no-4-s-1972/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙).

^{๑๙๒} General Order No. 5 (1972) สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/1972/09/22/general-order-no-5-s-1972/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙).

^{๑๙๓} General Order No. 6 (1972) สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/1972/09/22/general-order-no-6-s-1972/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙).

^{๑๙๔} อ่างแล้ว เชนอรรถที่ ๘๓ หน้า ๑๖.

เพื่อปกครองประเทศ เป็นกฎหมายที่มีบทบาทในการกำหนดขอบเขตและข้อจำกัดแห่งอำนาจของรัฐบาล ผู้ปกครอง เป็นกฎหมายที่มีบทบาทในการกระจายซึ่งอำนาจไปสู่องค์กรและกระทรวงทั้งหลายในระบบ ปรัชญารวมถึงหลักการแห่งรัฐธรรมนูญจะต้องมั่นคงและแน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จะต้องไม่เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรตามสถานการณ์หรือตามอำเภอใจของรัฐบาลหรือของบุคคลใดที่ขึ้นมา ปกครองประเทศ^{๑๙๕}

วิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

รัฐธรรมนูญมาโลโลส (The Malolos Constitution)

รัฐธรรมนูญมาโลโลสหรือที่รู้จักกันในนามของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๔๔๒ (ค.ศ. ๑๘๙๙)^{๑๙๖} เป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญที่บัญญัติเป็นภาษาสเปนซึ่งเป็นภาษาราชการของฟิลิปปินส์ในขณะนั้นและเป็น รัฐธรรมนูญพื้นฐานฉบับแรกของฟิลิปปินส์ที่ได้กำหนดสถานะและรองรับการมีเอกราชของสาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์ภายหลังจากการเป็นอาณานิคมของประเทศสเปน ซึ่งส่งมอบอำนาจการปกครองฟิลิปปินส์ให้กับ สหรัฐอเมริกา โดยผลของข้อ ๓ (Article III) ของสนธิสัญญาปารีส ซึ่งลงนามในปี พ.ศ. ๒๔๔๑ (The Treaty of Paris) ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญมาโลโลสถือเป็นรัฐธรรมนูญทางการเมือง (the Political Constitution) เนื่องด้วยเนื้อหาของบทบัญญัติที่กำหนดและกล่าวรับรองถึงความมีอิสรภาพของประเทศแม้รัฐธรรมนูญ ฉบับดังกล่าวจะไม่มีบทบัญญัติที่ห้ามการบังคับใช้จริงในลักษณะเช่นรัฐธรรมนูญทั่วไปแต่ถือเป็นต้นกำเนิดของวิวัฒนาการ ของรัฐธรรมนูญของประเทศในเวลาต่อมา

^{๑๙๕} G.R. No. 193036 (2010), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/judjuris/juri2010/dec2010/gr_192935_2010.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙). The said case held that Executive Order No. 1 creating the Philippine Truth Commission was unconstitutional. According to the Supreme Court, Executive Order No. 1 is violative of the equal protection clause due to the Philippine Truth Commission's clear mandate of investigate and find out the truth concerning the reported cases of graft and corruption during the previous administration only. The equal protection clause requires that all similarly situated should be treated alike and hence, the administration previous to that of President Benigno Aquino III should not be singled out.

^{๑๙๖} The 1899 Malolos Constitution (1899), สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/constitutions/the-1899-malolos-constitution/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๔๗๘ (ค.ศ. ๑๙๓๕)

ในระหว่างที่ประเทศฟิลิปปินส์ยังคงถูกครอบครองโดยสหรัฐอเมริกา รัฐบาลได้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ (ค.ศ. ๑๙๓๕) ในประเทศและมีผลใช้บังคับมาจนปี พ.ศ. ๒๕๑๖ สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้กล่าวถึงนิยามของคำว่าดินแดนของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ให้หมายถึง “ดินแดนทั้งหลายที่ประเทศสเปนผู้มีอำนาจอานานิคมเหนือฟิลิปปินส์ได้ยกให้กับสหรัฐอเมริกาตามสนธิสัญญาปารีสและซึ่งได้ตกลงร่วมกันระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและสเปน”^{๑๙๗} รัฐธรรมนูญมีการกำหนดถึงบทบัญญัติว่าด้วยการมีสภาเดี่ยวซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการออกกฎหมาย และกำหนดเวลาการดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีให้มีวาระอยู่ที่ ๖ ปี ทั้งนี้ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ (ค.ศ. ๑๙๔๑) ฟิลิปปินส์ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขบทบัญญัติให้ประเทศมีระบบรัฐสภาแบบสภาคู่ ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาซึ่งดำรงไว้ซึ่งหน้าที่และอำนาจในการออกกฎหมาย^{๑๙๘}

ในส่วนตัวด้วยความเท่าเทียมกันทางสังคม ส่วนสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ที่ได้รับการแก้ไขอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ (ค.ศ. ๑๙๔๗) คือการบัญญัติรับรองให้ “พลเมืองของสหรัฐอเมริกา มีสิทธิเท่าเทียมกับประชาชนชาวฟิลิปปินส์ในการใช้และแสวงหาประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและ การดำเนินการทั้งหลายที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภคของประเทศ”^{๑๙๙} ซึ่งการแก้ไขซึ่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้รับการลงประชามติรับรองโดยประชาชนทั่วไปชาวฟิลิปปินส์และได้รับการพิจารณาอนุมัติเห็นชอบให้มีผลบังคับใช้โดยสภาองเกรสในอัตราส่วนเกินกว่าสามในสี่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ประชาชนชาวฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่มีมุมมองต่อประชาชนชาวอเมริกันในฐานะมิตรประเทศที่ดีของฟิลิปปินส์เรื่อยมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อบทบาทของสหรัฐอเมริกาในการปลดแอกฟิลิปปินส์จากการปกครองของญี่ปุ่นในช่วงสงครามและเป็นเหตุผลสำคัญที่ส่งผลต่อการลงประชามติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญของประเทศอันว่าด้วยเรื่องสิทธิดังกล่าว

^{๑๙๗} The 1935 Constitution Article I Section 1, สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/constitutions/the-1935-constitution/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๙๘} Philippine Congress History (no date), สืบค้นได้ที่ <http://www.congress.gov.ph/about/?about=history> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๑๙๙} Today in Philippine History, March 11, 1947, the "parity amendment" to the 1935 Constitution was ratified (2012) สืบค้นได้ที่ <https://kahimyang.com/kauswagan/articles/995/today-in-philippine-history-march-11-1947-the-parity-amendment-to-the-1935-constitution-was-ratified> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๔๘๖ (ค.ศ. ๑๙๔๓)

รัฐธรรมนูญฉบับที่สามของประเทศฟิลิปปินส์คือรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๔๘๖^{๒๐๐} เป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับการร่างขึ้นในช่วงระหว่างการปกครองของประเทศญี่ปุ่นและพิจารณาอนุมัติโดยกลุ่มสมาชิกที่แต่งตั้งโดยกองทัพญี่ปุ่น ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับการต่อต้านและไม่ได้รับการยอมรับจากทั้งสหรัฐอเมริกา รัฐบาลฟิลิปปินส์และชาวฟิลิปปินส์ แม้รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะมีการอนุมัติและบังคับใช้ในพื้นที่บางส่วนของประเทศแต่การบังคับใช้ของรัฐธรรมนูญนั้นยังคงไม่ได้รับการยอมรับโดยประชาชนชาวฟิลิปปินส์ในทางปฏิบัติ

รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๑๖ (ค.ศ. ๑๙๗๓)

การร่างของรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เกิดขึ้นภายหลังจากการประกาศกฎอัยการศึกของประธานาธิบดีเฟอร์ดินาน มาร์กอสในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติให้อำนาจบริหารมีการแบ่งการปกครองเป็นของประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรี โดยที่ในบทบัญญัติของข้อที่ ๗ มาตรา ๑ ได้กำหนดให้ประธานาธิบดีของประเทศเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารและเป็นผู้นำแห่งรัฐ โดยมาตรา ๓ ระบุคุณสมบัติของประธานาธิบดีว่าจะต้องเป็นผู้มีอายุไม่น้อยกว่า ๕๐ ปีบริบูรณ์ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขที่มีการเปลี่ยนแปลงจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน (ฉบับปี พ.ศ. ๒๔๗๘) ที่ได้กำหนดเกณฑ์อายุไว้ที่ ๔๐ ปี

การเปลี่ยนเกณฑ์เกณฑ์อายุนั้นเมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าเกิดจากปัจจัยทางการเมืองที่ต้องการสกัดนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามคือวุฒิสมาชิกเบนิกโน อาคิโน จูเนียร์ (Senator Benigno Aquino Jr.) ซึ่งในขณะนั้นมีอายุเพียง ๔๐ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๑๖) ให้ไม่มีโอกาสได้รับการเลือกตั้งขึ้นเป็นประธานาธิบดีภายหลังการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แม้หลายคนจะมองว่านายอาคิโนได้ถูกวางตัวไว้ให้เป็นทายาททางการเมืองของนายมาร์กอสก็ตาม แต่เนื่องจากนโยบายส่วนหนึ่งของนายอาคิโนมีลักษณะเป็นการต่อต้านกับประธานาธิบดีมาร์กอส และด้วยปัญหาการเมืองภายใน ทำให้ต่อมานายอาคิโนได้กลายเป็นนักโทษทางการเมืองในช่วงการประกาศใช้กฎอัยการศึกในประเทศและได้รับการปล่อยตัวในเวลาต่อมาเพื่อเข้ารับการรักษาดูแลในสหรัฐอเมริกาด้วยโรคหัวใจ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ นายอาคิโนถูกลอบสังหารโดยอาวุธปืนในท่าอากาศยานกรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ในระหว่างที่เดินทางกลับประเทศจากการพักรักษาตัวที่สหรัฐอเมริกาภายใต้คำคัดค้านของผู้สนับสนุนหลายคนที่ไม่อยากให้

^{๒๐๐} The 1943 Constitution, สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/constitutions/the-1943-constitution/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

นายอาคิโนเดินทางกลับ อย่างไรก็ตามเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ นางคอรากซอน อาคิโน (Corazon Aquino) ภรรยา
มาของนายอาคิโน ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีและในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ลูกชายคนเดียวของทั้งสองคน
คือ นาย เบนิกโน ที่ ๓ (Benigno III) ก็ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีอีก

รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้รับการแก้ไขอีกหลายครั้งในเวลาต่อมา การแก้ไขครั้งหนึ่ง
ที่สำคัญคือการอนุญาตให้ประธานาธิบดีสามารถดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีได้ในขณะเดียวกันและมี
อำนาจในการบัญญัติกฎหมายทั้งหลายจนกระทั่งต่อมาภายหลังการศึกได้ถูกยกเลิกในภายหลัง ส่วนการ
แก้ไขอื่น ๆ เช่น มีการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรี เป็นต้น นอกจากนี้รัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ยังได้กำหนดให้มีสภาแห่งชาติมีลักษณะเป็นสภาเดี่ยวต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นบาทาซัง
พัมบันซา (Batasang Pambansa) ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับระบบสภาคู่ซึ่งได้เคยกำหนดไว้ใน
รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๔๗๘ (ค.ศ. ๑๙๓๕) เดิม

การแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ (ค.ศ. ๑๙๘๑) ได้มีการเปลี่ยนโฉมหน้าและรูปแบบ
ของรัฐบาลกลับไปเป็นรัฐบาลที่ปกครองโดยประธานาธิบดีเพียงอย่างเดียวอีกครั้ง การเลือกตั้ง
ประธานาธิบดีภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขถูกจัดขึ้นในเวลาต่อมา นายมาร์กอสได้รับการเลือกตั้งเป็น
ประธานาธิบดีอีกครั้งด้วยผลคะแนนการเลือกตั้งที่ถล่มทลายเหนือคู่แข่งที่ถูกมองว่าเป็นเพียงคู่แข่งในเชิง
สัญลักษณ์มากกว่าที่จะมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีจริง ซึ่งต่อมาพรรคฝ่ายค้านได้มีมติ
คว่ำบาตรการเลือกตั้งดังกล่าว

รัฐธรรมนูญแห่งเสรีภาพปี พ.ศ. ๒๕๒๙ (ค.ศ. ๑๙๘๖)

ภายหลังจากที่อดีตประธานาธิบดีมาร์กอสได้ถูกปลดออกจากตำแหน่ง ประธานาธิบดีโคราซอน
อาคิโนได้มีการประกาศถ้อยแถลงฉบับที่ ๓^{๒๐๑} หรือที่รู้จักกันในนามของรัฐธรรมนูญแห่งเสรีภาพที่ให้
อำนาจประธานาธิบดีในการปรับโครงสร้างการบริการในรัฐบาลและได้ออกระเบียบแนวปฏิบัติเพื่อการร่าง
รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

^{๒๐๑} Proclamation No. 3 (1986) สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/1986/03/25/proclamation-no-3-s-1986-2/> (ข้อมูล
ล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๓๐ (ค.ศ. ๑๙๘๗)

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันคือรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นรัฐธรรมนูญที่มีรูปแบบคล้ายกับรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๔๗๘ (ค.ศ. ๑๙๓๕) ที่ได้รับการยกย่องโดยได้รับอิทธิพลจากรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาและมีการผสมผสานเข้ากับกฎหมายของโรมัน สเปนและกฎหมายแองโกล^{๒๐๒}

หากกล่าวถึงเนื้อหาของรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้ได้บัญญัติให้กลับไปใช้เกณฑ์อายุขั้นต่ำ ๔๐ ปีสำหรับผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี เป็นรัฐธรรมนูญที่ประกอบด้วยบทบัญญัติเกี่ยวกับนโยบายที่หลากหลายซึ่งรวมถึงการเน้นย้ำถึงการแยกออกระหว่างศาสนาและความเป็นรัฐซึ่งมีการกำหนดรายละเอียดให้มากขึ้น ในขณะที่บทบัญญัติว่าด้วยการถือครองที่ดินได้ถูกสงวนไว้ให้สำหรับพลเมืองชาวฟิลิปปินส์เท่านั้น นอกจากนี้รัฐธรรมนูญข้อ ๑๒ ยังได้กำหนดให้กิจการบางประเภทที่จะดำเนินการได้ในประเทศฟิลิปปินส์จะต้องมีบุคคลผู้มีสัญชาติฟิลิปปินส์เป็นหุ้นส่วนด้วยในสัดส่วนที่แตกต่างกันไปตามประเภทของกิจการ อาทิ การขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการในนามของรัฐ (government franchise) ในงานสาธารณูปโภค เป็นต้น

ความเป็นมาของการเขตการปกครองตนเองพื้นที่เทือกเขาคอซิลเลอรา (Cordillera Administrative Region)

เขตการปกครองตนเองพื้นที่เทือกเขาคอซิลเลอราประกอบไปด้วย ๖ จังหวัดได้แก่อาบรา (Abra) อาปาเยา (Apayao) เบนกูเอต (Benguet) อีฟูเกา (Ifugao) กาลิงกา (Kalinga) และจังหวัดภูเขา (Mountain Province) เขตการปกครองตนเองดังกล่าวอยู่ในพื้นที่บนเกาะลูซอน (Luzon) ทางตอนเหนือของฟิลิปปินส์ เกาะลูซอนประกอบไปด้วยพื้นที่หลายภาคส่วนที่ยังคงเป็นพื้นที่ใหม่ที่ยังไม่เคยได้รับการค้นพบ เช่นในจังหวัดภูเขา (Mountain Province) ที่ไม่เคยมีใครเคยเข้าถึงหรือได้เคยเข้าปกครองแม้ในช่วงการล่าอาณานิคมของสเปนทั้งนี้เพราะความโหดร้ายและความน่ากลัวของชนเผ่าไอโกรอท (Igorots) ในพื้นที่ตลอดจนความยากลำบากในการเดินทางเพื่อให้เข้าถึง^{๒๐๓}

^{๒๐๒} Constitutional history of the Philippines สืบค้นได้ที่ <http://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-philippines> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๒๐๓} Mt. Province (no date), สืบค้นได้ที่ <http://www.visitmyphilippines.com/index.php?title=Mt.Province&func=all&pid=415> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มีการกล่าวรับรองถึงการเกิดของเขตการปกครองตนเองของชาวมุสลิมในพื้นที่เขตมินดาเนาและของพื้นที่ในแถบเทือกเขา (Cordillera) โดยเป็นการอนุญาตให้อิสระในการปกครองตนเองของพลเมืองในพื้นที่ทั้งสองเนื่องจากความหลากหลายและการมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวทางประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมและทางสังคม^{๒๐๔} แต่เฉพาะในเขตพื้นที่มินดาเนาในทางตอนใต้ของประเทศฟิลิปปินส์เท่านั้นที่ปัจจุบันมีรัฐท้องถิ่นในการปกครองตนเองนับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ (ค.ศ. ๑๙๘๙)^{๒๐๕}

สำหรับเขตพื้นที่แถบเทือกเขาคอซิลเลอรา (Cordillera region) รัฐเคยได้มีการออกกฎหมายเพื่อรองรับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ได้กล่าวถึงการปกครองตนเองของเขตพื้นที่แถบเทือกเขาคอซิลเลอรา กล่าวคือรัฐธรรมนูญว่าด้วยชาติพันธุ์เดิม (The Original Organic Act) ที่มีผลใช้บังคับกับประชากรในพื้นที่ดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ (รัฐบัญญัติฉบับที่ ๖๗๖๖ และฉบับแก้ไขที่ ๘๔๓๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑) แต่ในที่สุดได้รับการปฏิเสธโดยประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเวลาต่อมา

นโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติ

ในสมัยที่นายเบนิกโนที่ ๓ บุตรชายของนายอาคิโนยังดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาก่อนได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีของฟิลิปปินส์ได้เคยกล่าวไว้ว่า “ชัยชนะของเราจะต้องไม่เพียงให้ความสำคัญกับเสถียรภาพแห่งรัฐเท่านั้นหากแต่ยังต้องครอบคลุมถึงความมั่นคงของชาติที่จะนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีและความปลอดภัยของประชาชนในประเทศอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของฟิลิปปินส์”^{๒๐๖}

มูลเหตุจูงใจ

ดังนั้น ภายหลังจากที่นายเบนิกโน อาคิโนที่ ๓ ได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของประเทศจึงได้มีการกำหนดแผนนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติสำหรับช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๙ (ค.ศ. ๒๐๑๑ ถึง ๒๐๑๖) ที่จะดำเนินการต่อไปว่า “นโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาตินี้จะเป็นแผนนโยบาย

^{๒๐๔} Miriam Coronel Ferrer (April 9, 2010). Cordillera autonomy, สืบค้นได้ที่ <http://news.abs-cbn.com/insights/04/08/10/cordillera-autonomy-miriam-coronel-ferrer> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๒๐๕} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๐๖} National Security Policy 2011-2016: Securing the Gains of Democracy, สืบค้นได้ที่ <http://www.gov.ph/2011/08/18/national-security-policy-2011-2016/> (ข้อมูลล่าสุด ๘ มีนาคม ๒๕๕๙).

ที่มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการวางรากฐานให้กับประเทศและสร้างบรรยากาศแห่งการพัฒนาไปสู่ความมั่นคง สันติภาพและความมั่งคั่งของชาวฟิลิปปินส์^{๒๐๗}

หลักการและเหตุผล/จุดเริ่มต้น

นโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติมีขึ้นเพื่อสร้างและเตรียมความพร้อมให้กับรัฐบาลสำหรับความท้าทายที่จะเกิดขึ้นและสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาคมอาเซียน โดยนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติดังกล่าวได้ตั้งเป้าที่จะกำหนดให้มีเนื้อหาครอบคลุมมากกว่านโยบายในการป้องกันประเทศปกติ โดยให้รวมถึงความมั่นคงแห่งชาติในมิติใหม่ๆ^{๒๐๘} ทั้งนี้ในบทความของสถาบันด้านการจัดการอาเซียนได้กล่าวสรุปโดยย่อถึงกรอบความคิดของความมั่นคงแห่งชาติว่า “แนวความคิดด้านความมั่นคงแห่งชาติในปัจจุบันมักเป็นนโยบายที่คำนึงถึงการป้องกันประเทศและการส่งเสริมหรือเพิ่มศักยภาพของประเทศในสิ่งที่มีคุณค่าโดยพื้นฐานไปพร้อมกัน และอาจรวมถึงวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน สถาบันและองค์กรต่าง ๆ อีกทั้งผลประโยชน์ทางด้านสังคมและการเมืองของคนชาวฟิลิปปินส์ สวัสดิการ ความเป็นอยู่ที่ดี และพลังในการดำรงชีวิตของทั้งพลเมืองและรัฐซึ่งรวมถึงมุมมองและความตระหนักรู้ด้านจิตสังคม (psycho-social aspects) ของประชาชนในชาติทั้งด้านการรับรู้ แบบแผนทางสังคมและบุคลิกลักษณะ ดังนี้ ความมั่นคงแห่งชาติจึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความสามารถในการป้องกันประเทศด้านการทหารเพียงเท่านั้นหากแต่ยังหมายถึงประโยชน์ทั้งหลายของประชาชนชาวฟิลิปปินส์ทุกคน”^{๒๐๙}

วัตถุประสงค์

เป้าหมายที่สำคัญคือการ “เสริมสร้างเสถียรภาพทางสังคมและการเมืองตลอดจนส่งเสริมความศักยภาพให้กับประเทศฟิลิปปินส์ในอันที่จะสามารถใช้อำนาจอธิปไตยในมือได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพเหนือดินแดนของตนและปกป้องประโยชน์ในน่านน้ำและผลประโยชน์อื่นของประเทศอย่างมีกลยุทธ์” ซึ่งหากพิจารณาถึงเกณฑ์ด้านระดับของความมั่นคงแห่งชาติ ปัจจุบันประเทศฟิลิปปินส์อยู่ในระดับของคะแนนเฉลี่ยที่ ๕.๕ ซึ่งถือเป็นระดับปานกลางและรัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายที่จะยกระดับเพิ่มขึ้นเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยที่ ๗ ในอนาคต

^{๒๐๗} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๐๘} NSC on the National Security Policy and Its Organization (2015), สืบค้นได้ที่ <http://development.aim.edu/blog/2015/06/80-nsc-on-the-national-security-policy-and-its-organization> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๒๐๙} เรื่องเดียวกัน.

อนึ่ง นโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติของฟิลิปปินส์ในปัจจุบันได้มีการให้ความสำคัญในการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพ/เสถียรภาพในองค์ประกอบที่สำคัญต่าง ๆ ได้แก่

(๑) การกำกับดูแล (Governance)

(๒) การให้บริการพื้นฐาน (Delivery of basic Services)

(๓) การฟื้นฟูเศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Economic Reconstruction and Sustainable Development) และ

(๔) การปฏิรูปด้านมาตรการทางความมั่นคง

ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีจุดประสงค์ที่จะให้ความสำคัญในระดับที่แตกต่างกันไปอย่างมีกลยุทธ์ เพื่อสร้างจุดสมดุลที่ถูกต้อง (guns or butter) ในการจัดสรรหรือบริการจัดการทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด และแบ่งแยกความสำคัญระหว่างการป้องกันภายใน (internal defense) และการป้องกันภายนอกประเทศ (external defense) ได้อย่างถูกต้อง”^{๒๑๐}

สถานการณ์ด้านความมั่นคงภายใน (Internal Security)

ในส่วนของความมั่นคงภายในนั้น นโยบายแห่งชาติฉบับปัจจุบันได้กล่าวไว้ว่า “ฟิลิปปินส์จะยังคงต้องเผชิญกับความยากลำบากจากสถานการณ์ด้านความมั่นคงที่คุกคามภายในจากปัญหาการก่อจลาจลของกลุ่มคอมมิวนิสต์ที่ยืดเยื้อมาอย่างช้านานและกลุ่มกบฏแบ่งแยกดินแดนในเขตพื้นที่มินดาเนา รวมทั้งการเพิ่มจำนวนขึ้นของกลุ่มหัวรุนแรงติดอาวุธ PAGs (Partisan Armed Groups) และการขั้วของของกลุ่มผู้ก่อการร้าย Al Harakatol Al Islamiyah (AHAI) หรือ Abu Sayyaf Group (ASG) ซึ่งร่วมมือกันเป็นเครือข่ายในระดับสากล และนอกเหนือจากการก่อการร้าย ฟิลิปปินส์ยังคงเผชิญกับปัญหาภายในด้านการอาชญากรรม ความยากจน การติดสินบน การทุจริต การเผชิญกับสภาพอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ อันรุนแรงและปัญหาด้านการพลังงาน”^{๒๑๑}

การตระหนักถึงสภาพภูมิประเทศที่เป็นหมูเกาะของฟิลิปปินส์ในนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติ

นโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติฉบับปัจจุบันได้มีการกล่าวและตระหนักถึงปัญหาที่เกิดจากสภาพภูมิประเทศของฟิลิปปินส์ที่มีลักษณะเป็นหมู่เกาะอันส่งผลให้ประเทศฟิลิปปินส์มีเขตแดนที่มีลักษณะเป็นรูพรุนและส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาอาชญากรรมระหว่างประเทศ (อาชญากรรมข้ามชาติ) จากกลุ่มต่าง ๆ เช่นกลุ่มผู้ค้ายาข้ามชาติ กลุ่มค้ายาเสพติดข้ามชาติ กลุ่มผู้ค้าอาวุธข้ามชาติ

^{๒๑๐} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๑๑} เรื่องเดียวกัน.

การพอกเงินข้ามชาติ หรืออาชญากรรมระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงภายใน^{๒๑๒}

นอกจากนี้เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและเขตแดนที่มีลักษณะเป็นรูพรุนนี้เอง จึงก่อให้เกิดปัญหาการข้ามแดนทั้งขาเข้าและออกอย่างผิดกฎหมายและส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศ ตัวอย่างที่เห็นชัดคือในเขตพื้นที่มินดาเนาทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์อันเป็นที่รู้จักกันระหว่างประชาชนว่าเป็น “ประตูหลัง” ของประเทศที่คนต่างชาตินักเดินทางเข้าออกอย่างผิดกฎหมายและในขณะเดียวกันก็เป็นที่ตั้งซึ่งคนฟิลิปปินส์เองใช้ในการหลบหนีออกนอกประเทศ เป็นแหล่งการค้าที่ผิดกฎหมายที่ขาดการควบคุมอย่างเหมาะสมจากภาครัฐ

๒.๑.๔ การบังคับใช้นโยบายในการจัดการปัญหาตลอดจนอุปสรรค

ทางแก้ปัญหาสำหรับการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นเกาะแก่ง

จากข้อมูลทางสถิติในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔) พบว่าประเทศฟิลิปปินส์มีชาวต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายกว่าหนึ่งล้านคน^{๒๑๓} และแนวทางในการแก้ปัญหาของรัฐคือการเนรเทศต่างด้าวผู้เข้าประเทศโดยผิดกฎหมายให้กลับไปยังประเทศต้นทาง ทั้งนี้ไม่มีการยื่นดำเนินคดีในทางกฎหมายต่อบุคคลทั้งหลายดังกล่าวอันจะเป็นการไม่ให้บุคคลเหล่านั้นกระทำความผิดซ้ำอีกแต่อย่างใด

ปัญหาความท้าทายในเขตพื้นที่มินดาเนา

(๑) จุดเริ่มต้น

ในพื้นที่บางส่วนของมินดาเนาโดยเฉพาะในเขตที่ปกครองโดยกลุ่มผู้นำทางอิสลามเป็นพื้นที่ในส่วนที่ไม่ได้มีการเข้าปกครองโดยชาวสเปนในช่วงที่ฟิลิปปินส์ตกเป็นเมืองขึ้นกว่าสามร้อยปี กลุ่มอิสลามจึงยังคงควบคุมและปกครองพื้นที่ดังกล่าวจวบจนปัจจุบันในขณะที่พื้นที่ในส่วนอื่นของประเทศที่ปกครองโดยสเปนได้รับอิทธิพลทางศาสนาและได้เปลี่ยนไปเป็นศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก ซึ่งปัญหาความ

^{๒๑๒} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๑๓} More than 1M foreigners stay as illegal aliens in the Philippines Angie V. September 27, 2014, สืบค้นได้ที่ <http://kickerdaily.com/posts/2014/09/more-than-1m-foreigners-stay-as-illegal-aliens-in-the-philippines/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗).

แตกต่างทางด้านศาสนาในพื้นที่ได้ส่งผลให้เกิดการถูกเพิกถอนสิทธิความเป็นพลเมืองของกลุ่มผู้นับถืออิสลามชาวฟิลิปปินส์

(๒) ปัญหาของกลุ่มผู้ต้องการแบ่งแยกดินแดนในเขตพื้นที่มินดาเนา

ในเขตพื้นที่มินดาเนามีกลุ่มผู้ต้องการแบ่งแยกดินแดนกลุ่มหลัก ๆ ๔ กลุ่ม ได้แก่

(๒.๑) กลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (The Moro National Liberation Front (MNLF))

กลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรเป็นองค์กรของกลุ่มอิสลามที่ต้องการแบ่งแยกดินแดนในพื้นที่เขตมินดาเนาประเทศฟิลิปปินส์ มีการก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) และมีฐานปฏิบัติการอยู่ในบริเวณภาคใต้ของฟิลิปปินส์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะต้องการแบ่งแยกดินแดนและจัดตั้งเป็นรัฐอิสลามอิสระ (Islamic state) และมีอำนาจในการปกครองตนเองสำหรับชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมในพื้นที่ ทั้งนี้ องค์กรดังกล่าวประกอบด้วยสมาชิกวัยรุ่นชาวมุสลิมหัวรุนแรงจากกลุ่มผู้เคลื่อนไหวเพื่ออิสรภาพชาวมุสลิม (Muslim Independent Movement—MIM) ซึ่งเป็นองค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองกลุ่มหนึ่งขององค์กรกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรประกอบด้วยกองกำลังติดอาวุธที่ได้รับการฝึกฝนและมอบอาวุธให้โดยมาเลเซียในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒ (ค.ศ. ๑๙๖๙)^{๒๑๔} และยังคงเป็นปัญหาที่ยังคงค้างคามาจนปัจจุบันและมีการเพิ่มเป้าหมายในการโจมตีที่หลากหลายมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ส่งผลให้เกิดการเสียชีวิตของบุคคลมากมายรวมถึงทหาร ชาวมุสลิมและพลเรือนทั่วไปในช่วงการปะทะกันของกองกำลังทหารฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มผู้ต้องการแบ่งแยกดินแดน

(๒.๒) กลุ่มผู้เคลื่อนไหวเพื่ออิสรภาพโมโร (The Moro Islamic Liberation Front—MILF)

กลุ่มผู้เคลื่อนไหวเพื่ออิสรภาพโมโรเป็นกลุ่มที่ได้แยกตัวออกมาจากกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (MNLF) และได้รับการก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ (ค.ศ. ๑๙๗๗) โดยนายฮาซิม ซาลามัต (Hashim Salamat) และกลุ่มแนวร่วมจากกลุ่ม MNLF เดิมอีก ๕๗ คน ทั้งนี้การแยกตัวออกมาจากกลุ่ม MNLF เกิดจากปัญหาความไม่ลงรอยกันด้านแนวความคิดในช่วงหลังที่กลุ่ม MNLF ยอมรับข้อเสนอของรัฐบาลฟิลิปปินส์ที่จะให้เขตพื้นที่ของมุสลิมที่ปกครองโดย MNLF สามารถมีอำนาจในการปกครองกึ่งอิสระได้ (semi-autonomy) ภายหลังจากการแยกตัวออกมากของกลุ่ม (MILF) ปราบปรามการปะทะกันหลายครั้งกับกองกำลังฝ่ายรัฐบาล ส่งผลให้เกิดการเสียชีวิตของทหารและประชาชนจำนวนมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเช่นกัน

^{๒๑๔} Moro National Liberation Front (2015), สืบค้นได้ที่ <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/379> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙).

(๒.๓) กลุ่มอิสรภาพชาวมุสลิมบังซาโมโร (Bangsamoro Islamic Freedom Fighters—BIFF)

กลุ่มอิสรภาพชาวมุสลิมบังซาโมโรเป็นองค์กรผู้รบชาวมุสลิมที่ได้มีการแยกตัวออกมาจากกลุ่มผู้เคลื่อนไหวเพื่ออิสรภาพโมโร (MILF) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘) เนื่องด้วยความขัดแย้งทางอุดมการณ์และแนวความคิดที่กลุ่ม MILF ในภายหลังยอมรับข้อเสนอของรัฐบาลฟิลิปปินส์ที่ให้อิสระในการปกครองตนเองแก่กลุ่ม MILF ภายใต้กำกับของรัฐบาล ในขณะที่เป้าหมายสูงสุดของกลุ่ม BIFF คือ การต้องการแบ่งแยกดินแดนและการประกาศซึ่งอิสรภาพในการปกครองส่งผลให้เกิดการปะทะกันกับกองกำลังทหารของรัฐบาลอยู่บ่อยครั้ง

(๒.๔) กลุ่มเจมา อิสลามียะ (Jemaah Islamiyah—JI)

กลุ่มเจมา อิสลามียะหรือ JI เป็นกลุ่มกองกำลังติดอาวุธก่อการร้ายข้ามชาติในเขตพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นการอุทิศให้กับดูลเลอะ อิสลามียะ (Daulah Islamiyah) ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มอิสลามในภูมิภาค (regional Islamic caliphate) และต่อมาได้ถูกประกาศให้เป็นองค์กรก่อการร้ายในหลายประเทศในโลก และเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการก่อการร้ายหลายครั้งโดยเฉพาะเหตุระเบิดในฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ กลุ่ม JI เป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้เคลื่อนไหวเพื่ออิสรภาพโมโร (MILF) โดยใช้พื้นที่ของ MILF เป็นแหล่งกบดานและได้รับการฝึกฝนโดยกลุ่ม MILF นับแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๓ (ค.ศ. ๑๙๙๐)^{๒๑๕}

(๓) **สถานการณ์ปัจจุบัน**

ในปัจจุบันประเทศฟิลิปปินส์ยังคงประสบปัญหาจากกลุ่มก่อการร้ายในเขตพื้นที่มินดาเนาทางตอนใต้ของประเทศ ฟิลิปปินส์ถูกรุมเร้าด้วยเหตุการณ์จลาจลหลายครั้งในเขตพื้นที่ที่สำคัญซึ่งไม่มีการควบคุมดูแลโดยรัฐบาลอย่างเพียงพอ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศ ปัญหาการเพิ่มจำนวนขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วและเหตุคุกคามด้านการใช้ทรัพยากรพื้นที่ทางน้ำและข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ อันเกิดจากการดำเนินกิจกรรมในหมู่เกาะบริเวณที่พิพาทของจีน ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลนี้

^{๒๑๕} Zachary Abuza (February 2012). The Philippines Internal and external security challenges Special report for the Australian Strategic Policy Institute, สืบค้นได้ที่ https://www.aspi.org.au/publications/special-report-issue-45-the-philippines-internal-and-external-security-challenges/SR45_Philippines.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙).

รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาและมองว่าปัญหาทั้งหลายเกิดขึ้นจากทรัพยากรของชาติที่มีอย่างจำกัดซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของฟิลิปปินส์^{๒๑๖}

นอกจากนี้อีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญคือความท้าทายด้านกองกำลังทหารของฟิลิปปินส์ (Armed Forces of the Philippines—AFP) ที่จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนตามบริบทการเปลี่ยนแปลงทางด้านความมั่นคงของโลก จากผลการศึกษาของสถาบันนโยบายยุทธศาสตร์แห่งออสเตรเลียในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ค.ศ. ๒๐๑๒) แสดงให้เห็นว่า “งบประมาณด้านกลาโหมของฟิลิปปินส์มีจำนวนที่จำกัดและแผนการปฏิรูปทางการทหารก็มีการดำเนินการที่ช้า คลังอาวุธของประเทศประกอบไปด้วยอาวุธยุทธโปกรณ์มือสองที่ล้าหลังและไม่ทันสมัยในขณะที่บุคลากรทางทหารกว่า ๑๒๕,๐๐๐ คนไม่ได้รับการฝึกฝนทักษะอย่างเพียงพอ ขาดวินัยและติดหล่มกับเรื่องของการทุจริต

อีกประการหนึ่งก็คือ ในส่วนของกองทัพเรือประเทศฟิลิปปินส์นั้นมีเรือรบขนาดกลางเพียง ๒ ลำ เรือลาดตระเวนขนาดเล็กทั้งหมด ๑๑ ลำ เรือตรวจการทั้งหมด ๕๘ ลำและเรือเดินสมุทรอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง แต่ทั้งนี้อายุการใช้งานโดยรวมของเรือลาดตระเวนขนาดเล็กทั้งหมดมีอายุการใช้งานมาแล้วกว่า ๕๗ ปี ซึ่งบางลำได้ถูกสร้างขึ้นในช่วงต้นของปี พ.ศ. ๒๕๒๓ (ค.ศ. ๑๙๘๐) สำหรับกองทัพอังกฤษและได้รับการปลดประจำการเมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๒”^{๒๑๗} ดังนั้น การรับมือต่อความท้าทายดังกล่าวของรัฐบาลฟิลิปปินส์คือแผนการปรับปรุงเรือเดินสมุทรของกองทัพให้ทันสมัย (a fleet modernisation program) แต่ทั้งนี้ยังคงไม่เห็นถึงสัญญาณที่ชี้ให้เห็นถึงผลจากการพัฒนาของแผนการปรับปรุงดังกล่าวแต่อย่างใด^{๒๑๘}

(๔) ความพยายามของรัฐในการแก้ปัญหากลุ่มก่อการร้าย

เนื่องด้วยความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างประเทศฟิลิปปินส์และสหรัฐอเมริกามาแต่ครั้งก่อน สหรัฐอเมริกาได้ให้การช่วยเหลือรัฐบาลฟิลิปปินส์ในเรื่องด้านการข่าวสารซึ่งรวมถึงการเคลื่อนไหวของกลุ่ม MILF ในเขตพื้นที่มินดาเนาจากกองกำลังพิเศษของสหรัฐอเมริกา ในขณะที่กองทัพเรือก็ได้รับการสนับสนุนและเพิ่มขีดความสามารถทางยุทธโปกรณ์มากขึ้นจากการซื้อเรือตรวจการจำนวน ๖ ลำจากออสเตรเลียและ

^{๒๑๖} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๑๗} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๑๘} ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๙.

ความร่วมมือที่ได้รับจากกองทัพเรืออินโดนีเซียและมาเลเซียในการตรวจลาดตระเวนบริเวณตอนเหนือของ หมู่เกาะบอร์เนียว (Borneo) ที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม JI เป็นไปอย่างยากลำบากมากขึ้น^{๒๑๙}

ทั้งนี้การดำเนินนโยบายเพื่อสันติภาพกับกลุ่มหัวรุนแรงทั้งหลายก็ยังคงดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อความสงบในชาติ

๒.๒ สนธิสัญญาระหว่างประเทศในประเด็นด้านการเมืองและความมั่นคง

จากข้อมูลของศูนย์ศึกษาแห่งกรุงเจนีวาว่าด้วยเรื่องกฎหมายมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศ (Geneva academy of international humanitarian law and human rights) ประเทศฟิลิปปินส์ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน มากมายหลายฉบับเว้นแต่ในส่วนพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ ๑ ของอนุสัญญาเจนีวาและพิธีสาร (Additional Protocol I, the Hague Convention and Protocol) เท่านั้นที่มีได้เป็นสมาชิก การเข้าร่วมในสนธิสัญญาทั้งหลายดังกล่าวของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ยังไม่ปรากฏข้อสงวนสิทธิดังที่ปรากฏในประเทศอื่น^{๒๒๐}

การเข้าร่วมในสนธิสัญญาระหว่างประเทศของฟิลิปปินส์แสดงถึงนโยบายและการส่งเสริมและ สนับสนุนของรัฐที่มีต่อการเคลื่อนไหวในประเด็นว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศอยู่เสมอ รัฐบาลฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญกับหลักว่าด้วยเรื่อง Rule of Law และความเท่าเทียมกันของประชาชนทุกคน เรื่อยมา

นอกจากนี้เมื่อกล่าวถึงประเด็นว่าด้วยเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ ฟิลิปปินส์ยังเป็นหนึ่งในสมาชิก ประเทศในข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านกลาโหม (the Defense Cooperation Agreement) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) อีกด้วย

ข้อตกลงว่าด้วยการเพิ่มความความร่วมมือด้านกลาโหม (The Enhanced Defense Cooperation Agreement—EDCA)

ข้อตกลงว่าด้วยการเพิ่มความร่วมมือด้านกลาโหมหรือ EDCA เป็นข้อตกลงทางการทหารระหว่าง สหรัฐอเมริกาและประเทศฟิลิปปินส์ที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ โดยนายฟิลิป โกลเบิร์ก

^{๒๑๙} อ่างแล้ว เริงอรรถที่ ๒๑๕.

^{๒๒๐} Philippines International Treaties Adherence, สืบค้นได้ที่ http://www.geneva-academy.ch/RULAC/international_treaties.php?id_state=171 (ข้อมูลล่าสุด ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๘).

(Philip Goldberg) เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศฟิลิปปินส์และนายวัลแตร์ กาชมิน (Voltaire Gazmin) รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมของฟิลิปปินส์เพื่อสร้างความร่วมมือให้มากขึ้นระหว่างกองทัพตลอดจนความเป็นพันธมิตรของทั้งสองประเทศ เป็นข้อตกลงที่ได้ให้อำนาจกองกำลังสหรัฐอเมริกาในการเข้าประเทศและปฏิบัติการทางการทหารได้ในฟิลิปปินส์ในเขตพื้นที่ที่ตกลงร่วมกัน^{๒๒๑} ซึ่งต่อมาได้มีการรับรองถึงความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของข้อตกลงดังกล่าวโดยศาลสูงของฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ค.ศ. ๒๐๑๖) ทั้งนี้ศาลสูงได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมถึงข้อตกลงว่าด้วยการเพิ่มความร่วมมือด้านกลาโหมว่าเป็นข้อตกลงที่เป็นการสืบต่อของบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องก่อนนั้น อาทิ สนธิสัญญาเพื่อการป้องกันร่วมกัน พ.ศ. ๒๔๙๔ (ค.ศ. ๑๙๕๑) (the 1951 Mutual Defense Treaty) และข้อตกลงว่าด้วยการใช้ฐานทัพฟิลิปปินส์ของกองทัพสหรัฐอเมริกาปี ๒๕๔๑ (ค.ศ. ๑๙๙๘) (the 1998 Visiting Forces Agreement)^{๒๒๒}

นอกจากนี้ อีกหนึ่งเป้าหมายในการร่วมทำข้อตกลง EDCA จากคำกล่าวของรัฐมนตรีกลาโหมสหรัฐ นายอาช คาร์เตอร์ (Ash Carter) คือการส่งเสริมให้เกิดเสรีภาพด้านการบินและในน่านน้ำที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาค”^{๒๒๓} ทั้งนี้นักวิเคราะห์ยังได้มองว่าข้อตกลง EDCA ยังเป็นข้อตกลงที่แสดงให้เห็นว่าฟิลิปปินส์มีพันธมิตรด้านการทหารที่มีศักยภาพในการต้านการรุกรานต่ออำนาจอิปไตยของประเทศ นอกเหนือจากข้อตกลงว่าด้วยการใช้ฐานทัพฟิลิปปินส์ของกองทัพสหรัฐอเมริกาปี ๒๕๔๑ และสนธิสัญญาเพื่อการป้องกันร่วมกันปี ๒๔๙๔ ที่มีก่อนหน้านั้นระหว่างสองประเทศแม้ฟิลิปปินส์เองจะมีศักยภาพทางการทหารที่จำกัดเมื่อเทียบกับประเทศในเอเชียอื่น^{๒๒๔} และในขณะเดียวกันข้อตกลงดังกล่าวก็จะเป็นการให้โอกาสแก่สหรัฐอเมริกาในการรักษาอำนาจของตนในภูมิภาคด้วย^{๒๒๕}

^{๒๒๑} G.R. No 212426 (2016), สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/cralaw/2016januarydecisions.php?id=60> (ข้อมูลล่าสุด ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๒๒๒} What You Need to Know About EDCA CNN Philippines Staff (April 2014) สืบค้นได้ที่ <http://Cnnphilippines.com/news/2016/01/13/what-you-need-to-know-about-edca.html>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๒๒๓} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๒๔} Prashanth Parameswaran (April 10, 2016). US-Philippines Alliance to Reach ‘New Level’: US Defense Chief, สืบค้นได้ที่ <http://thediplomat.com/2016/04/us-philippines-alliance-to-reach-new-level-us-defense-chief/>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๒๒๕} เรื่องเดียวกัน.

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea: UNCLOS)

ตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (Preamble) “UNCLOS เป็นอนุสัญญาที่เกิดขึ้นจากความต้องการในการระงับข้อพิพาททั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทางทะเล บนพื้นฐานของความเข้าใจร่วมกันและความร่วมมือกันของประเทศในสมาคมโลก”^{๒๒๖} โดยฟิลิปปินส์ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๗^{๒๒๗}

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗ (ค.ศ. ๑๙๙๔) และมีความสำคัญต่อฟิลิปปินส์ โดยรัฐบาลฟิลิปปินส์ในการใช้เพื่อระงับข้อพิพาททางน้ำล่าสุดกับจีนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยเป็นการระงับข้อพิพาททางอนุญาโตตุลาการที่รัฐบาลจีนปฏิเสธไม่ยอมรับในการเข้าร่วมการพิจารณาตามขั้นตอนของอนุสัญญาแม้จีนจะเป็นประเทศสมาชิกของ UNCLOS โดยจีนให้เหตุผลว่า “ข้อพิพาทระหว่างจีนและฟิลิปปินส์ในกรณีนี้ไม่อยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาตัดสินของอนุญาโตตุลาการอีกทั้งสิทธิ์เหนือพื้นที่พิพาทในทะเลจีนใต้ก็เป็นสิทธิ์โดยชอบของจีนตามประวัติศาสตร์และถือเป็นดินแดนภายใต้อำนาจอธิปไตยของจีนซึ่งสิทธิ์นี้มีเหนือการมีผลบังคับใช้ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล”^{๒๒๘} ต่อมาในเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ศาลอนุญาโตตุลาการถาวร (the Permanent Court of Arbitration) ได้มีคำตัดสินชี้ขาดว่าศาลมีอำนาจในการพิจารณาประเด็นข้อพิพาทระหว่างจีนและฟิลิปปินส์ในน่านน้ำในทะเลจีนใต้^{๒๒๙}

^{๒๒๖} United Nations Convention on the Law of the Sea (มีผลใช้บังคับเมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๗), สืบค้นได้ที่ http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๒๒๗} Department of Environment and Natural Resources, International Agreements on Environment and Natural Resources, UNLCOS <http://intl.denr.gov.ph/index.php/database-un-conventions/article/14> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๒๒๘} Why the Philippines' South China Sea legal case matters (July 12, 2016), สืบค้นได้ที่ http://www.japantimes.co.jp/news/2016/07/12/asia-pacific/philippines-south-china-sea-legal-case-matters/#.V6_feRFYnEo, (ข้อมูลล่าสุด ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๒๒๙} *Philippines v. China: Court Rules Favorably on Jurisdiction, Case Will Proceed* Ankit Panda (October 30, 2015), สืบค้นได้ที่ <http://thediplomat.com/2015/10/philippines-v-china-court-rules-favorably-on-jurisdiction-case-will-proceed/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๙).

เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ การพิจารณาข้อพิพาทระหว่างสองประเทศได้เริ่มขึ้นโดยองค์คณะที่ประกอบด้วยสมาชิกอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศจำนวน ๕ คนก่อนมีคำตัดสินเป็นเอกฉันท์ว่า “เส้นขีดทั้ง ๙ ของจีนในการกล่าวอ้างถึงสิทธิในน่านน้ำในทะเลจีนใต้เป็นการกล่าวอ้างที่เกินเลยและลวงล้ำเข้าไปในดินแดนอาณาเขตน่านน้ำเศรษฐกิจ ๒๐๐ ไมล์ทะเลของฟิลิปปินส์”^{๒๓๐} ซึ่งตามคำกล่าวอ้างของจีนที่ได้อ้างถึงประวัติศาสตร์ การขีดเส้นทั้ง ๙ นั้น “เป็นการลากเส้นกำหนดน่านน้ำที่มากถึงร้อยละ ๘๕ ของน่านน้ำในทะเลจีนใต้ทั้งหมดและได้รวมพื้นที่ในเขตน่านน้ำเศรษฐกิจของฟิลิปปินส์ทางด้านตะวันตกของประเทศกว่าร้อยละ ๘๐ เข้าไปด้วย”^{๒๓๑}

อย่างไรก็ดีปัญหาจากกรณีของคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการถาวรตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลคือการไม่มีสภาพบังคับของคำตัดสินอันนำมาซึ่งคำถามในประเด็นของผลที่จะเกิดขึ้นหลังจากการมีคำตัดสินออกมา คือกรณีจะเกิดอะไรขึ้นหากจีนเลือกที่จะเพิกเฉยต่อคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการถาวรดังกล่าว^{๒๓๒}

ดังนั้น ในสถานการณ์เช่นที่กล่าวมาจึงอาจสังเกตเห็นได้ถึงความสำคัญในความจำเป็นที่ฟิลิปปินส์จะต้องมีความสัมพันธ์อันแนบแน่นทางการทหารกับสหรัฐอเมริกาเพื่อให้ความมั่นใจให้กับฟิลิปปินส์และประชาชนชาวฟิลิปปินส์ในเรื่องของความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะหากจีนเลือกที่จะใช้กำลังทหารกับฟิลิปปินส์ในอนาคต

^{๒๓๐} PH wins maritime arbitration case vs. China (July 12, 2016), สืบค้นได้ที่ <http://cnnphilippines.com/news/2016/07/12/PH-wins-maritime-arbitration-case-vs-China.html> (ข้อมูลล่าสุด ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๙).

^{๒๓๑} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๓๒} Reuters, Factbox: Why the Philippines's South China Sea legal case matters, สืบค้นได้ที่ <https://www.reuters.com/article/us-southchinasea-ruling-factbox/factbox-why-the-philippines-south-china-sea-legal-case-matters-idUSKCN0ZR283>, (ข้อมูลล่าสุด ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙).

บทที่ ๓

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรม

๓.๑ กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

๓.๑.๑ ภาพรวมของการศึกษาของฟิลิปปินส์

ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการศึกษาในประเทศ รัฐจะต้องคุ้มครองและส่งเสริมให้พลเมืองทุกคนมีสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกๆระดับ^{๒๓๓}

การศึกษาในระดับประถมศึกษา หรือ *Paaralang Elementarya* ถือเป็นการศึกษาขั้นแรกในระบบการศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ (compulsory education) เป็นระยะเวลา ๖ ปี ตั้งแต่ระดับ ๑ จนถึงระดับ ๖ (grade 1 to 6) (โดยบางโรงเรียนอาจมีทางเลือกให้ศึกษาถึงระดับ ๗) ซึ่งมีวิชาเรียนหลัก (major subjects) ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาฟิลิปปินส์ และสังคมศาสตร์ และมีวิชาเลือก (optional subjects) ได้แก่ ดนตรี ศิลปะ พลศึกษา และสุขศึกษา ซึ่งนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสามารถเลือกวิชาเรียนได้หลากหลายกว่า ซึ่งรวมถึงการได้ศึกษาในวิชาเกี่ยวกับศาสนาที่ตนเองนับถือ

ส่วนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หรือ *Paaralang Sekundarya* ของประเทศฟิลิปปินส์นั้นแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ (4 grades) โดยกำหนดให้หลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลต้องมีวิชาแกน (core subjects) และวิชารอง (minor subjects) ให้เลือกเรียน เช่น สุขศึกษา ดนตรี ศิลปะ พลศึกษา เศรษฐศาสตร์ในครัวเรือน และเทคโนโลยี ซึ่งวิชารองจะแตกต่างกันไปในแต่ละโรงเรียน โดยมีจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาว่า ๕.๕ ล้านคน หนึ่ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกระดับ ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) (Enhanced Basic Education Act of 2013) เริ่มมีผลใช้บังคับ ซึ่งจะทำให้ระยะเวลาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเพิ่มเป็น ๖ ปี และซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในหัวข้อ ๓.๑.๒

สำหรับในส่วนของการศึกษาในระดับอาชีวศึกษานั้น สถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยเอกชนที่ได้รับการรับรอง (accredited) โดยมีหลักสูตรที่มีความ

^{๒๓๓} มาตรา ๑ ข้อ ๑๔, รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐), “The State shall protect and promote the right of all citizens to quality education at all levels and shall take appropriate steps to make such education accessible.”

หลากหลายในด้านระยะเวลาของการศึกษาตั้งแต่หลักสูตรระยะสั้นประมาณสองถึงสามสัปดาห์ จนถึงหลักสูตรระยะยาวสองปีที่มีการให้ใบประกาศนียบัตร (diploma or certificates) ซึ่งนักเรียนจะต้องเข้ารับการทดสอบกลาง (centrally-administered examination) เพื่อผ่านแล้วจึงจะถือว่าจบหลักสูตร และได้รับใบประกาศนียบัตร ทั้งนี้ วิทยาลัยอาชีวศึกษาของฟิลิปปินส์โดยทั่วไปรับสมัครนักเรียนโดยไม่มีการสอบเข้า โดยผู้สมัครเพียงแต่ยื่นบันทึกผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และจ่ายค่าสมัครเท่านั้น

สำหรับสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นจะถูกกำกับดูแลโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา (Commission for Higher Education) โดยสถานศึกษาประเภทวิทยาลัย (college) แต่ละแห่งนั้นมีหลักสูตรให้ศึกษาเพียงหนึ่งหลักสูตร หรือบางแห่งอาจมีหลักสูตรให้ศึกษาหลายหลักสูตรซึ่งแต่ละหลักสูตรจะเป็นหลักสูตรเฉพาะทาง (specialized programs) ในขณะที่มหาวิทยาลัย (university) จะมีหลักสูตรในระดับปริญญาตรีอย่างน้อย ๘ หลักสูตร ในหลากหลายสาขาวิชา และหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (graduate program) อย่างน้อย ๒ หลักสูตร โดยมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมดจะเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา (non-sectarian) ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการสอน และได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาล โดยมหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์ (University of the Philippines) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นจำนวนมากในแต่ละปี^{๒๓๔}

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเอเชียโดย QS (Quacquarelli) Ranking ในปีที่ผ่านมาพบว่ามีเพียง ๔ มหาวิทยาลัยเท่านั้นที่ติดอันดับการจัดลำดับสถาบันการศึกษาเอเชียและสถาบันการศึกษาโลก^{๒๓๕} จากจำนวนสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและวิทยาลัยทั้งหลายที่มีมากกว่าพันแห่งทั่วประเทศ ซึ่งได้แก่มหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์ (University of the Philippines: UP) มหาวิทยาลัยอันเตเนโอ มะนิลา (Ateneo de Manila University: AdMU) มหาวิทยาลัยเซนต์โทมัส (University of St. Tomas: UST) และมหาวิทยาลัยเดอลาแซล (De la Salle University: DLSU) ทั้งนี้ลำดับของการจัดอันดับในช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ผ่านมามีดังนี้

^{๒๓๔} Education System in the Philippines, สืบค้นได้ที่ <https://www.scholaro.com/ed/Countries/Philippines/Education-System> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๓๕} Jee Y. Geronimo (2015) School rankings in ASEAN: A 'perception game' for PH, สืบค้นได้ที่ <http://www.rappler.com/world/specials/southeast-asia/98408-school-rankings-asean-perception-game-philippines> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (QS Ranking)

	<u>๒๕๕๕</u>	<u>๒๕๕๖</u>	<u>๒๕๕๗</u>
มหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์	๓๔๘	๓๘๐=	๓๖๗=
มหาวิทยาลัยอันเตเนโอ มะนิลา	๔๕๑-๕๐๐	๕๐๑-๕๕๐	๔๖๑-๔๗๐
มหาวิทยาลัยเซนต์โทมัส	๖๐๑+	๗๐๑+	๗๐๑+
มหาวิทยาลัยเดอลาแซล	๖๐๑+	๖๐๑-๖๕๐	๖๕๑-๗๐๐

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคเอเชีย (QS Ranking)

	<u>๒๕๕๕</u>	<u>๒๕๕๖</u>	<u>๒๕๕๗</u>
มหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์	๖๗	๖๓=	๗๐
มหาวิทยาลัยอันเตเนโอ มะนิลา	๑๐๙	๑๑๕	๑๑๔
มหาวิทยาลัยเซนต์โทมัส	๑๕๐	๑๔๑	๑๔๓
มหาวิทยาลัยเดอลาแซล	๑๕๑-๑๖๐	๑๕๑-๑๖๐	๑๘๑-๑๙๐

ทั้งนี้ เป็นที่คาดหวังว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยจะได้รับพัฒนาให้อยู่ในลำดับที่ดีขึ้นในการจัดอันดับมีความสามารถทางการแข่งขันสูงขึ้นอยู่ในระดับแนวหน้าของมหาวิทยาลัยในเอเชีย เทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยฮ่องกง และมหาวิทยาลัยโตเกียว เป็นต้น

โดยนับแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙ การศึกษาขั้นพื้นฐานของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดตามมาตรฐานของการศึกษาโลก ทั้งนี้ ในส่วนต่อไปจะได้กล่าวถึงรายละเอียดว่าด้วยเรื่องของข้อกำหนดของประเทศไทยฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญกับการศึกษาและ

กระบวนการที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ดียิ่งขึ้นเพื่อผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและเพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันด้านระบบการศึกษาของประเทศต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี ตามรายงานที่จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) ซึ่งตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ระบุถึงความท้าทายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ฟิลิปปินส์จะต้องเผชิญไว้หลายประการ เช่น ปัญหาด้านคุณภาพของครู โดยจากการสำรวจพบว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูที่สอนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ตนสอนได้ถูกต้องไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนคำถามทั้งหมด (ยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษ)^{๒๓๖} นอกจากนี้ สัดส่วนของจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนหนึ่งห้องยังสูงถึง ๕๕ คน ต่อ ๑ ห้องเรียน ซึ่งถือว่าค่อนข้างหนาแน่น^{๒๓๗} และยังมีปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษา โดยนักเรียนที่ยากจนก็มักจะมีแนวโน้มที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนที่ครูมีความรู้จำกัด และมีข้อจำกัดทางทรัพยากร^{๒๓๘} ซึ่งความท้าทายเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่ประเทศฟิลิปปินส์จะต้องฟันฝ่าต่อไป

๓.๑.๒ กฎหมายการศึกษาภาคบังคับ (basic education)

รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค.ศ. ๒๐๐๑ (พ.ศ. ๒๕๔๔) (Governance of Basic Education Act of 2001)(Republic Act No. 9155)

รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ระบุให้มีการจัดตั้งและรักษาไว้ซึ่งระบบการศึกษาของรัฐแบบให้เปล่าทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา^{๒๓๙} และกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กทุกคนที่อยู่ในวัยเรียน^{๒๔๐}

^{๒๓๖} The World Bank, Assessing Basic Education Service Delivery in the Philippines, หน้า ๑๘ (xviii), สืบค้นได้ที่ <http://documents.worldbank.org/curated/en/507531468325807323/Assessing-basic-education-service-delivery-in-the-Philippines-public-education-expenditure-tracking-and-quantitative-service-delivery-study> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๓๗} เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๐ (xx).

^{๒๓๘} เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๔ (xxxiv).

^{๒๓๙} ข้อ ๑๔ มาตรา ๒ แห่งรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐), “The State shall:...

(2) Establish and maintain a system of free public education in the elementary and high school levels. Without limiting the natural right of parents to rear their children, elementary education is compulsory for all children of school age;”

^{๒๔๐} ข้อ ๑๔ มาตรา ๒ ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐).

การศึกษาขั้นพื้นฐานนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการหรือที่รู้จักกันในนาม “เดปเอด” (DepEd: the Department of Education) ซึ่งได้รับการก่อตั้งโดยรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๕๕ (Republic Act No. 9155) หรือที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค.ศ. ๒๐๐๑(พ.ศ. ๒๕๔๔) (Governance of Basic Education Act of 2001)^{๒๔๑}

โดยรัฐบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญคือการกำหนดนโยบายแห่งรัฐที่มีต่อการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้^{๒๔๒}

- (ก) ปกป้องและส่งเสริมสิทธิของประชาชนทุกคนในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ
- (ข) ให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงการศึกษาโดยเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาโดยให้การศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ
- (ค) การศึกษานั้นให้หมายรวมถึงระบบการศึกษาเรียนรู้ที่เป็นทางเลือกให้แก่เยาวชนที่อยู่นอกโรงเรียน (Out-of-School Youth) และพลเมืองที่เป็นผู้ใหญ่เพื่อให้มีโอกาสในการศึกษา
- (ง) เป็นการศึกษาที่มุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนมีทักษะ ความรู้ และคุณค่าที่จำเป็นต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ รักชาติ พึ่งพาตนเองได้และมีความอารีต่อกัน
- (จ) เป็นการศึกษาที่ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของระบบ
- (ฉ) เป็นการศึกษาที่นโยบายและหลักการเพื่อการจัดการระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้รับการจัดทำจากส่วนกลาง (ระดับชาติ) โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐในแต่ละพื้นที่เป็นผู้นำไปปฏิบัติให้เข้ากับสภาพและความจำเป็นของท้องถิ่น
- (ช) รัฐบาลมีหน้าที่สนับสนุนความคิดริเริ่มจากท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (ช) รัฐบาลจะต้องจัดการให้หลักสูตรการเรียนเพื่อการศึกษาสำหรับเด็ก เยาวชนที่อยู่นอกโรงเรียน และพลเมืองที่เป็นผู้ใหญ่ เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับชุมชนและตระหนักถึงคุณค่า ความจำเป็นและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และ
- (ฉ) เสริมสร้างอำนาจในการตัดสินใจของโรงเรียนและศูนย์กลางการเรียนรู้อในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับผู้เข้าศึกษา

^{๒๔๑} Governance of Basic Education Act of 2001(REPUBLIC ACT NO. 9155), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2001/ra_9155_2001.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๔๒} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๕๕.

ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดภารกิจตามนโยบายดังกล่าวข้างต้นไว้ กล่าวคือ “จะต้องปกป้องและส่งเสริมสิทธิของประชาชนชาวฟิลิปปินส์ทุกคนในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสมบูรณ์ อันเป็นการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียมกัน และอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมของประเทศ ประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมในการศึกษาที่เป็นมิตรต่อเด็ก คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ เป็นสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและกระตุ้นการเรียนรู้ ทั้งนี้ โดยมีครูและอาจารย์เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการเรียนรู้ อบรมสั่งสอนผู้เรียน และมีผู้บริหารและพนักงานด้านการศึกษาเป็นผู้ให้บริการของสถาบันที่จะสร้างความมั่นใจได้ว่าจะมีสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้ ให้ครอบคลุม สังคม ชุมชนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลายกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมและแบ่งปันกันรับผิดชอบในการพัฒนาการเรียนรู้ในระยะยาว”^{๒๔๓}

นอกจากนี้ในมาตรา ๓ ของ รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค.ศ. ๒๐๐๑ ยังได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย (purposes and objectives) ของตัวกฎหมายอันเป็นกลไกสำคัญของการขับเคลื่อนระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ เช่น การจัดกรอบการทำงาน (framework) ให้กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบ รวมทั้งจัดหาทรัพยากรให้กับหน่วยงานและบุคลากรที่ปฏิบัติงาน (field offices) การส่งเสริมให้โรงเรียนและศูนย์กลางการเรียนรู้ทำหน้าที่สะท้อนคุณค่าของชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฝ่ายริเริ่มปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนและศูนย์กลางการเรียนรู้ให้มีความยั่งยืน ส่วนในมาตรา ๔ ก็ได้กำหนดนิยามทางกฎหมายของศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ระบบการศึกษาทางเลือก (Alternative Learning System) กลุ่มโรงเรียน (cluster of schools) การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal and Non-Formal Education) การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education) เป็นต้น

ในบทที่ ๑ (chapter 1) มาตรา ๕ ได้กำหนดหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าต้องเป็นการจัดการแบบแบ่งปัน (shared governance) ซึ่งหมายความว่า ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จะต้องตระหนักว่าหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกหน่วยงานนั้นมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นการเฉพาะ (particular role, task and responsibility) ซึ่งจะต้องมีการปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องใด ๆ โดยใช้วิธีแบบประชาธิปไตยในระดับที่เหมาะสม มีช่องทางการสื่อสารระหว่างกัน เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และขยายช่องทางติดต่อกับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ รวมทั้งมีความน่าเชื่อถือและโปร่งใส โดยมาตรา ๖ และ มาตรา ๗ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ

^{๒๔๓} Vision, Mission, Core Values, and Mandate, สืบค้นได้ที่ <http://www.deped.gov.ph/about-deped/vision-mission-core-values-and-mandate/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

(Department of Education: DepEd) เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (Secretary of Education) เป็นผู้ใช้อำนาจกำกับดูแลกระทรวงและการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ (National Level) ระดับภูมิภาค (Regional Level) ระดับจังหวัด (Division Level) ระดับโรงเรียนอำเภอ (Schools District Level) จนถึงระดับโรงเรียน (School Level)

ส่วนในบทที่ ๒ (chapter 2) นั้น มาตรา ๘ กำหนดให้หน่วยงานทางวัฒนธรรม ไปสังกัดอยู่ในคณะกรรมการวัฒนธรรมและศิลปะแห่งชาติ (National Commission for Culture and Arts: NCA) โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education) อีกต่อไป ในบทที่ ๓ (chapter 3) มาตรา ๙ กำหนดให้ยุบหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมทางกีฬาทั้งหมดที่เคยสังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้โอนไปขึ้นอยู่กับคณะกรรมการกีฬาแห่งฟิลิปปินส์ (the Philippine Sports Commission: PSC) แทน ส่วนบทที่ ๔ (chapter 4) เป็นบทบัญญัติสั่งการให้หน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง (Department of Budget and Management) และ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (the Commission on Audit) ร่วมกันขับเคลื่อนให้กฎหมายฉบับนี้บรรลุผล โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (Secretary of Budget and Management) จะต้องร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (Secretary of Education) ในการออกแนวปฏิบัติว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายฉบับนี้บรรลุผล ในขณะที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องทำการตรวจเงินแผ่นดินและกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินไปในวิถีทางที่รองรับการดำเนินงานอันมีลักษณะเฉพาะตัวของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนและศูนย์กลางการเรียนรู้ต่าง ๆ (มาตรา ๑๒)

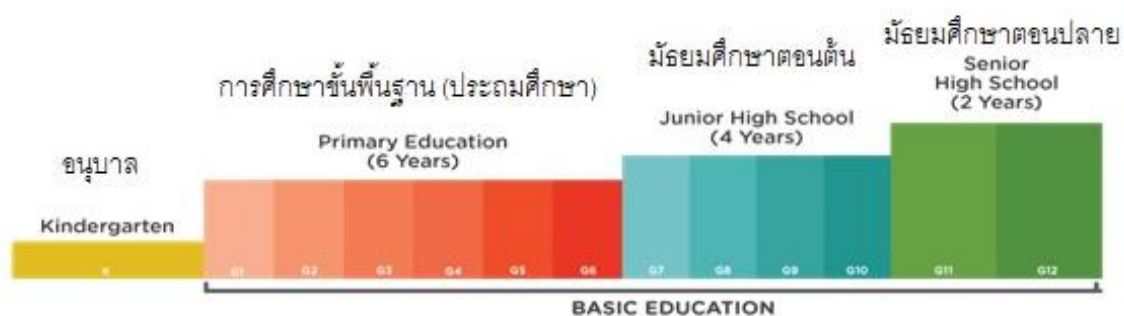
รัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกระดับ ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) (Enhanced Basic Education Act of 2013)

ก่อนการตรารัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๕๓๓ หรือรัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกระดับในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่วางกรอบการศึกษาขั้นพื้นฐานของฟิลิปปินส์นั้น การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศฟิลิปปินส์ประกอบไปด้วยการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน ๖ ปีและการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นเวลา ๔ ปี โดยการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาที่ถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ ๖ ปีสามารถแบ่งออกได้เป็นสองช่วงชั้นปี กล่าวคือเป็นการ

เรียนในระดับต้น (Primary Level) ๓ ปีและการเรียนในระดับกลาง (Intermediate Level) อีก ๓ ปี การศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น ๔ ระดับชั้น คือ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๔ ซึ่งเป็นระบบ การศึกษาที่ได้รับอิทธิพลมาจากระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ มีกระทรวงศึกษาธิการ (DepEd) เป็นผู้กำหนดหลักสูตรภาคบังคับสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศทั้งในสังกัดของ หน่วยงานรัฐและเอกชน ดังที่ได้อธิบายไว้ในข้อ ๓.๑.๑

จนกระทั่งฟิลิปปินส์มีการตรารัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ที่มีชื่อว่า รัฐบัญญัติ หมายเลข ๑๐๕๓๓ (Republic Act No. 10533) หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกระดับ ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) (Enhanced Basic Education Act of 2013) เป็นฉบับล่าสุด^{๒๔๔} ซึ่งได้มีการ ลงนามเป็นกฎหมายใน พ.ศ. ๒๕๕๕ และเริ่มมีการบังคับใช้อย่างเต็มรูปแบบเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ และมีสาระสำคัญคือการกำหนดให้การศึกษาในระดับชั้นอนุบาล ๑ ปีเป็นการศึกษาภาคบังคับและเพิ่ม การเรียนในระดับมัธยมศึกษาอีก ๒ ปี (มาตรา ๔) ทั้งนี้ส่งผลให้การศึกษาภาคบังคับในระดับมัธยมศึกษา ของประเทศปัจจุบันเพิ่มเป็น ๖ ปีซึ่งแยกออกได้เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๔ ปีและ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอีก ๒ ปี โดยในมาตรา ๒ ได้กำหนดให้รัฐจะต้องสร้างระบบการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาพลเมืองที่มีขีดความสามารถ (productive) และมีความรับผิดชอบ (responsible) มีความชำนาญและพร้อมสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการทำงาน

ทั้งนี้แผนภูมิแสดงรายละเอียดสรุปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานรูปแบบใหม่ของประเทศจัดทำ โดยรัฐบาลฟิลิปปินส์เป็นไปดังนี้^{๒๔๕}

^{๒๔๔} REPUBLIC ACT NO. 10533 (2012), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2013/ra_10533_2013.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๔๕} K To12 Basic Education Program, สืบค้นได้ที่ <https://www.officialgazette.gov.ph/k-12/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

การศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกระดับนี้ถือเป็นการเปลี่ยนรูปแบบของหลักสูตรการศึกษาของประเทศ โดยหลักสูตรแบบยกระดับจะครอบคลุมการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล ๑ ปี ระดับประถมศึกษา ๖ ปี และระดับมัธยมศึกษาอีก ๖ ปี โดยการศึกษาในระดับชั้นมัศึกษานั้นหมายรวมถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๔ ปี และการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๒ ปี^{๒๔๖} และการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๒ ปีนี้เองที่ถือเป็นเป็นการศึกษาที่ได้เพิ่มขึ้นมาและไม่เคยมีปรากฏมาก่อนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ จากเดิมที่การศึกษาในระดับประถมศึกษามี ๖ ปีและการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่มีเพียง ๔ ปีเท่านั้น

สืบเนื่องจากการปรับเปลี่ยนด้วยบทบังคับของกฎหมายฉบับใหม่ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันของฟิลิปปินส์จึงได้มีการปรับเปลี่ยนโดยจากที่เคยเป็นระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๔ ได้กลายเป็นเกรด ๗ ถึง เกรด ๑๒ (Grades 7 to 12) โดยนับต่อจากการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่มีอยู่ ๖ ชั้นปี (เกรด ๑ ถึง ๖) ซึ่งในช่วงระหว่างเกรด ๑๑ ถึง ๑๒ นี้ให้ถือเป็นการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกระดับมีเป้าหมายที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับการศึกษาของเด็กชั้นปฐมวัยโดยใช้ข้อกำหนดเกี่ยวกับการศึกษาระดับอนุบาลแบบสากล (Universal Kindergarten) เป็นหลัก^{๒๔๗}

เด็กในช่วงเกรด ๑ ถึง ๑๐ จะมีหลักสูตรการเรียนรู้ที่มีการเพิ่มคุณภาพ (enhanced) คำนี้ถึงบริบทแวดล้อม (context-based) มีลักษณะเป็นองค์รวมและต่อเนื่องระหว่างระดับชั้นเรียน (integrated and seamless learning or spiral progression) ได้แก่ การเรียนรู้ในเรื่องของภาษาท้องถิ่นหรือภาษาแม่ของตน (mother tongue) ภาษาฟิลิปปิน ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ การเรียนรู้ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาทักษะและคุณค่าของการสืบทอดประวัติศาสตร์และเศรษฐกิจชาติ (Araling Panlipunan) ลักษณะของการศึกษา (Edukasyon sa Pagpapakatao—Character Education) ดนตรี ศิลปะ พลศึกษา สุขภาพ การศึกษาว่าด้วยเรื่องเศรษฐกิจในครอบครัวและการดำรงชีวิต (Edukasyong Pantahanan at Pangkabuhayan—Home Economics and Livelihood Education) การศึกษาว่าด้วยเรื่องเทคโนโลยีและการดำรงชีวิต (TLE-Technology and Livelihood Education)^{๒๔๘}

^{๒๔๖} มาตรา ๔ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๑๐๕๓๓.

^{๒๔๗} อ่างแล้ว เชนอรรถที่ ๒๔๕.

^{๒๔๘} อ่างแล้ว เชนอรรถที่ ๒๔๕.

ส่วนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะประกอบด้วยการศึกษาในระดับมัธยมขั้นสูง เฉพาะทางเป็นเวลา ๒ ปี ซึ่งคำว่าเฉพาะทางนั้นหมายถึง “การเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเลือกเรียนวิชา เฉพาะที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของโรงเรียน”^{๒๔๙}

เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแต่ละคนอาจมีเส้นทางการประกอบอาชีพ ที่แตกต่างกัน ดังนี้ นักเรียนจึงอาจมีวิชาเรียนที่แตกต่างกันไปในช่วงการศึกษาในช่วงระดับชั้นเกรด ๑๑ และ ๑๒ อย่างไรก็ตาม หลักสูตรแกนกลาง (Core Curriculum) ประกอบไปด้วยการเรียนรู้ ๗ ด้าน ซึ่งนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคนจะต้องเรียน ได้แก่ วิชาภาษาต่าง ๆ วรรณคดี การสื่อสาร คณิตศาสตร์ ปรัชญา วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสังคมศาสตร์

นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแต่ละคนสามารถเลือกเรียนในสายการเรียนใดสายการ เรียนหนึ่งจาก ๓ สายการเรียนนี้ คือ

(ก) สายวิชาการ ซึ่งรวมถึงแขนงวิชา ๓ แขนง ได้แก่ ๑. ธุรกิจ การบัญชี การจัดการ (BAM) ๒. มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ (HESS) และ ๓. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM);

(ข) สายเทคนิค อาชีวะ เพื่อการประกอบอาชีพ; และ

(ค) สายกีฬาและศิลปะ

ทั้งนี้ นักเรียนในสายเทคนิค อาชีวะเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับใบประกาศนียบัตรที่แสดงถึง การผ่านการประเมินความรู้ความสามารถจากสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ (Technical Education and Skills Development Authority: TESDA) และสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อประกอบ อาชีพได้ทันที

โดยหลักการแล้วข้อดีของการเพิ่มระยะเวลาเรียนอีก ๒ ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้อยู่ใน การศึกษาขั้นพื้นฐานคือทำให้สามารถสร้างบุคลากรที่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ผู้ที่จบการศึกษายังสามารถเลือกเส้นทางการประกอบอาชีพ ที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของตนเองได้อีกด้วย

^{๒๔๙} อ่างแก้ว เริงอรุณที่ ๒๕๕.

ยิ่งไปกว่านั้น หลักสูตรการศึกษาทั้งหมด ๑๓ ปีนี้ยังถือเป็นมาตรฐานที่ทั่วโลกยอมรับสำหรับนักเรียนและผู้มีวิชาชีพ (professionals)^{๒๕๐} ซึ่งจำนวนปีของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เพิ่มขึ้นก็เป็นไปเพื่อที่จะเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของชาวฟิลิปปินส์ในตลาดโลกนั่นเอง

นอกเหนือจากการเพิ่มระยะเวลาของการศึกษาภาคบังคับแล้ว รัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกระดับ ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ยังมีกลไกอื่น ๆ ที่สนับสนุนการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ในมาตรา ๕ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education: DepEd) คณะกรรมการการอุดมศึกษา (Commission on Higher Education: CHED) สำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ (Technical Education and Skills Development Authority: TESDA) และกระทรวงแรงงานและการจ้างงาน (Department of Employment: DOLE) จะต้องทำงานร่วมกันเพื่อสร้างหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกันเพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษามีศักยภาพในการแข่งขันในระดับสากล และเพื่อหลีกเลี่ยงการจัดหลักสูตรที่มีวิชาเรียนซ้ำซ้อนกัน นอกจากนี้ในมาตรา ๖ ยังกำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมกัน (Curriculum Consultative Committee) ระหว่างหน่วยงานข้างต้น ร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Department of Science and Technology: DOST) เพื่อรับมติชอบในการดูแลและประเมินหลักสูตรของการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งให้คำแนะนำกับกระทรวงศึกษาธิการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

มาตรา ๗ กำหนดให้มีกลไกสำหรับการฝึกอบรมครู (Teacher Education and Training) โดยกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการการอุดมศึกษา จะต้องร่วมกับหน่วยงานในภาคส่วนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานทางวิชาการ ภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งองค์กรไม่แสวงหากำไร ในการจัดการฝึกอบรมและให้การศึกษากับครู นอกจากนี้ในมาตรา ๘ ยังกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการและสถาบันการศึกษาเอกชนต้องจ้างผู้ที่จบการศึกษาในสาขาที่ขาดแคลน เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สถิติ หรืออาชีวศึกษา หรือผู้ที่ประกอบอาชีพเฉพาะด้าน มาเป็นครูโดยไม่ต้องผ่านการสอบใบประกอบวิชาชีพครู เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู มาตรา ๙ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและการจ้างงาน สำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพ และคณะกรรมการการอุดมศึกษา จะต้องจัดกิจกรรมแนะแนวเส้นทางการประกอบอาชีพให้กับนักเรียนในระดับมัธยม เป็นระยะ ๆ อีกด้วย เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกเส้นทางการประกอบอาชีพ (career tracks) ได้อย่างเหมาะสม

^{๒๕๐} อ่างแล้ว เริงอรุณที่ ๒๕๕.

รัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาของรัฐแบบให้เปล่า ค.ศ. ๑๙๘๘ (พ.ศ. ๒๕๓๑)
(Free Public Secondary Education Act of 1988)

กฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญในการกำหนดให้เป็นนโยบายแห่งรัฐของฟิลิปปินส์ที่จะต้องจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแบบให้เปล่า^{๒๕๑} สำหรับพลเมืองทุกคนที่เข้าเกณฑ์ และจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกระดับ^{๒๕๒} โดยนักเรียนที่มีสิทธิได้รับการศึกษาแบบให้เปล่านี้นั้นหมายถึงนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พาณิชย ์ เทคนิค อาชีวะ ประมง และการเกษตร ในสถานศึกษาที่เป็นของรัฐ และรวมถึงนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่รัฐบาลท้องถิ่นให้การสนับสนุนด้วย โดยเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๓๑ - ๒๕๓๒

นอกจากนี้ เพื่อให้นโยบายการศึกษาแบบให้เปล่าบรรลุผล กฎหมายฉบับนี้จึงได้ถ่ายโอนอำนาจการจัดตั้ง การเปลี่ยนชื่อ การเปลี่ยนรูปแบบ การยุบรวม การแยก การบริหารจัดการ การควบคุมและกำกับดูแล สถานศึกษาของรัฐในระดับมัธยมศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทั้งหมด รวมทั้งการจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน เงินเพิ่มต่าง ๆ และผลประโยชน์อื่นนอกเหนือจากที่เคยได้รับจากรัฐบาลท้องถิ่น จากที่เคยอยู่ในกำกับของรัฐบาลท้องถิ่น ให้มาอยู่ในอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ (Nationalization of Public Secondary Schools)^{๒๕๓}

๓.๑.๓ กฎหมายการศึกษาระดับอุดมศึกษา

รัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๗ (Higher Education Act of 1994: Republic Act No. 7722) ซึ่งได้มีการลงนามตราเป็นกฎหมายเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ในสมัยของประธานาธิบดีฟิเดล วาลเดซ รามอส (Fidel Valdez Ramos) มีสาระสำคัญคือการจัดตั้ง คณะกรรมการการอุดมศึกษา (The Commission on Higher Education: CHED) ให้เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ กำหนดและแนะนำแผนการพัฒนารวมทั้งกำกับดูแลและประเมินผลการพัฒนาดังกล่าวในระดับ

^{๒๕๑} หมายถึง ไม่เสียค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ แต่ไม่รวมถึงค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการมีสมาชิกภาพของโรงเรียน เช่น บัตรประจำตัว ชมรมในโรงเรียน และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ

^{๒๕๒} Free Public Secondary Education Act of 1988 (RA 6655), มาตรา ๒, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1988/ra_6655_1988.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๕๓} มาตรา ๗ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๖๕๕.

อุดมศึกษา^{๒๕๔} โดยกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นอิสระและแยกออกจากกระทรวงศึกษาธิการ และขึ้นตรงกับสำนักประธานาธิบดีเฉพาะในด้านการบริหารงานปกครองเท่านั้น (administrative purposes) โดยคณะกรรมการมีอำนาจกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน สถาบันของรัฐและเอกชนทุกแห่งที่มีการออกวุฒิบัตรในหลักสูตรการศึกษาในระดับหลังมัธยมศึกษา (post-secondary)^{๒๕๕}

ทั้งนี้ การก่อตั้งคณะกรรมการการอุดมศึกษานี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของวาระในอีกหลายวาระของรัฐบาลในสมัยนั้นในการปฏิรูประบบการศึกษาของฟิลิปปินส์ที่ได้วางแผนและพัฒนาโดยคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (Congressional Commission on Education—EDCOM) เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ถือเป็นองค์กรทางปกครองที่ขึ้นตรงกับสำนักประธานาธิบดี (Office of the President) การปฏิรูปดังกล่าวได้รวมถึงการทำให้เกิดจุดเน้นร่วม ๓ ด้านใน ๓ ภาคส่วนของหน่วยงานรัฐ (tri-focalization) ได้แก่ คณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติที่มุ่งดูแลการศึกษาในลำดับที่ ๓ คือ การศึกษาภายหลังระดับมัธยมศึกษา (tertiary and graduate education) กระทรวงศึกษาธิการสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับการศึกษายานเทคนิค อาชีวะและในระดับมัธยมศึกษา^{๒๕๖}

ในระดับอุดมศึกษาประกอบไปด้วยสถาบันการศึกษาชั้นสูงต่าง ๆ (Higher education institutions—HEI) ทั้งมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยโดยมีหลักสูตรการเรียนให้นักศึกษาเลือกศึกษาไม่ว่าจะเป็นการเรียนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทหรือปริญญาเอก การก่อตั้งสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยจะต้องเป็นไปตามคำสั่งหนังสือบันทึกข้อความ (Memorandum Order) ฉบับที่ ๔๘ ของคณะกรรมการอุดมศึกษา ปี ค.ศ. ๑๙๙๖ (พ.ศ. ๒๕๓๙)^{๒๕๗} ที่กำหนดให้นำแนวปฏิบัติตามคู่มือของระเบียบว่าด้วยสถาบันการศึกษาเอกชน (Guideline under the Manual of Regulations of Private Schools for the Grant of University Status) มาใช้บังคับกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายในปัจจุบัน

^{๒๕๔} Higher Education Act of 1994 (Republic Act No. 7722), มาตรา ๘, สืบค้นได้ที่ <http://philippinelaw.info/statutes/ra7722-higher-education-act-of-1994.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๕๕} มาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญตีพิมพ์เลข ๗๗๒๒.

^{๒๕๖} COMMISSION ON HIGHER EDUCATION Pertinent Laws, สืบค้นได้ที่ <http://www.ched.gov.ph/index.php/home/about-ched/pertinent-laws/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๕๗} CHED Memorandum Order (CMO) No. 48, สืบค้นได้ที่ <http://www.ched.gov.ph/wp-content/uploads/2013/07/CMO-No.48-s1996.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

ที่รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของรัฐด้วย หากพิจารณาตามเกณฑ์ที่ปรากฏในคำสั่งหนังสือบันทึกข้อความฉบับที่ ๔๘ จะเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาอาจได้รับการแต่งตั้งมีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยได้ก็ต่อเมื่อความปรากฏว่า (ก) มีหลักสูตรการศึกษามีการเรียนการสอนเป็นระยะเวลา ๔ ปีไม่ว่าสำหรับสายวิทยาศาสตร์/คณิตศาสตร์พื้นฐาน ศิลปกรรมศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์ (ข) มีหลักสูตรในสายงานด้านวิชาชีพไม่ว่า ๓ หลักสูตรกล่าวคือเป็นหลักสูตรที่ว่าด้วยการศึกษาเป็นการเฉพาะเพื่อความรู้ด้านใดด้านหนึ่งและจำต้องมีใบประกอบวิชาชีพในการทำงาน อาทิ ทุนายความหรือแพทย์ และ (ค) มีหลักสูตรในระดับปริญญาโทอย่างน้อย ๒ หลักสูตรที่นักศึกษาสามารถศึกษาต่อในระดับชั้นปริญญาเอกได้^{๒๕๘}

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอรเต ได้ลงนามในรัฐบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง (Universal Access to Quality Tertiary Education Act) หรือ รัฐบัญญัติ (Republic Act) หมายเลข ๑๐๙๓๑^{๒๕๙} กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องสนับสนุนค่าเล่าเรียนเต็มจำนวน ซึ่งรวมถึง ค่าห้องสมุด ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าใช้ห้องทดลอง ค่าสมัคร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้กับผู้ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งหมดจำนวน ๑๑๔ สถาบัน โดยนายดูเตอรเตเห็นว่าการมีกฎหมายเช่นนี้จะประโยชน์ในระยะยาวกับประเทศ แม้ว่าจะทำให้รัฐบาลต้องประสบกับความท้าทายในการบริหารจัดการงบประมาณในระยะสั้นก็ตาม^{๒๖๐} โดยคาดการณ์ว่ารัฐบาลจะต้องใช้งบประมาณถึง ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ เปโซ (ประมาณหกหมื่นหนึ่งพันล้านบาท) ต่อปี ในการสนับสนุนค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายทั้งหมด^{๒๖๑}

^{๒๕๘} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๕๙} Universal Access to Quality Tertiary Education Act (RA 10931), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2017/pdf/ra_10931_2017.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๖๐} CNN Philippines, Duterte signs free tuition bill into law, สืบค้นได้ที่ <http://cnnphilippines.com/news/2017/08/04/president-rodrico-duterte-free-tuition-bill-law.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๖๑} Philstar Global, Duterte signs law on free college tuition, สืบค้นได้ที่ <https://www.philstar.com/headlines/2017/08/04/1725170/duterte-signs-law-free-college-tuition> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

๓.๑.๔ กฎหมายการอาชีวศึกษา

รัฐบัญญัติว่าด้วยสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ ค.ศ. ๑๙๙๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗)

(Technical Educational and Skill Development Act of 1994) (Republic Act No. 7796)

รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) เน้นย้ำอย่างชัดเจนในการให้มีการจัดการศึกษาสำหรับ “พลเมืองที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้พิการ และเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดยให้มีการฝึกอบรมในด้านหน้าที่พลเมือง ทักษะในการประกอบอาชีพ และทักษะความชำนาญในด้านอื่น ๆ”^{๒๖๒}

เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จึงมีการออกรัฐบัญญัติว่าด้วยสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ ค.ศ. ๑๙๙๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) (Technical Educational and Skill Development Act of 1994) (Republic Act No. 7796) เพื่อจัดตั้งสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ (Technical Education and Skills Development Authority: TESDA) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาในระดับเทคนิค และอาชีวะทั้งหมด^{๒๖๓} เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่จะส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งในด้านคุณภาพของการศึกษาทางเทคนิคและหลักสูตรการพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล^{๒๖๔}

ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ การศึกษาด้านเทคนิคได้รับการนิยามในมาตรา ๔ (c) ว่าหมายถึงกระบวนการศึกษาที่ได้รับการออกแบบเพื่อการเรียนรู้หลังการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาที่ไม่ได้รับปริญญาบัตรหากแต่มุ่งหมายที่จะเตรียมพร้อมผู้เรียนในการเป็นช่างเทคนิคผู้มีความชำนาญเฉพาะด้าน บุคลากรกึ่งวิชาชีพ (para-professional เช่น ผู้ช่วยแพทย์ ผู้ช่วยพยาบาล หรือครูผู้ช่วย) หรือพนักงานในระดับกลางอื่น ๆ มีการจัดการเรียนการสอนที่ให้การศึกษารอบคลุมในประเด็นทั่วไป ทั้งการเรียนเชิงทฤษฎี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนการฝึกทักษะอาชีพ^{๒๖๕}

มาตรา ๕ กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ (Technical Education and Skills Development Authority: TESDA) เพื่อเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายโดยประกอบไปด้วยคณะกรรมการ และเลขาธิการ (TESDA Board and TESDA Secretariat) โดยมาตรา ๗

^{๒๖๒} ข้อ ๑๔ มาตรา ๒(๕) ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐).

^{๒๖๓} Technical Educational and Skill Development Act of 1994 (Republic Act No. 7796 of 1994), มาตรา ๕, สืบค้นได้ที่ <http://www.tesda.gov.ph/uploads/File/REPUBLIC%20ACT%20NO.%207796.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๖๔} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๗๙๖.

^{๒๖๕} มาตรา ๔ (c) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๗๙๖.

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและการจ้างงาน (Secretary of Labor and Employment) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม และกีฬา (Secretary of Education, Culture and Sports) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (Secretary of Trade and Industry) ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการร่วมกัน (Chairperson and Co-Chairperson) และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร (Secretary of Agriculture) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น (Secretary of Interior and Local Government) และผู้อำนวยการใหญ่ของสำนักเลขาธิการ (Director-General of the TESDA Secretariat) ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกในคณะกรรมการ (Member) นอกจากนี้ รัฐบัญญัติว่าด้วยสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ ค.ศ. ๑๙๙๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ยังกำหนดให้ประธานาธิบดีต้องแต่งตั้งคณะกรรมการจากภาคเอกชนอีก ๖ คน ซึ่งเป็นตัวแทนจากฝ่ายนายจ้างของภาคอุตสาหกรรมจำนวน ๒ คน ตัวแทนจากภาคแรงงาน จำนวน ๓ คน และตัวแทนจากสถาบันอาชีวศึกษาจำนวน ๒ คน ซึ่งคณะกรรมการอย่างน้อย ๑ คนของแต่ละฝ่ายต้องเป็นสตรี

มาตรา ๘ กำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐเพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ของฟิลิปปินส์ จัดสรรให้ตัวแทนจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคอุตสาหกรรม การค้า นายจ้าง ลูกจ้าง มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในการให้คำแนะนำและสร้างการเชื่อมโยงให้มากขึ้นระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และคณะกรรมการมีอำนาจในการนำกฎหมายนี้ไปใช้บังคับให้เกิดผลในทางปฏิบัติ หลังจากที่ได้รับคำปรึกษาอย่างถี่ถ้วน (due consultation) จากทุกภาคส่วนแล้ว เช่น ทำสัญญาและข้อตกลงกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศภายใต้รัฐบัญญัติฉบับนี้ ให้การรับรองมาตรฐานการฝึกอาชีพ จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisory Committee) ที่มาจากภาคเอกชนจัดให้มีระบบการรับรองมาตรฐานของสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นใดอันจำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับนี้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของการก่อตั้งสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ (Technical Education and Skills Development Authority: TESDA)

รัฐบัญญัติว่าด้วยบันไดแห่งการศึกษา ค.ศ. ๒๐๑๔ (พ.ศ. ๒๕๕๗) (the Ladderized Education Act of 2014)

กฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดรับรองสิทธิตามรัฐธรรมนูญในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกๆระดับ โดยอนุญาตให้ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษา และออกจากการศึกษาในระดับ

อาชีวศึกษาเพื่อย้ายไปเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาเมื่อใดก็ได้โดยการเทียบโอนหน่วยกิต โดยไม่ต้อง
ลงเรียนวิชาใด ๆ ซ้ำอีก (มาตรา ๓ (a)) อันเปรียบเสมือน “บันไดแห่งการศึกษา” (Educational Ladder)
ที่ผู้เรียนสามารถใช้ข้ามไปมาระหว่างการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาได้ตลอดเวลา
เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความก้าวหน้าทางการศึกษาและความก้าวหน้าในอาชีพ
ได้ในขณะเดียวกันโดยปราศจากอุปสรรคหรือพรมแดนใด ๆ มาขวางกั้น (seamless and borderless)
(มาตรา ๓ (g))^{๒๖๖}

ในทางปฏิบัติแล้ว การศึกษาในระดับอาชีวศึกษาคือการฝึกอบรมใด ๆ ก็ตามในระยะสั้นหลังจาก
การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะความชำนาญในงานด้านใดด้านหนึ่ง
เป็นการเฉพาะ ดังนั้นการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาจึงอาจเป็นการฝึกอบรมเฉพาะด้านเพื่อความชำนาญ
ในงานด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การเชื่อมโลหะ หรือการผสมเครื่องตีพิมพ์ หรืออาจเป็นการศึกษาในระดับรอง
ลงไปกว่านั้นที่เรียกว่าหลักสูตรวิชาชีพแบบ “บันได” (ladderized) เช่น นักเรียนที่ตอนแรกเข้ารับการศึกษ
ในหลักสูตรการเรียนการพยาบาลผดุงครรภ์ ต่อมาจบการศึกษาและประกอบอาชีพนางพยาบาลผดุงครรภ์
หากต่อมาประสงค์จะศึกษาต่อในระดับสูงเพื่อรับปริญญาประกอบวิชาชีพนางพยาบาลก็สามารถที่จะ
ทำได้โดยการโอนหน่วยกิต โดยมีกรอบคุณวุฒิของฟิลิปปินส์ (Philippine Qualification Framework: PQF)
เป็นมาตรฐานกลาง ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการการอุดมศึกษา (Commission on
Higher Education: CHED) สำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ (Technical Education and
Skills Development Authority: TESDA) กระทรวงแรงงาน และการจ้างงาน (Department of Labor and
Employment: DOLE) และคณะกรรมการกำกับดูแลด้านวิชาชีพ (Professional Regulation Commission: PRC)
โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน (มาตรา ๔)

นอกจากนี้ เมื่อมีการอนุมัติบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ระดับขั้น (เกรด ๑ ถึง ๑๒)
ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบยกกระดืบ ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) การเรียนในระดับ
เทคนิค อาชีวะก็อาจนำมารวมเข้าด้วยกันได้โดยถือเป็นการศึกษาในส่วนของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ซึ่งเมื่อนักเรียนได้สำเร็จการศึกษาระดับเทคนิค อาชีวะแล้วหากผ่านการทดสอบประเมินโดยสำนักงาน
อาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ ก็จะได้รับประกาศนียบัตรเพื่อนำไปประกอบอาชีพต่อไป

^{๒๖๖} REPUBLIC ACT No. 10647 (2014), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2014/ra_10647_2014.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

๓.๑.๕ กฎหมายการศึกษาจากระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ได้ส่งเสริม “รูปแบบการเรียนรู้จากระบบ นอกแบบพิธี และแบบพื้นบ้าน รวมทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นอิสระ และหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน โดยเฉพาะหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน”^{๒๖๗}

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ มีการให้นิยามของคำว่า ระบบการเรียนรู้ทางเลือก (Alternative Learning System) ไว้ในมาตรา ๔ (a) ของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค.ศ. ๒๐๐๑ (พ.ศ. ๒๕๔๔) (Governance of Basic Education Act of 2001: Republic Act No. 9155) โดยให้หมายถึง “ระบบการเรียนรู้ คู่ขนานเพื่อสร้างทางเลือกที่ปฏิบัติได้จริงที่มีขึ้นนอกเหนือจากวิธีการศึกษาเดิมที่มีอยู่ เป็นระบบที่ ครอบคลุมแหล่งความรู้และความชำนาญอื่นที่มาจากวิธีการศึกษาแบบจากระบบ และนอกแบบพิธี”^{๒๖๘} นอกจากนี้ยังได้นิยามถึงการศึกษาตามอัธยาศัย (informal education) ไว้ในมาตรา ๔ (e) ว่าหมายถึง “กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและสั่งสมความรู้ ทักษะความชำนาญ และมุมมอง ต่าง ๆ จากประสบการณ์ที่มีอยู่ทั้งหลายรอบตัวทั้งที่ในบ้าน ที่ทำงาน แหล่งสนทนา การ หรือจากชีวิตของแต่ละคนเอง”^{๒๖๙} ในขณะที่การศึกษานอกระบบ (non-formal education) ได้รับการนิยามไว้ในมาตรา ๔ (j) ว่าหมายถึง “กิจกรรมทางการศึกษาใด ๆ ก็ตาม ที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบและได้มีการจัดให้มีขึ้น นอกเหนือจากขอบข่ายของการศึกษาในระบบปกติ เพื่อสร้างทางเลือกสำหรับการเรียนรู้ให้กับภาคส่วนใด ภาคส่วนหนึ่งของประชากร”^{๒๗๐}

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค.ศ. ๒๐๐๑ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ได้จำแนกความ แตกต่างไว้ชัดเจนระหว่างการศึกษาตามอัธยาศัย (informal education) ซึ่งหมายถึงการศึกษาที่ผู้เรียน สามารถเข้าถึงได้จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่ใด และการศึกษานอกระบบ

^{๒๖๗} มาตรา ๒ (๔), ข้อ ๑๔, รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐), “The State shall... (4) Encourage non-formal, informal, and indigenous learning systems, as well as self-learning, independent, and out-of-school study programs particularly those that respond to community needs;

^{๒๖๘} *Alternative Learning System* - is a parallel learning system to provide a viable alternative to the existing formal education instruction. It encompasses both the nonformal and informal sources of knowledge and skills;

^{๒๖๙} *Informal Education* - is a lifelong process of learning by which every person acquires and accumulates knowledge, skills, attitudes and insights from daily experiences at home, at work, at play and from life itself;

^{๒๗๐} *Non-Formal Education* - is any organized, systematic educational activity carried outside the framework of the formal system to provide selected types of learning to a segment of the population;

(non-formal education) ซึ่งหมายถึงกิจกรรมทางการศึกษาใด ๆ ที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ อันนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียนทั่วไป

การศึกษาโดยครอบครัว (Homeschool)

การศึกษาโดยครอบครัวหรือการเรียนรู้นอกระบบแบบใช้ครอบครัวเป็นฐานหลัก หรือโรงเรียนบ้าน (Homeschooling) เป็นการศึกษาแบบที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้ในฐานะที่เป็นสิทธิพื้นฐานโดยธรรมชาติระหว่างบิดามารดาและบุตร โดยรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ได้มีการระบุไว้ในข้อ ๑๔ มาตรา ๔ วรรค ๑ ว่า “รัฐตระหนักถึงบทบาทของสถาบันรัฐและเอกชนทั้งหลายในอันที่จะเป็นตัวเสริมให้กับระบบการศึกษาของประเทศ อีกทั้งรัฐจะต้องให้การกำกับและออกกฎที่สมเหตุสมผลให้กับสถาบันทั้งหลายเหล่านั้นเพื่อการนำไปปฏิบัติ”^{๒๗๑} และโดยกระทรวงศึกษาธิการตามบันทึกข้อความฉบับที่ ๒๑๖ ของปี พ.ศ. ๒๕๔๐ (the Department of Education Memo no. 216 s. 1997) มีการกล่าวถึง “หลักสูตรการศึกษาโดยครอบครัว (Home Education Program)” โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการโอนนักเรียนในหลักสูตรการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่โรงเรียนในระบบการศึกษาปกติ^{๒๗๒} โดยจะต้องได้รับการรับรอง จากกระทรวงศึกษาธิการก่อน ทั้งนี้ จากข้อมูลทางสถิติถึงปี ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕) มีนักเรียนในหลักสูตรการศึกษาโดยครอบครัวที่มีอายุระหว่าง ๖ ถึง ๑๒ ปีอยู่กว่า ๔,๐๐๐ คนทั่วประเทศ^{๒๗๓}

การศึกษาในหลักสูตรการศึกษาโดยครอบครัวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรการศึกษาโดยครอบครัวแห่งหมู่เกาะฟิลิปปินส์ (Homeschooling Association of the Philippine Islands—HAPI) ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวทั่วประเทศ^{๒๗๔} นอกจากนี้องค์กรดังกล่าวยังทำหน้าที่สนับสนุนให้ประชาชนชาวฟิลิปปินส์มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว โดยชี้ให้เห็นว่าการศึกษาทางเลือกในรูปแบบนี้ไม่ได้มีขึ้นเพื่อบุตรหลานของผู้มีชื่อเสียง เด็กที่ป่วยที่ไม่สามารถไปเรียนใน

^{๒๗๑} SECTION 4. (1) The State recognizes the complementary roles of public and private institutions in the educational system and shall exercise reasonable supervision and regulation of all educational institutions.

^{๒๗๒} HSLDA/Home Schooling-Philippines, สืบค้นได้ที่ <http://www.hslda.org/hs/international/philippines/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๗๓} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๗๔} Alina R. Co (2012) Homeschooling as an alternative to sending kids to school, สืบค้นได้ที่ <http://www.gmanetwork.com/news/story/256144/lifestyle/homeschooling-as-an-alternative-to-sending-kids-to-school> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

โรงเรียนปกติได้ หรือสำหรับครอบครัวที่ไม่สามารถส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนที่ดีทั่วไปได้เพียงเท่านั้น แต่ทุกคนสามารถเข้าสู่ระบบการเรียนนี้ได้^{๒๗๕}

๓.๒ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงานและส่งเสริมศักยภาพแรงงาน

๓.๒.๑ ภาพรวมด้านแรงงานของฟิลิปปินส์

ประชากรในวัยแรงงานในประเทศฟิลิปปินส์ปัจจุบันสามารถแบ่งออกได้เป็นลูกจ้างที่มีงานทำและประชากรที่ว่างงานซึ่งอายุมากกว่า ๑๕ ปีขึ้นไป^{๒๗๖} โดยอัตราส่วนของประชากรที่ได้รับการจ้างงานนับถึงเดือนมกราคม ค.ศ. ๒๐๑๖ (พ.ศ. ๒๕๕๙) อยู่ที่ร้อยละ ๙๔.๒^{๒๗๗} ของประชากรในกลุ่มนี้ทั้งหมด

หากพิจารณาข้อมูลในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ว่าด้วยอัตราการจ้างงานจะเห็นว่ากว่าร้อยละ ๒๙.๑ ของการจ้างงานในประเทศเป็นการจ้างงานในภาคเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการทำป่าไม้ ในขณะที่อัตราการจ้างงานในภาคการค้าส่งและค้าปลีกอยู่ที่ร้อยละ ๑๙.๕ ภาคการผลิต ร้อยละ ๘.๔ และการขนส่ง เก็บของในคลังสินค้าและการสื่อสาร ร้อยละ ๗.๖ ส่วนในภาคการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน ไฟฟ้าประปา และก๊าซ การเป็นตัวกลางด้านการเงิน และในภาคส่วนสุขภาพและงานเพื่อสังคมเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนการจ้างงานน้อยที่สุดอยู่ที่ร้อยละ ๐.๖ ๐.๔ ๑.๑ และร้อยละ ๑.๒ ตามลำดับ^{๒๗๘}

กว่าร้อยละ ๓๕.๗ ของแรงงานทั้งหมดเป็นแรงงานที่ประกอบกิจการของตนเอง (own-account workers) มีนัยสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงอัตราแรงงานนอกระบบที่อยู่ในสัดส่วนที่สูง^{๒๗๙} และไม่สอดคล้องกับอัตราการว่างงานที่อยู่ในระดับร้อยละ ๔๓.๒ ในส่วนนี้เป็นแรงงานที่เรียกว่าเป็นกลุ่ม “ผู้มีการศึกษาที่ว่างงาน”^{๒๘๐} ทั้งนี้ ความไม่สอดคล้องดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงการความไม่สมดุลของการจ้างงาน

^{๒๗๕} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๗๖} Philippine Statistics Authority (2015), Labor Force, สืบค้นได้ที่ <https://psa.gov.ph/tags/labor-force> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๗๗} Philippine Statistics Authority, Labor Force Survey, สืบค้นได้ที่ <http://www.census.gov.ph/statistics/survey/Labor-force> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๗๘} THE PHILIPPINE LABOR & EMPLOYMENT PLAN 2011-2016 สืบค้นได้ที่ <http://www.dole.gov.ph/fndr/bong/files/PLEP-26%20April%20version.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๗๙} Philippine Development Plan 2011-2016 Chapter 2, สืบค้นได้ที่ <http://www.neda.gov.ph/wp-content/uploads/2013/09/CHAPTER-2.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๘๐} เรื่องเดียวกัน.

ในประเทศฟิลิปปินส์อีกทั้งเป็นสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของการออกไปหางานทำนอกประเทศของประชาชนอีกกลุ่มซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑.๑ ล้านคนต่อปี^{๒๘๑}

สถิติในช่วงระหว่างเดือนเมษายน ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ แสดงว่ามีประชาชนชาวฟิลิปปินส์ประมาณ ๒.๓ ล้านคนทำงานในต่างแดน^{๒๘๒} ในจำนวนนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นแรงงานในต่างแดนที่มีสัญญาจ้างงานซึ่งมีอยู่กว่าร้อยละ ๙๖ (ประมาณ ๒.๒ ล้านคน)^{๒๘๓} และที่ไม่มีสัญญาจ้างงานอีกกว่าร้อยละ ๔ หรือประมาณ ๙๒,๐๐๐ คน^{๒๘๔}

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ประเทศฟิลิปปินส์ได้ก้าวขึ้นกลายเป็น ๑ ใน ๒ ประเทศที่ให้บริการรับจ้างบริหารระบบธุรกิจ (Business Process Outsourcing Services) ที่ใหญ่ที่สุดของโลก^{๒๘๕} ประกอบกับการที่ประเทศฟิลิปปินส์มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักซึ่งถือเป็น ๑ ใน ๒ ภาษาราชการของประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ฟิลิปปินส์ยังคงเป็นประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางในการให้บริการรับจ้างบริหารระบบธุรกิจอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน

ทั้งนี้ ในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงประเด็นว่าด้วยเรื่องข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและความปลอดภัยด้านแรงงานของแรงงานชาวฟิลิปปินส์ทั้งในประเทศและในต่างแดน

๓.๒.๒ กฎหมายคุ้มครองแรงงาน

มาตรา ๓ ข้อ ๑๓ แห่งรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ได้บัญญัติให้ “รัฐมีหน้าที่ในการจัดให้มีการคุ้มครองด้านแรงงานอย่างเต็มที่ให้แก่ลูกจ้าง ทั้งลูกจ้างที่ทำงานภายในประเทศ และลูกจ้างที่ทำงานในต่างประเทศ ทั้งที่เป็นลูกจ้างขององค์กรและที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดขององค์กรและต้องส่งเสริมการจ้างงานและความเสมอภาคในโอกาสของการจ้างงานสำหรับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน”^{๒๘๖}.

^{๒๘๑} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๘๒} Philippine Statistics Authority. Overseas Filipino, สืบค้นได้ที่ <https://psa.gov.ph/tags/overseas-filipinos> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๘๓} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๘๔} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๘๕} Danessa O. Rivera. Young workforce, government support drive BPO industry's growth (2013), สืบค้นได้ที่ <http://www.gmanetwork.com/news/story/312595/money/economy/young-workforce-gov-t-support-drive-bpo-industry-s-growth> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๘๖} ข้อ ๑๓ มาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐).

นอกจากนี้บทบัญญัติแห่งมาตรา ๓ นี้ยังได้กล่าวถึงการให้ความคุ้มครองแรงงานอย่างเต็มรูปแบบให้กับลูกจ้างซึ่งหมายถึงสิทธิของลูกจ้างในการจัดสรรด้านแรงงานด้วยตนเอง (Right of Workers to Self-Organization) สิทธิในการทำกิจกรรมร่วมกันของลูกจ้างอย่างสันติ อาทิ สิทธิในการประท้วงตามกรอบแห่งกฎหมาย สิทธิในความมั่นคงในการทำงาน (security of tenure) สิทธิแห่งความเป็นมนุษย์ (humane conditions) และสิทธิในการได้รับค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ (living wage) ทั้งนี้ ลูกจ้างมีสิทธิที่จะเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจในเรื่องใดก็ได้ที่มีผลกระทบต่อสิทธิต่าง ๆ ในการจ้างงานของลูกจ้าง^{๒๘๗}

ดังนั้นจึงเห็นถึงวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศในการให้ความคุ้มครองด้านแรงงานและการส่งเสริมความเท่าเทียมกันของประชาชนชาวฟิลิปปินส์ทุกคน

ประมวลกฎหมายแรงงาน (Labor Code of the Philippines)

ประมวลกฎหมายแรงงานหรือในอีกชื่อหนึ่งคือคำสั่งประธานาธิบดีที่ ๔๔๒ (Presidential Decree No. 442) เป็นกฎหมายสำคัญที่ตราขึ้นในวันแรงงาน เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เพื่อช่วยคุ้มครองดูแลแรงงานในประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งประกอบไปด้วยบทบัญญัติที่สำคัญ ๖ บรรพ (Book One-Book Six) โดยครอบคลุมการคุ้มครองแรงงานตั้งแต่ก่อนจ้างงาน (pre-employment) จนถึงหลังจากสิ้นสุดการจ้างงาน (post-employment)^{๒๘๘}

บรรพ ๑ (Book One) วางหลักเกี่ยวกับสภาพก่อนการจ้างงาน (pre-employment) โดยกำหนดนิยามของการจัดหางานและการวางตำแหน่งงาน (recruitment and placement)^{๒๘๙} ซึ่งกฎหมายกำหนดให้นำไปใช้กับการจ้างแรงงานต่างด้าวด้วย นอกจากนี้ ในข้อ ๔ ยังกำหนดชัดเจนว่าในกรณีที่เกิดความ

^{๒๘๗} ข้อ ๑๓ มาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐).

^{๒๘๘} Labor Code of the Philippines, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1974/pd_442_1974.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๘๙} ข้อ ๑๓ b. แห่งประมวลกฎหมายแรงงาน, "Recruitment and placement" refers to any act of canvassing, enlisting, contracting, transporting, utilizing, hiring or procuring workers, and includes referrals, contract services, promising or advertising for employment, locally or abroad, whether for profit or not: Provided, that any person or entity which, in any manner, offers or promises for a fee, employment to two or more persons shall be deemed engaged in recruitment and placement."

สงสัยในข้อกฎหมาย ให้ตีความให้เป็นคุณกับลูกจ้าง^{๒๙๐}

บรรพ ๒ (Book Two) มีเนื้อหามุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของฟิลิปปินส์ โดยมีการให้คำจำกัดความของผู้ฝึกงาน (apprentice)^{๒๙๑} ว่าหมายถึงผู้ที่ฝึกฝนการปฏิบัติงานภายใต้คำแนะนำทางทฤษฎี โดยระยะเวลาของการฝึกงานจะต้องไม่เกินหกเดือนและอัตราค่าแรงจะต่ำกว่าอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบห้า^{๒๙๒} และยังได้ให้นิยามของผู้เรียนรู้งาน (learners) ว่าหมายถึงบุคคลที่ถูกจ้างให้ฝึกปฏิบัติงานกึ่งใช้ทักษะ (semi-skilled) และงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งจะแตกต่างกับผู้ฝึกงานตรงที่ว่างานที่ผู้เรียนรู้งานนั้นจะเป็นงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะขั้นสูงหรืองานอุตสาหกรรมและฝึก เพียงระยะเวลาอันสั้น (ไม่เกินสามเดือน) โดยทั้งผู้ฝึกงานและผู้เรียนรู้งานจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานเช่นเดียวกับลูกจ้างปกติ อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติเกี่ยวกับผู้ฝึกงานและผู้เรียนรู้งานมีการบังคับใช้น้อยมากในทางปฏิบัติ เนื่องจากนายจ้างมักนิยมจ้างลูกจ้างที่มีประสบการณ์มาก่อนแล้ว^{๒๙๓}

บรรพ ๓ (Book Three) มีเนื้อหามุ่งเน้นไปที่การกำหนดเงื่อนไขสภาพการจ้างงาน ชั่วโมงการทำงาน วันหยุดประจำสัปดาห์ และสภาพการจ้างของลูกจ้างกลุ่มพิเศษเช่น สตรี ผู้เยาว์ ลูกจ้างรับใช้ในบ้าน ลูกจ้างที่รับงานไปทำที่บ้าน เป็นต้น

ข้อ ๘๓ กำหนดให้ระยะเวลาการทำงานต้องไม่เกิน ๘ ชั่วโมง ต่อวัน โดยนับรวมช่วงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันที่ต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ นาที และข้อ ๘๖ กำหนดว่า หากลูกจ้างต้องทำงานในกะกลางคืน (night shift) คือตั้งแต่ ๒๒.๐๐ นาฬิกา จนถึง ๖.๐๐ นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น ให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ของค่าจ้างที่ได้รับเวลาทำงานตามปกติ ข้อ ๘๗ กำหนดว่าในกรณีที่นายจ้าง

^{๒๙๐} ข้อ ๔. แห่งประมวลกฎหมายแรงงาน, “Construction in favor of labor. All doubts in the implementation and interpretation of the provisions of this Code, including its implementing rules and regulations, shall be resolved in favor of labor.”

^{๒๙๑} ศาลสูงสุดของฟิลิปปินส์เคยตัดสินในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ว่า หลักสูตรการฝึกงานใด ๆ จะต้องได้รับการรับรองจากกระทรวงแรงงานและการจ้างงาน (Department of Labor and Employment) มิเช่นนั้นการฝึกงานดังกล่าวจะถือเป็นการจ้างแรงงานตามปกติ โปรดดู G.R. No. 114337. Nitto Enterprise v. National Labor Relations Commission and Roberto Capili, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/judjuris/juri1995/sep1995/gr_114337_1995.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๙๒} ข้อ ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายแรงงาน.

^{๒๙๓} Aileen V. Sicat. (๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑) Lecturer of Lyceum of the Philippines University College of Law [บทสัมภาษณ์].

ให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลา (overtime work) ให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างเพิ่มจากอัตราปกติร้อยละ ๒๕ และหากเป็นการทำงานในวันหยุด ลูกจ้างจะต้องได้ค่าจ้างเพิ่มอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ จากอัตราค่าจ้างปกติ ข้อ ๙๑ กำหนดให้ลูกจ้างต้องมีวันหยุดไม่ต่ำกว่า ๒๔ ชั่วโมง ติดต่อกัน ในทุก ๆ ๖ วันทำงาน (weekly rest day) และข้อ ๙๕ กำหนดให้ในหนึ่งปี ลูกจ้างมีสิทธิได้รับวันพักร้อน ๕ วัน โดยยังคงได้รับค่าจ้าง (incentive leave)

ในส่วนของอัตราค่าแรงขั้นต่ำ (minimum wages) นั้น กำหนดไว้ในข้อ ๙๙ ว่าเป็นอำนาจของคณะกรรมการไตรภาคีว่าด้วยค่าตอบแทนในการจ้างงานและการผลิตส่วนภูมิภาคเป็นผู้กำหนด โดยจะแตกต่างกันไปตามพื้นที่และลักษณะงาน ซึ่งปัจจุบันอัตราสูงสุดอยู่ที่ ๕๓๗ บาท ต่อวัน และต่ำสุดอยู่ที่ ๒๕๖ บาท ต่อวัน^{๒๙๔} (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมในข้อ ๓.๒.๓ กฎหมายประกันสังคมและกฎหมายเกี่ยวกับค่าตอบแทนในการทำงาน)

นอกจากนี้ ในข้อ ๑๓๙ กำหนดมาตรการคุ้มครองการจ้างงานผู้เยาว์ (minor) ไว้ โดยไม่อนุญาตให้จ้างผู้เยาว์ที่อายุต่ำกว่าสิบห้าปีเป็นลูกจ้าง เว้นแต่งานนั้นจะเป็นการทำงานภายใต้การบังคับบัญชาของบุพการีหรือผู้ปกครองแต่ผู้เดียว และงานนั้นต้องไม่ขัดขวางการเรียนของผู้เยาว์ และในข้อ ๑๔๐ กำหนดห้ามมิให้นายจ้างเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (discrimination) ต่อผู้เยาว์เกี่ยวกับสภาพการจ้าง โดยเอาอายุของผู้เยาว์มาเป็นข้ออ้าง และข้อ ๑๓๐ ถึง ๑๓๘ บัญญัติเกี่ยวกับการจ้างแรงงานสตรี โดยกำหนดห้ามมิให้จ้างสตรีทำงานในเวลากลางคืน เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น หรือเป็นการจ้างสตรีทำงานในตำแหน่งผู้จัดการหรืองานที่ต้องใช้ความรู้ทางเทคนิค หรือเป็นงานที่เกี่ยวกับบริการทางสุขภาพและสวัสดิการ กำหนดให้สถานประกอบการต้องมีเก้าอี้ให้ลูกจ้างหญิงนั่งในเวลาพักและเวลาทำงาน ต้องมีห้องน้ำและห้องแต่งตัวที่แยกเป็นสัดส่วนสำหรับสตรี กำหนดให้ลูกจ้างหญิงมีสิทธิลาคลอด (maternity leave) ได้สองสัปดาห์ก่อนถึงวันกำหนดคลอด และอีกสี่สัปดาห์หลังคลอด โดยยังได้รับค่าจ้างเต็มจำนวน ห้ามมิให้นายจ้างกระทำการอันเป็นการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุว่าลูกจ้างเป็นเพศหญิง เช่น ให้ค่าตอบแทนลูกจ้างหญิงน้อยกว่าลูกจ้างชาย กีดกันการเลื่อนตำแหน่ง กีดกันโอกาสที่จะได้รับการฝึกอบรม การศึกษา หรือการได้รับทุนการศึกษา ด้วยเหตุว่าลูกจ้างเป็นเพศหญิง เป็นต้น^{๒๙๕}

^{๒๙๔} Department of Labor and Employment, Current Statistics on Wages, สืบค้นได้ที่ <http://www.nwpc.dole.gov.ph/stats/current-statistics-on-wages/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๙๕} ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๑๗ กฎหมายที่คุ้มครองแรงงานสตรีและเด็กคือรัฐบัญญัติว่าด้วยแรงงานสตรีและเด็ก ซึ่งใช้บังคับในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ (Woman and Child Labor Law หรือ Republic Act 679) และถูกยกเลิกโดยประมวลกฎหมายแรงงาน

บรรพ ๔ (Book Four) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิการต่าง ๆ โดยข้อ ๑๕๖ กำหนดให้นายจ้างต้องมีอุปกรณ์และยารักษาโรคเพื่อการปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้ในสถานประกอบการ และจะต้องให้ลูกจ้างได้รับการฝึกปฐมพยาบาลเป็นจำนวนที่เพียงพอ และข้อ ๑๕๗ กำหนดให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างเกินห้าสิบคนขึ้นไปจะต้องมีพยาบาลประจำ

บรรพ ๕ (Book Five) ซึ่งว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ (Labor Relation) กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง รวมถึงให้สิทธิกับลูกจ้างในการจัดตั้ง **สหภาพแรงงาน** ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติในข้อ ๑๓ มาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ที่รับรองสิทธิของลูกจ้างในการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งองค์กรที่มีอำนาจต่อรอง และดำเนินกิจกรรมด้วยสันติวิธี และมีสิทธิในการนัดหยุดงาน (strike) ภายใต้กฎหมาย^{๒๙๖} อย่างไรก็ดี กฎหมายก็จำกัดสิทธิไว้บางประการ เช่น ลูกจ้างในระดับผู้จัดการ (managerial employees) ไม่มีสิทธิจัดตั้ง เข้าร่วม หรือช่วยเหลือสหภาพแรงงานได้ นอกจากนี้ แม้กฎหมายจะอนุญาตและส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหภาพแรงงาน แต่ก็ไม่อนุญาตให้สหภาพแรงงานกระทำการอันไม่เป็นธรรมทางแรงงาน (unfair labor practice) เช่น บีบบังคับลูกจ้างให้เข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกลุ่ม กระทำการอันเป็นเหตุให้นายจ้างเลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างคนใดคนหนึ่ง และเรียกรับหรือรับค่าธรรมเนียมนในการเจรจาจากนายจ้างเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการระงับข้อพิพาทในเรื่องใด ๆ ในการเจรจาต่อรองร่วม (collective bargaining)^{๒๙๗}

กฎหมายกำหนดให้สหภาพแรงงานต้องขึ้นทะเบียนกับกระทรวงแรงงานและการจ้างงานเพื่อจะได้

ปี พ.ศ. ๒๕๑๗, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacks/ra1952/ra_679_1952.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๒๙๖} Article XIII, Section 3 of the 1987 Philippine Constitution, “The State shall afford full protection to labor, local and overseas, organized and unorganized, and promote full employment and equality of employment opportunities for all.

It shall guarantee the rights of all workers to self-organization, collective bargaining and negotiations, and peaceful concerted activities, including the right to strike in accordance with law. They shall be entitled to security of tenure, humane conditions of work, and a living wage. They shall also participate in policy and decision-making processes affecting their rights and benefits as may be provided by law.”

^{๒๙๗} Quisumbing Torres (Member Firm of Baker & McKenzie International), Guide to Philippine Employment Laws for the Private Sector, หน้า ๘, สืบค้นได้ที่ https://www.bakermckenzie.com/-/media/files/insight/publications/2017/02/guide-to-philippine-employment-laws/qrg_ap_philippineemploymentlaws_feb17.pdf?la=en (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

ใช้สิทธิตามกฎหมายสำหรับการเป็นสหภาพแรงงาน โดยสามารถเลือกขึ้นทะเบียนในรูปแบบอิสระ (independent labor union) หรือในรูปแบบของสหพันธ์หรือสหภาพแรงงานแห่งชาติ (federation or national union) นอกจากนี้ สหภาพแรงงานจะต้องได้รับการรับรองจากลูกจ้างให้เป็นตัวแทนแต่เพียงผู้เดียวของลูกจ้างในการเจรจาต่อรองร่วม^{๒๙๘} โดยข้อ ๒๕๐ ถึง ๒๕๖ ได้กำหนดขั้นตอนในการเจรจาต่อรองร่วมไว้ โดยสังเขปว่า ให้ฝ่ายที่ต้องการเจรจาต่อรอง ยื่นหนังสือบอกกล่าวให้อีกฝ่าย และอีกฝ่ายจะต้องตอบกลับภายใน ๑๐ วัน และในกรณีที่เห็นไม่ตรงกัน อาจร้องขอให้มีการประชุมเพื่อทำการเจรจาต่อรองร่วมได้ระหว่างตัวแทนของทั้งสองฝ่าย

ในกรณีที่ลูกจ้างและนายจ้างไม่สามารถตกลงกันได้ (bargaining deadlock) ข้อ ๒๖๓ ถึง ๒๖๘ ให้สิทธิลูกจ้างและสหภาพแรงงานในการรวมตัวประท้วง (picket) หยุดงาน (strike) และให้สิทธินายจ้างในการปิดงาน (lockout) โดยต้องดำเนินการด้วยสันติวิธี โดยมีกระทรวงแรงงานและการจ้างงานคอยช่วยเหลือกลุ่มแรงงานที่ขาดแคลนปัจจัย (underprivileged workers) ในการดำเนินการเจรจาต่อรองร่วม

บรรพ ๖ (Book Six) เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับสภาพหลังการจ้างงานสิ้นสุดลง (post-employment) โดยได้กำหนดเหตุแห่งการเลิกจ้าง (termination of employment) โดยชอบด้วยกฎหมายไว้ในข้อ ๒๘๒ ซึ่งโดยมากเป็นการเลิกจ้างเนื่องจากลูกจ้างกระทำความผิดอย่างร้ายแรง หรือกระทำการฉ้อโกงนายจ้าง หรือขัดคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของนายจ้าง^{๒๙๙} ซึ่งจะส่งผลให้ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชย (separation pay) ในขณะที่การเลิกจ้างตามข้อ ๒๘๓ เป็นการเลิกจ้างด้วยเหตุที่นายจ้างทำได้ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ เช่น ได้มีการจัดหาเครื่องจักรเพื่อมาทดแทนแรงงาน (labor-saving devices) ต้องการ

^{๒๙๘} การเจรจาต่อรองร่วม หมายถึง สิทธิในการเจรจาต่อรองร่วมกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อตกลงหรือข้อยุติในกรณีที่เกิดปัญหาจากการทำงาน.

^{๒๙๙} Labor Code of the Philippines, Article 282: Termination by employer. - An employer may terminate an employment for any of the following causes:

- (a) Serious misconduct or willful disobedience by the employee of the lawful orders of his employer or representative in connection with his work;
- (b) Gross and habitual neglect by the employee of his duties;
- (c) Fraud or willful breach by the employee of the trust reposed in him by his employer or duly authorized representative;
- (d) Commission of a crime or offense by the employee against the person of his employer or any immediate member of his family or his duly authorized representatives; and
- (e) Other causes analogous to the foregoing.

ลดค่าใช้จ่าย ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ป้องกันการขาดทุน หรือยุติการผลิต โดยการเลิกจ้างด้วยเหตุ เพราะมีการหาเครื่องจักรหรือเพราะต้องการลดความซ้ำซ้อน (redundancy) นายจ้างจะต้องแจ้งเป็น หนังสือไปยังลูกจ้างและกระทรวงแรงงานและการจ้างงานล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนก่อนเลิกจ้าง และลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าชดเชยในอัตราเท่ากับค่าจ้างหนึ่งเดือนหรือในอัตราเท่ากับค่าจ้างหนึ่งเดือนของ ทุก ๆ ปีที่ทำงาน แล้วแต่ว่าอย่างไรจะมากกว่า

หากนายจ้างต้องการเลิกจ้างเพื่อป้องกันการขาดทุน (prevent losses) หรือเพราะมีการเลิกหรือ ยุติการทำงาน (closures or cessation) ลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าชดเชยในอัตราเท่ากับค่าจ้างหนึ่งเดือนหรือ อย่างน้อยเท่ากับอัตราค่าจ้างครึ่งเดือนของทุก ๆ ปีที่ทำงาน แล้วแต่ว่าอย่างไรจะมากกว่า ทั้งนี้ การเลิกจ้าง ด้วยเหตุตามข้อ ๒๘๒ จะเรียกในทางวิชาการว่าเป็น “เหตุที่ชอบด้วยกฎหมาย” (just causes) ในขณะที่ เหตุตาม ข้อ ๒๘๓ จะเรียกว่าเป็น “เหตุที่อนุญาตให้เลิกจ้างได้” (authorized causes)^{๓๐๐}

การได้รับเงินเดือนเดือนที่ ๑๓ (13th Month Pay)

เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ประธานาธิบดี เฟอร์ดินานด์ มาร์กอส ได้ลงนามในคำสั่ง ประธานาธิบดีที่ ๘๕๑ (Presidential Decree 851)^{๓๐๑} กำหนดให้นายจ้างทุกคนต้องจ่ายค่าจ้างเดือนที่ ๑๓ ให้กับลูกจ้างทุกคนที่ได้รับค่าจ้างน้อยกว่า ๑,๐๐๐ เปโซต่อเดือน เพื่อให้ลูกจ้างเหล่านั้นได้มีเงินไปฉลอง เทศกาลคริสต์มาส โดยนายจ้างจะต้องจ่ายเงินก้อนนี้ไม่เกินวันที่ ๒๔ ธันวาคม ของทุกปี โดยอัตราของ ค่าจ้างเดือนที่ ๑๓ นี้ จะเท่ากับหนึ่งในสิบสองของค่าจ้างทั้งหมดที่ลูกจ้างได้รับตลอดหนึ่งปีปฏิทิน

อย่างไรก็ดี เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๙ ประธานาธิบดี คอราซอน อากีโน ได้ออกบันทึก คำสั่งที่ ๒๘ (Memorandum Order No. 28)^{๓๐๒} มาแก้ไขคำสั่งที่ ๘๕๑ โดยยกเลิกเพดานเงินเดือน ๑,๐๐๐ เปโซ อันส่งผลให้ลูกจ้างทุกคนไม่ว่าจะได้ค่าจ้างเท่าไร ก็มีสิทธิได้รับเงินเดือนเดือนที่ ๑๓ นี้ ทั้งสิ้น ซึ่งใช้บังคับ มาจนถึงปัจจุบัน

^{๓๐๐} Azucena, Cesario Alvero Jr. Everyone's Labor Code. (2001) Rex Printing Company, หน้า ๒๑๖-๒๑๗.

^{๓๐๑} Presidential Decree 851, สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/presidentialdecreeno851rules.htm#.WwmjSUIFPDc> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๐๒} Memorandum Order No. 28, สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/PDF.LAWS/MEMORANDUM%20ORDER%20NO.%2028.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

กระทรวงแรงงานและการจ้างงาน (Department of Labor and Employment: DOLE)

กระทรวงแรงงานและการจ้างงานเป็นหน่วยงานฝ่ายบริหาร (executive department) ของรัฐบาลฟิลิปปินส์ มีหน้าที่วางนโยบาย กำหนดแผนงาน ประสานงานในด้านแรงงาน มีภาระความรับผิดชอบหลักในการส่งเสริมให้มีการจ้างงานที่ได้รับผลตอบแทนที่เป็นธรรม (gainful employment) และส่งเสริมให้มีการพัฒนาและใช้ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมสวัสดิการของลูกจ้างโดยจัดให้มีเงื่อนไขและข้อกำหนดการจ้างงานที่เป็นธรรมและมีมนุษยธรรม รวมทั้งรักษาสันติภาพทางอุตสาหกรรม (maintaining industrial peace) โดยส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ที่มีความสามัคคี เป็นธรรม และมั่นคง อันจะทำให้เกิดการคุ้มครองสิทธิที่เท่าเทียมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย^{๓๐๓} โดยประกอบไปด้วยกรมต่าง ๆ (Bureau) ที่สำคัญได้แก่

- กรมการจ้างงานในประเทศ (Bureau of Local Employment: BLE) โดยกรมดังกล่าวมีหน่วยงานในกำกับที่สำคัญคือสำนักจัดหางาน (Public Employment Service Office: PESO) ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยรัฐบัญญัติหมายเลข ๘๗๕๙^{๓๐๔} เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีหน้าที่สร้างโอกาสในการจ้างแรงงานที่เท่าเทียม โดยการสร้างความเข้มแข็งและขยายกระบวนการจัดหางานในประเทศโดยรัฐเป็นผู้ขับเคลื่อน โดยสำนักงานจะจัดให้มีมาตรการและระบบอำนวยความสะดวกในการจัดหางาน เช่น จัดมหกรรมจัดหางาน (job fairs) พัฒนาระบบเครื่องมือการทดสอบและประเมินผลเพื่อการเลือกงาน การฝึกงาน และการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ และเป็นศูนย์กลางเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานและการจ้างงานระหว่างนายจ้างและผู้ที่กำลังหางาน (job seekers)^{๓๐๕}

ทางสำนักงานยังมีการจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อการจ้างงาน (Career Guide) โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานที่กำลังเป็นที่ต้องการ รวมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของตำแหน่งงานนั้น ๆ ที่ผู้สมัครควรมี เช่น การศึกษา ความสามารถ ความชำนาญ บุคลิกภาพ ฯลฯ อัตราค่าตอบแทน เงินเดือน โอกาสของความก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อช่วยเหลือผู้ที่กำลังหางานให้ได้รับทราบข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือก

^{๓๐๓} Department of Labor and Employment, DOLE Profile: Vision, Mission and Functions, สืบค้นได้ที่ <https://www.dole.gov.ph/pages/view/7> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๐๔} Public Employment Service Office Act of 1999 (Republic Act No. 8759), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2000/ra_8759_2000.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๐๕} Public Employment Service Office, About PESO, สืบค้นได้ที่ <http://www.ble.dole.gov.ph/index.php/programs-projects/2013-12-16-01-22-48> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

หาและสมัครงานที่ตรงกับความต้องการและคุณสมบัติของตน เช่น แนวปฏิบัติเพื่อการหางานสำหรับเยาวชน (Minute Guide for Young Jobseekers) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำเยาวชนที่ต้องการจะเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นครั้งแรก แนะนำวิธีการในการค้นหาความถนัดและสิ่งที่คุณเองชอบ รวมทั้งแนะนำให้เยาวชนทราบถึงวิธีที่นายจ้างประเมินความสามารถของผู้สมัครเข้าทำงาน และเทคนิคในการได้เข้าทำงานและแนวปฏิบัติว่าด้วยการให้คำแนะนำกับเยาวชนในการหางาน (Guiding Youth Careers) ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือให้กับผู้ที่จะมีบทบาทในการช่วยเหลือเยาวชนในการหางาน เช่น ผู้ปกครอง ผู้ให้คำปรึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานจัดหางานเอง โดยเนื้อหาจะเป็นการแนะนำว่าผู้ให้คำแนะนำควรจะปฏิบัติกับเยาวชนที่มาขอคำปรึกษาอย่างไร ขอบเขตหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาควรเป็นอย่างไร จะค้นพบศักยภาพและทักษะของเยาวชนที่มาขอคำปรึกษาได้อย่างไร เป็นต้น^{๓๐๖}

นอกจากนี้ สำนักงานจัดหางานยังเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบระบบข้อมูลตลาดแรงงาน (Labor Market Information System: LMIS) ซึ่งจะรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตลาดแรงงาน ณ เวลาปัจจุบัน เช่น งานที่เป็นที่ต้องการ (in-demand jobs) และทักษะอาชีพที่ขาดแคลน (skill shortages) จัดทำฐานข้อมูลตลาดแรงงานของฟิลิปปินส์ (Philippine Labor Market Information: Phil-LMI) เพื่อช่วยเหลือในการวางแผนและพัฒนาด้านแรงงาน^{๓๐๗}

ทั้งนี้ กระทรวงแรงงานและการจ้างงานยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัดอันได้แก่

- กรมสถิติแรงงานและการจ้างงาน (Bureau of Labor and Employment Statistics: BLES)
- กรมสภาพการจ้าง (Bureau Working Condition: BWC)
- กรมดูแลแรงงานที่มีสภาวะพิเศษ (Bureau of Workers with Special Concerns)
- กรมกิจการแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Affairs Bureau: ILAB)
- ศูนย์ช่วยเหลือแรงงานฟิลิปปินส์ที่ทำงานในต่างแดน ให้กลับคืนสู่สังคม (National Reintegration Center for OFWs: NRCO)

^{๓๐๖} Bureau of Local Employment, Career Guidance Materials, สืบค้นได้ที่ <http://ble.dole.gov.ph/index.php/career-guide> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๐๗} Bureau of Local Employment, Phil-LMI, สืบค้นได้ที่ <http://www.ble.dole.gov.ph/index.php/web-pages/11-phil-lmi> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

การทำสัญญาจ้างงานหรือการทำสัญญาจ้างงานช่วง

การทำสัญญาจ้างงานหรือการทำสัญญาจ้างงานช่วงสามารถทำได้ตามกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ (labor contracting or subcontracting) แต่ห้ามการทำสัญญาจัดหาแรงงาน (labor-only contracting) โดยสัญญาจ้างงานหรือสัญญาจ้างงานช่วงตามกฎหมายของฟิลิปปินส์ หมายถึง “การจัดหาให้ซึ่งการทำงานโดยที่ผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงตกลงกับผู้ว่าจ้างในการที่จะกระทำการใดหรือทำให้สำเร็จซึ่งหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือการงานใด หรือบริการใดภายในระยะเวลาที่กำหนดเป็นการแน่นอนหรือที่คำนวณได้เป็นการแน่นอน ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าการทำหน้าที่ ทำงาน หรือให้บริการดังกล่าวจะกระทำหรือดำเนินการเสร็จสิ้นในบริเวณหรือสถานที่ที่ผู้ว่าจ้างจัดให้หรือไม่”^{๓๐๔} ซึ่งกรณีดังกล่าวมีความแตกต่างจากการทำสัญญาจัดหาแรงงานซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายนั้น ตามคำนิยามหมายถึง “การจัดหาการทำงานให้โดยที่ผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงตกลงที่จะคัดเลือก จัดหา หรือนำมาให้ซึ่งพนักงานหรือแรงงานที่จะมากระทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง การใดการหนึ่ง หรือการให้บริการใดบริการหนึ่งแก่ผู้ว่าจ้าง” และมีลักษณะใดดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- (๑) ผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงไม่มีการลงทุนหรือลงเงินที่เกี่ยวข้องและเป็นส่วนที่มีความสำคัญ (substantial capital or investment) ในการกระทำหน้าที่ ประกอบการงาน หรือการให้บริการที่พนักงานหรือแรงงานผู้เป็นลูกจ้างที่ถูกคัดเลือก จัดหาหรือนำมาให้โดยผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วง ในการจัดหานั้นจะกระทำหรือดำเนินการซึ่งเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องพันธหรือมีความสัมพันธ์โดยตรงกับธุรกิจหรือกิจการหลักของผู้ว่าจ้าง หรือ
- (๒) ผู้รับจ้างไม่มีอำนาจในการควบคุมกำกับการทำงานของลูกจ้างหรือพนักงานนั้น^{๓๐๕}

สำหรับในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างนายจ้างทั่วไป (จ้างแรงงาน) ประกอบด้วยคู่สัญญาสองฝ่ายคือลูกจ้างและนายจ้าง ซึ่งจะแตกต่างจากสัญญาจ้างงานหรือสัญญาจ้างงานช่วงที่ประกอบไปด้วยบุคคล ๓ ฝ่าย กล่าวคือ ผู้ว่าจ้าง ผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วง และลูกจ้าง ในกรณีดังกล่าวนายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานทั่วไปจะกลายเป็นผู้ว่าจ้างเมื่อมีผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงเข้ามาเป็นคู่สัญญา

ทั้งนี้ หากอ้างอิงถึงข้อมูลของกระทรวงแรงงานและการจ้างงานหรือ Department of Labor and Employment (DOLE) สัญญาจ้างงานจะถือว่าสมบูรณ์ตามกฎหมายก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไข

^{๓๐๔} Department Order No. 18-02 (2002), มาตรา ๔, สืบค้นได้ที่ http://www.chanrobles.com/doleddepartmentorder18-02-2002.html#_VvdvOhFYk_M (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๐๕} มาตรา ๕ แห่ง Department Order No. 18-02 (2002).

ดังต่อไปนี้ คือ

- (ก) ผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงประกอบหรือดำเนินกิจการที่เป็นอิสระและเข้าจัดหาให้ซึ่งลูกจ้างเพื่อการกระทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง การใดการหนึ่ง หรือการให้บริการใดบริการหนึ่งโดยส่วนตัวเป็นเอกเทศภายใต้ความรับผิดชอบและการดำเนินงานเป็นการส่วนตัวแยกออกจาก และไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ว่าจ้างในการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติหน้าที่ กระทำการ หรือให้บริการเว้นแต่เป็นผลจากการดำเนินการดังกล่าว
- (ข) ผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงมีการลงทุนหรือลงเงินที่เกี่ยวข้องและเป็นส่วนมีความสำคัญ (substantial capital or investment) ในการกระทำหน้าที่ ประกอบกิจการ หรือการให้บริการที่พนักงานหรือแรงงานผู้เป็นลูกจ้างที่ถูกคัดเลือก จัดหาหรือนำมาให้โดยผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงในการจัดหานั้นจะกระทำหรือดำเนินการ
- (ค) สัญญาที่ตกลงระหว่างผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงและผู้ว่าจ้างมีการรับรองถึงสิทธิของลูกจ้างตามสัญญาซึ่งเป็นสิทธิมาตรฐานว่าด้วยอนามัยและความปลอดภัยในการประกอบอาชีพของลูกจ้าง สิทธิของลูกจ้างในการจัดสรรด้านแรงงานด้วยตนเอง (Right to Self-Organization) สิทธิในความมั่นคงในการทำงาน (security of tenure) และสิทธิในการได้รับประโยชน์ด้านสวัสดิการสังคม (social and welfare benefits)^{๓๑๐}

สัญญาจ้างงานในลักษณะนี้ โดยทั่วไปมักถูกมองไปในทางลบโดยลูกจ้างแรงงานค่าแรงขั้นต่ำทั้งหลายเนื่องจากไม่ใช่สัญญาจ้างแรงงาน ลูกจ้างไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ว่าจ้างที่เป็นบริษัทที่ทำงานด้วยที่จะส่งผลให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งหลาย ดังนั้นจึงไม่มีความมั่นคงในการทำงานอย่างสัญญาจ้างแรงงานที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างธรรมดา

รัฐบัญญัติว่าด้วยแรงงานในบ้าน (The Domestic Workers Act)

แรงงานในบ้านหรือที่เรียกว่า “คาซัมบาเฮ (kasambahay)” ในภาษาฟิลิปปินส์ เป็นแรงงานท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วไปและเป็นกลุ่มแรงงานที่ประชาชนฟิลิปปินส์นิยมจ้างเพื่อทำงานบ้าน เช่น ทำความสะอาด ทำกับข้าว ซักรีด ทำสวน หรือดูแลเด็กและสัตว์เลี้ยง

^{๓๑๐} DOLE Primer on Contracting and Subcontracting, สืบค้นได้ที่ http://www.chanrobles.com/dolecontracting/subcontractingprimer.html#.Vvd0whFYk_M (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

เพื่อให้แรงงานกลุ่มนี้ได้มีสิทธิและสวัสดิการทั้งหลายและได้รับการยอมรับจากประชาชน^{๓๑๑} เช่นเดียวกับแรงงานกลุ่มอื่นในประเทศ^{๓๑๒} รัฐบาลฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้มีการตรากฎหมายซึ่งได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยแรงงานในบ้าน หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๓๖๑ (Domestic Workers Act: Republic Act No. 10361)^{๓๑๓} ขึ้นเป็นครั้งแรกซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ใช้ระยะเวลาทั้งหมดในการพิจารณาว่า ๑๖ ปีโดยสภานิติบัญญัติก่อนมีการตราและมีผลใช้บังคับ^{๓๑๔} มีเนื้อหากล่าวถึงการกระทำทั้งหลายต่อลูกจ้างคาชัมบาเฮที่ห้ามและถือเป็นการจ้างงานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่

- (ก) การจ้างงานเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี
- (ข) การยึดหน่วงค่าจ้างไว้
- (ค) การเข้าไปแทรกแซงการใช้จ่ายเงินค่าจ้าง
- (ง) การเรียกเก็บเงินประกันเพื่อความเสียหายหรือสูญหาย
- (จ) การก่อให้เกิดภาวะผูกพันและหนี้สินแก่ลูกจ้าง และ
- (ฉ) เรียกเก็บเงินจากบุคคลในครอบครัวเพื่อการกระทำชั่วควรอย่างไรใด ๆ^{๓๑๕}

นอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวยัง ๑) กำหนดให้การจ้างงานสำหรับแรงงานในกลุ่มนี้ต้องลงนามในสัญญาจ้างงานก่อนการเริ่มงาน^{๓๑๖} ๒) กำหนดค่าแรงขั้นต่ำ สิทธิพิเศษและภาวะความรับผิดชอบ ตลอดจน ๓) กำหนดเหตุแห่งการเลิกจ้างเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างคาชัมบาเฮ

^{๓๑๑} Department of Labor and Employment. Q&A on Batas Kasambahay, สืบค้นได้ที่ [http://www.dole.gov.ph/files/Q%20%26%20A%20on%20Batas%20Kasambahay%20\(RA%20No%2010361\).pdf](http://www.dole.gov.ph/files/Q%20%26%20A%20on%20Batas%20Kasambahay%20(RA%20No%2010361).pdf) (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๑๒} เรื่องเดียวกัน.

^{๓๑๓} Domestic Workers Act (REPUBLIC ACT NO. 10361), สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/2013/01/18/republic-act-no-10361/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๓๑๔} Department of Labor and Employment. Q&A on Batas Kasambahay, สืบค้นได้ที่ [http://www.dole.gov.ph/files/Q%20%26%20A%20on%20Batas%20Kasambahay%20\(RA%20No%2010361\).pdf](http://www.dole.gov.ph/files/Q%20%26%20A%20on%20Batas%20Kasambahay%20(RA%20No%2010361).pdf) (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๑๕} เรื่องเดียวกัน.

^{๓๑๖} มาตรา ๑๑ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๓๖๑.

๓.๒.๓ กฎหมายประกันสังคมและกฎหมายเกี่ยวกับค่าตอบแทนในการทำงาน

ระบบประกันสังคม (the Social Security System: SSS)

รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๒๘๒ หรือรัฐบัญญัติประกันสังคม ค.ศ. ๑๙๙๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) (Social Security Act of 1997) ซึ่งแก้ไขรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๑๖๑ ได้วางรูปแบบการบริหารและกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญเพื่อผู้ที่ทำงานในภาคเอกชน ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ทางด้านประกันสังคมในกรณีเจ็บป่วย เกษียณอายุ ตั้งครรภ์ ทูพพลภาพ เสียชีวิต รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดงานศพ และค่าชดเชยสำหรับลูกจ้าง เป็นต้น^{๓๑๗} โดยผู้ที่ได้รับสิทธิประโยชน์จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑. มีอายุ ๖๐ ปี และพ้นจากการเป็นลูกจ้าง หรือเลิกประกอบกิจการ (ในกรณีเป็นผู้ประกอบกิจการ) และได้จ่ายเงินสมทบรายเดือนมาแล้วอย่างน้อย ๑๒๐ งวด ก่อนที่จะเกษียณ
๒. มีอายุ ๖๕ ปี ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างอยู่หรือไม่ และได้จ่ายเงินสมทบรายเดือนมาแล้วอย่างน้อย ๑๒๐ งวด ก่อนที่จะเกษียณ
๓. กรณีเฉพาะสำหรับผู้ทำงานในเหมืองใต้ดิน (underground mineworkers)
 - มีอายุ ๕๕ ปี และเป็นผู้ที่ทำงานในเหมืองใต้ดินมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ไม่ว่าจะทำติดต่อกันหรือไม่) ก่อนที่จะเกษียณ ซึ่งมีกำหนดวันที่เกษียณหลังวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๑ และพ้นจากการเป็นลูกจ้าง หรือเลิกประกอบกิจการในกรณีเป็นผู้ประกอบกิจการ และได้จ่ายเงินสมทบรายเดือนมาแล้วอย่างน้อย ๑๒๐ งวด ก่อนที่จะเกษียณ
 - มีอายุ ๖๐ ปี ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างอยู่หรือไม่ และได้จ่ายเงินสมทบรายเดือนมาแล้วอย่างน้อย ๑๒๐ งวด ก่อนที่จะเกษียณ

ในส่วนของค่าจ้างนั้น ตามกฎหมายฟิลิปปินส์ ได้กำหนดให้คณะกรรมการไตรภาคีว่าด้วยค่าจ้างและการผลิตส่วนภูมิภาค (Regional Tripartite Wages and Productivity Boards) ในแต่ละท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดอัตราค่าตอบแทนหรือค่าจ้างขั้นต่ำในการจ้างงานเกี่ยวกับเกษตรกรรมและงานที่ไม่เกี่ยวกับเกษตรกรรมตลอดจนการจ้างงานของลูกจ้างทั้งหลาย^{๓๑๘} ในขณะที่ให้รัฐมนตรีกระทรวงแรงงานและการจ้างงาน (Secretary of Labor and Employment) เป็นผู้มือำนาจในการกำหนดข้อกฎหมาย

^{๓๑๗} The Philippine Government, Official Gazette, SSS membership, สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/services/sss-membership/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘).

^{๓๑๘} ประมวลกฎหมายแรงงาน (The Labor Code of the Philippines), ข้อ ๙๙, สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/legal4labor.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

ที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายสินจ้าง ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนเพื่อการจ้างทำของที่การคำนวณสินจ้างไม่ได้ขึ้นอยู่กับเวลาในการทำงานแต่ขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ในงานที่ได้ ซึ่งหมายรวมถึงงานที่คิดค่าแรงเป็นรายชิ้น^{๓๑๙}

ทั้งนี้ ตามความแห่งบทบัญญัติที่แก้ไขใหม่ว่าด้วยอัตราค่าแรงขั้นต่ำ (ต่อวัน) ได้กำหนดให้การจ้างงานในกิจการอื่นไม่เกี่ยวกับงานเกษตรกรรมในพื้นที่เขตนครหลวง (National Capital Region: NCR) มีอัตราอยู่ที่ระหว่าง ๕๐๐ เปโซ^{๓๒๐} ถึง ๕๓๗ เปโซ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๑๘ (พ.ศ. ๒๕๖๑) เป็นต้นมา ส่วนภาคเกษตรกรรมที่พึ่งพิงการเพาะปลูก (plantation agricultural workers) และไม่ตั้งเพาะปลูก (non-plantation agricultural workers) ในพื้นที่เขตนครหลวง ให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างในอัตราขั้นต่ำไม่น้อยกว่า ๕๐๐ เปโซต่อวัน รายละเอียดปรากฏตามข้อสรุปว่าด้วยอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (ต่อวัน) ในกิจการงานด้านเกษตรกรรมและที่ไม่เกี่ยวกับงานเกษตรกรรม จัดทำโดยกระทรวงแรงงานและการจ้างงาน (Summary of Current Regional Daily Minimum Wage Rates: Non-Agriculture, Agriculture) ที่ได้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำไว้ในทุกส่วนภูมิภาคของประเทศ^{๓๒๑}

๓.๒.๔ กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ประมวลกฎหมายแรงงานของฟิลิปปินส์ (Labor Code of the Philippines) ได้กำหนดให้นายจ้างต้องจัดหาและอุปการณพื้นฐานที่จำเป็นในการปฐมพยาบาลให้แก่ลูกจ้างให้มีความเหมาะสมแก่สภาพและลักษณะของการจ้างงาน^{๓๒๒} ทั้งนี้ ให้ถือเป็นหน้าที่ของนายจ้างทุกคนที่จะต้องจัดให้มีการบริการทางการแพทย์และทันตกรรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายให้กับลูกจ้าง (free medical and dental attendance)^{๓๒๓}

นอกจากนี้ในด้านความปลอดภัย ประมวลกฎหมายแรงงานได้กำหนดให้มีมาตรฐานด้านสุขภาพ

^{๓๑๙} ข้อ ๑๐๑ แห่งประมวลกฎหมายแรงงาน.

^{๓๒๐} ๑ เปโซ เท่ากับ ๐.๖๑ บาท โปรดดู อัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒, สืบค้นได้ที่ https://www.bot.or.th/thai/_layouts/application/exchangerate/exchangerate.aspx (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๒๑} Department of Labor and Employment, National Wages and Productivity Commission, Summary of Current Regional Daily Minimum Wage Rates by Region, Non-Agriculture, Agriculture, สืบค้นได้ที่ <http://www.nwpc.dole.gov.ph/stats/summary-of-current-regional-daily-minimum-wage-rates-by-region-non-agriculture-and-agriculture/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๒๒} ข้อ ๑๕๖ แห่งประมวลกฎหมายแรงงาน.

^{๓๒๓} ข้อ ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแรงงาน.

และความปลอดภัยในการทำงานเพื่อลดหรือกำจัดสิ่งที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยของลูกจ้างในสถานประกอบกิจการทั้งหลาย นายจ้างจะต้องจัดให้มีและปรับเปลี่ยนกฎระเบียบหรือแผนงานด้านความปลอดภัยให้ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้เป็นที่มั่นใจแก่ลูกจ้างได้ว่าจะได้รับความปลอดภัยและได้ทำงานในสถานที่ที่ถูกต้องลักษณะ^{๓๒๔}

๓.๒.๕ กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านแรงงาน

รัฐบัญญัติว่าด้วยสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ พ.ศ. ๒๕๓๗ (ค.ศ. ๑๙๙๔) หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๗๙๖^{๓๒๕} กำหนดจัดตั้ง สำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ (the Technical Education and Skills Development Authority- TESDA) ขึ้นโดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการริเริ่มดำเนินการประกอบการ และประสานงาน ตลอดจนบูรณาการนโยบาย แผนงาน และหลักสูตรทั้งหลายอันเกี่ยวกับการศึกษาด้านเทคนิค (Technical Education) และการพัฒนาทักษะของบุคลากรของประเทศ^{๓๒๖} เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการผลักดันพัฒนาเครือข่ายในการฝึกหัดทักษะด้านต่าง ๆ ระหว่างศูนย์ฝึกอบรมที่มีอยู่ในท้องถิ่น ภูมิภาคและในประเทศเพื่อการพัฒนาทักษะของประชาชน^{๓๒๗}

เพื่อบรรลุพันธกิจดังกล่าว สำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะได้มอบทุนการศึกษาและจัดทำหลักสูตรระยะสั้นในราคาย่อมเยาเพื่อสนับสนุนประชาชนให้มีทักษะทางด้านงานเทคนิคอันจะนำมาซึ่งโอกาสในการทำงาน ทั้งนี้ นักเรียนที่จบการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว หากไม่ประสงค์หรือไม่มีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยก็สามารถที่จะนำประกาศนียบัตรที่ได้รับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้โดยทันที

๓.๒.๖ กฎหมายคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในต่างแดน

การเดินทางออกไปทำงานในต่างประเทศของแรงงานชาวฟิลิปปินส์ในต่างประเทศ (Overseas Filipino Workers—OFW) มีความสำคัญทางเศรษฐกิจต่อฟิลิปปินส์จากจำนวนเม็ดเงินของการโอนเงิน

^{๓๒๔} ข้อ ๑๖๒ แห่งประมวลกฎหมายแรงงาน.

^{๓๒๕} Technical Educational and Skill Development Act of 1994 (Republic Act No. 7796 of 1994), สืบค้นได้ที่ <http://www.tesda.gov.ph/uploads/File/REPUBLIC%20ACT%20NO.%207796.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๒๖} มาตรา ๘ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๗๙๖.

^{๓๒๗} มาตรา ๒๐ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๗๙๖.

ข้ามแดนกลับประเทศ จากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานตัวแทนการจ้างงานชาวฟิลิปปินส์ในต่างประเทศ (Philippine Overseas Employment Agency: POEA) พบว่าการส่งออกแรงงานฟิลิปปินส์ไปทำงานยังต่างประเทศในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวนมากกว่า ๑ ล้านคนในแต่ละปี ดังปรากฏข้อมูลตามตาราง

รายงานประจำปีว่าด้วยอัตราการส่งออกแรงงานฟิลิปปินส์ไปต่างประเทศ (POEA)^{๓๒๘}

ปี	จำนวนแรงงานฟิลิปปินส์ที่ออกไปทำงานต่างประเทศ	อัตราเฉลี่ยต่อวัน
๒๐๑๐ (๒๕๕๓)	๑,๔๗๐,๘๒๖	๔,๐๑๘
๒๐๑๑ (๒๕๕๔)	๑,๖๘๗,๘๓๑	๔,๖๒๔
๒๐๑๒ (๒๕๕๕)	๑,๘๐๒,๐๓๑	๔,๙๓๗
ปี	จำนวนแรงงานฟิลิปปินส์ที่ออกไปทำงานต่างประเทศ	อัตราเฉลี่ยต่อวัน
๒๐๑๓ (๒๕๕๖)	๑,๘๓๖,๓๔๕	๕,๐๓๑
๒๐๑๔ (๒๕๕๗)	๑,๘๔๔,๗๑๐	๕,๐๕๔
๒๐๑๕ (๒๕๕๘)	—————	๖,๐๙๒ (อ้างอิงถึงข้อมูลของกระทรวงแรงงานและการจ้างงาน)

ดังนั้น รัฐจึงได้มีการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในต่างแดน ได้แก่ รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๒ (Republic Act No. 10022)^{๓๒๙} ซึ่งเป็นรัฐบัญญัติที่ออกมาเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐบัญญัติว่าด้วยแรงงานอพยพและแรงงานฟิลิปปินส์ในต่างแดน ค.ศ. ๑๙๙๕ (พ.ศ. ๒๕๓๘) (the Migrant Workers

^{๓๒๘} #SONA 2015 Number of OFWs Leaving Daily Rose from 2,500 in 2009 to 6,092 in 2015, สืบค้นได้ที่ <http://migranteinternational.org/2015/07/29/sona2015-number-of-ofws-leaving-daily-rose-from-2500-in-2009-to-6092-in-2015/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๒๙} Republic Act No. 10022 (2009), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2010/ra_10022_2010.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

and Overseas Filipinos Act of 1995) (Republic Act No. 8042) ซึ่งมาตรา ๓ ของรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๒ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ ของรัฐบัญญัติว่าด้วยแรงงานอพยพและแรงงานฟิลิปปินส์ในต่างแดน ค.ศ. ๑๙๙๕) ได้กำหนดให้สาธารณรัฐฟิลิปปินส์จะอนุญาตให้ประชาชนชาวฟิลิปปินส์ไปเป็นแรงงานต่างด้าว ในต่างประเทศได้ก็ต่อเมื่อกฎหมายของประเทศนั้น ๆ มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของแรงงาน ต่างด้าวเท่านั้น^{๓๓๐} และรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ที่การจ้างงานเกิดขึ้นจะต้องให้คำยืนยันหรือคำมั่น แก่รัฐบาลฟิลิปปินส์ว่าจะดำเนินการให้มีมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการคุ้มครองสิทธิของแรงงาน ต่างด้าวชาวฟิลิปปินส์

๓.๓ กฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุข

๓.๓.๑ ภาพรวมด้านสาธารณสุขของฟิลิปปินส์

แม้ว่าจะมีรายงานถึงปัญหาการติดยาเสพติดและสถานการณ์ขาดแคลนอาหารในประเทศ ฟิลิปปินส์ หรือการขาดแคลนด้านอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก หากเปรียบเทียบกับโรงพยาบาลชั้นนำ ในกลุ่มประเทศยุโรปหรือในสหรัฐอเมริกา ระบบสุขภาพของประเทศยังคงถือได้ว่าอยู่ในระดับที่มีมาตรฐาน ที่ดี โรงพยาบาลชั้นนำของประเทศมีอยู่ทั่วไปทั้งศูนย์การแพทย์ในเขตอลาบัง (Alabang) กรุงมะนิลา โรงพยาบาลเอเชีย (the Asian Hospital) ศูนย์การแพทย์มากาตี (the Makati Medical Centre) และเมืองการแพทย์ ในออร์ติกาส (Medical City in Ortigas) และศูนย์การแพทย์เซนต์ลูคัส ในเมืองเคซอน (St. Lukes Medical Centre in Quezon City)

^{๓๓๐} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๒, “*Deployment of Migrant Workers*. - The State shall allow the deployment of overseas Filipino workers only in countries where the rights of Filipino migrant workers are protected. The government recognizes any of the following as a guarantee on the part of the receiving country for the protection of the rights of overseas Filipino workers:

- (a) It has existing labor and social laws protecting the rights of workers, including migrant workers;
- (b) It is a signatory to and/or a ratifier of multilateral conventions, declarations or resolutions relating to the protection of workers, including migrant workers; and
- (c) It has concluded a bilateral agreement or arrangement with the government on the protection of the rights of overseas Filipino Workers:

Provided, That the receiving country is taking positive, concrete measures to protect the rights of migrant workers in furtherance of any of the guarantees under subparagraphs (a), (b) and (c) hereof.”

นอกจากนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ในประเทศฟิลิปปินส์ต่างล้วนเป็นผู้จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำทั้งในและต่างประเทศซึ่งรวมถึงโรงเรียนแพทย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา แพทย์บางส่วนเคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสหรัฐอเมริกา ก่อนมาประกอบวิชาชีพในฟิลิปปินส์ อนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลก็ผ่านการฝึกอบรมจากโรงเรียนการพยาบาลที่มีมาตรฐานที่เป็นเลิศ และในจำนวนนี้มีผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลจำนวนไม่น้อยที่ปัจจุบันประกอบอาชีพและทำงานอยู่ในสหรัฐอเมริกา^{๓๓๑}

จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลกที่มีการเก็บรวบรวมล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พบว่าโดยรวมแล้ว สุขอนามัยของชาวฟิลิปปินส์ดีขึ้นอย่างมากนับแต่ช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ ๒๐ เป็นต้นมา อัตราการเสียชีวิตของทารกแรกเกิด การเสียชีวิตของมารดาหลังคลอดบุตร รวมทั้งอัตราการเสียชีวิตจากโรคติดต่อลดลงครั้งหนึ่ง ในขณะที่อายุขัยเฉลี่ยของชาวฟิลิปปินส์เพิ่มขึ้นเป็น ๗๐ ปี ซึ่งเป็นผลมาจากระบบสุขอนามัยที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการเข้ามามีส่วนร่วมของรัฐบาลในระบบสาธารณสุขในดินแดนส่วนใหญ่ของประเทศ รวมทั้งเทคโนโลยีการรักษาขั้นสูงซึ่งกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่และผู้ให้บริการด้านสาธารณสุขเอกชน แต่บริการทางสาธารณสุขก็ยังไม่เพียงพอกับชาวฟิลิปปินส์ในพื้นที่ห่างไกลและยากจนอีกจำนวนมาก ซึ่งยังต้องเผชิญกับภาวะความไม่เป็นธรรม (inequity) ในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข^{๓๓๒}

ทั้งนี้ ภายใต้แผนงานสาธารณสุข ค.ศ. ๒๐๑๖-๒๐๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๕) เพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพดีของชาวฟิลิปปินส์ (Philippine Health Agenda 2016-2022: Healthy Philippine 2022) จัดทำโดยกระทรวงสาธารณสุขของฟิลิปปินส์ (Department of Health) มุ่งหมายให้ชาวฟิลิปปินส์ที่ยากจนด้อยโอกาสและอ่อนแอจะต้องได้รับการคุ้มครองจากการรักษาพยาบาลที่มีค่าใช้จ่ายสูง (protected from high cost of health care) ต้องได้รับการรักษาพยาบาลที่ดีที่สุดโดยไม่แบ่งแยก (possible health outcomes with no disparity) และชาวฟิลิปปินส์ควรรู้สึกว่าได้รับการเคารพ (respected) รู้สึกมีคุณค่า (valued) และรู้สึกมีกำลังใจ (empowered) เมื่อเข้ารับบริการสาธารณสุข^{๓๓๓}

^{๓๓๑} Healthcare in the Philippines, สืบค้นได้ที่ <http://www.allianzworldwidecare.com/healthcare-in-the-philippines?choice=en> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๓๒} World Health Organization. Regional Office for the Western Pacific. (2011). The Philippines health system review. Manila: WHO Regional Office for the Western Pacific, หน้า ๑๑๒, สืบค้นได้ที่ http://www.searo.who.int/entity/asia_pacific_observatory/publications/hits/hit_philippines/en/ (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๓๓} Department of Health, Philippine Health Agenda 2016-2022, หน้า ๒, สืบค้นได้ที่ https://www.doh.gov.ph/philippine_health_agenda, (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒). ซึ่งเป็นแผนการสาธารณสุขต่อเนื่องจากแผน National Objectives for Health 2011-2016 *โปรดดู* World Health Organization, PHILIPPINES–WHO Country Cooperation Strategy

เนื่องด้วยความสำคัญของประเด็นว่าด้วยการแพทย์และสาธารณสุขดังกล่าว ดังนั้น ในส่วนที่ ๓ ของบทที่ ๓ นี้จึงขอกล่าวถึงประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุขที่ได้ตราขึ้นโดยสภาองเกรสของฟิลิปปินส์เพื่อเป็นมาตรการในการส่งเสริมและยกระดับการสาธารณสุขของประเทศ

๓.๓.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข (เช่น กฎหมายการสาธารณสุข กฎหมายประกันสุขภาพ กฎหมายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ)

รัฐบัญญัติว่าด้วยระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ

รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๐๖ (Republic Act No. 10606) หรือที่รู้จักกันในนาม รัฐบัญญัติแก้ไขรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๘๗๕ (Republic Act No. 7875) หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๗) (National Health Insurance Act of 2013) เป็นกฎหมายที่ได้บัญญัติถึงหน้าที่ของรัฐว่า รัฐจะต้อง “ใช้วิธีการที่บูรณาการและครอบคลุมอย่างเพียงพอในการพัฒนาสุขภาพของประชาชน”^{๓๓๔} กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงการให้บริการด้านสุขภาพและสังคมตลอดจนผลิตภัณฑ์ทั้งหลายที่จำเป็นในราคาที่จับต้องได้ สำหรับผู้ป่วยอนาถจะต้องได้รับการเข้าถึงการดูแลรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย^{๓๓๕} ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้รัฐจะต้องจัดหาให้ซึ่งการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนชาวฟิลิปปินส์ที่ครอบคลุมผ่านระบบประกันสุขภาพที่มีการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการของผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้หญิง และเด็ก รวมไปถึงผู้ที่ยากจนที่จะต้องได้รับการบริการด้านสุขภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย^{๓๓๖}

โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้มีแผนประกันสุขภาพแห่งชาติ (National Health Insurance Program: NHIP) ซึ่งเป็นประกันสุขภาพถ้วนหน้า (universal healthcare) ภาคบังคับโดยรัฐบาลสนับสนุนค่าเบี้ยประกัน (premium subsidy) แบบเต็มจำนวนให้กับสมาชิกที่มีฐานะยากจน แทนที่จะเป็นระบบร่วมจ่ายแบบเดิม และรัฐได้จัดตั้งบริษัทประกันสุขภาพแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Health Insurance: PhilHealth) ขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการประกันสุขภาพภายใต้กฎหมายฉบับนี้ เช่น

2017–2022, หน้า ๑, สืบค้นได้ที่ <http://iris.wpro.who.int/bitstream/handle/10665.1/13584/WPRO-2017-DPM-003-eng.pdf?ua=1> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๓๔} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๐๖, สืบค้นได้ที่ https://lawphil.net/statutes/repacts/ra2013/ra_10606_2013.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๓๕} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๐๖.

^{๓๓๖} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๐๖.

กำหนดอัตราค่าเบี้ยประกัน พิจารณาสันนิษฐานค่าเบี้ยประกันเต็มจำนวนให้กับสมาชิกที่ยากจน (indigent) หรือพิจารณาสันนิษฐานค่าเบี้ยประกันบางส่วนให้กับสมาชิกบางกลุ่ม เช่น เด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน หรือผู้สูงอายุ ภายใต้หลักเกณฑ์ของกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (Department of Social Welfare and Development: DSWD) กำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของสมาชิก และบริหารจัดการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันสุขภาพ ทั้งนี้ แผนประกันดังกล่าว มีเจตนารมณ์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการทางสุขภาพของประชาชนไม่ว่าเนื่องด้วยเหตุจากความยากจนหรือการอยู่ในพื้นที่ห่างไกลตามเกาะแก่งต่าง ๆ ตั๋วกฎหมายจึงมีบทบัญญัติบางประการที่เอื้อต่อการเข้าถึงบริการสาธารณสุข เช่น มาตรา ๖ (แก้ไขมาตรา ๘ วรรค ๒) กำหนดว่า แม้ผู้ประกันตนไม่มีบัตรประกันสุขภาพ ก็ไม่อาจเป็นเหตุมาลิดรอนสิทธิในการใช้ประโยชน์หรือบริการทางการแพทย์ภายใต้แผนประกันสุขภาพแห่งชาติ^{๓๓๗} เป็นต้น นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้มีการออกกฎและระเบียบอันเป็นกฎหมายลำดับรองเพื่อนำกฎหมายไปบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติภายในหกสิบวันนับแต่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับอีกด้วย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติว่ามีกฎหมายแล้วแต่ยังไม่มีการออกกฎหมายลำดับรองมาบังคับใช้^{๓๓๘}

บำนาญสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน (Social Pension)

บำนาญสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน (Social Pension for Indigent senior Citizens: SPISC) เป็นเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลที่มอบให้กับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนเป็นจำนวนเงิน ๕๐๐ เปโซ (ประมาณ ๓๖๐ บาท) ต่อเดือน เพื่อสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายประจำวันและค่ารักษาพยาบาลที่จำเป็น โดยรัฐบัญญัติว่าด้วยผู้สูงอายุเพิ่มเติม ค.ศ. ๒๐๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๓) (the Expanded Senior Citizens Act of 2010) หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๙๙๔ (Republic Act No. 9994) ระบุไว้ว่าบำนาญสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจนนี้มีเจตนารมณ์เพื่อยกระดับสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนโดยสนับสนุนการดำรงชีวิตประจำวันและให้ให้การสนับสนุนทางการแพทย์ ลดภาวะหิวโหย และคุ้มครองไม่ให้ผู้สูงอายุที่ยากจนถูกละเลย ถูกล่วงละเมิด ถูกกีดกัน รวมทั้งคุ้มครองให้พ้นจากภัยพิบัติที่เกิดโดยธรรมชาติและเกิดโดยมนุษย์

^{๓๓๗} มาตรา ๖ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๐๖, "The absence of the ID card shall not prejudice the right of any member to avail of benefits or medical services under the National Health Insurance Program (NHIP).", สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2013/ra_10606_2013.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๓๘} PhilHealth, The Revised Implementing Rules and Regulations of the National Health Insurance Act of 2013, สืบค้นได้ที่ https://www.philhealth.gov.ph/about_us/irr_nhia2013.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

ภายใต้กฎหมายฉบับดังกล่าว ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน (indigent senior citizen) หมายถึง ผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) ที่ไม่แข็งแรง เจ็บป่วยหรือทุพพลภาพ และไม่มีเงินเกษียณหรือแหล่งที่มาของรายได้ประจำ ค่าชดเชยหรือความช่วยเหลือทางการเงินอื่น ๆ จากญาติพี่น้องเพื่อจุนเจือชีวิตความเป็นอยู่ในขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ตามที่กำหนดโดยกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (Department of Social Welfare and Development: DSWD) ประกอบกับความเห็นจากคณะกรรมการเพื่อความร่วมมือและการเฝ้าระวังแห่งชาติ (the National Coordinating and Monitoring Board)^{๓๓๙}

ระบบประกันเพื่อเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ (the Government Service Insurance System: GSIS)

ระบบประกันเพื่อเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ หรือ GSIS นี้เป็นระบบประกันสังคมรูปแบบหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่จัดสรรและบริหารกองทุนบำเหน็จบำนาญสำหรับพนักงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (คล้าย กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือ กบข. ของประเทศไทย) โดยสมาชิกที่เข้าร่วมในกองทุนนี้จะได้รับสิทธิประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ประกันชีวิตภาคบังคับ ประกันชีวิตภาคสมัครใจ สิทธิประโยชน์หลังเกษียณ และสิทธิประโยชน์ในกรณีทุพพลภาพจากอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการทำงาน และสิทธิประโยชน์ในกรณีเสียชีวิต

ภายใต้รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๙๒๑ (Republic Act No. 8921) หรือที่มีชื่อเรียกว่า รัฐบัญญัติระบบประกันเพื่อเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ ค.ศ. ๑๙๙๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) (the Government Service Insurance System Act of 1997) ระบบประกันนี้จะครอบคลุมพนักงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกแห่ง ไม่ว่าจะ มีสถานะของการจ้างแบบใดก็ตาม ยกเว้นบางกลุ่มดังต่อไปนี้

๑. สมาชิกของศาลยุติธรรมและคณะกรรมการข้าราชการรัฐธรรมนูญซึ่งจะอยู่ภายใต้กฎหมายคนละฉบับอันเกี่ยวกับการเกษียณ
๒. พนักงานตามสัญญาจ้าง (contractual employees) ที่ไม่มีความสัมพันธ์ในฐานะนายจ้าง - ลูกจ้าง กับหน่วยงานของตน
๓. สมาชิกของกองทัพแห่งชาติฟิลิปปินส์และตำรวจแห่งชาติฟิลิปปินส์ รวมถึงกรมราชทัณฑ์และกรมป้องกันอัคคีภัย^{๓๔๐}

^{๓๓๙} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๙๙๔, สืบค้นได้ที่ <https://www.officialgazette.gov.ph/2010/02/15/republic-act-no-9994/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๔๐} The Philippine Government, Official Gazette, GSIS membership, สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov>

บุคลากรด้านสาธารณสุข (Public Health Workers)

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ฟิลิปปินส์มีการตรากฎหมายคือรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๓๐๕ (Republic Act No. 7305) หรือ กฎหมายแมกนาคาร์ตาว่าด้วยเรื่องบุคลากรด้านสาธารณสุข ค.ศ. ๑๙๙๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) (the Magna Carta of Public Health Workers 1992) ได้ถูกตราขึ้นด้วยความพยายามที่จะให้สิทธิประโยชน์เพิ่มมากขึ้นแก่บุคลากรด้านสาธารณสุขโดยการเพิ่มเงินค่าตอบแทนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ทำงานด้านสุขภาพ^{๓๔๑} โดยในมาตรา ๒ กำหนดให้รัฐจะต้องส่งเสริมและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของบุคลากรด้านสาธารณสุข ทั้งในทางสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน พัฒนาทักษะและความสามารถในการทำงานของบุคลากรด้านสาธารณสุขเพื่อให้ความพร้อมในการทำงาน และส่งเสริมให้บุคลากรด้านสาธารณสุขมีคุณสมบัติและความสามารถที่พร้อมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ให้กับรัฐในด้านสาธารณสุข

มาตรา ๓ กำหนดนิยามของบุคลากรด้านสาธารณสุข (health workers) ว่าหมายถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพหรืองานเกี่ยวกับสุขภาพ (health-related work) และรวมถึงบุคคลทุกคนที่ถูกจ้างให้ทำงานในโรงพยาบาล สถานพักฟื้น สถานพยาบาล ศูนย์สุขภาพ หน่วยอนามัยชนบท สถานีอนามัย ประจำบารังไก คลินิก และสถานบริการสุขภาพอื่น ๆ ที่รัฐเป็นเจ้าของหรือดำเนินการโดยรัฐบาลหรือโดยหน่วยงานของรัฐบาลที่กฎหมายให้อำนาจ รวมถึงแพทย์ ผู้ช่วย ฝายสนับสนุน ฝายงานบริหาร โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะมีสถานะการจ้างแบบใด^{๓๔๒} มาตรา ๔ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องพัฒนาและดำเนินการตามนโยบายและเงื่อนไขขั้นต่ำในการคัดเลือกและบรรจุบุคลากรด้านสาธารณสุข ระยะเวลาของการเป็นลูกจ้างชั่วคราวจะต้องไม่เกินสิบสองเดือน มาตรา ๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (Secretary of Health) ต้องจัดทำแผนพัฒนาอาชีพและบุคลากรที่เป็นเอกภาพ (uniform career and

.ph/services/gsis-membership/ (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๔๑} The Magna Carta of Public Health Workers 1992 (Republic Act No. 7305), สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/1992/03/26/republic-act-no-7305-s-1992/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๔๒} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๓๐๕, "Definition. - For purposes of this Act, "health workers" shall mean all persons who are engaged in health and health-related work, and all persons employed in all hospitals, sanatoria, health infirmaries, health centers, rural health units, barangay health stations, clinics and other health-related establishments owned and operated by the Government or its political subdivisions with original charters and shall include medical, allied health professional, administrative and support personnel employed regardless of their employment status."

personnel development plan) ซึ่งต้องประกอบไปด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นด้วยระบบคุณธรรม (merit promotion) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการทำงาน (performance evaluation) ค่าตอบแทนในการฝึกอบรมระหว่างการทำงาน (in-service training grant) การหมุนเวียนเปลี่ยนงาน (job rotation) และระบบการให้รางวัลตอบแทนผลงาน (suggestions and incentive award system)

มาตรา ๖ กำหนดให้การโยกย้ายตำแหน่งของบุคลากรด้านสาธารณสุขจะต้องเป็นไปอย่าง เป็นธรรม ห้ามมีการลดตำแหน่งหรือเงินเดือน และมีกลไกให้บุคลากรด้านสาธารณสุขที่เชื่อว่าตน ถูกโยกย้ายอย่างไม่เป็นธรรมสามารถยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commission: CSC) ได้โดยระหว่างอุทธรณ์นี้การโยกย้ายจะถูกระงับไว้ชั่วคราว มาตรา ๗ กำหนดให้ผู้ที่ มีอำนาจหน้าที่จะต้องทำให้บุคลากรด้านสาธารณสุขที่สมัครแล้ว สามารถทำงานอยู่ในเมืองเดียวกับคู่สมรส ที่เป็นบุคลากรด้านสาธารณสุขได้

มาตรา ๑๕ กำหนดชั่วโมงการทำงานของบุคลากรด้านสาธารณสุขว่าจะต้องไม่เกินแปดชั่วโมง ต่อวัน หรือสี่สิบชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งรวมถึงระยะเวลาของการอยู่เวร (on duty) ด้วย แต่ไม่รวมระยะเวลาใน การปฏิบัติงานเมื่อมีการเรียกตัวในกรณีฉุกเฉิน (on call) ซึ่งบุคลากรจะได้รับค่าตอบแทนเพิ่มเติมจากการ ทำงานในช่วงเวลาปฏิบัติงานดังกล่าวในอัตราครึ่งหนึ่งของค่าจ้างตามปกติ มาตรา ๒๑ กำหนดให้บุคลากร ด้านสาธารณสุขที่ทำงานในพื้นที่อันตรายต้องได้รับค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มเติม (hazard allowance) มาตรา ๒๔ กำหนดให้บุคลากรด้านสาธารณสุขที่ต้องสวมใส่เครื่องแบบจะต้องได้รับเงินช่วยเหลือค่าซักกรีด มาตรา ๒๖ กำหนดให้บุคลากรด้านสาธารณสุขที่ต้องเดินทางเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ หรือต้องพักค้างอยู่ใน สถานพยาบาล จะต้องได้อาศัยในที่พักของสถานพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ในมาตรา ๓๔ ยังกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสภาของเกรสด้านสุขภาพ (Congressional Commission on Health: HEALTHCOM) เพื่อพิจารณาบททวนและประเมินการพัฒนาทรัพยากรบุคลากรด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะในด้านการศึกษาและการฝึกอบรมในวิชาชีพอีกด้วย

อย่างไรก็ดี กฎหมายดังกล่าวถูกวิจารณ์เป็นประเด็นในเวลาต่อมาถึงการขาดการนำไปใช้ปฏิบัติจริง เนื่องจากไม่มีงบประมาณที่เพียงพอ และมีปัญหาในการตีความว่าใครบ้างจะถือว่าเป็นผู้ที่ทำงานด้านสุขภาพ (health worker) ตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งกำหนดนิยามไว้ค่อนข้างกว้าง^{๓๔๓}

^{๓๔๓} Carl Abelardo Antonio. Policy critique: Republic Act No. 7305 (The Magna Carta of Public Health Workers) and Its Revised Implementing Rules and Regulations, สืบค้นได้ที่ <https://www.researchgate.net/publication/247>

๓.๓.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อ

ตามความแห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๓๕๗๓ (Republic Act No. 3573) หรือกฎหมายว่าด้วยการรายงานโรคติดต่อ (Law on Reporting of Communicable Diseases)^{๓๔๔} ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๙ (พ.ศ. ๒๔๗๒) โดยในมาตรา ๑ ได้กำหนดให้ “บุคคลที่อาจได้รับการติดเชื้อโรคติดต่ออาจได้รับการกักตัว ควบคุมติดตามตัว หรือได้รับการฉีดยาป้องกันโรคที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพและมาตรฐานเพื่อเป็นการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออันตรายได้อย่างทันที่ โดยบุคคลนั้นมีอาจปฏิเสธเพื่อขัดขวางมาตรการเช่นว่านี้ได้”

มาตรา ๒ ระบุให้บุคคลใดก็ตามที่ทำงานอยู่ในสถานพยาบาล โรงเรียน หรือโรงงาน ที่พบเห็นว่ามีภาวะระบาดของโรคติดต่อ จะต้องแจ้งต่อสถานพยาบาล (health station) ที่ใกล้ที่สุดทราบทันที มาตรา ๓ กำหนดรายชื่อของโรคติดต่อที่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ เช่น มาลาเรีย โปลิโอ ไขสันหลังอักเสบ อาหารเป็นพิษ ไข้หวัดใหญ่ ไข้เหลือง ซึ่งเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๘ (พ.ศ. ๒๕๕๑) มีการปรับปรุงรายการของโรคกลุ่มอาการของโรค และเหตุเกี่ยวกับสาธารณสุขที่ต้องแจ้งต่อหน่วยงานในกำกับโดยผลของคำสั่งฝ่ายบริหารที่ ๒๐๐๘-๐๐๐๙ (Administrative Order No. 2008-0009) โดยเพิ่มรายชื่อของโรคติดต่อที่ต้องอยู่ในบังคับของรัฐบัญญัติหมายเลข ๓๕๗๓ เช่น โรคพิษสุนัขบ้า โรคหัด ไข้หวัดนก โรคปากและเท้าเปื่อย เป็นต้น^{๓๔๕}

สำหรับผู้ให้บริการสุขภาพในสังกัดของบรรษัทประกันสุขภาพแห่งฟิลิปปินส์ (The Philippine Health Insurance Cooperation-Philhealth) องค์การประกันสุขภาพของฟิลิปปินส์ได้มี การออกหนังสือเวียนที่ ๐๓๐ เอส-๒๐๐๐ (Philhealth Circular No. 030 s-2000) ให้ผู้ให้บริการสุขภาพในสังกัดทุกหน่วย สำนักงานประกันสุขภาพส่วนภูมิภาคและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการปฏิบัติตาม

777969_Policy_Critique_The_Philippines'_Magna_Carta_of_Public_Health_Workers (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๔๔} Law on Reporting of Communicable Diseases, สืบค้นได้ที่ <http://www.ethics.healthresearch.ph/index.php/phoca-downloads/category/13-ra-ao-memo-etc?download=71:ra-3573-reporting-of-communicable-diseases> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๔๕} Department of Health, Office of the Secretary, Administrative Order No. 2008-0009: Adopting the 2008 revised List of Notifiable Diseases, Syndromes Health-Related Evens and Conditions, สืบค้นได้ที่ <https://www.scribd.com/doc/310352475/A-O-2008-0009> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

รัฐบัญญัติหมายเลข ๓๕๗๓ อันเป็นกฎหมายว่าด้วยการรายงานโรคติดต่อ อย่างเคร่งครัด^{๓๔๖}

๓.๓.๔ กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบเป็นสินค้าที่กำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีเพิ่มเติมในประเทศฟิลิปปินส์โดยมีการจัดเก็บในรูปแบบที่แตกต่างกันไป ได้แก่ ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีที่มีการเรียกเก็บโดยคิดจากร้อยละของมูลค่าของสินค้านั้นหรือ ad valorem tax

ในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ประเทศฟิลิปปินส์มีการตรารัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๓๕๑ (Republic Act No. 10351)^{๓๔๗} หรือรัฐบัญญัติว่าด้วยการปรับโครงสร้างภาษีสรรพสามิตสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ (An Act Restructuring the Excise Tax on Alcohol and Tobacco Products) เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในผลิตภัณฑ์สุราและยาสูบ (sin tax) โดยออกเป็นบทบัญญัติตราไว้ในประมวลกฎหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดอัตราการบริโภคสินค้าเหล่านี้ของประชาชน

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยรวมของสินค้าทั้งสองคือผลิตภัณฑ์สุราและยาสูบเฉพาะในช่วง ๙ เดือนแรกของปีมีมูลค่าสูงถึง ๙๑.๖ พันล้านเปโซ ถือเป็นจำนวนที่เกินกว่าการคาดการณ์ของรัฐที่ได้ประมาณไว้ที่ ๘๕.๕๖ พันล้านเปโซ^{๓๔๘} สร้างรายได้ให้กับรัฐบาลเป็นจำนวนมาก^{๓๔๙} ทั้งนี้ แม้การจัดเก็บภาษีในผลิตภัณฑ์ทั้งสองจะมีเพิ่มมากขึ้นแต่จากข้อมูลทางสถิติพบว่าอัตราการบริโภคทั้งสุราผลิตภัณฑ์และยาสูบไม่มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใดแม้รัฐบาลได้เข้ามาตรากฎขึ้นภาษีก็ตาม

สุรา

จากข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ อัตราการจัดเก็บภาษีที่มีการเรียกเก็บโดยคิดจากร้อยละของมูลค่าของสินค้านั้น หรือ ad valorem tax นั้น (ไม่รวมภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่ม) อยู่ที่

^{๓๔๖} Strict Compliance to Republic Act 3573, The Law on Reporting Communicable Diseases (2000), สืบค้นได้ที่ https://www.philhealth.gov.ph/circulars/2000/circ30_2000.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๔๗} REPUBLIC ACT NO. 10351 (2012), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2012/ra_10351_2012.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๔๘} Zinnia B. De la Pena (2013), Cigarette, alcohol taxes up 81.5%, สืบค้นได้ที่ <http://www.philstar.com/business/2013/12/21/1270420/cigarette-alcohol-taxes-81.5> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๔๙} เรื่องเดียวกัน.

ร้อยละ ๒๐ ของมูลค่าราคาสินค้าขายปลีกสุทธิ (net retail price) ต่อพรุพ^{๓๕๐} (per proof) ในขณะที่ภาษี
ธุรกิจเฉพาะที่เรียกเก็บเพิ่มเติมนอกเหนือจากนี้อยู่ที่ ๒๐ เปโซต่อปริมาณเอธานอลหรือจำนวนระดับดีกรี
ของแอลกอฮอล์ที่ผสมอยู่ในสุราหนึ่งลิตร (proof liter)^{๓๕๑}

ตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสรรพสามิต หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๓๕๑
การจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะจากผลิตภัณฑ์สุราได้กำหนดให้มีการจัดเก็บเพิ่มขึ้น โดยภาษีธุรกิจเฉพาะ
ที่จัดเก็บในอัตรา ๒๐ เปโซนั้นให้สามารถปรับเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ ๔ ในแต่ละปีหลังจากนั้นนับแต่วันที่
๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ (๒๐๑๖) เป็นต้นไปตามข้อบังคับสรรพากร (Revenue Regulations) ที่ออก
โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (Secretary of Finance)^{๓๕๒}

ในส่วนของการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น กฎหมายฟิลิปปินส์กำหนดอายุขั้นต่ำ
ของผู้ดื่มไว้ที่ ๑๘ ปี^{๓๕๓} และห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะเฉพาะในช่วงที่มีการเลือกตั้ง^{๓๕๔}
และในช่วงเทศกาลสำคัญบางเทศกาลที่จะต้องมีการควบคุมฝูงชนอย่างเคร่งครัด เช่น เทศกาล
แห่งคัพระเยซูด้า (the Black Nazarene) ที่มีขึ้นในวันที่ ๙ มกราคม ของทุกปี นอกเหนือจากนั้นแล้ว
ประชาชนสามารถบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

อย่างไรก็ดี ในสามเมืองใหญ่อันได้แก่ มะนิลา (Manila) คาโลคัน (Caloocan) ซึ่งอยู่ในเขตเมืองหลวง
(capital region) และเมืองดาเวา (Davao) ซึ่งอยู่ในจังหวัดมินดาเนา (Mindanao) ได้มีการออกคำสั่ง
ห้ามการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ แต่มีบทลงโทษปรับที่ต่ำมาก และแทบไม่มีการบังคับใช้
มาตรการดังกล่าวให้เห็นในทางปฏิบัติในมะนิลาและคาโลคัน ซึ่งตรงกันข้ามกับเมืองดาเวาในจังหวัดมินดาเนา
ซึ่งประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ที่มีการบังคับใช้มาตรการนี้อย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๓๕๐} proof คือ หน่วยวัดปริมาณเอธานอลหรือจำนวนระดับดีกรีของแอลกอฮอล์ที่ผสมอยู่ในสุราชนิดนั้น ๆ.

^{๓๕๑} มาตรา ๑ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๓๕๑.

^{๓๕๒} มาตรา ๑ (c) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๓๕๑.

^{๓๕๓} Presidential Decree No. 1619 (1917), มาตรา ๕, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1979/pd_1619_1979.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๕๔} World Health Organization, Management of substance abuse, Philippines, สืบค้นได้ที่ http://www.who.int/substance_abuse/publications/policy_philippines.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

โดยห้ามไม่ให้ร้านค้าและสถานบันเทิงขายหรือให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาตีหนึ่งถึงแปดโมงเช้า^{๓๕๕}

ยาสูบ

สำหรับการจัดเก็บภาษีจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับสุรา กล่าวคือ ต้องระวางเสียภาษีสำหรับภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีที่มีการเรียกเก็บโดยคิดจากร้อยละของมูลค่าของสินค้า หรือ ad valorem tax โดยทั้งนี้วิธีการหนึ่งจำนวนจะถูกจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ ๒๐ ของมูลค่าราคาสินค้าขายปลีกสุทธิ (net retail price) (ไม่รวมภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่ม) ในขณะที่ภาษีธุรกิจเฉพาะมีอัตราอยู่ที่ ๕ เปอร์เซ็นต์จากรายการจำนวนหนึ่งและจะเพิ่มอีกร้อยละ ๔ ในทุก ๆ ปีเช่นเดียวกับสุรานับแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป^{๓๕๖}

ทั้งนี้ บุหรี่ที่ระวางต้องเสียภาษีอาจเป็นบุหรี่ที่มีการบรรจุด้วยมือหรือบรรจุโดยใช้เครื่องจักร โดยบุหรี่ที่มีการบรรจุด้วยมือจะมีระวางการคิดภาษีเป็นขั้นบันได (graduating scale) ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อยู่ที่อัตราเท่ากับ ๑๘ เปอร์เซ็นต์บุหรี่หนึ่งซอง และให้เพิ่มสูงขึ้นตามอัตราดังต่อไปนี้

๒๑ เปอร์เซ็นต์หนึ่งซอง ทั้งนี้ให้มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป และ ๓๐ เปอร์เซ็นต์บุหรี่หนึ่งซอง ให้มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป และให้อัตราดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้นอีกร้อยละ ๔ ในทุก ๆ ปีนับแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป ตามข้อบังคับกรมสรรพากร (Revenue Regulations) ที่ออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (Secretary of Finance)

สำหรับบุหรี่ที่บรรจุโดยใช้เครื่องจักรให้ระวางการจัดเก็บภาษี (ข้อมูล ณ พ.ศ. ๒๕๕๘) ตามมูลค่าราคาสินค้าขายปลีกสุทธิ (net retail price) ไม่รวมภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยทั้งนี้อยู่ในอัตราเท่ากับ ๒๑ เปอร์เซ็นต์ของสำหรับบุหรี่ที่มีมูลค่าราคาสินค้าขายปลีกสุทธิเท่ากับ ๑๑.๕๐ เปอร์เซ็นต์ ต่อซองหรือต่ำกว่า ในขณะที่สำหรับบุหรี่ที่มีมูลค่าราคาสินค้าขายปลีกสุทธิสูงกว่า ๑๑.๕๐ เปอร์เซ็นต์ ต่อซอง (ไม่รวมภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่ม) ให้คิดในอัตราเท่ากับ ๒๘ เปอร์เซ็นต์ของ

นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดให้มีการขึ้นอัตราการจัดเก็บภาษีดังกล่าวในทุก ๆ ปีในช่วง

^{๓๕๕} The Straits Times, Liquor Control Bill, How other countries and cities in Asia tackle drinking, สืบค้นได้ที่ <http://www.straitstimes.com/singapore/liquor-control-bill-how-other-countries-and-cities-in-asia-tackle-drinking> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๕๖} มาตรา ๕ แห่งรัฐธรรมนูญตีพิมพ์เลข ๑๐๓๕๑.

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยให้เพิ่มอัตราให้สูงขึ้นอีกร้อยละ ๔ ในทุก ๆ ปีนับแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไปตามข้อบังคับกรมสรรพากร (Revenue Regulations) ที่ออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (Secretary of Finance)^{๓๕๗}

ในส่วนของมาตรการในการควบคุมการบริโภคยาสูบนั้น ฟิลิปปินส์ห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะที่เป็นอาคารและในสถานประกอบการ เช่น หน่วยงานราชการ สถานพยาบาล สถานศึกษา และสถานที่ที่มีเยาวชนอยู่มาก และกำหนดให้ผู้ประกอบการในสถานที่บางประเภท เช่น ที่ทำงาน สถานบันเทิง หรือไนท์คลับ ต้องจัดให้มีบริเวณเฉพาะสำหรับสูบบุหรี่ นอกจากนี้ ยังห้ามสูบบุหรี่ในยานพาหนะขนส่งสาธารณะและในสถานอื่นขนส่งต่าง ๆ ทั้งนี้ เขตการปกครองย่อยอื่น ๆ สามารถออกมาตรการห้ามสูบบุหรี่ที่เข้มงวดกว่ากฎหมายระดับชาติก็ได้

สำหรับการโฆษณาและแผนการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะต้องห้ามตามกฎหมาย แต่อนุญาตให้โฆษณาและทำการส่งเสริมการขายได้ และอนุญาตให้มีการแจกจ่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ฟรีในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของแผนการส่งเสริมการขาย ณ จุดที่มีการขายผลิตภัณฑ์ รวมทั้งมีข้อกำหนดสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบในการเข้าเป็นผู้สนับสนุน (sponsorship) ในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการเผยแพร่ความเป็นผู้สนับสนุนนั้น^{๓๕๘}

นอกจากนี้ฟิลิปปินส์ก็ยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการบรรจุหีบห่อและการแสดงตราสัญลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์ยาสูบ กล่าวคือ กำหนดให้ซองผลิตภัณฑ์ยาสูบจะต้องมีภาพและข้อความเตือนเกี่ยวกับสุขภาพอยู่บนพื้นที่บรรจุภัณฑ์ในอัตราส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่บรรจุภัณฑ์ที่มองเห็นได้ และห้ามมิให้ใช้ข้อความที่มีลักษณะโน้มน้าวทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิด (misleading) เช่น “light” หรือ “low” แต่ไม่ห้ามในส่วนของการใช้รูปแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อโน้มน้าวผู้บริโภค เช่น สี ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ^{๓๕๙}

๓.๓.๕ กฎหมายเกี่ยวกับอาหาร

ประเทศฟิลิปปินส์มีการตรากฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของอาหารในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งได้แก่

^{๓๕๗} มาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๓๕๑.

^{๓๕๘} Tobacco Regulation Act of 2003, มาตรา ๒๕, สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/2003/06/23/republic-act-no-9211/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๕๙} Tobacco Control Laws, Legislation by Country: Philippines, สืบค้นได้ที่ <http://www.tobaccocontrolaws.org/legislation/country/philippines/summary> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

รัฐบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางอาหาร ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๑๑ (the Food Safety Act of 2013: Republic Act No. 10611)^{๓๖๐} ที่ได้รับการบัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(ก) เพื่อการป้องกันประชาชนจากความเจ็บป่วยที่เกิดจากอาหารหรือน้ำที่ไม่สะอาด มีสิ่งปนเปื้อน มีสิ่งปลอมปน หรือไม่ตรงกับฉลาก

(ข) เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในระบบการควบคุมด้านอาหารของรัฐให้แก่ภาคอุตสาหกรรมและประชาชนผู้บริโภค และ

(ค) เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตและมีการพัฒนาโดยส่งเสริมวิธีปฏิบัติทางการค้าที่เป็นธรรมและรากฐานว่าด้วยกฎเกณฑ์ทางการค้าที่ดีสำหรับการค้าทั้งในและต่างประเทศ^{๓๖๑}

โดยที่ทั้งนี้กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยความปลอดภัยของอาหาร^{๓๖๒} และมาตรฐานด้านความปลอดภัยของอาหาร^{๓๖๓} อีกทั้งรวมถึงการกำหนดกฎเกณฑ์ว่าด้วยความรับผิดชอบของผู้ประกอบการด้านอาหารและหน่วยงานตัวแทนของรัฐทั้งหลายในการควบคุมดูแลมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร^{๓๖๔}

รัฐบัญญัติว่าด้วยองค์การอาหารและยา (FDA) ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒)

รัฐบัญญัติว่าด้วยองค์การอาหารและยา ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๗๑๑ (Food and Drug Administration (FDA) Act of 2009)^{๓๖๕} เป็นกฎหมายที่กำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์การอาหารและยาในประเทศ กฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและเพิ่มความสามารถด้านเทคนิคและการบริหารจัดการให้กับองค์การอาหารและยาเพื่อให้องค์การอาหารและยาสามารถดำเนินภารกิจในการติดตามตรวจสอบและกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งองค์กร

^{๓๖๐} Food Safety Act of 2013 (REPUBLIC ACT NO. 10611), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2013/ra_10611_2013.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๖๑} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๑๑.

^{๓๖๒} มาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๑๑.

^{๓๖๓} มาตรา ๙ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๑๑.

^{๓๖๔} ข้อ ๔ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๑๑.

^{๓๖๕} Food and Drug Administration Act of 2009 (REPUBLIC ACT 9711) สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2009/ra_9711_2009.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

ทางธุรกิจที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับอาหารหรือยาและกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์อาหารหรือยาในกำกับนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับระบบการกำกับดูแลขององค์กร^{๓๖๖}

กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมความสะอาดของร้านอาหาร

มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับที่ใช้ควบคุมความสะอาดของร้านอาหาร แต่กฎหมายหลักที่สำคัญคือ ประมวลกฎหมายสุขอนามัยแห่งฟิลิปปินส์ (Code on Sanitation of the Philippines) ซึ่งใช้บังคับเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยในมาตรา ๑๔ ถึง ๑๗ กำหนดให้ผู้ประกอบการค้าอาหาร (food establishment) ทุกรายไม่ว่าบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลจะต้องได้รับอนุญาต (sanitary permit) จากสำนักอนามัยประจำท้องที่ (local health office) เสียก่อน และผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการค้าอาหารจะต้องได้รับใบรับรองจากหน่วยงานอนามัยของท้องที่ (health certificates) ภายหลังจากได้รับการตรวจร่างกายและต้องได้รับการฉีดวัคซีนในรอบระยะเวลาที่กำหนด และในส่วนของวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหารนั้นก็มีการกำหนดให้ต้องนำมาจากแหล่งที่มีสุขอนามัยที่ได้มาตรฐาน มีการปรุงอย่างเหมาะสมก่อนบริโภค กำหนดให้เก็บนมไว้ในตู้เย็น รวมทั้งกำหนดอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บอาหารสด อาหารที่ปรุงแล้ว รวมทั้งกำหนดให้ล้างผักและผลไม้สดให้สะอาดก่อนนำไปใช้ประกอบอาหาร ห้ามไม่ให้ประกอบอาหารหรือเตรียมอาหารในห้องหรือสถานที่เดียวกับที่หลับนอนหรือเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น^{๓๖๗}

๓.๓.๖ กฎหมายเกี่ยวกับยา

กฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาของฟิลิปปินส์คือ รัฐบัญญัติว่าด้วย อาหาร ยา และเครื่องสำอาง (Food, Drug and Cosmetic Act) ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ก่อนจะมีการแก้ไขในส่วนของตัวโครงสร้างองค์กรอาหารและยาโดยรัฐบัญญัติว่าด้วยองค์กรอาหารและยา ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ซึ่งก็ได้กำหนดนิยาม มาตรฐานเกี่ยวกับยา โดยมาตรา ๑๐ (แก้ไขเพิ่มเติมโดย รัฐบัญญัติว่าด้วยองค์กรอาหารและยา พ.ศ. ๒๕๕๒) กำหนดให้ “ยา” หมายถึง (๑) วัตถุที่มีการรับรองไว้ในเภสัชตำรับและตำรับยา (pharmacopeias and formularies) รวมไปถึงที่รับรองไว้ในตำรับยาธรรมชาติ (homeopathic pharmacopeias) และในเอกสารเพิ่มเติมอื่น ๆ ซึ่งรับรองโดยองค์กรอาหารและยา

^{๓๖๖} มาตรา ๔ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๗๑๑.

^{๓๖๗} Code on Sanitation of the Philippines, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1975/pd_856_1975.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

(๒) วัตถุที่มีเจตนาเพื่อใช้ในการวินิจฉัย รักษา บรรเทา บำบัด หรือป้องกันโรคภัยไข้เจ็บของมนุษย์หรือสัตว์

(๓) วัตถุ (นอกเหนือจากอาหาร) ที่มีเจตนาเพื่อให้มีผลกับโครงสร้างของระบบการทำงานใด ๆ ของร่างกาย

มนุษย์หรือสัตว์ หรือ (๔) วัตถุที่มีเจตนาใช้เพื่อเป็นส่วนควบของวัตถุใด ๆ ตามข้อ (๑) (๒) หรือ (๓)

แต่ไม่รวมเครื่องมือหรือส่วนควบและอุปกรณ์ของวัตถุนั้น^{๓๖๘}

๓.๓.๗ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด มาตรการการป้องกันปราบปรามและต่อต้านยาเสพติด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาตรการการป้องกันปราบปรามและต่อต้านยาเสพติด ได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยยาอันตราย ค.ศ. ๒๐๐๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๖๕ (the Comprehensive Dangerous Drugs Act of 2002: Republic Act No. 9165)^{๓๖๙} ทั้งนี้ ถือเป็นนโยบายของรัฐในอันที่จะมุ่งคุ้มครองสิทธิในอาณานิคมและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนทั้งหลายจากผลกระทบที่จะเกิดและเป็นอันตรายจากยาเสพติดให้โทษไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ รวมทั้งต่อต้านการกระทำหรือการละเว้นการกระทำทั้งหลายที่จะก่อให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อการพัฒนาของเยาวชนเพราะยาเสพติด^{๓๗๐} ยาอันตรายตามคำนิยามหมายถึง ยาเสพติดทั้งหลายที่ได้กำหนดไว้ในภาคผนวกของอนุสัญญายาเสพติดให้โทษปี ค.ศ. ๑๙๖๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔) (the 1961 Single Convention on Narcotic Drugs) ซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๗๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) และตามภาคผนวกของอนุสัญญาสารออกฤทธิ์ ปี ค.ศ. ๑๙๗๑ (พ.ศ. ๒๕๑๔) (the 1971 Single Convention on Psychotropic Substances)^{๓๗๑}

ทั้งนี้ การกระทำที่ถือเป็นกิจการต้องห้ามตามกฎหมายอาจกล่าวโดยย่อ ได้แก่ การกระทำอันเป็นการใช้ มีไว้ในครอบครอง การขาย ผลิต แจกจ่าย ตลอดจนการสั่งยาโดยผิดกฎหมายหรือไม่จำเป็นซึ่งยาอันตราย โดยให้ถือเป็นความผิดและทั้งนี้ให้หมายรวมถึงการกระทำใดที่เกี่ยวข้องกับการดังกล่าว

^{๓๖๘} Food, Drug and Cosmetic Act 1963 (Republic Act 3720), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1963/ra_3720_1963.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๖๙} the Comprehensive Dangerous Drugs Act of 2002 (Republic Act 9165), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2002/ra_9165_2002.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๗๐} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๖๕.

^{๓๗๑} มาตรา ๓ J แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๖๕, “include those listed in the Schedules annexed to the 1961 Single Convention on Narcotic Drugs, as amended by the 1972 Protocol, and in the Schedules annexed to the 1971 Single Convention on Psychotropic Substances as enumerated”.

ข้างต้นด้วย

นอกจากนี้รัฐบัญญัติฉบับดังกล่าวยังมีการกำหนดห้ามไม่ให้มีการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพ (plea-bargaining) ในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษระหว่างอัยการและจำเลยโดยเคร่งครัดตามความ แห่งมาตรา ๒๓^{๓๑๒}

การประกาศสงครามกับยาเสพติดของฟิลิปปินส์

ปัญหาเสพติดของฟิลิปปินส์หยั่งรากลึกและมีความร้ายแรงจนเป็นประเด็นปัญหาในทางการเมือง และไม่ใช่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรมทั่วไป แต่ว่ากระทบถึงความมั่นคงของประเทศ เงินกว่าหลายพันล้านบาทที่เจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดยึดได้เปิดเผยให้เห็นว่ามีทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และนักการเมืองท้องถิ่นมากมายที่พัวพันกับธุรกิจนี้ อันทำให้เกิดเหตุการณ์กราดยิงกลางเมืองในจังหวัด คาวิตี (Cavite) ทางตอนใต้ของกรุงมะนิลาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จนมีผู้เสียชีวิต ๘ ราย และทำให้ฟิลิปปินส์ ได้รับการจัดให้เป็นประเทศที่มีปัญหาเสพติดเลวร้ายเป็นอันดับสองของเอเชีย

การบุกเข้าจับกุมผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและการล่อซื้อยาเสพติดจากผู้ต้องสงสัย และสุดท้ายแล้วส่งผลให้ผู้ต้องสงสัยหลายรายเสียชีวิตที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจแห่งชาติ ฟิลิปปินส์ (Philippine National Police) นั้น เกิดขึ้นภายหลังจากที่นายโรดริโก ดูเตอร์เต (Rodrigo Duterte) เข้ารับตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีคนที่ ๑๖ ของฟิลิปปินส์ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยท่านได้ให้สัญญาว่าจะกวาดล้างต่อประชาชนว่าจะกำจัดอาชญากรรมและยาเสพติดผิดกฎหมายให้ได้ภายใน ๓ ถึง ๖ เดือน แม้กระทั่งตั้งแต่อีกก่อนท่านจะเข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ท่านได้บอกให้ประชาชนช่วยติดตามและให้เบาะแสเกี่ยวกับกลุ่มคนที่พัวพันกับยาเสพติด อันส่งผลให้หลังจากนั้นผู้ต้องสงสัยว่าพัวพันกับการค้า ยาเสพติดถูกสังหารเกือบทุกวัน

ปฏิบัติการล้างบางยาเสพติดของประธานาธิบดีดูเตอร์เตถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควร มีการบุกเข้าจับกุมและการล่อซื้อทั่วประเทศ โดยใครก็ตามที่เป็นผู้ต้องสงสัยและต่อสู้ขัดขืนเจ้าหน้าที่รัฐก็ถูกสังหารจนถึงแก่ความตาย ไม่เว้นแม้แต่เจ้าหน้าที่บาร์ังไก (a barangay official) หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีส่วนพัวพัน ซึ่งการสังหารอย่างเป็นวงกว้างและเป็นระบบนี้ส่งผลให้ผู้เสพยาเสพติดทั้งหลายเกิดความกลัวอย่างเฉียบพลัน (chilling effect) และทำให้ผู้เสพนับพัน ๆ คนพากันเข้ามาอบตัวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือกับ

^{๓๑๒} มาตรา ๒๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๖๕.

เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น^{๓๗๓} นอกจากนี้ ประธานาธิบดีดูเตอร์เต ยังได้รวบรวมรายชื่อของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของประเทศกว่า ๑๕๐ คนที่มีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติด ซึ่งประกอบไปด้วยผู้พิพากษา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่รัฐบาลท้องถิ่น ฯลฯ และนำรายชื่อเหล่านั้นเผยแพร่ออกสู่สาธารณชนด้วยตนเองอีกด้วย^{๓๗๔}

๓.๓.๘ กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องสำอาง

องค์การอาหารและยาหรือ FDA เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลในการกำหนดกฎเกณฑ์และหลักเกณฑ์ทั้งหลายเกี่ยวกับเครื่องสำอางที่องค์กรทางธุรกิจหรือบริษัทห้างร้านที่ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตาม ทั้งนี้ รวมถึงผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้าหรือตัวแทนจัดจำหน่าย โดยองค์การอาหารและยาตามหนังสือเวียนที่ ๒๐๑๓-๐๐๒ (FDA Circular No. 2013-002) ได้มีการออกคู่มือกำหนดแนวทางฉบับแก้ไขในการขอรับใบอนุญาตเกี่ยวกับเครื่องสำอางของบริษัทห้างร้านโดยได้กำหนดให้องค์กรธุรกิจทั้งหลายที่ประสงค์จะประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องสำอางในประเทศฟิลิปปินส์จะต้องมีการกำหนดกลไกหรือกระบวนการอันประกอบด้วยกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นไปตามบทบัญญัติเครื่องสำอางอาเซียน (ASEAN Cosmetic Directive—ACD) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งควบคุมให้เครื่องสำอางทั้งหลายที่มีจำหน่ายอยู่ในตลาดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัย^{๓๗๕}

๓.๓.๙ กฎหมายเกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุขและโรงพยาบาล

รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๓๔๔^{๓๗๖} ค.ศ. ๑๙๙๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) หรือรัฐบัญญัติห้ามไม่ให้โรงพยาบาลและสถานพยาบาลทั้งหลายเรียกเก็บเงินมัดจำหรือเงินทดรองจ่ายล่วงหน้ากับคนไข้เพื่อการเข้าพักรักษาหรือเพื่อ

^{๓๗๓} Ardrian Tamayo, University of Mindanao, Determining Statistical Pattern on the Drug-Related Killing in Philippines Using ARIMA and Poisson Techniques, สืบค้นได้ที่ https://mpr.ub.uni-muenchen.de/72518/1/MPR_paper_72518.pdf, หน้า ๑-๒ (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๗๔} Rappler, The Duterte list: Judges, mayors, police officials linked to drugs, สืบค้นได้ที่ <https://www.rappler.com/nation/142210-duterte-list-igu-police-officials-linked-drugs> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๗๕} Food and Drug Administration, Revised Guidelines in Licensing Cosmetic Establishments (2013), สืบค้นได้ที่ <https://www2.fda.gov/attachments/article/15751/FC2013-002.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๗๖} REPUBLIC ACT NO. 8344 (1997) สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1997/ra_8344_1997.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

การรักษาตัวในกรณีใดกรณีหนึ่ง (An Act Prohibiting the Demand of Deposits or Advance Payments for the Confinement or Treatment of Patients in Hospital and Medical Clinics in Certain Cases 1997) ได้กำหนดห้ามไม่ให้โรงพยาบาล แพทย์และเจ้าหน้าที่ทั้งหลายเรียกเก็บเงินค่าใช้จ่ายล่วงหน้ากับผู้ป่วยฉุกเฉินหรือผู้ป่วยที่อยู่ในสถานการณที่มีอันตรายหรือความเสี่ยงต่อชีวิตก่อนการเข้ารับการรักษา ทั้งนี้ โดยให้ยึดความจำเป็นในการต้องให้การรักษาฉุกเฉินนั้นเป็นสำคัญเพื่อป้องกันการสูญเสียชีวิตหรือการกลายเป็นผู้ทุพพลภาพถาวรของผู้ป่วยเป็นหลัก แม้ผู้ป่วยจะไม่มีความสามารถในการชำระ ค่ารักษาพยาบาลหรือโรงพยาบาลจะขาดเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกในการรักษาอย่างเพียงพอก็ตาม^{๓๗๗} โดยในการดูแลรักษาผู้ป่วยดังกล่าวของโรงพยาบาลที่อาจขาดแคลนเครื่องมือในการรักษา กฎหมายกำหนดให้โรงพยาบาลมีหน้าที่ในการให้การรักษาที่เหมาะสมอย่างเร่งด่วนตามสมควรเพื่อพยุอาการของผู้ป่วยก่อนดำเนินการจัดส่งผู้ป่วยไปเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลที่มีเครื่องมือที่พร้อมในการรักษาต่อไป^{๓๗๘}

นอกจากนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ป่วย รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๔๓๙^{๓๗๙} ซึ่งใช้บังคับเมื่อ ปี ค.ศ. ๒๐๐๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) หรือที่มีชื่อว่า รัฐบัญญัติห้ามกักตัวผู้ป่วยไว้ในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ด้วยเหตุว่าไม่มีเงินจ่ายค่ารักษาพยาบาล (An Act Prohibiting the Detention of Patients in Hospitals and Medical Clinics on the Ground of Non-payment of Hospital Bills or Medical Expenses) ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในการห้ามโรงพยาบาลหรือคลินิกทางการแพทย์ทั้งหลายไม่ให้กักตัวผู้ป่วยไว้ในกรณีที่ผู้ป่วยไม่สามารถชำระค่ารักษาพยาบาลได้และผู้ป่วยอาจได้รับการปล่อยตัวออกมาจากโรงพยาบาลหรือคลินิกพร้อมเอกสารสำคัญ อาทิ ใบรับรองแพทย์หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่ทั้งนี้ผู้ป่วยจะต้องมีการลงนามในตั๋วสัญญาใช้เงินให้กับทางสถานพยาบาลนั้น ๆ เพื่อชำระหนี้ค่ารักษาพยาบาลค้างค้างและจัดหาหลักประกันให้กับสถานพยาบาลซึ่งประกันการชำระหนี้ อาทิ การจำนองหรือจัดหาบุคคลเพื่อค้ำประกันที่จะเข้าร่วมรับผิดชอบในภาระหนี้ดังกล่าว^{๓๘๐}

ในส่วนของกรกำกับดูแลมาตรฐานวิชาชีพทางการแพทย์นั้น ฟิลิปปินส์ใช้อำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหมายเลข ๒๓๘๒ (Republic Act No. 2382) หรือที่มีชื่อเรียกว่า รัฐบัญญัติว่าด้วยการแพทย์

^{๓๗๗} มาตรา ๑ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๘๓๔๔.

^{๓๗๘} มาตรา ๑ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๘๓๔๔.

^{๓๗๙} REPUBLIC ACT NO. 9439 (2008) สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2007/ra_9439_2007.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๘๐} มาตรา ๒ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๙๔๓๙.

ค.ศ. ๑๙๕๙ (พ.ศ. ๒๕๐๒) (the Medical Act of 1959) ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับหลักที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพแพทย์ โดยมาตรา ๒ กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ (the Board of Medical Education under the Department of Education) และคณะกรรมการผู้ตรวจสอบแพทย์ ภายใต้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (the Board of Medical Examiners under the Commissioner of Civil Service) โดยคณะกรรมการการศึกษาวิชาวิชาชีพแพทย์จะมีหน้าที่หลักคือการพิจารณารับรองหลักสูตรแพทยศาสตร์ที่มีการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ติดตามและควบคุมมาตรฐานของการเรียนการสอน สัดส่วนของอาจารย์กับนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน ให้การรับรองสถานพยาบาลเพื่อเป็นที่สำหรับให้นักศึกษาแพทย์ฝึกงาน ฯลฯ นอกจากนี้ในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ของกฎหมายดังกล่าวก็ยังกำหนดผลการเรียนขั้นต่ำของผู้สมัครเข้าคณะแพทย์รวมทั้งกำหนดรายวิชาที่ต้องเรียนมาในชั้นปริญญาตรีด้วย เนื่องจากการเข้าเป็นเป็นนักศึกษาแพทย์ของฟิลิปปินส์จะต้องจบปริญญาตรีสาขาใดก็ได้เสียก่อน ส่วนคณะกรรมการผู้ตรวจสอบแพทย์ก็จะทำหน้าที่หลักในการกำหนดเกณฑ์การทดสอบ และจัดให้มีการทดสอบเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแพทย์หรือใบอนุญาตโรคศิลปะให้กับผู้ที่ประกอบอาชีพแพทย์ต่อไป^{๓๘๑}

สำหรับวิชาชีพพยาบาลนั้น มีรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๗๓ (Republic Act No. 9173) หรือที่มีชื่อ ว่า รัฐบัญญัติว่าด้วยการพยาบาลแห่งฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๒๐๐๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) (Philippine Nursing Act of 2002) ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพยาบาล (Board of Nursing) ซึ่งมีหน้าที่ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพพยาบาล และดูแลสถาบันที่มีหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีพยาบาลให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นต้น^{๓๘๒}

ทั้งนี้ ฟิลิปปินส์ยังไม่มีบทบัญญัติหรือกฎหมายเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ จึงต้องอาศัยหลักตามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อ ๒๑๗๖ (Article 2176 of the Civil Code) และประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข มาตรา ๓๖๕ (Article 365 of the Revised Penal Code) ว่าด้วยฐานความผิดของการกระทำโดยประมาทเลินเล่อและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงมาปรับใช้เป็นหลัก แต่อย่างไรก็ดี ด้วยความที่ระบบกฎหมายฟิลิปปินส์เป็นระบบกฎหมาย

^{๓๘๑} The Medical Act of 1959, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1959/ra_2382_1959.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๘๒} Philippine Nursing Act of 2002, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2002/ra_9173_2002.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

ที่มีความเป็นระบบกฎหมายจารีตประเพณี หรือ Common Law ผสมอยู่มาก ทำให้ศาลสูงสุดของฟิลิปปินส์ (the Supreme Court of the Philippines) ได้สร้างหลักกฎหมายโดยคำพิพากษาที่เกี่ยวกับความรับผิดจากการประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ไว้พอสมควร อาทิเช่น ในคดี Dr. Ninevetch Cruz vs. Court of Appeals and Lydia Umali, G.R. No. 122445 ตัดสินเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๐ ศาลได้วางหลักว่า “แพทย์ได้รับการคุ้มครองด้วยหลักกฎหมายพิเศษ (a special rule of law) แพทย์ไม่ใช่ผู้รับประกันการรักษา (not guarantors of care) แพทย์ไม่ใช่ผู้รับประกันว่าผลการรักษาจะออกมาดี (not warrant a good result) แพทย์ไม่ใช่ผู้รับประกันเหตุร้ายหรือเหตุการณ์อันไม่คาดฝัน และแพทย์ไม่จำเป็นต้องรับผิดในผลของการวินิจฉัยอันเกิดจากความบกพร่องโดยสุจริต (honest mistake of judgement)”

นอกจากนี้ ในคดี Dr. Ruby Li vs. Spouses Soliman, G.R. No. 165279 ซึ่งตัดสินเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ศาลยังได้วางหลักเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานในคดีเกี่ยวกับความประมาทของแพทย์ไว้ว่า โจทก์หรือผู้เสียหายมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าผู้ให้บริการทางการแพทย์นั้นไม่ได้ปฏิบัติตามที่ผู้ให้บริการทางการแพทย์ โดยปกติทั่วไปพึงกระทำเมื่ออยู่ในสถานะเช่นนั้น (a reasonably prudent health care provider) หรือได้กระทำในสิ่งที่ผู้ให้บริการทางการแพทย์โดยปกติทั่วไปไม่พึงจะกระทำเมื่ออยู่ในสถานะเช่นนั้น และด้วยการไม่กระทำหรือกระทำเช่นนั้น ทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหาย โดยในกรณีเช่นนี้จะต้องมีการแสดงพยานที่เป็นมาตรฐานทางการแพทย์หรือมาตรฐานวิชาชีพต่อศาล พยานของบุคคลธรรมดา ไม่เพียงพอจะตัดสินลงโทษจำเลยได้ ในทางกลับกัน แพทย์ที่เป็นจำเลยจะได้รับการแนะนำให้แสดงหลักฐานของมาตรฐานและขั้นตอนที่จำเป็นในสถานการณ์นั้น ๆ ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวัง และได้กระทำไปตามมาตรฐานและขั้นตอนแห่งวิชาชีพแพทย์สาขานั้น ๆ แล้ว จึงจะพ้นผิด

อย่างไรก็ดี มีบางกรณีที่ศาลตัดสินให้แพทย์รับผิดโดยไม่ต้องฟังพยานผู้เชี่ยวชาญ โดยศาลอาศัยหลัก res ipsa loquitur หรือหลัก “พฤติการณ์ย่อมชี้ชัดในตัวของมันเอง” กล่าวคือ เป็นกรณีที่ไม่ต้องสงสัยเลยว่าแพทย์ประมาท โดยไม่ต้องอาศัยความรู้ทางการแพทย์ใด ๆ เช่น การที่แพทย์ลืมอุปกรณ์ผ่าตัดไว้ในร่างกายของคนไข้ หรือผ่าตัดอวัยวะผิดชิ้นหรือผิดตำแหน่ง หรือทำฟันของคนไข้หลุดในขณะที่คนไข้ได้รับยาชาเพื่อผ่าตัดถอนฟัน เป็นต้น แต่ทั้งนี้หลัก res ipsa loquitur จะใช้ในฐานะเป็นข้อยกเว้นเท่านั้น^{๓๘๓}

^{๓๘๓} Lawyers in the Philippines, Proving medical malpractice, สืบค้นได้ที่ <https://lawyerphilippines.org/2016/03/29/proving-medical-malpractice/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

๓.๓.๑๐ กฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ ยาและเครื่องสำอาง

ในประเทศฟิลิปปินส์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ ยาและเครื่องสำอางในปัจจุบัน ได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งใช้บังคับเมื่อ ค.ศ. ๑๙๙๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) (Consumer Act of the Philippines: Republic Act No. 7394) ซึ่งได้กำหนดเอาไว้ว่า รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องทำให้ผู้บริโภคมั่นใจว่าอาหาร ยา เครื่องสำอางและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในประเทศเป็นสินค้าที่มีความปลอดภัยและมีคุณภาพ และรัฐมีหน้าที่ในการออกกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การขาย การจำหน่าย และการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าเหล่านั้น เพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้บริโภค^{๓๘๔} อีกทั้งได้กำหนดทั้งนิยามของคำว่า “ยาที่มีสิ่งปนเปื้อนหรือมีสิ่งแปลกปลอมปนอยู่” ตามมาตรา ๒๙ และข้อยกเว้นในมาตรา ๓๐ ตลอดจนการขึ้นทะเบียนยาและการขอรับใบอนุญาตไว้ในมาตรา ๓๑ เพื่อความชัดเจนในการใช้กฎหมาย

สำหรับการกำหนดถึงความหมายของคำว่า “เครื่องสำอางที่มีการปลอมปน” มีการกำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ ซึ่งนอกจากนี้ยังได้กำหนดเพิ่มเติมถึงมาตรการในการตรวจสอบโรงงานในการผลิตเครื่องสำอางในมาตรา ๓๖

บทสรุป

หากกล่าวถึงข้อกฎหมายในประเด็นว่าด้วยเรื่องการศึกษา แรงงานและงานด้านสาธารณสุขของประเทศ จะเห็นได้ว่าสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ครอบคลุมในเรื่องดังกล่าวแทบทุกด้านโดยสถาบันนิติบัญญัติของประเทศได้มีการพิจารณาออกกฎหมายในระดับรัฐบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นในแต่ละปีควบคู่ไปกับปริมาณจำนวนของคำสั่งของฝ่ายบริหารของประเทศ โดยประธานาธิบดีเป็นผู้ลงนามที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น แต่ทั้งนี้ปัญหาในปัจจุบันของประเทศยังคงอยู่ที่การบังคับใช้กฎหมายที่ยังคงมีความล้าหลัง และกรณีปัญหาว่าด้วยเงินทุนที่จะใช้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาการทุจริตซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อไปเพื่อให้ประชาชนชาวฟิลิปปินส์มีสุขภาพะที่พร้อมในการเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

^{๓๘๔} Consumer Act of the Philippines (REPUBLIC ACT 7394) สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacks/ra1992/ra_7394_1992.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

๓.๔ กฎหมายเพื่อการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร

รัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๘๗ ข้อ ๑๔ มาตรา ๑๐^{๓๘๕} บัญญัติว่า

“วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาประเทศ รัฐจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการวิจัยและพัฒนา การใช้นวัตกรรมใหม่ การให้การศึกษอบรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมไปถึงสนับสนุนเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์พื้นฐานสำหรับการพึ่งพาตัวเอง อีกทั้งประยุกต์ให้เข้ากับวิถีชีวิต และความสามารถในการผลิตของประเทศ”

หน้าที่ของรัฐในการส่งเสริมการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

นอกจากรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ข้อ ๑๔ มาตรา ๑๐ กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องส่งเสริมการวิจัยเพื่อการพัฒนาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กฎหมายหลักที่กำหนดทิศทางและวงกรอบของการส่งเสริมการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาคือรัฐบัญญัติหมายเลข ๒๐๖๗ (Republic Act No. 2067) ซึ่งมีชื่อว่า รัฐบัญญัติวิทยาศาสตร์ ค.ศ. ๑๙๕๘ (พ.ศ. ๒๕๐๑) (Science Act of 1958)^{๓๘๖} โดยในมาตรา ๓ กำหนดให้รัฐบาลมีหน้าที่หลายประการเพื่อให้บรรลุพันธกิจในรัฐธรรมนูญข้อ ๑๔ มาตรา ๑๐ มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อันได้แก่

- (๑) กระตุ้นและแนะแนวทางให้เกิดการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนอย่างทันทั่วทั้งที่
- (๒) สรรวจทรัพยากรของประเทศที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมและเทคโนโลยี และกำหนดแผนครอบคลุมเพื่อพัฒนาและใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อแก้ปัญหาของประเทศ
- (๓) สร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างบุคลากรที่มีความสามารถในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างยั่งยืน

^{๓๘๕} 1987 Philippines Constitution, Article XIV, Section 10, “Science and technology are essential for national development and progress. The State shall give priority to research and development, invention, innovation, and their utilization; and to science and technology education, training, and services. It shall support indigenous, appropriate, and self-reliant scientific and technological capabilities, and their application to the country’s productive systems and national life.”

^{๓๘๖} Science Act of 1958 (Republic Act No. 2067), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1958/ra_2067_1958.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

- (๔) สร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในการริเริ่มงานด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นรากฐานให้กับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์
- (๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ผลของงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และผลของงานวิจัยเหล่านั้นไปปรับใช้
- (๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทั้งในและต่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินด้านเทคโนโลยี และในด้านอื่น ๆ ให้กับกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (๗) ส่งเสริมให้มีการประสานงานและร่วมมือกันในการทำวิจัย เพื่อให้การวิจัยมีความชัดเจน และลดความซ้ำซ้อนของตัวงาน เพื่อให้การวิจัยเกิดประโยชน์สูงสุด
- (๘) ริเริ่มและจัดให้มีมาตรฐาน มาตรการควบคุมคุณภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกในการบันทึก
- (๙) ส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์พื้นฐานและวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ (pure and fundamental sciences)

นอกจากนี้ ในมาตรา ๔ ของรัฐบัญญัติวิทยาศาสตร์ ค.ศ. ๑๙๕๘ (Science Act of 1958) ยังกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (National Science Development Board) ขึ้นโดยมีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการสร้างงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ สนับสนุน รวมทั้งให้เงินทุนและทรัพยากรแก่หน่วยงานและบุคลากรของรัฐและเอกชนเพื่อการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเป็นสำคัญ อีกทั้งมีหน้าที่ต้องนำเสนอรายงานประจำปีว่าด้วยสถานะของการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ที่ตนรับผิดชอบรวมทั้งข้อเสนอแนะที่เหมาะสม (recommendations) ให้แก่ประธานาธิบดีและสภาองเกรส รวมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติจะต้องทำงานร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education: DepEd) ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อีกทางหนึ่ง

ทั้งนี้ ในมาตรา ๕ และ มาตรา ๖ กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติประกอบไปด้วยประธานคณะกรรมการ (ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่ารัฐมนตรี และได้รับแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี) รองประธาน (ได้รับแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการบริหาร (Executive Director of the Board) และสมาชิกของคณะกรรมการ อันได้แก่

- (๑) ประธานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (the Chairman of the National Research Council of the Philippines)

- (๒) กรรมการสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (the Commissioner of the National Institute of Science and Technology)
- (๓) กรรมการคณะกรรมการพลังงานปรมาณูแห่งฟิลิปปินส์ (the Commissioner of the Philippine Atomic Energy Commission)
- (๔) ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการวางแผนเศรษฐกิจแห่งชาติ (the Director of the Office of National Planning of the National Economic Council)
- (๕) ตัวแทนหนึ่งคนจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์ (the University of the Philippines) ซึ่งอธิการบดีของมหาวิทยาลัยเป็นผู้คัดเลือก
- (๖) ตัวแทนหนึ่งคนจากภาคอุตสาหกรรม
- (๗) ตัวแทนหนึ่งคนจากสมาคมหรือกลุ่มที่ทำงานด้านวิทยาศาสตร์ และ/หรือ เทคโนโลยี
- (๘) ตัวแทนหนึ่งคนจากภาคเกษตรกรรม
- (๙) ตัวแทนหนึ่งคนจากภาคการศึกษา

โดยคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาตินี้จะมีอำนาจตามกฎหมายในการออกกฎเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อดำเนินการและปฏิบัติงานภายใต้รัฐบัญญัติวิทยาศาสตร์ ค.ศ. ๑๙๕๘ (Science Act of 1958) โดย มาตรา ๙ กำหนดให้การลงมติใด ๆ จะมีผลก็ต่อเมื่อสมาชิกของคณะกรรมการอย่างน้อยหกคนต้องมิตีเห็นพ้อง (concurrence)

นอกจากนี้ในมาตรา ๑๒ ของรัฐบัญญัติวิทยาศาสตร์ ค.ศ. ๑๙๕๘ (Science Act of 1958) นี้ยังกำหนดให้มีการจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (the National Institute of Science and Technology) โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่สำคัญคือการนำนโยบายและแผนต่าง ๆ ของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และดำเนินโครงการวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเมินผล ปรับปรุง และดำเนินมาตรการอื่น ๆ เพื่อให้การวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีบรรลุผลตามเป้าประสงค์และกรอบนโยบายที่คณะกรรมการ ฯ กำหนด^{๓๘๗}

มาตรา ๑๖ กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพลังงานปรมาณูแห่งชาติ (the Philippine Atomic Energy Commission) โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติ

^{๓๘๗} มาตรา ๑๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๒๐๖๗.

(National Science Development Board) มีหน้าที่จัดตั้ง ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันการวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานปรมาณู ออกกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมดูแลบุคลากร ออกใบอนุญาตการใช้เครื่องมือที่มีกัมมันตภาพรังสี รวมทั้งให้ความรู้ด้านพลังงานปรมาณูกับประชาชน นอกจากนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ประธานและรองประธานกรรมการของ คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติและคณะกรรมการพลังงานปรมาณูแห่งชาติจะไม่สามารถไปยุ่งเกี่ยวกับกิจการของภาคเอกชนไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อม และห้ามรับผลประโยชน์ทางการเงินใด ๆ จากสัญญาของรัฐ (มาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๓ และ ๒๔ กำหนดให้เงินหรือประโยชน์ใด ๆ ที่มอบหรือบริจาคให้กับคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติ หรือมูลนิธิ หรือโครงการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการ เพื่อจุดประสงค์ในช่วยเหลือวงการวิจัยและวิทยาศาสตร์ จะได้รับการยกเว้นภาษี (tax-exempt) โดยผู้มอบหรือผู้บริจาคสามารถนำไปหักภาษีเพื่อทำเรื่องขอคืนภาษีได้ อย่างไรก็ตาม หากผู้ใดพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีโดยการใช้จ่ายช่องทางตามมาตรา ๒๓ และ ๒๔ จะถูกลงโทษปรับไม่เกินหกพันเปโซ หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ตามมาตรา ๒๕

อนึ่ง เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ประธานาธิบดี คอราซอน อาคิโน (Corazon C. Aquino) ได้ลงนามในคำสั่งฝ่ายบริหารที่ ๑๒๘ ค.ศ. ๑๙๘๗ (Executive Order No. 128 s. 1987) หรืออีกชื่อหนึ่งคือ รัฐบัญญัติปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรของหน่วยงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (the Reorganization Act of the National Science and Technology Authority) เพื่อยกระดับสถานะของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (National Science Development Board) ให้เป็นกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Department of Science and Technology: DOST) เพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศได้มากยิ่งขึ้น โดยมาตรา ๕ ของคำสั่งฝ่ายบริหารที่ ๑๒๘ นี้ กำหนดให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีหน้าที่ในการนำนโยบายของรัฐเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปปฏิบัติให้เกิดผล ส่งเสริม สนับสนุน ให้การช่วยเหลือการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สำคัญของประเทศ และทำให้งานวิจัยเหล่านั้นเกิดประโยชน์กับผู้ใช้อย่างปลายทาง (end-user) รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับประชาชนทั่วไปในวงกว้าง นอกจากนี้ในมาตรา ๑๓ ยังกำหนดให้มีคณะวางแผนประจำด้านต่าง ๆ (Sectoral Planning Councils) เช่น คณะกรรมการด้านอุตสาหกรรมและด้านพลังงาน คณะกรรมการด้านสุขภาพ คณะกรรมการด้านการเกษตรและป่าไม้ คณะกรรมการด้านทะเลและอุทกศาสตร์ เพื่อรับผิดชอบ จัดทำ

แผนยุทธศาสตร์ นโยบาย โครงการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ในด้านที่ตนรับผิดชอบ โดยประธานของคณะกรรมการในแต่ละภาคส่วนก็คือรัฐมนตรีว่าการ (minister) ของกระทรวงอื่น ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม กระทรวงการขนส่งและคมนาคม กระทรวงเกษตรและอาหาร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

ในมาตรา ๑๙ ยังกำหนดให้มีการจัดตั้งสถาบันทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในหลายแขนง เช่น สถาบันพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันวิจัยนิวเคลียร์แห่งชาติ สถาบันวิจัยอาหารและโภชนาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากป่า สถาบันวิจัยสิ่งทอแห่งชาติ สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ เพื่อทำการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งทำให้งานวิจัยนั้นเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ปลายทาง

สิทธิส่วนบุคคลในการติดต่อสื่อสาร

รัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๘๗ ข้อ ๓ มาตรา ๓ (๑) กล่าวถึง การห้ามละเมิดความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร เว้นแต่จะมาจากคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของศาล หรือเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะหรืออย่างอื่นตามกฎหมายจะกำหนด^{๓๘๘} จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญข้อ ๓ ซึ่งครอบคลุมถึงสิทธิ เสรีภาพของประชาชนฟิลิปปินส์ทุกคน (bill of rights) จะเห็นได้ว่าความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารถือเป็นสิทธิที่จะต้องได้รับการเคารพอย่างสูง จึงถูกนำมาบัญญัติไว้ในหมวดนี้

รัฐบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕) (Data Privacy Act of 2012)

นาย เอดกาโด แองกาลา (Edgardo Angara) สมาชิกวุฒิสภา ผู้ซึ่งมีส่วนสำคัญในการผลักดันกฎหมายฉบับนี้ ได้กล่าวว่า “กฎหมายนี้จะกำหนดกรอบและคุ้มครองการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเสรี ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงทำให้การใช้อินเทอร์เน็ตมีความปลอดภัยควบคู่ไปด้วย”^{๓๘๙} โดยกฎหมายนี้ได้รับการ

^{๓๘๘} 1987 Philippines Constitution, Article III, Section 3(1), “The privacy of communication and correspondence shall be inviolable except upon lawful order of the court, or when public safety or order requires otherwise as prescribed by law.”

^{๓๘๙} Henry Schumacher (2015). The Data Privacy Law: Badly needed to protect the IT/ BPM / KPM sector, สืบค้นได้ที่ <https://europebeat.wordpress.com/2015/07/03/the-data-privacy-law-badly-needed-to-protect-the-it-bpm-kpm-sector/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๒).

เรียบเรียงภายหลังจากที่สภาและกรรมาธิการยุโรป (the European Parliament and Council) มีการออกข้อบัญญัติ หรือ Directive ที่ 95/46/EC^{๓๕๐} และ องค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) มีการวางกรอบมาตรฐานของข้อมูลส่วนบุคคล (APEC Privacy Framework)^{๓๕๑} เป็นบรรทัดฐานสากลในด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายป้องกันข้อมูลนี้ยังถือเป็นแม่บทสำคัญของกฎหมายที่เป็นกฎเกณฑ์หลักที่คุ้มครองการลงทุนในฟิลิปปินส์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสารสนเทศโดยการจ้างบุคคลภายนอก (outsourcing) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักลงทุนที่เป็นห่วงในเรื่องของการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลอีกด้วย

รัฐบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕)^{๓๕๒} (Data Privacy Act of 2012) หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓ กำหนดให้รัฐจะต้องคุ้มครองสิทธิในการสื่อสารและสิทธิในความเป็นส่วนตัวอันเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และในขณะเดียวกันรัฐก็ต้องมั่นใจว่าข้อมูลต่าง ๆ จะยังคงได้รับการถ่ายทอดและส่งผ่านอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดการพัฒนาและความก้าวหน้าอีกด้วย รัฐจะต้องตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารที่มีต่อการพัฒนาประเทศ และรัฐจะต้องทำให้ประชาชนมั่นใจได้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลในระบบการสื่อสารต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนจะได้รับการคุ้มครองและรักษาให้ปลอดภัย^{๓๕๓}

นอกจากนี้เพื่อให้มีการนำกฎหมายไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ มาตรา ๗ ของกฎหมายฉบับนี้จึงกำหนดให้รัฐจัดตั้ง **คณะกรรมการความเป็นส่วนตัวแห่งชาติ** (National Privacy Commission) ขึ้นเพื่อดูแล และบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ตลอดจนมีหน้าที่ตรวจสอบและเฝ้าระวัง เสนอ แก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย

^{๓๕๐} European Union, Directive No. 95/46/EC, สืบค้นได้ที่ <http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=13580> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๕๑} Asia-Pacific Economic Cooperation, APEC Privacy Framework (2005), สืบค้นได้ที่ https://www.apec.org/media/APEC/Publications/2005/12/APEC-Privacy-Framework/05_ecsg_privacyframewk.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒). โดยมีการปรับปรุงล่าสุดเมื่อ ปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) โปรดดู Asia-Pacific Economic Cooperation, APEC Privacy Framework (2015), สืบค้นได้ที่ (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒). [https://www.apec.org/Publications/2017/08/APEC-Privacy-Framework-\(2015\)](https://www.apec.org/Publications/2017/08/APEC-Privacy-Framework-(2015)).

^{๓๕๒} Data Privacy Act of 2012 (Republic Act 10173), สืบค้นได้ที่ <https://privacy.gov.ph/data-privacy-act/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๓๕๓} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓.

ที่จำเป็นในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รับเรื่องร้องเรียน ให้ความช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและนอกประเทศในด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในเรื่องการคุ้มครองข้อมูล^{๓๑๕}

ทั้งนี้ คณะกรรมการประกอบไปด้วย ประธานกรรมการความเป็นส่วนตัว (Privacy Commissioner) ๑ คน และรองกรรมการความเป็นส่วนตัว (Deputy Privacy Commissioner) จำนวน ๒ คน ดูแลด้านระบบประมวลผลข้อมูล (Data Processing Systems) ๑ คน และดูแลด้านนโยบายและการวางแผน ๑ คน ซึ่งทั้งหมดล้วนได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี และสามารถได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งได้อีกหนึ่งสมัย^{๓๑๕} นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้กรรมการและรองกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ไม่ต้องรับผิดชอบแพ่งในการกระทำที่ตนได้กระทำลงไปโดยสุจริต อันเป็นไปเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ อย่างไรก็ดี กรรมการผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบหากจงใจหรือประมาทกระทำการ อันขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อศีลธรรมอันดี ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และขัดต่อจารีตประเพณีอันดีงาม แม้ว่า กรรมการผู้นั้นจะได้กระทำภายใต้คำสั่งหรือคำแนะนำของผู้บังคับบัญชาก็ตาม แต่หากในกรณีที่กรรมการผู้นั้นถูกฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลอันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ถ้าการปฏิบัติหน้าที่นั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว กรรมการผู้นั้นสามารถเรียกค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีจากคณะกรรมการได้ตามสมควร^{๓๑๖}

ภายใต้รัฐบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. ๒๐๑๒ ข้อมูลส่วนบุคคล (personal information) หมายถึง ข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้ ไม่ว่าจะในรูปแบบที่สามารถจับต้องได้หรือไม่ก็ตาม ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ถือครองข้อมูลเหล่านั้นสามารถระบุตัวตนของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ หรือเมื่อนำไปรวมกับข้อมูลอื่นแล้วสามารถระบุตัวตนของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้อย่างชัดเจน^{๓๑๗} นอกจากนี้ยังมีการให้นิยามข้อมูลส่วนบุคคลพิเศษ (privileged information) ว่า หมายถึงข้อมูลในทุกรูปแบบที่ก่อให้เกิดการสื่อสารแบบพิเศษ (privileged communication) ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการพิจารณาคดีในศาล (the Rules of Court) หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง^{๓๑๘}

รัฐบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. ๒๐๑๒ (Data Privacy Act of 2012) ยังได้กำหนดให้ข้อมูล

^{๓๑๕} มาตรา ๗ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓.

^{๓๑๕} มาตรา ๙ วรรค ๑ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓.

^{๓๑๖} มาตรา ๙ วรรค ๔ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓.

^{๓๑๗} มาตรา ๓(g) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓.

^{๓๑๘} มาตรา ๓(k) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓.

เหล่านี้ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (sensitive personal information) ได้แก่

- (๑) ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ ที่มาแห่งชาติพันธุ์ สถานะสมรส อายุ สืบเชื้อสาย และศาสนา หรือ ความเกี่ยวพันทางการเมืองของบุคคลนั้น
- (๒) ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ การศึกษา พันธุกรรม รสนิยมทางเพศ การดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดหรือข้อกล่าวหาต่อบุคคลหรือการยุติกระบวนการนั้น หรือโทษจำคุกที่ศาลลงโทษในกระบวนการดังกล่าว
- (๓) ข้อมูลที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐให้แก่บุคคลโดยเฉพาะ ซึ่งรวมถึง เลขประกันสังคม ใบรับรองแพทย์ ใบอนุญาตหรือการปฏิเสธการออกใบอนุญาต การถูกระงับหรือเพิกถอนใบอนุญาต และการขอคืนภาษี
- (๔) ข้อมูลที่ถูกระบุให้เป็นความลับโดยคำสั่งฝ่ายบริหาร หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (Congress)^{๓๙๙}

โดยรัฐบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. ๒๐๑๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บและประมวลผล (processing) ข้อมูลเหล่านี้^{๔๐๐} เช่น ความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนจะนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลผล และจะต้องประมวลผลข้อมูลเหล่านั้นเพียงเท่าที่จำเป็นตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในสัญญาหรือหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น โดยต้องเก็บข้อมูลในรูปแบบที่สามารถระบุตัวเจ้าของข้อมูลได้ไม่นานเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการเก็บและประมวลผลข้อมูลนั้น ๆ ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกเก็บรวบรวมเพื่อวัตถุประสงค์อื่นอาจถูกนำไปประมวลผลใช้ในทางประวัติศาสตร์ สถิติ หรือวิทยาศาสตร์เท่านั้น^{๔๐๑} โดยรัฐบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. ๒๐๑๒ กำหนดโทษของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาตคือระวางจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปีและปรับตั้งแต่ห้าแสนเปโซถึงสองล้านเปโซ และสำหรับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนโดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงหกปีและปรับตั้งแต่ห้าแสนเปโซถึงสี่ล้านเปโซ^{๔๐๒}

^{๓๙๙} มาตรา ๓(1) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓.

^{๔๐๐} การประมวลผล (processing) หมายถึง การกระทำใด ๆ หรือกลุ่มของการกระทำใด ๆ ที่กระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะการเก็บรวบรวม การบันทึก การจัดเก็บ การปรับปรุงหรือดัดแปลง การกู้คืน การปรึกษา การรวมให้เป็นขึ้นเดียว การขัดขวาง การลบ หรือการทำลายข้อมูล โปรดดู มาตรา ๓ (j) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓, "Processing refers to any operation or any set of operations performed upon personal information including, but not limited to, the collection, recording, organization, storage, updating or modification, retrieval, consultation, use, consolidation, blocking, erasure or destruction of data."

^{๔๐๑} มาตรา ๑๑-๑๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓.

^{๔๐๒} มาตรา ๒๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๓.

การนำกฎหมายไปใช้ในทางปฏิบัติ (Implementation)

แม้ว่าตัวรัฐธรรมนูญข้อมูลส่วนบุคคลนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการความเป็นส่วนตัวเป็นส่วนขึ้นเพื่อบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการดังกล่าวขึ้นแต่อย่างใด จนกระทั่งเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประธานาธิบดีอาคีโน (Benigno Aquino III) ได้รับคำตักเตือนจากหอการค้าร่วมระหว่างประเทศ (Joint Foreign Chambers :JFC) ว่าให้รัฐบาลรีบจัดตั้งคณะกรรมการความเป็นส่วนตัวแห่งชาติ (the National Privacy Commission) เพื่อนำรัฐธรรมนูญข้อมูลส่วนบุคคลนี้ไปบังคับใช้ เพราะถือเป็นสิ่งสำคัญในการเติบโตของธุรกิจในการจัดการกระบวนการธุรกิจด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology-business process management: IT-BPM) มิเช่นนั้น รัฐบัญญัติดังกล่าวก็จะเป็นเพียงเศษกระดาษ^{๔๐๓}

จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ประธานาธิบดีอาคีโนจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการความเป็นส่วนตัวแห่งชาติอย่างเป็นทางการ และในเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ทางคณะกรรมการจึงได้ออกกฎระเบียบว่าด้วยการนำรัฐธรรมนูญหมายเลข ๑๐๑๗๓ ซึ่งเรียกว่า รัฐบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. ๒๐๑๒ ไปปฏิบัติ^{๔๐๔} (Implementing Rules and Regulations of Republic Act No.10173, known as the Data Privacy Act of 2012) เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

๓.๕ กฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพของระบบราชการ

รัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๘๗ ข้อ ๑๑^{๔๐๕} ได้วางหลักการในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ไว้ในมาตรา ๑ ว่า งานราชการนั้นถือเป็นความไว้วางใจของประชาชน (public trust) เจ้าหน้าที่รัฐและพนักงานของรัฐ จะต้องปฏิบัติตัวให้เป็นที่ไว้วางใจของประชาชนเสมอ (at all times, be accountable to the people) และจะต้องให้บริการประชาชนด้วยความรับผิดชอบสูงสุด ด้วยเกียรติ ความซื่อสัตย์ ความภาคี

^{๔๐๓} Philstar Global, JFC laments non-implementation of Data Privacy Act, สืบค้นได้ที่ <https://www.philstar.com/business/2015/08/30/1494041/jfc-laments-non-implementation-data-privacy-act> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๔๐๔} Republic of the Philippines, National Privacy Commission, สืบค้นได้ที่ <https://privacy.gov.ph/wp-content/uploads/2016/07/IRR-Version-072716.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒).

^{๔๐๕} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐), สืบค้นได้ที่ <https://www.lawphil.net/consti/cons1987.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

และมีประสิทธิภาพ และจะต้องปฏิบัติตนด้วยความรักชาติและยุติธรรม อีกทั้งยังคงต้องมีความอ่อนน้อม ถ่อมตนและพอประมาณในการดำรงชีพด้วย”^{๔๐๖}

ระบบบริหารราชการของฟิลิปปินส์

ระบบราชการของฟิลิปปินส์มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองอันเกิดจากการผสมผสานระหว่าง อิทธิพลทางการเมืองการปกครองจากเจ้าอาณานิคมสเปนและสหรัฐอเมริกา เนื่องจากช่วงก่อนการเข้ามา ของสเปนนั้น ฟิลิปปินส์มีลักษณะเป็นสังคมชนเผ่า อาศัยอยู่กันอย่างเป็นอิสระต่อกันเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ เรียกว่า บารังไก (Barangay) ไม่มีความสลับซับซ้อน ตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่ ๑ โดยสามารถแบ่ง รูปแบบของระบบราชการของฟิลิปปินส์ โดยเริ่มตั้งแต่เมื่อสเปนเข้ามาปกครองฟิลิปปินส์ออกเป็นช่วง ๆ ได้ ดังนี้

ช่วงอาณานิคมของสเปน (พ.ศ. ๒๐๖๔- ๒๔๔๑)

เมื่อสเปนเข้ามามีอำนาจ ชนชั้นการปกครองในระบบชนเผ่าที่เคยมีอยู่แต่เดิมก็ได้รับการจัดสรร ใหม่ โดยสเปนได้กำหนดให้มีชนชั้นปกครองที่เรียกว่า “พรินซิพาลเลีย” (principalia) ซึ่งประกอบด้วยผู้นำ บารังไกเดิมและผู้ปกครองที่สเปนมอบอำนาจให้ ถือเป็นชนชั้นสูงสุดที่สเปนกำหนดให้มีสิทธิในทาง การเมือง และสามารถทำงานในหน่วยงานการปกครองได้ ส่วนบารังไกก็ถูกกลายสภาพเป็นหน่วยการ ปกครองท้องถิ่นระดับเล็กที่สุด มีจำนวนครัวเรือนไม่เกิน ๕๐ ครัวเรือน มีผู้ปกครองที่เรียกว่า คาเบซา (cabeza) คอยทำหน้าที่เก็บภาษีส่งให้รัฐบาลสเปน^{๔๐๗}

นอกจากนี้ ในยุคนี้ยังเป็นยุคที่เกิดชนชั้นกลางขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วย พ่อค้า เจ้าของที่ดิน และลูกครึ่ง เนื่องจากสเปนห้ามไม่ให้ชาวต่างชาติครอบครองที่ดิน ทำให้ชาวสเปนหันไป สมรสกับชาวพื้นเมืองที่มีฐานะหรือเป็นเจ้าของที่ดิน (landlord) ซึ่งกลุ่มชนชั้นกลางนี้จะเป็นกำลังสำคัญใน การปฏิรูประบบราชการของฟิลิปปินส์ในยุคต่อมาเนื่องจากเป็นกลุ่มคนมีฐานะที่มีโอกาสไปศึกษาและใช้ชีวิต

^{๔๐๖} ข้อ ๑๑ มาตรา ๑ ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐).

^{๔๐๗} วิทยาลัยพัฒนการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, ระบบการปกครองท้องถิ่นประเทศสมาชิกประชาคม อาเซียน สาธารณรัฐฟิลิปปินส์, หน้า ๒๘-๒๙, สืบค้นได้ที่ <https://hengwelcome5000.files.wordpress.com/2014/07/142-e0b89fe0b8b4e0b8a5e0b8b4e0b89be0b89be0b8b4e0b899.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ในต่างประเทศ เมื่อกลับมาฟิลิปปินส์จึงรับไม่ได้กับความเหลื่อมล้ำต่ำสูงและการทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศของตน^{๔๐๘}

ช่วงภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ. ๒๔๔๑-๒๔๘๙)

การเข้ามาของสหรัฐอเมริกาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมฟิลิปปินส์ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเมืองการปกครอง โดยสหรัฐอเมริกามีนโยบายให้อิสระและเสรีภาพแก่ชาวฟิลิปปินส์มากขึ้น วางระบบการศึกษาสมัยใหม่ สนับสนุนอุตสาหกรรมโดยจัดตั้งบริษัทร่วมทุนระหว่างฟิลิปปินส์และสหรัฐอเมริกา อีกทั้งยังให้สิทธิพิเศษทางภาษีกับสินค้าฟิลิปปินส์ที่ส่งเข้าไปขายในสหรัฐ และกับสินค้าสหรัฐอเมริกาที่ส่งมาขายในฟิลิปปินส์ เพื่อสร้างรายได้เข้าประเทศ^{๔๐๙} ทั้งนี้ก็เพื่อเพื่อชักจูงให้นำนาวให้ชาวฟิลิปปินส์มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าอาณานิคมใหม่อย่างสหรัฐอเมริกา และมีการให้ความสำคัญกับผู้ที่ด้อยกว่าในทางสังคม เช่น ผู้ใช้แรงงาน เด็ก สตรี และคนพิการโดยจัดให้มีระบบสวัสดิการรองรับคนกลุ่มดังกล่าว^{๔๑๐}

นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังได้วางรากฐานระบบราชการของฟิลิปปินส์ (civil service) โดยประกาศใช้กฎหมายแห่งรัฐหมายเลข ๕ (Public Law No. 5: An Act for the Establishment and Maintenance of Our Efficient and Honest Civil Service in the Philippine Island or Civil Service Act 1900) ในปี พ.ศ. ๒๔๔๓ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Board) ขึ้นเป็นครั้งแรก (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น กรมข้าราชการพลเรือน หรือ Civil Service Bureau) เพื่อสร้างระบบของการเป็นข้าราชการมืออาชีพ (professionalism) ปลูกฝังวัฒนธรรมการบริหารปกครอง (administrative culture) และเพื่อปกป้องและคุ้มครองระบอบคุณธรรม (meritocracy) มีหน้าที่หลักในการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารราชการแผ่นดินและสร้างมาตรฐานของการแต่งตั้งข้าราชการในตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ^{๔๑๑}

^{๔๐๘} สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ระบบบริหารราชการของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์, หน้า ๕๔-๕๕, สืบค้นได้ที่ <http://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/philippines.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๐๙} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๔๐๗, หน้า ๒๙.

^{๔๑๐} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๔๐๘, หน้า ๕๖.

^{๔๑๑} Corazon Alma et.al, Reform in the Civil Service: The Philippine Experience, หน้า ๒, สืบค้นได้ที่ <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN007437.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

การนำแนวคิดของสหรัฐอเมริกามาใช้

ฟิลิปปินส์ได้รับอิทธิพลสำคัญ ๆ ในการวางหลักการเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและการดำเนินระบบราชการมาจากสหรัฐอเมริกา สาเหตุหลัก ๆ นั้นเนื่องจากที่ประเทศได้ถูกปกครองโดยสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๔๑ จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๙ (ถูกประเทศญี่ปุ่นเข้ามายึดครองสั้น ๆ ในช่วงสงครามระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๘๘) รัฐธรรมนูญหลักฉบับ พ.ศ. ๒๔๗๘ นั้นเรียกได้ว่าถูกคัดลอกมาจากรัฐธรรมนูญรวมไปถึงบัญญัติว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองของสหรัฐอเมริกาเลยทีเดียว ต่อมาเมื่อมีการร่างประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ซึ่งก็เช่นเดียวกันคือมีการนำรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๙๓๕ (พ.ศ. ๒๔๗๘) และ รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๙๗๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖) มาเป็นพื้นฐานในการแก้ไข ซึ่งหลักการที่สำคัญมีดังนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐย่อมได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจแห่งรัฐธรรมนูญ หรือโดยอำนาจของหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่ได้รับมอบหมายอำนาจในการจัดตั้ง

(๒) หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการใช้อำนาจอธิปไตยบางส่วนเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(๓) อำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือถูกกำหนดโดยฝ่ายนิติบัญญัติ (legislative authority)

(๔) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเป็นไปอย่างอิสระไม่ขึ้นกับอำนาจอื่นใด นอกเหนือจากกฎหมาย เว้นแต่ผู้ปฏิบัติจะเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ลำดับรอง (subordinate officer) ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขององค์กรหรือเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเหนือกว่า (superior officer or body)

(๕) หน่วยงานของรัฐต้องตั้งขึ้นในลักษณะถาวร มิใช่ตั้งขึ้นชั่วคราวหรือระยะสั้น^{๔๑๒}

ช่วงได้รับอิสรภาพและเอกราช (พ.ศ. ๒๔๘๙- ปัจจุบัน)

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงพร้อม ๆ กับที่ฟิลิปปินส์ได้รับเอกราชเต็มใบจากสหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์ได้บังคับใช้รัฐธรรมนูญหมายเลข ๒๒๖๐ หรือมีชื่อเรียกว่ากฎหมายว่าด้วยระบบราชการแผ่นดิน (Civil Service Law) ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่หลอมรวมระบบราชการ (bureaucracy) ของฟิลิปปินส์ไว้ทั้งหมด โดยกฎหมายฉบับนี้ได้เข้ามาแทนที่

^{๔๑๒} Hector S. De Leon and Hector M. De Leon Jr. (2000), *The Law on Public Officers and Election Law*, p. 9, and *State v. Taylor*, 144 N.W. 2d. 289.

กฎหมายแห่งรัฐหมายเลข ๕ (Public Law No. 5) และแทนที่คำสั่งในทางการบริการปกครอง (administrative orders) ต่าง ๆ ที่อยู่อย่างกระจัดกระจาย อันเกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลากรของรัฐ ซึ่งมีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๓ และรัฐบัญญัติฉบับดังกล่าวยังเปลี่ยนสถานะของสำนักงานข้าราชการพลเรือน (Civil Service Bureau) ไปเป็นคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commission: CSC) โดยมีสถานะเทียบเท่ากระทรวง (department)^{๔๐๓}

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระบบราชการของฟิลิปปินส์เกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อรัฐบาลได้ประกาศใช้กฎหมาย“แผนการปฏิรูปองค์กรแบบหลอมรวม” (Integrated Reorganization Plan) ซึ่งมีประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบราชการ อันได้แก่การปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการในสำนักงานประธานาธิบดีให้มีความกระชับ โดยมีการยุบหน่วยงานบางหน่วยงานในสังกัดสำนักงานประธานาธิบดี และกำหนดว่าหน่วยงานที่จะอยู่ในสังกัดสำนักงานประธานาธิบดีได้นั้นจะต้องเป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ประธานาธิบดีในเรื่องสำคัญ ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ หรือด้านอำนวยการแก่ผู้บริหารโดยตรง เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนราชการ และเป็นหน่วยงานที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดเท่านั้น โดยหากหน่วยงานใดไม่มีคุณสมบัติดังที่กล่าวมานี้ก็ต้องถูกยุบไป

นอกจากนี้ในแผนดังกล่าวยังมีการวางรูปแบบการบริหารส่วนราชการของหน่วยงานในระดับกระทรวง โดยกำหนดให้แต่ละกระทรวงมี ๔ ส่วนที่ทำหน้าที่อำนวยการและวิชาการ ซึ่งประกอบไปด้วย ส่วนวางแผน (Planning Service) ส่วนการคลังและการจัดการ (Financial and Management Service) ส่วนงานบริหาร (Administrative Service) ส่วนงานเทคนิค (Technical Service)^{๔๐๔}

ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ของรัฐของฟิลิปปินส์ (civil service) แบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทโดยอาชีพ (career service) และประเภทชั่วคราว (non-career service) สำหรับประเภทโดยอาชีพนั้นจะขึ้นสู่ตำแหน่งและเติบโตในสายงานด้วยระบบคุณธรรมและความเหมาะสม (merit and fitness) ใช้ระบบการสอบแข่งขัน (competitive examination) มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ และมีความมั่นคงในอาชีพการงาน (security of tenure) ซึ่งตำแหน่งงานของเจ้าหน้าที่รัฐประเภทโดยอาชีพนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นตำแหน่งที่ต้องมีการสอบและผ่านเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติต่าง ๆ เป็นตำแหน่งงาน

^{๔๐๓} อังแล้ว เริงอรุณที่ ๔๑๑, หน้า ๒.

^{๔๐๔} อังแล้ว เริงอรุณที่ ๔๐๘, หน้า ๕๘-๕๙.

เฉพาะทางที่ต้องใช้ความรู้หรือเทคนิคขั้นสูง รวมไปถึงตำแหน่งบริหาร (Career Executive Service) ซึ่งเป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่รัฐโดยอาชีพที่ต้องได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี นอกจากนี้ตำแหน่งของนายทหารชั้นสัญญาบัตรในเหล่าทัพ (Commissioned officers) และทหารชั้นประทวน (enlisted men of the Armed Forces of the Philippines) ก็ถูกจัดให้อยู่ในประเภทโดยอาชีพนี้ด้วย แต่จะมีระบบคุณธรรมที่แยกออกไป สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐประเภทโดยอาชีพนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นสามระดับ^{๔๐๕}

ระดับหนึ่ง (first level) เป็นตำแหน่งทางด้านศาสนา (clerical) การค้า (trades) งานฝีมือ (crafts) และผู้ดูแลทรัพย์สินหรือสถานที่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่ไม่ใช่วิชาชีพ กึ่งวิชาชีพ ซึ่งไม่ต้องอาศัยความสามารถในการบริหาร (non-supervisory capacity) หรืออาศัยความสามารถในการบริหารที่ต้องศึกษาในระดับวิทยาลัยน้อยกว่าสี่ปี^{๔๐๖}

ระดับสอง (second level) เป็นตำแหน่งทางด้านวิชาชีพ (professional) เทคนิค (technical) หรือวิชาการ (scientific) ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิชาชีพ เทคนิค หรือวิชาการ ซึ่งไม่ต้องอาศัยความสามารถในการบริหาร (non-supervisory capacity) หรืออาศัยความสามารถในการบริหารที่ต้องทำงานในวิทยาลัยมาไม่น้อยกว่าสี่ปี ไปจนถึงระดับหัวหน้าแผนก^{๔๐๗}

ระดับสาม (third level) เป็นตำแหน่งหน้าที่ในระดับบริหาร^{๔๐๘}

ส่วนตำแหน่งประเภทชั่วคราว (non-career service) นั้นตรงกันข้ามกับประเภทโดยอาชีพ ซึ่งมีลักษณะสำคัญสองประการ คือ (๑) การเข้าสู่ตำแหน่งไม่ได้อาศัยระบบคุณธรรมหรือความเหมาะสม หรือการทดสอบตามปกติ และ (๒) มีระยะเวลาการทำงานที่จำกัดตามกฎหมาย (limited tenure)

^{๔๐๕} มาตรา ๘, บทที่ ๒, คำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๒๙๒ (Section 8, Chapter 2 of Executive Order No. 292), สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/1987/07/25/executive-order-no-292-book-vtitle-isubtitle-achapter-2-coverage-of-the-civil-service/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๐๖} first level-- clerical, trades, crafts and custodial service positions, which involve non-professional or sub-professional work in a non-supervisory or supervisory capacity requiring less than four years of collegiate studies;

^{๔๐๗} second level-- professional, technical and scientific positions involving professional, technical or scientific work in a non-supervisory or supervisory capacity requiring at least four years of college work up to Division Chief level;

^{๔๐๘} third level-- positions in the Career Executive Service.

โดยตำแหน่งประเภทชั่วคราวจะรวมถึง

- ผู้ดำรงตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง (elective officials) และบุคลากรในสังกัดหรือเจ้าหน้าที่รักษาความลับ (confidential staff)^{๔๑๙}
- รัฐมนตรีและผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ในคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามความพึงพอใจของประธานาธิบดี (at the pleasure of the President)
- ประธานกรรมการและสมาชิกของคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ดำรงตำแหน่งตามวาระและบุคลากรในสังกัดหรือเจ้าหน้าที่รักษาความลับ
- เจ้าหน้าที่ตามสัญญาจ้าง (contractual personnel) หรือผู้ที่ทำงานภายใต้สัญญาจ้างพิเศษกับรัฐบาลเพื่อกิจการงานใดงานหนึ่ง ซึ่งต้องใช้ทักษะพิเศษหรือทักษะทางเทคนิคที่ไม่สามารถหาได้ในหน่วยงานที่ทำสัญญาจ้าง ซึ่งกิจการงานนั้นจะต้องแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่แน่นอน แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี และเจ้าหน้าที่นั้นจะต้องทำกิจการงานนั้นภายใต้ความรับผิดชอบของตน โดยมีการควบคุมและกำกับดูแลเพียงเล็กน้อยจากหน่วยงานที่ทำสัญญาจ้าง และ
- เจ้าหน้าที่เฉพาะกิจและเจ้าหน้าที่ชั่วคราว (emergency and seasonal personnel)^{๔๒๐}

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commission: CSC)

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเดิมมีสถานะเทียบเท่ากระทรวง (department) โดยเป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒๖๐ ฉบับแก้ไข (Republic Act No. 2260 as amended) และได้รับการยกสถานะเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญโดยรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๙๗๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖) และถูกปฏิรูปองค์กรอีกครั้งโดยคำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๑๘๑ (Presidential Decree No. 181) ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้รับการปฏิรูปองค์กรอีกครั้งโดยผลของคำสั่งฝ่ายบริหาร

^{๔๑๙} หมายถึงเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการมอบหมายให้ดูแลรักษาความลับที่ละเอียดอ่อน หรือมีหน้าที่ดูแลรักษา คุ่มครองทรัพย์สินของนายจ้าง *โปรดดู* San Miguel Foods, Incorporated v.s. San Miguel Corporation Supervisors and Exempt Union, G.R. No. 146206 สืบค้นได้ที่ <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2011/august2011/146206.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๒๐} อ้างแล้ว เชนอรรถที่ ๔๑๑, หน้า ๓. เช่น เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ซ่อมถนนตามสัญญาจ้าง ที่รัฐทำกับเอกชน เป็นต้น

หมายเลข ๑๘๑ (Executive Order no. 181) ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๖ (พ.ศ. ๒๕๒๙)^{๔๒๑}
ปัจจุบันคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นองค์กฤษฎีตามรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗
(พ.ศ. ๒๕๓๐)^{๔๒๒} และประมวลกฎหมายปกครอง ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) หรือคำสั่งฝ่ายบริหาร
หมายเลข ๒๙๒ (Executive Order 292)

รัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนประกอบไปด้วยประธานกรรมการ
หนึ่งคน และกรรมการอีกสองคนซึ่งมีสัญชาติฟิลิปปินส์โดยกำเนิด และมีอายุไม่น้อยกว่าสามสิบห้าปี
ณ วันที่ได้รับแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในงานบริหาร
รัฐกิจ (public administration) และต้องไม่เป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งใด ๆ ในการเลือกตั้ง
ครั้งล่าสุดก่อนได้รับการแต่งตั้ง โดยคณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีเพียงสมัยเดียว^{๔๒๓}

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนมีหน้าที่อย่างกว้างขวางและมีความรับผิดชอบในการบริหาร
บุคคลากรของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งมีหน้าที่กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมจริยธรรม
ประสิทธิภาพ ศักดิ์ศรี การตอบสนอง ความก้าวหน้า ความมีมารยาท ในการบริหารราชการแผ่นดิน
(civil service) และยังมีหน้าที่ผูกพัน (mandate) ในอันที่จะต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบ
คุณธรรมและการให้รางวัล (merit and rewards system) บุรณาการองค์ความรู้ของการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์เข้าด้วยกันในทุกระดับ และมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมของการบริหารจัดการที่นำไปสู่
ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (public accountability)^{๔๒๔}

ภายใต้ประมวลกฎหมายปกครองหรือคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๒๙๒ มาตรา ๑๒
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนมีภาระหน้าที่ (mandate) ดังต่อไปนี้^{๔๒๕}

^{๔๒๑} Republic of the Philippines Civil Service Commission, Mandate, สืบค้นได้ที่ <http://www.csc.gov.ph/2014-02-20-02-22-48/2014-02-20-02-29-25.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๒๒} ข้อ ๙ (A) มาตรา ๑ และ (B) ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐).

^{๔๒๓} ข้อ ๙ (B) มาตรา ๑(๒) ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐).

^{๔๒๔} Corazon Alma et.al, Reform in the Civil Service: The Philippine Experience, หน้า ๔, สืบค้นได้ที่ <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN007437.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๒๕} เรื่องเดียวกัน หน้า ๔.

- กำหนดนโยบาย มาตรฐาน และแนวปฏิบัติสำหรับการบริหารราชการแผ่นดิน และปรับใช้แผนและวิธีการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการบริหารบุคลากรของรัฐให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีความคุ้มค่า
- สร้างนโยบายและกฎระเบียบในการบริหาร ดูแลรักษาและจัดลำดับตำแหน่งงานและค่าตอบแทน และจัดทำเกณฑ์และฐานค่าตอบแทนของข้าราชการในแต่ละชั้นเงินเดือน ประเภท และตำแหน่ง
- ควบคุม ดูแล และประสานงานเกี่ยวกับการจัดสอบต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการ และกำหนดรูปแบบของการสอบ การแต่งตั้ง การรายงานและรูปแบบอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
- กำหนดกรอบ บริหารจัดการและประเมินหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการดูแลรักษาบุคลากรที่มีความสามารถและมีคุณสมบัติที่อยู่ในระบบราชการ
- รับฟังและตัดสินใจที่ดีเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
- ดำเนินการอย่างเหมาะสมในเรื่องที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับบุคลากร
- ตรวจสอบการกระทำของบุคลากรและการทำงานของกระทรวง ทบวง กรม สำนักงาน หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น และองค์กรของรัฐอื่น ๆ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ (Public Office)

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึง บุคคลที่กฎหมายได้ให้สิทธิ อำนาจและหน้าที่ไว้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะกำหนดหนดไว้โดยกฎหมายหรือโดยผู้ที่มอบหมายอำนาจให้ โดยบุคคลนั้นจะมีหน้าที่ใช้อำนาจบางส่วนของรัฐ เพื่อประโยชน์ของสาธารณชน^{๔๒๖}

ส่วนรัฐบัญญัติหมายเลข ๓๐๑๙ (Republic Act No. 3019) หรือกฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตและการฉ้อราษฎร์บังหลวง (Anti -Graft and Corrupt Practices Act 1960) ซึ่งให้คำนิยามเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในมาตรา ๒ (b) ว่าหมายถึง ผู้ที่ถูกเลือกหรือถูกแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เพื่อให้เป็นพนักงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นลักษณะสัญญาหรือลูกจ้างชั่วคราว (permanent or temporary) ในตำแหน่งที่ต้องมีการคัดสรรตามคุณสมบัติ (classified) หรือตำแหน่งที่ไม่ต้องมีการคัดสรร

^{๔๒๖} “The term ‘public office’ is frequently used to refer to the right, authority and duty, created and conferred by law, by which, for a given period either fixed by law or enduring at the pleasure of the creating power, an individual is invested with some portion of the sovereign functions of government, to be exercised by that individual for the benefit of the public.” *ใบรอดดู* Hector De Leon and Hector De Leon Jr. (2000), *The Law on Public Officers and Election Law*, p. 234.

(unclassified) หรือตำแหน่งที่ได้รับการยกเว้น (exempt) ซึ่งได้รับค่าตอบแทนจากรัฐบาล ไม่ว่าจะป็นจำนวนเท่าใด^{๔๒๗}

นอกจากนี้ยังมีความหมายตามรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ข้อ ๑๑ มาตรา ๑ ให้นิยามของเจ้าหน้าที่รัฐ (public office) ว่าเจ้าหน้าที่รัฐคือความไว้วางใจของสาธารณชน (public trust) ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนในการทำหน้าที่อย่างมีเกียรติยศ ศักดิ์ศรีอย่างสูงสุด ด้วยความรักชาติ ความยุติธรรม และพอประมาณ^{๔๒๘}

สิทธิของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิสวัสดิการตามหน่วยงานต้นสังกัด และมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม Hector S. De Leon และ Hector M. De Leon, Jr. ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายของฟิลิปปินส์กล่าวว่า ด้วยลักษณะของความเป็นสาธารณะในหน้าที่ที่จะต้องโปร่งใสและเปิดเผย เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐไม่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองอย่างเดียวกันกับบุคคลธรรมดาทั่วไปจากการถูกวิพากษ์วิจารณ์ต่อสาธารณะในเรื่องของความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่และในเรื่องอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน^{๔๒๙}

ในระบบการให้รางวัลและสิ่งจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ที่มีสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนรวมถึงรางวัลจากการทำงาน โดยรางวัลโบนัสปลายปีนั้นมีเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ และรักษาไว้ซึ่งจริยธรรมสูงสุดในการทำงาน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการรางวัลเพื่อเจ้าหน้าที่และพนักงานดีเด่นของรัฐ (Committee on Awards to Outstanding Public Officials and Employees) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน และประธานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

^{๔๒๗} "Public officer" includes elective and appointive officials and employees, permanent or temporary, whether in the classified or unclassified or exempt service receiving compensation, even nominal, from the government..., สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1960/ra_3019_1960.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๒๘} Public office is a public trust. Public officers and employees must at all times be accountable to the people, serve them with utmost responsibility, integrity, loyalty, and efficiency, act with patriotism and justice, and lead modest lives.

^{๔๒๙} Hector De Leon and Hector De Leon Jr. (2000), *The Law on Public Officers and Election Law*, p. 155.

เป็นประธานคณะกรรมการร่วมกัน และประธานคณะกรรมการตรวจสอบ และเจ้าหน้าที่จากรัฐบาล อีกสองคนที่มาจากการแต่งตั้งของประธานาธิบดี เป็นกรรมการ^{๔๓๐}

คณะกรรมการมีหน้าที่ทบทวนผลการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ตามกำหนด ระยะเวลาอย่างต่อเนื่องในทุกหน่วยงาน และจัดทำระบบการให้รางวัลและสิ่งจูงใจเพื่อที่จะเชิดชู ข้าราชการและพนักงานที่มีความโดดเด่นบนฐานของมาตรฐานที่กำหนด โดยการให้รางวัลนั้น จะพิจารณาจากจำนวนปีที่ทำงาน คุณภาพ และความสม่ำเสมอของการทำงาน สถานะตำแหน่ง ระดับ ของเงินเดือน ความสำเร็จในแต่ละงาน และความเสี่ยงหรือความท้าทายของงาน

รางวัลและสิ่งจูงใจประจำปีอาจทำในรูปของพิธีเชิดชูเกียรติหรืออยู่ในรูปแบบอื่น เช่น การให้การยกย่อง โบนัส การให้ตำแหน่งบริหารในรัฐวิสาหกิจหรือวิสาหกิจของรัฐ ทุนการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ รวมไปถึงการเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือนให้สูงขึ้นให้เหมาะสมกับคุณสมบัติ หรือในกรณีการเลื่อนตำแหน่งถัดไปยังไม่ว่าง ก็ให้กำหนดตำแหน่งดังกล่าวในงบประมาณ ของสำนักงานนั้นในการโยกย้ายครั้งต่อไป โดยให้คณะกรรมการกำหนดกฎของตนเองในการปฏิบัติ หน้าที่

นอกจากนี้ เพื่อที่จะรักษาระดับการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้อยู่ในระดับสูงและมีคุณภาพ ตามที่รัฐบาลมุ่งหวังไว้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องงดเว้นหรือหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางการเมืองบางอย่าง แม้ว่าจะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญก็ตาม หากว่ากิจกรรมเหล่านั้น ไม่สอดคล้องกับสถานะของความเป็นเจ้าหน้าที่รัฐของตน และเพื่อที่จะทำให้การจำกัดสิทธิตาม รัฐธรรมนูญดังกล่าวนั้นถูกต้องชอบธรรม รัฐบาลจะต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุผลว่าการจำกัดสิทธิ ดังกล่าวนั้นจะทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้อย่างไร^{๔๓๑} ซึ่งปัญหาจะอยู่ตรงที่การหาจุดสมดุลระหว่างประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐในฐานะ ประชาชนคนหนึ่ง และประโยชน์ของรัฐ ในฐานะนายจ้าง^{๔๓๒} ทั้งนี้ ภายใต้ประมวลกฎหมายแรงงาน (Labor Code of the Philippines) ข้อ ๒๔๔ กำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐในสถาบันของรัฐและองค์กร

^{๔๓๐} มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓ (Code of Conduct and Ethical Standards for public Officials and Employees), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1989/ra_6713_1989.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒)

^{๔๓๑} อ่างแล้ว เริงบรรณที่ ๔๑๒, หน้า ๑๗๙-๑๘๐.

^{๔๓๒} อ่างแล้ว เริงบรรณที่ ๔๑๒, หน้า ๑๘๐.

รัฐวิสาหกิจมีสิทธิในการจัดตั้งสหภาพแรงงานเพื่อเจรจาต่อรองแบบรวมกลุ่มกับนายจ้างได้ เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย^{๔๓๓}

สิทธิประโยชน์ทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อเพิ่มศักยภาพ

ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิที่จะได้รับทุนการศึกษาสำหรับข้าราชการโดยเฉพาะ โดยทุนนี้จะไม่เปิดให้กับประชาชนทั่วไป เช่น โครงการ Japan's Young Leaders Program (YLP) ซึ่งจะมีให้เฉพาะกับข้าราชการชาวฟิลิปปินส์โดยเฉพาะเท่านั้น โดยความสำคัญของโครงการนี้คือการร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลฟิลิปปินส์และรัฐบาลญี่ปุ่นเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เข้าใจความรู้ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐรุ่นใหม่ที่ต้องการหาประสบการณ์ และเพื่อสนับสนุนผลักดันผู้ที่มีศักยภาพในการเข้ามาเป็นผู้นำประเทศในอนาคต ทั้งในเอเชียและประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เข้าร่วมเข้าใจเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น ก็จะช่วยให้เครือข่ายของผู้นำของชาติมีความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและมีกิจกรรมการวางแผนนโยบายที่ดีขึ้นในหมู่ประเทศในเอเชียและประเทศอื่น ๆ รวมทั้งประเทศญี่ปุ่น^{๔๓๔} โดยผู้สมัครโครงการต้องอยู่ในสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอายุงานอย่างน้อย ๓ ปีขึ้นไป และมีแนวโน้มที่จะก้าวเข้ามาเป็นผู้นำในอนาคต โดยมีหน่วยงานของผู้สมัครเป็นผู้แนะนำ

นอกจากนี้ TESDA (Technical Education and Skills Development Authority) หรือสำนักอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพ ยังทำหน้าที่จัดหาทุนการศึกษาในต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ภายใต้การสนับสนุนขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA) สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความสามารถด้านการจัดการและเทคนิค^{๔๓๕}

^{๔๓๓} Article 244. Right of employees in the public service. Employees of government corporations established under the Corporation Code shall have the right to organize and to bargain collectively with their respective employers. All other employees in the civil service shall have the right to form associations for purposes not contrary to law.

^{๔๓๔} Young Leaders' Program, สืบค้นได้ที่ <http://www.mext.go.jp/en/policy/education/highered/title02/detail02/sdetail02/sdetail02/1374094.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๓๕} Japan International Cooperation Agency, Activities in the Philippines, สืบค้นได้ที่ https://www.jica.go.jp/philippine/english/activities/activity02_03_01.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

และทุนฝึกอบรมด้านเทคนิคของประเทศสิงคโปร์สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐภายใต้โครงการความร่วมมือสิงคโปร์ (Singapore Cooperation Programme)^{๔๓๖} เป็นต้น

อย่างไรก็ดี คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commission: CSC) ยังคงเป็นหน่วยงานหลักที่กำกับดูแล และรับผิดชอบในการจัดหาทุนการศึกษาทั้งในประเทศและในต่างประเทศให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากเป็นหนึ่งในหน้าที่หลักของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในการพัฒนาขีดความสามารถของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐ และภายใต้รัฐธรรมนูญว่าด้วยประมวลมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ (Code of Conduct and Ethical Standards for Public Officials and Employees) หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓ (Republic Act No. 6713) มาตรา ๖ วรรค ๓ ซึ่งกำหนดให้ทุนการศึกษาเป็นเครื่องมือของรัฐอย่างหนึ่งในการให้รางวัลและเป็นแรงจูงใจ (incentives and rewards) ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามผลการดำเนินงานอีกด้วย^{๔๓๗}

ในส่วนรูปแบบของสัญญาทุนการศึกษาระหว่างผู้ได้รับทุนกับหน่วยงานของรัฐนั้น มีกำหนดไว้ในไว้ในคำสั่งฝ่ายบริหาร เลขที่ ๑๒๙ ฉบับลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๘ (พ.ศ. ๒๕๑๑) (Executive Order No. 129 Dated May 6, 1968) และคำสั่งฝ่ายบริหารเลขที่ ๓๖๗ ค.ศ. ๑๙๘๙ (พ.ศ. ๒๕๓๒) (Executive Order No. 367, s. 1989) ซึ่งเป็นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่สำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องมีพันธะผูกพัน (obligation) กลับมาทำงานให้กับหน่วยงานของรัฐภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งแปรผันตามระยะเวลาของการศึกษาดังนี้^{๔๓๘}:

(ดูตารางหน้าถัดไป)

^{๔๓๖} Embassy of the Republic of Singapore (in) Manila, Singapore Cooperation Programme, สืบค้นได้ที่ https://www.mfa.gov.sg/content/mfa/overseasmission/manila/singapore_cooperationprogramme.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๓๗} มาตรา ๖ วรรคสาม แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๔๓๘} ข้อ ๒ ของ คำสั่งฝ่ายบริหารเลขที่ ๓๖๗ (Section 2 of Executive Order No. 367), สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/1989/08/21/executive-order-no-367-s-1989/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

รูปแบบหลักสูตร	ระยะเวลาของการศึกษาและฝึกอบรม	ระยะเวลาค่าใช้จ่าย
หลักสูตรทางวิชาการและไม่ใช่วิชาการ (academic and non-academic programs) รวมถึงกรณีขยายเวลาการศึกษา	๑ ปี หรือ น้อยกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๖ เดือน	๒ ปี
	น้อยกว่า ๖ เดือน แต่ไม่น้อยกว่า ๒ เดือน	๑ ปี
	น้อยกว่า ๒ เดือน	๖ เดือน

กรณีตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับทุนการศึกษาในระดับปริญญาโทในต่างประเทศ เป็นเวลาหนึ่งปีจะต้องกลับมาทำงานให้กับหน่วยงานที่เป็นผู้แนะนำ (recommender) และเป็นผู้ค้ำประกัน ทุนการศึกษา (guarantor) เป็นเวลาสองปีหลังจากสำเร็จการศึกษา และหากผู้ที่ได้รับทุนสำเร็จ การศึกษาในระยะเวลาสองปี จำต้องกลับมาทำงานให้กับรัฐเป็นเวลาสี่ปี ตามคำสั่งฝ่ายบริหาร เลขที่ ๑๒๙ ค.ศ. ๑๙๖๘ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งฝ่ายบริหาร เลขที่ ๓๖๗ ค.ศ. ๑๙๘๙ (พ.ศ. ๒๕๓๒) (Executive Order No. 367 s. 1989)

๓.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมและการคุ้มครองคุณภาพชีวิต

รัฐได้จัดทำระบบสวัสดิการสังคมอย่างเป็นรูปธรรมเมื่อภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งครอบคลุมหลายภาคส่วน เช่น การคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติ การจัดหาที่อยู่อาศัยและสร้างอาชีพให้กับสตรี การสนับสนุนทางการเงินให้กับกลุ่มชนพื้นเมือง (Modified Conditional Cash Transfer: MCCT) การฝึกอาชีพให้กับผู้พิการ การยกระดับคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุและการสร้างเสริมความสามัคคีในครอบครัว เป็นต้น^{๔๓๙} ซึ่งก่อนสงครามโลกครั้งที่สองนั้น ได้มีกลุ่มต่าง ๆ เข้ามาดูแลงบประมาณทางสังคมซึ่งเป็นช่วง ๑๐ ปีแรกที่สหรัฐอเมริกาเข้ามา

^{๔๓๙} Department of Social Welfare and Development, History of DSWD, สืบค้นได้ที่ <http://www.dswd.gov.ph/about-us/history-of-dswd/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ครอบครองดินแดน โดยรัฐบาลฟิลิปปินส์เพิ่งจะได้เข้ามาดูแลหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง

ประวัติโดยย่อของการมีสวัสดิการสังคมในฟิลิปปินส์

ฟิลิปปินส์ได้มีการดำเนินการจัดการเพื่อส่งเสริมสวัสดิการสังคมครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ ในระหว่างที่ฟิลิปปินส์ยังคงเป็นอาณานิคมของสหรัฐอเมริกาโดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิการสาธารณะ Public Welfare Board (PWB) ขึ้นเพื่อศึกษาประสานงานและควบคุมงานภาครัฐและเอกชนทุกหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการให้บริการทางสังคม^{๔๔๐}

หกปีต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ คณะกรรมการสวัสดิการสาธารณะ (PWB) ได้ถูกยกเลิก และถูกแทนที่โดยกรมประชาสงเคราะห์ (the Bureau of Public Welfare) ซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงการศึกษาของรัฐ (Department of Public Instruction) โดยในช่วงเกือบสองทศวรรษเมื่อฟิลิปปินส์ได้อยู่ในเครือจักรภพของสหรัฐอเมริกา ได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านสวัสดิการสังคมเกิดขึ้นมากมาย โดยในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ กฎหมายที่เรียกว่าพระราชบัญญัติเครือจักรภพหมายเลข ๔๓๙ (Commonwealth Act No. 439) ได้ถูกตราขึ้นให้มีการตั้งกระทรวงอนามัยและสวัสดิการสาธารณะ (Department of Health and Public Welfare) และหลังจากนั้นไม่นานก่อนการเกิดสงครามโลกครั้งที่สองในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ กรมประชาสงเคราะห์ได้ถูกควมรวมและกลายเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงอนามัยและสวัสดิการสาธารณะอย่างเป็นทางการและให้กรมประชาสงเคราะห์ทำหน้าที่ประสานงานการบริการงานของทางภาครัฐและเอกชนทั้งให้มีการจัดการดูแลสถานรับเลี้ยงเด็กที่เป็นของรัฐ (public child-caring institutions) รวมไปถึงสวัสดิการของเด็กและเยาวชนด้วย

อีกการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏชัดภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง คือหลังจากที่ประเทศฟิลิปปินส์ได้เป็นอิสระจากสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ประธานาธิบดีมานูเอล เอ โรซาส (Manuel A. Roxas) ได้ดำเนินการยุบกรมประชาสงเคราะห์และตั้งคณะกรรมการสวัสดิการสังคมหรือ Social Welfare Commission (SWC) ขึ้น ให้อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักประธานาธิบดี (Office of the President) โดยตรง และในปีต่อมา คือ พ.ศ. ๒๔๙๑ ประธานาธิบดีเอลปิโด กีรีโน (Elpidio Quirino) ได้จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านสังคมสงเคราะห์ในส่วน

^{๔๔๐} เรื่องเดียวกัน.

ประธานาธิบดี (the President's Action Committee on Social Amelioration: PACSA) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เกิดการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและสังคมในชนบทเพื่อที่จะรับมือกับความวุ่นวายและความแตกต่างทางสังคมของประเทศ^{๔๔๐}

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ SWC และ PACSA ได้ถูกรวมกันเข้ากับหน่วยงานการบริหารสวัสดิการสังคม หรือ SWA (Social Welfare Administration) ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมตัวกันของหน่วยงานสวัสดิการสังคมของฟิลิปปินส์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ หมายเลข ๕๔๑๖ โดยกฎหมายฉบับนี้รู้จักกันในนาม “รัฐธรรมนูญบัญญัติสวัสดิการสังคม ค.ศ. ๑๙๖๘” (พ.ศ. ๒๕๑๑) (the Social Welfare Act 1968) ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการผลักดันให้หน่วยงานการบริหารสวัสดิการสังคม (Social Welfare Administration: SWA) มีสถานะเป็นกระทรวงที่อยู่ภายใต้การดูแลของฝ่ายบริหาร และเป็นการยกระดับให้มีสถานะเทียบเท่ากับกระทรวงศึกษาและกระทรวงสาธารณสุข

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ฟิลิปปินส์ได้มีการเปลี่ยนชื่อกระทรวงสวัสดิการสังคม (Department of Social Welfare) เป็นกระทรวงบริการสังคมและการพัฒนา หรือ DSSD (Department of Social Services and Development) โดยประธานาธิบดี เฟอร์ดินานด์ อี มาร์กอส (Ferdinand E. Marcos) ได้มีการลงนามในข้อกำหนดประธานาธิบดีหมายเลข ๙๙๔ (Presidential Decree No. 994) โดยในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อที่จะให้เกิดการพัฒนาและรักษาคุณภาพในหน่วยงาน ทั้งให้ครอบคลุมพันธกิจของกระทรวงที่มีอยู่มากขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ กระทรวงบริการสังคมและการพัฒนาหรือ Department of Social Services and Development (DSSD) ได้รับการเปลี่ยนชื่อเป็น Ministry of Social Services and Development (MSSD) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการปกครองในประเทศขณะนั้นที่มีการถ่ายโอนอำนาจจากรูปแบบที่ประธานาธิบดีเป็นศูนย์กลางของอำนาจ (presidential) ไปสู่สภาองเกรส (parliamentary) โดยชื่อนี้ถูกใช้เรื่อยมาจนกระทั่งประธานาธิบดีมาร์กอสพ้นจากตำแหน่งและนางคอราซอน อาคีโน (Corazon Aquino) ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา หรือ Department of Social Welfare and Development (DSWD) ด้วยคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๓ โดยที่ชื่อของหน่วยงานได้ถูก

^{๔๔๐} เรื่องเดียวกัน.

เปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ โครงการ ตลอดจนเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย คือ คำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๒๙๒ ที่รู้จักกันในนาม “ประมวลกฎหมายปกครอง ฉบับแก้ไข ปี ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) (the Revised Administrative Code of 1987) นั้นเอง

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ หน้าที่ในการบริการพื้นฐานทั่วไปด้านสุขภาพและสวัสดิการสังคม (basic services) เช่น การดูแลศูนย์สุขภาพและศูนย์รับเลี้ยงเด็ก (health center and day-care center) และโครงการช่วยเหลือเด็ก เยาวชน ผู้พิการ ผู้สูงอายุ วณิพก เด็กเร่ร่อน ฯลฯ ของกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนาได้ตกไปอยู่กับรัฐบาลท้องถิ่น ภายหลังจากที่ประมวลกฎหมายรัฐบาลท้องถิ่น ค.ศ. ๑๙๙๑ (พ.ศ. ๒๕๓๔)^{๔๔๒} (Local Government Code of 1991) หรือที่รู้จักกันในนาม “รัฐบัญญัติ หมายเลข ๗๑๖๐ (Republic Act No. 7160)” ได้รับการประกาศใช้เป็นกฎหมายจนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ภายหลังจากที่ประธานาธิบดี โจเซฟ เอสตราด้า (Joseph Ejercito Estrada) ได้รับเลือก ได้มีการออกคำสั่งบริหารหมายเลข ๑๕ เพื่อให้กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนามีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับการบริหารหลังจากที่มีการใช้ประมวลกฎหมายรัฐบาลท้องถิ่นในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ แล้ว

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ คำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๕ ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งบริหารหมายเลข ๒๒๑ โดยประธานาธิบดี กลอเรีย อาโรโย (Gloria Macapagal Arroyo) โดยเนื้อหาของคำสั่งนี้ได้กล่าวถึง อาณัติ บทบาท อำนาจ และหน้าที่ ของกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา และในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กระทรวงงบประมาณและการบริหาร (Department of Budget and Management: DBM) ได้รับรองแผนการปฏิรูปและการกระชับองค์กรของกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (Rationalization and Streamlining Plan: RSP) โดยแผนดังกล่าวจะเน้นย้ำถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบาย หน้าที่ และการทำงานให้สอดคล้องกับบทบาทที่มีความเป็นผู้นำมากขึ้น^{๔๔๓}

ปัจจุบัน

ปัจจุบันกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนายังคงอยู่ภายใต้การดูแลของฝ่ายบริหาร ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการดูแลสวัสดิการให้แก่ประชาชนชาวฟิลิปปินส์ โดยกระทรวง

^{๔๔๒} มาตรา ๑๗ (a)(b) แห่งประมวลกฎหมายรัฐบาลท้องถิ่น ค.ศ. ๑๙๙๑ (Section 17 (a)(b) of Local Government Code of 1991) สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1991/ra_7160_1991.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๔๓} มาตรา ๑๗ แห่งประมวลกฎหมายรัฐบาลท้องถิ่น ค.ศ. ๑๙๙๑

สวัสดิการสังคมและการพัฒนาได้ประกาศวิสัยทัศน์ว่า สังคมที่ยากจน เพราะบาง และด้อยโอกาส ควรจะต้องได้รับการดูแลและให้อำนาจเพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนาจะต้องมีมาตรฐานในระดับสากลในการให้บริการแก่สังคมและลดความยากจนในสังคมภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓^{๔๔๔} ดังนั้นข้อความที่ถูกประกาศโดยกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนาจึงถือเป็นเป้าหมายที่จะต้องทำให้ได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓

นอกจากนี้ กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนาได้ปฏิบัติตามแนวทางของการพัฒนา นำไปปรับใช้และร่วมมือที่จะป้องกันและลดความยากจนในสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนยากจน และคนด้อยโอกาส โดยทางกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนาจะคำนึงถึงสามสิ่งหลัก คือ “เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความซื่อสัตย์ และบริการที่เป็นเลิศ”^{๔๔๕} โดยถือว่าสามสิ่งนี้คือสิ่งที่กระทรวงต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อส่งเสริม และปรับปรุงสวัสดิการสังคมในฟิลิปปินส์

กฎหมายเกี่ยวกับโครงการคุ้มครองด้านสังคม

กฎหมายเกี่ยวกับโครงการคุ้มครองด้านสังคม (Laws relating to Social Protection) ประกอบด้วย ๔ เสาหลัก (Four Social Protection Components) อันได้แก่ การแทรกแซงตลาดแรงงาน (Labor Market Intervention) หลักประกันทางสังคม (Social Insurance) สวัสดิการทางสังคม (Social Welfare) และ โครงข่ายความคุ้มครองทางสังคม (Social Safety Nets)^{๔๔๖} โดยสวัสดิการทางสังคมถือเป็นกฎหมายและมาตรการที่สำคัญที่รัฐบาลประเทศฟิลิปปินส์ได้กำหนดขึ้นตามกรอบการคุ้มครองทางสังคมตามความในคำสั่งฝ่ายปกครองที่ ๒๓๒ และ ๒๓๒-A ซึ่งได้รับการลงนามโดยประธานาธิบดี กลอเรีย มาคาปากัล อาโรโย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ (Administrative Order No. 232, 232-A) โดยมีการพุ่งเป้าไปที่การให้บริการทางสังคมกับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการด้านสาธารณสุข ด้านโภชนาการ การจัดการประชากร การศึกษา และการให้สวัสดิการช่วยเหลือด้านที่อยู่

^{๔๔๔} Department of Social Welfare and Development, Vision/Mission/Values, สืบค้นได้ที่ <http://www.dswd.gov.ph/about-us/visionmissionvalues/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๔๕} เรื่องเดียวกัน.

^{๔๔๖} NEDA-SDC Cabinet Resolution No. 1, Series 2007.

อาศัย และแผนงานด้านการฝึกอบรมสร้างความสามารถให้ประชาชนเป็นหลัก ผ่านโครงการหลาย
ด้านที่ได้ดำเนินการไปแล้วบางส่วน^{๔๔๗} อาทิ

๑) โครงการสนับสนุนด้านการเงินแบบมีเงื่อนไขหรือ Conditional Cash Transfer (CCT) คือ
โครงการที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือทางสังคมสำหรับกลุ่มประชาชนบางกลุ่ม เช่น เด็กที่จะพึง
ขอรับเงินสนับสนุน ผู้ปกครอง มารดาของเด็ก หรือหญิงมีครรภ์เพื่อบรรเทาความยากลำบากในการ
ดำรงชีวิตและตัดวงจรความยากจนของประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่องสุขภาพ โภชนาการ และ
การศึกษา อาทิ การให้เงินสนับสนุนด้านสุขภาพและโภชนาการให้กับครอบครัวต่าง ๆ เป็นจำนวนเงิน
๖,๐๐๐ เปโซต่อปี หรือ ๕๐๐ เปโซต่อเดือนต่อหนึ่งครอบครัว หรือเงินสนับสนุนด้านการศึกษา
เป็นจำนวน ๓,๐๐๐ เปโซต่อปีต่อเด็กหนึ่งคน หรือ ๓๐๐ เปโซต่อเดือน โดยหนึ่งครอบครัวสามารถ
ได้รับเงินสนับสนุนสำหรับเด็กได้ไม่เกิน ๓ คน โดยมีเงื่อนไขในการได้รับความช่วยเหลือแยกเป็นแต่ละ
กรณี^{๔๔๘}

๒) โครงการให้การบริการทางสังคมอย่างครอบคลุมและบูรณาการ หรือ Kalahi-CIDSS
(Comprehensive and Integrated Delivery of Social Services) ที่เป็นโครงการเพื่อการบรรเทา
ความยากจนในชุมชนและให้อำนาจแก่ชุมชนท้องถิ่นในการดูแลตนเองด้านการพัฒนา ลดความยากจน
จัดดำเนินการโดยกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการแล้วเสร็จในหลายส่วน
อาทิ การช่วยสร้างถนนเชื่อมต่อระหว่างฟาร์มเกษตรกรรมชุมชนและตลาดในหมู่บ้าน การสร้างระบบ
น้ำดื่มในชุมชน การก่อสร้างโรงเรียนและห้องเรียนในหลากหลายพื้นที่ การจัดตั้งสถานีอนามัย และ
โครงการด้านไฟฟ้า^{๔๔๙}

๓) โครงการให้ความช่วยเหลือในการประกอบอาชีพอิสระ หรือ SEA-K (Self-Employment
Assistance Kaunlaran) เป็นโครงการที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านการสร้างความสามารถและ
การฝึกอบรมทักษะด้านการประกอบอาชีพให้กับครอบครัวที่ยากจนเพื่อให้เกิดการประกอบอาชีพและ

^{๔๔๗} Cabral, E.I. (2008), Social protection programs of the government [Presentation] หน้า ๓-๖, สืบค้นได้ที่
<http://www.pdf.ph/downloads/Others/DSWDPDFPresentationSEICSocialVfinal.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม
๒๕๖๒).

^{๔๔๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖-๑๘.

^{๔๔๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗ และ ๒๙.

การจ้างงานตนเองให้เกิดความยั่งยืนในท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ SEA-K Level 1 และ SEA-K Level 2^{๔๕๐}

๔) โครงการบัตรครอบครัวเพื่อการเข้าถึง หรือ Family Access Cards (FAC) เป็นโครงการที่รัฐบาลดำเนินการออกบัตรให้กับครอบครัวที่ยากจนในประเทศเพื่อใช้ในการซื้อสินค้าจากร้านค้า (store) หรือร้านจากโรงงาน (outlet) ที่ได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐ อาทิ ข้าวสาร ฯลฯ โดยเบื้องต้นให้เริ่มดำเนินการใช้ในเมืองมะนิลาเป็นโครงการนำร่อง^{๔๕๑}

๕) โครงการอาหารในโรงเรียน หรือ Food for School (FSP) ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลให้การสนับสนุนด้านอาหารให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศ เช่น ข้าวเสริมธาตุเหล็กในโรงเรียนเตรียมอนุบาล (pre-school) และในศูนย์ดูแลเด็กเล็ก (day-care center) เพื่อเป็นแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นสำหรับผู้ปกครองในการให้เด็กไปโรงเรียนและได้รับการศึกษา ทั้งนี้โครงการดังกล่าวยังได้ขยายความครอบคลุมรวมไปถึงโรงเรียนในระดับประถมศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย^{๔๕๒}

กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านสังคมสงเคราะห์

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีกฎหมายที่ประกอบไปด้วยบทบัญญัติด้านสังคมสงเคราะห์อยู่หลายฉบับด้วยกันซึ่งต่างก็เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาด้านการส่งเสริมและผลักดันด้านสิทธิประโยชน์ให้แก่คนชายขอบโดยมุ่งไปที่การคุ้มครองสิทธิของสตรีและความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายในสังคม

รัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐)

ความยุติธรรมทางสังคมเป็นเป้าหมายของรัฐธรรมนูญ ที่ประชาชนพึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน บทบัญญัติด้านการสังคมสงเคราะห์ได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศในข้อที่ ๑๓ มาตรา ๑ โดยได้กำหนดว่า “สถานะติบัญญัติจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกอย่างสูงสุดต่อการบัญญัติหรือกำหนดมาตรการเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของประชาชนทุกคนโดยตระหนักถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และเพื่อลดความไม่เท่าเทียมกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ

^{๔๕๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑-๓๓.

^{๔๕๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^{๔๕๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐.

การเมือง และสังคม ตลอดจนวัฒนธรรมโดยการกระจายอำนาจทางการเมืองและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกันเพื่อประโยชน์ร่วมกันของประเทศ”^{๕๓}

รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๒๗๗ (คำประกาศสิทธิผู้พิการ)^{๕๔}

รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๒๗๗ หรือที่มีชื่อเรียกว่าคำประกาศสิทธิของผู้พิการ ใช้บังคับเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ (Magna Carta for Disabled Persons: Republic Act 7277) เป็นกฎหมายที่กำหนดสิทธิและเอกสิทธิให้กับผู้พิการเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ โดยกฎหมายกำหนดว่ารัฐรับรู้รับทราบว่าผู้พิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และศักยภาพของผู้พิการทั้งหลายจะต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้พิการสามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ ด้วยเหตุนี้คำประกาศสิทธิผู้พิการฉบับนี้จึงได้รับการประกาศใช้เพื่อรองรับและส่งเสริมแผนการฟื้นฟู การพัฒนาตนเอง และการพึ่งตนเอง เพื่อให้ผู้พิการมีทักษะที่จำเป็น และมีศักยภาพเพียงพอที่จะมีบทบาทสำคัญในชุมชนได้

คำประกาศมีเนื้อหาว่าประชาชนทุกคนควรมีส่วนร่วมในการทำให้ผู้พิการมีสิทธิเท่าเทียมกับคนทั่วไปในสังคม โดยผู้พิการต้องสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเสรีและมีอิสระเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ เท่าที่จะเป็นไปได้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ (discrimination) จากสังคม แผนการฟื้นฟู (rehabilitation) สมรรถภาพของผู้พิการควรจะต้องดำเนินการโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง (community-based) เพื่อจะได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ และทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงในส่วนของภาคเอกชนนั้น กฎหมายก็ได้สนับสนุนให้ภาคเอกชนขยายบทบาทไปสู่การเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในสังคมเพื่อผลักดันให้มีสวัสดิการสำหรับผู้พิการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะอย่างของผู้พิการ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมให้ผู้พิการสามารถดึงเอาศักยภาพของตนเองมาใช้ได้อย่างเต็มที่ นำไปสู่ชีวิตที่ได้รับการเติมเต็มและมีคุณค่า

กฎหมายกำหนดให้รัฐสนับสนุนให้ทุกคนเคารพในตัวผู้พิการเพื่อให้ผู้พิการสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้ และรัฐจะต้องทำทุกวิถีทางเพื่อขจัดอุปสรรคทั้งปวงที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อความสามารถ

^{๕๓} ข้อ ๑๓ มาตรา ๑ ของรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐).

^{๕๔} National Council on Disability Affairs, Republic Act No. 7277, สืบค้นได้ที่ <http://www.ncda.gov.ph/disability-laws/republic-acts/republic-act-7277/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

และศักยภาพของผู้พิการ^{๔๕๕} โดยที่เนื้อหาการประกาศสิทธิให้ความคุ้มครองคนพิการตามรัฐธรรมนูญ
สามารถแบ่งออกคร่าว ๆ ได้เป็น ๕ ส่วน คือ ๑) สิทธิด้านการจ้างงานหรือการทำงาน ๒) สิทธิทางการศึกษา
๓) สิทธิด้านสุขภาพ ๔) สิทธิด้านการสื่อสาร ๕) สิทธิในทางพลเมืองและสิทธิอื่น ๆ ในทางการเมือง

ในด้านสิทธิด้านการจ้างงานหรือการทำงาน กฎหมายได้กำหนดให้คนพิการมีสิทธิในการ
เข้าถึงงานได้เช่นเดียวกับคนทั่วไปและห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในการจ้างงาน (มาตรา ๕
และมาตรา ๓๒) โดยสนับสนุนให้เอกชนและองค์กรของรัฐทุกภาคส่วนรับคนพิการเข้าทำงาน
ผ่านแรงจูงใจด้านภาษีที่เอกชนอาจได้รับสิทธิลดหย่อนถึงกว่าร้อยละ ๒๕ ของจำนวนค่าจ้างที่ได้จ่าย
ให้แก่ลูกจ้างคนพิการ หรือกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าใช้จ่ายในการเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่
คนพิการในการทำงานสำหรับกรณีที่นายจ้างเอกชนได้ดำเนินการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่
คนพิการในการทำงาน (มาตรา ๘) ในขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐ อาทิ กระทรวงสวัสดิการสังคม
กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรมและกีฬา มีหน้าที่จ้างงานผู้พิการให้ได้สัดส่วน
ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ของลูกจ้างที่ทำงานในองค์กร (มาตรา ๕) ทั้งให้สิทธิแก่ผู้พิการ ๑) ในการ
เป็นลูกมือฝึกหัด (apprenticeship) ก่อนการทำงาน (มาตรา ๗) ๒) ในการได้รับการฟื้นฟูทักษะอาชีพ
ในการทำงานเพื่อให้สามารถแข่งขันในสังคมได้ (มาตรา ๙) และ ๓) ในการได้รับคำปรึกษาและแนะนำ
แนวทางในการทำงาน (มาตรา ๑๐) เช่นเดียวกับคนทั่วไป

ในด้านสิทธิทางการศึกษา ส่วนที่ ๒ มาตราที่ ๑๒ ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการ
จัดให้ผู้พิการมีสิทธิในการได้รับการศึกษาและพัฒนาทักษะได้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป โดยให้ได้รับ
ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ อาทิ ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่นักเรียนผู้พิการ (มาตรา ๑๓) หรือจัดให้
มีการศึกษาแบบพิเศษในกรณีที่มีความจำเป็นสำหรับผู้พิการที่มีความผิดปกติทางด้านการได้ยินหรือ
ทางด้านจิตใจ (มาตรา ๑๔) พร้อมให้รัฐจัดสรรเงินทุนเพื่อให้การช่วยเหลือหรือจัดให้มีหลักสูตร
การฝึกอบรมอาชีพศึกษาหรือด้านเทคนิคให้แก่ผู้พิการตามความในมาตรา ๑๕

นอกจากนี้ส่วนที่ ๓ ว่าด้วยสิทธิด้านสุขภาพยังได้กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุข โดยความ
ร่วมมือกับสภาสวัสดิการผู้พิการแห่งชาติ (National Council for the Welfare of Disabled Person)
จัดตั้งโครงการด้านสุขภาพผู้พิการแห่งชาติ (มาตรา ๑๘) และศูนย์ฟื้นฟูผู้พิการในโรงพยาบาลรัฐ

^{๔๕๕} มาตรา ๒ แห่งรัฐธรรมนูญไทยฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒๖

ประจำจังหวัดขึ้นพร้อมจัดสรรเงินทุนให้การสนับสนุน (มาตรา ๑๙) และให้ความคุ้มครอง ส่งเสริมสิทธิของผู้พิการด้านสุขภาพผ่านโครงการด้านการพัฒนาอื่นๆ (มาตรา ๒๐)

อนึ่ง ในส่วนเกี่ยวกับสิทธิด้านการสื่อสาร มาตรา ๒๒ ได้กำหนดให้รัฐส่งเสริมให้สถานีโทรทัศน์ดำเนินการจัดให้มีภาษามือหรือคำบรรยายอักษรได้ภาพเพื่อความสะดวกให้กับผู้พิการในการรับชม (มาตรา ๒๒) ให้บริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์จัดให้มีอุปกรณ์เสริมพิเศษในโทรศัพท์ อาทิ เครื่องช่วยฟังหรืออักษรเบรลล์ (มาตรา ๒๓) และให้ผู้พิการได้รับสิทธิพิเศษด้านการไปรษณีย์โดยสามารถทำการจัดส่งได้ฟรีในกรณีต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔

ด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองนั้น มาตรา ๒๙ ถึง มาตรา ๓๑ กำหนดให้ผู้พิการสามารถได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่ตนเองเป็นผู้กำหนด (a person of his choice) ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ปรึกษาเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นได้ มีสิทธิในการชุมนุมในที่สาธารณะ และมีสิทธิในการจัดตั้งองค์กรหรือสมาคม เป็นต้น

๓.๖.๑ กฎหมายคุ้มครอง เด็ก สตรี และคนชรา

ในการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่เด็ก สตรี และคนชรา นั้น ประเทศฟิลิปปินส์ได้มีการกำหนดและตรากฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองบุคคลทั้งสามกลุ่มในประเด็นต่าง ๆ และในรัฐธรรมนูญหลายฉบับ อาทิ ๑) รัฐธรรมนูญแห่งประเทศฟิลิปปินส์ ๒) รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๐๘ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ๓) รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๑๙๒ ว่าด้วยการพัฒนาสตรีและการสร้างชาติ ๔) รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๓๕๓ ว่าด้วยการต่อต้านการข่มขืน ๕) รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๑๐ ว่าด้วยการคุ้มครองเด็กเป็นพิเศษจากการล่วงละเมิด การแสวงหาประโยชน์จากเด็กและการเลือกปฏิบัติ ๖) รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒ ว่าด้วยการต่อต้านการใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ๗) รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๙๗๒ ว่าด้วยพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว ๘) รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๗๑๐ หรือ กฎบัตรว่าด้วยสตรี ๙) คำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๖๐๓ หรือ ประกาศว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านสวัสดิการเด็กและเยาวชน ๑๐) รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๘๗๗ ว่าด้วยป้องกันการคุกคามทางเพศ ค.ศ. ๑๙๙๕ ๑๑) รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๒ ว่าด้วยการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในระดับหมู่บ้าน/ตำบล ๑๒) รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๔ ว่าด้วยการส่งเสริมการให้นมแม่ ค.ศ. ๒๐๐๙ ๑๓) กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑๔) รัฐบัญญัติว่าด้วยการอุดหนุนสวัสดิการผู้สูงอายุขั้นสูง และ

๑๕) กฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพเพื่อผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยในที่นี้จะขอกล่าวถึงรายละเอียดด้านการคุ้มครองพลเป็นสังเขป ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ข้อที่ ๑๓ (Article 13) ว่าด้วยสตรี มาตรา ๑๔ (Section 14) ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลในการให้ความคุ้มครองสตรีทำงาน (working women) โดยให้ความสำคัญปลอดภัยและควบคุมกำกับให้สภาพการทำงานเป็นไปอย่างดีและปลอดภัยต่อสุขภาพ โดยให้พิจารณาถึงสถานะของหญิงทำงาน อาทิ การเป็นมารดาที่ต้องดูแลบุตร (maternal functions) สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน และโอกาสด้านสวัสดิการเป็นสำคัญที่ควรส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้ประสิทธิภาพและความสามารถในการทำงานของหญิงเหล่านั้นในชาติ^{๔๕๖}

๒. รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๐๘ หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ค.ศ. ๒๐๐๓ (พ.ศ. ๒๕๔๖) (Anti-Trafficking in Persons Act 2003: Republic Act 9208) ได้รับการประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อป้องกันการค้ามนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและสตรี โดยกำหนดห้ามมิให้มีการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็กและสตรีและกำหนดให้มีมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการคุ้มครองเด็กและสตรีที่ตกเป็นเหยื่อผ่านการดำเนินงานในองค์กรต่างๆ ทั้งกำหนดโทษในทางอาญาสำหรับบุคคลผู้กระทำความผิดที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติในกฎหมาย^{๔๕๗} เป็นกฎหมายที่ทำให้ฟิลิปปินส์เป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในเอเชียที่มีกฎหมายห้ามการค้ามนุษย์ในขณะนั้น^{๔๕๘} โดยกรณีที่จะถือว่าเข้าข่ายเป็นการค้ามนุษย์ คือ จะต้องมีการเคลื่อนย้ายคนออกจากชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่โดยการคุกคามหรือการใช้ความรุนแรง ใช้วิธีการหลอกลวงหรือการข่มขู่บังคับเพื่อแสวงหาประโยชน์จากการทำงานโดยการบังคับ ขู่เข็ญ หรือใช้งานอย่างทาส หรือเพื่อบำบัดกามารมย์^{๔๕๙}

นางลอเรน ลีการ์ดา (Loren Legarda) สมาชิกวุฒิสภา ได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวไว้ในสุนทรพจน์ของเธอต่อวุฒิสภาในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ว่า การค้ามนุษย์เป็นธุรกิจที่มีกำไรสูงมาก สามารถ

^{๔๕๖} Family and Community Healing Center, Philippine Laws that Protect Women and Children, สืบค้นได้ที่ <https://fchc.wordpress.com/resources/philippine-laws-that-protect-women-and-children/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๕๗} เรื่องเดียวกัน.

^{๔๕๘} Senator Loren Legarda (2008) . THE FIGHT AGAINST TRAFFICKING IN PERSONS, สืบค้นได้ที่ http://www.senate.gov.ph/press_release/2008/1210_legarda3.asp (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๕๙} เรื่องเดียวกัน.

ทำกำไรได้ถึง ๗,๐๐๐ ถึง ๑๒,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี การค้ามนุษย์ถือเป็นธุรกิจที่เป็นแหล่งกำไรอันดับสามของบรรดาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (organized transnational crime) รองจากยาเสพติดและการก่อการร้าย นางได้กล่าวถึงรัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ค.ศ. ๒๐๐๓ ว่า กฎหมายฉบับนี้มีนโยบายในการป้องกันและลงโทษผู้ที่กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยเฉพาะกับเด็กและสตรี รวมไปถึงสร้างกลไกที่จะเข้ามาปกป้องและให้การช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ และเพื่อผดุงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คุ่มครองประชาชนจากการข่มขู่คุกคามด้วยความรุนแรง การแสวงหาประโยชน์ และลดแรงกดดันในการย้ายถิ่นฐานโดยไม่สมัครใจและการจ่ายออมเป็นทาสรับใช้ของใครคนใดคนหนึ่ง นอกจากนี้ยังจะต้องฟื้นฟูดูแลผู้ที่ถูกกระทำและทำให้เหยื่อสามารถกลับคืนสู่สังคมให้ได้ด้วย^{๔๖๐}

๓. รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๑๙๒ หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาสตรีและการสร้างชาติ (Women Development and Nation Building Act: Republic Act No. 7192) เป็นรัฐบัญญัติที่ส่งเสริมความร่วมมือและการบูรณาการระหว่างสตรีและบุรุษในชาติในฐานะที่สตรีและบุรุษมีความสามารถในการพัฒนาและการสร้างชาติได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยสตรีพึงได้รับโอกาสที่เท่าเทียมในการเข้าร่วมพัฒนาชาติผ่านองค์กรต่างๆ (มาตรา ๔) ทั้งยังมีสิทธิในการเข้าโรงเรียนเตรียมทหารเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเท่าเทียมกันอีกด้วย (มาตรา ๗)^{๔๖๑}

๔. รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๓๕๓ หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการต่อต้านการข่มขืน ค.ศ. ๑๙๙๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) (the Anti-Rape Law of 1997: Republic Act 8353) เป็นกฎหมายที่กำหนดให้ “การข่มขืน” เป็นอาชญากรรมต่อบุคคล (crime against person) ที่พึงต้องระวางโทษในทางกฎหมาย และกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษประหารชีวิตหากกระทำการข่มขืนโดยรู้ว่าตนนั้นติดเชื้อ HIV หรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นใด และผู้เสียหายได้ติดเชื้อจากการข่มขืนนั้น^{๔๖๒}

^{๔๖๐} เรื่องเดียวกัน.

^{๔๖๑} Philippine Commission on Women, Republic Act No. 7192, สืบค้นได้ที่ <https://pcw.gov.ph/law/republic-act-7192> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๖๒} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการต่อต้านการข่มขืน ค.ศ. ๑๙๙๗ (Section 2 of the Anti-Rape Law of 1997), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1997/ra_8353_1997.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

๕. รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๑๐ หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองพิเศษสำหรับเด็กต่อกรณีการล่วงละเมิดเด็ก การแสวงหาประโยชน์จากเด็ก และการเลือกปฏิบัติต่อเด็ก (Special Protection of Children Against Abuse, Exploitation and Discrimination Act: Republic Act No. 7610) เป็นกฎหมายที่กำหนดเพิ่มขีดความสามารถในการป้องปราม (deterrence) และการคุ้มครองพิเศษต่อกรณีการล่วงละเมิดเด็ก การแสวงหาประโยชน์จากเด็ก การเลือกปฏิบัติต่อเด็กและกรณีอื่น ๆ (มาตรา ๑๐) ทั้งการล่วงละเมิดทางเพศ (มาตรา ๕) การค้าเด็ก (มาตรา ๗) สิ่งพิมพ์ลามกอนาจารและการกระทำอนาจารกับเด็ก (มาตรา ๙) การจ้างแรงงานเด็ก (มาตรา ๑๒) และการคุ้มครอง พัฒนาและไม่เลือกปฏิบัติต่อเด็กพื้นเมือง (มาตรา ๑๗-๒๐) เป็นต้น^{๔๖๓}

๖. รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒ หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการต่อต้านการใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ค.ศ. ๒๐๐๔ (พ.ศ. ๒๕๔๗) (Anti-Violence Against Women and Their Children Act of 2004; Republic Act No. 9262) เป็นกฎหมายที่กำหนดให้การกระทำที่เป็นการใช้ความรุนแรงต่อร่างกายและจิตใจ การคุกคามทางเพศหรือการคุกคามในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Abuse) หรือด้านการเงินต่อสตรีและเด็กเป็นอาชญากรรมอย่างหนึ่ง และเป็นความผิดต่อแผ่นดิน (public crime) ซึ่งทำให้สามารถดำเนินคดีได้หากประชาชนผู้ใดก็ตามที่รู้ถึงการกระทำผิดมาร้องทุกข์^{๔๖๔} ซึ่งมาตรา ๓ (a) ของรัฐบัญญัติว่าด้วยการต่อต้านการใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ค.ศ. ๒๐๐๔ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ได้ให้คำนิยามถึงความหมายของการกระทำที่ถือเป็นการใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสตรีว่าหมายถึงการกระทำหนึ่งการกระทำใดหรือการกระทำอันต่อเนื่องใดก็ตามโดยบุคคลหนึ่ง ต่อหญิงผู้เป็นภริยากดี ผู้ที่เคยเป็นภริยากดี หรือต่อหญิงใด ๆ ก็ดี ที่บุคคลผู้นั้นมีความสัมพันธ์ทางเพศด้วย (sexual relationship) หรือเคยมีหรือที่เคยมีการนัดพบกันฉันท์คู่สาว (dating relationship) หรือกับหญิงใดที่มีบุตรร่วมกันหรือต่อบุตรของหญิงนั้น ไม่ว่าจะบุตรนั้นจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ (against her

^{๔๖๓} รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๑๐ (Special Protection of Children Against Abuse, Exploitation and Discrimination Act), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1992/ra_7610_1992.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒)

^{๔๖๔} มาตรา ๒๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒ (Special Protection of Children Against Abuse, Exploitation and Discrimination Act) กำหนดว่า “Violence against women and their children shall be considered a public offense which may be prosecuted upon the filing of a complaint by any citizen having personal knowledge of the circumstances involving the commission of the crime.”, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2004/ra_9262_2004.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

child whether legitimate or illegitimate) และไม่ว่าจะเป็นการกระทำภายในครัวเรือนหรือนอกที่พักอาศัยของครอบครัวซึ่งส่งผลหรืออาจส่งผลให้เกิดการได้รับบาดเจ็บหรือการทรมานแก่กายหรือจิตใจหรือในเชิงเศรษฐกิจหรือการเงิน ทั้งนี้ ให้หมายรวมถึงการข่มขู่ การต่อสู้อ (battery) การข่มขืนกายใจ (assault) การบีบบังคับ (coercion) การคุกคาม (harassment) หรือการกระทำอย่างอำมหิตใจอย่างใดก็ตามที่เป็นการทำให้บุคคลเหล่านั้นสูญเสียไปซึ่งเสรีภาพ^{๔๖๕}

โดยสรุป การใช้ความรุนแรงตามที่กำหนดในบทบัญญัติของกฎหมายอาจเกิดขึ้นได้จากการกระทำของบุคคลดังต่อไปนี้

ก) สามีหรืออดีตสามี

ข) คู่ร่วมชีวิตที่ได้ใช้ชีวิตร่วมกันหรือเคยใช้ชีวิตร่วมกัน (Live-in partner or ex-live in Partner)

ค) คู่รักเพศชายหรือหญิงหรืออดีตคู่รักไม่ว่าเป็นเพศชายหรือหญิง (Boyfriend/girlfriend or ex-boyfriend/ex-girlfriend)

ง) คู่นัดพบฉันท์ผู้สาวหรืออดีตคู่นัดพบ (Dating partner or ex-dating partner)

สำหรับในส่วนของการใช้ความรุนแรงทางกายภาพนั้น (physical violence) กฎหมายได้นิยามว่าให้หมายความถึง “การกระทำทั้งหลายอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่เนื้อตัวร่างกาย” (acts that include bodily or physical harm)^{๔๖๖} ในขณะที่การคุกคามทางเพศ (sexual violence)^{๔๖๗} นั้นก็ให้หมายถึงการกระทำใดก็ตามที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศอันได้กระทำต่อหญิงหรือบุตรของหญิงนั้นซึ่ง

^{๔๖๕} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒.

^{๔๖๖} มาตรา ๓ (a) A แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒ กำหนดว่า “*Physical Violence*’ refers to acts that include bodily or physical harm;”.

^{๔๖๗} มาตรา ๓ (a) B แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒ กำหนดว่า “*Sexual violence*” refers to an act which is sexual in nature, committed against a woman or her child. It includes, but is not limited to:

a) rape, sexual harassment, acts of lasciviousness, treating a woman or her child as a sex object, making demeaning and sexually suggestive remarks, physically attacking the sexual parts of the victim's body, forcing her/him to watch obscene publications and indecent shows or forcing the woman or her child to do indecent acts and/or make films thereof, forcing the wife and mistress/lover to live in the conjugal home or sleep together in the same room with the abuser;

b) acts causing or attempting to cause the victim to engage in any sexual activity by force, threat of force, physical or other harm or threat of physical or other harm or coercion;

c) Prostituting the woman or child.

หมายรวมถึงแต่ไม่จำกัดแต่เฉพาะการกระทำดังต่อไปนี้

ก) การข่มขืน การคุกคามทางเพศ การกระทำเพื่อการบำบัดความใคร่ (acts of lasciviousness) การปฏิบัติต่อหญิงหรือบุตรของหญิงนั้นในลักษณะที่เป็นวัตถุทางเพศ การกระทำอันเป็นการลดคุณค่าและสื่อในทางเพศ การกระทำในทางเพศต่อตัวผู้เสียหาย การบังคับให้หญิงหรือบุตรของหญิงนั้นแสดงสิ่งตีพิมพ์ลามกอนาจารและให้แสดงเหตุการณ์ (indecent shows) หรือการบังคับให้หญิงหรือบุตรของหญิงนั้นแสดงเหตุการณ์ใดหรือถ่ายทำภาพยนตร์ (to do indecent acts and/or make films thereof) การบังคับให้ภริยาและภริยาน้อย/คู่รักอาศัยอยู่ร่วมกัน หรือนอนร่วมห้องเดียวกันกับผู้กระทำการล่วงละเมิดหรือใช้ความรุนแรงนั้น

ข) การกระทำอันเป็นการทำให้หรือพยายามที่จะให้ผู้เสียหายมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเพศใด ๆ (sexual activity) ด้วยการบังคับหรือข่มขู่ไม่ว่าด้วยทางกายหรือการทำร้ายด้วยประการอื่นหรือการบีบบังคับขู่เข็ญ (coercion)

ค) การค้าประเวณีหญิงหรือบุตรของหญิงนั้น

นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังได้นิยามถึงการใช้ความรุนแรงต่อจิตใจ (psychological violence) ว่าให้หมายความถึง “การกระทำใดหรือการไม่กระทำใดทั้งหลายที่ก่อให้เกิดหรือมีความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดความทรมานทางอารมณ์หรือจิตใจ (mental or emotional suffering) รวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง การทำให้กลัว (intimidation) การคุกคาม (harassment) การสะกดรอยตาม (stalking) การทำลายซึ่งทรัพย์สิน (damage to property) การล้อเลียนหรือทำให้อับอายต่อสาธารณชน (public ridicule or humiliation) การคุกคามด้วยคำพูดอย่างต่อเนื่องและการนอกใจ (mental infidelity) ทั้งนี้ยังรวมถึงการยอมหรือปล่อยให้ผู้เสียหายเห็นการล่วงละเมิดทางเพศหรือการใช้ความรุนแรงทางกายหรือจิตใจต่อสมาชิกในครอบครัว การให้ผู้เสียหายรับชมสื่อลามกอนาจารไม่ว่าในรูปแบบใด หรือการล่วงละเมิดใช้ความรุนแรงต่อสัตว์เลี้ยง หรือการกระทำใดอันไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือที่ไม่พึงปรารถนาอันส่งผลให้สูญเสียไปซึ่งสิทธิในการดูแลบุตรและ/หรือสิทธิในการเยี่ยมบุตร”^{๔๖๘}

^{๔๖๘} มาตรา ๓ (a) C แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒ กำหนดว่า “Psychological violence” refers to acts or omissions causing or likely to cause mental or emotional suffering of the victim such as but not limited to intimidation, harassment, stalking, damage to property, public ridicule or humiliation, repeated verbal abuse and mental infidelity. It includes causing or allowing the victim to witness the physical, sexual or psychological abuse of a member of the family to which the victim belongs, or to witness pornography in

สำหรับในส่วนของการล่วงละเมิดในเชิงเศรษฐกิจ (Economic abuse)^{๔๖๙} นั้นตามกฎหมาย หมายถึง “การกระทำใดก็ตามที่ทำให้หรือพยายามให้หญิงนั้นจำต้องพึ่งพาทางการเงิน (financially dependent)” ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการกระทำดังต่อไปนี้

๑. ถอนการสนับสนุนทางการเงินหรือขัดขวางมิให้ผู้เสียหายมีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบวิชาชีพ อาชีพ ธุรกิจ หรือกิจกรรมใด ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีคู่สมรสหรือคู่ชีวิตอีกฝ่ายหนึ่งจะคัดค้านด้วยเหตุที่รับฟังได้ เป็นสาระสำคัญ และชอบด้วยศีลธรรม ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๓ ของประมวลกฎหมายครอบครัว

๒. ลิดรอนหรือขู่ว่าจะลิดรอนทรัพยากรทางการเงินและสิทธิในการใช้และแสวงหาประโยชน์จากสินสมรส ทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน หรือทรัพย์สินที่เป็นเจ้าของร่วมกัน

๓. ทำลายทรัพย์สินในครัวเรือน

๔. ควบคุมเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้เสียหายเป็นเจ้าของ หรือควบคุมเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการสมรส แต่เพียงผู้เดียว

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงอาจก่อให้เกิดโรค Battered Woman Syndrome หรือสภาวะความตึงเครียดที่เกิดขึ้นภายหลังจากการถูกทารุณกรรมอันเกิดจากการที่หญิงผู้เสียหายได้ถูกทารุณกรรมอย่างรุนแรงทั้งทางกายหรือจิตใจอย่างยาวนานและถือเป็นรูปแบบของโรคทางจิต

any form or to witness abusive injury to pets or to unlawful or unwanted deprivation of the right to custody and/or visitation of common children.

^{๔๖๙} มาตรา ๓ (a) D แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒ กำหนดว่า “Economic abuse” refers to acts that make or attempt to make a woman financially dependent which includes, but is not limited to the following:

1. withdrawal of financial support or preventing the victim from engaging in any legitimate profession, occupation, business or activity, except in cases wherein the other spouse/partner objects on valid, serious and moral grounds as defined in Article 73 of the Family Code;
2. deprivation or threat of deprivation of financial resources and the right to the use and enjoyment of the conjugal, community or property owned in common;
3. destroying household property;
4. controlling the victims' own money or properties or solely controlling the conjugal money or properties.

และพฤติกรรมการประเภทหนึ่ง^{๔๗๐} และในมาตรา ๒๖ อันถือเป็นข้อต่อสู้ของหญิงนั้นตามกฎหมายอันทำให้หญิงนั้นไม่ต้องรับผิดชอบในทางแพ่งและอาญาหากได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคดังกล่าวจากนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์อีกด้วย^{๔๗๑}

นอกจากนี้แล้ว รัฐบัญญัติฉบับนี้ มีสาระสำคัญดังนี้

๑. กำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองหญิงหรือบุตรของหญิงจากความรุนแรง และบรรเทาทุกข์ (Protection Orders) โดยคำสั่งดังกล่าว อาจเป็นการห้ามกระทำการ เช่น ห้ามผู้ถูกกล่าวหาจากการชู้ว่าจะทำ หรือจากการกระทำความรุนแรง ห้ามล่วงละเมิด ก่อกวน โทรศัพทติดต่อ หรือสื่อสาร ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ต่อผู้ร้องขอ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือคำสั่งดังกล่าวอาจมีเนื้อหากำหนดสิทธิและหน้าที่ เช่น ให้ผู้ร้องขอสามารถใช้ทรัพย์สินส่วนบุคคลที่จำเป็นต่อการดำรงชีพหรือรถยนต์ได้โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้ใดจะเป็นผู้มึกรรมสิทธิ์ โดยให้เจ้าหน้าที่พาผู้ร้องขอกลับที่พักอาศัยเพื่อความปลอดภัย สิ่งให้ชดใช้ค่าเสียหาย หรือสิ่งให้หน่วยงานที่เหมาะสมดำเนินการเพื่อผู้ร้องขอ (มาตรา ๘ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒)

๒. กำหนดให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการระหว่างหน่วยงานด้านความรุนแรงต่อสตรีและบุตร (Inter-Agency Council on Violence Against Women and Their Children (IAC-VAWC)) ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานจัดทำโปรแกรมและโครงการเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีและบุตร โดยประกอบด้วยกรรมการ ๑๒ คน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น กระทรวงยุติธรรม สำนักงานข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสอบสวนสืบสวนแห่งชาติ (มาตรา ๓๙ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒)

๓. กำหนดสิทธิของเหยื่อจากความรุนแรงในการได้รับการเยียวยาความเสียหาย โดยให้มีสิทธิได้รับค่าเสียหายที่แท้จริง ค่าเสียหายทางจิตใจ ค่าชดเชย และค่าเสียหายเชิงลงโทษ (มาตรา ๓๖) และสิทธิในการได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพและมีศักดิ์ศรี สิทธิในการได้รับความช่วยเหลือ

^{๔๗๐} มาตรา ๓ (c) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒ กำหนดว่า "Battered Woman Syndrome" refers to a scientifically defined pattern of psychological and behavioral symptoms found in women living in battering relationships as a result of cumulative abuse.

^{๔๗๑} มาตรา ๒๖ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๒๖๒ กำหนดว่า Battered Woman Syndrome as a Defense. – Victim-survivors who are found by the courts to be suffering from battered woman syndrome do not incur any criminal and civil liability notwithstanding the absence of any of the elements for justifying circumstances of self-defense under the Revised Penal Code.

ทางกฎหมาย และการได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนาและนักสังคมสงเคราะห์ของรัฐ สิทธิในการได้รับการแจ้งเกี่ยวกับสิทธิและบริการ รวมทั้งสิทธิในการขอมาตรการคุ้มครอง ตลอดจนรับรองสิทธิตามประมวลกฎหมายครอบครัวของเหยื่อ (มาตรา ๓๕)

กรณีศึกษา

ในคดี *Rustan Ang v. Court of Appeals* ได้มีการกล่าวถึง การก่ออาชญากรรมอันเป็นความรุนแรงต่อสตรี กล่าวคือเมื่ออดีตแฟนหนุ่มของผู้หญิงได้ทำการส่งภาพของผู้หญิงเปลือยไปหาเธอ โดยตัดต่อหน้าใบหน้าของเธอติดเอาไว้ แฟนหนุ่มถูกตัดสินว่ามีความผิด ตามมาตรา ๕ (h) แห่งรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๙๒๖๒ เนื่องจากได้มีการส่งภาพเปลือยที่มีการตัดต่อใบหน้าของผู้หญิงผู้เป็นอดีตแฟนลงไปในทางสื่อสังคมทางโทรศัพท์ ศาลได้ตัดสินโดยยึดวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ในการป้องกันเด็กและสตรี แม้ผู้กระทำผิดจะอ้างว่าการส่งภาพเปลือยตัดต่อนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว จึงไม่น่าจะถือเป็นการล่วงละเมิด แต่ศาลให้เหตุผลว่าการกระทำดังกล่าวแม้เพียงครั้งเดียวก็ต้องถือว่าเป็นการล่วงละเมิด (harassment) แล้ว เพราะหากศาลตัดสินว่าต้องกระทำซ้ำ ๆ หลายครั้งถึงจะถือเป็นการล่วงละเมิดแล้ว ก็เท่ากับส่งเสริมให้เกิดการกระทำแบบเดียวกันนี้อีกในลักษณะกระทำแยกครั้งกัน^{๔๗๒}

อีกกรณีหนึ่งคือ กรณีของ *NORMA A. DEL SOCORRO v. ERNST JOHAN BRINKMAN VAN WILSEM* ศาลวางหลักโดยอาศัยรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๙๒๖๒ ว่า การกีดกันหรือการปฏิบัติเลือกปฏิบัติสนับสนุนทางการเงินกับเด็กถือว่าเป็นการก่อความรุนแรงต่อเด็กและผู้หญิงเช่นกัน แม้ว่าบุพการีผู้สนับสนุนเงินที่จะต้องจ่ายให้กับเด็กจะเป็นชาวต่างชาติก็ตาม^{๔๗๓} เพราะภายใต้กฎหมายของฟิลิปปินส์ ผู้ปกครองที่เป็นชาวต่างชาติก็มีภาระหน้าที่ในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับบุตรที่ยังเป็นผู้เยาว์ด้วยเช่นกัน

๗. รัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๘๙๒๗ หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว ค.ศ. ๒๐๐๐ (พ.ศ. ๒๕๔๓) (Solo Parent's Welfare Act of 2000: Republic Act 8927) เป็นรัฐธรรมนูญตีที่กำหนดให้สิทธิ

^{๔๗๒} G.R. No. 182835 (2010), สืบค้นได้ที่ <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2010/april2010/182835.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๗๓} G.R. No. 193707, สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/cralaw/2014decemberdecisions.php?id=1048> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒)

ประโยชน์หรือสิทธิพิเศษตามกฎหมายแก่คุณพ่อหรือคุณแม่เลี้ยงเดี่ยวที่ต้องดูแลบุตรแต่ลำพัง ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงสิทธิในการได้รับเงินช่วยเหลือเพื่อการดูแลบุตร^{๔๗๔}

๘. กฎบัตรว่าด้วยสตรี หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๗๑๐ (Magna Carta of Women: Republic Act No. 9710) เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสตรีเพศที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งต้องให้การยอมรับ คุ้มครอง ตอบสนอง และส่งเสริมสิทธิด้านต่าง ๆ ให้กับสตรีในประเทศฟิลิปปินส์^{๔๗๕}

๙. ประกาศคำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๖๐๓ (Presidential Decree No. 603) หรือ ประมวลกฎหมายว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านสวัสดิการเด็กและเยาวชน (The Child and Youth Welfare Code) เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงสิทธิเด็กโดยไม่จำกัดเพศ สถานะ ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ฯลฯ และพึงได้รับการยอมรับตามหลักสิทธิมนุษยชนทั่วไป ที่ควรได้รับการดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบต่อกายและจิตใจและได้รับโอกาสในการศึกษา พัฒนา การเติบโต และการได้รับการดูแลและสุขภาพอนามัยที่ดี (ข้อ ๓ ประกอบกับข้อ ๑๑ และ ๑๒) พร้อมทั้งหน้าที่ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมในขณะเดียวกัน (ข้อ ๔) ทั้งยังได้กล่าวถึงอำนาจปกครองเด็ก (Parental Authority) ในหมวดเอ (Section A) (ข้อ ๑๗ ถึง ๒๐) การดูแลเด็กที่ถูกทอดทิ้ง (ข้อ ๒๑) การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (หมวดบี) (Section B) (ข้อ ๒๗ ถึง ๔๒) การเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนของเด็ก (ข้อ ๗๑ ถึง ๗๕) และการทำงานของเด็ (ข้อ ๑๐๗ ถึง ๑๑๐) ฯลฯ^{๔๗๖}

๑๐. รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๘๗๗ หรือรัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการคุกคามทางเพศ ค.ศ. ๑๙๙๕ (พ.ศ. ๒๕๓๘) (Anti-Sexual Harassment Act of 1995: Republic Act No. 7877) ได้รับการตราขึ้นเพื่อสนับสนุนนโยบายในการส่งเสริมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เพื่อปราบปรามการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศอันเกิดจากการใช้อำนาจโดยมิชอบในสถานศึกษา สถานที่ทำงานหรือสถานฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในทางเพศ (sexual favors) ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ

^{๔๗๔} Solo Parent's Welfare Act of 2000 (Republic Act No. 8972), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2000/ra_8972_2000.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๗๕} The Magna Carta of Women (Republic Act No. 9710), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2009/ra_9710_2009.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๗๖} The Child and Youth Welfare Code (Presidential Decree No. 603), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1974/pd_603_1974.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ต่อร่างกายหรือโดยทางวาจาและไม่ว่าการกระทำนั้นจะเป็นการกระทำต่อชายหรือหญิงก็ตาม โดยทั้งนี้ ได้มีการกำหนดเป็นโทษทางอาญาไว้เป็นการเฉพาะ^{๔๗๗}

อนึ่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ศาลสูงสุดได้มีคำตัดสินว่า การคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) คือการใช้ความมีอำนาจที่เหนือกว่า (superiority) ไปในทางที่ไม่ถูกต้องเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในทางเพศ (Sexual Advance) ซึ่งเพียงพอที่จะส่งผลให้ลูกจ้างมีกำลังใจและความก้าวหน้าในการทำงานลดน้อยถอยลง ซึ่งส่งผลต่อจิตสำนึกผิดชอบชั่วดี และทำให้ชีวิตของลูกจ้างต้องเปลี่ยนไป^{๔๗๘}

คดี Aquino v. Acosta^{๔๗๙}

กรณีนี้ผู้ถูกกล่าวหาได้หลุดพ้นจากข้อกล่าวหาว่ามีการล่วงละเมิดทางเพศ ในคดี Aquino v. Acosta ข้อเท็จจริงคือ Susan Aquino หัวหน้าฝ่ายกฎหมายของศาลอุทธรณ์ภาษีอากร (Chief of the Legal and Technical Staff of the Court of Tax Appeals: CTA) ฟ้องร้องว่าผู้พิพากษา Ernesto Acosta ได้ทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อเธอโดยอ้างว่ามีหลายเหตุการณ์ที่ผู้พิพากษา Acosta ได้พยายามจูบ กอด และเอามือโอบไหล่ของเธอ^{๔๘๐}

เรื่องนี้ศาลสูงสุดได้พิพากษายืน เห็นด้วยกับศาลอุทธรณ์ โดยสรุปได้ว่า จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้ถูกกล่าวหาได้ทำการเอาแก้มไปประกบกับแก้มของโจทก์ ซึ่งเข้าใจได้ว่าเป็นการกระทำที่ทำขึ้นเพื่อแสดงออกในบางโอกาสตามงานพบปะต่างๆ และไม่มีที่ยืนยันว่าหลังจากนั้นผู้พิพากษา Acosta ได้อยู่เพียงลำพังกับผู้ถูกกล่าวหาเพื่อทำอะไรเกินเลยแต่อย่างใด ส่วนการชนแก้มก็เป็นเพียงการแสดงออกถึงความเป็นมิตร ไม่มีการมุงร้าย และปราศจากความลามก ข้อเท็จจริงที่การทักทายโดยใช้แก้มชนกันหรือจูบที่แก้ม (beso-beso) โดยปราศจากเจตนาร้าย คือการแสดงออกบางครั้งเวลาที่คนพบเจอกันในโอกาสสำคัญ เช่น วันเกิด วันคริสต์มาส วันปีใหม่ หรือแม้กระทั่งวันวาเลนไทน์

^{๔๗๗} Anti-Sexual Harassment Act of 1995 (Republic Act No. 7877, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repects/ra1995/ra_7877_1995.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๗๘} G.R. No. 124617 (2000), สืบค้นได้ที่ <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2000/apr2000/124617.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๗๙} A.M. No.CTA-01-1 (2002), สืบค้นได้ที่ http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2002/apr2002/am_cta_01_1.htm (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๘๐} G.R. No. 155831 (2008), สืบค้นได้ที่ <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2008/feb2008/155831.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ที่น่าสนใจคือ มีบางโอกาสที่เจ้าหน้าที่หญิงของศาลจะทำการทักทายโดยการนำแก้มชนแก้มกับผู้พิพากษา ซึ่ง Aquino ก็คือหนึ่งในกลุ่มเจ้าหน้าที่หญิงที่ทำการทักทายนั้น

สรุปคือ ทั้งหกครั้งที่มีการนำแก้มมาชนกันที่ผู้พิพากษา Acosta กระทำต่อนาง Aquino นั้น เป็นเพียงแค่การทักทายตามปกติประเพณีนิยม ไม่มีหลักฐานใด ๆ แสดงให้เห็นถึงการล่วงละเมิดทางเพศตามที่ได้กล่าวอ้าง^{๔๔๑} ศาลจึงได้ตัดสินให้ผู้พิพากษา Acosta พ้นข้อหาจากการล่วงละเมิดทางเพศ

๑๑. รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๒ หรือรัฐบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในระดับหมู่บ้าน/ตำบล (Barangay-Level Total Development and Protection of Children Act: Republic Act 6972)^{๔๔๒} เป็นกฎหมายที่ส่งเสริมและมุ่งพัฒนาให้สตรีท้องถิ่นสามารถประกอบอาชีพและกิจกรรมที่หลากหลายนอกเหนือจากการเลี้ยงดูบุตรตามปกติ โดยมีการจัดตั้งศูนย์ดูแลเด็กเล็กกลางวัน (day care center) เพื่อช่วยเหลือหญิงที่มีบุตรในการแบ่งเบาภาระอันจะส่งผลให้มารดาสามารถมีเวลาในการทำงาน หรือศึกษาต่อหยุดได้มากขึ้น

๑๒. รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๘ (Republic Act No. 10028) หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมการให้นมแม่ ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) (Expanded Breastfeeding Promotion Act of 2009)^{๔๔๓} เป็นกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๐๐ หรือรัฐบัญญัติว่าด้วยการให้นมแม่และการอาศัยอยู่ร่วมกันหลังคลอด ค.ศ. ๑๙๙๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) (Rooming-in and Breastfeeding Act of 1992) (ซึ่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๐๐ นี้ยังคงใช้บังคับอยู่ในส่วนของมาตราที่ไม่ถูกแก้ไขโดยรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๘) โดยกฎหมายของปี พ.ศ. ๒๕๕๒ นี้มุ่งที่จะให้มารดาผู้คลอดบุตรใหม่และทารกแรกเกิดได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อความจำเป็นหรือความต้องการพื้นฐานทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ^{๔๔๔}

^{๔๔๑} เรื่องเดียวกัน.

^{๔๔๒} รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๒, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1990/ra_6972_1990.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒)

^{๔๔๓} รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๘, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2010/ra_10028_2010.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๔๔} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๘.

มาตรา ๓ (v) ของรัฐบัญญัติดังกล่าวได้นิยามคำว่า การอาศัยร่วมกันหลังคลอด (Rooming-in) ว่าเป็นการให้ทารกที่เกิดใหม่ได้อาศัยอยู่ในห้องเดียวกันกับมารดาภายหลังการคลอดเพื่อให้ ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรมีความแน่นแฟ้นมากขึ้นและเพื่อสนับสนุนให้มีการให้นมบุตรด้วยตนเองของมารดา โดยอาจนอนร่วมเตียงเดียวกันหรือแยกกันแต่นอนในเตียงนอน เดียวกันกับมารดาได้^{๔๘๕} ซึ่งการส่งเสริมการให้นมแม่และการอาศัยร่วมกันหลังคลอดดังกล่าวได้รับการ ส่งเสริมโดยรัฐบาลของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์และสถาบันสุขภาพเอกชน (private health institutions) ต่าง ๆ เรื่อยมาและได้รับการช่วยเหลือเพื่อให้เกิดการบังคับใช้จริงในทางปฏิบัติ

นอกจากนี้ มาตรา ๒ ยังได้เน้นย้ำถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่า การให้นมแม่มีข้อดีทั้งต่อเด็ก และมารดา รวมไปถึงโรงพยาบาลและประเทศชาติ ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการดูแลสุขภาพของเด็กแรกเกิด รวมไปถึงการสร้างสัมพันธ์ระหว่างแม่และลูก นอกจากนี้ยังช่วยประเทศชาติลดการนำเข้านม จากต่างประเทศด้วย^{๔๘๖} ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายนั้นนอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์และความเป็นอยู่ที่ดีของแม่และเด็กแล้ว ยังทำให้สามารถลดการนำเข้านมสำเร็จรูปด้วย

ในส่วนของการนำไปปฏิบัตินั้น มาตรา ๙ ของระเบียบว่าด้วยการนำรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๘ ไปปฏิบัติ กำหนดให้สถานที่ทำงานทุกแห่งจะต้องพัฒนาแนวทางที่ชัดเจนในการคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนการให้นมแม่^{๔๘๗} และมาตรา ๑๒ กำหนดให้พนักงานที่อยู่ในช่วงให้นมบุตรต้อง ได้รับเวลาพักระหว่างวันเพิ่มขึ้นจากเวลาพักทานอาหารตามปกติ เพื่อให้ให้นมแก่บุตร หรือปั๊มนม ให้แก่บุตร โดยกำหนดว่าช่วงเวลาหยุดพักให้นมบุตรจะต้องไม่น้อยกว่า ๔๐ นาที จากการทำงานทุก ๆ ๘ ชั่วโมง^{๔๘๘}

^{๔๘๕} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๘.

^{๔๘๖} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๒๘.

^{๔๘๗} The Implementing Rules and Regulations of Republic Act No. 10028 (2011), สืบค้นได้ที่ <https://extranetwho.int/nutrition/gina/sites/default/files/PHL%202011%20The%20Implementing%20Rules%20and%20Regulation%20of%20Republic%20Act%20No.%2010028.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๘๘} มาตรา ๑๒ แห่ง The Implementing Rules and Regulations of Republic Act No. 10028 (2011).

ดังนั้นจะเห็นได้ชัดว่า กฎหมายได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มารดาที่กำลังเลี้ยงดูบุตรสามารถกลับไปทำงานได้หลังจากคลอดบุตร ซึ่งอาจจะถือเป็นชัยชนะอีกขั้นหนึ่งของผู้หญิงด้วยเหตุว่ากฎหมายนี้ทำให้สภาพการทำงานนั้นเอื้อกับผู้หญิงที่กำลังเลี้ยงดูบุตรอยู่

๑๓. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ด้านการดำเนินคดีในทางอาญา ได้มีการกล่าวถึงประเด็นในการคุ้มครองสตรีอยู่ส่วนหนึ่ง กล่าวคือ ในส่วนของการดำเนินคดีอาญาในฟิลิปปินส์นั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของฟิลิปปินส์กำหนดให้การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการกระทำผิดอาญาจะต้องกระทำภายใต้การควบคุมหรือการกำหนดทิศทางโดยพนักงานอัยการ (public prosecutor) อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่พนักงานอัยการมีปริมาณงานมาก หรือในกรณีที่พนักงานอัยการไม่เพียงพอ ผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีเองโดยตั้งทนายความได้ (private prosecutor) โดยต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสำนักงานอัยการ (Chief of the Prosecution Office) หรืออัยการส่วนภูมิภาค (Regional State Prosecutor) เป็นลายลักษณ์อักษร (authorized in writing) และได้รับการรับรองจากศาลให้สามารถดำเนินคดีได้ (subject to the approval of the court) ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีอาญาได้เองแล้ว ผู้ฟ้องคดีสามารถดำเนินคดีไปได้เองโดยไม่จำเป็นต้องมีอัยการได้จนเสร็จสิ้นขั้นตอนของการสืบพยาน (trial) เว้นแต่อำนาจในการฟ้องคดีได้เองนั้นได้ถูกยกเลิกหรือเพิกถอนในภายหลัง^{๔๘๙}

ความผิดฐานคบขู้หรือมีภรรยาบ่อยนั้นจะไม่สามารถดำเนินคดีได้ เว้นแต่จะมีการยื่นฟ้องคดีโดยคู่สมรสฝ่ายที่เป็นผู้เสียหาย ทั้งนี้ ผู้เสียหายไม่อาจเริ่มดำเนินคดีอาญาได้หากไม่ได้รวมผู้กระทำผิดทั้งหมดเข้าไว้ด้วย (ตัวคู่สมรสที่กระทำผิด และชายขู้หรือภรรยาบ่อย) หากทั้งสองฝ่ายยังมีชีวิตอยู่และในกรณีที่ผู้เสียหายได้ยินยอมให้มีการกระทำความผิด หรือได้ให้อภัยผู้กระทำผิดแล้ว ก็ไม่สามารถดำเนินคดีได้^{๔๙๐}

ความผิดฐานยั่วยวน (seduction) ชิงตัว (abduction) และความผิดฐานกระทำเพื่อบำบัดความใคร่ (act of lasciviousness) นั้นไม่อาจมีการดำเนินคดีอาญา (prosecute) ได้ เว้นแต่จะมีการฟ้องคดีโดยผู้เสียหายหรือโดยบุพการี ปู่ย่าตายาย หรือผู้ปกครองของผู้เสียหาย และไม่สามารถ

^{๔๘๙} A.M. No. 02-2-07-SC, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/courts/supreme/am/am_02-2-07-sc_2002.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๙๐} มาตรา ๕ (Section 5) แห่ง Rule 110 of the Revised Rules of Criminal Procedure, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/courts/rules/rc_110-127_crim.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้หากผู้เสียหายหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งข้างต้นได้ให้อภัยผู้กระทำผิดโดยชัดแจ้งแล้ว หากผู้เสียหายถึงแก่ความตายหรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถก่อนมีการฟ้องคดี และไม่มีบุพการี ปู่ย่าตายายหรือผู้ปกครองที่สามารถฟ้องคดีแทนได้แล้ว ให้รัฐเป็นผู้ดำเนินคดีแทนในนามผู้เสียหาย^{๔๙๑}

ผู้เสียหายแม้เป็นผู้เยาว์ ก็มีสิทธิที่จะฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองในคดีความผิดฐานยั่วยวนชิงตัว และกระทำเพื่อบำบัดความใคร่ โดยไม่ต้องอาศัยอำนาจจากบุพการี ปู่ย่าตายาย หรือผู้ปกครอง เว้นแต่ผู้เสียหายเป็นคนไร้ความสามารถหรือไม่สามารถกระทำเช่นนั้นได้ และหากผู้เสียหายที่เป็นผู้เยาว์ไม่อาจฟ้องคดีได้ ให้บุพการี ปู่ย่าตายาย หรือผู้ปกครองสามารถฟ้องคดีได้ และเมื่อสิทธิในการฟ้องคดีตกไปอยู่กับบุพการี ปู่ย่าตายาย หรือผู้ปกครองแล้วผู้อื่นจะไม่สามารถใช้สิทธินี้ได้อีก และผู้ที่ได้สิทธิจะต้องใช้สิทธิการฟ้องนี้ไปตามลำดับที่ระบุไว้ในวรรคนี้ (บุพการี ปู่ย่าตายาย ผู้ปกครอง) เว้นแต่เป็นไปตามกรณีที่บัญญัติไว้ในวรรคก่อน

ห้ามไม่ให้มีการดำเนินคดีอาญาฐานหมิ่นประมาทที่เกี่ยวกับการกล่าวหาว่าผู้หนึ่งผู้ใดว่ากระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งที่ระบุไว้ในวรรคก่อน เว้นแต่ผู้เสียหายได้เริ่มฟ้องคดีแล้ว

สำหรับการดำเนินคดีอาญาที่มีมูลเหตุจากการฝ่าฝืนกฎหมายพิเศษอื่น ๆ นั้น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายนั้น ๆ บัญญัติไว้^{๔๙๒}

๑๔. รัฐบัญญัติว่าด้วยการเพิ่มการอุดหนุนสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ค.ศ. ๒๐๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๓)

รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๙๙๔ หรือรัฐบัญญัติว่าด้วยการเพิ่มการอุดหนุนสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ (Expanded Senior Citizens Act: Republic Act 9994) หรือชื่อเต็มว่ารัฐบัญญัติว่าด้วยการเพิ่มการอุดหนุนสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุให้มากที่สุดเพื่อการสร้างชาติ ให้ทุน และสิทธิพิเศษ และเพื่อวัตถุประสงค์อื่น (An Act to Maximize the Contribution of Senior Citizens to National Building, Grant Benefits and Special Privileges and for other Purposes)^{๔๙๓} เป็นกฎหมายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยกฎหมายฉบับนี้นอกจากจะให้นิยามคำว่าผู้สูงอายุว่าหมายถึงบุคคลที่มีอายุกว่า ๖๐ ปีขึ้นไปและได้กำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อ ๓.๓.๒ แล้ว ยังกำหนดให้ผู้สูงอายุ

^{๔๙๑} มาตรา ๕ แห่ง Rule 110 of the Revised Rules of Criminal Procedure.

^{๔๙๒} มาตรา ๕ แห่ง Rule 110 of The Revised Rules of Criminal Procedure.

^{๔๙๓} Expanded Senior Citizens Act of 2010 (Republic Act No. 9994), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2010/ra_9994_2010.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ต้องมีบัตรประจำตัวผู้สูงอายุเพื่อใช้รับสิทธิต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ เช่น สิทธิในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT exemption) และสิทธิในการได้รับส่วนลดกว่าร้อยละ ๒๐ ในการซื้อของใช้หรือยาที่จำเป็นบางอย่าง การเข้ารับการรักษาจากแพทย์ หรือการพักอาศัยในสถานรับเลี้ยงผู้สูงอายุ รวมทั้งส่วนลดในการใช้บริการขนส่งสาธารณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรถเมล์ รถ jeepney (คล้ายรถสองแถว) เครื่องบินและเรือภายในประเทศ รวมทั้งการเข้าสถานที่สันทนาการต่างๆ เป็นต้น^{๔๙๔}

๑๕. กฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

กฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๔๕ (Republic Act No. 10645) เป็นกฎหมายภาคบังคับ (mandatory) ที่กำหนดให้ผู้สูงอายุ (Senior Citizens) มีสิทธิพึงได้รับการคุ้มครองด้านสุขภาพจากโครงการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (PhilHealth) ทุกคน^{๔๙๕} เป็นกฎหมายที่ได้รับการบัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๔๓๒ เดิม โดยประกอบไปด้วยบทบัญญัติเพียง ๓ มาตรามีใจความและหลักการสำคัญอยู่ในมาตรา ๑ ในการกำหนดรวมผู้สูงอายุทั้งหลายที่ยังคงไม่ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลตามกฎหมายฉบับเดิม ให้ได้รับสิทธิตามรัฐบัญญัติฉบับนี้และมีสิทธิได้รับเงินทุนสนับสนุนด้านการรักษาพยาบาลจากกองทุนการประกันสุขภาพแห่งชาติ (National Health Insurance Fund of PhilHealth) ถือเป็นกฎหมายที่ได้รับผลการตอบรับที่ดีจากผู้สูงวัยในฟิลิปปินส์ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในฐานะล่างถึงปานกลาง เนื่องจากผู้สูงอายุมีแนวโน้มจะต้องพึ่งพาบริการทางการแพทย์มากกว่าวัยอื่นๆ และได้รับประโยชน์จากประกันสุขภาพภาคบังคับนี้ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๔๕ นี้ได้รับการแก้ไขโดยรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๙๙๔ หรือรัฐบัญญัติว่าด้วยการเพิ่มการอุดหนุนสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

^{๔๙๔} Biron Law Firm, expanded senior citizens act of 2010 (ra9994), สืบค้นได้ที่ <http://www.jamesbiron.com/2010/02/expanded-senior-citizens-act-of-2010-ra-9994-provides-evat-exemption/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๙๕} Section 5, Republic Act No. 10645, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2014/ra_10645_2014.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒). และดูเพิ่มเติมที่หัวข้อ ๓.๓.๒.

๓.๖.๒ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

การคุ้มครองแรงงานในกิจการประมง

หน่วยงานแรงงานโพ้นทะเลแห่งฟิลิปปินส์ (the Philippines Overseas Employment Administration) หรือ POEA ได้ออกระเบียบว่าด้วยการจัดหาและจ้างแรงงานประมงโพ้นทะเล (Rules and Regulations Government the Recruitment and Employment of Seafarers) ซึ่งมีการทบทวนและใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน โดยระเบียบดังกล่าวเป็นกฎหมายที่กำกับดูแลการจัดหาและการจ้างแรงงานประมงโพ้นทะเล ซึ่งข้อกฎหมายส่วนใหญ่เป็นการล่อมาจากรัฐบัญญัติหมายเลข ๘๐๔๒^{๔๙๖} ซึ่งเป็นบทบัญญัติหลักที่ใช้คุ้มครองแรงงานโพ้นทะเลของฟิลิปปินส์ซึ่งมีจำนวนเกือบสามล้านคนเป็นที่รู้จักกันในนามรัฐบัญญัติว่าด้วยแรงงานอพยพและแรงงานฟิลิปปินส์โพ้นทะเล ค.ศ. ๑๙๙๕ (พ.ศ.๒๕๓๘) (Migrant Workers and Oversea Filipinos Act of 1995) โดยได้กำหนดมาตรฐานด้านสวัสดิภาพแรงงานอพยพและแรงงานฟิลิปปินส์โพ้นทะเลไว้เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๔๓ มาตรา ทั้งการจ้างงานโดยผิดกฎหมาย (มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๓) การจัดหาให้ซึ่งแรงงาน (มาตรา ๔ ถึงมาตรา ๕) การให้บริการแรงงานและการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่แรงงานอพยพ (มาตรา ๑๔ ถึงมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๒๖) และการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐเพื่อกำกับดูแล (มาตรา ๒๓) ฯลฯ โดยกฎที่ POEA ใช้บังคับนี้ มีข้อกฎหมายสำคัญหลายประการ เช่น การกำหนดความรับผิดชอบร่วม (joint and solidary liability) ของนายหน้าจัดหาแรงงานประมง (manning agency) การห้ามไม่ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจัดหางานกับลูกเรือประมง กำหนดหน้าที่ให้สำนักงานแรงงานโพ้นทะเลแห่งฟิลิปปินส์ (the Philippines Overseas Labor Office: POLO) ตรวจสอบความเหมาะสมของนายจ้างชาวต่างประเทศ และตรวจสอบสภาพการจ้างว่าได้มาตรฐานตามที่ POEA กำหนดไว้หรือไม่ จัดให้มีสัญญาจ้างแรงงานมาตรฐานสำหรับลูกเรือประมงโพ้นทะเลชาวฟิลิปปินส์ มาตรการในการต่อสู้กับการจัดหาแรงงานที่ผิดกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหายจากการจัดหาแรงงานที่ผิดกฎหมาย กำหนดมูลเหตุที่ POEA จะสามารถดำเนินมาตรการทางกฎหมายหรือดำเนินกระบวนการต่างๆ ต่อนายจ้างหรือตัวการชาวต่างประเทศ และกำหนดเหตุที่ลูกเรือประมง

^{๔๙๖} Migrant Workers and Overseas Filipinos Act of 1995 (Republic Act No. 8042), สืบค้นได้ที่ [http://www.poea.gov.ph/laws&rules/files/Migrant%20Workers%20Act%20of%201995%20\(RA%208042\).html](http://www.poea.gov.ph/laws&rules/files/Migrant%20Workers%20Act%20of%201995%20(RA%208042).html) (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

โพ้นทะเลชาวฟิลิปปินส์จะสามารถปฏิเสธที่จะไม่ออกไปทำงาน ณ สถานที่ทำงาน หรือเหตุที่ลูกเรือสามารถละทิ้งงานหรือยกเลิกสัญญาจ้างงานได้^{๔๙๗}

รัฐบัญญัติว่าด้วยการห้ามการสั่งซื้อจัดหาหญิงชาวฟิลิปปินส์ทางไปรษณีย์เพื่อเป็นเจ้าสาว (Law Prohibiting Filipino Mail-Order Brides)

กฎหมายว่าด้วยการห้ามการสั่งซื้อจัดหาหญิงชาวฟิลิปปินส์ทางไปรษณีย์เพื่อเป็นเจ้าสาวคือรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๕๕^{๔๙๘} (An Act to Declare Unlawful the Practice of Matching Filipino Women for Marriage to Foreign National on Mail-Order Basis and Other Similar Practices, Including the Advertisement, Publication, Printing or Distribution of Brochures, Fliers and Other Propaganda Materials in Furtherance Thereof and Providing Penalty Therefore: Republic Act No. 6955) เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดให้การจับคู่หญิงชาวฟิลิปปินส์กับชายต่างชาติเพื่อจัดให้มีการสมรส โดยคำสั่งซื้อจัดหาทางไปรษณีย์หรือโดยช่องทางอื่นที่มีลักษณะคล้ายกันรวมถึงการโฆษณา การประกาศ การตีพิมพ์หรือเผยแพร่โดยสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว เอกสาร และวัสดุเพื่อการประชาสัมพันธ์อื่นใด เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองหญิงชาวฟิลิปปินส์โดยเฉพาะหรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นการป้องกันการค้ามนุษย์ผ่านคำสั่งซื้อจัดหาทางไปรษณีย์เพื่อจัดหาหญิงนั้นให้เป็นผู้เป็นเจ้าสาวเพื่อแต่งงานกับชายต่างชาติซึ่งไม่เคยได้พบหรือรู้จักกันมาก่อนนั่นเองอันจะส่งผลให้เกิดปัญหาการใช้ความรุนแรงทางกาย จิตใจ อารมณ์ และปัญหาการพึ่งพาทางการเงินของหญิงนั้นเมื่อมีการสมรสออกไปนอกประเทศ

ทั้งนี้ การแต่งงานระหว่างชาวต่างชาติกับหญิงชาวฟิลิปปินส์ไม่ใช่เรื่องต้องห้าม สิ่งที่ถูกกฎหมายห้ามคือ “การปฏิบัติหากำไรจากการจับคู่ในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารที่มีการเผยแพร่คอลัมน์เชิงโฆษณาให้สำหรับชาวต่างชาติที่กำลังมองหาหญิงชาวฟิลิปปินส์มาเป็นภรรยา”^{๔๙๙}

^{๔๙๗} International Labour Organization, Work in fishing in the ASEAN region: Protecting the rights of migrant fishers, p. 9-10, สืบค้นได้ที่ http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---sro-bangkok/documents/publication/wcms_306645.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๙๘} Republic Act No. 6955 (1990), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1990/ra_6955_1990.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๔๙๙} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๕๕.

ประวัติโดยสังเขป

เหตุผลในการออกกฎหมายฉบับนี้เนื่องมาจากการที่จำนวนของหญิงสาวชาวฟิลิปปินส์ที่เข้ามาสู่การเป็นเจ้าสาวทางไปรษณีย์มีการเพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๓ หนังสือพิมพ์ได้ตีพิมพ์บทความว่าเรื่องเหล่านี้ถือเป็นเรื่องที่น่าอับอายของชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการออกกฎหมายฉบับนี้คือ นาง Lorna Verano Yap สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยท่านได้กล่าวว่า “เป็นการดำเนินการโดยบุคคลที่ไร้รายจ่ายและโหดร้าย การกระทำเช่นนี้ไม่เพียงแต่ทำให้ผู้หญิงเราต้องได้รับความอับอายในระดับนานาชาติ แต่ยังทำให้ชาวฟิลิปปินส์ที่ยากจนหลายพันคนต้องเผชิญกับความทุกข์มากขึ้นไปอีกจากการต้องไปใช้ชีวิตกับคู่สมรสชาวต่างชาติ” และท่านได้กล่าวต่ออีกว่าการทำธุรกิจทางไปรษณีย์แบบนี้มันเปรียบเทียบกับกับการค้าประเวณี เพราะผู้หญิงชาวฟิลิปปินส์นั้นจะถูกกระทำเสมือนเป็นสินค้าที่พร้อมส่งทันทีเมื่อสามารถตกลงราคากันได้^{๕๐๐}

ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

แม้จะมีกฎหมายในเรื่องวิธีการปฏิบัติของการส่งเจ้าสาวตามใบสั่งจากไปรษณีย์ไปต่างประเทศ ปัญหาของการจัดหาเจ้าสาวทางไปรษณีย์ก็ยังไม่ได้รับการกำจัดให้หมดไป สองทศวรรษที่ผ่านมาหลังจากที่มีการออกกฎหมายห้ามจัดหาเจ้าสาวทางไปรษณีย์ก็แทบจะไม่ช่วยในการหยุดยั้งผู้หญิงชาวฟิลิปปินส์จากการเสนอตัวเองเป็นเจ้าสาวทางไปรษณีย์ ประธานองค์กรเฝ้าระวังสิทธิของชาวฟิลิปปินส์อพยพ (Philippine Migrants' Rights Watch: PMRW) นาย Carmelita Nuqui ยังได้กล่าวว่า การออกกฎหมายนี้เพียงแต่ทำให้ขบวนการจัดหาเจ้าสาวทางไปรษณีย์นั้นหลบไปกระทำการใต้ดินเท่านั้น ซึ่งไม่ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญในการค้าระหว่างประเทศเลย^{๕๐๑}

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่เห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการห้ามการสั่งซื้อจัดหาหญิงชาวฟิลิปปินส์ทางไปรษณีย์เพื่อเป็นเจ้าสาวนี้เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณดี แต่ไม่มีการบังคับใช้ เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญหมายเลข ๙๒๐๘ หรือรัฐธรรมนูญป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ค.ศ. ๒๐๐๓

^{๕๐๐} Carmela Fonbuena (2009). Out-Sourcing the Wife: Dreams turned Sour, สืบค้นได้ที่ <http://news.abs-cbn.com/special-report/09/17/09/out-sourcing-wife-dreams-turned-sour> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๐๑} เรื่องเดียวกัน.

(พ.ศ. ๒๕๔๖) (the 2003 Anti-Trafficking in Persons Act) อันเป็นผลมาจากระบบยุติธรรมของฟิลิปปินส์ที่เชื่องช้าและไม่มีประสิทธิภาพ^{๕๐๒}

คณะกรรมการว่าด้วยชาวฟิลิปปินส์โพ้นทะเล (the Commission on Filipino Overseas: CFO) รายงานว่า ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๖ มีคู่สมรสชาวฟิลิปปินส์ทั้งหมด ๔๕๕,๔๕๘ คน ที่ได้รับการสนับสนุนสำหรับการขอวีซ่าในการเดินทางจากชาวต่างชาติ CFO รายงานเพิ่มเติมว่า คู่สมรสชาวฟิลิปปินส์จำนวน ๑๙๓,๖๖๑ คน ได้เดินทางไปยังสหรัฐอเมริกา และ ๑๑๗,๓๖๒ คน เดินทางไปยังประเทศญี่ปุ่นและคู่สมรสชาวฟิลิปปินส์ยังย้ายไปที่อื่น ๆ อีกตามลำดับ คือ ออสเตรเลีย แคนาดา เยอรมัน เกาหลีใต้ สหราชอาณาจักร ไต้หวัน นอร์เวย์ สวีเดน และอื่น ๆ

โดยจำนวนที่ถือเป็นเจ้าสาวทางไปรษณีย์นั้น ยังคงไม่สามารถคำนวณได้ออกมาเป็นตัวเลขที่แน่ชัดเพราะมีคู่สมรสจำนวนมากที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นที่รับรู้กันก็คือ มีผู้ร้องเข้ามาว่า มีการแจ้งประวัติเท็จของตัวคู่สมรสชาวต่างชาติและถูกทำร้ายร่างกายจากคู่สมรส^{๕๐๓} ซึ่งทางสถานทูตฟิลิปปินส์ ได้มีการแจ้งเตือนให้ระมัดระวังตัวแทนจัดหาคู่ในต่างประเทศว่ามีการละเมิดกฎหมายท้องถิ่น และมีการโฆษณาหลอกลวง

อย่างไรก็ดี เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา ได้มีการประกาศใช้รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการจัดการค้าคู่สมรสทางไปรษณีย์ฉบับล่าสุด หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๙๐๖ (Anti-Mail Order Spouse Act: Republic Act 10906) ซึ่งมุ่งป้องกันการจัดหาคู่ครองทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง และให้ฐานความผิดครอบคลุมการจัดการค้าคู่ครองทางอินเทอร์เน็ตด้วย^{๕๐๔}

๓.๗ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาสีงแวดล้อม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสีงแวดล้อม

รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐)

รัฐธรรมนูญ ข้อ ๒ มาตรา ๑๖ บัญญัติว่า “รัฐจะต้องคุ้มครองสิทธิของประชาชน โดยสิทธิ

^{๕๐๒} Crispin R. Arnada (2015), Male Order Brides, สืบค้นได้ที่ <http://www.manilatimes.net/male-order-brides/158083/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๐๓} เรื่องเดียวกัน.

^{๕๐๔} Anti-Mail Order Spouse Act (Republic Act No. 10906), สืบค้นได้ที่ https://www.senate.gov.ph/republic_acts/ra%2010906.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ดังกล่าวจะต้องมีความสมดุลกับระบบนิเวศ สอดคล้องกับจังหวะและความกลมกลืนของธรรมชาติ” นอกจากนี้ ในรัฐธรรมนูญข้อ ๑๒ มาตรา ๒ ก็ได้กล่าวว่า “ให้สัตว์ป่า ดอกไม้ พืชและอื่น ๆ เป็นของรัฐ และการจำหน่าย พัฒนา และใช้ประโยชน์ จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลจากรัฐ”

รัฐบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุพืช

รัฐบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุพืช ค.ศ. ๒๐๐๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๖๘ (Plant Variety Protection Act of 2002: Republic Act No. 9168) เป็น รัฐบัญญัติที่กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุพืชใหม่อันเป็น ระบบในการคุ้มครองที่สำคัญในทางทรัพย์สินทางปัญญา โดยประกอบด้วยบทบัญญัติจำนวน ๑๒ บรรพ จำนวน ๘๐ มาตรา^{๕๐๕} ว่าด้วยการให้สิทธิและคุ้มครองผู้ปรับปรุงพันธุ์พืช (Plant Breeders) ในการ แพร่พันธุ์ของพืชที่ได้รับการปรับปรุงใหม่ คือ สิทธิในการอนุญาตให้ผู้อื่นสามารถผลิต ทำซ้ำ สามารถ กำหนดเงื่อนไขในการแพร่ขยายพันธุ์พืชที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ของตน การเสนอขาย ขาย ทำการตลาด ส่งออก นำเข้า และกักตุนเพื่อประโยชน์ในการข้างต้น โดยมีการจัดตั้งสำนักงานคุ้มครอง ความหลากหลายทางพันธุพืช (The Plant Variety Protection Office: PVPO) และคณะกรรมการ คุ้มครองความหลากหลายทางพันธุพืชแห่งชาติ (the National Plant Variety Protection Board) ภายใต้สังกัดของกระทรวงการเกษตรและอุตสาหกรรมพันธุ์พืช (Department of Agriculture-Bureau of Plant Industry) เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนและดำเนินการตรวจสอบคำขอคุ้มครอง ความหลากหลายพันธุพืช ตลอดจนจัดทำและเก็บรักษาฐานข้อมูลพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับการคุ้มครองจาก หน่วยงานโดยรวบรวมจากหน่วยงานทั้งในท้องถิ่นและในต่างประเทศ ฯลฯ โดยเงื่อนไขในการขอรับความ คุ้มครองจะเป็นไปตามบรรพ ๓ (Title III) ในมาตรา ๕ ถึง มาตรา ๘ การจัดแบ่งประเภทตามหลักเกณฑ์ ในบรรพ ๔ (Title IV) และเนื้อหาของคำขอที่ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดในบรรพที่ ๖ (Title VI) อันถือเป็น ใจความหลักที่สำคัญของรัฐบัญญัติฉบับนี้^{๕๐๖}

^{๕๐๕} Plant Variety Protection Act of 2002 (Republic Act No. 9168), สืบค้นได้ที่ http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=225015 (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๐๖} ECOLEX, Philippine Plant Variety Protection Act of 2002 (Republic Act No. 9168), สืบค้นได้ที่ <https://www.ecolex.org/details/legislation/philippine-plant-variety-protection-act-of-2002-republic-act-no-9168-lex-faoc050701/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดการขยะมูลฝอยในระบบนิเวศวิทยา

รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดการขยะมูลฝอยในระบบนิเวศวิทยา ค.ศ. ๒๐๐๐ (พ.ศ. ๒๕๔๓) หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๐๐๓ (Ecological Solid Waste Management Act of 2000: Republic Act No. 9003) เป็นบทบัญญัติทางกฎหมายที่ได้รับการตราขึ้นสืบเนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการจัดการขยะไม่ถูกต้องและถือเป็นกฎหมายหลักด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญฉบับหนึ่งของประเทศฟิลิปปินส์ในการจัดการกับจำนวนขยะในประเทศที่เพิ่มมากขึ้นทุกที โดยรัฐบัญญัติฉบับนี้มีการกล่าวถึงแนวนโยบายแห่งรัฐในการจัดการขยะมูลฝอยที่จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาของประเทศอย่างเป็นระบบและครอบคลุม เพื่อเป็นการรักษาสุขภาพที่ดีของประชาชนโดยกำหนดให้มีการจัดเก็บคัดกรอง แบ่งแยก ล้างเสีย ทำลาย และจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบผ่านมาตรการต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการลดจำนวนของขยะ โดยมีการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (re-use) กระบวนการ Recycle และมีการจัดตั้งคณะทำงานว่าด้วยการจัดการขยะมูลฝอยแห่งชาติ (The National Solid Waste Management Commission: NSWMC) ขึ้นซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานของทางภาครัฐและเอกชน ทำหน้าที่คอยประสานงาน พัฒนา และอนุมัติโครงการต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอย นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการจัดการขยะมูลฝอย (Solid Waste Management Board: SWMB) สังกัดรัฐบาลท้องถิ่น (Local Government Unit: LGU) ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินโครงการด้านการจัดการขยะมูลฝอยในระบบนิเวศ โดยมีกรอบระยะเวลาของแผนงานจำนวน ๑๐ ปี เพื่อการจัดการขยะที่ยั่งยืนโดยเน้นที่การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (re-use) และกระบวนการ Recycle ขยะ^{๕๐๗}

อนึ่ง เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดการขยะมูลฝอย ฯ ยังได้กำหนดมาตรการจูงใจด้านภาษีต่างๆ ทั้งการลดและการยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลาสูงสุดถึง ๑๐ ปีให้แก่ผู้ประกอบการนำเข้า เครื่องมือ ยานพาหนะ เงินบริจาด และอื่น ๆ ที่ใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย นอกเหนือจากมาตรการจูงใจที่มีใช้ทางด้านภาษี อาทิ การอำนวยความสะดวกในการลดขั้นตอนการนำเข้าเครื่องมือ เครื่องจักร อะไหล่ วัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ รวมทั้งลดขั้นตอนการส่งออกผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการ re-use หรือ recycle นอกจากนี้ยังมีการกำหนดโทษในหมวดที่ ๖ ในกรณี

^{๕๐๗} Food and Fertilizer Technology Center for the Asian and Pacific Region, Ecological Solid Waste Management Act: Environmental Protection Through Proper Solid Waste, สืบค้นได้ที่ http://ap.fftc.agnet.org/ap_db.php?id=153&print=1 (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

มีการฝ่าฝืนกฎหมาย อาทิ ๑) การทิ้งขยะในสาธารณะ ๒) การเผาขยะในที่สาธารณะ ๓) การไม่แยกขยะ ๔) การผลิต ใช้ นำเข้าสินค้าบริโภคที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๕) การจัดตั้งที่เก็บฝังขยะในที่โล่งแจ้ง การทิ้งขยะในแหล่งน้ำหรือต้นน้ำ ฯลฯ เป็นต้น^{๕๐๘}

ทั้งนี้ รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๐๐๓ ได้รับการตราเป็นกฎหมายโดยมติของสภาองเกรสแห่งประเทศฟิลิปปินส์เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๐ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และได้รับการอนุมัติรับรองจากสำนักงานประธานาธิบดีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔ (ค.ศ. ๒๐๐๑) ประกอบด้วยบทบัญญัติกฎหมายจำนวน ๖๖ มาตรา แบ่งออกเป็น ๗ หมวด (Chapter) ซึ่งถือเป็นการตรากฎหมายตามนโยบายของรัฐบาลโดยตรงเพื่อการจัดการกับปัญหาขยะอย่างมีประสิทธิภาพ^{๕๐๙}

รัฐบัญญัติว่าด้วยอากาศสะอาด

โดยที่รัฐมีหน้าที่ในการดำเนินนโยบายในการรักษาสมดุลระหว่างการพัฒนาประเทศ และการรักษาสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเหตุในการตรารัฐบัญญัติว่าด้วยอากาศสะอาด ค.ศ. ๑๙๙๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕) หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๘๗๔๙ (The Philippine Clean Air Act 1999: Republic Act No. 8749) โดยมีการพิจารณากำหนดโครงสร้างและมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน^{๕๑๐} กล่าวคือ

๑) จัดทำนโยบายแห่งรัฐเพื่อจัดกิจกรรมและโครงการในการจัดการกับปัญหามลภาวะที่เป็นพิษของประเทศโดยมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างคณะผู้แทนต่าง ๆ ในหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบในการประสานงานและจัดกิจกรรม

๒) สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือกันและการกำหนดนโยบายเฉพาะในองค์กร กลุ่มอุตสาหกรรมและในชุมชนว่าด้วยการจัดการกับมลภาวะที่เป็นพิษผ่านสิทธิประโยชน์ทางการตลาดต่าง ๆ ที่จะได้รับ (incentives market-based instruments)

๓) ให้ความสำคัญในการป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะที่เป็นพิษมากกว่าการควบคุม โดยมีการจัดทำโครงการเพื่อการจัดการกับมลภาวะทางอากาศที่ครอบคลุม

^{๕๐๘} เรื่องเดียวกัน.

^{๕๐๙} เรื่องเดียวกัน.

^{๕๑๐} The Philippine Clean Air Act of 1999 (Republic No. 8749), สืบค้นได้ที่ https://lawphil.net/statutes/repacts/ra1999/ra_8749_1999.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

๔) ส่งเสริมการศึกษาและการให้ข้อมูลที่เพียงพอแก่สาธารณะเพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนจากภาคประชาชนในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการคุณภาพทางอากาศ ตลอดจนการติดตามกำกับดูแล

๕) จัดทำระบบและใช้ระบบตรวจสอบความน่าเชื่อถือ พัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการหรือกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนและมาตรการในการฟื้นฟูสภาพอากาศให้บริสุทธิ์หรือการฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการชดเชยค่าเสียหายให้แก่เอกชนที่อาจได้รับผลกระทบ^{๕๑๑}

ทั้งนี้ รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๗๔๙ ยังได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหลายดำเนินการ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินนโยบายตามบทบัญญัติแห่งรัฐบัญญัติ คือ

๑. ให้กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หรือ DENR (Department of Environment and Natural Resources) เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแลในการจัดทำรายงานสรุปสถานะคุณภาพอากาศของประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำกรอบการฟื้นฟูคุณภาพอากาศแบบบูรณาการ (Integrated Air Quality Improvement Framework) โดยมีอำนาจในการออกกฎ ระเบียบ เพื่ออนุวัติตามรัฐบัญญัติฉบับนี้ (มาตรา ๖)
๒. กระทรวงการสื่อสารและการขนส่ง หรือ DOTC (Department of Transportation and Communication) มีอำนาจในการกำหนดและจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการปล่อยมลภาวะที่เป็นพิษสู่อากาศสำหรับยานพาหนะที่มีการปล่อยไอเสีย และให้ร่วมมือกับกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในการกำหนดและจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการปล่อยมลพิษสู่อากาศสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเทคนิคด้านสิ่งแวดล้อมและการออกแบบของยานพาหนะที่มีการปล่อยไอเสียและลักษณะของโรงงานอุตสาหกรรม และให้การจัดเก็บดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขในการต่ออายุทะเบียนยานพาหนะ หรือโรงงานอุตสาหกรรม (แล้วแต่กรณี) (มาตรา ๑๓)
๓. ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือ DOST (Department of Science and Technology) ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน

^{๕๑๑} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๘๗๔๙.

ภาควิชาการ NGOs และองค์กรภาคประชาชนต่าง ๆ จัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาวิจัย
แห่งชาติเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันและควบคุมมลภาวะทางอากาศที่เป็นพิษ (มาตรา ๑๕)

๔. ให้กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม หรือ DTI (Department of Trade and Industry) ร่วมกับ
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีท้องถิ่นและกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมพัฒนา
แผนปฏิบัติการในการจัดการและควบคุมมลภาวะทางอากาศจากยานพาหนะที่ประกอบด้วย
ชิ้นส่วนของมอเตอร์โดยให้บูรณาเข้ากับกรอบการฟื้นฟูคุณภาพอากาศแบบบูรณาการ
(Integrated Air Quality Management Framework) (มาตรา ๒๑ (b))
๕. ให้กระทรวงการสื่อสารและการขนส่ง กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม และกระทรวง
ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมร่วมกันตั้งกระบวนกรในการตรวจสอบยานพาหนะที่ประกอบด้วย
ชิ้นส่วนของมอเตอร์และการทดสอบการอัตราการปล่อยมลพิษเพื่อการตรวจวัดความเข้มข้น
ของอากาศเสียที่ปล่อยออกมา (มาตรา ๒๑ (c))
๖. ให้กระทรวงพลังงาน หรือ DOE (Department of Energy) ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อม และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยความร่วมมือกับส่วนการกำหนด
มาตรฐานสินค้า (Bureau of Product Standards) ในสังกัดกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม
กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ กลุ่มนักวิชาการและผู้บริโภค กำหนดรายละเอียด
(Specifications) ในการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพของสินค้าที่ใช้เชื้อเพลิง (และที่เกี่ยวข้อง
เชื้อเพลิง) ทุกชนิดในการลดการปล่อยมลภาวะที่เป็นพิษเข้าสู่อากาศหรือให้มีประสิทธิภาพ
มากขึ้น เป็นต้น (มาตรา ๒๖)

ผลกระทบจากการใช้กฎหมายฉบับนี้

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีการแสดงความเห็นว่า“ที่ผ่านมาหนึ่งทศวรรษหลังจากมีการออก
กฎหมายว่าด้วยอากาศสะอาดพบว่าการต่อสู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพของอากาศให้ดีขึ้นสำหรับ
ชาวฟิลิปปินส์นั้นมีความก้าวหน้าน้อยมาก”^{๕๑๒} โดยชาวฟิลิปปินส์เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้มี
ประสิทธิภาพน้อย เพราะในเมืองหลวงคือกรุงมะนิลายังคงมีความเข้มข้นของฝุ่นละอองที่เกินระดับ
มาตรฐานอยู่รวมไปถึงการตรวจสอบปริมาณของก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์และไนโตรเจนออกไซด์ที่

^{๕๑๒} Rey Gamboa (2009). An Imperiled Clean Air Act, สืบค้นได้ที่ <http://www.philstar.com/business/482841/imperiled-clean-air-act> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

มีค่าเกินมาตรฐานความปลอดภัยในบางครั้ง

อนึ่ง แม้กฎหมายฉบับนี้จะกำหนดโทษปรับสูงสุดถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาทในทุก ๆ วัน ที่ยังมีการกระทำความผิดอยู่ หรือโทษจำคุกที่สูงสุดไม่เกิน ๑๐ ปี ซึ่งกำหนดไว้ใน มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๘ ก็ตาม ก็ยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างสมดุลควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการขาดการบังคับใช้กฎหมาย (lack of enforcement) และขาดระบบเฝ้าระวัง (monitoring system) ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ใจกลางกรุงมะนิลา ยังคงถูกปกคลุมไปด้วยมลภาวะในอัตราสูง^{๕๑๓}

รัฐบัญญัติแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองและการจัดการแหล่งถ้ำธรรมชาติ

รัฐบัญญัติแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองและการจัดการแหล่งถ้ำธรรมชาติ หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๐๗๒^{๕๑๔} (National Caves and Cave Resources Management and Protection Act: Republic Act No. 9072) เป็นรัฐบัญญัติที่บัญญัติหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายในการสงวนรักษาคุ้มครอง และจัดการแหล่งถ้ำและทรัพยากรถ้ำตามธรรมชาติอันถือเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศ ซึ่ง “ถ้ำ” ตามความแห่งรัฐบัญญัติ หมายถึง ช่องว่าง ภูเขาโพรง ซอกเล็ก หรือการเชื่อมต่อทับซ้อนกันใต้เปลือกผิวโลก หรือภายใต้หน้าผาหรือแนวหินที่ยื่นมาจากหน้าผาซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ และมีขนาดที่ใหญ่เพียงพอที่บุคคลธรรมดาสามารถเข้าไปได้ ไม่ว่าจะทางเข้าจะตั้งอยู่ในพื้นที่ของเอกชนหรือในบริเวณพื้นที่สาธารณะก็ตาม และไม่ทางเข้านั้นจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งนี้ให้หมายรวมถึงหลุมตามธรรมชาติและส่วนอื่น ๆ ที่เป็นส่วนขยายของทางเข้า

รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๐๗๒ ประกอบด้วยบทบัญญัติจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ มาตรา ซึ่งนอกเหนือจากกำหนดนิยามของคำว่าถ้ำแล้ว ยังได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ คือ กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Department of Environment and Natural Resources) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามรัฐบัญญัตินี้ในการดูแลรักษาแหล่งถ้ำตามธรรมชาติ โดยร่วมมือ

^{๕๑๓} Jhesset O. Eno (2019). Clean Air Act 20 years later: Edsa still ‘worst place to be’, สืบค้นได้ที่ <https://newsinfo.inquirer.net/1135618/clean-air-act-20-years-later-edsa-still-worst-place-to-be> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒).

^{๕๑๔} National Caves and Cave Resources Management and Protection Act (Republic Act No. 9072), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2001/ra_9072_2001.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

กับกระทรวงการท่องเที่ยว (Department of Tourism; DOT) พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ สถาบันประวัติศาสตร์แห่งชาติ (National Historical Institute) และหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประสานงาน และกำหนดให้รัฐมีหน้าที่โดยตรงในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานราชการและประชาชนท้องถิ่นที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งถ้ำตามธรรมชาติทั้งนี้ไม่ว่าเพื่อการศึกษา เพื่อประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อกำหนดนันทนาการ หรือเพื่อการท่องเที่ยวก็ตาม ทั้งนี้ให้กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจในการ ๑) จัดทำและพัฒนาโครงการเพื่อการจัดการ คุ้มครองและรักษาไว้ซึ่งแหล่งถ้ำธรรมชาติ ๒) เผยแพร่ข้อมูลและทำการรณรงค์แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการต้องดูแล สงวนรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรถ้ำ ๓) ออกใบอนุญาตในการจัดเก็บและเคลื่อนย้ายปุ๋ยมูลค้างคาว (guano) ที่เกิดจากแหล่งถ้ำตามธรรมชาติโดยพิจารณาถึงความหลากหลายทางชีววิทยาและคุณค่าในทางโบราณคดีของแหล่งถ้ำต่าง ๆ เป็นสำคัญ ทั้งนี้มีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ให้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการปฏิบัติตาม ฯลฯ

นอกจากนี้ รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๐๗๒ ยังได้กำหนดข้อห้ามมิให้บุคคลใดก็ตามทำการก่อวินาศกรรม ทำลาย ทำให้เสียหายหรือให้เกิดอันตราย ทำให้เสียหาย ปรับเปลี่ยน หรือเคลื่อนย้ายออก ซึ่งหินถ้ำหรือทำการเคลื่อนย้ายสัตว์ สิ่งมีชีวิตและพืชพันธุ์ต่างๆ เข้าและออกจากถ้ำ ตลอดจนห้ามการเก็บครอบครอง บริโภค ขาย มีไว้เพื่อขาย แลกเปลี่ยน และอื่น ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งทรัพยากรที่เกิดจากถ้ำโดยได้กำหนดโทษในทางอาญาไว้สำหรับผู้ฝ่าฝืนอีกด้วย

รัฐบัญญัติว่าด้วยวิกฤติการณ์น้ำ

รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๐๔๑ หรือที่รู้จักกันในนามรัฐบัญญัติว่าด้วยวิกฤติการณ์น้ำ ค.ศ. ๑๙๙๕ (พ.ศ. ๒๕๓๘) (National Water Crisis Act of 1995: Republic Act No. 8041)^{๕๑๕} เป็นรัฐบัญญัติที่ได้รับการตราขึ้นจากการเห็นความสำคัญของปัญหาและความจำเป็นของวิกฤติการณ์ด้านทรัพยากรน้ำของประเทศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ความกินดีอยู่ดี การผลิตอาหาร และการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมของประชาชน ที่รัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินการกำหนดมาตรการต่าง ๆ อย่างเร่งด่วนในการจัดการและรับมือ

^{๕๑๕} National Water Crisis Act of 1995 (Republic Act No. 8041), สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/republicactno8041.htm#.WyKzpKczbGg> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ทั้งนี้ แม้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวจะประกอบด้วยบทบัญญัติจำนวนเพียง ๑๗ มาตรา แต่ได้กำหนดบทบัญญัติที่จำเป็นด้านการจัดการทรัพยากรน้ำทั้งหลายไว้ อาทิ การจัดหา การแจกจ่าย การแปรรูปรัฐวิสาหกิจของการประปา การคุ้มครองและรักษาไว้ซึ่งแหล่งกำหนดต้นน้ำ การปล่อยน้ำทิ้ง และการจัดการต่อน้ำเสีย และการจัดการกับปัญหาการทุจริตในกรมการประปาได้อย่างครอบคลุม โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมในการวางแผนและนโยบายด้านวิกฤติการณ์น้ำ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ทั้งจากกระทรวงการสาธารณสุขและทางหลวง (Department of Public Works and Highways) และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Department of Environment and Natural Resources) จากสภาองเกรส และวุฒิสภาและให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการในการดำเนินการที่จำเป็นทั้งหลายเพื่อให้เกิดการบูรณาการในการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐในการจัดทำนโยบายและกลยุทธ์ในการจัดการน้ำ การกำหนดมาตรการที่จำเป็นในการจัดการ จัดหา และจ่ายน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ฯลฯ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญที่ตั้งที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ทั้งให้อำนาจในการให้หน่วยงานรัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำรายงาน ข้อมูลเชิงเทคนิค พร้อมข้อเสนอแนะที่จำเป็นในการจัดการน้ำ การกำหนดให้หยุดใช้แหล่งน้ำบางแห่งเพื่อการฟื้นฟู ฯลฯ

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวยังกำหนดให้รัฐเข้าทำสัญญาในโครงการต่าง ๆ เพื่อการก่อสร้าง ซ่อมบำรุง การฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม และพัฒนาสาธารณูปโภคด้านน้ำ (water facilities) ให้แก่ประชาชนภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญมีผลบังคับและเพื่อแก้ปัญหาการทุจริตใน ๑) การประปานครหลวงและระบบการจัดการน้ำทิ้ง (Metropolitan Waterworks and Sewerage System: MWSS) และ ๒) การประปาและการบริหารสาธารณูปโภคส่วนภูมิภาค (Local Waterworks and Utilities Administration: LWUA) ให้ประธานาธิบดีมีอำนาจในการออกคำสั่งเพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร รวมทั้งการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของภาคส่วนงานต่าง ๆ ได้ตามความจำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นภายใน ๖ เดือนนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญมีผลบังคับ

อนึ่ง มาตรา ๘ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๘๐๔๑ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลทั่วไปกระทำการใดอันเป็นการ ๑) ทำลาย ทำให้เสียหาย ซึ่งทรัพยากรน้ำ แม่น้ำลำคลอง ท่อส่งน้ำ ฯลฯ อันเกี่ยวกับสาธารณูปโภคน้ำของประเทศ ๒) กระทำการที่จะส่งผลร้ายต่อปริมาณและคุณภาพของน้ำหรือทำให้

เสียหายซึ่งระบบการจัดการน้ำเสีย ๓) การลักลอบใช้น้ำโดยมิได้รับอนุญาต ๔) การรบกวนการทำงานด้านการก่อสร้าง จัดส่ง ทรัพยากรน้ำของประเทศ ฯลฯ และได้กำหนดโทษในทางอาญาสำหรับผู้ที่ทำกรฝ่าฝืนไว้ในมาตรา ๑๑ อีกด้วย

รัฐบัญญัติว่าด้วยการควบคุมสารพิษ ของเสียอันตราย และขยะนิวเคลียร์

รัฐบัญญัติว่าด้วยการควบคุมสารพิษ ของเสียอันตราย และขยะนิวเคลียร์ หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๖๙^{๕๑๖} (Toxic Substances and Hazardous and Nuclear Wastes Control Act of 1990: Republic Act No. 6969) เป็นกฎหมายว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ ข้อจำกัด และข้อห้ามในการนำเข้า ผลิต ขาย จำหน่าย ใช้ ทำลายทิ้งซึ่งสารพิษหรือสิ่งปนเปื้อนสารพิษซึ่งส่งผลให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสัตว์ หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งเห็นควรให้มีการกำหนดข้อห้ามมิให้มีการนำเข้าหรือลำเลียงขยะนิวเคลียร์หรือของเสียอันตรายผ่านประเทศฟิลิปปินส์ หรือห้ามมิให้นำเข้ามาถึงในประเทศ โดยในการตรวจกฎหมายมีการกล่าวถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากวัตถุอันตรายดังกล่าว ซึ่งสมควรได้รับการควบคุมและจัดการตลอดทั้งกระบวนการตั้งแต่การนำเข้าผลิต การผ่านกระบวนการ การจัดเก็บ การขนส่ง การขาย การจำหน่าย การใช้ การทำลายทิ้งที่ถูกต้อง และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการและออกกฎระเบียบ (implement) ที่จำเป็นซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง การขึ้นทะเบียนผู้ก่อของเสียอันตราย (hazardous wastes generators) ผู้บำบัดของเสียอันตราย (hazardous wastes treater) ผู้ลำเลียงขนส่งของเสียอันตราย (hazardous wastes transporter)^{๕๑๗} เพื่อให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพื่อลดความเสี่ยงและอันตรายด้านสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชน และให้มีสภาให้คำปรึกษาระหว่างองค์กร (Inter-Agency Advisory Council) เป็นหน่วยงานที่คอยให้การช่วยเหลือในการดำเนินงาน ทั้งนี้ รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๖๙ ได้กำหนด

^{๕๑๖} Toxic Substances and Hazardous and Nuclear Wastes Control Act of 1990 (Republic Act No. 6969), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1990/ra_6969_1990.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๑๗} มาตรา ๖ แห่ง Implementing Rules and Regulations of Republic Act 6969 สืบค้นได้ที่ https://www.env.go.jp/en/recycle/asian_net/Country_Information/Law_N_Regulation/Philippines/DAO%201992-29.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ความรับผิดชอบในทางอาญาทั้งของบุคคลทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ในมาตรา ๑๔ ซึ่งรวมถึงโทษจำคุก ปรับ ไล่ออก การยึดทรัพย์สินที่เป็นสารก่อให้เกิดอันตราย หรือการส่งสารอันตรายออกนอกประเทศ หรือ การเนรเทศบุคคลต่างด้าวที่กระทำผิดบทบัญญัติตามกฎหมายออกนอกประเทศอีกด้วย

อนึ่ง รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๖๙ ประกอบด้วยบทบัญญัติจำนวน ๒๐ มาตราและมีผลใช้บังคับทั่วประเทศฟิลิปปินส์

คำสั่งประธานาธิบดีว่าด้วยการรักษาและพัฒนาทรัพยากรปะการัง

คำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๑๒๑๙ หรือ คำสั่งประธานาธิบดีว่าด้วยการรักษาและพัฒนาทรัพยากรปะการัง แก้ไขเพิ่มเติมโดย คำสั่งประธานาธิบดี หมายเลข ๑๖๙๙ (The Coral Resources Development and Conservation Decree :Presidential Decree No. 1219 as amended by Presidential Decree No. 1698)^{๕๑๙} เป็นประกาศแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ที่กำหนดให้ถือเป็นนโยบายแห่งรัฐในการส่งเสริม สนับสนุน และวางหลักเกณฑ์ในการสำรวจ แสวงหาประโยชน์ใช้และสงวนรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรปะการังไม่ว่าจะตั้งอยู่ในเขตน่านน้ำอธิปไตยหรือในเขตเศรษฐกิจพิเศษทางน้ำของประเทศภายใต้กฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ในอาณาจักร มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ (Secretary of National Resources) เป็นผู้กำกับดูแล และให้สำนักงานทรัพยากรสัตว์น้ำทางทะเล (Bureau of Fisheries and Aquatic Resources) รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย ให้การสำรวจ แสวงหาประโยชน์ ใช้ และสงวนรักษาทรัพยากรปะการังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรัฐมนตรีมีอำนาจในการออกใบอนุญาตพิเศษ (Special Permit) ให้กับบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือองค์กรใดทำการจัดเก็บปะการังเพื่อวัตถุประสงค์ในการทำการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ (มาตรา ๖) และการอนุญาตให้ทำการเก็บตัวอย่างปะการังเพื่อการทดลอง (มาตรา ๗) และอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องและจำเป็น เพื่อกำหนดดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่ง (มาตรา ๑๐) ทั้งการกำหนดสัดส่วนของหน่วยงานที่จะพึงขอใบอนุญาตที่ต้องมีสัดส่วนของผู้ถือหุ้นชาวฟิลิปปินส์ อยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของหุ้นจดทะเบียนทั้งหมด (มาตรา ๗) และอำนาจในการห้ามมิให้ผู้ใด

^{๕๑๙} The Coral Resources Development and Conservation Decree (Presidential Decree No. 1219 as amended by Presidential Decree No. 1698), สืบค้นได้ที่ <https://savethephilippinecoralreefs.files.wordpress.com/2012/12/presidential-decree-no-1219.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ทำการส่งออกปะการังพิเศษบางจำพวก (precious and semi-precious coral) ตามความของบทบัญญัติ มาตรา ๙ โดยมาตรา ๑๑ ได้กำหนดโทษในทางอาญาไว้สำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งประธานาธิบดีฉบับนี้

คำสั่งประธานาธิบดีว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

คำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๑๑๕๒ คำสั่งประธานาธิบดีว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Philippine Environment Code: Presidential Decree No. 1152) เป็นคำสั่งที่ออกโดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและดำรงคุณภาพของสภาพอากาศให้ได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่สุขภาพอนามัยของประชาชน สัตว์ สิ่งมีชีวิตและพืชพันธุ์ต่าง ๆ ของประเทศ และส่งเสริมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศให้เกิดควบคู่กันไปได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย บทบัญญัติทั้งสิ้นจำนวน ๖๔ มาตรา แบ่งออกเป็น ๗ ลักษณะ (7 titles) ครอบคลุมขอบเขตของ กฎหมายในการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการจัดการและการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อันรวมถึง แต่ไม่จำกัดเพียง ทรัพยากรทางน้ำและการประมง สัตว์ป่า ป่าไม้ การรักษาผืนดิน การควบคุมและจัดการกับปัญหาน้ำท่วมและภัยพิบัติ การพัฒนาแหล่งพลังงาน การใช้และสงวนรักษาไว้ซึ่งน้ำผิวดินและ แหล่งน้ำบาดาล และแหล่งแร่ตามธรรมชาติ โดยกำหนดให้กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐในการดำเนินงานตามความในประกาศฯ โดยตรง ให้มีระบบการใช้หรือ แสวงหาประโยชน์จากการทำการประมงและจับสัตว์น้ำที่ฉลาดและรอบคอบเพื่อให้เกิดผลผลิตสูงสุด อย่างยั่งยืนโดยให้มีส่วนร่วมจากภาคประชาชน (มาตรา ๒๖)^{๕๑๙}

ทั้งนี้ ระบบการทำการประมงและจับสัตว์น้ำที่ฉลาดและรอบคอบอาจเป็นมาตรการหรือ แนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

๑. เป็นระบบที่ประกอบด้วยกฎเกณฑ์ที่กำหนดขอบเขตในการซื้อขายสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำหรือ การประมงตามธรรมชาติที่กำลังใกล้สูญพันธุ์
๒. เป็นระบบที่อนุรักษ์สัตว์น้ำที่กำลังใกล้สูญพันธุ์หรือทรัพยากรทางน้ำที่ใกล้สูญสิ้นไป และการ รักษาไว้ซึ่งเขตรักษาพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ

^{๕๑๙} Philippine Environment Code (Presidential Decree No. 1152), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1977/pd_1152_1977.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

๓. เป็นระบบที่มีการทบทวนแก้ไขบทบัญญัติหรือข้อบังคับทั้งหลายที่เกี่ยวข้องว่ากับการแสวงหาประโยชน์จากการทำการประมงหรือจากทรัพยากรทางทะเลเป็นประจำ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้^{๕๒๐}

อนึ่ง เพื่อการจัดทำโครงการด้านการคุ้มครองและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุม ภายใต้กรอบนโยบายที่มีการกล่าวถึงมาตรฐานด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน กฎหมายได้กำหนดแนวปฏิบัติว่าด้วยการจัดการและพัฒนาคุณภาพน้ำ (management guideline) ให้มีการแบ่งประเภทของแหล่งน้ำภายในประเทศ กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำให้ชัดเจน อธิบายถึงแนวทางในการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพของแหล่งน้ำนั้น และให้มีมาตรการในการเฝ้าระวังและบรรเทาปัญหามลพิษ ทั้งนี้ ยังกำหนดให้มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการ ให้มีการส่งเสริมให้เกิดการศึกษาและแรงกระตุ้นทางสังคมเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจถูกทำลายหรือป้องกันการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ให้มีการนำขยะที่ทิ้งแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ลดการก่อให้เกิดของเสียใหม่ ๆ ที่ปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม และให้มีมาตรการในการจัดการขยะที่ไม่ใช้แล้วอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งขยะมูลฝอย ขยะเปียกและอื่น ๆ เป็นต้น^{๕๒๑}

คำสั่งว่าด้วยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฟิลิปปินส์

คำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๑๑๕๑ หรือ คำสั่งประธานาธิบดีว่าด้วยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฟิลิปปินส์ (Presidential Decree on Establishing the Philippine Environmental Policy: Presidential Decree No. 1151)^{๕๒๒} เป็นกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการตราขึ้นมากกว่า ๔๐ ปี คือ นับแต่วันที่ ๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๗๗ (พ.ศ. ๒๕๒๐) สืบเนื่องจากปัญหาความไม่สมดุลของการเติบโตของประชากร การขยายความเจริญของเมืองและอุตสาหกรรมเข้ารุกล้ำธรรมชาติ และความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีเพิ่มมากขึ้นที่ก่อให้เกิดความจำเป็นในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ทั้งมนุษย์และธรรมชาติควรอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุลและมีสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชน

^{๕๒๐} มาตรา ๒๗ แห่งคำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๑๑๕๒.

^{๕๒๑} Water Environment Partnership in Asia (WEPA), Philippine Environmental Code, สืบค้นได้ที่ <http://www.wepa-db.net/policies/law/philippines/pd1152.htm> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๒๒} Philippine Environmental Policy (Presidential Decree No. 1151), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1977/pd_1151_1977.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

จึงมีการตราคำสั่ง เพื่อการจัดทำนโยบายด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะบูรณาการ เข้มข้น และครอบคลุม (intensive and integrated program of environmental protection) ผ่าน ๑) ความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายด้านอื่น ๆ ของประเทศ และ ๒) ระบบการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้โดยให้ ก) ตระหนักถึงภาระหน้าที่ของคนรุ่นปัจจุบันที่พึงสงวนรักษาสิ่งแวดล้อมไว้เพื่อคนรุ่นหลัง ข) ประชาชนมีความมั่นใจว่าได้ดำรงชีวิตและอาศัยในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ อุดมสมบูรณ์ และมีความสุนทรีย์ (safe, decent, healthful, productive and aesthetic environment) ค) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ไม่ลดทอนคุณค่าหรือก่อให้เกิดอันตรายกับสิ่งมีชีวิต สุขภาพอนามัย หรือความปลอดภัยของมนุษย์ หรือกระทำการใดที่เป็นารขัดต่อธรรมชาติทั้งการเกษตรกรรม การค้า ฯลฯ ง) สงวนรักษาไว้ซึ่งมรดกแห่งชาติด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม จ) เกิดการใช้ทรัพยากรที่สมดุลกับจำนวนและความต้องการของมนุษย์ และ ฉ) พัฒนารูปแบบและวิธีการใช้ทรัพยากรทั้งประเภทที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้น และประเภทที่ใช้แล้วหมดสิ้นไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ^{๕๒๓}

อนึ่ง เพื่อให้วัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถบรรลุผล กฎหมายกำหนดให้องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดของรัฐบาล รวมถึงรัฐวิสาหกิจทั้งหลายและองค์กรภาคเอกชน ห้างร้าน และบริษัท ดำเนินการจัดทำรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยให้มีเนื้อหาระบุถึง ๑) ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินโครงการใด ๆ ของหน่วยงานดังกล่าว ๒) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ๓) ทางเลือกในการดำเนินการที่เหมาะสม และ ๔) การพิจารณาถึงการใช้ทรัพยากรระยะสั้นที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นการดำรงไว้และเพิ่มศักยภาพการบริโภคในระยะยาว ซึ่งหากเป็นการจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่ไม่อาจทดแทนได้ ให้สามารถกระทำต่อเมื่อได้รับการรับรองเท่านั้น^{๕๒๔}

^{๕๒๓} มาตรา ๒ แห่งคำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๑๑๕๑, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1977/pd_1151_1977.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๒๔} มาตรา ๔ แห่งคำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๑๑๕๑.

คำสั่งประธานาธิบดีว่าด้วยเรื่องน้ำ

คำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๑๐๖๗ ว่าด้วยเรื่องน้ำ (The Water Code of the Philippines: Presidential Decree No. 1067)^{๕๒๕} เป็นกฎหมายของฟิลิปปินส์ที่ได้ประมวลหลักเกณฑ์ว่าด้วย “น้ำ” ของประเทศเข้าไว้ด้วยกัน ออกโดยอาศัยอำนาจของฝ่ายบริหารกำหนด (decree) โดยมีลักษณะเป็นการแก้ไขและรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีกรรมสิทธิ์ การเข้าถึงเอา การแสวงหาประโยชน์ การใช้ การพัฒนา การสงวนรักษา การคุ้มครองแหล่งน้ำเข้าด้วยกันและมีวัตถุประสงค์ในการ

๑. วางหลักเกณฑ์และโครงสร้างเกี่ยวกับการเข้าถึง การกำกับควบคุม และการสงวนรักษาไว้ซึ่งแหล่งน้ำเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างเหมาะสมและเพื่อการพัฒนาอย่างสูงสุด
๒. กำหนดขอบเขตแห่งสิทธิและหน้าที่ของผู้ใช้น้ำและผู้มีกรรมสิทธิ์ในแหล่งน้ำ ซึ่งรวมถึงหน้าที่ในการช่วยคุ้มครองและดูแล ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิในน้ำด้วย
๓. วางหลักกฎหมายพื้นฐานเกี่ยวกับการมีกรรมสิทธิ์ในแหล่งน้ำ การเข้าถึงเอา การแสวงหาประโยชน์ การใช้ การพัฒนา การสงวนรักษา การคุ้มครองแหล่งน้ำและสิทธิในที่ดินบนแหล่งน้ำ
๔. เพื่อกำหนดหน่วยงานในการกำกับดูแลที่มีพันธะหน้าที่ในการอนุมัติและบังคับใช้ประกาศคำสั่งฉบับนี้
อนึ่ง คำสั่งฯ นี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์สำคัญ ดังนี้
 ๑. ให้ประเทศหรือรัฐมีกรรมสิทธิ์เหนือ “น้ำ” ทั้งหมดที่มีอยู่ในประเทศ
 ๒. ให้การมีกรรมสิทธิ์ตามข้อ ๑ ไม่มีกำหนดระยะเวลา
 ๓. รัฐมีอำนาจในการอนุญาตให้บุคคลใดใช้และพัฒนาได้ผ่านกระบวนการการสัมปทาน
 ๔. การใช้ การแสวงหาประโยชน์ การพัฒนา การสงวนรักษา และการคุ้มครองแหล่งน้ำ ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยรัฐบาล คือ สภาน้ำทรัพยากรน้ำตามธรรมชาติ (Natural Water Resources Council)
 ๕. การใช้และพัฒนา น้ำจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของการใช้ การบริโภคและความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงของประเทศเป็นสำคัญ

^{๕๒๕} The Water Code of the Philippines (Presidential Decree No. 1067), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1976/pd_1067_1976.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ทั้งนี้ “น้ำ” ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐตามข้อ ๑) ตามประกาศฉบับนี้หมายถึง แม่น้ำและเส้นทางน้ำธรรมชาติ น้ำพุและลำธารที่ไหลต่อเนื่องหรือที่ส่งผ่านต่อกันไปตามเส้นทางน้ำธรรมชาติ ทะเลสาบและบึงขนาดใหญ่ แหล่งน้ำบนผิวดินประเภทอื่นที่ผุดออกเหนือพื้นดิน น้ำจากน้ำตกไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติที่สร้างขึ้น น้ำที่ไหลออกจากการทำการเกษตรหรือที่ระบายออกจากการเกษตร น้ำในอากาศหรือชั้นบรรยากาศน้ำใต้ดิน และน้ำที่อยู่ในทะเลหรือมหาสมุทรอันอยู่ในน่านน้ำของประเทศฟิลิปปินส์ และให้หมายรวมถึงน้ำที่ตั้งอยู่บนที่ดินของเอกชนที่ไหลต่อเนื่องหรือที่ส่งผ่านต่อกันไปบนที่ดินดังกล่าว ทะเลสาบและบึงน้ำขนาดใหญ่ที่ผุดออกเหนือพื้นดินของเอกชน น้ำฝนที่ตกลงบนที่ดินเอกชน น้ำใต้ดิน น้ำในหนองน้ำหรือแอ่งน้ำของเอกชนทั้งหลายด้วย โดยที่เอกชนนั้นยังคงสามารถใช้น้ำทั้งหลายดังกล่าวข้างต้นได้เพื่อวัตถุประสงค์ในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน (domestic purposes) โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาต (water permit) จากรัฐ (หากเป็นกรณีอื่นต้องได้รับอนุญาตตามความในมาตรา ๖) แต่ทั้งนี้ให้ดำเนินการขึ้นทะเบียนจุดแจ้งหากสภาพทรัพยากรน้ำตามธรรมชาติเห็นสมควร อาทิ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินอันจำเป็น หรือเพื่อเป็นการป้องกันการทิ้งร้างให้เสียเปล่าไว้ประโยชน์ซึ่งน้ำในที่ดินเอกชน^{๕๒๖}

คำสั่งประธานาธิบดีว่าด้วยมลพิษทางทะเล

คำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๙๗๙ หรือที่รู้จักกันในนาม คำสั่งว่าด้วยมลพิษทางทะเล ค.ศ. ๑๙๗๖ (พ.ศ. ๒๕๑๙) (Marine Pollution Decree of 1976: Presidential Decree No. 979)^{๕๒๗} เป็นบทบัญญัติทางกฎหมายที่ได้รับการตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการป้องกัน ลด และขจัดปัญหามลภาวะทางน้ำที่เป็นพิษอันเกิดจากการเพิ่มขึ้นของการปล่อยของเสียลงสู่ทะเลจากแหล่งต่าง ๆ ที่จะใช้บังคับทั่วประเทศ ด้วยเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรทางทะเล และสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์ที่ล้วนได้รับประโยชน์และอาศัยซึ่งกันและกัน ที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองและจัดการที่ดีให้มีคุณภาพ และด้วยเห็นถึงความจำเป็นที่การใช้ประโยชน์ของภาครัฐและเอกชน กิจกรรมทั้งหลายที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ในทะเลจำเป็นต้องได้รับการควบคุม

^{๕๒๖} Summary of the Water Code of the Philippines (P.D. No. 1067), สืบค้นได้ที่ <https://zh.scribd.com/doc/71400930/Summary-of-the-Water-Code-of-the-Philippines> (ข้อมูลล่าสุด ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑).

^{๕๒๗} Marine Pollution Decree of 1976 (Presidential Decree No. 979), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1976/pd_979_1976.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ผ่านกระบวนการกำจัดของเสียก่อนลงสู่ทะเลที่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมเพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศน์

ทั้งนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น กฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้

๑. มอบหมายให้คณะกรรมการว่าด้วยการควบคุมมลพิษแห่งชาติ หรือ National Pollution Control Commission เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่กำกับดูแลและรับผิดชอบในการออกกฎหมาย หลักเกณฑ์หรือนโยบายที่จำเป็นเพื่อบังคับใช้ในประเทศโดยมีหน่วยยามชายฝั่งฟิลิปปินส์ (Philippine Coast Guard) เป็นที่ปรึกษา
๒. มอบหมายให้หน่วยยามชายฝั่งฟิลิปปินส์เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเบื้องต้นในการบังคับใช้กฎหมาย หลักเกณฑ์หรือข้อบังคับใดเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำทะเล
๓. ให้การกระทำดังต่อไปนี้ถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย คือ
 - ก. การปลดทิ้ง (discharge) การปล่อย (dump) การอนุญาต (permit) ให้ปล่อยน้ำมันหรือสารมลพิษออกจากเรือ พาหนะทางน้ำ เรือบรรทุก หรือพาหนะทางน้ำอื่นใด หรือออกจากสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บนทะเลที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือไม่ว่าด้วยวิธีใดหรือในลักษณะใดที่เป็นการกระทำลงในหรือบนน่านน้ำอันอยู่ในอำนาจอธิปไตยหรือในเขตน่านน้ำเดินเรือของประเทศฟิลิปปินส์
 - ข. การทิ้ง (throw) การปลดทิ้ง (discharge) ขับออก (deposit) ปล่อย (dump) การก่อให้เกิด (cause) หรือการเตรียมการ (procure) เพื่อการทิ้ง การปลดทิ้ง หรือการปล่อยจากหรือออกจากเรือ พาหนะทางน้ำ เรือบรรทุก หรือพาหนะลอยน้ำอื่นใด หรือจากชายฝั่ง ท่าเรือ โรงงานผลิตหรือโรงสี หรือโรงงานไม้ ไม่ว่าในลักษณะใด และไม่ว่าจะเป็นสิ่งปฏิกูลชนิดใดที่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่มีความปลอดภัยที่ไหลลงสู่เส้นทางสายย่อยของเขตน่านน้ำเดินเรือจากถนนหนทางหรือท่อระบายปกติ (other than that flowing from streets and sewers and passing therefrom in a liquid state into tributary of any navigable water)
 - ค. การขับออกหรือการก่อให้เกิด หรือการเตรียม (procure) เพื่อการขับออกซึ่งวัสดุชนิดใดและไม่ว่าประเภทใด ไม่ว่าในที่แห่งใดบนชายฝั่งของเขตน่านน้ำเดินเรือ (material of any kind in any place on the bank of any navigable water) หรือบนชายฝั่งของเส้นทางสายย่อยของเขตน่านน้ำเดินเรือ (any tributary of any navigable

water) หรือไม่ว่าที่ใดที่อาจก่อให้เกิดการชะล้างระบายลงสู่เขตน่านน้ำเดินเรือ (where the same shall be liable to be washed into such navigable water) ซึ่งอาจเป็นการชะล้างตามปกติวิสัยตามธรรมชาติ หรือโดยพายุ หรือโดยกระแสน้ำท่วม โดยที่จะก่อให้เกิดมลภาวะทางน้ำที่เป็นพิษหรือก่อให้เกิดการกั้นขวางหรือกีดขวาง น่านน้ำเดินเรือ (กล่าวคือ บทบัญญัตินี้ ห้ามการขับออก เช่น การปล่อยขยะหรือของ เสียลงตามที่ต่างๆ ซึ่งต่อมาอาจได้รับการชะล้างโดยฝนหรือน้ำท่วมตามธรรมชาติจน ต่อมาทำให้เกิดขวางน่านน้ำเดินเรือ)

โดยให้ผู้กระทำความผิดตามวรรคข้างต้นมีความผิดตามกฎหมายที่อาจได้รับโทษจำคุกหรือ ปรับอันเป็นความผิดตามกฎหมายอาญานอกเหนือจากความรับผิดในทางแพ่งในการแก้ไขเยียวยา ซึ่งมลพิษทั้งหลายที่ได้ปล่อยลงสู่ทะเลหรือที่กระทำการลงไป นอกจากนี้ ให้น่วยยามชายฝั่งฟิลิปปินส์ เป็นผู้มีส่วนที่รับผิดชอบในการดำเนินการพัฒนาความทักษะความสามารถด้านการจัดเก็บและกู้คืน น้ำมันที่รั่วไหลลงสู่ทะเลเพื่อการรักษาคุณภาพสภาพแวดล้อมตามคำสั่งฉบับนี้^{๕๒๘}

อนึ่ง ฟิลิปปินส์ได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea: UNCLOS) เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งจะ ส่งผลให้ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดในอนุสัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๑๙๒ ถึง มาตรา ๑๙๖ ของอนุสัญญาซึ่งเกี่ยวกับการคุ้มครองและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยไม่สามารถ นำกฎหมายภายในมาเป็นข้ออ้างในการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในอนุสัญญาได้ และหากมีข้อพิพาท ทางทะเลกับประเทศสมาชิกด้วยกันก็จะต้องนำข้อพิพาทเข้าสู่การพิจารณาของศาลกฎหมายทะเล ระหว่างประเทศ (International Tribunal of the Law of the Sea) อีกด้วย^{๕๒๙}

^{๕๒๘} มาตรา ๘ แห่งคำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๙๗๙, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1976/pd_979_1976.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๒๙} Department of Environment and Natural Resources, International Agreements on Environment and Natural Resources, United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS), สืบค้นได้ที่ <http://intl.denr.gov.ph/index.php/database-un-conventions/article/14> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

คำสั่งประธานาธิบดีว่าด้วยการกำจัดขยะด้วยวิธีการไม่เหมาะสม

คำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๘๒๕ หรือ คำสั่งว่าด้วยการกำจัดขยะด้วยวิธีการไม่เหมาะสม (Presidential Decree No. 825 Providing Penalty for Improper Disposal of Garbage and Other Forms of Uncleanliness and for Other Purposes)^{๕๓๐} เป็นคำสั่งตามกฎหมายที่มีการกำหนดโทษในทางอาญาสำหรับบุคคล ตลอดจนกรรมการหรือตัวแทนนิติบุคคลหรือองค์กรที่กำจัดขยะด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม คือ การทิ้งขยะมูลฝอย ขยะ หรือสิ่งสกปรก หรือของที่ไม่ใช้แล้วในที่สาธารณะ ถนนหนทาง แม่น้ำลำคลอง หรือในพื้นที่สวนสาธารณะ และกำหนดโทษทางอาญาไว้ตั้งแต่ปรับตั้งแต่ ๑๐๐ เปโซ แต่ไม่เกิน ๒,๐๐๐ เปโซ หรือจำคุกตั้งแต่ ๕ วัน แต่ไม่เกิน ๑ ปี (มาตรา ๒) โดยกฎหมายนี้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนชาวฟิลิปปินส์และที่อยู่อาศัยในประเทศฟิลิปปินส์ทุกคนที่ต้องดูแลรักษาสภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมให้สะอาด (มาตรา ๑) และถูกสุขลักษณะไม่เป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ อาทิ ยุง แมลงวัน หนู และสัตว์ที่คุ้ยหาของตามกองขยะ (มาตรา ๓) บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ที่จะให้ประชาชนในประเทศมีสุขภาพอนามัยที่ดี ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงงานสาธารณะ การขนส่งและการสื่อสาร (มาตรา ๔) ซึ่งประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้นจำนวนเพียง ๖ มาตรา

รัฐบัญญัติเหมืองแร่ ค.ศ. ๑๙๙๕ (พ.ศ. ๒๕๓๘)

รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๙๒๔^{๕๓๑} หรือ รัฐบัญญัติเหมืองแร่ ค.ศ. ๑๙๙๕ (พ.ศ. ๒๕๓๘) (Philippine Mining Act of 1995: Republic Act No. 7924) วางหลักสำคัญไว้ในมาตรา ๒ ว่า “ทรัพยากรแร่ทั้งหมดในที่ดินสาธารณะ ในพื้นดินอาณาเขตส่วนบุคคลและเขตเศรษฐกิจจำเพาะของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ถือเป็นของรัฐทั้งหมด”^{๕๓๒} และกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมในการสำรวจ การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และอนุรักษ์ทรัพยากรแร่^{๕๓๓}

^{๕๓๐} Presidential Decree No. 825, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1975/pd_825_1975.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๓๑} Philippine Mining Act of 1995 (Republic Act No. 7924), สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/RA7942.htm#.VmtmtusxH3A> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๓๒} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๙๒๔.

^{๕๓๓} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๙๒๔.

นอกจากนี้ในมาตรา ๔ ยังกำหนดอีกว่า ทรัพยากรแร่เป็นของรัฐ และการสำรวจ การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแล โดยรัฐ^{๕๓๔} และกฎหมายยังได้กำหนดพื้นที่ว่าบริเวณใดเป็นพื้นที่เปิดหรือปิดสำหรับการทำเหมืองแร่ อีกทั้งยังกำหนดว่าในการทำเหมืองแร่แบบเปิดในพื้นที่บรรพบุรุษ (ancestral land) จะต้องได้รับความยินยอมจากชุมชนพื้นเมือง (indigenous cultural community) เสียก่อน^{๕๓๕}

ความสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในฟิลิปปินส์

การทำเหมืองแร่ในฟิลิปปินส์นั้นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ เพราะแร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่ใช้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการผลิต การก่อสร้าง และงานบริการสาขาต่างๆ อีกทั้งยังสามารถส่งออกแร่เพื่อดึงเม็ดเงินจากต่างประเทศให้เข้ามาในประเทศ และช่วยสร้างงานและอาชีพให้แก่ชุมชนต่างๆ โดยเฉพาะในบริเวณที่ทำเหมืองแร่ที่ถือเป็นแหล่งเศรษฐกิจของชุมชน^{๕๓๖}

แต่ในขณะเดียวกันเราก็ไม่สามารถจะปฏิเสธผลกระทบเชิงลบของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมได้ จุดมุ่งหมายของกฎหมายเหมืองแร่จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการปกป้องสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์จากเหมืองแร่ ควบคู่ไปกับการสร้างความสำเร็จทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

ผลกระทบจากการใช้กฎหมาย

เนื่องด้วยการดำเนินการกิจการเหมืองแร่ นับแต่วันประกาศใช้รัฐบัญญัติจำเป็นต้องได้รับการอนุมัติและถูกควบคุมกำกับดูแลโดยรัฐ ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดการเพิ่มปริมาณของอุปสงค์ในการขอรับใบอนุญาตในประเทศมากขึ้น ประกอบกับการรณรงค์ของรัฐบาลให้การทำกิจการเหมืองแร่เข้ามาอยู่

^{๕๓๔} มาตรา ๔ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๙๒๔.

^{๕๓๕} มาตรา ๑๖ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๙๒๔.

^{๕๓๖} Dr. Roberto B. Raymundo (2014). The Philippine Mining Act of 1995: Is the law sufficient in achieving the goals of output growth, attracting foreign investment, environmental protection and preserving sovereignty?, p. 1, สืบค้นได้ที่ https://xsite.dlsu.edu.ph/conferences/dlsu_research_congress/2014/_pdf/proceedings/SEE-III-026-FT.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ในระบบเพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแล โดยในปี พ.ศ.๒๕๔๕ มีปริมาณการรับใบอนุญาตโดยรวมครอบคลุมพื้นที่ในประเทศฟิลิปปินส์ทั้งสิ้นจำนวนกว่า ๒.๑๖ ล้านเฮกเตอร์ ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการออกใบอนุญาตไปแล้วกว่า ๒๐๐ ฉบับ^{๕๓๗} แต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติ ประเทศฟิลิปปินส์ยังคงประสบปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย โดยจากการศึกษาปรากฏผลเชิงลบว่าบริษัทเอกชนมีการปลอมแปลงการทำ ความยินยอมจากชุมชนพื้นเมือง (Free and Prior Informed Consent: FPIC)^{๕๓๘} และประชากรพื้นเมืองมีการพลัดถิ่นเพิ่มมากขึ้น^{๕๓๙} ส่งผลให้เกิดปัญหาความรุนแรงและความขัดแย้งในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศที่ได้รับผลกระทบ และเกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการใช้ชีวิตของชนท้องถิ่น อาทิ ต้องจัดหาแหล่งน้ำเพื่อดำรงชีพที่ห่างไกลจากที่อยู่อาศัยเนื่องจากแหล่งน้ำเดิมนั้นน้ำแห้งไปหมดจากการทำเหมือง เป็นต้น^{๕๔๐} ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ไม่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้เข้ากับวิถีท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

รัฐบัญญัติเลื่อยไฟฟ้า ค.ศ. ๒๐๐๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕)

รัฐบัญญัติ หมายเลข ๙๑๗๕^{๕๔๑} หรือ รัฐบัญญัติเลื่อยไฟฟ้า ค.ศ. ๒๐๐๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) (Chain Saw Act of 2002: Republic Act No. 9175) เกิดขึ้นเพื่อมุ่งอนุรักษ์ พัฒนาและปกป้องทรัพยากรป่าไม้โดยมุ่งไปยังการจัดการอย่างยั่งยืน^{๕๔๒} กฎหมายฉบับนี้กล่าวถึงการได้รับอนุญาตในการผลิต ขาย นำเข้า ใช้ และครอบครองเลื่อยไฟฟ้า^{๕๔๓} โดยเพิ่มเติมกำหนดว่า การครอบครอง

^{๕๓๗} Raymundo D. Rovillos et. al. (2004), When 'Isles of Gold' turn into Isles of Dissent: A Case Study on the Philippine Mining Act of 1995, p. 8, สืบค้นได้ที่ <http://www.forestpeoples.org/sites/fpp/files/publication/2010/08/eirinternatwshopphilippinecaseeng.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๓๘} เรื่องเดียวกัน หน้า ๙.

^{๕๓๙} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐.

^{๕๔๐} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๒.

^{๕๔๑} Chain Saw Act 2002 (Republic Act No. 9175), สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/republicactno9175.html#.Vmttk-sxH3A> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๔๒} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๗๕.

^{๕๔๓} มาตรา ๔ และ มาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๗๕.

เลื่อยไฟฟ้าจะต้องมีการลงทะเบียนและขอใบอนุญาตการครอบครองไว้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^{๕๔๔}

เลื่อยไฟฟ้าที่ไม่ได้จดทะเบียน

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาค ๘ (Department of Environment and Natural Resources office in Region VIII: DENR-8) เรียกร้องให้เจ้าของหรือผู้ถือครองเลื่อยไฟฟ้ามาลงทะเบียนและขอใบอนุญาตถือครองเลื่อยไฟฟ้า^{๕๔๕} เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษและเป็นการรักษาความปลอดภัย เพราะหลังจากเกิดได้ฝุ่นโยลันดาในเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ รัฐบาลได้เห็นถึงความสำคัญของเลื่อยไฟฟ้า เพราะต้องใช้เลื่อยจำนวนมากในการฟื้นฟูสภาพของบ้านเรือนจำนวนมากที่ถูกทำลาย แต่ในขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นที่รัฐจะต้องรับลงทะเบียนเลื่อยไฟฟ้าก่อนที่จะมีการใช้งานในกรณีดังกล่าว

ผลกระทบจากการใช้กฎหมาย

แม้ว่ากฎหมายจะได้รับการตราขึ้นและบังคับใช้นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓) ข้อมูลว่าด้วยการออกใบอนุญาตเริ่มปรากฏขึ้นจริงในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๒๐๐๕) เป็นต้นมาเท่านั้นและไม่มีความแน่นอนในเชิงตัวเลขจวบจนปี พ.ศ. ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘) ซึ่งหากนับจำนวนรวมทั้งสิ้นของใบอนุญาตที่ออกโดยอาศัยอำนาจของรัฐบาลบัญญัติเลื่อยไฟฟ้าจะปรากฏอยู่เพียง ๖๑๖ ฉบับ ในเขตพื้นที่ปาเลวัน (Palawan) แต่หากพิจารณาถึงจำนวนในภาพรวม ใบอนุญาตที่ได้รับการอนุมัติมีเพิ่มมากขึ้นกว่าร้อยละ ๓๗.๖๖ หรือกว่า ๑,๔๖๔ ฉบับ ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ทั้งนี้ จำนวนดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงความต้องการในการใช้ไม้หรือการตัดไม้ที่มีเพิ่มมากขึ้นในประเทศที่อาจคาดการณ์ได้ว่าจำนวนของการตัดไม้โดยผิดกฎหมาย (หรือโดยไม่ได้รับอนุญาต) ก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นควบคู่ไปกับจำนวนเลื่อยไฟฟ้าที่ได้รับการอนุญาตเช่นกัน^{๕๔๖}

^{๕๔๔} มาตรา ๖ แห่งรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๙๑๗๕.

^{๕๔๕} Restituto A. Cayubit (2014). Chainsaw owners urged to secure permit, สืบค้นได้ที่ <http://www.mb.com.ph/chainsaw-owners-urged-to-secure-permit/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๔๖} Maria Luz A. Martinez, A Review of the Chainsaw Policy Implemented by the Palawan Council for Sustainable Development of Palawan, p. 9, สืบค้นได้ที่ <http://pcsd.gov.ph/wp-content/uploads//2016/03/11->

อนึ่ง จากข้อมูลทางสถิติในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๑๓) ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) พบว่าในเขตพื้นที่ ปาลาแบ็ก (Balabac) มีปริมาณการตัดต้นไม้มากที่สุดในประเทศ ซึ่งคิดเป็นจำนวนร้อยละ ๑๓.๘๑ ของปริมาณป่าทั้งหมดในจังหวัด แต่เป็นที่น่าสนใจว่ามีจำนวนเลื่อยไฟฟ้าที่ได้รับการอนุญาตในพื้นที่จำนวนเพียงร้อยละ ๑.๒๘ ของจำนวนเลื่อยไฟฟ้าทั้งหมดที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ในขณะที่เขตพื้นที่ปาลาวัน ข้อมูลทางสถิติในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) พบว่ามีจำนวนป่าไม้ลดลงกว่าร้อยละ ๔๖ หรือคิดเป็นจำนวนกว่า ๖๖๖,๓๓๘ เอเคอร์ และมีการเพิ่มจำนวนขึ้นเล็กน้อยกว่าร้อยละ ๒ คือ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน ๔๐,๗๐๗ เอเคอร์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ (ค.ศ. ๒๐๑๐) อันแสดงให้เห็นว่าแม้จะมีการบัญญัติใช้กฎหมายดังกล่าวในประเทศแล้ว ปริมาณของการตัดไม้ก็ยังไม่ได้ลดจำนวนลงอย่างมีนัยสำคัญเท่าที่ควรโดยเฉพาะในเขตพื้นที่เมืองปาลาวันที่ได้ทำการศึกษา^{๕๔๗}

รัฐบัญญัติคุ้มครองสัตว์ป่า

รัฐบัญญัติ หมายเลข ๙๑๔๗^{๕๔๘} หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ป่า (Wildlife Resources Conservation and Protection Act: Republic Act No. 9147) เป็นกฎหมายที่ได้รับการตราขึ้นเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าของประเทศและที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสมดุลในระบบนิเวศวิทยาและความหลากหลายทางชีววิทยา โดยกำหนดให้เป็นนโยบายแห่งรัฐที่ต้องสงวนและรักษาไว้ซึ่งสัตว์ป่าและแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าเพื่อให้เกิดความยั่งยืน^{๕๔๙} ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้นจำนวน ๔๑ มาตรา แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนสำคัญ คือ ๑) การอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งสัตว์ป่า (Conservation and Protection of Wildlife Resources) ในส่วนของบทบัญญัติทั่วไป ๒) การคุ้มครองพันธุ์สัตว์ที่ถูคุกคาม (Protection of Threatened Species) และ ๓) การขึ้นทะเบียนและจดทะเบียนสัตว์ที่กำลังถูคุกคามและสัตว์พันธุ์ต่างประเทศ (Registration of Threatened and

A-Review-of-the-Chainsaw-Policy-implemented-by-the-Palawan-Council-for-Sustainable-Development-for-Palawan.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๔๗} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐-๑๑.

^{๕๔๘} Wildlife Resources Conservation and Protection Act (Republic Act No. 9147), สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/republicactno9147.html#.Vmt9BusxH3A> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๔๙} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๔๗.

Exotic Species) โดยที่มาตรา ๓ ในส่วนของบททั่วไปกำหนดขอบเขตการใช้บังคับรัฐบัญญัติฉบับนี้ว่า ครอบคลุมถึงสัตว์ป่าทุกชนิดที่พบได้ในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ รวมถึงพื้นที่ในเขตกำหนดพิเศษ ตามความในรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๕๘๖^{๕๕๐} และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าที่อยู่ในวิกฤติ และให้บังคับใช้กับสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการค้าสัตว์ป่า การเพาะพันธุ์ การมีไว้ในครอบครอง หรือการสะสมของเอกชนรายใดที่มีไว้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ซึ่งก็จะถูกควบคุมด้วยรัฐบัญญัติฉบับนี้ เช่นกัน

โดยในมาตรา ๔ ได้กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Department of Environment and Natural Resources) มีหน้าที่ในการกำกับดูแลพันธุ์พืชและสัตว์ เช่น เต่าบก และเต่าทะเล จระเข้ นกน้ำ และปลาพะยูน ให้กระทรวงการเกษตร (Department of Agriculture) มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาสัตว์น้ำและที่อยู่อาศัยที่สำคัญทางน้ำของสัตว์ที่อยู่ในภาวะวิกฤติ แหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงพันธุ์ปลา พันธุ์พืชน้ำ สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังและ สัตว์ทะเล (ยกเว้นพะยูน) โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเกษตรมีอำนาจในการตรวจทานการออกคำสั่งร่วมกันของทั้งสองหน่วยงาน การแก้ไข และการปรับปรุงรายการเกี่ยวกับพันธุ์พืชและสัตว์ได้ตามสมควร และให้มีอำนาจในการ ออกใบอนุญาตเพื่อการควบคุมการครอบครอง การสะสม การขนส่ง การส่งออก นำเข้า การเพาะพันธุ์ และจัดตั้งฟาร์ม ฯลฯ รวมทั้งสิ้น ๕ ประเภทใบอนุญาต ตามความในมาตรา ๒๐ แห่งรัฐบัญญัติฉบับนี้ ทั้งยังกำหนดให้มีวิธีการคัดกรองความปลอดภัย (security clearance) ก่อนที่จะมีการนำสัตว์ป่า ที่แปลกใหม่ (exotic wildlife) เข้ามา ในฟิลิปปินส์ อีกด้วย^{๕๕๑}

๓.๘ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรม อนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิต

รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐)

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้กำหนดเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมไว้ในมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ของข้อที่ ๑๔ โดยมาตรา ๑๔ ได้กล่าวถึงการที่รัฐจะส่งเสริม

^{๕๕๐} National Integrated Protected Areas System Act of 1992 (Republic Act 7586), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1992/ra_7586_1992.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๕๑} มาตรา ๑๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๕๘๖.

วัฒนธรรมไว้ว่า “รัฐจะต้องส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมอันเป็นวิถีแห่งชาติฟิลิปปินส์ตามหลักการของความเป็นเอกภาพในความหลากหลายทางการแสดงออกทางศิลปะและภูมิปัญญา”

ส่วนมาตรา ๑๕ นั้นได้กำหนดว่า “ศิลปะและวรรณศิลป์ (arts and letters) ต่าง ๆ จะได้รับการอุปถัมภ์จากภาครัฐ” และในมาตรา ๑๖ ระบุว่า “งานศิลปะทุกประเภทและประวัติศาสตร์ทั้งหมดถือเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ และต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองของรัฐ” ในมาตรา ๑๗ ได้กล่าวว่า “รัฐพึงตระหนัก เคารพและปกป้องสิทธิของชุมชนพื้นเมืองในเรื่องการรักษาและพัฒนาวัฒนธรรม ประเพณี และสถาบัน” และในส่วนของมาตรา ๑๘ ก็ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐมีหน้าที่ที่จะต้อง ๑) ให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน (equal access to cultural opportunities) ผ่านมาตรการและกลไกด้านการศึกษา ให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าถึงหน่วยงานด้านวัฒนธรรมทั้งของภาครัฐและเอกชน ให้มีโอกาสดำเนินการเข้าถึงทุน งบประมาณ หรือสิทธิประโยชน์พิเศษอื่นใด (incentives) และ ๒) ให้การสนับสนุนประชาชนด้านการวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับศิลปะ และวัฒนธรรม^{๕๕๒}

รัฐบัญญัติสิทธิชนพื้นเมือง ค.ศ. ๑๙๙๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๓๗๑^{๕๕๓} หรือที่มีชื่อเรียกว่า รัฐบัญญัติสิทธิชนพื้นเมือง ค.ศ. ๑๙๙๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) (The Indigenous Peoples Rights Act of 1997: Republic Act No. 8371) โดยกฎหมายนี้จะเน้นและส่งเสริมสิทธิทางวัฒนธรรมของกลุ่มชุมชนพื้นเมืองและชนพื้นเมือง (Indigenous Cultural Communities/ Indigenous Peoples: ICCs/IPs) ซึ่งในมาตรา ๓ ของรัฐบัญญัติฉบับนี้ได้ให้นิยามของคำว่า “ดินแดนบรรพบุรุษ” (ancestral domains) ว่าหมายถึงดินแดนทั้งหลายที่เป็นของกลุ่มชุมชนพื้นเมืองและชนพื้นเมือง ซึ่งรวมถึงที่ดิน แหล่งน้ำในที่ดิน พื้นที่ใกล้ชายฝั่ง และทรัพยากรธรรมชาติในที่ตั้งกล่าวที่ถือกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยกลุ่มชุมชนพื้นเมืองและชนพื้นเมือง ไม่ว่าจะเป็นการถือกรรมสิทธิ์หรือครอบครองด้วยตนเองหรือที่ได้รับตกทอดมาจากบรรพบุรุษมาอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน และที่มีความจำเป็นต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสวัสดิภาพของกลุ่มชุมชนพื้นเมืองและชนพื้นเมือง

^{๕๕๒} ข้อ ๑๔ มาตรา ๑๕ ถึง มาตรา ๑๗ แห่งรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐).

^{๕๕๓} The Indigenous Peoples Rights Act of 1997 (Republic Act No. 8371), สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/republicactno8371.htm#.VmuDnOsxH3A> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ในขณะที่ “ที่ดินบรรพบุรุษ” (ancestral lands) หมายถึง ที่ดินที่ครอบครองและใช้ โดยครอบครัวหรือโดยส่วนตัว (individuals) ของสมาชิกกลุ่มชุมชนพื้นเมืองและชนพื้นเมืองที่ได้รับ ตกทอดมาจากบรรพบุรุษหรือครอบครองและใช้ด้วยตนเองมาอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน ซึ่งรวมถึง แต่ไม่จำกัดเพียง ที่ดินที่อยู่อาศัย (residential lots) บันไดนาข้าวหรือทุ่งนา (rice terraces or paddies) พื้นที่ป่าของเอกชน (private forests) ฯลฯ และ “กลุ่มชุมชนพื้นเมืองและชนพื้นเมือง” (Indigenous Cultural Communities/Indigenous People) หมายถึง กลุ่มประชากรหรือบุคคล หรือ การรวมตัวกันของบุคคลเป็นสังคมที่มีการร่วมกันดูแลและตัดสินใจระหว่างสมาชิกในกลุ่มผู้ซึ่งอาศัย อยู่ร่วมกันเป็นหลักแหล่ง โดยมีเขตแดนที่ชัดเจนที่ตนเองมีกรรมสิทธิ์หรือที่ตนเองการครอบครองหรือ ที่ได้รับตกทอดมาจากบรรพบุรุษมาอย่างต่อเนื่อง และมีการใช้ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี หรือธรรมเนียม ร่วมกัน

ในขณะที่มาตรา ๑๓ ได้รับรองสิทธิของกลุ่มชุมชนพื้นเมืองในการดูแลและการปกครองตนเอง ระหว่างในกลุ่มชนพื้นเมืองเพื่อเคารพไว้ซึ่งความสมบูรณ์ คุณค่า และความเป็นกลุ่มก้อนไว้ ส่วนมาตรา ๒๑ จะเน้นย้ำในเรื่องการได้รับความคุ้มครองที่เท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติต่อกลุ่ม ชุมชนพื้นเมืองและชนพื้นเมือง ส่วนมาตรา ๒๓ ได้บัญญัติว่าชุมชนพื้นเมืองและกลุ่มชนพื้นเมือง จะต้องไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และมีสิทธิได้รับโอกาสและการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม กฎหมายนี้ยังได้รับรอง เกียรติภูมิทางวัฒนธรรม (cultural integrity) ของชนพื้นเมืองรวมถึงสิทธิในการอ้างไว้ซึ่งศาสนา สถานที่ทางวัฒนธรรมและพิธีกรรมของกลุ่มชนพื้นเมือง^{๕๕๔} และกำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้ถือเป็น การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คือ

- ก. การสำรวจ ค้นหา หรือ การขุดในพื้นที่โบราณ (Archeological Sites) ของกลุ่มชุมชน พื้นเมืองเพื่อวัตถุประสงค์ในการหาสิ่งของที่มีมูลค่าทางวัฒนธรรม โดยไม่ได้รับความยินยอม โดยสมัครใจจากชุมชนที่เกี่ยวข้อง
- ข. ทำให้เสื่อมเสีย เสียหาย หรือทำลายซึ่งโบราณวัตถุที่มีความสำคัญยิ่งต่อการอนุรักษ์มรดก ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนพื้นเมือง^{๕๕๕}

^{๕๕๔} มาตรา ๓๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๘๓๗๑.

^{๕๕๕} มาตรา ๓๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๘๓๗๑.

นอกจากนี้กฎหมายนี้ยังตระหนักถึงสิทธิของกลุ่มชนพื้นเมืองในการเข้าถึง “ระบบการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะภาคปฏิบัติสำหรับชนพื้นเมืองเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Indigenous Knowledge Systems and Practices and to develop their own Sciences and Technologies)”^{๕๕๖} และให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยกลุ่มชนพื้นเมือง (National Commission on ICCs/IPs: NCIP) ซึ่งจะเป็นหน่วยงานราชการหลักที่รับผิดชอบในการกำหนดและการดำเนินนโยบาย แผน และโปรแกรมเพื่อส่งเสริม และปกป้องสิทธิและความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนพื้นเมืองรวมถึงรับรองสถานที่ของบรรพบุรุษตลอดจนสิทธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย^{๕๕๗}

ในส่วนของตุลาการซึ่งในระบบกฎหมายของฟิลิปปินส์ที่รับเอานิติวิธีแบบ Common Law จากสหรัฐอเมริกาซึ่งถือว่าคำพิพากษาของศาลเป็นบ่อเกิดของกฎหมายด้วยนั้น ก็เคยวางหลักในการตีความกฎหมายฉบับนี้ว่า “การที่สภาได้ตรารัฐบัญญัติว่าด้วยสิทธิชนพื้นเมืองนี้ ถือเป็น การนำแนวคิดในลักษณะสุดโต่ง (radical concept) มาใช้ในการบัญญัติกฎหมายในระบบกฎหมายของฟิลิปปินส์ซึ่งอันที่จริงแล้วเป็นการขัดกับหลักการเดิมตามรัฐธรรมนูญและกฎเกณฑ์เชิงนิติบัญญัติ (jural precept) ที่โดยปกติจะกำหนดให้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน (lands of the public domain) และทรัพยากรธรรมชาติในประเทศเป็นของรัฐ^{๕๕๘} ซึ่งการจะเข้าใจความหมายและความละเอียดอ่อน (sense and subtleties) ของกฎหมายฉบับนี้ที่รองรับสิทธิในที่ดินของชนพื้นเมือง จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะทางสังคมวิทยาและประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ซับซ้อนที่มีมากกว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ดังนั้นการตีความกฎหมายสิทธิชนพื้นเมืองนี้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงจิตวิญญาณภายใต้กฎหมายอันเป็นประวัติศาสตร์ของชาติ ซึ่งสุดท้ายแล้วจะเห็นได้ว่า การตรารัฐบัญญัติฉบับนี้โดยสภาองเกรส ไม่เพียงแต่เป็นการดำเนินรอยตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญของฟิลิปปินส์ในการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มชนพื้นเมืองของประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นการแก้ไขความผิดพลาดในทางประวัติศาสตร์ครั้งเดิม คือ ความอยุติธรรมที่เราได้เคยทำไว้กับกลุ่มชนพื้นเมืองนี้ด้วย (to correct a grave historical injustice to our indigenous people)”^{๕๕๙}

^{๕๕๖} มาตรา ๓๔ แห่งรัฐธรรมนูญตีพิมพ์หมายเลข ๘๓๗๑.

^{๕๕๗} มาตรา ๓๘ แห่งรัฐธรรมนูญตีพิมพ์หมายเลข ๘๓๗๑.

^{๕๕๘} ข้อ ๑๒ มาตรา ๒ แห่งรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๔).

^{๕๕๙} G.R. No. 135385 (2000), สืบค้นได้ที่ http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2000/dec2000/135385_puno.htm (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ปัจจุบัน สถานที่ที่คนพื้นเมืองอาศัยอยู่ คือบริเวณ ภูเขาลูซอน (Luzon) มินดาเนา (Mindanao) มินโดโร (Mindoro) นีโกรส (Negros) ซามา (Samar) เลเต (Leyte) หมู่เกาะพาลาวัน (Palawan) และ ซูลู (Sulu) อันประกอบไปด้วย ชนเผ่าทั้งหมด ๑๑๐ เผ่า^{๕๖๐}

รัฐบัญญัติมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒)

รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ออกรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖ หรือที่รู้จักกันในนามรัฐบัญญัติมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ (National Cultural Heritage Act of 2009: Republic Act No. 10066) ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒)^{๕๖๑} เพื่อ ๑) เป็นการส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครองและสงวนรักษาไว้ซึ่งมรดกด้านวัฒนธรรมของประเทศ ๒) จัดตั้งและผลักดันให้เข้มแข็งซึ่งองค์กร/สถาบันและบุคลากรด้านวัฒนธรรมให้เกิดการพัฒนาที่เป็นมืออาชีพและอย่างยั่งยืน ซึ่งกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการสร้างความสมดุลในการสงวนรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยใหม่ โดยกำหนดให้งานอันมีลักษณะ ๗ จำพวก ได้แก่ ๑) งานที่สร้างสรรค์โดยเป็นกลุ่มชน Manlilikhang Bayan ๒) งานที่สร้างสรรค์โดยศิลปินแห่งชาติ ๓) งานโบราณคดีและชาติพันธุ์วิทยา ๔) งานที่สร้างสรรค์โดยวีรบุรุษ/สตรีแห่งชาติ ๕) งานที่มีการทำเครื่องหมายไว้ (marked structure) ๖) งานที่มีอายุกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป และ ๗) วัตถุหรือเอกสารสำคัญ (archival material/document) ที่มีอายุกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป หรือเรียกรวมกันว่า “งานอันเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ (Important Cultural Property)” เป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองและได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านงบประมาณเพื่อการสงวนรักษาและจัดเก็บ และให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการจัดทำเครื่องหมายสิ่งของโบราณ (Official Heritage Marker) มีอำนาจในการกำหนดและประกาศให้โบราณสถาน (immovable cultural property) ไต ๆ เป็นงานอันเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญได้ตามกฎหมาย

นอกจากนี้ รัฐบัญญัติมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) (National Cultural Heritage Act of 2009: Republic Act No. 10066) ยังเป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อปกป้อง

^{๕๖๐} เรื่องเดียวกัน.

^{๕๖๑} National Cultural Heritage Act of 2009 (Republic Act No. 10066), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2010/ra_10066_2010.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมให้พ้นจากการส่งออก เปลี่ยนแปลง หรือ การทำลาย^{๕๖๒} โดยในข้อที่ ๓ มาตรา ๔ ได้มีการจัดประเภททรัพย์สินทางวัฒนธรรมของประเทศฟิลิปปินส์ไว้ดังต่อไปนี้

- (ก) สมบัติทางวัฒนธรรมแห่งชาติ
- (ข) ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ
- (ค) สถานที่มรดกโลก
- (ง) สถานที่เคารพบูชาที่เป็นประวัติศาสตร์ของชาติ (National Historical Shrine)
- (จ) อนุสาวรีย์ทางประวัติศาสตร์แห่งชาติ และ
- (ฉ) สถานที่ทางประวัติศาสตร์

นอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวได้เพิ่มเติมว่า รัฐจะต้องทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกับองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) และคณะกรรมการแห่งชาติฟิลิปปินส์ในการอนุรักษ์และดูแลวัฒนธรรมที่เป็นมรดกโลก และทรัพย์สินทางวัฒนธรรมประเภทอื่น ๆ ในประเทศฟิลิปปินส์ด้วย^{๕๖๓} ในขณะที่มาตรา ๗ ได้กำหนดให้รัฐต้องมีการจัดสรรงบประมาณในการดูแล ป้องกัน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพย์สินทางวัฒนธรรมก่อนงานหรือทรัพย์สินประเภทอื่น (priority government funding)

ทั้งนี้ ยังมีการกำหนดการดูแล และกำหนดเขตพื้นที่ที่เป็นมรดกโลกเพื่อการดูแลรักษาไว้ในมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ ของบทบัญญัติข้อที่ ๓ ในขณะที่มาตรา ๑๔ ของข้อที่ ๕ ได้กำหนดให้มีการลงทะเบียนและอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ในขณะที่มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ ของข้อที่ ๖ เป็นการกล่าวถึงข้อบังคับของการส่งออก นำเข้า ขนส่ง และการส่งคืนทรัพย์สินทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ กฎหมายกำหนดให้จัดตั้งสำนักทะเบียนงานวัตถุทางวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือ Philippine Registry Cultural Property (PRECUP) ขึ้น และให้หน่วยงานท้องถิ่นมีหน้าที่ในการเก็บและ/หรือรักษาโบราณวัตถุหรือโบราณสถานผ่านหน่วยงานท้องถิ่นโดยให้ใช้ระบบการดำเนินงานด้านการเก็บรักษาที่ได้มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในทางระหว่างประเทศ ทั้งต้องจัดทำเอกสารกำกับงานศิลปะสมัยใหม่และศิลปะโบราณ (รวมถึงงานประดิษฐ์ที่ทำด้วยมือ) ตลอดจนกระบวนการ

^{๕๖๒} มาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖.

^{๕๖๓} มาตรา ๖ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖.

ทั้งหลายให้ครบถ้วนและเก็บรักษาต้นแบบงานศิลปะนั้นไว้ให้อยู่ในสภาพที่ดี โดยส่งเสริมงานศิลปะเชิงเศรษฐกิจมากขึ้น กล่าวคือ เป็นงานสร้างสรรค์ที่อาจสร้างมูลค่าหรือรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น^{๕๖๔}

และเพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทการทำหน้าที่ของคณะกรรมการด้านศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (National Commission for Culture and the Arts: NCCA) ตาม รัฐบัญญัติฉบับนี้ จึงกำหนดให้คณะกรรมการด้านศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติและหน่วยงานด้านวัฒนธรรมในสังกัด มีอำนาจในการดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ออกคำสั่งยกเลิก หยุด หรือระงับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดอันตรายหรือทำให้เสียหายหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อส่วนสำคัญของงานอันเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของประเทศ (national cultural treasure) หรืองานอันเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศ (important cultural properties)
๒. ออกคำสั่งในการซ่อมบำรุง ในกรณีที่โบราณสถานของเอกชนไม่ได้รับการดูแลรักษาให้คงอยู่ในสภาพที่ดีหรือเกิดการทรุดโทรมเนื่องจากการเดินเล่อของผู้เป็นเจ้าของที่จะส่งผลต่อการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรม
๓. มีอำนาจในการเข้าเยี่ยมชมและตรวจสอบงานอันเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของประเทศ หรืองานอันเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศ หรือแหล่งโบราณสถานแห่งชาติ หรืออนุสาวรีย์ได้ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดการดูแลรักษาที่ดีและต่อเนื่อง
๔. ออกคำสั่งให้หน่วยงานราชการอื่นปฏิบัติงานแทนตามสมควรเพื่อให้ปฏิบัติการตามความในรัฐบัญญัติฉบับนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
๕. ออกคำสั่งให้นำกลับคืนมาซึ่งทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของประเทศที่อยู่ในการครอบครองของรัฐบาลหรือบุคคลในต่างประเทศ^{๕๖๕}

ทั้งนี้ ให้กระทรวงกิจการภายในและหน่วยราชการท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมิให้มีการ ๑) ทำลาย ทำให้เสียหาย รื้อถอน ทำให้ใช้การไม่ได้ซึ่งแหล่งมรดกโลก งานอันเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของประเทศ หรืองานอันเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศ หรือแหล่งโบราณสถานแห่งชาติ หรือ ๒) ปรับ เปลี่ยน แก้ไข หรือทำลายลักษณะดั้งเดิม

^{๕๖๔} มาตรา ๑๔ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖.

^{๕๖๕} มาตรา ๒๕-๓๐ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖.

หรือก่อสร้างเพิ่มเติม หรือพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่ศาลเจ้า อนุสาวรีย์ สิ่งปลูกสร้าง หรือ แหล่งประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอื่น ซึ่งผู้กระทำผิดจำต้องรับโทษในทางอาญาตามกฎหมาย^{๕๖๖}

กรณีคดีของ Torre de Manila

เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ศาลสูงสุดได้มีการออกคำสั่งยับยั้งชั่วคราว (Temporary Restraining Order: TRO) ให้หยุดการก่อสร้างโครงการคอนโดมิเนียม Torre de Manila ซึ่งเป็นอาคารชุดสูง ๔๖ ชั้น เนื่องจากโครงการดังกล่าวอาจจะทำลายทัศนียภาพ (sightline) ของอนุสาวรีย์ไรซอล (Rizal Monument) ซึ่งอยู่ในสวนสาธารณะไรซอล (Rizal Park)^{๕๖๗} ทั้งนี้ โฮเซ ไรซอล (Jose Rizal) ถือเป็นหนึ่งในวีรบุรุษของชาติ และการสร้างโครงการนี้อยู่ในจุดที่อนุสาวรีย์ตั้งอยู่พอดี โดยมีการยก รัฐบัญญัติมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้นมาเป็นกฎหมายสำคัญในคดีนี้ เพื่อที่จะปกป้องทัศนียภาพของอนุสาวรีย์ไรซอล คำร้องไม่เพียงแต่ขอให้ศาลออกคำสั่งยับยั้งโครงการชั่วคราว แต่ยังขอให้ศาลสั่งให้มีการรื้อถอนในส่วนที่สร้างไปแล้วด้วย

อย่างไรก็ดี เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ศาลสูงสุดได้ตัดสินยกเลิกคำสั่งยับยั้งชั่วคราว และอนุญาตให้การก่อสร้างคอนโดมิเนียมดำเนินต่อไปได้ โดยให้เหตุผลว่าศาลไม่มีอำนาจเหนือ ประเด็นพิพาท และผู้ร้องไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการก่อสร้าง^{๕๖๘}

รัฐบัญญัติสร้างเสริมความรักชาติของประชาชนด้วยประวัติศาสตร์ฟิลิปปินส์

รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๘๖ หรือ รัฐบัญญัติสร้างเสริมความรักชาติของประชาชน ด้วยประวัติศาสตร์ฟิลิปปินส์ (Strengthening Peoples' Nationalism Through Philippine History

^{๕๖๖} มาตรา ๓๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖.

^{๕๖๗} Rey G. Panaligan (2015). Supreme Court issues TRO on Torre de Manila construction, สืบค้นได้ที่ <https://www.pressreader.com/philippines/manila-bulletin/20150617/281487864981170> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๖๘} Ina Reformina, SC allows Torre de Manila construction, สืบค้นได้ที่ <https://news.abs-cbn.com/news/04/25/17/sc-allows-torre-de-manila-construction> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒) และ Knight of Rizal v. DMCI HOMES, INC. (GR. No. 213948) สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/judjuris/juri2017/apr2017/pdf/gr_213948_2017.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

Act: Republic Act 10086)^{๕๖๙} เป็นกฎหมายที่ได้รับการตราขึ้นเพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างและเปลี่ยนชื่อเรียกสถาบันด้านประวัติศาสตร์ของประเทศ (National Historical Institute) เป็น คณะกรรมการกิจการงานประวัติศาสตร์แห่งชาติ หรือ National Historical Commission of the Philippines (NHCP) โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงเพื่อประสิทธิภาพในการสงวนรักษาและส่งเสริมการพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมตามความแห่งรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดให้งานอันเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของประเทศจะต้องได้รับการคุ้มครอง โดยรัฐมีอำนาจในการออกกฎระเบียบเพื่อการจัดการที่จำเป็นได้ (มาตรา ๒) และให้รัฐบาลดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนมีความหวงแหนและรักชาติ ส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของชาติและประวัติศาสตร์ของชาติและบูรณาการให้เข้ากับการดำรงชีวิตของประชาชน พร้อมยกย่องวีรบุรุษและวีรสตรี ทั้งให้ส่งเสริมให้เกิดการศึกษาวิจัยด้านประวัติศาสตร์และการคุ้มครองและการสงวนรักษาสิ่งมีค่าทางประวัติศาสตร์ให้มากขึ้น

ทั้งนี้ รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๘๖ ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้นจำนวน ๓๐ มาตรา โดยที่ มาตรา ๕ กำหนดให้คณะกรรมการงานประวัติศาสตร์แห่งชาติเป็นหน่วยงานเบื้องต้นในการรับผิดชอบงานด้านประวัติศาสตร์และมีอำนาจในการพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประเทศเพื่อประโยชน์ในการ

๑. ศึกษาวิจัยและสนับสนุนให้เกิดการวิจัยเกี่ยวกับชนชาติฟิลิปปินส์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
๒. พัฒนาสื่อทางการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ จัดกิจกรรมการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ชาติให้กับประชาชน เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่สำคัญ (รวมถึงวันที่ สถานที่ และตัวบุคคล) ในประวัติศาสตร์ของประเทศ
๓. ดำเนินการและกำหนดลักษณะของการฟื้นฟู สงวน และคุ้มครองรักษาสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ของประเทศ
๔. ดำรงไว้และบริหารจัดการศาลเจ้า อนุสาวรีย์ สถานที่ทางประวัติศาสตร์ ตึก และสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

^{๕๖๙} Strengthening Peoples' Nationalism Through Philippine History Act (Republic Act No. 10086), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2010/ra_10086_2010.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

๕. ตัดสินใจในประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งด้านประวัติศาสตร์ว่าด้วยบุคคลสำคัญ สถานที่ วัน และ เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์

และให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ (board) ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๙ คน เป็น ผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้จากคณะกรรมการงานประวัติศาสตร์แห่งชาติ (มาตรา ๖) ทั้งให้คณะกรรมการมีอำนาจในการปรับโครงสร้างองค์กรของสถาบันด้านประวัติศาสตร์ของประเทศ ให้เหมาะสมกับลักษณะของคณะกรรมการงานประวัติศาสตร์แห่งชาติได้ตามความเหมาะสม (มาตรา ๑๙) มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านแหล่งประวัติศาสตร์และสิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ขึ้น ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการงานประวัติศาสตร์แห่งชาติเพื่อทดแทนแผนการสำรวจ และข้อมูลทางประวัติศาสตร์ (Survey and Documentation Section) (มาตรา ๒๐) ภายใต้โครงการ บริหารเดิม สร้างเครือข่ายด้านประวัติศาสตร์ (Local Historical Committees Network) กับ คณะกรรมการท้องถิ่น (Local Historical Committees Network—LHCN) ที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อประสานงาน และบูรณาการงานในองค์กรวม (มาตรา ๒๑) และให้จัดตั้งแผนงานด้านการวิจัยเพื่อการอนุรักษ์ (Materials Research Conservation Division - MRCD) (มาตรา ๒๒) พร้อมมีงบประมาณในการบริหาร จัดการงานตามความในมาตรา ๒๕ ขึ้นอีกกรณีหนึ่ง

รัฐบัญญัติว่าด้วยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

รัฐบัญญัติหมายเลข ๘๔๙๒ หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ค.ศ. ๑๙๙๘ (พ.ศ. ๒๕๔๑) (National Museum Act of 1998: Republic Act No. 8492)^{๕๗๐} เป็นรัฐบัญญัติ ที่กล่าวถึงนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมของประเทศ ตามความในมาตรา ๒ ที่กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ ในการสนับสนุนและพัฒนาวัฒนธรรมของประชาชนชาวฟิลิปปินส์บนพื้นฐานของความหลากหลาย ในเชิงภูมิศาสตร์และการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปะท้องถิ่นผ่านมาตรการด้านการ สงวนรักษาไว้ การก่อให้เกิดคุณค่าขึ้น และวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งขนบธรรมเนียมและ วัฒนธรรมของประเทศฟิลิปปินส์ ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (national museum) ให้เป็นในรูปแบบของกองทุนการบริหารสินทรัพย์ของรัฐบาล (trust of the government) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานมากขึ้น โดยให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแยกออก

^{๕๗๐} National Museum Act of 1998 (Republic Act No. 8492), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1998/ra_8492_1998.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

จากการบริหารดูแลของ ๑) กระทรวงการศึกษา วัฒนธรรมและกีฬา และ ๒) คณะกรรมการด้าน ศิลปะวัฒนธรรมแห่งชาติ (National Commission of Culture and the Arts) และให้ขึ้นกับการกำกับ ดูแลและการบริหารงานงบประมาณของสำนักงานประธานาธิบดีโดยตรงแต่เพียงแห่งเดียว ทั้งให้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นสถาบันถาวรด้านศิลปะวัฒนธรรมที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่ให้บริการ พัฒนา และ ให้เกิดการเข้าถึงแก่ชุมชนและเพื่อให้เป็นที่ยึดเหนี่ยว ศึกษา และดำรงไว้ซึ่งหลักฐานสำคัญทาง ศิลปะวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและสันติภาพการด้วย (มาตรา ๓) ด้วยการดำเนินงานภายใต้กรอบ วัตถุประสงค์ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ เช่น

๑. เป็นสถาบันเพื่อการศึกษา และเป็นสถาบันนำในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรมฟิลิปปินส์ และเพื่อพัฒนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงความรู้ด้านการอนุรักษ์ (preservation) การเพิ่มคุณค่า (enrichment) และการประเมินผลแบบต่อเนื่อง (dynamic evaluation) ของวัฒนธรรมประจำชาติ
๒. เป็นสถาบันทางวิทยาศาสตร์ ที่ส่งเสริมการทำโครงการด้านการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบและ บูรณาการเข้ากับการค้นคว้าวิจัยทางห้องปฏิบัติการและการลงพื้นที่สำรวจ และเก็บรักษา แหล่งอ้างอิงทางศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ทั้งหลายดังกล่าว พร้อมทั้งส่งเสริมการ พัฒนาการวิทยาศาสตร์ในประเทศ
๓. เป็นศูนย์กลางด้านวัฒนธรรม ในการนำสังคมในการอนุรักษ์รักษาศิลปะอันทรงคุณค่าและ มรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ

ทั้งนี้ รัฐบัญญัติว่าด้วยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ยังประกอบด้วยบทบัญญัติที่กำหนดให้พิพิธภัณฑสถาน ชาติมีหน้าที่ตามมาตรา ๗ อนุมาตรา ๑ ถึงอนุมาตรา ๒๓ ในการดำเนินการดังต่อไปนี้ ซึ่งรวมถึง แต่ไม่จำกัดเพียง

๑. จัดเก็บ สะสม สงวนรักษา ดำรงไว้ บริหารจัดการ และจัดแสดงต่อสาธารณชนซึ่งศิลปวัตถุ (objects of art) โบราณวัตถุ (archaeological artifacts) วัตถุทางวัฒนธรรม (cultural materials) และสิ่งอื่นที่ทรงคุณค่าด้านวัฒนธรรมและโดยสภาพเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของ ชาติและอาจรวมถึงของประเทศอื่นด้วย

๒. ดำเนินการศึกษาวิจัยด้านโบราณคดีและวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพืชและสัตว์ที่ขึ้นเฉพาะท้องถิ่น (flora and fauna) ที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บ สงวนรักษาและทำการบ่งชี้ ระบุ และจัดแสดงต่อสาธารณะซึ่งพันธุ์พืชและสัตว์ต่าง ๆ ที่พบได้ในฟิลิปปินส์และจัดพิมพ์บทความเผยแพร่วรรณกรรมความรู้พร้อมเก็บรักษาแหล่งอ้างอิงเกี่ยวกับสิ่งทั้งหลายเหล่านั้น
๓. จัดทำเอกสารกำกับวัตถุตาม ๑) และ ๒) ทั้งหลายดังกล่าวที่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์ หรือที่ขี้มมาจากแหล่งอื่น (in its collections or borrowed by the Museum) โดยจัดแจ้งลงในระบบเอกสารรายการสิ่งของ (inventory) และจัดการให้มีระบบติดตามวัตถุดังกล่าวได้ในกรณีที่มีการเคลื่อนย้ายวัตถุระหว่างหน่วยงานหรือองค์กร โดยเบื้องต้นอาจใช้เป็นระบบกระดาษเอกสารและอาจมีการพัฒนาเปลี่ยนเป็นการจัดทำในรูปแบบของระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

รัฐบัญญัติว่าด้วยพิพิธภัณฑ์แห่งชาติกำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนการบริหารสินทรัพย์ โดยมีประธานพิพิธภัณฑ์จำนวน ๑ คนและผู้ช่วยอีกจำนวน ๒ คนในการดูแลจัดการการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ให้เป็นไปตามนโยบายทั้งหมด (มาตรา ๑๑) ทั้งให้มีการส่งเสริม ฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาบุคลากรของพิพิธภัณฑ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกด้วย (มาตรา ๑๔)

รัฐบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการด้านศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ

รัฐบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการด้านศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๓๕๖ (Law Creating the National Commission for Culture and the Arts: Republic Act No. 7356)^{๕๗๑} เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อดำเนินการก่อตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลและกำกับงานด้านศิลปะและวัฒนธรรม (มาตรา ๑) และกองทุนรับบริจาคแห่งชาติ (บรรพ ๒) ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้นจำนวน ๒๗ มาตรา โดยให้การรับรองถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดและความเชื่อของประชาชนซึ่งควรได้รับการเคารพและถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม (มาตรา ๒) ตลอดจนความสำคัญของวัฒนธรรมที่ถือเป็นอัตลักษณ์และคุณค่าของคนในชาติ (มาตรา ๓) โดยกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการด้านศิลปะและวัฒนธรรมฯ ซึ่งประกอบด้วย

^{๕๗๑} Law Creating the National Commission for Culture and the Arts (Republic Act 7356), สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/republicacts/republicactno7356.html#XlpeVygzbDc> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

สมาชิกจากองค์กรด้านวัฒนธรรมต่างๆ (มาตรา ๙) มีหน้าที่ในการจัดทำนโยบายเพื่อการพัฒนาศิลปะ และวัฒนธรรม และอนุวัติให้เกิดการดำเนินการตามนโยบายโดยร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรมตามความในบรรพ ๒ แห่งรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๘ และมาตรา ๑๒) โดย

๑) ส่งเสริมให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาซึ่งพหุวัฒนธรรม (pluralistic culture) ไม่ว่าจะ

ก) การสนับสนุนให้ประชาชนมีอิสรภาพในการแสดงออกซึ่งความคิด โดยกำจัดหรือลดทอนมาตรการด้านการตรวจสอบ (censorship) ที่จะลดทอนอิสรภาพหรือแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

ข) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือสนับสนุนทางการเงินให้กับศิลปินเพื่อส่งเสริมการพัฒนา ด้านวัฒนธรรม

ค) กระจายโอกาสในการแสดงออกซึ่งการสร้างสรรค์งานออกสู่ท้องถิ่นผ่านองค์กรด้าน วัฒนธรรมส่วนภูมิภาค

ง) ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยในศิลปะประเพณีของชาติที่อาจพิจารณาต่อยอดไปสู่งานศิลปะ ร่วมสมัย หรือ

จ) วางมาตรการหรือบัญญัติหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่จะคุ้มครองสิทธิในทางทรัพย์สินทาง ปัญญาของศิลปินและผู้ทำงานด้านศิลปะวัฒนธรรมของประเทศ ฯลฯ

๒) อนุรักษ์ ส่งเสริมรักษาและสนับสนุนมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะจะเป็น

ก) การสนับสนุน ควบคุมติดตาม และจัดให้มีระบบการดูแลรักษาและการฟื้นฟูซ่อมแซมวัตถุ โบราณด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

ข) ส่งเสริมให้เกิดการศึกษาและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายไป อาทิ การเต้น งานช่างฝีมือ

ค) ส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ของชาติ อนุสาวรีย์ สถานที่ที่เป็นจุดเด่น

ง) ส่งเสริมการจัดตั้งหน่วยงานดูแลศิลปะวัฒนธรรม อาทิ พิพิธภัณฑ์ หอสมุด หอจดหมายเหตุ ทั้งที่เป็นของภาครัฐและเอกชน

จ) ให้การสนับสนุนทุนในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ศิลปะ และงานช่างฝีมือ ของฟิลิปปินส์ เป็นต้น

๓) เผยแพร่ผลิตภัณฑ์งานศิลปะวัฒนธรรมของประเทศทั้งในฟิลิปปินส์และในต่างประเทศให้มากที่สุด โดยความร่วมมือกับกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรมและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยว กระทรวงการมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศ หรือหน่วยงานรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ทั้งนี้ ให้มีการจัดตั้งกองทุนรับบริจาคแห่งชาติด้านศิลปะและวัฒนธรรม (National Endowment Fund for Culture and Arts: NEFCA) ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๓.๕

อนึ่ง ให้คณะกรรมการด้านศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ๑) ประสานงานเครือข่ายในองค์กรทั้งระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นในการสนับสนุนให้เกิดโครงการและการปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ข้อบังคับและนโยบายได้อย่างราบรื่น ๒) จัดตั้งสำนักงานเลขาธิการ (The Secretariate) ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการบริหารเพื่อบริหารงานของคณะกรรมการในแต่ละวัน (มาตรา ๑๔) ๓) ตั้งระบบเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการอนุวัติปฏิบัติงานตามกลยุทธ์และแผนงานได้อย่างราบรื่น ๔) จัดตั้งอนุกรรมการประสานงานและออกคำสั่งให้หน่วยงานของทั้งรัฐและเอกชนให้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามที่จำเป็นและสมควร ๕) รับการบริจาค ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของเงิน หรืออุปกรณ์ หรือการบริการเพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ทั้งหลายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ๖) จัดทำงบประมาณประจำปี และให้คำปรึกษาประธานาธิบดีตามความจำเป็นเกี่ยวกับกิจการงานด้านศิลปะและวัฒนธรรม และ ๗) ออกกฎหมาย ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติตลอดจนมาตรการที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ (มาตรา ๑๓)

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันด้านการออกแบบ

รัฐธรรมนูญหมายเลข ๑๐๕๕๗^{๕๗๒} เป็นรัฐธรรมนูญว่าด้วยการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันด้านการออกแบบของประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งได้รับการตราเป็นกฎหมายเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) (Philippine Design Competitiveness Act of 2013: Republic Act No. 10557) ภายใต้บริบทด้านการแข่งขันในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้นจำนวน ๑๕ มาตรา โดยกล่าวถึงหลักการและเหตุผลของการตรารัฐธรรมนูญว่าตราขึ้นเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันและนวัตกรรมของสินค้าของประเทศฟิลิปปินส์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด เพื่อความยั่งยืน

^{๕๗๒} Philippine Design Competitiveness Act of 2013 (Republic Act No. 10557), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2013/irr_10557_2013.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

ในการแข่งขันของประเทศในเชิงเศรษฐกิจต่อบริบทโลก โดยถือให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดการออกแบบและงานสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน ได้ทันทางที่ และแสดงถึงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและความเป็นฟิลิปปินส์ พร้อมทั้งใช้กฎหมายด้านทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการคุ้มครองความคิดหรือนวัตกรรมดังกล่าว (มาตรา ๒)

ทั้งนี้ บทบัญญัติในมาตรา ๓ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการตราบัญญัติไว้ ดังนี้

๑. สร้างแนวทางการดำเนินงานที่มีการบูรณาการทั้งความคิดที่ก้าวไกล (forward-thinking) และที่มีทิศทางด้านการออกแบบที่ตอบโจทย์ได้หลากหลาย (long-range direction) และกลยุทธ์ในการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมการออกแบบของประเทศ
๒. จัดทำแนวทางและกรอบการดำเนินงานระยะยาวในการส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับการใช้การออกแบบเป็นเครื่องมือในการแข่งขันทางเศรษฐกิจให้กับคนในชาติ
๓. บูรณาการและใช้การออกแบบเข้าประยุกต์กับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของประเทศเพื่อสร้างอุปสงค์ในการบริโภคสินค้างานออกแบบที่จะส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมโดยรวม
๔. บูรณาการและใช้การออกแบบเป็นส่วนสำคัญในการประยุกต์กับการวางแผนและการพัฒนาของประเทศ
๕. ขับเคลื่อนและส่งเสริมนวัตกรรมเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาวัตุดิบ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและการสร้างสรรค์ทั้งหลายเพื่อให้ฟิลิปปินส์เป็นเลิศในทางระหว่างประเทศ

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านการบริหารงาน กล่าวคือ ให้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างของศูนย์พัฒนาสินค้าและการออกแบบของประเทศ (Product Development and Design Center of the Philippines: PDDCP) โดยให้ไปอยู่ภายใต้กระทรวงการอุตสาหกรรมและการค้า (Department of Trade and Industry: DTI) และเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์การออกแบบแห่งชาติฟิลิปปินส์ (Design Center of the Philippines) มีหน้าที่ในการส่งเสริมงานด้านการออกแบบในฐานะที่เป็นเครื่องมือในงานสร้างสรรค์ที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพและความสามารถในการแข่งขันสินค้าของสินค้าของประเทศฟิลิปปินส์ในตลาดโลกและในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างมูลค่าให้แก่ประเทศเพื่อการเติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืนและในฐานะ

ที่เป็นเครื่องมือนวัตกรรมที่จะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนชาวฟิลิปปินส์ อาทิ

- ๑) ดำเนินการศึกษาวจัยผลิตภัณฑ์และแนวโน้มการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และกระบวนการทางเทคโนโลยี
- ๒) การสร้าง พัฒนาและเพิ่มศักยภาพการออกแบบของสินค้าและงานบริการของฟิลิปปินส์ รวมถึงการนำไปใช้ในธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs)
- ๓) จัดงานสัมมนาและงานวิชาการเชิงปฏิบัติการเพื่ออบรมการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์
- ๔) จัดแสดงงานด้านการออกแบบ
- ๕) ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมของประเทศ ฯลฯ (มาตรา ๔) และให้ศูนย์การออกแบบมีอำนาจดังต่อไปนี้

๑. กำหนดนโยบายด้านการออกแบบแห่งชาติ (National Design Policy: NDP) ที่สัมพันธ์กับวาระในการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจของประเทศ
๒. จัดทำแผนดำเนินงาน ๕ ปีที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับนโยบายด้านการออกแบบแห่งชาติที่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศและต่างประเทศ
๓. ประสานงาน กำกับและติดตาม และประเมินผลการอนุวัตินโยบายด้านการออกแบบแห่งชาติ (NDP) และปรับปรุงนโยบายด้านการออกแบบแห่งชาติในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ
๔. จัดตั้งระบบในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายด้านการออกแบบแห่งชาติเพื่อการพัฒนา
๕. ประสานความร่วมมือระดับประเทศกับองค์กรให้คำปรึกษาด้านนโยบายที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกและสำรวจการทำงานขององค์กรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในประเทศที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางานออกแบบในทางปฏิบัติและนำองค์ความรู้ดังกล่าวมาพัฒนาให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของฟิลิปปินส์
๖. สร้างแรงกระตุ้นให้กับนักออกแบบเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาไปตามนโยบายด้านการออกแบบแห่งชาติ
๗. จัดหาให้ซึ่งเวทีในการพบปะระหว่างนักออกแบบและผู้ถือผลประโยชน์ร่วม (stakeholder) ในงานออกแบบเพื่อพัฒนาวิชาชีพการออกแบบในปัจจุบัน
๘. ส่งเสริมอาชีพด้านการออกแบบและคุณค่าของงานการออกแบบ ฯลฯ

กฎหมายยังได้กำหนดให้จัดตั้งสภาที่ปรึกษาว่าด้วยการสร้างสรรค์งานด้านการออกแบบ (Creation of the Design Advisory Council: DAC) ประกอบด้วยตัวแทนจำนวน ๑๕ คน จากภาครัฐ และเอกชน คอยให้คำปรึกษาศูนย์การออกแบบในการดำเนินงานจัดทำนโยบายและการดำเนินการ ตามนโยบายอันจะเป็นการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าและบริการของฟิลิปปินส์ (มาตรา ๕ และมาตรา ๗) ทั้งมีอำนาจในการส่งเสริมให้เกิดกลยุทธ์ด้านการออกแบบที่จะส่งผลให้ เศรษฐกิจของประเทศแข็งแกร่งและยั่งยืนต่อไปได้ ไม่ว่าจะเป็น ๑) การให้คำปรึกษาข้อมูลเชิงลึก ทั้งจาก มุมมองของภาครัฐและเอกชน ๒) ให้คำปรึกษาในโครงการสร้างศักยภาพด้านการแข่งขันให้กับงาน ออกแบบและการตัดสินใจด้านนโยบายของรัฐเกี่ยวกับนวัตกรรม ๓) ทบทวนและส่งเสริมนโยบายด้าน การออกแบบ และ ๔) ให้คำปรึกษาแก่สถาบันการศึกษาด้านการออกแบบในการพัฒนาหลักสูตรให้ได้ มาตรฐานเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการศึกษาการออกแบบให้กับท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ เป็นต้น (มาตรา ๖)

ประมวลวิธีปฏิบัติราชการท้องถิ่น

รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๑๖๐ หรือประมวลวิธีปฏิบัติราชการท้องถิ่น (Local Government Code of 1991: Republic Act No. 7160)^{๕๗๓} เป็นกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจ ในการจัดการเกี่ยวกับสวัสดิการทั่วไปตามความในมาตรา ๑๖ กล่าวคือ ในกรณีที่รัฐบาลท้องถิ่น เห็นสมควร มีความจำเป็น หรือมีเหตุใด ๆ (indidental) อันจำเป็นต้องใช้อำนาจปกครองเพื่อให้งานด้าน สวัสดิการทั่วไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้รัฐบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการ เพื่อการส่งเสริม อนุรักษ์ รักษา และทำให้ดีขึ้นซึ่งวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งมีอำนาจในการดำเนินการ ส่งเสริมงานด้านสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย และสิทธิของประชาชนในการดำรงอยู่ในระบบนิเวศ ที่สมดุล สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมโดยขึ้นอยู่กับความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีของประเทศตนเอง ให้เกิดการพัฒนาด้านการมีจิตสาธารณะ เพิ่มความเจริญรุ่งเรือง ทางเศรษฐกิจแห่งชาติ สร้างความยุติธรรมทางสังคม ก่อให้เกิดการจ้างงานในระดับประชาชนที่มากขึ้น รักษาความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง เพื่อให้ประชาชนดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

^{๕๗๓} Local Government Code of 1991 (Republic Act No. 7160), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1991/ra_7160_1991.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดสรรทั่วไป ค.ศ. ๒๐๑๖ (พ.ศ. ๒๕๕๙)

รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๗๑๗ หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดสรรทั่วไป ค.ศ. ๒๐๑๖ (พ.ศ. ๒๕๕๙) (General Appropriations Act 2016: Republic Act No. 10717)^{๕๗๔} เป็นรัฐบัญญัติที่ได้รับการตราขึ้นโดยมีความเกี่ยวข้องกับรัฐบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) โดยมีเนื้อหาหลักกำหนดไว้ในมาตรา ๔๓ ให้การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขมรดกทางวัฒนธรรม ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (cultural property) และแหล่งทางวัฒนธรรมทั้งหลาย ไม่ว่าจะอยู่นอกอาคารหรือในอาคารที่ได้รับการประกาศโดยรัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐบาลด้านวัฒนธรรม หรือที่เห็นว่ามีคุณค่าความสำคัญทางวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงอาคารประจำจังหวัด (provincial capital building) ศาลากลาง (city hall/municipal hall) อนุสาวรีย์ น้ำพุ สวนสาธารณะและลานสาธารณะ โรงเรียนวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัย ป้อมปราการ ประภาคาร สะพาน โรงพยาบาลรัฐ สถานีรถไฟ พิพิธภัณฑ์ หอสมุดสาธารณะ สนามกีฬา เรือนจำ และสำนักงานหรือที่ทำงานของรัฐ (government office) จะกระทำได้ด้วยได้รับการอนุมัติจากทางหน่วยงานด้านวัฒนธรรมของรัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้นและผ่านการปรึกษาหารือกับผู้ถือผลประโยชน์ร่วม (stakeholder) และกลุ่มงานด้านวัฒนธรรม (cultural groups) ภายใต้กำกับดูแลของรัฐแล้วเท่านั้น(มาตรา ๔๓ วรรค ๑) และให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ในการวางแผน ออกแบบ ก่อสร้าง และรักษาซึ่งถนน สะพาน อันเป็นสาธารณสมบัติของประเทศที่มีความสำคัญและจะส่งผลต่อความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสิ่งเหล่านั้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมตามรัฐบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) (มาตรา ๔๓ วรรค ๒)

รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดสรรทั่วไป ค.ศ. ๒๐๑๗ (พ.ศ. ๒๕๖๐)

รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๙๒๔ หรือรัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดสรรทั่วไป ค.ศ. ๒๐๑๗ (พ.ศ. ๒๕๖๐) (General Appropriations Act 2017: Republic Act No. 10924)^{๕๗๕} ได้รับการตราขึ้น

^{๕๗๔} General Appropriations Act of 2016 (Republic Act No. 10717), สืบค้นได้ที่ <https://data.gov.ph/sites/default/files/GAA%20General%20Provisions%202016.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

^{๕๗๕} Republic Act No. 10924, สืบค้นได้ที่ <https://www.dbm.gov.ph/wp-content/uploads/GAA/GAA2017/Volumel/GENPRO.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒).

เพื่อ ๑) ดำเนินแผนงาน กิจกรรม และโครงการตามที่ได้รับการอนุญาตตามรัฐบัญญัตินี้ โดยให้องค์กรตามทีระบุในรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖ และรัฐบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ดำเนินการประสานงานและปรึกษาหารือ กับคณะกรรมการธิการแห่งชาติ ด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิดเพื่อให้การปฏิบัติงานตามรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๐๖๖ เป็นไปอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน และ ๒) ให้การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือรื้อถอน ก) อาคารที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม (built heritage) ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (cultural property) และภูมิทัศน์วัฒนธรรมทั้งหลาย (cultural landscapes) ไม่ว่าจะอยู่นอกอาคารหรือในอาคารที่ได้รับการประกาศโดยรัฐบาล หรือหน่วยงานรัฐด้านวัฒนธรรม หรือ ข) ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่เห็นว่ามีคุณค่าและความสำคัญ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงอาคารประจำจังหวัด (provincial capital building) ศาลากลาง (city hall/municipal hall) อนุสาวรีย์ น้ำพุ สวนสาธารณะและลานสาธารณะ โรงเรียน วิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย ป้อมปราการ พระวิหาร สะพาน โรงพยาบาลรัฐ สถานีรถไฟ พิพิธภัณฑ์ หอสมุดสาธารณะ สนามกีฬา เรือรบ และสำนักงานหรือที่ทำงานของรัฐ (government office) จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับการอนุมัติจากทางหน่วยงานด้านวัฒนธรรมของรัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้นและต้องผ่านการปรึกษาหารือกับผู้ถือผลประโยชน์ร่วม (stakeholder) และกลุ่มงานด้านวัฒนธรรม (cultural groups) ภายใต้กำกับดูแลของรัฐมาแล้วเท่านั้น (มาตรา ๓๔ วรรค ๑)

อนึ่ง ให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ในการวางแผน ออกแบบ ก่อสร้าง และดูแลรักษาถนนและสะพานอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อความดำรงอยู่ของมรดกทางวัฒนธรรมของชาติซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมตามรัฐบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) (มาตรา ๓๔ วรรค ๒)

บทที่ ๔

กฎหมายเกี่ยวกับการเมืองและความมั่นคง

๔.๑ กฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ข้อมูลข่าวสารของราชการ และความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

บททั่วไป

หลักนิติศาสตร์ของฟิลิปปินส์ยึดถือมาโดยตลอดว่าข้าราชการจะต้องแสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์และอุทิศตนให้กับหน้าที่ตลอดเวลา เกียรติและวินัยถือเป็นข้อกำหนดสำคัญสำหรับการบริการสาธารณะ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ (public office) นั้น ถือเป็นความไว้วางใจของประชาชนอันเป็นหลักการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังกฎหมายที่ใช้ควบคุมเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยถือเอาประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ดังนั้นการตรวจสอบอย่างเข้มงวดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงถือเป็นบรรทัดฐานเพื่อให้ประชาชนมั่นใจว่าข้าราชการได้อุทิศตนเพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์

๔.๑.๑ บทบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ (The Code of Conduct and Ethical Standards for Public Officials and Employees)

รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓ (Republic Act No. 6713) หรือที่มีชื่อเต็มว่า บทบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐเพื่อการดำรงไว้ซึ่งหลักปฏิบัติอันทรงเกียรติของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความไว้วางใจของสาธารณชน หลักการให้รางวัลและแรงจูงใจแก่เจ้าหน้าที่เพื่อการเป็นตัวอย่างที่ดีด้านบริการ การกระทำและธุรกรรมที่ต้องห้าม และบทกำหนดโทษจากการประพฤติผิดของเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ และเพื่อวัตถุประสงค์ประการอื่น (An Act Establishing a Code of Conduct and Ethical Standards for Public Officials and Employees, to Uphold the Time-Honored Principle of Public Office Being a Public Trust, Granting Incentives and Rewards for Exemplary Service, Enumerating Prohibited Acts and Transactions and Providing Penalties for Violations thereof and for Other Purposes)^{๕๗๖} เป็น

^{๕๗๖} REPUBLIC ACT NO. 6713 (1989), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1989/ra_6713_1989.html (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

บทบัญญัติที่กล่าวถึงจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับหลักปฏิบัติอันทรงเกียรติของเจ้าหน้าที่ว่าด้วยนโยบาย ปทัสถาน ระบบให้แรงจูงใจและรางวัล การกระทำและธุรกรรมที่ต้องห้าม การเปิดเผยสถานะทางการเงิน ผลประโยชน์ขัดกัน กระบวนการตรวจสอบและทบทวนและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อการดำรงไว้ซึ่งความไว้วางใจของสาธารณชน ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้นจำนวน ๑๗ มาตรา ดังนี้

๑) นโยบายและปทัสถาน

มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓ ได้กำหนดให้เป็น “นโยบายของรัฐในการส่งเสริมมาตรฐานด้านจริยธรรมขั้นสูงในการให้บริการปฏิบัติหน้าที่โดยเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ ซึ่งพึงต้องดำเนินการด้วยความรับผิดชอบ ประกอบด้วยศักดิ์ศรี การใช้ความสามารถ ความซื่อสัตย์ และความยุติธรรมอย่างสูงสุด เพื่อความผาสุกแห่งรัฐและเพื่อประโยชน์สาธารณะเหนือผลประโยชน์ส่วนบุคคล”^{๕๗๗} ทั้งยังต้องพึงคำนึงถึง (๑) ความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะ (๒) ความเป็นมืออาชีพ (๓) ความยุติธรรมและความจริงใจ (๔) ความเป็นกลางทางการเมือง (๕) ความรับผิดชอบต่อสังคม (๖) ความเป็นชาตินิยมและความรักชาติ (๗) การยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย และ (๘) การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายอยู่เสมอในการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งถือเป็นงานที่สาธารณชนมีความคาดหวังค่อนข้างสูงต่อรัฐ ตามความในมาตรา ๔ แห่งรัฐบัญญัติฉบับดังกล่าวด้วย^{๕๗๘}

๒) หน้าที่

เจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐมีหน้าที่ในการ (๑) ดำเนินการให้บริการแก่ประชาชนต่อคำร้องขอหรือเอกสารที่ได้รับยื่นโดยทันที (ภายใน ๑๕ วันทำการหลังจากการได้รับ) (๒) นำส่งรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี (ภายใน ๔๕ วันทำการนับตั้งแต่วันที่สิ้นสุดท้ายของวันทำการของแต่ละปี) (๓) ดำเนินงานเอกสารทุกอย่างของทางราชการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่สมควร (๔) ดำเนินการโดยทันทีอย่างกระตือรือร้นซึ่งธุรกรรมทั้งหลายของประชาชน (public's personal transactions) และ (๕) จัดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของรัฐได้ ตามความในมาตรา ๕ ของรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓^{๕๗๙}

^{๕๗๗} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๕๗๘} มาตรา ๔ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๕๗๙} มาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓.

๓) ระบบให้แรงจูงใจและรางวัล

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน รัฐบัญญัติฉบับที่ ๖๗๑๓ ได้กำหนดระบบการให้แรงจูงใจและรางวัลแก่เจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ ผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีมาตรฐานขั้นสูงด้านจริยธรรมไว้ในมาตรา ๖ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็นการเฉพาะในการพิจารณามอบรางวัลในแต่ละปี และถือเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการในการพิจารณาและทบทวนการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดของรัฐและสร้างกลไกให้ระบบเป็นที่รู้จักแก่เจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐทั้งต่อสาธารณชนอีกด้วย ซึ่งการมอบรางวัลดังกล่าวจะพิจารณาถึงอายุงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน ความสม่ำเสมอ ฐานเงินเดือนในการทำงาน ความโดดเด่นอันเป็นที่ประจักษ์โดยเฉพาะในผลงาน และระดับความเสี่ยงของงานและสิ่งเร้าอันจะทำให้ประพฤติผิดหน้าที่ โดยชื่อผู้ได้รับรางวัลจะได้รับการประกาศเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งรางวัลอาจอยู่ในรูปของเงินพิเศษ (เงินโบนัส) การได้รับการอ้างอิงหรือขนานนาม การได้รับแต่งตั้งเข้าบริหารหน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ การให้ทุนทั้งในและต่างประเทศ การได้หยุดพักผ่อนโดยยังได้รับเงินจ้าง หรือสิ่งอื่นในลักษณะเดียวกัน หรือได้รับการเลื่อนตำแหน่ง พร้อมค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ เป็นต้น

๔) การกระทำและธุรกรรมที่ต้องห้าม

บทบัญญัติว่าด้วยการกระทำที่เป็นการต้องห้ามปรากฏอยู่ในมาตรา ๗ ของรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์โดยสรุปในการห้ามเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ คือ (๑) มีผลประโยชน์ในทางการเงินหรือสิ่งของ (๒) ประกอบกิจการงานอย่างอื่น (๓) เปิดเผยข้อมูลหรือใช้ข้อมูลที่เป็นความลับในทางที่ผิด (๔) รับของขวัญ อันถือเป็นอีกบทบัญญัติหนึ่งที่สำคัญเกี่ยวกับจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ

ทั้งนี้ มาตรา ๗ ได้กำหนด “ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐเข้าไปมีผลประโยชน์ทางการเงินหรือส่วนได้ส่วนเสียอันเป็นสาระสำคัญในธุรกรรมที่อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม”^{๕๘๐} ทั้งยังกำหนดห้ามมิให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐ (๑) เข้าไปมีส่วนเกี่ยวพันกับงานใดนอกขอบเขตแห่งงานหรืออำนาจหน้าที่หรือกิจกรรม

^{๕๘๐} มาตรา ๗ (a) แห่ง รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓.

ที่อยู่นอกขอบเขตทั้งหลายดังกล่าว^{๕๔๑} หรือ (๒) ปฏิบัติงานในลักษณะของการประกอบวิชาชีพ เอกชน (private practice of one's profession) เว้นแต่กฎหมายได้กำหนดอนุญาตไว้^{๕๔๒} ทั้งนี้ การ ปฏิบัติงานดังกล่าวจะต้องไม่ปรากฏว่าเป็นการขัดหรือมีแนวโน้มที่จะขัดต่อลักษณะงานสาธารณะ ของเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐนั้น (๓) ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ ของตนในการแนะนำหรือฝากเข้าทำงานในตำแหน่งใดในหน่วยงานเอกชนใดที่มีธุรกรรมการทำงาน กับหน่วยงานรัฐของตนหรือที่มีธุรกรรมค้างการพิจารณาในหน่วยงานนั้น ๆ อยู่

อนึ่ง ข้อห้ามทั้งหลายดังกล่าวข้างต้นไม่ให้ใช้บังคับกับบุคคลผู้ได้ลาออก เกษียณอายุ หรือ แยกตัวออกจากงานหรือหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ มาแล้วกว่า ๑ ปีขึ้นไป เว้นแต่ข้อห้ามตาม (๒) ที่ให้ ใช้บังคับแก่กรณีของงานที่เกี่ยวข้องกับงานเดิมในหน่วยงานรัฐเดิมที่ตนเคยทำงานมาด้วย (except in connection with any matter before the office he used to be with)^{๕๔๓}

การกำหนดถึงกิจกรรมอันเป็นข้อห้ามของเจ้าหน้าที่รัฐนี้ยังได้กำหนดห้ามการเปิดเผยข้อมูล ที่เป็นความลับหรือการใช้ข้อมูลที่เป็นความลับในทางที่ผิดซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐ อีกทั้งห้ามมิให้กระทำการใดที่จะเป็นผลให้สาธารณะชนทั่วไป เข้าถึงข้อมูลดังกล่าวอีกด้วย^{๕๔๔}

ในส่วนของกรเรียกรับหรือรับสินบน กฎหมายได้กำหนดห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ พนักงานของรัฐเรียกรับหรือรับสินบนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งของขวัญ เงินค่าตอบแทนพิเศษ ความช่วยเหลือ (favor) บริการสันทนาการ (entertainment) การให้กู้ยืมเงินหรือสิ่งใดก็ตาม ที่สามารถคิดเป็นมูลค่าเป็นเงินได้ไม่ว่าจากบุคคลใดก็ตามที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติงาน ในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ หรือที่ธุรกรรมของบุคคลเหล่านั้นอยู่ภายใต้การพิจารณาดูแลของเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานของรัฐที่อาจได้รับผลประโยชน์จากการพิจารณาดังกล่าว อย่างไรก็ตามกฎหมาย ได้อนุญาตให้สามารถมอบของขวัญ หรือของที่ระลึกแก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐได้ในกรณี ที่เป็นการแสดงน้ำใจตามมารยาทและเป็นของขวัญหรือของที่ระลึกที่มีมูลค่าในระดับปกติทั่วไป ซึ่งหมายรวมถึงการมอบหรือการให้ทุน การให้การรักษา การมอบค่าใช้จ่ายหรือค่าเดินทางอื่นใดด้วย^{๕๔๕}

^{๕๔๑} มาตรา ๗ (b) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๕๔๒} มาตรา ๗ (b) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๕๔๓} มาตรา ๗ (c) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๕๔๔} มาตรา ๗ (d) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓.

๕) การเปิดเผยสถานะทางการเงิน

บทบัญญัติว่าด้วยการเปิดเผยสถานะทางการเงินปรากฏอยู่ในมาตราที่ ๘ ของรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๖๗๑๓ ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐต้องสำแดงเอกสารทางการเงินทั้งหลายอันเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน มูลค่ารวมและผลประโยชน์ทางการเงินและธุรกิจทั้งของตนเอง คู่สมรส และบุตรในปกครองที่ยังมิได้สมรสและมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีที่อาศัยอยู่ร่วมกัน^{๕๘๕} ซึ่งในความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายบางท่านเห็นว่าเป็นบทบัญญัติทางกฎหมายที่มุ่งประสงค์ให้สาธารณชนเกิดความมั่นใจในการทำงานของรัฐบาลของประเทศตลอดจนเชื่อมั่นในเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐ ทั้งเป็นการป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจมีขึ้น หรือปัญหาการทุจริต และเป็นการให้สาธารณะชนได้รับทราบถึงข้อมูลด้านสถานะทางการเงินภายหลังจากการเข้ารับตำแหน่งของเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐเพื่อเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ใจและเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจถึงความเหมาะสมและคุณสมบัติของบุคคลเหล่านั้นว่ามีความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งงานใดในอนาคต ซึ่งในข้อ ๒ มาตรา ๒๘ ของ รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ก็ได้กำหนดบทบัญญัติให้บุคลากรของรัฐทั้งหลายจำต้องเปิดเผยซึ่งข้อมูลทางการเงินเช่นกัน^{๕๘๖}

๖) ผลประโยชน์ขัดกัน

นอกจากนี้ บทบัญญัติใน มาตรา ๙ ยังได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐต้องพยายามหลีกเลี่ยงในการเข้าไปมีผลประโยชน์ทับซ้อน^{๕๘๗} ซึ่งกรณีดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐต้องออกจากกิจการงานของเอกชนที่มีลักษณะทับซ้อนนั้นภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งในหน่วยงานเอกชนและ/หรือออกจากการเป็นผู้ถือหุ้นของเอกชนหรือการเข้าไปมีผลประโยชน์ในหน่วยงานเอกชนนั้นภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้เข้าไปถือหุ้นหรือเข้าไปมีผลประโยชน์แล้วแต่กรณี^{๕๘๘}

^{๕๘๕} มาตรา ๘ แห่งรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๕๘๖} Hector S. De Leon and Hector M. De Leon Jr. (2000), *The Law on Public Officers and Election Law* p. 160, และ State v. Taylor, 144 N.W. 2d. 289.

^{๕๘๗} มาตรา ๙ แห่งรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๕๘๘} มาตรา ๙ แห่งรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๖๗๑๓.

กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง: คดีประพัตติผิดศีลธรรม/จรรยาบรรณอดีตหัวหน้าผู้พิพากษา เรนาโต้ โคโรน่า

คดีประพัตติผิดศีลธรรม/จรรยาบรรณของอดีตประธานศาลฎีกา นายเรนาโต้ โคโรน่า (Former Chief Justice Renato Corona) ถือเป็นคดีแรกของผู้พิพากษาที่ได้ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งและได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดจริงในการประพัตติผิดศีลธรรม/จรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐ^{๕๔๙} ด้วยข้อเท็จจริงปรากฏว่านายโคโรน่า อดีตประธานศาลฎีกาจงใจไม่สำแดงรายงานด้านการเงินในบัญชีสินทรัพย์ หนี้สินและมูลค่ารวมหรือ SALN (Statement of Assets, Liabilities and Net Worth) ตามที่กฎหมายกำหนดเมื่อเข้ารับตำแหน่งซึ่งประกอบไปด้วยเงินสกุลเปโซฟิลิปปินส์และเงินดอลลาร์สหรัฐ^{๕๕๐}

ในการพิจารณาคดีดังกล่าว วุฒิสภาได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ใช้อำนาจตุลาการ (Impeachment Court) พิจารณาประเด็นการกล่าวโทษว่าเจ้าหน้าที่ประพัตติผิดศีลธรรม/จรรยาบรรณโดยวุฒิสภาได้มีคำวินิจฉัยด้วยมติ ๒๐ ต่อ ๓ เสียง^{๕๕๑} ตัดสินให้นายเรนาโต้ โคโรน่า มีความผิดจริงภายหลังการพิจารณาคดีกว่า ๔๓ วันและตลอดระยะเวลาหลายร้อยชั่วโมงของการสืบพยานหลักฐาน นอกจากนี้ยังมีมติให้อดีตประธานศาลฎีกาพ้นจากตำแหน่ง อันเป็นผลมาจากการที่นายโคโรน่าสำแดงเอกสารด้านการเงินอันประกอบด้วยเงินฝากในธนาคารและเงินลงทุน (cash and investments) น้อยกว่าความเป็นจริงคือเพียง ๓.๕ ล้านเปโซ ในขณะที่ข้อเท็จจริงในทางนำสืบผู้จัดการธนาคารของธนาคาร Bank of Philippine Islands และ Philippine Savings Bank ได้ให้การว่านายโคโรน่ามีเงินทั้งหมดกว่า ๓๑ ล้านเปโซที่ฝากอยู่กับธนาคาร^{๕๕๒}

๗) กระบวนการตรวจสอบและทบทวน

บทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๗๑๓ ได้กำหนดกระบวนการตรวจสอบและทบทวนโดยให้คณะกรรมการพิจารณาที่ประกอบด้วยตัวแทนจากทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจในการกำหนดกระบวนการเพื่อตรวจสอบถึงความสมบูรณ์และความถูกต้อง

^{๕๔๙} Shiolo Mendoza (2012), *Chief Justice Renato Corona: Guilty as charged*, สืบค้นได้ที่ <https://sg.news.yahoo.com/verdict-is-out.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๕๕๐} เรื่องเดียวกัน, *โปรดดู* Corona found guilty, removed from office (May 29, 2012), สืบค้นได้ที่ <http://www.rappler.com/nation/special-coverage/corona-trial/6099-corona-found-guilty> (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๕๕๑} อ่างแล้ว เชนอรรถที่ ๕๔๙.

^{๕๕๒} อ่างแล้ว เชนอรรถที่ ๕๔๙.

ของเอกสารและรายงานทั้งหลาย และหากตรวจพบความไม่เหมาะสมหรือการดำเนินการจัดทำที่ไม่ถูกต้อง ให้ดำเนินการแจ้งให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการแก้ไขตามที่จำเป็นโดยทันที^{๕๙๓} ทั้งยังมีอำนาจในการให้ความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรแก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการตีความบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยที่ความเห็นดังกล่าวจะต้องได้รับการเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมากจากที่ประชุมคณะกรรมการ^{๕๙๔}

๘) การบังคับใช้กฎหมาย

ในการบังคับใช้กฎหมาย มาตรา ๑๒ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๗๑๓ ได้กำหนดให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commission) มีอำนาจหน้าที่หลักในการกำกับดูแลบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ และเสนอเรื่องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจเพื่อดำเนินการตามกฎหมายกับเจ้าหน้าที่หรือพนักงานรัฐผู้ปฏิบัติละเมิดบทบัญญัติได้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต่อไป โดยอาจกำหนดเป็นมาตรการทางปกครอง (Administrative Actions) หรือมาตรการทางวินัย (Disciplinary Measures) ตามกฎหมาย ทั้งนี้โดยไม่กระทบต่อสิทธิของสภาองค์กรสในการลงโทษทางวินัยตามกฎหมายต่อพฤติกรรมที่ไม่เคารพกฎระเบียบแต่ประการใด^{๕๙๕}

๙) ข้อบังคับว่าด้วยการใช้รัฐธรรมนูญว่าด้วยจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของรัฐ (รัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๗๑๓) (*Rules Implementing the Code of Conduct and Ethical Standards for Public Officials and Employees*)

เพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๗๑๓ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามความในมาตรา ๑๒ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ยังได้มีการประกาศใช้ข้อบังคับว่าด้วยการใช้บทบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของรัฐ ซึ่งในข้อที่ ๓ (Rule III) ว่าด้วยการปฏิรูประบบการปกครองแห่งรัฐ (Reforms on Public Administrative Systems) ได้กำหนดให้ทุกหน่วยงาน ตัวแทน หรือองค์กรของรัฐจะต้องเริ่มดำเนินแผนโครงการเพื่อการพัฒนาคุณค่าในองค์กรขึ้น (Value Development Programs) โดยเร็วหรืออย่างช้าภายใน ๙๐ วันนับแต่วันประกาศใช้ข้อบังคับนี้เพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐ มีพันธะกรณีที่จะต้องสนับสนุนและส่งเสริมงานบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์สาธารณชนในการปฏิบัติงาน

^{๕๙๓} มาตรา ๑๐ (a) แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๕๙๔} มาตรา ๑๐ (b) แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๗๑๓.

^{๕๙๕} มาตรา ๑๒ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๗๑๓.

โดยในแผนงานจะต้องประกอบด้วยประเด็นที่มุ่งพัฒนาทั้งคุณค่าทางด้าน (๑) จริยธรรมและศีลธรรม (๒) สิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐ (๓) ชานินิยมและความรักชาติ (๔) ความยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน (๕) ประชาธิปไตยในสังคม เทียงธรรมและมีอิสรภาพ (free and just society) (๖) ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และอารยธรรมของชนชาติฟิลิปปินส์ (๗) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในประเทศ และความจำเป็นที่ต้องมีหลักปฏิบัติและมาตรฐานด้านจริยธรรม (Code of Conduct and Ethical Standards) ทั้งยังต้องจัดให้มีการสัมมนาหรือหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณค่าทั้งหลายดังกล่าวอยู่เสมอ^{๕๙๖} และให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานทั้งหลายในการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐในสังกัดตนเข้าร่วมโครงการนั้น ๆ^{๕๙๗}

นอกจากนี้ หน่วยงานทั้งหลายยังต้องดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องถึงระบบและกระบวนการในการทำงานของตนเพื่อพัฒนาการให้บริการ ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ดังกล่าวต้องสามารถระบุได้ถึงระบบหรือกระบวนการที่ส่งผลในแง่ลบด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับระบบเจ้าขุนมูลนายในองค์กร (negative bureaucratic behavior) การลดทอนระเบียบและขั้นตอนที่ยุ่งยาก การปรับเปลี่ยนหรือปรับใช้ระบบที่จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและจริยธรรมมากขึ้นในบุคคลากร ซึ่งอาจพัฒนาขึ้นในรูปแบบของคู่มือหรือตารางแผนการทำงาน (workflow chart) ที่ชี้ให้เห็นถึงขั้นตอนและการดำเนินงานทั้งทางด้านเอกสาร สังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อนึ่ง ให้กระทรวงงบประมาณและการจัดการเป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินการตามความในข้างต้นตามความในมาตรา ๔ วรรคท้ายเมื่อได้รับการร้องขอ^{๕๙๘} และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำการสำรวจความคิดเห็นผลการดำเนินงานจากประชาชนเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานและพัฒนาระบบการดำเนินงานต่อไป^{๕๙๙}

^{๕๙๖} ข้อ ๓ มาตรา ๑ แห่งข้อบังคับว่าด้วยการใช้รัฐบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของรัฐ (รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓), สืบค้นได้ที่ https://www.ombudsman.gov.ph/docs/republicacts/Implementing_Rules_of_RA_6713.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๕๙๗} ข้อ ๓ มาตรา ๓ แห่งข้อบังคับว่าด้วยการใช้รัฐบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของรัฐ (รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓).

^{๕๙๘} ข้อ ๓ มาตรา ๔ แห่งข้อบังคับว่าด้วยการใช้รัฐบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของรัฐ (รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓).

^{๕๙๙} ข้อ ๓ มาตรา ๕. แห่งข้อบังคับว่าด้วยการใช้รัฐบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณและมาตรฐานว่าด้วยจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของรัฐ (รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๑๓).

๔.๑.๒ ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐ (ค.ศ. ๑๙๘๗)

ประมวลกฎหมายปกครองฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๐ (The Administrative Code of 1987) เป็นบทบัญญัติที่ได้กล่าวรับรองถึงความในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๐ (1987 Philippine Constitution)^{๖๐๐} มาตรา ๑ ข้อ ๑๑ ที่ได้กล่าวว่า หน่วยงานของรัฐคือความเชื่อมั่นของประชาชน ดังนั้นเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐจึงต้องเป็นที่พึงให้แก่ประชาชนทั่วไปโดยให้การบริการแก่ประชาชนอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจ ทั้งมีความรักชาติและยุติธรรมตลอดจนดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ (lead modest lives)^{๖๐๑} อันสอดคล้องกับคำนิยามว่าด้วยลักษณะของหน่วยงานของรัฐ (nature of public office) ตามมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครองปี พ.ศ. ๒๕๓๐

กฎหมายปกครองและวิธีการทางปกครองในประเทศฟิลิปปินส์มีลักษณะคล้ายคลึงกับกฎหมายปกครองในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกฎหมายนี้ถือเป็นหนึ่งในโครงสร้างหลักในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารงานของรัฐบาล รวมทั้งถูกออกแบบมาเพื่อความต้องการของประชาชน โดยแต่ละบรรพจะมีเนื้อหา ดังนี้

บรรพ ๑ รัฐอธิปไตยและเรื่องปกครองทั่วไป

ในบรรพที่หนึ่งกล่าวถึงเขตอธิปไตยและสัญชาติ ความคุ้มกันของรัฐจากการถูกฟ้องร้องและความรับผิดชอบของรัฐบาลผู้แทนรัฐ สัญลักษณ์ประเทศ ภาษาทางการ การใช้และผลของกฎหมาย รัฐกิจงานุเบกษา วันหยุดแห่งชาติและวันสำคัญ หน่วยมาตรวัดต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ หลักทั่วไปของเจ้าหน้าที่ของรัฐ คำสาบานในการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ รายงานของทางการ สัญญาสาธารณะและการโอนสิทธิ และส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักเกณฑ์ว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง คือในบทที่ ๙ ว่าด้วยหลักทั่วไปของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรา ๓๒ ถึงมาตรา ๓๙ ที่ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ (Public Offices) เป็นหน่วยงานแห่งความเชื่อถือนั่นของประชาชน และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐจะต้องเป็นบุคคลที่ไว้วางใจได้ของประชาชน ให้บริการอย่างเต็มความสามารถในหน้าที่ ประกอบศักดิ์ศรีและความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตนอย่างสุจริตยุติธรรม^{๖๐๒} โดยเจ้าหน้าที่และ

^{๖๐๐} ประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐ (Administrative Code of 1987), สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/administrativecodeofthephilippinesfulltext.html#.VoT-AhFYI8c> (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๖๐๑} บรรพ ๑ มาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๐๒} บรรพ ๑ มาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

พนักงานของรัฐมีหน้าที่ในการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้งก่อนก่อนเข้ารับและในระหว่างการดำรงตำแหน่งใด ๆ ตามกฎหมาย^{๖๐๓} ทั้งยังผูกพันตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยหลักด้านจริยธรรม (Code of Ethics) ดังที่จะมีการตราขึ้นโดยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commission)^{๖๐๔} และไม่อาจเข้าซื้อทรัพย์สินปลอดภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่นำออกขายโดยรัฐบาล ซึ่งหากฝ่าฝืนจะส่งผลให้การซื้อขายดังกล่าวเป็นโมฆะ^{๖๐๕}

อนึ่ง เป็นที่น่าสนใจว่าในมาตรา ๓๘ ของหลักทั่วไปของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาไว้ โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายใดในทางแพ่งระหว่างการปฏิบัติงาน เว้นแต่จะเป็นการกระทำโดยเจตนาทุจริต ด้วยมุ่งร้าย หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง^{๖๐๖} หรือด้วยความประมาทไม่ดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือระยะเวลาตามสมควร ตามกฎหมายโดยปราศเหตุอันจะกล่าวอ้างได้ (just cause) ที่จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความรับผิดชอบตามกฎหมายอื่นใด (หากมี)^{๖๐๗} และให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบในทางแพ่งต่อการกระทำละเมิด การละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ความประมาท หรือการกระทำผิดของผู้ใต้บังคับบัญชาตามสายงานของตน เว้นแต่จะเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร หรือเป็นการปฏิบัติผิดพลาดจากที่ได้รับมอบหมายที่กล่าวไว้^{๖๐๘}

มาตรา ๓๙ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ใต้บังคับบัญชา (subordinate officers) ไม่ต้องรับผิดชอบในทางแพ่งหากเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต เว้นแต่จะเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรม ขัดต่อนโยบายสาธารณะ และจารีตประเพณีอันดีงามถึงแม้จะเป็นการปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาก็ตาม^{๖๐๙}

^{๖๐๓} บรรพ ๑ มาตรา ๓๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๐๔} บรรพ ๑ มาตรา ๓๕ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๐๕} บรรพ ๑ มาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๐๖} บรรพ ๑ มาตรา ๓๘ (๑) แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๐๗} บรรพ ๑ มาตรา ๓๘ (๒) แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๐๘} บรรพ ๑ มาตรา ๓๘ (๓) แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๐๙} บรรพ ๑ มาตรา ๓๙ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

บรรพ ๒ การแบ่งอำนาจของรัฐ

ในบรรพสองได้มีการกล่าวถึงหลักการและนโยบาย อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ อำนาจฝ่ายบริหาร อำนาจฝ่ายตุลาการ อำนาจคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ^{๖๐๐} และองค์กรอื่น โดยได้กำหนดให้การใช้อำนาจของรัฐจะต้องเป็นไปตามหลักและนโยบายที่ว่า (๑) ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่เป็นประชาธิปไตยในรูปแบบสาธารณรัฐ อันมีประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐอธิปไตยผ่านทางหน่วยงานของรัฐ (๒) รัฐพึงให้คุณค่ากับเกียรติยศและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ทุกคนและรับรอง คุ้มครองสิทธิในความเป็นมนุษย์ (๓) พลเรือนถือเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดแห่งรัฐเหนือฝ่ายทหาร (๔) รัฐมีหน้าที่จำต้องส่งเสริมความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปกครองตนเอง (๕) เขตอธิปไตยและหน่วยการปกครองของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีการแบ่งออกเป็นจังหวัด เมือง เทศบาล และหมู่บ้าน (Barangays) และให้มีเขตปกครองตนเองตามที่ได้รับรองและคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญของประเทศ ในบริเวณมุสลิมมินดาเนาและเทือกเขา Cordilleras ตามที่กฎหมายกำหนด (๖) รัฐกับศาสนาย่อมแยกออกจากกัน (๗) ประชาชนทุกคนและองค์กรทุกองค์กรมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของประเทศและสิทธินั้นไม่อาจถูกยกเลิกได้ รัฐมีหน้าที่ตามกฎหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกลไกการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือระหว่างกันในสังคม (๘) อำนาจที่ได้กำหนดมิไว้ให้ฝ่ายใด (branch) ของรัฐ ไม่อาจถ่ายโอนให้แก่ฝ่ายอื่นได้เว้นแต่มีบทบัญญัติให้อำนาจไว้ตามรัฐธรรมนูญ^{๖๐๑}

บรรพ ๓ สำนักประธานาธิบดี

โดยในบรรพนี้ ส่วนที่ ๑ ได้กล่าวถึงอำนาจของประธานาธิบดีในการบริหารประเทศ อำนาจในการออกประกาศคำสั่ง อำนาจเหนือบุคคลสัญชาติต่างด้าว (Power Over Aliens) (อาทิ อำนาจในการเนรเทศ อำนาจในการเปลี่ยนแปลงสถานะผู้เข้าเมือง ฯลฯ) อำนาจในการเวนคืนหรือเรียกคืนที่ดิน อำนาจในการดูแลรักษาที่ดินและสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ และอำนาจในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ ๒ ได้กล่าวถึงตำแหน่งในองค์กร สำนักประธานาธิบดี

ส่วนที่ ๓ หน้าที่ต่าง ๆ ในส่วนของประธานาธิบดี สำนักงานฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่สนับสนุน ผู้ช่วยประธานาธิบดีและที่ปรึกษา

^{๖๐๐} ได้แก่ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Civil Service Commission) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (Commission on Election) และ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (Commission on Audit)

^{๖๐๑} บรรพ ๒ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

บรรพ ๔ ฝ่ายบริหาร

บรรพ ๔ ถือเป็นบรรพที่มีความสำคัญเพราะเป็นกฎหมายแบ่งส่วนราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยได้กล่าวถึงหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงรายละเอียดในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหาร โดยเริ่มจากกระทรวง รัฐมนตรี ผู้ช่วยผู้ช่วยรัฐมนตรี หน่วยงานที่ให้บริการอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าในส่วนต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางปกครองและความสัมพันธ์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงการแต่งตั้งและคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยหน่วยงานที่สำคัญทั้งสิ้นจำนวน ๑๘ หน่วยงานหลัก (หัวข้อที่ ๑ ถึง ๑๘) ได้แก่ (๑) กระทรวงการต่างประเทศ (๒) กระทรวงการคลัง (๓) กระทรวงยุติธรรม (๔) กระทรวงการเกษตร (๕) กระทรวงสาธารณสุข โภคและทางหลวง (Public Works and Highways) (๖) กระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม และกีฬา (๗) กระทรวงแรงงานและการจ้างงาน (Labor and Employment) (๘) กระทรวงกลาโหม (๙) กระทรวงสาธารณสุข (๑๐) กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (๑๑) กระทรวงการปฏิรูปเกษตรกรรม (๑๒) กระทรวงรัฐบาลท้องถิ่น (๑๓) กระทรวงการท่องเที่ยว (๑๔) กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (๑๕) กระทรวงการขนส่งและการสื่อสาร (๑๖) กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (๑๗) กระทรวงงบประมาณและการจัดการ (๑๘) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ทั้งนี้ ในบางกระทรวงจะมีกฎหมายในระดับรัฐบัญญัติใช้บังคับในฐานะเป็นกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน (establishment law) เป็นการเฉพาะ ซึ่งออกมาใช้บังคับภายหลังจากประมวลกฎหมายปกครอง การจัดองค์กรของกระทรวงเหล่านั้นจึงต้องยึดถือตามกฎหมายที่ออกมาภายหลังและเป็นการเฉพาะ โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายปกครองในบรรพนี้ก็ยังมีผลใช้บังคับ เท่าที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติในกฎหมายจัดตั้งของแต่ละกระทรวง

กระทรวงที่มีกฎหมายจัดตั้งเป็นการเฉพาะซึ่งออกมาใช้บังคับภายหลังจากประมวลกฎหมายปกครองมีผลใช้บังคับ (ภายหลังวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๐) ได้แก่

(๑) กระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education) ซึ่งชื่อเดิมคือกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรมและกีฬา (Department of Education, Culture and Sports) อยู่ภายใต้บังคับของรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๕๕ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ (Republic Act No. 9155) (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ ๕.๑.๒)

(๒) กระทรวงสาธารณสุข (Department of Health) อยู่ภายใต้คำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๐๒ พ.ศ. ๒๕๔๒ (Executive Order No. 102, s. 1999) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม

พ.ศ. ๒๕๔๒ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ ๕.๑.๓)

(๓) กระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น (Department of Interior and Local Government) ซึ่งชื่อเดิมคือกระทรวงรัฐบาลท้องถิ่น (Department of Local Government) อยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๖๙๗๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ (Republic Act No. 6975) (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ ๕.๑.๗)

(๔) กระทรวงการท่องเที่ยว (Department of Tourism) อยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๙๕๙๓ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ (Republic Act No. 9593)

(๕) กระทรวงการขนส่ง (Department of Transportation) ซึ่งชื่อเดิมคือกระทรวงการขนส่งและการสื่อสาร (Department of Transportation and Communications) โดยส่วนงานด้านการสื่อสารถูกย้ายไปสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Department of Information and Communications Technology) ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายหลังประมวลกฎหมายปกครองมีผลใช้บังคับโดยผลของรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๑๐๘๔๔ (Republic Act No. 10844) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ ๕.๑.๔)

(๖) กระทรวงพลังงาน (Department of Energy) ซึ่งเป็นกระทรวงที่จัดตั้งขึ้นภายหลังประมวลกฎหมายปกครองมีผลใช้บังคับ โดยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๗๖๓๘ (Republic Act No. 7638) โดยมีการลงนามประกาศใช้เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ ๕.๑.๘)

นอกจากนี้ยังมีบางกระทรวงที่มีกฎหมายจัดตั้งอยู่แล้วก่อนวันที่ประมวลกฎหมายปกครองบังคับใช้ แต่แม้ประมวลกฎหมายปกครองจะมีผลใช้บังคับแล้วกฎหมายจัดตั้งฉบับเดิมก็ยังเป็นกฎหมายหลักที่ใช้บังคับอยู่เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายปกครอง ได้แก่

(๑) กระทรวงการคลัง (Department of Finance) อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งฝ่ายบริหาร หมายเลข ๑๒๗ และ ๑๒๗ – A (Executive Order No. 127, 127- A, s. 1987) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐

(๒) กระทรวงการเกษตร (Department of Agriculture) อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งฝ่ายบริหาร หมายเลข ๑๑๖ (Executive Order No. 116) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐

(๓) กระทรวงสาธารณูปโภคและทางหลวง (Department of Public Works and Highways) อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งฝ่ายบริหาร หมายเลข ๑๒๔ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 124,

s. 1987) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐

(๔) กระทรวงแรงงานและการจ้างงาน (Department of Labor and Employment) อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งฝ่ายบริหาร หมายเลข ๑๒๖ (Executive Order No. 126) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐

(๕) กระทรวงกลาโหม (Department of National Defense) อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๒๓๐ พ.ศ. ๒๔๘๒ (Executive Order No. 230, s. 1939) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ โดยมีผลเป็นการบังคับใช้ (implement) รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันประเทศ (National Defense Act) หรืออีกชื่อหนึ่งคือ รัฐบัญญัติเครือจักรภพหมายเลข ๑ (Commonwealth Act No. 1)

(๖) กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (Department of Trade and Industry) อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๓๓ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 133, s. 1987) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

(๗) กระทรวงการปฏิรูปเกษตรกรรม (Department of Agrarian Reform) อยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๓๘๙ (Republic Act No. 6389) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๓

(๘) กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (Department of Environment and Natural Resource) อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๙๒ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 192, s. 1987) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๐

(๙) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Department of Science and Technology) อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๘ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 128, s. 1987) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐

หัวข้อที่ ๑ (Title I) ได้กล่าวถึงกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งได้กำหนดให้มีหน้าที่ในการดำเนินนโยบายด้านต่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับรัฐหรือประเทศอื่น^{๖๒} และดำเนินการวางแผน จัดการ และประเมินผลการดำเนินนโยบายด้านต่างประเทศ^{๖๓} ตลอดจนดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีและการมีตัวแทนประจำอยู่ในประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ

^{๖๒} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๓} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ที่ประเทศฟิลิปปินส์มีความสัมพันธ์ในทางระหว่างประเทศร่วมอยู่ด้วย อาทิ องค์การสหประชาชาติ สมาคมสหประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ฯลฯ ทั้งดำเนินการเข้าเจรจาต่อรอง ในการจัดทำสนธิสัญญาในทางระหว่างประเทศ การส่งเสริมการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม การดูแล บุคคลสัญชาติฟิลิปปินส์ในต่างประเทศ การดำเนินการทั้งหลายเกี่ยวกับเอกสารในทางระหว่าง ประเทศ และอื่น ๆ^{๖๑๔} อันประกอบด้วยโครงสร้างการบริหารจัดการที่มีหน่วยงานกลาง (Department Proper) ที่ประกอบด้วยสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี และ หน่วยงานภายใต้สังกัดอื่น (Home Offices)^{๖๑๕} ตลอดจนสถานทูต สถานกงสุล และตัวแทนใน ต่างประเทศ^{๖๑๖} หน่วยงานด้านบริการ (Department Services)^{๖๑๗} และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง^{๖๑๘} เป็นฝ่ายดำเนินการ

ทั้งนี้ ในส่วนของตำแหน่งและการบริหารบุคคล กฎหมายได้กำหนดให้ต้องดำเนินการ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๙ มาตรา ๒๙ ถึงมาตรา ๓๔ การแต่งตั้ง ค่าตอบแทนและ ผลประโยชน์ให้เป็นไปตามส่วนที่ ๑๐ มาตรา ๓๕ ถึงมาตรา ๓๘ การเลื่อนขั้นให้เป็นไปตาม ส่วนที่ ๑๑ มาตรา ๓๙ ถึงมาตรา ๔๒ ส่วนการโอนย้ายได้กำหนดอยู่ในส่วนที่ ๑๒ มาตรา ๔๓ ถึงมาตรา ๔๗

อนึ่ง ในเรื่องการดำเนินงานเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง ได้มีบทบัญญัติกำหนดหลักการ ไว้โดยเฉพาะในส่วนที่ ๑๓ มาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๔ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ ๕.๗.๒)

หัวข้อที่ ๒ (Title II) ว่าด้วยกระทรวงการคลัง ได้กำหนดให้กระทรวงการคลังมีหน้าที่ในการ (๑) ดำเนินการดำเนินการจัดการด้านการเงินและการคลังให้มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นทรัพยากร ทางการเงินให้กับภาครัฐ หน่วยงาน องค์กร และตัวแทนของภาครัฐอื่น ๆ ในการปฏิบัติงาน^{๖๑๙} (๒) รับผิดชอบในการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อดำเนินงานเป็นสถาบันทางด้านการเงินการคลัง

^{๖๑๔} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๑๕} รายละเอียดปรากฏตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ (Chapter 2) มาตรา ๕ ถึง มาตรา ๙.

^{๖๑๖} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๑๗} รายละเอียดปรากฏตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ (Chapter 3) มาตรา ๑๐ ถึง มาตรา ๑๔.

^{๖๑๘} รายละเอียดปรากฏตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๔ และ ๕ (Chapter 4-5) มาตรา ๑๕ ถึง มาตรา ๑๘.

^{๖๑๙} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๒ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ของประเทศในการกำกับดูแลนโยบายทางการเงินโดยประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร และ
ตัวแทนของภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง (๓) จัดหาและบริหารแหล่งเงินทุนให้มีเพียงพอในการดำเนินนโยบาย
และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา (๔) ดำเนินการพิจารณาทบทวน อนุมัติ และจัดการหนี้สาธารณะ
ทั้งหลายทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้การกู้ยืมเงินตราขึ้นก่อนให้เกิดประโยชน์สูงสุด^{๖๒๐}
(๕) วางแผนระยะกลาง ระยะสั้น และแผนประจำปีเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากร
ของรัฐโดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๖) จัดทำแผนและบริหารจัดการนโยบาย
ด้านการเงินและภาษี (๗) ให้คำปรึกษา กำกับดูแล และจัดเก็บภาษี (๘) ดำเนินการและให้คำปรึกษา
ด้านการเจรจาและการปรับโครงสร้างหนี้ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพ
ทางด้านความสามารถทางการเงินของประเทศ (๙) ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนิน
นโยบายทางการเงิน สิทธิทรัพย์สิน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเงินระหว่างประเทศ การค้าและ
การลงทุน และอื่น ๆ^{๖๒๑} และให้โครงสร้างการบริหารจัดการประกอบไปด้วยหน่วยงานกลาง
(Department Proper) ภายในกระทรวงที่ประกอบด้วยสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี กรมข่าวกรองด้านเศรษฐกิจและการสืบสวน (Economic Intelligence and
Investigation Bureau) ตลอดจนหน่วยปฏิบัติการ (Operation Groups) และสำนักงานส่วนภูมิภาค
(Regional Office)^{๖๒๒} หน่วยงานด้านบริการ (Department Services)^{๖๒๓} และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง^{๖๒๔} เป็นฝ่ายดำเนินการ

หัวข้อที่ ๓ (Title III) ว่าด้วยกระทรวงยุติธรรม ได้กำหนดให้กระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่
เป็นตัวแทนหลักของรัฐในด้านกฎหมาย ทั้งในการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและหน่วยงานในการบังคับใช้
กฎหมายของรัฐ (prosecution arm) ดูแลระบบความยุติธรรมในทางอาญาซึ่งรวมถึงการสืบสวนคดี
อาชญากรรม การดำเนินคดีในทางกฎหมายต่อผู้กระทำผิด กำกับและควบคุมระบบทัณฑสถาน
ดำเนินการและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการพำนักอาศัยของบุคคลสัญชาติต่างด้าว (stay of
aliens) การเป็นพลเมือง (citizenship) ระบบการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน (land titling system)

^{๖๒๐} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๒ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๒๑} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๒ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๒๒} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๒ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๒๓} รายละเอียดปรากฏตามบทบัญญัติในหัวข้อที่ ๒ ส่วนที่ ๓ (Chapter 3) มาตรา ๘ ถึง มาตรา ๑๕.

^{๖๒๔} รายละเอียดปรากฏตามบทบัญญัติในหัวข้อที่ ๒ ส่วนที่ ๖ (Chapter 6) มาตรา ๔๒ ถึง มาตรา ๔๓.

การระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินระหว่างผู้ถือกรรมสิทธิ์รายย่อย (small landowners) กับกลุ่มชนพื้นเมืองส่วนน้อยในพื้นที่ และการให้คำปรึกษาทางกฎหมายโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนที่ยากไร้^{๒๒๕}

ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมมีโครงสร้างขององค์กรอันประกอบไปด้วยหน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวง สำนักงานที่ปรึกษารัฐวิสาหกิจ (Office of the Government Corporate Counsel) กรมสืบสวนแห่งชาติ (National Bureau of Investigation) สำนักงานทนายรัฐกรมราชทัณฑ์ (Bureau of Corrections) สำนักงานจดทะเบียนที่ดิน (Land Registration Authority) คณะกรรมการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน (Commission on the Settlement of Land Problems) และอื่น ๆ^{๒๒๖} ซึ่งรายละเอียดว่าด้วยโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานจะปรากฏอยู่ในส่วนที่ ๒ ถึง ๑๒ อันประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๓ มาตรา คือ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๓๗ (รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดดูในหัวข้อ ๕.๑.๖)

หัวข้อที่ ๔ (Title IV) ว่าด้วยกระทรวงการเกษตร ได้กำหนดให้กระทรวงการเกษตรมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้ชาวนา เกษตรกรผู้เช่าไร่นา ชาวประมง และชนชั้นแรงงานในพื้นที่ห่างไกลมีความอยู่ดีกินดี โดยการสร้างสภาวะแวดล้อมอันจะก่อให้เกิดการสร้างรายได้ พัฒนาสภาพความเป็นอยู่ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เศรษฐกิจของประเทศ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาการเกษตรและส่งเสริมการผลิตด้านเกษตรกรรม ประมง ปศุสัตว์ให้กับประชาชนโดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้โดยใช้ระบบการทำการเกษตรสมัยใหม่และเทคโนโลยีเข้าประยุกต์อันจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนด้านอาหารเพื่อการบริโภคในประเทศและเพื่อการส่งออก ทั้งต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนให้เกิดผู้ริเริ่มในการทำธุรกิจเกี่ยวกับการเกษตรเพื่อผลิต ส่งออกและนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค^{๒๒๗}

บทบัญญัติในมาตรา ๒ ได้กำหนดให้กระทรวงการเกษตรมีสถานะตามกฎหมายเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐบาลในอันที่จะต้องดำเนินการพัฒนาการเกษตรโดยการ (๑) จัดทำกรอบการดำเนินนโยบาย (policy framework) (๒) ดำเนินการลงทุนภาครัฐ (public investment) และ (๓) สนับสนุนและให้บริการที่จำเป็นแก่ผู้ประกอบการในประเทศและนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการ

^{๒๒๕} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๓ มาตรา ๑ และมาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๒๖} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๓ มาตรา ๑ และมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๒๗} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๔ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ด้านการส่งออก (export-oriented enterprises)^{๒๒๘}

ทั้งนี้ นอกเหนือจากหน้าที่ตั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กระทรวงการเกษตรยังมีหน้าที่ในการบริหารจัดการการเกษตรของประเทศอย่างบูรณาการ ทั้งด้านการผลิต การอุปโภคบริโภค การสงวนรักษา และการใช้ทรัพยากรทางการเกษตรและการประมง มีอำนาจในการจัดทำแผนงาน การออกระเบียบ ข้อบังคับ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าว และติดตามแผนการดำเนินการด้านการเกษตร การผลิตและการจัดหาทรัพยากรด้านอาหาร (food production and supply) การสงวนรักษาและการใช้ทรัพยากรทางการเกษตรและการประมง ทั้งมีอำนาจในการจัดฐานระบบข้อมูลส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค การทำการตลาด การจัดหาแหล่งเงินทุน การให้บริการและโครงการฝึกอบรมให้กับ ชาวนาและเกษตรกร หรือผู้ประกอบการใหม่ โดยดำเนินการศึกษาวิจัยด้วยตนเองในการพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาผลผลิตด้านการเกษตรและการประมงหรือสินค้าอุปโภคบริโภคอื่น หรือ ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นองค์รวม^{๒๒๙}

อนึ่ง ให้กระทรวงการเกษตรมีโครงสร้างขององค์กรประกอบไปด้วย (๑) หน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวงประกอบด้วยสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี (๒) สำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) (๓) สำนักงานประจำจังหวัด ประจำเทศบาล และสำนักงานประจำหมู่บ้าน (Provincial, Municipal, and Barangay Offices) และ (๔) หน่วยงานย่อยต่าง ๆ (Bureaus) โดยแบ่งแยกย่อยตามงานที่รับผิดชอบ อาทิ กลุ่มกำกับ ดูแลงานด้านการผลิต กลุ่มงานด้านวิจัยและฝึกอบรม กลุ่มจัดทำแผนงานและติดตามผลการ ดำเนินงาน เป็นต้น^{๒๓๐} โดยที่รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละ หน่วยงานดังกล่าว จะเป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๖ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๔๙

หัวข้อที่ ๕ (Title V) ว่าด้วยกระทรวงสาธารณสุขูปโภคและทางหลวง กฎหมายได้กำหนดให้เป็น หน่วยงานด้านวิศวกรรมก่อสร้างของภาครัฐมีหน้าที่ในการ (๑) พัฒนาเทคโนโลยีด้านการก่อสร้าง เพื่อความปลอดภัยในระบบสาธารณสุขูปโภค ทางหลวง และงานก่อสร้างสาธารณะของประเทศ และ (๒) จัดทำแผนงาน ออกแบบ ก่อสร้าง และบำรุงรักษาสาธารณสุขูปโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบ

^{๒๒๘} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๔ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๒๙} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๔ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๓๐} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๔ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ทางหลวง การควบคุมน้ำท่วม ระบบชลประทาน และงานก่อสร้างของรัฐทั่วไป^{๖๓๑} โดยให้มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓ ในการ (๑) จัดทำและพัฒนาหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และคู่มือด้านความปลอดภัย คุณภาพ และประสิทธิภาพของระบบการก่อสร้างทั้งของภาครัฐและเอกชนในประเทศ (๒) ดูแลและกำกับการดำเนินงานตามแผนงานของภาครัฐให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และคู่มือด้านความปลอดภัย คุณภาพ และประสิทธิภาพของระบบการก่อสร้าง (๓) ให้คำปรึกษาด้านการก่อสร้างแก่หน่วยงานของทางภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามกรอบแผนงานและรายละเอียดที่ได้รับการอนุมัติโดยรัฐบาล (๔) ดูแลรักษาระบบการป้องกันและจัดการน้ำท่วม ทางหลวง และงานสาธารณชนอื่นในประเทศทั้งหมด ยกเว้นงานภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายโดยประธานาธิบดีโดยตรง (๕) จัดทำแผนบูรณาการในการพัฒนาระบบทรัพยากรน้ำ การควบคุมและป้องกันน้ำท่วม และทางหลวง (๖) แบ่งประเภทและจัดสรรพื้นที่การดูแลและกำกับการถนนและทางหลวงทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง ระดับเทศบาล และระดับหมู่บ้าน (Barangay) เพื่อการดำเนินงานให้บรรลุได้ตามวัตถุประสงค์ และ (๗) มอบหมายสั่งการเพื่อการดำเนินงานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง^{๖๓๒}

ทั้งนี้ ให้กระทรวงสาธารณสุขปกศและทางหลวงมีโครงสร้างการบริหารงานอันประกอบไปด้วย (๑) หน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวงประกอบด้วยสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี หน่วยงานด้านการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Service) หน่วยงานด้านข้อมูลและการกำกับดูแล (Monitoring and Information Service) หน่วยงานด้านการวางแผน (Planning Service) หน่วยงานด้านการจัดการการเงินและการตรวจสอบบัญชี (Comptrollership and Financial Management Service) หน่วยงานด้านกฎหมาย (Legal Service) หน่วยงานด้านการปกครองและบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (Administrative and Manpower Management Service) (๒) หน่วยงานอื่น ๆ รวมถึง หน่วยงานด้านวิจัยและมาตรฐาน หน่วยงานด้านการออกแบบ หน่วยงานด้านการก่อสร้าง หน่วยงานด้านการบำรุงรักษา และ หน่วยงานด้านบริภัณฑ์ (equipment) และ (๓) สำนักงานประจำพื้นที่ (Field Offices) ประกอบไปด้วย สำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) จำนวน ๑๔ แห่ง โดยแบ่งออกเป็น ๑๒ ภูมิภาค และ

^{๖๓๑} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๕ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๓๒} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๕ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

สำนักงานประจำอำเภอ^{๒๓๓} โดยที่รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานตามที่กล่าว จะเป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๖ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๒๕ (ดูเพิ่มเติมในหัวข้อ ๕.๑.๑๐)

หัวข้อที่ ๖ (Title VI) ว่าด้วยกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม และกีฬา ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้มีหน้าที่ในการปกป้องและส่งเสริมสิทธิของประชาชนทุกคนด้านการศึกษาในทุกระดับ และดำเนินการตามสมควรเพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ โดยรัฐมีหน้าที่ (๑) จัดตั้ง รักษาและสนับสนุนระบบการศึกษาอย่างบูรณาการ เพียงพอและครบถ้วนให้กับประชาชนตามความจำเป็นของแต่ละชุมชนนั้น ๆ (๒) จัดตั้งและดำรงไว้ซึ่งระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย) ให้กับประชาชนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย และโดยไม่จำกัดสิทธิตามธรรมชาติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตร (๓) จัดตั้งและดำรงไว้ซึ่งระบบการให้ทุน การให้เงินกู้ยืม การให้ความช่วยเหลือ และการให้สิ่งจูงใจด้านการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่ด้อยโอกาส (๔) ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ และระบบการเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและนอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียนตามความจำเป็นของแต่ละพื้นที่ และ (๕) จัดหาให้ซึ่งระบบการศึกษาและการฝึกฝนทักษะที่เหมาะสมให้กับผู้ใหญ่ ผู้พิการ และการศึกษานอกโรงเรียน นอกเหนือจากระบบการศึกษาปกติ^{๒๓๔}

ทั้งนี้ มาตรา ๒ กำหนดให้กระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม และกีฬา มีหน้าที่โดยตรงในการจัดทำ วางแผน ดำเนินการ และประสานงานด้านนโยบายและโครงการต่าง ๆ ด้านการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบในพื้นที่ต่าง ๆ และในทุกระดับชั้น ทั้งให้คำปรึกษาแก่สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน และจัดตั้งระบบการศึกษาแบบบูรณาการอย่างสมบูรณ์ และเพียงพอเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ^{๒๓๕}

นอกจากนี้ กระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม และกีฬา ยังมีอำนาจในการจัดทำ วางแผน ดำเนินการ และประสานงานด้านนโยบายและโครงการต่าง ๆ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา การพลศึกษา (Physical Education) การศึกษานานาชาติ (International Education) การศึกษา

^{๒๓๓} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๕ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๓๔} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๖ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๓๕} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๖ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ทั้งในระบบและนอกระบบ การศึกษาในระดับโพลีเทคนิค การศึกษาในระดับอุดมศึกษา และ การพัฒนาด้านวัฒนธรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น^{๖๓๖} ประกอบด้วยโครงสร้างอันมี หน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวงเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน และ ประกอบด้วย หน่วยงานอื่น ๆ (Bureau) และสำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) เป็นฝ่ายสนับสนุน^{๖๓๗}

อนึ่ง รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานตามที่กล่าว ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหน้าที่ ๒ ถึงหน้าที่ ๙ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๒๙ อย่างไรก็ดี ปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education) ที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๕๕ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการศึกษาของฟิลิปปินส์ (รายละเอียดโปรดดูหัวข้อ ๕.๑.๒)

หัวข้อที่ ๗ (Title VII) ว่าด้วยกระทรวงแรงงานและการจ้างงาน ได้กำหนดให้กระทรวง มีหน้าที่ในการ (๑) คุ้มครองแรงงานและส่งเสริมการจ้างงานและความเท่าเทียมกันในการได้รับ โอกาสในการทำงาน โดยการให้ความคุ้มครองซึ่งสิทธิในการทำงาน การรวมกลุ่มเข้าต่อรองสิทธิ กับหน่วยงานหรือองค์กร หรือการรวมตัวกันทำกิจกรรมด้านแรงงานอย่างสงบ รวมถึงการประท้วง ตามกรอบที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย (๒) ส่งเสริมหลักการในความรับผิดชอบด้านแรงงานทั้งทางฝั่งลูกจ้าง และนายจ้าง และการใช้กระบวนการในการระงับข้อพิพาทระหว่างลูกจ้างนายจ้างโดยสมัครใจ และ (๓) สร้างกฎเกณฑ์กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างและนายจ้าง โดยรองรับสิทธิด้านแรงงาน ที่เป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่ายที่จะส่งผลให้เกิดความสมดุล ให้ผู้ประกอบการได้รับ ผลประโยชน์ที่เป็นธรรมจากการลงทุนของตน (reasonable returns on investments) และสามารถ เติบโตและขยายกิจการต่อไปได้^{๖๓๘}

ทั้งนี้ ให้กระทรวงฯ รับผิดชอบในการ (๑) ดำเนินการส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานในประเทศ และใช้ทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด (๒) ส่งเสริมสวัสดิการให้แก่ผู้ใช้แรงงาน ทั้งในส่วนของสภาพการจ้างและเงื่อนไขของการจ้างงาน และ (๓) ดำรงไว้ซึ่งบรรยากาศของการทำงาน ที่สงบโดยปราศจากข้อพิพาทด้วยการส่งเสริมความสามัคคี ความเท่าเทียม และความสัมพันธ์ในการ จ้างงานที่ยั่งยืนระหว่างลูกจ้างและนายจ้าง^{๖๓๙} โดยที่กระทรวงมีอำนาจในการ (๑) ออกกฎหมายและ

^{๖๓๖} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๖ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๓๗} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๖ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๓๘} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๗ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๓๙} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๗ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านแรงงานและสังคมเพื่อการคุ้มครองแรงงาน (๒) ออกกฎเกณฑ์และบังคับใช้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างและนายจ้าง การดำเนินการตามแผนพัฒนาจัดสรร ผักผ่อน และการใช้แรงงาน (๓) ออกกฎเกณฑ์และบังคับใช้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจ้างงานแรงงานต่างด้าว รวมถึงการขึ้นทะเบียนและการออกใบอนุญาตการทำงาน (๔) จัดทำคู่มือว่าด้วยสินจ้าง (ค่าแรง) และนโยบายด้านรายรับ (guidelines concerning wage and income policy) และทำความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านสินจ้างหรือค่าแรงที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และ (๕) ดำเนินการในกิจการทั้งหลายเพื่อให้บรรลุหน้าที่และวัตถุประสงค์ข้างต้น^{๖๔๐} ทั้งนี้โดยผ่านสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี และหน่วยงานอื่น (Bureaus) ตลอดจนสำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) ที่มีหน้าที่หลักในการดำเนินงานอีกด้วย^{๖๔๑}

อนึ่ง รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานดังกล่าว เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๖ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๒๕

หัวข้อที่ ๘ (Title VIII) ว่าด้วยกระทรวงกลาโหม ได้กำหนดให้กระทรวงมีหน้าที่หลักในการ (๑) ให้บริการและคุ้มครองประชาชน โดยรัฐมีอำนาจในการเกณฑ์กำลังพลเพื่อการปกป้องประเทศได้ตามที่กฎหมายกำหนด ภายใต้หลักการที่ว่าประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในประเทศเหนือกองทัพ และกองทัพต้องเป็นผู้คุ้มกันประชาชนในประเทศเพื่อปกป้องอำนาจอธิปไตยและศักดิ์ศรีของประเทศฟิลิปปินส์^{๖๔๒} และ (๒) จัดตั้งและดำรงไว้ซึ่งกองกำลังทหารที่มีศักยภาพสูงสุดในด้านการรบเพื่อคุ้มกันประเทศจากภัยรุกรานทั้งในและนอกประเทศเพื่อความสงบสุขแห่งชาติและการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ^{๖๔๓} โดยให้มีการจัดตั้งสภาความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Council) เพื่อเป็นหน่วยงานหลักของรัฐในการประสานงานและจัดทำนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศ^{๖๔๔} มีอำนาจในการ (๑) ให้ความเห็นต่อประธานาธิบดีในประเด็นเกี่ยวกับนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ กองทัพ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาในภาพรวมที่มีส่วนสัมพันธ์

^{๖๔๐} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๗ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๔๑} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๗ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๔๒} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๘ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๔๓} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๘ มาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๔๔} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๘ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

กับความมั่นคงแห่งชาติ (๒) ประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล เหตุการณ์ และสถานการณ์ความเสี่ยง
ทั้งหลายที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐเพื่อนำเสนอความเห็นต่อประธานาธิบดีได้อย่างทันท่วงที
(๓) กำกับดูแลแผนนโยบายให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และ (๔) จัดทำความเห็น
และข้อเสนอแนะให้แก่ประธานาธิบดีในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องตามแต่สถานการณ์^{๖๔๕} ทั้งนี้ให้มีการจัดตั้ง
สภากองทัพ (General Military Council) ขึ้นเพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือให้ความเห็น
แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในด้านนโยบายว่าด้วยการจัดตั้งกองกำลังทหาร และเพื่อ
พิจารณารายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสั่งการ^{๖๔๖}

ทั้งนี้ โครงสร้างของกระทรวงกลาโหมประกอบไปด้วยสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงาน
ปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนด^{๖๔๗}

อนึ่ง รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานดังกล่าว
เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนของ ๒ ถึงส่วนของ ๑๒ มาตรา ๙ ถึงมาตรา ๗๑ (ดูเพิ่มเติมในหัวข้อ ๕.๗.๑)

หัวข้อที่ ๙ (Title IX) ว่าด้วยกระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดให้กระทรวงมีหน้าที่หลักในการ
(๑) ปกป้องและส่งเสริมสิทธิของประชาชนด้านสุขภาพอนามัย (๒) ประยุกต์ใช้ระบบที่ครอบคลุม
และบูรณาการเพื่อพัฒนาสุขภาพให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ป่วยที่ยากไร้ ผู้สูงอายุ
คนพิการ เด็กและสตรี (๓) จัดหาผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นและการบริการด้านสุขภาพและสังคมให้แก่
ประชาชนในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ (๔) จัดทำและดำเนินการด้านระบบและหลักเกณฑ์ว่าด้วย
อาหารและยาที่มีประสิทธิภาพ (๕) พัฒนางานวิจัยและทรัพยากรบุคคลอย่างเหมาะสมที่ตอบสนอง
ต่อความจำเป็นและปัญหาด้านสาธารณสุขของประเทศ^{๖๔๘} และ (๖) จัดทำ วางแผน ดำเนินการ และ
ประสานงานด้านนโยบายและโครงการด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับสุขภาพ^{๖๔๙}

ทั้งนี้ ให้กระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓ ในกร (๑) บังคับใช้
กรอบการดำเนินงานและนำเสนอแผนการดำเนินงานด้านสุขภาพแห่งชาติที่สอดคล้องกับกรอบ
นโยบายและแผนงานของรัฐบาล (๒) จัดทำโครงการการให้บริการด้านสุขภาพตามที่จำเป็น ภายใต้

^{๖๔๕} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๘ มาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๔๖} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๘ มาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๔๗} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๘ มาตรา ๑๘ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๔๘} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๙ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๔๙} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๙ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

งบประมาณที่ได้รับและหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย (๓) ประสานงานกับชุมชนท้องถิ่น องค์กร และ ผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งรวมถึงองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อการดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพ (๔) ออก กฎหมาย หลักเกณฑ์ และข้อบังคับเกี่ยวกับสุขภาพ รวมถึงกฎหมายในการกักกันสินค้า อาหาร และ ความปลอดภัยในการใช้ยา (๕) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสุขภาพ ของประเทศ นำเสนอ และให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย (๖) ดำเนินการวิจัยและจัดฝึกอบรม ด้านสุขภาพและการแพทย์เพื่อสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ (๗) จัดทำหลักเกณฑ์ในการ ดำเนินงานและการออกใบอนุญาตให้กับโรงพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน คลินิก ร้านขายยา ธาราการเลือด ฯลฯ และ (๘) ออกคำสั่งหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายด้านสุขภาพ ไปปฏิบัติ (implementation)^{๒๕๐}

อนึ่ง ให้กระทรวงสาธารณสุขมีโครงสร้างองค์กรอันประกอบไปด้วยหน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวงเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน และหน่วยงานด้านการ ให้ความสะดวกด้านสุขภาพแห่งชาติ (National Health Facilities) สำนักงาน ส่วนภูมิภาค (Regional Office) สำนักงานสุขภาพประจำจังหวัด (Provincial Health Offices) สำนักงานสุขภาพ ประจำอำเภอ (District Health Offices) และสำนักงานตัวแทนด้านสุขภาพท้องถิ่น (Local Health Agencies) ในการสนับสนุน^{๒๕๑} และให้รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละ หน่วยงานให้เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๖ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๒๕ (ดู รายละเอียดเพิ่มเติมในข้อ ๕.๑.๓)

หัวข้อที่ ๑๐ (Title X) ว่าด้วยกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม กฎหมายได้กำหนดให้ มีหน้าที่ในการ (๑) พัฒนาเศรษฐกิจแบบเป็นอิสระและพึ่งพาตนเองได้ (self-reliant and independent) และดำเนินการโดยชาวฟิลิปปินส์ โดยตระหนักถึงบทบาทอันสำคัญของภาคเอกชน การส่งเสริมผู้ประกอบการภาคเอกชน และให้แรงจูงใจแก่ภาคเอกชนในการลงทุนในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น (๒) ส่งเสริมงานอุตสาหกรรมเพื่อการพัฒนาและการปฏิรูปด้านการเกษตร ผ่านกลุ่ม อุตสาหกรรมต่าง ๆ และส่งเสริมการจ้างงานและการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรบุคคล อย่างเต็มประสิทธิภาพอันจะส่งผลในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้า ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และคุ้มครองผู้ประกอบการชาวฟิลิปปินส์จากการแข่งขันและ

^{๒๕๐} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๙ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๕๑} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๙ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

การปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม (๓) ดำเนินนโยบายด้านการค้าที่เป็นการส่งเสริมสวัสดิการและการแลกเปลี่ยนทักษะบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน (๔) กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามว่าด้วยการผูกขาดทางการค้าและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยรัฐจำต้องคุ้มครองผู้บริโภคจากการค้าโดยมิชอบ (trade malpractices) และการซื้อขายสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ^{๖๕๒}

ทั้งนี้ บทบัญญัติในมาตรา ๒ ได้กำหนดให้กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการทำความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน และจัดทำหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุน และงานด้านอุตสาหกรรม ทั้งยังต้องส่งเสริมและพัฒนาโครงการงานด้านอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ควบคุมโดยชาวฟิลิปปินส์^{๖๕๓} โดยให้กระทรวงฯ มีอำนาจตามบทบัญญัติในมาตรา ๓ ในการ (๑) จัดทำและดำเนินการแผนนโยบายและโครงการด้านการพัฒนา การขยายตัว (expansion) การส่งเสริม และการจัดทำหลักเกณฑ์ด้านการค้า การลงทุน และงานด้านอุตสาหกรรม (๒) ประสานงานและดำเนินงานร่วมกันในการส่งเสริมการส่งออก การส่งเสริมความหลากหลายและการกระจายตัวของกลุ่มงานอุตสาหกรรมและการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ (๓) สนับสนุนและส่งเสริมให้อุตสาหกรรมของประเทศขยายตัวและเติบโตโดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ (๔) ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อปกป้องกลุ่มอุตสาหกรรมท้องถิ่นฟิลิปปินส์จากการแข่งขันและระเบียบทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมของต่างประเทศ (๕) สร้างแรงจูงใจในการขยายตัวของกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กของประเทศ (๖) จัดทำกฎเกณฑ์ว่าด้วยการนำเข้าสินค้าของผู้ผลิต (producer item) และสินค้าที่จำเป็นสำหรับผู้บริโภค (essential consumer items) เพื่อให้เกิดกลไกในการแข่งขันราคาที่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค (๗) กำหนดมาตรการว่าด้วยการควบรวมหรือการรวมกลุ่มกันทางการค้าที่จะส่งผลให้เกิดการค้าและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม (๘) พัฒนาขีดความสามารถของผู้ผลิตท้องถิ่นและพัฒนาคุณภาพสินค้าเพื่อให้แข่งขันได้ในตลาดโลก (๙) สร้างกลไกที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในประเทศ (๑๐) สร้างกลยุทธ์ด้านการส่งออกสินค้าและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการส่งออกของฟิลิปปินส์สู่ต่างประเทศ (๑๑) ดำเนินการเจรจา

^{๖๕๒} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๐ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๕๓} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๐ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

และทบทวนความตกลงทางด้านการค้าระหว่างประเทศ (๑๒) พิจารณาตัดสินและออกคำสั่ง
ในประเด็นว่าด้วยการลงโทษและการปรับผู้กระทำผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าและ
อุตสาหกรรม เป็นต้น^{๒๕๔}

อนึ่ง กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมมีโครงสร้างองค์กรอันประกอบไปด้วยสำนักงาน
รัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี และศูนย์ให้บริการแห่งชาติ (National
Service Centers) สำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) ตัวแทนการค้า (Line Corporate
Agencies) และหน่วยงานรัฐอื่น (Government Entities)^{๒๕๕} และให้รายละเอียดว่าด้วยการขอโครงสร้าง
และอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๗
มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๑๕

หัวข้อที่ ๑๑ (Title XI) ว่าด้วยการทรงการปฏิรูปเกษตรกรรม ได้กำหนดให้มีหน้าที่ในการ
(๑) ดำเนินการโครงการด้านการปฏิรูปเกษตรกรรมสำหรับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรแรงงานที่ไม่มี
ที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่มีที่ดินร่วมในชุมชน (collectively own the lands) หรือเกษตรกรในกลุ่ม
ประเภทอื่น เพื่อให้ได้รับส่วนแบ่งของผลประโยชน์ที่เป็นธรรม โดยรัฐต้องตระหนักและรับรองสิทธิ
ของชาวนาและเกษตรกร กลุ่มแรงงานเกษตรกร (farmworkers) และเจ้าของที่ดินแปลงเกษตร หรือ
องค์กรทางการเกษตร ในการมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางโครงสร้าง และการจัดการโครงการ
การปฏิรูปที่ดิน (land reform program) (๒) ให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี งานวิจัย และ
การสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอต่อการผลิต การทำการตลาด และการบริการด้านอื่นให้แก่
ชาวนาและเกษตรกร (๓) สร้างแรงจูงใจให้แก่ชาวนาและเกษตรกรในการเข้าร่วมแบ่งปันที่ดินเพื่อ
การเกษตรโดยสมัครใจให้กับชุมชน (voluntary land-sharing) เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดิน
ในการทำการเกษตร^{๒๕๖} (๔) ให้กระทรวงเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการและ
ประสานงานโครงการเพื่อการปฏิรูปเกษตรกรรมของประเทศ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ผู้เช่า
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถมีโอกาสในการเป็นเจ้าของที่ดินทำกินเองในลักษณะเศรษฐกิจ
ครอบครัวได้ในอนาคต (owner-cultivators of economic family-size farms) เพื่อคุณภาพชีวิต
ที่ดีขึ้น และ (๕) จัดทำ วางแผน และดำเนินการนโยบายและโครงการเพื่อการแจกจ่ายและ

^{๒๕๔} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๐ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๕๕} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๐ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๕๖} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๑ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการเกษตร โดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเกษตรกร ชาวนา กลุ่มเกษตรกรแรงงาน และเจ้าของที่ดินแปลงเกษตร และองค์กรทางการเกษตร^{๒๕๗}

ทั้งนี้ ให้กระทรวงการปฏิรูปเกษตรกรรมมีอำนาจตามความในมาตรา ๓ ในการบังคับใช้ กฎหมาย และดำเนินการโครงการและนโยบายตามกฎหมายเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ทั้งหลายดังที่กล่าว ซึ่งรวมถึง (๑) อำนาจในการ ประเมินมูลค่าที่ดิน แบ่งที่ดิน พัฒนา จำหน่าย จัดสรรและแจกจ่ายที่ดิน (๒) ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ชาวนาและเกษตรกรในโครงการฯ ทั้งการเร่งรัดการแก้ปัญหา และการดำเนินการระงับข้อพิพาทตามโครงการปฏิรูป (๓) ทำการสำรวจที่ดินในโครงการฯ และออก สิทธิบัตรให้แก่ชาวนาหรือเกษตรกรภายใต้โครงการปฏิรูป ทั้งของภาครัฐและเอกชน (๔) สร้างสรรค์ และพัฒนาที่ดินให้เกิดทางเลือกในการใช้ที่ดินในรูปแบบใหม่และมีนวัตกรรมและระบบการให้เช่า ที่ดินเพื่อการเกษตร (๕) พิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดินทางการเกษตร รวมถึงการ เปลี่ยนแปลงจากที่ดินที่ใช้ในการเกษตรเป็นการใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น อาทิ เพื่อการอยู่อาศัย หรือ เพื่อประโยชน์ด้านอุตสาหกรรม ตามกรอบของกฎหมาย (๖) ชดใช้ค่าเสียหายตามกฎหมายให้แก่ เจ้าของที่ดินในโครงการฯ และ (๗) บูรณาการการดำเนินงานตามโครงการปฏิรูปกับธนาคาร เพื่อการเกษตรแห่งชาติ (Land Bank of the Philippines) หน่วยงานภาครัฐทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน และหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการปฏิรูปทางการเกษตร^{๒๕๘}

อนึ่ง ให้กระทรวงการปฏิรูปเกษตรกรรมมีโครงการองค์กรอันประกอบไปด้วยสำนักงาน รัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี และหน่วยงานด้านงานบริการ (Services) หน่วยงานด้านบุคลากร (Staff Bureau) สำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) สำนักงานประจำ จังหวัด (Provincial Offices) และสำนักงานคณะผู้ดำเนินงาน (Team Offices)^{๒๕๙} และให้ รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ให้เป็นไปตามบทบัญญัติ ในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๕ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๒๑

หัวข้อที่ ๑๒ (Title XII) ว่าด้วยกระทรวงรัฐบาลท้องถิ่น ได้กำหนดให้กระทรวงมีหน้าที่ (๑) รับรองความมีอิสรภาพในการปกครองตนเองของรัฐบาลท้องถิ่นภายใต้ระบบการกระจายอำนาจ (๒) ส่งเสริมการกระจายอำนาจและจัดสรรทรัพยากรให้หน่วยงานในแต่ละท้องถิ่น ส่งเสริมการ

^{๒๕๗} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๑ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๕๘} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๑ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๒๕๙} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๑ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

รวมตัวกันระหว่างท้องถิ่น และความร่วมมือด้านทรัพยากรระหว่างกัน (๓) จัดสรรงบประมาณ จากภาษีให้แต่ละท้องถิ่นในสัดส่วนที่พอเพียงและเป็นธรรม^{๖๖๐} และ (๔) ให้คำปรึกษาแก่ประธานาธิบดี ในการกำกับดูแลการดำเนินงานของรัฐบาลท้องถิ่น^{๖๖๑} ทั้งในการออกนโยบาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และประกาศ

ทั้งนี้ ให้กระทรวงรัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในการดำเนินการทั้งหลายตามกรอบหน้าที่ตามที่ กำหนดในวรรคก่อน นอกจากนี้ ยังมีอำนาจในการ (๑) จัดทำแผนงาน นโยบาย และโครงการเพื่อ การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารและความสามารถทางการเงินและการแข่งขันให้กับ สำนักงานรัฐบาลท้องถิ่น (Local Government Offices) และ (๒) จัดทำแผนงาน นโยบาย และ โครงการเพื่อการจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉินของประเทศ ทั้งที่เกิดจากมนุษย์และเกิดจาก ภัยธรรมชาติ^{๖๖๒}

อนึ่ง ให้กระทรวงรัฐบาลท้องถิ่นมีโครงสร้างองค์กรอันประกอบไปด้วยสำนักงานรัฐมนตรี และหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด (Line Offices) ประกอบไปด้วย (๑) หน่วยงานให้คำปรึกษารัฐบาล ท้องถิ่น (Bureau of Local Government Supervision) (๒) หน่วยงานด้านการพัฒนารัฐบาลท้องถิ่น (Bureau of Local Government Development) (๓) สำนักงานดำเนินงานระดับหมู่บ้าน (National Barangay Operations Office) (๔) ส่วนงานด้านบริการพัฒนาโครงการ (Project Development Services) (๕) ส่วนงานด้านบริการในกระทรวง (Department Services) (๖) สำนักงานกิจการ สาธารณะ (Office of Public Affairs) และ (๗) สำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) และ สำนักงานประจำพื้นที่ (Field Offices)^{๖๖๓} และให้รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจ หน้าที่ของแต่ละหน่วยงานตามที่กล่าว ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๖ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๑๙ ทั้งนี้ กระทรวงรัฐบาลท้องถิ่นได้มีการควบรวมกับกระทรวงกิจการภายใน เป็นกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ (รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดดูหัวข้อ ๕.๑.๗)

^{๖๖๐} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๒ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๖๑} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๒ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๖๒} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๒ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๖๓} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๒ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

หัวข้อที่ ๑๓ (Title XIII) ว่าด้วยกระทรวงการท่องเที่ยว ได้กำหนดให้กระทรวงมีหน้าที่ในการ

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นกิจกรรมหลักแห่งชาติที่จะส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม การได้ประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในประเทศทั้งคนฟิลิปปินส์เอง และคนต่างชาติ ก่อให้เกิดการจ้างงาน และการกระจายรายได้ไปในภาคส่วนต่าง ๆ^{๖๖๔} (๒) จัดทำนโยบาย แผนงาน และโครงการเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (๓) กำกับดูแลประสานงาน และให้คำปรึกษากิจกรรมและโครงการให้กับหน่วยงานของทางภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (๔) ให้คำปรึกษาแก่ประธานาธิบดีในการตรากฎหมายด้านนโยบาย แผนงาน และโครงการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว (๕) ยกเลิกอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว บูรณาการและลดหลักเกณฑ์ข้อบังคับด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นธรรม และเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว (๖) เป็นตัวแทนรัฐบาลในการเข้าร่วมการประชุมและงานสัมมนาต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำสนธิสัญญา ข้อตกลง และข้อผูกพันด้านการท่องเที่ยว (๗) จัดทำมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการประกอบการด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานและธรรมเนียมปฏิบัติในทางระหว่างประเทศและธรรมเนียมปฏิบัติท้องถิ่น (๘) พิจารณานุมัติมาตรฐานด้านการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึง โรงแรม รีสอร์ท บ้านพัก ฯลฯ และสิ่งปลูกสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกและการให้บริการทางการท่องเที่ยว (๙) คุ้มครองและดำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศ ทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ทางวัฒนธรรม ฯลฯ โดยร่วมดำเนินงานกับหน่วยงานของทางภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง (๑๐) ทำการศึกษาวิจัย สืบค้น และวิเคราะห์แนวโน้มทางเศรษฐกิจที่จะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว (๑๑) จัดเก็บข้อมูลด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (๑๒) ออกแบบโครงการที่ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว (๑๓) จัดตั้งหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในต่างประเทศเพื่อสำรวจและทำการตลาดในการส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และ (๑๔) จัดสรรและแปรสภาพที่ดินที่ติดกับแหล่งท่องเที่ยว (reclamation of any land adjacent to or adjoining a tourist zone) เมื่อเห็นสมควรโดยประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง^{๖๖๕}

^{๖๖๔} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๓ มาตรา ๑ และมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๖๕} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๓ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ทั้งนี้ ให้กระทรวงการทองเที่ยวมีโครงการองค์กรอันประกอบไปด้วยหน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวง ประกอบด้วยสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงาน ปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานวางแผนและพัฒนา นโยบายและโครงการของกระทรวงฯ และมีส่วนงานด้านบริการในกระทรวง (Department Services) สำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) หน่วยงานและสำนักงานเพิ่มเติมอื่น ๆ (Bureaus and Offices) และสำนักงานในต่างประเทศ (Foreign Offices) เป็นฝ่ายสนับสนุน^{๖๖๖}

อนึ่ง รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานดังกล่าว เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๖ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๒๑

หัวข้อที่ ๑๔ (Title XIV) ว่าด้วยกระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ได้กำหนดให้ กระทรวงมีหน้าที่ในการ (๑) สำรวจ พัฒนา ใช้ จัดการ จำหน่าย ยกเลิก และดำรงรักษาไว้ ซึ่งทรัพยากรดิน ป่า แร่ น้ำ และสัตว์ป่าสัตว์น้ำ ทั้งพื้นที่นอกชายฝั่งและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอื่น อย่างเหมาะสมเพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวฟิลิปปินส์ และให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความสมดุลในระบบนิเวศ ป้องกันและส่งเสริมคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อม (๒) ตระหนักถึงต้นทุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ต้องเสียไปจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และนำระบบที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้ในการใช้ พัฒนา และดำรงรักษาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ^{๖๖๗} (๓) ควบคุมและ ให้คำปรึกษาด้านการสำรวจ พัฒนา ใช้ และดำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ^{๖๖๘} (๔) สร้างความยั่งยืนและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในด้านการใช้ และการฟื้นฟูและทดแทน ที่เป็นระบบให้กับประชาชน (๕) เพิ่มศักยภาพด้านการผลิตทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนอง ต่ออุปสงค์การอุปโภคและบริโภคทรัพยากรป่า แร่ ดิน และน้ำที่มีเพิ่มมากขึ้นจากการขยายจำนวน ประชากร (๖) เพิ่มศักยภาพในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ ของประเทศ (๗) ส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเท่าเทียมกันในสังคม และ (๘) รักษาไว้ ซึ่งดินแดนและน่านน้ำของฟิลิปปินส์ที่อุดมไปด้วยมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อลูกหลาน ในอนาคต^{๖๖๙}

^{๖๖๖} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๓ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๖๗} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๔ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๖๘} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๔ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๖๙} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๔ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ทั้งนี้ ให้กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีอำนาจตามมาตรา ๔ ในการ

(๑) ให้คำปรึกษาแก่ประธานาธิบดีและรัฐสภาในการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจ การพัฒนา การใช้ การกำหนดหลักเกณฑ์ และการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ และการควบคุมมลภาวะ (๒) จัดทำ ดำเนินการ และให้คำปรึกษาด้านนโยบาย แผนงาน และโครงการเกี่ยวกับการจัดการ การบำรุงรักษา การพัฒนา และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

(๓) ออกระเบียบและข้อบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการสำรวจ การพัฒนา การบำรุงรักษา การจำหน่าย การใช้ และการกระทำอื่นอันมีลักษณะเป็นไปในทางการค้าที่จะส่งผลให้เกิดการขาดแคลน ทรัพยากรธรรมชาติหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติทรุดโทรม (๔) ควบคุมพื้นที่ป่าและการจำหน่าย จ่ายโอนที่ดินสาธารณะและทรัพยากรแร่ทางธรรมชาติ โดยอาจใช้มาตรการทางภาษี การจัดเก็บ ค่าธรรมเนียม ค่าเช่า ฯลฯ (๕) ส่งเสริมการหารือในประเด็นว่าด้วยการสำรวจ การพัฒนา การใช้ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ระหว่างรัฐและภาคเอกชนที่เหมาะสมร่วมกัน (๖) สำรวจแหล่ง ภูมิศาสตร์ของประเทศ รวมถึงน่านน้ำ (๗) ออกใบอนุญาตในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการใช้และการ พัฒนาทรัพยากรทางน้ำ การหาสมบัติ (treasure hunting) การกู้ซากเรือที่จมน (salvaging of sunken vessels) ฯลฯ (๘) จัดทำและดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริม พัฒนา และการขยายตัวของ อุตสาหกรรมที่จำต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ห่างไกล (rural resource management) (๙) ประเมิน พิจารณา ทบทวน และชี้แนะการดำเนินงานหน่วยงานของทางภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และที่เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ด้านการวิจัยและพัฒนาพลังงาน (๑๐) ออกระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการควบคุมมลภาวะ ทาง ดิน น้ำ และอากาศ (๑๑) ออกกฎเกณฑ์ว่าด้วยมาตรฐานด้านคุณภาพน้ำและอากาศ (๑๒) ออก นโยบาย หลักเกณฑ์ และข้อบังคับว่าด้วยการอนุรักษ์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์และสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ และ (๑๓) วางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการบูรณาการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ^{๖๗๐}

อนึ่ง กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีโครงสร้างองค์กรอันประกอบไปด้วย หน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวง สำนักงานและหน่วยงานด้านเจ้าหน้าที่ (Staff Offices and Staff Bureaus) สำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) สำนักงานประจำ จังหวัด (Provincial Offices) และสำนักงานชุมชน (Community Offices) เป็นหน่วยงานหลักในการ

^{๖๗๐} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๔ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ดำเนินงาน^{๖๙๑} และให้รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ตามที่กล่าว ให้เป็นไปตามบทบัญญัติใน ส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๕ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๒๓ (รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดดูหัวข้อ ๕.๑.๕)

หัวข้อที่ ๑๕ (Title XV) ว่าด้วยกระทรวงการขนส่งและการสื่อสาร ได้กำหนดให้มีหน้าที่ ในการ (๑) บำรุงรักษาและขยายระบบการคมนาคมขนส่งและการสื่อสารที่หลากหลาย มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ปลอดภัยและเชื่อถือได้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ไม่มีการลงทุนโดยภาคเอกชน^{๖๙๒} (๒) จัดทำนโยบาย วางแผน ดำเนินโครงการ ประสานงาน ด้านการ ส่งเสริม พัฒนา และออกกฎระเบียบที่เกี่ยวกับระบบการขนส่งและการสื่อสาร ในฐานะที่เป็น หน่วยงานทางปกครองหน่วยงานหนึ่งของฝ่ายบริหาร^{๖๙๓} (๓) จัดทำและนำเสนอ นโยบายและคู่มือ การดำเนินงานเกี่ยวกับ การเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานด้านระบบการขนส่งและ การสื่อสารแบบบูรณาการและครบวงจรทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และในระดับท้องถิ่น (local level) (๔) จัดตั้งและควบคุมดูแลโครงการระบบการขนส่งและการสื่อสารแบบบูรณาการและ ครบวงจรตามข้อสาม โดยการประสานความร่วมมือกับตัวแทนและองค์กรทั้งของภาครัฐและเอกชน (๕) ประเมิน พิจารณา ทบทวน และให้แนวทางในการดำเนินโครงการด้านการวิจัยและพัฒนาการ คมนาคมขนส่งและการสื่อสารร่วมกับสถาบันต่าง ๆ (๖) กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร (๗) ประสานงานและร่วมมือกับกระทรวง สาธารณูปโภคและทางหลวงในการออกแบบ กำหนดตำแหน่ง พัฒนา พื้นฟู ก่อสร้าง บำรุงรักษา และซ่อมแซมสาธารณูปโภคพื้นฐานทั้งหลายของประเทศ และอาจมอบหมายให้หน่วยงานภายใต้ สังกัด ดำเนินการโครงการด้านการสื่อสาร ท่าเรือ อากาศยาน การเดินรถไฟฟ้ได้ตามคำสั่งของ ประธานาธิบดีหรือที่ได้กำหนดไว้โดยกฎหมาย (๘) จัดตั้ง ดำเนินการ และดำรงไว้ซึ่งระบบ การไปรษณีย์ในประเทศซึ่งรวมถึงการส่งไปรษณีย์ขนส่ง และการดำเนินงานบริการด้านการเงิน (๙) อนุมัติโครงการการให้บริการขนส่งสาธารณะทั้งทางบกและทางรถไฟ (๑๐) จัดทำและออก กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเส้นทางและเขตพื้นที่เพื่อการดำเนินงานให้บริการสาธารณะทางบก (public land services) (๑๑) จัดทำและออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบและจดทะเบียน

^{๖๙๑} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๔ มาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๙๒} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๕ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๙๓} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๕ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ยานพาหนะขนส่งและอุปกรณ์สื่อสาร ทั้งทางบกและทางอากาศ (๑๒) จัดทำและออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้กับผู้ขับขี่และผู้ควบคุมยานพาหนะและบุคลากรทางการบิน (airmen) (๑๒) จัดทำและออกกฎระเบียบเพื่อการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่งภาคพื้นดินทางอากาศ การขนส่งไปรษณีย์ อันรวมถึงการกำหนดอัตราโทษเมื่อมีการกระทำผิดตามกฎหมาย และ (๑๓) พิจารณาและกำหนดอัตราค่าภาษีหรือค่าธรรมเนียมสำหรับการขนส่งทางไปรษณีย์และการคมนาคมขนส่งสาธารณะทางบกและทางอากาศ^{๖๗๔} เป็นต้น

โครงสร้างของกระทรวงการขนส่งและการสื่อสารประกอบด้วยหน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวง สำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) คณะกรรมการควบคุมกิจการว่าด้วยการให้สิทธิในการดำเนินงานคมนาคมขนส่งทางบก (Land Transportation Franchising and Regulatory Board) และหน่วยงานตัวแทนภายใต้สังกัด^{๖๗๕} โดยให้รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๖ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๒๔ ทั้งนี้ ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงการขนส่ง หลังจากมีการโอนย้ายหน่วยงานด้านการสื่อสารไปยังกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดดูหัวข้อ ๕.๑.๔)

หัวข้อที่ ๑๖ (Title XVI) ว่าด้วยกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา กฎหมายได้กำหนดให้มีหน้าที่ในการ (๑) ดูแล คุ้มครอง และฟื้นฟูประชาชน ครอบครัว และชุมชนทั้งในการให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม และการมีโอกาสดำเนินงานในสังคมเพื่อให้กลไกทางสังคมดำเนินไปได้อย่างราบรื่นด้วยการมีส่วนร่วมกัน^{๖๗๖} (๒) จัดหาและดำรงไว้ซึ่งระบบสวัสดิการที่สมดุลให้แก่ประชาชน โดยพิจารณาถึงความจำเป็นและผลประโยชน์ของประชาชน อันจะเป็นการป้องกันวิกฤติที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตหรือจัดการกับวิกฤติที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ให้รวมถึงการดำเนินกิจการด้านการดูแล คุ้มครอง และฟื้นฟูด้านร่างกายและจิตใจแก่ผู้พิการ การจัดหาให้ซึ่งสวัสดิการในรูปแบบบูรณาการ (integrated welfare package) ให้แก่ผู้พิการตามความจำเป็นรายบุคคลโดยการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนให้เพื่อการอำนวยความสะดวก

^{๖๗๔} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๕ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๗๕} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๕ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๗๖} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๖ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ความสะดวกรวดเร็วจนให้คำปรึกษาด้านนโยบายและมาตรการด้านสวัสดิการสังคม^{๖๗๗} (๓) จัดทำพัฒนา และดำเนินแผนงานและโครงการด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (๔) วางนโยบายให้กับหน่วยงานด้านบริการของทางภาครัฐและเอกชนเพื่อให้โครงการด้านสวัสดิการสังคมเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (๕) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานเพื่อการจัดตั้ง ขยาย และดำรงไว้ซึ่งการให้บริการ โครงการ หรือการอำนวยความสะดวกด้านสวัสดิการสังคม (๖) จัดตั้ง ดำเนินการ รักษา และสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก โครงการและบริการที่มีความยั่งยืนเพื่อประชาชน (๗) สนับสนุนและส่งเสริมระบบสวัสดิการด้วยการพึ่งพาตนเองขององค์กรภาคประชาชน (people's organization for a self-directing welfare system) ในระดับรากหญ้า (๘) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานเครือข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อระบุตัวตนและเข้าช่วยเหลือประชาชนผู้รับสวัสดิการได้อย่างเหมาะสม (๙) ให้การรับรองสถาบันและองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมสวัสดิการสังคม และให้คำปรึกษาและข้อมูลกับสถาบันและองค์กรเหล่านั้น (๑๐) วิจัยและศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนผู้รับสวัสดิการ (๑๑) ริเริ่ม ส่งเสริมและรักษาความสัมพันธ์แบบทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อความร่วมมือเฉพาะด้านกับกระทรวงการต่างประเทศ (๑๒) บริการให้คำปรึกษา พัฒนา และดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานการฝึกงานและแผนงานด้านบุคลากรผู้ทำงานเพื่อสังคม (social workers) นักเรียนนักศึกษาและผู้เข้าร่วมจากประเทศอื่น ๆ เพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาบุคลากรผ่านกิจกรรมด้านสวัสดิการสังคมต่าง ๆ (๑๓) กระจายและเผยแพร่ข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (๑๔) มอบหมายให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเพื่อช่วยเหลือในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกระทำละเมิด ผู้ถูกทารุณกรรม และถูกเอารัดเอาเปรียบ (๑๕) กำกับดูแลเงินทุน การระดมทุน การบริจาคอันมีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลหรือสวัสดิการ (๑๖) วางมาตรฐาน ให้การรับรองและเฝ้าระวังการดำเนินงานของกิจกรรมเพื่อสังคมต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน (๑๗) กำกับดูแลผู้ทำงานเพื่อสังคม ที่ทำงานในภาครัฐหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ศาล โรงพยาบาล โรงเรียนและเคหะชุมชน ในด้านเทคนิคและการทำงาน (๑๘) มอบหมายหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่จำเป็นเพื่อบรรเทาภัยพิบัติ (๑๙) ประสานงานด้านกิจกรรมทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผนงานและแผนความช่วยเหลือผู้พิการ ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมอื่น ๆ (๒๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่

^{๖๗๗} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๖ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

กฎหมายกำหนด^{๖๗๘}

ทั้งนี้ ให้กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนามีโครงการองค์กรอันประกอบไปด้วยหน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวง ประกอบไปด้วยสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน และมีสำนักงานส่วนภูมิภาค (Regional Office) สำนักงานประจำจังหวัด สำนักงานประจำเทศบาล สำนักงานประจำอำเภอ และหน่วยงานเพิ่มเติมอื่น (Bureaus) เป็นหน่วยงานสนับสนุน^{๖๗๙} โดยให้รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนของ ๒ ถึงส่วนของ ๑๐ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๒๖ (รายละเอียดเพิ่มเติมดูในหัวข้อ ๕.๑.๑๑)

หัวข้อที่ ๑๗ (Title XVII) ว่าด้วยกระทรวงงบประมาณและการจัดการ ได้กำหนดให้กระทรวงมีหน้าที่ในการ (๑) จัดทำและดำเนินงานด้านงบประมาณแห่งชาติที่ตอบสนองต่อแผนงานและวัตถุประสงค์ของชาติ สอดคล้องต่อแผนงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และ อยู่ภายใต้กรอบโครงสร้างการบริหารงานแบบกระจายอำนาจให้งบประมาณเข้าถึงพื้นที่ (regionalized government structure) ในฐานะที่งบประมาณเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ และ (๒) กำกับดูแลให้การใช้งบประมาณโดยหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของการบริหารประเทศ^{๖๘๐} ทั้งนี้ให้กระทรวงมีภาระหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประธานาธิบดีในการจัดเตรียมทรัพยากรของชาติและงบประมาณด้านรายจ่าย (national resources and expenditures budget) และมีอำนาจในการดำเนินการและควบคุมงบประมาณของประเทศทั้งหมด รวมถึงการจัดทำและควบคุมระบบบัญชีที่จำเป็นต่อการดำเนินงานด้านงบประมาณ ตลอดจนพิจารณาบทวนและประเมินผลด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ และการเสนอกฎหมายที่เกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน^{๖๘๑}

อนึ่ง ให้กระทรวงงบประมาณและการจัดการมีโครงสร้างองค์กรอันประกอบไปด้วยหน่วยงานกลาง (Department Proper) ภายในกระทรวง ประกอบไปด้วยสำนักงานรัฐมนตรี

^{๖๗๘} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๖ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๗๙} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๖ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๘๐} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๗ มาตรา ๑ และมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๘๑} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๗ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน และมีหน่วยงานดำเนินงานบริการและหน่วยงานเพิ่มเติมอื่น ๆ เป็นหน่วยงานสนับสนุน โดยให้รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานตามที่กล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติใน ส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๔ มาตรา ๔ ถึงมาตรา ๑๒

หัวข้อที่ ๑๘ (Title XVIII) ว่าด้วยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้กำหนดให้กระทรวง มีหน้าที่ในการ (๑) ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศและในท้องที่ต่าง ๆ อันจะส่งผลต่อการพัฒนา ประเทศโดยองค์รวม (๒) ส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในท้องถิ่นที่จะส่งผลให้พึ่งพาตนเองได้ (๓) สนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและ เอกชนเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเอง (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการคิดริเริ่มด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีภาคเอกชน โดยการสร้างแรงจูงใจและให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นให้มีส่วนร่วมในการ พัฒนาด้านวิจัยและพัฒนาของชาติ^{๖๘๒} (๕) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานและชี้้นำในการ ดำเนินงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ (๖) จัดทำ ส่งเสริม และดำเนินนโยบาย แผนงาน และโครงการด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งในภาครัฐและเอกชน (๗) พิจารณาบททวนระดับความจำเป็นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของประเทศเพื่อการบรรลุเป้าหมายด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง^{๖๘๓} (๘) จัดทำแผนการดำเนินงาน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติฉบับสมบูรณ์ (a comprehensive National Science and Technology Plan) อันประกอบไปด้วยรายละเอียดว่าด้วยเป้าหมาย นโยบาย แผนงาน และโครงการ ตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาบททวนระหว่างสภา (Inter-Council Review Board) ที่ได้ นำเสนอเพื่อการอนุมัติต่อประธานาธิบดี ทั้งคอยกำกับติดตามและประสานงานด้านงบประมาณและ การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ (๙) ส่งเสริมเทคโนโลยีเฉพาะถิ่น (indigenous technology) และการสร้างนวัตกรรมจากเทคโนโลยีที่นำเข้ามา และพัฒนาต่อยอดในเชิงการค้าโดยอาจร่วมทุน ระหว่างรัฐและเอกชน (๑๐) ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากงานวิจัยและพัฒนาสู่ประชาชน (๑๑) ส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรม การขนส่ง ให้แก่ประชาชนทั่วไป (๑๒) พัฒนาและรักษาไว้ซึ่งระบบและฐานข้อมูลด้าน

^{๖๘๒} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๘ มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๘๓} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๘ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับภาครัฐและเอกชน (๑๓) ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผ่านการฝึกอบรมในภาครัฐและเอกชน และ (๑๔) สร้างความตระหนักรู้ให้กับชุมชนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น^{๖๔}

ทั้งนี้ ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีโครงสร้างองค์กรอันประกอบไปด้วยสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน และมีหน่วยงานด้านงานบริการ คณะกรรมการพิจารณาทบทวนระหว่างสภา สภาด้านการวางแผน (Sectoral Planning Councils) และสถาบันและสำนักงานส่วนภูมิภาค (Institutes and Regional Offices) เป็นหน่วยงานสนับสนุน^{๖๕} โดยให้รายละเอียดว่าด้วยกรอบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติใน ส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๖ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๓๕ (รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดดูหัวข้อ ๕.๑.๗)

บรรพ ๕ คณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญและองค์กรอื่น

ในบรรพนี้ กล่าวถึงสำนักงานงานข้าราชการพลเรือน นโยบายด้านสิทธิของเจ้าหน้าที่และพนักงาน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

บรรพ ๖ นโยบายการเงินการคลังตามรัฐธรรมนูญ

ในบรรพนี้จะกล่าวถึงเฉพาะในส่วนของงบประมาณเพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยเฉพาะในส่วนของ การจัดทำและการอนุมัติงบประมาณ และการจัดสรรกองทุนงบประมาณ

บรรพ ๗ วิธีพิจารณาทางปกครอง

บรรพนี้กล่าวถึง กฎระเบียบข้อบังคับในทางปกครอง การระงับข้อพิพาท อนุญาโตตุลาการ การนำเสนอพยานหลักฐาน และการอุทธรณ์ในทางปกครอง

อำนาจทางปกครองถือเป็นอำนาจเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามนโยบายและนำมาปฏิบัติใช้โดยหน่วยงานของรัฐตามที่เหมาะสม และช่วยให้ประธานาธิบดีสามารถแก้ไข ตรวจสอบ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ตรวจสอบการทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงออกคำสั่งทางปกครอง กฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ กฎหมายนี้ถือเป็นหนึ่งในโครงสร้างหลักในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารงานของรัฐบาล รวมทั้งถูกออกแบบมาเพื่อความต้องการ

^{๖๔} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๘ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๕} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๘ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

ของประชาชน

ประมวลกฎหมายปกครองฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นกฎหมายที่มีบทกำหนดโทษให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหลายผู้ซึ่งเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ หากเจ้าหน้าที่ผู้ใด (๑) ไม่ทำการในหน้าที่ของตนให้แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลาตามกฎหมายหรือตามบทบัญญัติข้อบังคับใด หรือ (๒) ไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสมควรในกรณีที่ไม่ปรากฏกำหนดระยะเวลาชัดเจนโดยกฎหมาย โดยปราศจากเหตุอันสมควรอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่เอกชน จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้น อีกทั้งไม่เป็นการจำกัดสิทธิเอกชนในการเรียกร้องค่าเสียหายอื่นตามกฎหมายด้วย^{๖๘๖}

ผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายปกครอง ได้แก่ (๑) กระทรวง หน่วยงาน สำนักงาน คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ หรือผู้ใช้อำนาจในนามของรัฐบาลตามกฎหมายหรือคำสั่งประธานาธิบดี ในการออกระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งอนุญาต การให้สิทธิ สิทธิพิเศษใด หรือในการพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาททางปกครอง (adjudicate cases) (๒) สถาบันวิจัยในเรื่องการพิจารณาอนุญาต (research institutions with respect to licensing functions) (๓) รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎเกณฑ์ด้านสิทธิเอกชน การให้สิทธิพิเศษ และ (๔) เจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจในทางวินัย (disciplinary power) ทั้งหมดตามกฎหมาย^{๖๘๗} ทั้งนี้ มาตรา ๓ ได้กำหนดให้หน่วยงานตามที่กล่าวข้างต้นมีหน้าที่จำต้องนำส่งระเบียบและข้อบังคับทั้งหลายภายในหน่วยงานของตนที่มีผลบังคับใช้อยู่ให้กับศูนย์กฎหมายของมหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์ (University of the Philippines Law Center) ภายในสามเดือนนับแต่วันที่ประมวลกฎหมายปกครองฉบับนี้มีผลใช้บังคับเพื่อการรวบรวมและประกาศต่อไป มิเช่นนั้นกฎหมายที่ไม่ได้รับการนำส่งจะไม่มีผลตามกฎหมายในอันจะนำไปใช้ได้ภายหลังต่อไป^{๖๘๘}

ในการระงับข้อพิพาทในทางปกครองที่เกี่ยวกับการขัดกันแห่งสิทธิ (involving conflicting rights) หรือกรณีที่มีการดำเนินคดีจะมีค่าใช้จ่ายสูง บทบัญญัติในมาตรา ๑๐ ได้กำหนดให้พึงพิจารณาใช้วิธีการระงับข้อพิพาทแบบสันติด้วยการประนีประนอมยอมความกันหรือด้วยวิธีอนุญาโตตุลาการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณชนเป็นหลักแทนการฟ้องร้องดำเนินคดีกัน อันจะเป็นการส่งเสริม

^{๖๘๖} บรรพ ๑ มาตรา ๓๘ (๒) แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๘๗} บรรพ ๗ มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๘๘} บรรพ ๗ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

การตกลงกันอย่างฉันทามิตรระหว่างคู่กรณี^{๖๘๙}

ทั้งนี้ ในการดำเนินกระบวนการระดับข้อพิพาทในทางปกครอง หากหน่วยงานต้นสังกัดได้พิจารณาวินิจฉัยเป็นขั้นใดแล้ว (final decision of the agency) คู่กรณียังคงมีสิทธิในการอุทธรณ์ คำวินิจฉัยดังกล่าวนั้นได้ต่อหน่วยงานที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดในสายงานนั้นได้ (department head) ด้วยผลของมาตรา ๑๙ ซึ่งการอุทธรณ์นั้นต้องดำเนินการภายใน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับคำวินิจฉัย ทั้งนี้ให้หน่วยงานที่ฟังพิจารณาประเด็นข้ออุทธรณ์ (appellate agency) จำต้องพิจารณาพยานหลักฐานประกอบก่อนทำคำวินิจฉัยซึ่งสามารถเรียกพยานหลักฐานเพิ่มเติมประกอบการพิจารณาได้^{๖๙๐}

อนึ่ง คู่ความยังคงสามารถใช้สิทธิในการอุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อไปยังศาลได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรา ๒๕ หรือที่ได้รับสิทธิตามกฎหมายอื่น

๔.๑.๓ รัฐกิจจานุเบกษา (Official Gazette)

รัฐกิจจานุเบกษาหรือ Official Gazette เป็นเอกสารหรือวารสารทางการของประเทศฟิลิปปินส์^{๖๙๑} ที่ใช้ในการประกาศเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมาย คำสั่งของฝ่ายบริหาร ประกาศคำพิพากษาของศาล บทสุนทรพจน์ รายงาน คำแถลง ข่าวประชาสัมพันธ์และข้อมูลต่าง ๆ ของสำนักประธานาธิบดีและหน่วยงานของรัฐบาลให้กับประชาชนทราบ ซึ่งจะได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการใช้เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๕ (ค.ศ. ๑๙๐๒) ตามความในรัฐบัญญัติฉบับที่ ๔๕๓ (An Act providing for the publication by the Insular Government of an Official Gazette) และรัฐบัญญัติเครือจักรภพหมายเลข ๖๓๘ (Commonwealth Act No. 638) และได้รับการจัดทำโดย Insular Government of an Official Gazette ภายใต้การกำกับของสำนักงานให้คำแนะนำแก่ประชาชน หรือ Department of Public Instruction ซึ่งต่อมาได้มีการจัดทำเป็นเอกสารออนไลน์เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (ค.ศ. ๒๐๑๐) เป็นต้นมา^{๖๙๒}

^{๖๘๙} บรรพพ ๗ มาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๙๐} บรรพพ ๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๒ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๖๙๑} Official Gazette, สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/> (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๖๙๒} เรื่องเดียวกัน.

๔.๑.๔ กฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙) วุฒิสภาได้อนุมัติร่างกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ (Freedom of Information Act) ที่ได้รับการตราขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลสาธารณะที่สำคัญของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐได้ ตามความในมาตรา ๔ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของ (๑) ความรู้ (knowledge) (๒) บันทึก (record) (๓) เอกสาร (document) (๔) กระดาษ (paper) (๕) รายงาน (report) (๖) จดหมาย (letter) (๗) สัญญา (contract) (๘) รายงานการประชุม (minutes) (๙) หนังสือรับรองการประชุม (transcripts of official meetings) (๑๐) แผนที่ (maps) (๑๑) หนังสือ (books) (๑๒) ภาพถ่าย (photographs) (๑๓) ข้อมูล (data) (๑๔) เอกสารงานวิจัย (research material) (๑๕) ภาพยนตร์ (film) (๑๖) แผ่นบันทึกเสียงบันทึกภาพ (sound and video recording) (๑๗) แถบแม่เหล็กบันทึกเสียงหรือแถบบันทึกเสียงประเภทอื่น (magnetic or other tapes) (๑๘) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (electronic data) (๑๙) ข้อมูลจัดเก็บโดยคอมพิวเตอร์ (computer stored data) ฯลฯ หรือในรูปแบบอื่นใดภายใต้การครอบครองหรือดูแลโดยหน่วยงานรัฐ ตามกฎหมาย คำสั่ง กฎระเบียบหรือข้อบังคับ หรือมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และของรัฐไม่ว่าในหน่วยงานใด^{๖๕๓}

โดยที่หน่วยงานของรัฐทั้งหลายตามความในมาตรา ๔ มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้และเพื่อให้ประชาชน (๑) สามารถตรวจสอบหน่วยงานของรัฐได้ และ (๒) มีสิทธิในการทำซ้ำได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด^{๖๕๔} ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยการดำเนินการยื่นคำร้องตามความในมาตรา ๙ ต่อหน่วยงานที่ตนประสงค์จะได้รับข้อมูลด้วยตนเอง หรือทางไปรษณีย์ หรือโดยทางการติดต่อสื่อสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อื่นใด โดยจะต้องระบุชื่อและข้อมูลที่ประสงค์จะทราบให้ชัดเจน พร้อมทั้งเหตุในการยื่นขอ พร้อมแนบเอกสารที่จำเป็น อาทิ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารการชำระภาษี ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามคำขอให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง แต่สามารถขยายระยะเวลาดังกล่าวได้ในกรณีที่มีความจำเป็นตามมาตรา ๙ (f) อนึ่ง หน่วยงานของรัฐมีสิทธิในการปฏิเสธ

^{๖๕๓} มาตรา ๔ แห่งร่างกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, Senate Committee Report No. 534, หน้า ๕ (S.B. No. 3308), สืบค้นได้ที่, <https://senate.gov.ph/lisdata/1168610296!.pdf>, (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๖๕๔} มาตรา ๖ แห่งร่างกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ.

การเปิดเผยข้อมูลได้หากพบว่าเข้าตามเงื่อนไขดังที่ได้ระบุไว้ในมาตรา ๗ และมาตรา ๘ อาทิ (๑) เป็นการเปิดเผยที่จะขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือ (๒) เป็นการเปิดเผยที่จะมีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เป็นต้น ซึ่งกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการถือว่าเป็นกฎหมายที่จะมีบทบาทเป็นอย่างยิ่งในการใช้ตรวจสอบหน่วยงานของรัฐซึ่งหากพบเจ้าหน้าที่กระทำความผิดไม่ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลตามที่ระบุไว้ตามกฎหมายก็มีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ เดือน ถึง ๖ เดือน^{๖๕๕} อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมายฉบับนี้ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นของสภาองเกรส และยังไม่ได้รับการตราออกมาเป็นกฎหมาย^{๖๕๖}

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบัน ประเทศฟิลิปปินส์ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการแล้ว คือ คำสั่งฝ่ายบริหาร ฉบับที่ ๒ (Executive Order No. 2)^{๖๕๗} หรือที่รู้จักกันในนาม Freedom of Information Order ซึ่งได้รับการประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยคำสั่งนี้ถือเป็นกฎหมายฉบับแรกในฟิลิปปินส์ที่ได้รับการตราขึ้นว่าด้วยเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่ใช้บังคับกับทุกหน่วยงานในสังกัดฝ่ายบริหารซึ่งถือเป็นข้อมูลสาธารณะซึ่งประชาชนทุกคนมีสิทธิรับรู้ ซึ่งในขณะเดียวกันเป็นการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ยกเว้นข้อมูลในส่วนของความมั่นคงของชาติเท่านั้นที่ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยให้แก่สาธารณชนทราบ

คำสั่งฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ให้มีการเปิดเผยข้อมูลของรัฐที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะและคงไว้ซึ่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญของประชาชนในด้านข้อมูลข่าวสารและเป็นสิ่งที่ประชาชนสนใจ

โดยที่มาตรา ๓ บัญญัติว่า “ประชาชนชาวฟิลิปปินส์ทุกคนต้องสามารถเข้าถึงข้อมูล ข้อมูลที่เป็นทางการ ข้อมูลสาธารณะ เอกสารและเอกสารที่เป็นทางการ การทำธุรกรรม และข้อมูลวิจัยของรัฐที่สร้างขึ้นเพื่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ”^{๖๕๘}

โดยความหมายของคำว่า “ข้อมูล” นั้นหมายถึง บันทึก เอกสาร ไปงาน รายงาน จดหมาย สัญญา บันทึกและข้อมูลการประชุม แผนที่ หนังสือ ภาพถ่าย ข้อมูลวิจัย ภาพยนตร์ บันทึกเสียงและ

^{๖๕๕} มาตรา ๑๖ แห่งร่างกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ.

^{๖๕๖} Official Gazette, Freedom of Information Bill, สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/foi/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๖๕๗} คำสั่งฝ่ายบริหาร ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙ (Executive Order No. 2, s. 2016), สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/2016/07/23/executive-order-no-02-s-2016/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๖๕๘} มาตรา ๓ แห่งคำสั่งฝ่ายบริหาร ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙.

ภาพ เทป ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบไฟล์ประเภทใดทั้งออฟไลน์ และออนไลน์ซึ่งรัฐเป็นผู้จัดทำขึ้นหรือเป็นผู้รับ หรือถูกเก็บไว้โดยหน่วยงานของรัฐ คำสั่งบริหาร กฎ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือการทำธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน^{๖๙๙} โดยมีโครงสร้างหรือสาระสำคัญคล้ายกับร่างกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ (Freedom of Information Act of 2009) ฉบับร่างโดยวุฒิสภา โดยหากเปรียบเทียบแล้ว ในคำสั่งฝ่ายบริหาร ฉบับที่ ๒ บทบัญญัติว่าด้วย (๑) หน่วยงานที่มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูล จะปรากฏอยู่ในมาตรา ๒ (๒) สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนจะอยู่ในมาตรา ๓ (๓) ขั้นตอนการดำเนินการร้องขอ เป็นไปตามมาตรา ๙ (๔) ข้อยกเว้นและสิทธิในการปฏิเสธเป็นไปตามมาตรา ๔ และ (๕) ความรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่เป็นไปตามมาตรา ๑๕

๔.๒ กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย

บททั่วไป

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบเรียบร้อยมาช้านาน และเนื่องด้วยลักษณะของเขตแดนที่มีลักษณะเป็นเกาะแก่งต่าง ๆ น้อยใหญ่มากมาย ทำให้การรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นเรื่องที่ทำทนายอย่างยิ่ง รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ข้อ ๒ มาตรา ๕ กำหนดว่า การรักษาความสงบเรียบร้อย การพิทักษ์ชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สิน และการส่งเสริมสวัสดิภาพอย่างทั่วถึง เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อความผาสุกของประชาชนทุกหมู่เหล่าภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

๔.๒.๑ **รัฐบัญญัติว่าด้วยกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น (the Department of the Interior and Local Government Act of 1990: Republic Act No. 6975)**

เพื่อเป็นการดำเนินนโยบายของประเทศในการส่งเสริมความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฟิลิปปินส์จึงได้มีการบัญญัติกฎหมาย คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕ (the Department of the Interior and Local Government Act of 1990: Republic Act No. 6975)^{๗๐๐} โดยรัฐบัญญัติฉบับนี้ นอกจาก

^{๖๙๙} มาตรา ๑ (a) แห่งคำสั่งฝ่ายบริหาร ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙.

^{๗๐๐} รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1990/ra_6975_1990

จะมีผลเป็นการจัดตั้งกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่นแล้ว (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ ๕.๑.๗) ยังมีเจตนารมณ์ที่จะสร้างและให้ความมั่นใจแก่ประชาชนในการรักษาความปลอดภัยและสร้างความเข้มแข็งให้แก่รัฐบาลท้องถิ่นเพื่อให้การบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ แก่ประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการจัดตั้งกองกำลังตำรวจในแต่ละท้องถิ่น^{๗๐๐}

ทั้งนี้ หากกล่าวถึงกฎหมายดังกล่าวในเชิงโครงสร้างแล้ว รัฐบัญญัติว่าด้วยกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่นได้กำหนดให้กระทรวงรัฐบาลท้องถิ่น (Department of Local Government) เข้าร่วมกับกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น (Department of the Interior and Local Government)^{๗๐๑} ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานกลาง (Department Proper) สำนักงานและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสังกัดสำนักงานรัฐบาลท้องถิ่น (existing bureaus and offices of the Department of Local Government) วิทยาลัยความมั่นคงแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (the Philippine Public Safety College) กรมป้องกันอัคคีภัย (Bureau of Fire Protection) กรมจัดการคุกและทัณฑวิทยา (Bureau of Jail Management and Penology) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (the Philippine National Police) และคณะกรรมการตำรวจแห่งชาติ (National Police Commission)^{๗๐๒} โดยมีการก่อตั้งคณะกรรมการตำรวจแห่งชาติหรือ NAPOLCOM (the National Police Commission) ขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (the Philippine National Police: PNP)^{๗๐๓} ซึ่งก็ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายฉบับดังกล่าวเช่นกัน^{๗๐๔} เพื่อเป็นหน่วยงานที่จะดำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านความสงบ^{๗๐๕} รวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการบังคับใช้กฎหมายและข้อบัญญัติให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน^{๗๐๖}

.html (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๗).

^{๗๐๐} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๐๑} มาตรา ๔ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๐๒} มาตรา ๖ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๐๓} มาตรา ๑๔ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๐๔} มาตรา ๒๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๐๕} มาตรา ๒๔ (b) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๐๖} มาตรา ๒๔ (a) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕.

สำหรับกรมป้องกันอัคคีภัย รัฐบัญญัติว่าด้วยกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น ได้กำหนดให้จัดตั้งขึ้น^{๗๐๘} เพื่อให้มีพันธกิจในการป้องกันอัคคีภัย^{๗๐๙} เช่นเดียวกับกรมจัดการคุก และทัณฑวิทยาที่ได้ก่อตั้งขึ้น^{๗๑๐} เพื่อการกำกับดูแลทัณฑสถานในพื้นที่และเมืองต่าง ๆ ของประเทศ^{๗๑๑} และวิทยาลัยความมั่นคงแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (PPSC) ที่ได้รับการจัดตั้งเพื่อให้เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำในการให้ ๑) การฝึกอบรมด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและ ๒) การศึกษาแบบต่อเนื่อง ให้แก่บุคลากรทั้งหลายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมป้องกันอัคคีภัยและกรมจัดการคุกและทัณฑวิทยานั้นเอง^{๗๑๒}

๔.๒.๒ สถานการณ์ฉุกเฉินของชาติ (National Emergency)^{๗๑๓}

คำว่า “สถานการณ์ฉุกเฉินของชาติ” (national emergency) ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๐ (1987 Constitution) ดังนี้

ก. มาตรา ๒๓ ข้อ ๖ ในหมวดเกี่ยวกับฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative Department) โดยกำหนดว่า “ในกรณีเกิดสงครามหรือสถานการณ์ฉุกเฉินของชาติในรูปแบบอื่นใด รัฐสภา (the Congress) สามารถให้อำนาจประธานาธิบดี โดยมีการกำหนดกรอบเวลาและข้อจำกัดที่ชัดเจน ให้สามารถใช้อำนาจเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมในดำเนินนโยบายของชาติตามที่ประกาศไว้ ทั้งนี้ให้อำนาจดังกล่าวสิ้นสุดลงเมื่อรัฐสภาหมดอายุ (next adjournment) เว้นแต่จะมีการเพิกถอนอำนาจนั้นเสียก่อนโดยรัฐสภา”

ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินของชาติในรูปแบบนี้ รัฐสภาของฟิลิปปินส์จะผ่านกฎหมายที่กำหนดอำนาจและขอบเขตแห่งอำนาจของประธานาธิบดี ว่าสามารถทำอะไรได้บ้าง และตามที่รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดไว้ว่าต้องมีการกำหนดกรอบเวลา เงื่อนไข และข้อจำกัด

^{๗๐๘} มาตรา ๕๓ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๐๙} มาตรา ๕๔ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๑๐} มาตรา ๖๐ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๑๑} มาตรา ๖๑ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๑๒} มาตรา ๖๖ แห่งรัฐธรรมนูญหมายเลข ๖๙๗๕.

^{๗๑๓} The Varieties of National Emergency in the Philippine Legal System, สืบค้นได้ที่ <https://bitsinbits.wordpress.com/2016/09/07/the-varieties-of-national-emergency-in-the-philippine-legal-system/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙).

ในการใช้อำนาจไว้ด้วย แต่รัฐธรรมนูญก็ไม่ได้กำหนดว่ากรอบเวลาดังกล่าวจะต้องสั้นหรือยาวแค่ไหน ดังนั้นถ้ารัฐสภาไม่ได้กำหนดกรอบเวลาไว้ ก็ต้องถือว่าสถานะการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวสามารถมีระยะเวลาได้ถึง ๓ ปี ซึ่งเท่ากับอายุของรัฐสภา เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้รัฐสภาต้องปิดเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมัชชาสามัญกลางเทอมทุก ๆ ๓ ปี (the regular mid-term elections)

ข. มาตรา ๑๗ ข้อ ๑๒ ในเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสมบัติของชาติ (National Economy and Patrimony) กำหนดว่า “ในกรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินของชาติ และเพื่อประโยชน์แห่งสาธารณณะ (public interest) รัฐสามารถเข้ายึดครองหรือกำหนดทิศทางการบริหารของธุรกิจหรือกิจการสาธารณูปโภคที่เอกชนเป็นเจ้าของหรือธุรกิจที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะที่ดำเนินการโดยเอกชนได้ชั่วคราวและภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่สมเหตุสมผล” ซึ่งเคยเกิดขึ้นมาแล้วในสมัยประธานาธิบดีกลอเรีย อารอย (Gloria Arroyo) โดยมีการออกประกาศหมายเลข ๑๑๐๗ (Proclamation No. 1107) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗

ค. มาตรา ๕ วรรค ๗ ของ ข้อ ๑๖ ว่าด้วยบททั่วไป ซึ่งกำหนดว่า “ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บัญชาการเหล่าทัพสูงสุด (the Chief of Staff of the Armed Forces of the Philippines) จะต้องไม่เกินสามปี แต่ในกรณีที่มีศึกสงครามหรือสถานการณ์ฉุกเฉินของชาติอื่นใดที่ประกาศโดยรัฐสภา ประธานาธิบดีอาจขยายระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ออกไปได้ตามที่เห็นสมควร”

นอกจากนี้ ประเด็นในเรื่องของสถานการณ์ฉุกเฉินของชาติ ยังมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หมายเลข ๖๘๒๖ ซึ่งตราขึ้นโดยรัฐสภาเพื่อให้อำนาจฉุกเฉินแก่ประธานาธิบดี คอราซอน อากีโน (Corazon Aquino) เพื่อจัดการกับการก่อรัฐประหารในวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยกลุ่มกบฏประกอบไปด้วยกองทัพฟิลิปปินส์บางส่วนและประชาชนบางส่วนที่ยังคงสนับสนุนอดีตประธานาธิบดีเฟร์ดินาน มาร์กอส (Ferdinand Marcos) โดยกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจประธานาธิบดีอากีโนหลายประการ อาทิเช่น

(๑) คุ้มครองประชาชนจากการกักตุนสินค้า การขวยโอกาสค้ากำไรเกินควร การเก็งกำไร ที่ทำให้เกิดความเสียหาย การปั่นราคา การลวงขายสินค้า การสมยอมราคา การผูกขาด หรือการกีดกันทางการค้าในรูปแบบอื่นใด หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ แก่การผลิต การจำหน่าย และการขนส่งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยาและเวชภัณฑ์ อุปกรณ์และเครื่องใช้ของสำนักงาน และโรงเรียน น้ำมัน ปุ๋ย สารเคมี วัสดุก่อสร้าง เครื่องใช้ไม้สอย เครื่องจักรและอะไหล่ที่จำเป็นต้องใช้

เพื่อการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ รวมถึงสิ่งของที่เป็นอย่งอื่น ๆ ไม่ว่าจะนำเข้ามาหรือผลิตในประเทศก็ตาม

(๒) เข้าครอบครองหรือเข้าควบคุมดูแลเป็นการชั่วคราวซึ่งสาธารณูปโภคที่เอกชนเป็นเจ้าของหรือธุรกิจที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะซึ่งฝ่าฝืนต่อนโยบายแห่งชาติที่ประกาศไว้ ทั้งนี้ให้การดำเนินกิจการหรือธุรกิจที่เข้ายึดครองดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานาธิบดีหรือผู้ที่ประธานาธิบดีมอบหมาย และเมื่อประธานาธิบดีเห็นว่าการดำเนินกิจการหรือธุรกิจดังกล่าวโดยรัฐบาลนั้นไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป ให้คืนกิจการหรือธุรกิจนั้นกลับสู่ผู้ที่มีสิทธิมาแต่เดิม

(๓) เปลี่ยนแปลงชั่วโมงทำงาน และปรับตารางเวลาทำงานของพนักงานและลูกจ้างของรัฐให้มีความยืดหยุ่น และในกรณีมีความจำเป็น สามารถกำหนดในส่วนของลูกจ้างและพนักงานของหน่วยงานเอกชนได้

(๔) รักษาและกำกับดูแลการแจกจ่ายและการใช้พลังงานและเชื้อเพลิง และทำให้เกิดความมั่นคงในการผลิตพลังงาน

๔.๒.๓ **รัฐบัญญัติยาราคาถูก พ.ศ. ๒๕๕๑ (Cheap Medicines Act of 2008)**

รัฐบัญญัติยาราคาถูก หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๕๐๒ (Republic Act No. 9502) ใช้บังคับเมื่อมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติโดยประธานาธิบดี ซึ่งจะให้อำนาจสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาแห่งฟิลิปปินส์ (the Intellectual Property Office of the Philippines) สามารถออกมาตรการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร (compulsory licenses) เพื่อที่บริษัทยาในประเทศจะสามารถผลิตยาที่มีสิทธิบัตรได้ เพื่อนำมาแจกจ่ายให้กับคนในประเทศ

๔.๒.๔ **รัฐบัญญัติว่าด้วยราคา พ.ศ. ๒๕๓๕ (the Price Act)**

ในส่วนของมาตรการทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ฉุกเฉินของชาติ รัฐบัญญัติหมายเลข ๙๕๔๑ หรือมีชื่อว่า รัฐบัญญัติว่าด้วยราคา พ.ศ. ๒๕๓๕ (the Price Act) ให้อำนาจประธานาธิบดีในการกำหนดเพดานราคาสินค้า (price ceiling) ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีเกิดภัยพิบัติ
- (๒) ในกรณีเกิด หรือคาดว่าจะเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- (๓) ในกรณีเกิดการบิดเบือนราคาโดยผิดกฎหมาย

(๔) ในกรณีเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ราคาของสินค้าที่จำเป็นหรือสินค้าโภคภัณฑ์สูงขึ้นอย่าง
ไม่สมเหตุสมผล และ

(๕) เมื่อราคาตลาดของสินค้าที่จำเป็นหรือสินค้าโภคภัณฑ์เพิ่มขึ้นจนถึงระดับที่ไม่สมเหตุสมผล
กฎหมายฉบับนี้ขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่า จะสามารถซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค
ที่จำเป็นในราคาที่ยุติธรรมได้ตลอดเวลา และเป็นการป้องกันการกักตุนสินค้า การค้ากำไรเกินควร
หรือการรวมกลุ่มเพื่อผูกขาดทางการค้า หรือการควบคุมกิจการใด ๆ ของสินค้าที่มีลักษณะเดียวกัน
โดยรัฐจะเข้ามาเป็นผู้พัฒนาและส่งเสริมผลิตภาพในสินค้าอุปโภคบริโภคขั้นพื้นฐาน พัฒนาระบบ
ขนส่งและการจัดจำหน่าย ออกมาตรการเพื่อรักษาความมั่นคงในราคาสินค้า กำหนดบทลงโทษ
ที่เหมาะสมสำหรับการการขึ้นราคาที่จะผิดต่อกฎหมายฉบับนี้ และสร้างกลไกที่จะป้องกันผู้บริโภค
จากกรณีสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการ ตลอดจนการขึ้นราคาในสภาวะเหตุการณ์ฉุกเฉิน
โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่จำเป็น หรือบ้านเมืองอยู่ในสภาวะฉุกเฉิน

ซึ่งต่อมากฎหมายฉบับนี้ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๖๒๓ กฎหมาย
คุ้มครองผู้บริโภคโดยการกำหนดราคาสินค้าที่จำเป็น ซึ่งให้อำนาจประธานาธิบดีในการขยาย
ระยะเวลาของการควบคุมราคาได้ แต่ไม่เกินหกสิบวัน

๔.๒.๕ รัฐบัญญัติว่าด้วยวิกฤติพลังงานไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๓๖ (the Electricity Power Crisis Act of 1993)

หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๔๘ โดยกฎหมายฉบับนี้ทำขึ้นตามนโยบายพลังงานของรัฐ
สำหรับการจัดการและการวางมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับวิกฤติพลังงานไฟฟ้า
เพื่อไม่ให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศหยุดชะงักเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติสาธารณะ
โดยให้อำนาจประธานาธิบดี (ในขณะนั้นคือ นายฟิเดล รามอส (Fidel V. Ramos)) ในการออก
ใบอนุญาตให้ผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ (independent power producers (IPP)) เพื่อการก่อสร้าง ซ่อมแซม
บูรณะ ปรับปรุงหรือบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า โครงการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งจัดตั้ง
คณะกรรมการของแต่ละสภาเพื่อสังเกตการณ์ โดยการให้อำนาจดังกล่าวมีระยะเวลา ๑ ปีเท่านั้น
นับแต่วันที่รัฐบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ^{๗๑๔}

^{๗๑๔} มาตรา ๗ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๔๘, สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/1993/04/05/republic-act-no-7648/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐).

๔.๒.๖ รัฐบัญญัติวิกฤตการณ์น้ำของชาติ พ.ศ. ๒๕๓๘ (National Water Crisis Act of 1995)

มาตรการที่ใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินอีกประการหนึ่งคือรัฐบัญญัติวิกฤตการณ์น้ำของชาติ พ.ศ. ๒๕๓๘ (National Water Crisis Act of 1995) หรือรัฐบัญญัติหมายเลข ๘๐๔๑ เป็นกฎหมายประกาศนโยบายของรัฐในกรณีเร่งด่วน ที่จะจัดการกับวิกฤติน้ำเพื่อสุขภาพความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน รวมไปถึงการผลิตอาหารและอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยจัดตั้งคณะกรรมการร่วมฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ เพื่อจัดการวิกฤตการณ์น้ำ (the Joint Executive-Legislative Water Crisis Commission: JELWCC) มีเลขาธิการฝ่ายบริหาร (Executive Secretary) เป็นประธานรับมอบหมายงานจากรัฐสภา เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทั่วประเทศเกี่ยวกับวิกฤตการณ์น้ำและศึกษาแหล่งน้ำทั้งหมดรวมทั้งโครงสร้างในการจัดการน้ำ และเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐสภาและหน่วยงานฝ่ายบริหารในการกำหนดหลักเกณฑ์และนโยบายและยุทธศาสตร์ในการจัดการวิกฤตการณ์น้ำของรัฐบาลไปปฏิบัติ

๔.๒.๗ กฎอัยการศึก (martial law)

ในส่วนของกฎอัยการศึก (martial law) นั้น ในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ข้อ ๗ มาตรา ๑๘ ระบุไว้ว่า ให้ประธานาธิบดีเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดของทุกเหล่าทัพ (Commander-in-Chief) ของฟิลิปปินส์ และเมื่อมีความจำเป็น ประธานาธิบดีสามารถสั่งการให้เหล่าทัพกระทำการเพื่อป้องกันหรือยับยั้งความรุนแรงจากสภาวะไร้กฎหมาย (lawless) หรือการบุกรุกหรือการกบฏได้ในกรณีถ้ามีการบุกรุกหรือการกบฏ และเพื่อหยุดไว้ซึ่งความปลอดภัยสาธารณะ ประธานาธิบดีสามารถระงับสิทธิในการส่งคำร้องเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการจับกุมคุมขัง (the writ of habeas corpus) หรือประกาศให้ฟิลิปปินส์หรือพื้นที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของฟิลิปปินส์ตกอยู่ภายใต้กฎอัยการศึก ได้ในระยะเวลาไม่เกินหกสิบวัน และภายในสี่สิบแปดชั่วโมงหลังจากที่มีการประกาศกฎอัยการศึกหรือมีการระงับสิทธิในการส่งคำร้องเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการคุมขังแล้ว ให้ประธานาธิบดีรายงานไปยังรัฐสภาด้วยตนเองหรือเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อได้รับรายงานแล้ว รัฐสภาโดยการลงมติร่วมกันด้วยคะแนนเสียงข้างมากของสมาชิกทั้งหมดในสมัยประชุมสามัญหรือวิสามัญอาจเพิกถอนประกาศหรือการระงับสิทธิดังกล่าวได้ โดยประธานาธิบดีไม่สามารถลบล้าง (set aside) การเพิกถอนดังกล่าวได้ เมื่อประธานาธิบดีร้องขอ รัฐสภาสามารถขยายการประกาศกฎอัยการศึกหรือขยายการระงับสิทธินั้นได้ตามระยะเวลาที่รัฐสภา

เห็นควร หากว่าการบุกรุกหรือการกบฏนั้นยังคงมีอยู่และการขยายระยะเวลา นั้นเป็นไปเพื่อผดุงไว้ซึ่งความปลอดภัยสาธารณะ (public safety)

หากไม่ได้อยู่ในสมัยประชุม รัฐสภาจะต้องเปิดประชุมภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนดภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่มีการประกาศกฎอัยการศึกหรือการระงับสิทธิ โดยไม่ต้องมีการร้องขอให้เปิดประชุมตามแบบพิธี (without need of a call)

เมื่อมีผู้ร้องเรียนตามขั้นตอนที่เหมาะสม ศาลสูงสุด (the Supreme Court) สามารถทบทวน (review) ความเหมาะสมของเหตุแห่งการประกาศกฎอัยการศึกหรือการระงับสิทธิในการส่งคำร้องเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการคุมขังได้ และศาลจะต้องมีคำตัดสินในเรื่องดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่มีการร้องเรียน

ทั้งนี้ สถานะของกฎอัยการศึกนั้นไม่เป็นเหตุให้การบังคับใช้บทบัญญัติต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญต้องถูกระงับ ไม่ได้เข้าแทนที่การปฏิบัติงานของศาลในคดีแพ่งหรือฝ่ายนิติบัญญัติ และไม่ได้ให้ศาลทหารและหน่วยงานของศาลทหารมีเขตอำนาจเหนือพลเรือนที่ได้รับการพิจารณาคดีในศาลพลเรือนที่ยังสามารถปฏิบัติงานได้ และไม่ถือเป็นการระงับสิทธิในการส่งคำร้องเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการคุมขังโดยอัตโนมัติ

การระงับสิทธิในการส่งคำร้องเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการจับกุมคุมขัง (habeas corpus) นั้นให้มีผลแต่เฉพาะกับบุคคลที่ถูกศาลตั้งข้อหาว่ากบฏ หรือถูกตั้งข้อหาว่ากระทำความผิดที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมหรือโดยตรงกับการบุกรุกดินแดน (invasion) เท่านั้น

ในระหว่างที่สิทธิในการส่งคำร้องขอให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการคุมขังนั้นถูกระงับ จะต้องมีการตั้งข้อหาโดยศาลต่อบุคคลที่ถูกจับกุมหรือคุมขังภายในสามวัน มิเช่นนั้นให้ปล่อยตัวผู้ที่ถูกจับกุมหรือถูกคุมขังไป^{๗๑๕}

^{๗๑๕} รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ พ.ศ. ๒๕๓๐, ข้อ ๗ มาตรา ๑๘, สืบค้นได้ที่ <http://www.officialgazette.gov.ph/constitutions/1987-constitution/> (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

๔.๓ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๔.๓.๑ รัฐบัญญัติว่าด้วยเดือนแห่งการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๕๘๙ (Republic Act No. 10589) หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยเดือนแห่งการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (Anti-Corruption Month Act)^{๗๑๖} ซึ่งประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดให้เดือนธันวาคมของทุกปี เป็นเดือนแห่งการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ โดยที่หน่วยงานทั้งหลายของรัฐมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ด้านการทุจริต เพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนถึงผลกระทบจากการทุจริตที่จะเกิดขึ้นกับประเทศ^{๗๑๗}

๔.๓.๒ ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข (Revised Penal Code)

ในการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ครั้งล่าสุด (Act No. 3815) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๗๓ ประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญอันเกี่ยวกับบทบัญญัติที่ใช้ป้องกันและปราบปราม การทุจริต ได้แก่ การแก้ไขบทนิยามของคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยให้ความชัดเจนเป็นไปตามนักวิชาการด้านกฎหมายทั้งหลายและอดีตผู้พิพากษา นายหลุยส์ เรเยส (Luis B. Reyes) ที่ได้เคยนิยามลักษณะของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้โดยอ้างอิงคดี Maniego v. People^{๗๑๘} โดย ได้ให้นิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ว่าหมายถึง “ข้าราชการทุกคนทุกตำแหน่งไม่ว่าตำแหน่งสูงหรือต่ำ” ซึ่งได้แก้ไขประเด็นปัญหาข้อถกเถียงถึงมาตรฐานความแตกต่างของคำว่า “เจ้าหน้าที่” และ “พนักงาน” ของรัฐที่เคยมีมา^{๗๑๙}

นอกจากนี้ ในมาตรา ๒๑๐ (Article 210) ของประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยอาศัยอำนาจตามตำแหน่งที่ตกลงจะกระทำการใดอันเป็นความผิดเพื่อเป็นการตอบแทน ข้อเสนอ อามิสสินจ้าง ของขบวนการ หรือของกำนัล จะต้องได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ ปี ถึง ๑๒ ปี (prison mayor) และโทษปรับเป็นเงินไม่น้อยกว่าสามเท่าของมูลค่าของของกำนัลที่ได้รับ^{๗๒๐}

^{๗๑๖} รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๕๘๙, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2013/ra_10589_2013.html (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๗๑๗} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๕๘๙.

^{๗๑๘} G.R. No. L-2971 (1951), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/judjuris/juri1951/apr1951/gr_l-2971_1951.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๗๑๙} Luis B. Reyes (1998), *The Revised Penal Code*, หน้า ๓๕๔.

^{๗๒๐} มาตรา ๒๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข, สืบค้นได้ที่ <https://www.lawphil.net/statutes/acts/act>

มาตรา ๒๑๑ กำหนดบทลงโทษกับเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำความผิดฐานรับสินบนโดยอ้อม (indirect bribery) ไว้ว่า หากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตกลงรับของกำนัลที่มีผู้เสนอให้ด้วยเหตุจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง (by reason of his office) แม้จะไม่มีกรร้องขอให้หรือตกลงให้เจ้าหน้าที่รัฐกระทำการใด ๆ ก็ตาม เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๖ ปี (prison correccional)^{๗๒๑}

นอกจากนี้ มาตรา ๑๒๔ ถึง มาตรา ๑๒๗ ยังได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐผู้กระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดในการควบคุมตัวหรือขับไล่โดยพลการ (to commit arbitrary detention or expulsion) ต้องรับโทษในทางอาญา และให้หมายรวมถึงการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการละเมิดสิทธิในเคหสถานของบุคคลอื่น (violate the domicile of another individual)^{๗๒๒} หรือผู้ซึ่งกระทำการขัดขวาง ก่อกวน หรือสลายการชุมนุมโดยสงบของประชาชน^{๗๒๓} หรือการกระทำที่ถือเป็นอาชญากรรมต่อพิธีกรรมทางศาสนา (crimes against religious worship) ซึ่งในกรณีของการกระทำที่เป็นอาชญากรรมต่อพิธีกรรมทางศาสนา โดย มาตรา ๑๓๓ ได้กำหนดบทลงโทษไม่แต่เฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐหากแต่ยังครอบคลุมถึงบุคคลธรรมดาทั้งหลายที่ได้กระทำการใดอันเป็นการต่อต้านในทางเสื่อมเสีย (perform acts notoriously offensive to the feelings of the faithful) ซึ่งศรัทธาและความรู้สึกของประชาชนในระหว่างการประชุมหรือการเฉลิมฉลองทางศาสนา^{๗๒๔}

อนึ่ง ประมวลกฎหมายหมายอาญาฉบับแก้ไขยังได้กำหนดให้การกระทำอันเป็นการประพฤติดื้อต่อหน้าที่ (Malfeasance) และการกระทำที่ไม่สมควร (Misfeasance) จะต้องได้รับโทษด้วยผลของกฎหมาย^{๗๒๕} ทั้งนี้ อดีตผู้พิพากษาเรเยส (Luis B. Reyes) ได้ให้คำนิยามของคำว่า “การประพฤติดื้อต่อหน้าที่” ว่าหมายถึง “การกระทำทั้งหลายที่ไม่ควรกระทำ (performance of some act which ought not to be done)” และ “การกระทำที่ไม่สมควร”^{๗๒๖} ว่าหมายถึง “การกระทำทั้งหลายที่

_3815_1930.html (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๗๒๑} มาตรา ๒๑๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข และ ดู คำพิพากษาศาลสูงสุด ที่ G.R. No. L-62439 (1984), สืบค้นได้ที่ https://lawphil.net/judjuris/juri1984/oct1984/gr_l62439_1984.htm (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙)

^{๗๒๒} มาตรา ๑๒๔ ถึง มาตรา ๑๒๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๒๓} มาตรา ๑๓๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๒๔} มาตรา ๑๓๒ และ มาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๒๕} มาตรา ๒๐๔ ถึง มาตรา ๒๐๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๒๖} อังแล้ว เริงจรรที่ ๗๑๙, หน้า ๓๕๖.

ไม่สมควรถึงแม้ว่าจะเป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายก็ตาม (the improper performance of some act which might lawfully be done)^{๗๒๒๗}

ลักษณะ ๗ หมวด ๒ ส่วนที่ ๑ (Title Seven: Chapter two: Section One) (มาตรา ๒๐๔ ถึง มาตรา ๒๐๙) ของประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขได้กล่าวถึงความผิดที่ถือว่าเป็นการละทิ้งการปฏิบัติหน้าที่ (dereliction of duty) ได้แก่

๑) การพิพากษาตัดสินคดีโดยปราศจากความยุติธรรมโดยเจตนา (Knowingly rendering unjust judgment)^{๗๒๒๘}

หมายถึง การพิพากษาตัดสินคดีอันมีลักษณะที่เป็นการจงใจและมีเจตนาร้ายโดยรู้สำนึกถึงการกระทำดังกล่าว^{๗๒๒๙} ซึ่งบุคคลที่จะต้องได้รับโทษจากการดังกล่าวจะต้องมีพยานหลักฐานโดยชัดแจ้งในการพิสูจน์ถึงการกระทำผิด ว่าผู้นั้นกระทำผิดจริง^{๗๒๓๐}

๒) การพิพากษาตัดสินคดีโดยเลินเล่อ (Judgment rendered through negligence)^{๗๒๓๑}

หมายถึง การพิพากษาตัดสินคดีที่ไม่ยุติธรรมโดยชัดแจ้ง (manifestly unjust judgment) อันเป็นการขัดต่อกฎหมายโดยประจักษ์ในลักษณะที่คนทั่วไปผู้ไม่รู้กฎหมายพึงพิจารณาเห็นได้ถึง ความไม่ยุติธรรมดังกล่าว^{๗๒๓๒} โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (๑) ผู้กระทำผิดเป็นผู้พิพากษา (๒) ผู้พิพากษาได้มีการพิพากษาคดีที่ตนได้รับมอบหมายให้ตัดสิน (๓) คำพิพากษานั้นไม่ยุติธรรมโดยชัดแจ้ง และ (๔) เป็นเหตุอันเนื่องมาจากความเลินเล่อหรือละเลยที่ไม่อาจให้อภัยได้ ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาร้าย (bad faith) เป็นองค์ประกอบความผิดแต่อย่างใด^{๗๒๓๓}

^{๗๒๒๗} อ่างแล้ว เริงบรรณที่ ๗๑๙, หน้า ๓๕๖.

^{๗๒๒๘} มาตรา ๒๐๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๒๒๙} อ่างแล้ว เริงบรรณที่ ๗๑๙, หน้า ๓๕๗.

^{๗๒๓๐} อ่างแล้ว เริงบรรณที่ ๗๑๙, หน้า ๓๕๘.

^{๗๒๓๑} มาตรา ๒๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๒๓๒} อ่างแล้ว เริงบรรณที่ ๗๑๙, หน้า ๓๕๙.

^{๗๒๓๓} Evangelista vs. Baes (1974), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/judjuris/juri1974/dec1974/ac_000_1974.html (ข้อมูลล่าสุด ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

๓) คำสั่งระหว่างการพิจารณาคดีที่ไม่ยุติธรรม (Unjust interlocutory order) ^{๗๓๔}

คำสั่งระหว่างการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรม หมายถึง คำสั่งที่ไม่ยุติธรรมที่ออกโดยศาล ในช่วงระหว่างการพิจารณาคดีหลังยื่นฟ้อง/คำร้องและก่อนมีคำพิพากษา (หรือคำสั่งแล้วแต่กรณี) ซึ่งได้มีการพิจารณาคัดสินในประเด็นใดประเด็นหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ อันมิใช่เป็น คำพิพากษาคัดสินในประเด็นแห่งคดี ^{๗๓๕} เช่น การที่ศาลอนุญาตหรือยกคำขอคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว ก่อนพิพากษา (preliminary injunction) โดยไม่มีเหตุผลอันชอบธรรมมารองรับการอนุญาตหรือยก คำขอนั้น

๔) ความล่าช้าในการบริหารงานยุติธรรมอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Malicious delay in the administration of justice) ^{๗๓๖}

๕) การประมาทเลินเล่อในการดำเนินคดีและการเพิกเฉยต่อการกระทำความผิด ^{๗๓๗}

๖) การทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อความเชื่อถือนของนายความ (Betrayal of trust by an attorney or solicitor) ^{๗๓๘}

คือการเปิดเผยซึ่งข้อมูลอันเป็นความลับที่ได้รับจากลูกความในฐานะนายความในคดี ที่ได้รับมอบหมายซึ่งถือเป็นความผิดทางอาญาแม้จะเป็นการกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ^{๗๓๙} อาทิ การเข้าไปปฏิบัติหน้าที่เป็นทนายแก้ต่างให้กับคู่ความฝ่ายตรงข้ามในคดีเดียวกันกับ ลูกความเดิมโดยไม่ได้รับความยินยอมภายหลังจากที่เคยปฏิบัติหน้าที่ในฐานะทนายความ ของลูกความคนก่อนหรือภายหลังจากที่ได้รับข้อมูลอันเป็นความลับนั้นมาจากลูกความคนก่อน ^{๗๔๐}

๗) การติดสินบนเจ้าพนักงาน (Bribery)

กำหนดไว้ใน ลักษณะที่ ๗ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ (Title Seven: Chapter Two: Section Two) โดย การติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกรูปแบบเป็นการกระทำความผิดในทางอาญาที่ต้องระวางโทษ

^{๗๓๔} มาตรา ๒๐๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๓๕} อ้างแล้ว เิงจรดที่ ๗๑๙, หน้า ๓๖๐.

^{๗๓๖} มาตรา ๒๐๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๓๗} มาตรา ๒๐๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๓๘} มาตรา ๒๐๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๓๙} อ้างแล้ว เิงจรดที่ ๗๑๙, หน้า ๓๖๔.

^{๗๔๐} อ้างแล้ว เิงจรดที่ ๗๑๙, หน้า ๓๖๔-๓๖๕.

ซึ่งกฎหมายได้กำหนดบทลงโทษไว้ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทุจริต และ บุคคลธรรมดาผู้เสนอให้หรือสัญญาว่าจะให้หรือให้ซึ่งของขวัญหรือของกำนัลใดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น^{๗๔๑} อนึ่ง อดีตผู้พิพากษา เรเยส ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การมอบของกำนัลหรือของขวัญนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงเพียงเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึงการกระทำต่อบุคคลที่สาม อันเป็น คนกลางของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นไปตามความในกฎหมายที่ได้กำหนดว่า “การกระทำอันถือเป็น ความผิดไม่จำกัดอยู่เฉพาะแต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องได้รับมอบของขวัญหรือของกำนัลนั้น จริงแต่เพียงเท่านั้น หากแต่ให้รวมถึงการตอบรับการเสนอให้หรือการสัญญาว่าจะให้ซึ่งของขวัญหรือ ของกำนัลก็เป็นการเพียงพอที่ถือเป็นการกระทำความผิด (“gift or present need not be actually received by the public officer, as an accepted offer or promise of gift is sufficient”)^{๗๔๒} ทั้งนี้ ของขวัญหรือของกำนัลนั้นจะต้องมีมูลค่าหรือประเมินเป็นมูลค่าได้^{๗๔๓} ซึ่งอาจเป็นเงิน ทรัพย์สิน การบริการ หรือสิ่งอื่นที่มีราคาต่างวดโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ามีมูลค่ามากแค่ไหน ขอให้มียุทธค่า ก็เพียงพอแล้ว (any value is sufficient)^{๗๔๔}

๘) ข้อโกง (Fraud)

ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขได้มีบทกำหนดโทษในทางอาญาไว้สำหรับการกระทำ ที่เป็นการข้อโกงเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (public treasury) หรือการ กระทำผิดที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน (similar offenses) ไว้ใน ลักษณะ ๗ หมวด ๓ (Title Seven: Chapter Three)^{๗๔๕} ซึ่งรวมถึงการกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง ในสัญญาหรือธุรกิจกับเอกชนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมและเข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือธุรกิจ ดังกล่าว (The same with a “public officer who directly or indirectly, shall become interested in any contract or business in which it is his official duty to intervene”)^{๗๔๖} ทั้งนี้ อดีตผู้พิพากษาเรเยส ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมในกรณีดังกล่าวว่า จะต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีหน้าที่ในฐานะ

^{๗๔๑} มาตรา ๒๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๔๒} อ้างแล้ว เริงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๓๖๘.

^{๗๔๓} อ้างแล้ว เริงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๓๖๘.

^{๗๔๔} อ้างแล้ว เริงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๓๖๘.

^{๗๔๕} มาตรา ๒๑๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๔๖} มาตรา ๒๑๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องปฏิบัติสัมพันธ์กับบุคคลเอกชนอันเกี่ยวกับ ๑) การจัดหาให้ซึ่งวัสดุ (furnishing supplies) หรือ ๒) การทำสัญญา (making of contracts) หรือ ๓) การแก้ไขบัญชี (adjustment of accounts) หรือ ๔) การชำระบัญชี (settlement of accounts) ที่เกี่ยวเนื่องกับ สาธารณะสมบัติหรือกองทุนทั้งหลายของแผ่นดิน^{๗๕๗} โดยอดีตผู้พิพากษาได้เน้นย้ำถึงข้อเท็จจริง ในทางพิจารณาที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นจะต้องเป็นการกระทำในตำแหน่งหน้าที่ (act in his or her official capacity)^{๗๕๘} และแสวงหาประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าว^{๗๕๙} ๗) การกระทำอันเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง (Malversation)

กำหนดไว้ใน ลักษณะ ๗ หมวด ๔ (Title Seven: Chapter Four) หมายถึง การกระทำ อันเป็นการยกยอก^{๗๕๐} ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขได้กำหนดบทสันนิษฐานให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐผู้มีหน้าที่ในการดูแลกองทุนหรือทรัพย์สินของรัฐ (public funds or property) ผู้ได้นำเอา กองทุนหรือทรัพย์สินดังกล่าวมาเป็นของตนหรือนำไปหรือใช้ในทางที่ผิด หรือยินยอมหรืออนุญาต ให้บุคคลภายนอกได้ไปซึ่งกองทุนหรือทรัพย์สินดังกล่าวในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าบางส่วน หรือทั้งหมดและไม่ว่าโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ มีความผิดฐานยกยอกทรัพย์สินของรัฐ^{๗๕๑} และ ให้หมายรวมถึงกรณีที่เจ้าหน้าที่ ๕ ไม่นำส่งบัญชีสรุปรายงานกองทุนหรือทรัพย์สิน (Failure to render accounts of such funds or property)^{๗๕๒} การนำไปใช้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งกองทุน หรือทรัพย์สินดังกล่าวที่เป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน (illegal use of public funds or property)^{๗๕๓} หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ส่งมอบคืนซึ่งกองทุนหรือทรัพย์สินดังกล่าว (Failure to make delivery of public funds or property)^{๗๕๔} ที่จะต้องระวางโทษในทางอาญาดัง

^{๗๕๗} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๗๑๙, หน้า ๓๙๗.

^{๗๕๘} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๗๑๙, หน้า ๓๙๗.

^{๗๕๙} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๗๑๙, หน้า ๔๐๐.

^{๗๕๐} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๗๑๙, หน้า ๔๐๕.

^{๗๕๑} มาตรา ๒๑๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๕๒} มาตรา ๒๑๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๕๓} มาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๕๔} มาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

ทั้งนี้ อดีตผู้พิพากษาเรเยสได้ให้ความเห็นว่า “การนำเอากองทุนหรือทรัพย์สินดังกล่าวมาเป็นของตน หมายรวมถึงลักษณะของการกระทำที่เป็นความพยายามจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สินเหล่านั้นโดยไม่มีสิทธิ์”^{๗๕๕} และในกรณีที่เป็นการประมาทเลินเล่อจะต้องพิจารณาโดยวิเคราะห์ถึงมาตรฐานทั่วไปในการรักษาทรัพย์สินที่จะต้องได้สัดส่วนกันกับมูลค่าของทรัพย์สินหรือกองทุนเพื่อพิจารณาถึงระดับของความประมาทที่ได้ใช้ในการดูแลทรัพย์สินเหล่านั้น^{๗๕๖}

๑๐) การประพฤติที่เป็นการไม่ซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Infidelity of public officers)

กำหนดไว้ในลักษณะ ๗ หมวด ๕ ส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒ (Title Seven: Chapter Five: Section One and Section Two) หมายถึง การประพฤติที่เป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้แก่ การประพฤตินิยมชอบต่อหน้าที่ในการดูแลนักโทษ^{๗๕๗} ในการดูแลรักษาเอกสารของหน่วยงาน^{๗๕๘} หรือการเปิดเผยซึ่งความลับ^{๗๕๙} ซึ่งต้องระวังโทษอาญาตามกฎหมาย

ทั้งนี้ในการประพฤตินิยมชอบต่อหน้าที่ในการดูแลนักโทษ ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขได้นิยามว่าเป็นลักษณะของการกระทำความผิดโดยเป็นการยินยอมให้นักโทษหรือผู้ต้องหาหนีออกไปจากการคุมขัง จากการควบคุมตัวของตน ซึ่งกรณีดังกล่าวอดีตผู้พิพากษาเรเยสได้ยกข้อเท็จจริงในคดี U.S. V. Bandino^{๗๖๐} เพื่ออธิบายประกอบคำนิยามซึ่งในคดีดังกล่าวเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รู้เห็นเป็นใจ (ตกลงร่วมกัน) กับนักโทษผู้ถูกคุมขังในการหลบหนีจากการดูแล^{๗๖๑} และสำหรับกรณีของการประมาทหรือเลินเล่อในกรณีดังกล่าวที่จะถือเป็นความผิดจะต้องเป็นความประมาทหรือเลินเล่อในเชิงกระทำการ (positive carelessness) ที่ผู้กระทำได้ขาดซึ่งความรอบคอบในการปฏิบัติงานหรือหน้าที่อันเป็นสาระสำคัญของการกระทำผิดฐานการประพฤติเป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ตามมาตรา ๒๒๔ เท่านั้น (short of deliberate non-performance of his duties

^{๗๕๕} อ้างแล้ว เิงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๔๑๒.

^{๗๕๖} อ้างแล้ว เิงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๔๑๕.

^{๗๕๗} มาตรา ๒๒๓ ถึง มาตรา ๒๒๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๕๘} มาตรา ๒๒๖ ถึง มาตรา ๒๒๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๕๙} มาตรา ๒๒๙ และ มาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๖๐} G.R. No. 9964 (1915), สืบค้นได้ที่ <http://www.chanrobles.com/cralaw/1915februarydecisions.php?id=38> (ข้อมูลล่าสุด ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๗๖๑} อ้างแล้ว เิงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๔๒๗.

as guard that is the gravamen of the crime) ทั้งนี้โดยอ้างอิงจากข้อเท็จจริงในคดี People v. Reyes et al.^{๗๖๒}

นอกจากนี้ อดีตผู้พิพากษาเรเยส ยังได้แสดงความเห็นต่อประเด็นการประพฤตินั้นเป็นการไม่ซื่อสัตย์ในการดูแลรักษาเอกสารของหน่วยงานว่าเป็นกรณีของการยกย้ายออกไปหรือทำลายหรือปกปิดเอกสารหรือข้อมูลใดที่อยู่ในอำนาจการดูแลตามตำแหน่งหน้าที่ของตน ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดในอีกลักษณะหนึ่งที่แตกต่างกันจากการกระทำผิดทั่วไป^{๗๖๓}

นอกจากนี้ การกระทำความผิดในกรณีดังกล่าวยังครอบคลุมถึงกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ในการดูแลรักษาเอกสารเปิดเผยเอกสารหรืออนุญาตให้มีการเปิดเผยเอกสารซึ่งเป็นการละเมิด^{๗๖๔} อนึ่ง อดีตผู้พิพากษาเรเยส ได้ให้คำอธิบายเพิ่มเติมถึงการกระทำผิดในกรณีนี้ว่าเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมีหน้าที่ในการคุ้มกันหรือดูแลรักษาเอกสารนั้นให้ปลอดภัยแต่ไม่ได้กระทำตามหน้าที่ ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าการเปิดเผยหรืออนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่ เพียงแค่การเปิดเผยดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะ (affecting public interests) ก็เป็นการเพียงพอแล้ว โดยที่เอกสารหรือข้อมูลนั้นเป็นความลับตามประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขนี้ไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลหรือเอกสารที่เป็นความลับของเอกชนบุคคลธรรมดาทั่วไป และเป็นบทบัญญัติที่ไม่ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดในฐานการจารกรรมข้อมูลที่เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายอื่น^{๗๖๕}

๑๑) การกระทำอื่นที่เป็นความผิด (Other punishable acts)

การกระทำอื่นที่เป็นความผิดสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐและต้องระวางโทษในทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขนี้กำหนดไว้ในลักษณะ ๗ หมวด ๖ (Title Seven: Chapter Six) ซึ่งครอบคลุมถึง ๑) การไม่เชื่อฟัง (disobedience) ๒) การปฏิเสธไม่ให้ความช่วยเหลือ (refusal of assistance) ๓) การกระทำทารุณกรรมต่อนักโทษ (maltreatment of prisoners)^{๗๖๖} ๔) การเตรียมการการขยายระยะเวลา และการละทิ้งหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน

^{๗๖๒} อ้างแล้ว เิงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๔๓๐.

^{๗๖๓} อ้างแล้ว เิงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๔๓๕.

^{๗๖๔} มาตรา ๒๒๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๖๕} อ้างแล้ว เิงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๔๓๙-๔๔๑.

^{๗๖๖} มาตรา ๒๓๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

(Anticipation, prolongation, and abandonment of the duties and powers of public office)^{๗๖๗}

๕) การยึด/แย่งอำนาจหรือการแต่งตั้งใดอันมิชอบด้วยกฎหมาย (usurpation of powers and unlawful appointments)^{๗๖๘} ๖) การกระทำอันเป็นการข่มเหงหรือละเมิดพรหมจรรย์ (abuses against chastity)^{๗๖๙} ซึ่งจะต้องเป็นการกระทำต่อหญิงเท่านั้นและถือให้เป็นความผิดสำเร็จแม้เป็นเพียงคำเสนอ^{๗๗๐} โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าหญิงนั้นลงไปตามคำเสนอหรือคำชักชวนนั้นหรือไม่^{๗๗๑}

สำหรับกรณีของการกระทำความผิดฐานปฏิเสธไม่ให้ความช่วยเหลือนั้น จะต้องเป็นกรณีที่เกิดความเสียหายอย่างใด ๆ แก่ประโยชน์สาธารณะหรือบุคคลที่สามเท่านั้นจึงจะถือว่ามีความผิด ทั้งนี้ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะมากหรือน้อยก็ตาม อนึ่ง ผู้กระทำความผิดอาจต้องระวางโทษที่สูงขึ้นหากการไม่ให้ความช่วยเหลือนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่สามหรือประโยชน์สาธารณะอย่างรุนแรง (serious damage) ในขณะที่หากเป็นความเสียหายเล็กน้อยก็จะได้รับโทษตามสัดส่วนแห่งการกระทำผิด^{๗๗๒}

สำหรับกรณีของการกระทำความผิดฐานปฏิเสธไม่ให้ความช่วยเหลือนั้น จะต้องเป็นกรณีที่เกิดความเสียหายอย่างใด ๆ แก่ประโยชน์สาธารณะหรือบุคคลที่สามเท่านั้นจึงจะถือว่ามีความผิด ทั้งนี้ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะมากหรือน้อยก็ตาม อนึ่ง ผู้กระทำความผิดอาจต้องระวางโทษที่สูงขึ้นหากการไม่ให้ความช่วยเหลือนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่สามหรือประโยชน์สาธารณะอย่างรุนแรง (serious damage) ในขณะที่หากเป็นความเสียหายเล็กน้อยก็จะได้รับโทษตามสัดส่วนแห่งการกระทำผิด^{๗๗๒}

๔.๓.๓ **รัฐบัญญัติว่าด้วยการกำหนดและลงโทษการกระทำผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์** (An Act Defining and Penalizing the Crime of Plunder)

หรือ รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๐๘๐ (Republic Act No. 7080) ซึ่งใช้บังคับเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดให้การกระทำผิดฐานยกยอกโดยเจ้าพนักงานเป็นการกระทำผิดที่ต้องได้รับโทษในทางอาญา^{๗๗๓} ซึ่งหมายถึงการกระทำผิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐคนใด หรือการกระทำที่มีลักษณะการสมคบคิด(เจตนาลวง)ร่วมกับบุคคลในครอบครัว ญาติ หรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงธุรกิจ ผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่น ทั้งนี้ การยกยอกทรัพย์คือการกระทำที่เป็นลักษณะการรวมเข้ากัน (amassing) การสั่งสม (accumulating) หรือการทำให้ได้มา (acquiring) ซึ่งความมั่งคั่ง

^{๗๖๗} มาตรา ๒๓๖ ถึง มาตรา ๒๓๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๖๘} มาตรา ๒๓๙ ถึง มาตรา ๒๔๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๖๙} มาตรา ๒๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๗๐} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๗๑๙, หน้า ๔๕๘.

^{๗๗๑} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๗๑๙, หน้า ๔๕๘.

^{๗๗๒} มาตรา ๒๓๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข.

^{๗๗๓} รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๐๘๐, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1991/ra_7080_1991.html (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

ร่ำรวยในทางที่ผิด (ill-gotten wealth) ด้วยการกระทำความผิดอาญาในลักษณะที่ต่อเนื่อง (through a combination or series of overt or criminal) โดยผู้ที่กระทำความผิดฐานนี้จะต้องมีมูลค่าทรัพย์สินที่ยักยอกรวมกันแล้วกว่า ๗๕ ล้านเปโซขึ้นไป จึงจะต้องรับผิดตามกฎหมายฉบับนี้

อนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์สินตามความในมาตรานี้จะต้องได้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตและถูกตัดสิทธิในการรับราชการตลอดชีวิตไม่ว่าในตำแหน่งใด รวมถึงบุคคลธรรมดาผู้ใดก็ตามที่สมรู้ร่วมคิดหรือเข้าร่วมในการกระทำดังกล่าวที่จักต้องระวางโทษอย่างเดียวกัน^{๗๗๔}

กรณีศึกษาการกระทำความผิดฐานเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์สินของอดีตประธานาธิบดี

ก. อดีตประธานาธิบดีโจเซฟ เอสตราด้า (Joseph Ejercito Estrada)

อดีตประธานาธิบดีโจเซฟ เอสตราด้าเป็นดารานักแสดงที่ได้ผันตัวเข้าเล่นการเมือง^{๗๗๕} และได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีของประเทศฟิลิปปินส์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ (ค.ศ. ๑๙๙๘) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ (ค.ศ. ๒๐๐๑) นายเอสตราด้าได้ถูกปลดออกจากตำแหน่ง^{๗๗๖} พร้อมข้อกล่าวหาว่า ได้กระทำความผิดฐานเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์สิน (plunder) โดยมีการยื่นคดีต่อศาลป้องกันและปราบปรามการทุจริต (Philippine Anti-Graft Court) หรือศาลชั้นตักกันบายันในภาษาฟิลิปปินส์ (Sandiganbayan Court) ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) ศาลได้มีคำพิพากษาว่านายเอสตราด้าได้กระทำความผิดจริงภายหลังจากการใช้เวลาในการพิจารณาและสืบพยานอย่างยาวนานกว่า ๖ ปี^{๗๗๗}

ทั้งนี้ ความล่าช้าในการพิจารณาคดีได้รับการเปิดเผยจากสำนักข่าวท้องถิ่นว่าเป็นเพราะเหตุในการประวิงคดีของนายเอสตราด้าเอง โดยขั้นต้น นายเอสตราด้าได้ดำเนินการถอดถอนนายความของตนเองทั้งหมดเพื่อไม่ให้มีนายความแก้ต่างและให้การพิจารณาคดีในชั้นศาลปราศจากทนายจำเลยและกลายเป็นการพิจารณาโดยมิชอบ ต่อมาศาลได้มีการจัดหาและแต่งตั้งทนายเข้าแก้ต่างในคดีแทนแต่ได้รับการปฏิเสธโดยนายเอสตราด้า ก่อนที่นายเอสตราด้าจะมีการแต่งตั้งทนายเข้าสู่คดี

^{๗๗๔} มาตรา ๒ (Section 2) แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๐๘๐.

^{๗๗๕} Joseph Estrada Biography, สืบค้นได้ที่ <http://www.biography.com/people/joseph-estrada-39942> (ข้อมูลล่าสุด ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๗๗๖} เรื่องเดียวกัน.

^{๗๗๗} Aries C. Rufo and Reynaldo Santos, Jr., *No closure yet on Erap Estrada's plunder case* (2013), สืบค้นได้ที่ <http://www.rappler.com/newsbreak/investigative/56007-closure-estrada-plunder-case> (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

อีกครั้ง กลยุทธ์ดังกล่าวเป็นไปเพื่อประวิงเวลาเพื่อการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งใหม่ในเดือน พฤษภาคม ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔) ที่เพื่อนสนิทของนายเอสตราด้าคือนายเฟอร์นันโด โป จูเนียร์ (Fernando Poe, Jr.) ได้เข้าลงชิงตำแหน่งประธานาธิบดีด้วย โดยการเกลี้ยกล่อมของนาย เอสตราด้า เพื่อที่หากนายโปได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง จะได้ทำการยกเลิกข้อหาทั้งหมดของนาย เอสตราด้า

ครั้นเมื่อนายเฟอร์นันโดได้รับความปราชัยในการเลือกตั้ง การพิจารณาคดีของนายเอสตราด้า จึงได้ดำเนินต่อไป นายเอสตราด้าต่อมาได้พยายามทำลายความน่าเชื่อถือของศาลโดยพยายาม เชื่อมโยงและชี้ให้เห็นว่าการดำเนินคดีกับตนเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีพื้นฐานมาจากความขัดแย้ง ทางการเมืองที่ทำให้เขาถูกปลดออกจากตำแหน่ง ทั้งที่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแทบไม่ปรากฏเลย ว่านายจำเลยได้ทำการต่อสู้ในประเด็นข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ถูกกล่าวหาในชั้นศาล^{๗๗๘}

หนึ่งเดือนครึ่งให้หลังภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาตัดสินในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) ให้นายเอสตราด้ามีความผิด ประธานาธิบดีกลอเรีย มากาปากัล อาร์โรโย (Gloria Macapagal-Arroyo) ได้มีการพิจารณาออกบลดหย่อนผ่อนโทษของฝ่ายบริหาร (executive clemency) ต่อการ กระทำผิดของนายเอสตราด้า ซึ่งก่อให้เกิดความไม่พอใจต่อกลุ่มภาคประชาสังคมตลอดจนอัยการ ในคดี รวมทั้งอดีตประธานาธิบดีฟีเดล รามอส (Fidel Ramos) ก็ได้ออกมาวิพากษ์วิจารณ์ การลดหย่อนผ่อนโทษครั้งนี้^{๗๗๙} อนึ่ง สำนักข่าวทั้งหลายในขณะนั้นได้รายงานถึงเหตุการณ์ดังกล่าว ว่าเป็นลักษณะของการออกกฎหมายโดยฝ่ายบริหารเพื่อการอภัยโทษโดยนางอาร์โรโย^{๗๘๐} ส่งผลให้ นายเอสตราด้าต่อมาได้รับสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมืองกลับคืนทั้งหมดด้วยผลของกฎหมาย ดังกล่าว^{๗๘๑}

ทั้งนี้ การออกกฎหมายเพื่อเป็นการอภัยโทษต่อนายเอสตราด้าของนางอาร์โรโยได้รับการ วิเคราะห์และวิจารณ์จากนักวิชาการและบุคคลในแวดวงการเมืองอย่างมากมาย โดยอดีตนาย

^{๗๗๘} Rodel Rodis (2013), *Estrada's plunder conviction remembered*, สืบค้นได้ที่ <http://globalnation.inquirer.net/84269/estradas-plunder-conviction-remembered> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๗๗๙} PCIJ (2007), *Estrada pardon: Transactional politics yet again?*, สืบค้นได้ที่ <https://perma.cc/J2PG-69XN> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๗๘๐} Marichu Villanueva (2007), *GMA Pardons Erap*, สืบค้นได้ที่ <http://www.philstar.com/headlines/23673/gma-pardons-erap> (ข้อมูลล่าสุด ๔ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๗๘๑} เรื่องเดียวกัน.

ของนายเอสตราด้าและสมาชิกวุฒิสภาเรเน่ ซากุยแซก (Rene Saguisag) ได้กล่าวว่า การออกกฎหมายอภัยโทษถือเป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงดังกล่าวสำหรับปัญหาหรือเหตุการณ์ที่ล่วงมาแล้วนับแต่ปี ๒๕๔๔ (ค.ศ. ๒๐๐๑) (pardon was also the ‘best solution’)^{๗๘๒} ซึ่งคิดดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงที่กล่าวขานถึงเพียงเท่านั้น แต่ก็ถือเป็นสิทธิของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเช่นกันที่จะเลือกเดินหน้าประเทศต่อไปเช่นนั้น (“It is not only popular but also right for the vast majority of our people”)^{๗๘๓}

ในขณะที่ศาสตราจารย์แฮรี่ โรค (Harry Roque) แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์ (University of the Philippines) ได้แสดงความเห็นไว้ต่อการออกกฎหมายอภัยโทษดังกล่าวว่าจริง ๆ แล้วการออกกฎหมายดังกล่าวมิใช่เป็นเพื่อประโยชน์แก่นายเอสตราด้า หากแต่มีขึ้นเพื่อประโยชน์ของนางอารโรโยเองเพื่อให้สถานการณ์ทางการเมืองมีความมั่นคงต่อการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลของนางอารโรโยและจะทำให้เธอทำงานต่อไปได้แม้ว่ารัฐบาลของเธอจะถูกกล่าวหาว่าไม่มีธรรมาภิบาลในการบริหารก็ตาม ทั้งนี้ คำกล่าวของศาสตราจารย์โรค มีลักษณะที่เป็นไปในทำนองเดียวกับความเห็นของโลเรต้า แอน โรซาล (Loreta Ann Rosales) หัวหน้ากิตติคุณในระบบบัญชีรายชื่อของพรรคอัคบายัน (Akbayan party-list chair emeritus) ที่ได้แสดงความเห็นไว้ว่าอำนาจตามกฎหมายในการออกกฎหมายเพื่ออภัยโทษเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารในการตราโดยประธานาธิบดีแต่เพียงเท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้ก็อาจพิจารณาเห็นได้ว่าอดีตประธานาธิบดีอารโรโยมีเจตจำนงอย่างชัดเจนในการตรากฎหมายดังกล่าว ดังนี้จึงเป็นกรณีที่นางอารโรโยก็มีคาดหวังว่าตัวเองจะได้รับสิทธิในลักษณะเดียวกันหากมีการกระทำผิดในฐานะความผิดและต้องระวางโทษเป็นอย่างเดียวกันเกิดขึ้นเพื่อเป็นการสร้างบรรทัดฐานไว้ในอนาคต^{๗๘๔}

ข. อดีตประธานาธิบดีกลอเรีย มากาปากัล อารโรโย (Gloria Macapagal-Arroyo)

ผู้สืบทอดอำนาจต่อจากนายเอสตราด้า อดีตประธานาธิบดีกลอเรีย มากาปากัล อารโรโย เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ต้องเผชิญกับข้อกล่าวหาว่าด้วยการยึดทรัพย์สินแผ่นดิน (plunder) หากกล่าวถึงภูมิหลัง นางอารโรโยเป็นบุตรสาวของอดีตประธานาธิบดีออสตาโด มากาปากัลบี และมีการเติบโตในตำแหน่งหน้าที่การงานมาจากการเป็นปลัดกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (Trade and

^{๗๘๒} อังแล้ว เชนเจอร์นัลที่ ๗๗๗๙.

^{๗๘๓} อังแล้ว เชนเจอร์นัลที่ ๗๗๗๙.

^{๗๘๔} อังแล้ว เชนเจอร์นัลที่ ๗๗๗๙.

Industry Undersecretary) ก่อนที่จะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาและรองประธานาธิบดีในเวลาต่อมา ภายหลังจากที่นายเอสตราด้าได้ถูกปลดออกจากตำแหน่งในปี ๒๕๔๔ (ค.ศ. ๒๐๐๑) นางอาร์โรโยได้เข้าสืบทอดอำนาจโดยได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีของประเทศฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔)^{๗๙๕} ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ (ค.ศ. ๒๐๑๐) และปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๑๓) นางอาร์โรโยชนะการเลือกตั้งได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดพัมปันกา (Pampanga) ทั้ง ๆ ที่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เธอได้ถูกควบคุมตัวในโรงพยาบาล (under hospital arrest)

ทั้งนี้ การถูกจับกุมและควบคุมตัวของนางอาร์โรโยเกิดจากข้อกล่าวหาถึงการวางแผนลับเพื่อการจำหน่ายโอนเงินกองทุนสาธารณะกว่า ๓๖๖ ล้านดอลลาร์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นงบประมาณที่มีไว้ใช้ดำเนินการของสำนักงานสลากกินแบ่งเพื่อการกุศลแห่งชาติฟิลิปปินส์ (Philippine Charity Sweepstakes Office)^{๗๙๖} โดยนางอาร์โรโยถูกควบคุมตัวในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ค.ศ. ๒๐๑๒)^{๗๙๗} โดยถูกควบคุมตัวไว้ในศูนย์การแพทย์ในเมืองเคเวียซอน (Veterans Memorial Medical Center in Quezon City) ในขณะที่กำลังถูกไต่สวนว่ากระทำความผิดในการยกยอกทรัพย์แผ่นดิน (“while being tried on charges of plunder”)^{๗๙๘} และเป็นไปตามข้อกล่าวอ้างเรื่องปัญหาด้านสุขภาพที่จำเป็นที่จะต้องได้รับการดูแลในโรงพยาบาลอย่างใกล้ชิดในวัย ๖๙ ปี ณ เวลาปัจจุบัน (ปี พ.ศ. ๒๕๕๙) ทั้งนี้การควบคุมตัวนางอาร์โรโยได้รับการผ่อนผันเป็นครั้งคราวเพื่อเดินทางไปตรวจร่างกายในสถานพยาบาลต่าง ๆ หรือเพื่อเดินทางไปเยี่ยมครอบครัวซึ่งรวมถึงการเดินทางไปยังบ้านพักของเธอในช่วงคริสต์มาสหรือปีใหม่ด้วย

^{๗๙๕} Gloria Macapagal Arroyo, สืบค้นได้ที่ <http://www.britannica.com/biography/Gloria-Macapagal-Arroyo> (ข้อมูลล่าสุด ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๗๙๖} Patricia Denise Chiu, *No more witnesses vs. Arroyo in PCSO plunder case* (May 14, 2014), สืบค้นได้ที่ <http://www.gmanetwork.com/news/story/361036/news/nation/no-more-witnesses-vs-arroyo-in-pcso-plunder-case> (ข้อมูลล่าสุด ๗ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๗๙๗} Carmen Pedrosa, *Lawyer: UN rules GMA detention violates international law* (October 8, 2015), สืบค้นได้ที่ <http://www.philstar.com/headlines/2015/10/08/1508366/lawyer-un-rules-gma-detention-violates-international-law> (ข้อมูลล่าสุด ๒ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๗๙๘} Tetch Torres-Tupas (2015, *SC stops Gloria Arroyo's plunder trial for 30 days*, สืบค้นได้ที่ <http://newsinfo.inquirer.net/732971/sc-stops-arroyos-plunder-trial-for-30-days> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙).

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นายอามาล คลูนี (Amal Clooney) ทนายความชาวอังกฤษได้ยื่นคำร้องต่อองค์การสหประชาชาติโดยกล่าวหาว่าการควบคุมตัวนางอาร์โรโยเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือ การควบคุมตัวในฐานะความผิดทางอาญาของเธอแท้จริงแล้วมีมูลเหตุมาจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ตามรายงานระบุว่า นายคลูนีได้กล่าวว่าหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติได้พิจารณาแล้วพบว่า การควบคุมตัวนางอาร์โรโยเป็นไปโดยอำเภอใจ และเป็นกรกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะการพิจารณาคดีของศาลป้องกันและปราบปรามการทุจริต (Philippine Anti-Graft Court) หรือศาลชั้นตีกันบายัน (Sandiganbayan Court) ในเวลานั้นไม่ได้พิจารณาถึงประเด็นปัญหาส่วนตัวด้านสุขภาพของนางอาร์โรโย ไม่ได้พิจารณาถึงทางเลือกในการใช้มาตรการอื่นนอกเหนือจากการคุมขังก่อนการพิจารณา และเกิดความความล่าช้าเกินควรในการดำเนินการพิจารณาคดีของนางอาร์โรโย (“the Sandiganbayan failed to take into account her individual circumstances, failed to consider measures alternative to pretrial detention, and because of undue delays in proceedings against her”)

ตามคำกล่าวอ้างของนายคลูนี หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติได้มีการกล่าวเน้นถึงประเด็นการตัดสินใจของอดีตประธานาธิบดีอาคิโนในการใช้อำนาจทางปกครองในการห้ามนางอาร์โรโยเดินทางออกนอกประเทศเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ว่าเป็นการกระทำที่ขัดกับคำสั่งของศาลสูงที่ได้อนุญาตให้นางอาร์โรโยสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลที่คอและกระดูกสันหลังได้^{๗๘๘}

๔.๓.๔ **รัฐบัญญัติว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๒ (The Ombudsman Act of 1989)**

รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๗๐ (Republic Act No. 6770) หรือที่รู้จักกันในนามรัฐบัญญัติว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๒^{๗๘๙} เป็นกฎหมายที่มีการกล่าวโดยชัดแจ้งว่า “รัฐมีพันธกิจที่จะต้องดำรงไว้ซึ่งความซื่อสัตย์และศักดิ์ศรีในการบริการสาธารณะตลอดจนดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์ (เชิงบวก) และมีประสิทธิภาพเพื่อต่อต้านการทุจริต”^{๗๙๐} โดยกฎหมายฉบับนี้

^{๗๘๘} Gil C. Cabacungan(2016), *UN slams Arroyo detention*, สืบค้นได้ที่ <http://globalnation.inquirer.net/129335/un-slams-arroyo-detention> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙).

^{๗๘๙} รัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๗๐, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1989/ra_6770_1989.html (ข้อมูลล่าสุด ๖ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๗๙๐} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๗๐.

มีการตราบทบัญญัติในการจัดตั้งสำนักผู้ตรวจการแผ่นดินขึ้นและกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ตลอดจนพันธกิจที่เกี่ยวข้องขององค์กรอีกทั้งบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

นอกจากนี้ รัฐบัญญัติว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินยังได้กล่าวถึงหน้าที่ของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินให้ครอบคลุมถึงการเป็น “ผู้อารักขาหรือปกป้องประชาชน” (protectors of the people)^{๗๕๒} กล่าวคือ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่จำต้องดำเนินการหรือปฏิบัติการใดปฏิบัติการหนึ่งโดยทันทีเมื่อได้รับข้อร้องเรียนทั้งหลายอันเกี่ยวกับการประพฤติของเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐหรือองค์กร หน่วยงาน หรือหน่วยงานย่อยของรัฐซึ่งรวมถึงองค์กรรัฐวิสาหกิจหรือองค์กรเอกชนที่รัฐมีอำนาจควบคุมและ/หรือมีอำนาจในการบังคับด้านการบริหารปกครอง การบังคับในทางแพ่งหรืออาญาจากประชาชนไม่ว่าในรูปแบบใดในทุกกรณีที่มีหลักฐานพิสูจน์ได้ถึงการกระทำผิดหรือการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นเพื่อส่งเสริมให้บริการของภาครัฐแก่ประชาชนเกิดประสิทธิภาพ^{๗๕๓} ทั้งนี้ ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๒ สำนักผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนและตรวจสอบหาความจริงอันเกี่ยวกับข้อร้องเรียนที่ได้รับมาต่อเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐ

๔.๓.๕ รัฐบัญญัติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตและการฉ้อราษฎร์บังหลวง (Anti-graft and Corrupt Practices Act)

รัฐบัญญัติหมายเลข ๓๐๑๙ หรือที่รู้จักกันในนามรัฐบัญญัติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตและการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๓^{๗๕๔} เป็นกฎหมายที่ได้กำหนดถึงลักษณะของการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันพึงต้องห้ามเพิ่มเติมขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับอื่น ๆ ซึ่งกำหนดให้ครอบคลุมถึงลักษณะของการทุจริตทางอ้อมเข้าไว้ด้วย เช่น การรับหรือเรียกรับซึ่งสินบนหรือของกำนัลจากธุรกรรมใด ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐ (in connection with any transaction with the government)^{๗๕๕} อีกทั้งกำหนดห้ามมิให้สมาชิกครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไป

^{๗๕๒} มาตรา ๑๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๗๐.

^{๗๕๓} มาตรา ๑๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๗๗๐.

^{๗๕๔} รัฐบัญญัติหมายเลข ๓๐๑๙ , สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1960/ra_3019_1960.html (ข้อมูลล่าสุด ๖ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๗๕๕} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๓๐๑๙.

มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกรรมดังกล่าว โดยกฎหมายได้บัญญัติว่าการห้ามรับหรือเรียกรับตามบทบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับถึง “คู่สมรสหรือญาติพี่น้องของประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี ประธานวุฒิสภา และโฆษกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะสายเลือดเดียวกันหรือต่างสายเลือดกันและต่างระดับชั้นกันไปทั้งสิ้นสามลำดับ (within the third civil degree)^{๗๖} และให้ครอบคลุมถึงเอกชนบุคคลธรรมดาที่ห้ามมิให้ “เรียกรับหรือรับซึ่งของกำนัล ของขวัญหรือผลประโยชน์ตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงินจากบุคคลอื่นเพื่อธุรกิจ ธุรกรรม การสมัคร การยื่นคำร้อง หรือการทำสัญญาใด ๆ กับรัฐบาล (business, transaction, application, request or contract with the government) ที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะเข้าแทรกแซงได้ และให้หมายรวมถึงการใช้ “ความสัมพันธ์แน่นแฟ้นส่วนตัว (close personal relation)”^{๗๗} ในการให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ซึ่งถือเป็นการบัญญัติกฎหมายโดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐปฏิบัติงานด้วยความสุจริตและมุ่งพัฒนาระดับของจริยธรรมและคุณธรรมของเจ้าหน้าที่และพนักงานในการให้บริการประชาชน^{๗๘} สอดคล้องกับคำกล่าวของอดีตผู้พิพากษาเรเยสที่ได้มีการอ้างอิงถึงคดี Morfe v. Mutuc ซึ่งเป็นคดีที่มีการพูดถึงนโยบายแห่งรัฐโดยกล่าวว่าถือเป็นกฎหมายที่มีความสอดคล้องกับหลักการที่ว่า หน่วยงานของรัฐคือความเชื่อมั่นของประชาชนในอันที่จะต้องปราบปรามการกระทำต่าง ๆ อันเป็นการทุจริตหรือติดสินบนหรือการใดที่จะนำไปสู่การทุจริตหรือการติดสินบนดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นการกระทำต่อหรือโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลธรรมดาที่มีลักษณะเป็นอย่างเดียวกัน (public officers and private persons alike)^{๗๙}

อนึ่ง อดีตผู้พิพากษาเรเยสได้กล่าวถึงกรณีของโทษที่ได้ระวางไว้สำหรับสมาชิกครอบครัวหรือเอกชนบุคคลใดที่ได้ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเรียกรับหรือรับซึ่งของกำนัล ของขวัญหรือผลประโยชน์ตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดไว้ว่าเป็นลักษณะของการกระทำผิดที่ผู้กระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ดังกล่าวในลักษณะที่เป็นสมาชิกในครอบครัวหรือมีความสัมพันธ์ส่วนตัวในอันที่จะให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้าแทรกแซงในธุรกิจ ธุรกรรม การสมัคร

^{๗๖} มาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๓๐๑๙.

^{๗๗} มาตรา ๔ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๓๐๑๙.

^{๗๘} อ้างแล้ว เริงอรรถที่ ๗๑๙, หน้า ๓๗๙.

^{๗๙} G.R. No. L-20387 (1968), สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/judjuris/juri1968/jan1968/gr_L-20387_1968.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙).

การยื่นคำร้อง หรือการติดต่อที่รัฐบาลมีกับบุคคลภายนอกใด ๆ ได้ และการกระทำอันจะเป็นความผิดตามกฎหมายฉบับนี้จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงด้วยว่ามีการได้ไปซึ่งผลประโยชน์หรือได้ใช้ประโยชน์ หรือมีความได้เปรียบจากการเป็นสมาชิกในครอบครัวหรือจากการมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดเพื่อเรียกรับหรือรับของกำนัล ของขวัญหรือผลประโยชน์ตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงินจากบุคคลอื่นเพื่อธุรกิจ ธุรกิจ การสมัคร การยื่นคำร้อง หรือการติดต่อโดยประการใดที่มีกับรัฐบาลทั้งนี้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม^{๔๐๐}

๔.๓.๖ กฎหมายต่อต้านการทุจริต

ปัญหาการทุจริตถือเป็นอุปสรรคสำคัญในการบริหารประเทศ เพราะเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนและเสียหายต่อทั้งระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมจากการศึกษาล่าสุด ประเทศฟิลิปปินส์ติดอันดับ ๑๑๑ ของประเทศที่มีการทุจริตมากที่สุดในโลก (ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๙๖) ประจำปี ๒๕๖๐ จาก ๑๘๐ ประเทศทั่วโลก^{๔๐๑} แสดงให้เห็นว่ามีการทุจริตจากการติดสินบนในทุกระดับชั้น ตั้งแต่เล็ก ๆ น้อย ๆ จนถึงในระดับภาครัฐ จนเป็นเหตุให้อารยประเทศกลัวและไม่กล้าไปลงทุนในประเทศฟิลิปปินส์

ขณะนี้มีความพยายามอย่างมากในการต่อต้านการทุจริต เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติในการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention Against Corruption (UNCAC)) ซึ่งรวมถึงการวางกรอบทางด้านกฎหมาย ทั้งในระดับภาครัฐตลอดจนองค์กรภาคประชาชนและสื่อต่าง ๆ เข้าร่วมมือกันแก้ไข แต่อย่างไรก็ดี หลายคนยังคงเชื่อว่าการต่อต้านการทุจริตยังคงมีอุปสรรคที่ยากลำบากต่อการแก้ไข โดยเฉพาะการแย่งชิงอำนาจในการเลือกตั้งอำนาจการบริหารจากกลุ่มผู้นำในอดีต ผู้นำบางท่านซึ่งเคยเป็นความหวัง ก็ยังคงไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ ประเทศฟิลิปปินส์มักจะมีข่าวอื้อฉาวเกี่ยวกับการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองทุกระดับตั้งแต่ประธานาธิบดีไปจนถึงสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน จนทำให้ประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่พัฒนาได้เชิงช้ามาก

^{๔๐๐} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๗๑๙, หน้า ๓๘๕.

^{๔๐๑} Corruption Perceptions Index 2017, สืบค้นได้ที่ https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2017 (ข้อมูลล่าสุด ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑).

ทั้งนี้ ในอดีตเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้มีการตรารัฐบัญญัติหมายเลข ๓๐๑๙ ว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตและการฉ้อราษฎร์บังหลวง (the Anti-Graft and Corrupt Practices Act)^{๕๒} โดยกฎหมายฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นฉบับแรก ที่มีการกำหนดรายละเอียดว่า การกระทำใดบ้างของเจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชนที่เป็นการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ และกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย อีกทั้งยังกำหนดโทษ ได้แก่ โทษจำคุก ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี การไล่ออกจากราชการ และการยึดทรัพย์ รวมทั้งทรัพย์สินอื่นใดที่ไม่สามารถอธิบายที่มาที่ไปได้เพื่อประโยชน์ต่อรัฐ นอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวยังกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนจะต้องยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน (asset and liabilities) ทุก ๆ ปีอีกด้วย ถือได้ว่าเป็นกฎหมายสำคัญอย่างยิ่งในเวลานั้น ทั้งนี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ นายมานูเอล โซซา (Manuel Zosa) สมาชิกสภาองเกรส วิพากษ์วิจารณ์ว่ากฎหมายดังกล่าวถูกตราขึ้นเพื่อเอาใจสาธารณชนมากกว่าที่จะตราขึ้นเพราะมีความจำเป็นจริง ๆ และไม่มี ความจำเป็นเร่งด่วนอะไรเลยในการตรากฎหมายฉบับนี้เพราะว่าขณะนั้นประเทศก็มีประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น ๆ เพียงพออยู่แล้วในการนำผู้กระทำความผิดขึ้นสู่ศาล^{๕๓}

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบัน กฎหมายฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายหลักในการต่อต้านการทุจริต^{๕๔} โดยระบุการกระทำการของเจ้าหน้าที่รัฐที่ถือได้ว่าเป็นการให้สินบน การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือการกระทำที่ทุจริต เช่น การซื้อเชิญ ชี้นำ กระตุ้น หรือการกระทำใด ๆ ที่ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดต่อหน้าที่ การรับของกำนัล การร้องขอ การแบ่งเปอร์เซ็นต์ การกระทำเพื่อผลประโยชน์ต่อตนเองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำสัญญาหรือการทำธุรกรรมระหว่างรัฐบาลกับบุคคลอื่น โดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนเกี่ยวข้องหรือสามารถแทรกแซงได้ นอกจากนี้ยังมีการกระทำอื่น ๆ ที่ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยทุจริตต่อหน้าที่เช่นกัน เช่น การรับของขวัญหรือเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่ออนุญาตหรือออกใบอนุญาตใด ๆ การก่อให้เกิดความเสียหายกับคู่สัญญา รวมไปถึงหน่วยงานของรัฐ การรับผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อการละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ละเลย

^{๕๒} รัฐบัญญัติหมายเลข ๓๐๑๙, สืบค้นได้ที่ http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1960/ra_3019_1960.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙).

^{๕๓} Nelson Nogot Moratalla, *Graft and Corruption: The Philippine Experience*, p. 505, สืบค้นได้ที่ <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/apcity/unpan019122.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙).

^{๕๔} Rodrigo Quimbo et. al., *Anti-Corruption in the Philippines*, สืบค้นได้ที่ <https://globalcompliancenews.com/anti-corruption/anti-corruption-in-the-philippines/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙).

หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่เวลาตามเวลาที่เหมาะสม หรือทำให้บุคคลภายนอกได้เปรียบโดยไม่สมควร
เลือกปฏิบัติเฉพาะบุคคลที่มีผลประโยชน์ เข้าทำสัญญาในนามของรัฐหรือการแลกเปลี่ยนใด ๆ
ก็ตามที่ทำให้รัฐเสียผลประโยชน์ มีผลประโยชน์ในธุรกิจสัญญาโดยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน้าที่ หรือ
มีผลประโยชน์สัญญาที่โดยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นใดห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐนั้นเข้าไป
มีผลประโยชน์^{๘๐๕}

^{๘๐๕} มาตรา ๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๓๐๑๙.

บทที่ ๕

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงภาครัฐและเอกชน

การจัดตั้งองค์กรหรือสมาคมในประเทศฟิลิปปินส์นั้นสามารถทำได้โดยง่าย เพื่อรองรับวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ประเทศฟิลิปปินส์จึงประกอบไปด้วยองค์กรหรือหน่วยงานจำนวนมาก ในแทบทุกภาคส่วนรวมถึงในเมืองและในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยในจำนวนนี้ประกอบด้วยองค์กรหรือหน่วยงานของภาคเอกชน (non-governmental organization) ที่มีอยู่จำนวนมากและมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุก ๆ วัน แต่ในบทนี้จะหยิบยกมาเพียงบางส่วนเฉพาะสำหรับองค์กรหรือหน่วยงานที่ถือเป็นองค์กรหรือหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญต่อประเทศเท่านั้น

๕.๑ หน่วยงานและองค์กรของรัฐด้านสังคม

๕.๑.๑ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยชนเผ่าพื้นเมือง (National Commission on Indigenous People: NCIP)

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยชนเผ่าพื้นเมือง หรือ NCIP ได้รับการก่อตั้งขึ้นด้วยอำนาจของบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับใช้รัฐธรรมนูญตีความหมายเลข ๘๓๗๑ หรือที่รู้จักกันในนาม รัฐบัญญัติว่าด้วยสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองปี พ.ศ. ๒๕๔๐ (The Indigenous People's Rights Act of 1997)^{๕๐๖} โดยกำหนดให้คณะกรรมการอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักประธานาธิบดี (Office of the President) และเป็นหน่วยงานพื้นฐานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำนโยบายและดำเนินกิจการทั้งหลายตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนงานและโครงการที่กำหนดเพื่อรับรอง ปกป้องและสนับสนุนสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองตลอดจนวัฒนธรรมชุมชนทั้งหลายของชนเผ่าพื้นเมือง (Indigenous Cultural Communities/Indigenous People: ICCs/IPs) ดังกล่าวในประเทศ

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยชนเผ่าพื้นเมืองมีพันธกิจในการคุ้มครองและส่งเสริมสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีและผลประโยชน์ของชนเผ่าพื้นเมืองและวัฒนธรรมชุมชนของชนเผ่าพื้นเมือง โดยอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ ธรรมเนียมปฏิบัติและประเพณีที่สืบทอดกันมาของชุมชน อีกทั้ง

^{๕๐๖} The Rules and Regulations Implementing Republic Act No. 8371 (1997), สืบค้นได้ที่ <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/ph/ph083en.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ที่มุ่งไปสู่การเป็นหุ้นส่วนที่มีศักยภาพและเป็นผู้นำในการให้ความช่วยเหลือแก่ชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชน เพื่อให้สิทธิและความเป็นอยู่ที่ดีในทุกมิติของชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชน ได้รับการรับรอง เคารพ และส่งเสริม อันนำไปสู่ความเป็นเอกภาพของชาติและการพัฒนาของประเทศ

พันธกิจของหน่วยงาน

เป็นหน่วยงานหลักของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำนโยบายและดำเนินกิจการทั้งหลายตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนงานและโครงการที่กำหนดอันเป็นการรับรอง ปกป้องและสนับสนุนสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองตลอดจนวัฒนธรรมชุมชนทั้งหลายของชนเผ่าพื้นเมืองตามธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาของบรรพบุรุษและของชุมชน ตามอำนาจที่มีอยู่ (ซึ่งรวมถึงการมีสิทธิที่จะปกครองดูแลตนเอง) ตามหลักความเป็นธรรมในสังคมและตามหลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนศักดิ์ศรีในด้านวัฒนธรรม^{๘๐๗}

โครงสร้างของหน่วยงาน

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยชนเผ่าพื้นเมืองประกอบไปด้วยคณะกรรมการจำนวน ๗ คน ที่แต่งตั้งโดยประธานาธิบดี กำกับดูแลสำนักงาน (office) ซึ่งรับผิดชอบงานในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานดินแดนบรรพบุรุษ (Ancestral Domain Office) สำนักงานฝ่ายนโยบาย วางแผนและวิจัย (Office on Policy, Planning and Research) สำนักงานฝ่ายการศึกษา วัฒนธรรมและสุขภาพ (Office of Education, Culture and Health) สำนักงานฝ่ายบริการเศรษฐกิจ สังคม และกิจการพิเศษ (Office on Socio-Economic Services and Special Concerns) สำนักงานฝ่ายเสริมสร้างศักยภาพและสิทธิมนุษยชน (Office of Empowerment and Human Rights) และสำนักงานฝ่ายบริหาร (Administrative Office) และสำนักงานฝ่ายกฎหมาย (Legal Affairs Office)^{๘๐๘}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

๑) เป็นหน่วยงานหลักของรัฐบาลที่ชุมชนและชนเผ่าพื้นเมืองสามารถขอความช่วยเหลือจากรัฐได้ในฐานะเป็นตัวกลาง และทำให้ชุมชนและชนเผ่าพื้นเมืองได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง

^{๘๐๗} National Commission on Indigenous Peoples, Mandate, Vision, Mission, Power and Functions, สืบค้นได้ที่ <https://www.ncipro67.com.ph/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๘๐๘} มาตรา ๔๖ แห่งรัฐธรรมนูญตีพิมพ์เลข ๘๓๗๑, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1997/ra_8371_1997.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

๒) ทบทวนและประเมินข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ชุมนุมและชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งรวมถึงนโยบายและกฎหมายที่ใช้บังคับ รวมทั้งเสนอกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดบทบาทของผู้ชุมนุมและชนเผ่าพื้นเมืองในการพัฒนาประเทศ

๓) กำหนดกรอบและนำนโยบาย แผนงาน วิธีการ และโครงการไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของผู้ชุมนุมและชนเผ่าพื้นเมือง และติดตามตรวจสอบการทำงานดังกล่าว

๔) ร้องขอและจัดหาบริการและการสนับสนุนของผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาจากเอกชน ตามที่ต้องการเพื่อปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

๕) ออกใบรับรองสิทธิในที่ดินและดินแดนบรรพบุรุษ

๖) เข้าทำสัญญา ข้อตกลง หรือการตกลงใด ๆ กับรัฐบาลหรือหน่วยงานของเอกชนเท่าที่จำเป็นและกฎหมายให้อำนาจ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินของรัฐหรือสถาบันการเงินอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยผ่านการรับรองของประธานาธิบดี^{๔๐๙}

๕.๑.๒ กระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education)

กระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education: DepEd.)^{๔๑๐} ก่อตั้งขึ้นด้วยอำนาจของรัฐธรรมนูญตีความหมายเลข ๙๑๕๕^{๔๑๑} หรือที่รู้จักกันในนาม รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ (Governance of Basic Education Act of 2001) เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ ดำเนินการ และประสานงานต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน หลักสูตร หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (formal and non-formal basic education) อีกทั้งมีอำนาจในการดูแลให้ความเห็นแก่สถาบันการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมถึงการศึกษาทางเลือกทั้งหลาย ทั้งที่เป็นของรัฐและ

^{๔๐๘} อ่างแล้ว เริงอรุณที่ ๘๐๖ และ คูมาตรา ๔๔ แห่งรัฐธรรมนูญตีความหมายเลข ๘๓๗๑.

^{๔๐๙} เดิมคือกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม และกีฬา (Department of Education, Culture and Sport: DECS)

^{๔๑๐} รัฐบัญญัติตีความหมายเลข ๙๑๕๕, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2001/ra_9155_2001.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

ของเอกชน ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ในการจัดตั้งและกำกับดูแลให้ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างบูรณาการ สมบูรณ์ เพียงพอและเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการพัฒนาชาติ^{๘๒}

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

มุ่งหมายให้ชาวฟิลิปปินส์ มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติอย่างแรงกล้า ตระหนักถึงคุณค่า และศักยภาพที่มีอยู่ของตนเองอย่างเต็มที่ และอุทิศตนอย่างแท้จริงให้แก่การสร้างชาติ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่เป็นสถาบันของรัฐที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน

พันธกิจของหน่วยงาน

๑) ปกป้องและส่งเสริมสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวฟิลิปปินส์ในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ มีความเท่าเทียมกัน และตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมของประเทศ ซึ่งนักเรียนจะได้รับการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร ปลอดภัย และตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างเพศ (gender-sensitive) และเป็นสภาพแวดล้อมที่สร้างแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นให้กับเด็ก

๒) ให้ครูเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษารเรียนรู้และให้การเอาใจใส่ดูแลเด็กนักเรียน โดยที่ผู้บริหารและพนักงานในสถาบันจะต้องเป็นผู้จัดให้สถาบันการศึกษาของตนมีสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะสนับสนุนและเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความสามารถและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้แก่เด็ก

๓) กระตุ้นให้ครอบครัว ชุมชน และผู้มีผลประโยชน์ร่วมทั้งหมดมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต (life-long learning)^{๘๓}

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการแทบทั้งหมดที่เกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งรวมถึงการให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชนด้วย

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

^{๘๒} Department of Education, Vision, Mission, Core Values and Mandate, สืบค้นได้ที่ <https://www.deped.gov.ph/about-deped/vision-mission-core-values-and-mandate/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๘๓} อ่างแล้ว เริงอรุณที่ ๘๑๒.

สำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลสูงสุด มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ประธานาธิบดีในด้านการศึกษา รวมถึงวางนโยบายและแผนงาน ออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ด้านการศึกษา โดยมีหน่วยงานในสังกัดประกอบด้วย เลขาธิการสภาที่ปรึกษาด้านครุศาสตร์ (Teacher Education Council Secretariat) ฝ่ายตรวจสอบภายใน (Internal Audit Service) และ มีกรม (Bureau) ในสังกัดซึ่งรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ได้แก่ กรมพัฒนาหลักสูตร (Bureau of Curriculum Development) กรมสื่อการเรียนรู้ (Bureau of Learning Delivery) กรมประเมินคุณภาพการศึกษา (Bureau of Education Assessment) กรมทรัพยากรการเรียนรู้ (Bureau of Learning Resource) กรมบริการสนับสนุนผู้เรียน (Bureau of Learner Support Services) และ กรมทรัพยากรบุคคลและการพัฒนาองค์กร (Bureau of Human Resource and Organizational Development)^{๔๑๔}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (Secretary of Education) เป็นผู้บริหารสูงสุด ปลัดกระทรวง (Undersecretary) ๗ คน และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) ๔ คน ทำงานภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐมนตรี ได้แก่ ปลัดกระทรวงหัวหน้าคณะทำงาน (Undersecretary, Chief of Staff) ปลัดกระทรวงฝ่ายหลักสูตรและการเรียนการสอน (Undersecretary for Curriculum and Instruction) ปลัดกระทรวงฝ่ายวางแผน ทรัพยากรบุคคล และการพัฒนาองค์กร และการปฏิบัติงานภาคสนาม (Undersecretary for Planning, Human Resource and Organizational Development, and Field Operations) ปลัดกระทรวงฝ่ายบริหาร (Undersecretary for Administration) ปลัดกระทรวงฝ่ายการเงิน (Undersecretary for Finance) ปลัดกระทรวงฝ่ายกฎหมาย (Undersecretary for Legal Service) ปลัดกระทรวงฝ่ายกิจการนิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภายนอก และกีฬาของสถานศึกษา (Undersecretary for Legislative Liaison Office External Partnerships Service and School Sports) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายจัดซื้อจัดจ้าง และจัดการโครงการ (Assistant Secretary for Procurement Service and Project Management Service) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายกิจการสาธารณะและระบบการศึกษาทางเลือก (Assistant Secretary for Public Affairs Service and Alternative Learning System) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายหลักสูตรและการเรียนการสอน

^{๔๑๔} Department of Education, Central Office Organizational Structure, สืบค้นได้ที่ <https://www.deped.gov.ph/about-deped/central-office/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

(Assistant Secretary for Curriculum and Instruction) และผู้ช่วยรัฐมนตรีรับผิดชอบฝ่ายงบประมาณการคลังและตรวจสอบโครงการ (Assistant Secretary, Officer-in -Charge Finance – Budget and Program Monitoring)^{๘๕}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด (Attached Agencies)

กระทรวงศึกษาธิการมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ สภาการดูแลเด็กปฐมวัยและการพัฒนา (Early Childhood Care and Development Council: ECCD Council) คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ (National Book Development Board: NBDB) สภาแห่งชาติเพื่อโทรทัศน์ของเด็ก (National Council for Children's Television: NCCT) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (National Museum) และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแห่งฟิลิปปินส์เพื่อศิลปะ (Philippine High School for the Arts)^{๘๖}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

มาตรา ๗ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๕๕ กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาในระดับชาติไว้ดังนี้

- ๑) กำหนดกรอบนโยบายด้านการศึกษาของประเทศ
- ๒) กำหนดแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ
- ๓) ประกาศใช้มาตรฐานทางการศึกษาแห่งชาติ
- ๔) ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้แห่งชาติ (national learning outcomes)
- ๕) ทำการศึกษาวิจัยด้านการศึกษาของชาติ
- ๖) ยกย่องสถานภาพการจ้างงาน ความสามารถทางวิชาชีพ สวัสดิการและสภาพการทำงาน ของบุคลากรทุกคนในกระทรวง และ
- ๗) ยกย่องการพัฒนาโดยรวมของผู้เรียน ผ่านแผนงานในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น^{๘๗}

^{๘๕} Department of Education, DepEd Executive Committee, สืบค้นได้ที่ <https://www.deped.gov.ph/about-deped/deped-executive-committee/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๘๖} Department of Education, Attached Agencies, สืบค้นได้ที่ <https://www.deped.gov.ph/about-deped/attached-agencies/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๘๗} มาตรา ๗ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๙๑๕๕.

๕.๑.๓ กระทรวงสาธารณสุข (Department of Health)

กระทรวงสาธารณสุข (DOH) ได้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๙๔ พ.ศ. ๒๔๙๐ (Executive Order No. 94, s. 1947) โดยประธานาธิบดี มานูเอล โรซาส (Manuel Roxas) เพื่อให้เป็นหน่วยงานในระดับกระทรวงของฝ่ายบริหาร (executive department) ของรัฐบาลฟิลิปปินส์ มีหน้าที่รับรองสิทธิในการเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานของชาวฟิลิปปินส์ทุกคน ด้วยการออกข้อกำหนดว่าด้วยบริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ และการกำกับดูแลบริการและผลิตภัณฑ์ด้านสาธารณสุข มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำ ผู้เสริมสร้างศักยภาพด้านสุขภาพ และเป็นผู้บริหารจัดการบริการเฉพาะด้านสาธารณสุข^{๑๙๘}

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

มุ่งหมายให้ชาวฟิลิปปินส์เป็นประชาชนที่มีสุขภาพดีที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และดีที่สุดในเอเชียภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๓ รวมทั้งเป็นผู้นำระดับโลกในด้านผลลัพธ์ทางสุขภาพ (health outcomes) มีระบบดูแลสุขภาพที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันและตอบสนองได้อย่างทันทั่วถึง และมีความเป็นธรรมทางการเงินในการให้บริการด้านสาธารณสุข^{๑๙๙}

พันธกิจของหน่วยงาน

เป็นผู้นำของประเทศในการพัฒนาระบบสุขภาพที่มีประสิทธิผล ยืดหยุ่น เท่าเทียม ยั่งยืน มีคุณภาพและมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะสำหรับผู้ยากไร้^{๒๐๐}

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

สำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลสูงสุด มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (Secretary of Health) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด หน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กรมความร่วมมือด้านสุขภาพระหว่างประเทศ (Bureau of International Health Cooperation: BIHC) กรมการพัฒนาและระบบสุขภาพท้องถิ่น (Bureau of Local Health Systems and

^{๑๙๘} Department of Health, DOH Profile, สืบค้นได้ที่ <https://www.doh.gov.ph/profile> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๑๙๙} อ่างแล้ว เชนอร์รทที่ ๘๑๘ และดู Department of Health, Mission and Vision, สืบค้นได้ที่ <https://www.doh.gov.ph/mission-vision> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๒๐๐} อ่างแล้ว เชนอร์รทที่ ๘๑๘.

Development: BLHSD) กรมกักกันโรค (Bureau of Quarantine) กรมป้องกันและควบคุมโรค (Disease Prevention and Control Bureau) กรมระบาดวิทยา (Epidemiology Bureau) องค์การอาหารและยา (Food and Drug Administration) กรมจัดการการแพทย์ฉุกเฉิน (Health Emergency Management Bureau) กรมกำกับดูแลสถานพยาบาลและบริการทางการแพทย์ (Health Facilities and Services Regulatory Bureau: HFSRB) กรมพัฒนาสถานพยาบาล (Health Facilities Development Bureau) กรมพัฒนานโยบายสุขภาพและวางแผน (Health Policy Development and Planning Bureau: HPDPB) และกรมส่งเสริมสุขภาพและบริการทางการแพทย์ (Health Promotion and Communication Bureau: HPCS)^{๔๒๑}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (Secretary of Health) เป็นผู้บริหารสูงสุด และมีปลัดกระทรวง (Undersecretary) รับผิดชอบงานสาธารณสุขในด้านต่าง ๆ จำนวน ๗ คน และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) จำนวน ๗ คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงฝ่ายบริการสาธารณสุข (Undersecretary of Health, Public Health Service Team) ปลัดกระทรวงหัวหน้าคณะทำงานและการกำกับดูแลด้านสาธารณสุข (Undersecretary of Health, Office of the Chief of Staff and Health Regulation Team) ปลัดกระทรวงฝ่ายนโยบายสุขภาพและพัฒนาระบบ (Undersecretary of Health, Health Policy and Systems Development Team) ปลัดกระทรวงฝ่ายบริหารและจัดการด้านการเงิน (Undersecretary of Health, Administration and Financial Management Team) ปลัดกระทรวงฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างและจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Undersecretary of Health, Procurement and Supply Chain Management Team) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติงานภาคสนามและประสานงาน (Undersecretary of Health, Field Implementation and Coordination Team) ปลัดกระทรวงฝ่ายสถานพยาบาลและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Undersecretary of Health, Health Facilities and Infrastructure Development Team) ผู้ช่วยรัฐมนตรีหัวหน้าคณะทำงานและกำกับดูแลด้านสาธารณสุข (Assistant Secretary of Health, Office of the Chief of Staff and Health Regulation Team) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายบริการสาธารณสุข (Assistant Secretary of Health, Public Health Services Team) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายนโยบายสุขภาพและพัฒนาระบบ

^{๔๒๑} Department of Health, Organizational Chart, สืบค้นได้ที่ <https://www.doh.gov.ph/organizational-chart> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๑).

(Assistant Secretary of Health, Health Policy and Systems Development Team) ผู้ช่วยรัฐมนตรี ฝ่ายปฏิบัติงานภาคสนามและประสานงาน (เกาะลูซอน) (Assistant Secretary of Health, Field Implementation and Coordination Team (Luzon)) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายปฏิบัติงานภาคสนามและประสานงาน (เขตนครหลวงและโรงพยาบาลในเขตมหานครมะนิลา) (Assistant Secretary of Health•Field Implementation and Coordination Team (NCR and MMH)) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายปฏิบัติงานภาคสนามและประสานงาน (เกาะวิซายัสและมินดาเนา) (Assistant Secretary of Health, Field Implementation and Coordination Team (Visayas and Mindanao) และ ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายสถานพยาบาลและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Assistant Secretary of Health, Health Facilities and Infrastructure Development Team)^{๘๒๒}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด (Attached Agencies)

กระทรวงสาธารณสุขมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ สถาบันการดูแลสุขภาพทางเลือกและการแพทย์พื้นบ้านแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Institute of Traditional and Alternative Health Care: PITAHC) บริษัทประกันสุขภาพแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Health Insurance Corporation: PHIC) คณะกรรมการโรคเอดส์แห่งชาติ (Philippine National AIDS Council: PNAC) และคณะกรรมการโภชนาการแห่งชาติ (National Nutrition Council: NNC)^{๘๒๓}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ภายใต้บังคับของมาตรา ๓ แห่งคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๐๒ พ.ศ. ๒๕๔๒ (Executive Order No. 102, s. 1999) ซึ่งเป็นกฎหมายจัดตั้งองค์กรฉบับล่าสุดที่ใช้บังคับกับกระทรวงสาธารณสุข กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญดังนี้

- ๑) กำหนดกรอบนโยบายแห่งชาติและมาตรฐานด้านสาธารณสุข
- ๒) ป้องกันและควบคุมสาเหตุของโรคภัยไข้เจ็บและความพิการ
- ๓) พัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคภัยไข้เจ็บและระบบข้อมูลสุขภาพ

^{๘๒๒} Department of Health, Executive Committee, สืบค้นได้ที่ <https://www.doh.gov.ph/executive-committee-directory> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๘๒๓} Department of Health, Attached Agencies, สืบค้นได้ที่ <https://www.doh.gov.ph/doh-attached-agencies-directory> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๑).

- ๔) บำรุงรักษาสถานพยาบาลของประเทศและโรงพยาบาลด้วยความสามารถที่ก้าวหน้าและทันสมัยเพื่อสนับสนุนบริการของท้องถิ่น
- ๕) ส่งเสริมสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีผ่านการรับรู้ข่าวสารและจัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและอันตรายทางสุขภาพให้กับสาธารณชนได้อย่างทันท่วงที
- ๖) สร้างสภาวะแวดล้อมเพื่อการพัฒนาในกลุ่มอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ
- ๗) เป็นผู้นำด้านสาธารณสุขเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน ภัยพิบัติ หรือระบบล้มเหลว
- ๘) รับรองคุณภาพของการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขของระบบการดูแลสุขภาพในทุกระดับ
- ๙) กำกับดูแลระบบการเงินของภาคส่วนสาธารณสุข และรับรองความเป็นธรรมและการเข้าถึงบริการสาธารณสุข^{๒๔}

๕.๑.๔ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Department of Information and Communications Technology: DICT)

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๘๔๔ (Republic Act No. 10844) หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ (Department of Information and Communications Technology Act of 2015) โดยกฎหมายมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งถือเป็นวันก่อตั้งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเป็นทางการ^{๒๕} ทั้งนี้ มีการโอนย้ายหน่วยงานหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร จากกระทรวงการขนส่งและการสื่อสาร (Department of Transportation and Communications: DOTC) ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงการขนส่ง (Department of Transportation: DOTR) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย วางแผน ประสานงาน ปฏิบัติงาน และเป็น

^{๒๔} มาตรา ๓ แห่งคำสั่งฝ่ายบริหาร หมายเลข ๑๐๒ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ (Executive Order No. 102, s. 1999), สืบค้นได้ที่ <https://www.officialgazette.gov.ph/1999/05/24/executive-order-no-102-s-1999/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๒๕} Department of Information and Communications Technology, Department of ICT Law takes effect today, สืบค้นได้ที่ <https://dict.gov.ph/department-of-ict-law-takes-effect-today/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๑).

หน่วยงานทางปกครองของฝ่ายบริหารของรัฐบาลเพื่อการวางแผน พัฒนา และส่งเสริมแผนการ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ^{๔๒๖}

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมุ่งมั่นที่พัฒนาประเทศฟิลิปปินส์ให้รุ่งเรือง ด้วยนวัตกรรมและด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ ฟิลิปปินส์เป็นชาติที่ก้าวหน้า ปลอดภัย มั่นคง เข้มแข็ง และผาสุก^{๔๒๗}

พันธกิจของหน่วยงาน

- “กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชาชน เพื่อประชาชน”
- ๑) ทำให้ประชาชนชาวฟิลิปปินส์ทุกคนสามารถเข้าถึงบริการและโครงข่ายขั้นพื้นฐานทาง สารสนเทศและการสื่อสาร (infostructure and services)
 - ๒) ดำรงไว้ซึ่งการเติบโตอย่างยั่งยืนของอุตสาหกรรมของฟิลิปปินส์ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเป็นตัวขับเคลื่อน เพื่อให้มีการสร้างงานเพิ่มมากขึ้น
 - ๓) สร้างรัฐบาลดิจิทัลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวกันของชาติ^{๔๒๘}
 - ๔) สนับสนุนการบริหารงานเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างเต็มที่
 - ๕) เป็นผู้คิดค้น และเป็นผู้นำในการผลักดันการพัฒนาของประเทศและการเปลี่ยนผ่านไปสู่ เศรษฐกิจดิจิทัลในระดับโลก^{๔๒๙}

^{๔๒๖} มาตรา ๕ แห่ง รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๘๔๔, สืบค้นได้ที่ <https://www.officialgazette.gov.ph/2016/05/23/republic-act-no-10844/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๒๗} Department of Information and Communications Technology, Mission and Vision, สืบค้นได้ที่ <https://dict.gov.ph/about-us/vision-and-mission/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๒๘} เป็นแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศฟิลิปปินส์เพื่อให้การทำงานของหน่วยงานภาครัฐเกิดการบูรณาการ มีความความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการพัฒนาประเทศ ดู Department of Information and Communications Technology, E-Government Masterplan 2022, สืบค้นได้ที่ https://www.ictecosystem.org/wp-content/uploads/2019/06/EGMP_Book_Abridged_vp05.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กันยายน ๒๕๖๒).

^{๔๒๙} อ่างแล้ว เริงอรุณที่ ๘๒๗.

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

สำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลสูงสุด มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Secretary of Information and Communications Technology) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กรมจัดการโครงข่ายขั้นพื้นฐาน (Infostructure Management Bureau) กรมความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity Bureau) กรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจและศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Literacy and Competency Development Bureau) กรมเพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่รัฐบาลดิจิทัล (Government Digital Transformation Bureau) กรมวางแผนนโยบายและมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแห่งชาติ (National ICT Planning Policy and Standards Bureau) และกรมพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Industry Development Bureau)

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Secretary of Information and Communications Technology) เป็นผู้บริหารสูงสุด และมีปลัดกระทรวง (Undersecretary) รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านต่าง ๆ จำนวน ๕ คน และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) จำนวน ๕ คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติการ (Undersecretary for Operations) ปลัดกระทรวงฝ่ายความต้อการพิเศษ (Undersecretary for Special Concerns) ปลัดกระทรวงฝ่ายกฎหมาย การวางแผนนโยบายและการคลัง (Undersecretary for Legal Affairs, Policy, Planning & Finance) ปลัดกระทรวงฝ่ายบริหารทั่วไป (Undersecretary for General Administration) ปลัดกระทรวงฝ่ายดัชนีสินทรัพย์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแห่งชาติ (Undersecretary for the National Information and Communications Technology Assets Index) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร (Assistant Secretary for Administration) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายดิจิทัลฟิลิปปินส์ (Assistant Secretary for Digital Philippines) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายแผนงานโครงข่าย การสื่อสารความเร็วสูงแห่งชาติและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตแบบไร้สายโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในสถานที่สาธารณะ (Assistant Secretary for the National Broadband Plan Backbone and Free Wi-Fi Internet Access) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายระบบจัดการข้อมูลทางทะเลและน่านน้ำ (Assistant Secretary for Maritime and Aquatic Information Management Systems) และผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายการสื่อสาร

ฉุกเฉินของรัฐบาลเพื่อการตอบสนองที่ทันท่วงที (Assistant Secretary for Resilient Government Emergency Communications)^{๔๓๐}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด (Attached Agencies)

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ คณะกรรมการโทรคมนาคมแห่งชาติ (National Telecommunications Commission) คณะกรรมการความเป็นส่วนตัวแห่งชาติ (National Privacy Commission) และศูนย์สืบสวนและประสานงานอาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cybercrime Investigation and Coordination Center)^{๔๓๑}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ภายใต้มาตรา ๕ แห่งระเบียบว่าด้วยการนำรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๘๔๔ ไปปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๙ (the Implementation Rules and Regulations of R.A. No. 10844)^{๔๓๒} กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ด้านนโยบายและการวางแผน

ก) กำหนด แนะนำ และบังคับใช้นโยบาย แผน แผนงาน และแนวปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วยการใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

ข) กำหนดนโยบายและริเริ่มการทำงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาโดยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education: DepED) คณะกรรมการการอุดมศึกษา (the Commission on Higher Education: CHED) และสำนักงานอาชีวศึกษาและการพัฒนาทักษะ (Technical Education and Skills Development Authority: TESDA) เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของประเทศ และตอบสนองต่อ

^{๔๓๐} Department of Information and Communications Technology, Officials, สืบค้นได้ที่ <https://dict.gov.ph/about-us/officials/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๓๑} Department of Information and Communications Technology, Attached Agencies, สืบค้นได้ที่ <https://dict.gov.ph/about-us/officials/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๓๒} มาตรา ๕ แห่งระเบียบว่าด้วยการนำรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๘๔๔ ไปปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๙, สืบค้นได้ที่ https://dict.gov.ph/wp-content/uploads/2019/11/IRR_RA_10844.pdf (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

ความต้องการทรัพยากรบุคคลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านบริการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นพื้นฐาน (ICT-enabled services)

ค) จัดทำกรอบการทำงานเชิงบูรณาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับทรัพยากรและเครือข่ายทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐบาลในทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E- Government) และการใช้งานระบบ ตามที่กำหนดไว้สำหรับแผนแม่บทรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E- Government Masterplan) และแผนพัฒนาฟิลิปปินส์ (the Philippine Development Plan)

๒. ด้านการปรับปรุงการเข้าถึงบริการสารสนเทศและการสื่อสารในที่สาธารณะ

ก) กำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบสำหรับการสร้าง การปฏิบัติงาน และการบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในพื้นที่ห่างไกลและด้อยโอกาส (unserved and underserved areas) โดยปรึกษากับหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น (local government units :LGUs) องค์กรภาคประชาสังคม (civil society organizations: CSOs) ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

ข) สร้างระบบบริการอินเทอร์เน็ตโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายที่สามารถเข้าถึงได้ในบริเวณพื้นที่สาธารณะและสำนักงานของหน่วยงานของรัฐ โดยใช้เทคโนโลยีทางโทรคมนาคมที่มีความคุ้มค่าด้านต้นทุนและประสิทธิภาพอย่างสูงสุด (most cost-effective) ผ่านทางหุ้นส่วนโดยผู้ให้บริการเอกชนเท่าที่จำเป็น

๓. ด้านการแบ่งปันทรัพยากรและการสร้างขีดความสามารถ

ก) ผสมผสานแผนงานและแผนความริเริ่มในระดับชาติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทุกแผน เพื่อรับรองว่าหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานจะมีเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล และทรัพยากร และฐานข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนแม่บทรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และแผนในระดับชาติ

ข) รับรองการพัฒนาและการคุ้มครองการออกแบบและโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐที่มีการบูรณาการ

ค) ช่วยเหลือและจัดหาผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคให้กับหน่วยงานของรัฐในการพัฒนาคู่มือปฏิบัติเพื่อการบังคับใช้และบริหารกฎหมาย มาตรฐาน กฎ และระเบียบที่ใช้บังคับกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ง) ประเมินผล ทบทวน และสนับสนุนการวิจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการพัฒนาแผนงานของรัฐบาล โดยร่วมมือกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Department of Science and Technology: DOST) และสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จ) กำหนดคุณสมบัติของบุคลากรและมาตรฐานของคุณสมบัติในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาและการทำงานที่มีประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานและระบบของรัฐในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ฉ) พัฒนาแผนงานที่เพิ่มโอกาสในความก้าวหน้าทางอาชีพของบุคลากรที่ทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับรัฐบาล

ช) เผยแพร่ข้อมูลสำคัญที่จำเป็นเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ซ) เป็นตัวแทนและเจรจาในระดับนานาชาติเพื่อผลประโยชน์ของประเทศฟิลิปปินส์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศ (Department of Foreign Affairs: DFA) และสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคและการพัฒนาอุตสาหกรรม

ก) รับรองและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของผู้บริโภคและกลุ่มธุรกิจในเรื่องความสัมพันธ์ส่วนตัว ความปลอดภัยและความลับที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ

ข) สนับสนุนการส่งเสริมโอกาสทางการค้าและการลงทุนในภาคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และภาคบริการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นพื้นฐาน โดยร่วมมือกับกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (Department of Trade and Industry: DTI) และหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องรวมทั้งภาคเอกชน

ค) จัดทำแนวปฏิบัติเพื่อการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนในการดำเนินโครงการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับหน่วยงานของรัฐ

ง) ส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างสถาบันต่าง ๆ ที่ดำเนินการศึกษา ฝึกอบรม วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเร่งการเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ในตลาดโลกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและภาคบริการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นพื้นฐานของแรงงาน บริษัท ห้างร้าน และวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลางของฟิลิปปินส์

๕. ด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์และความร่วมมือในการทำงาน

ก) กำหนดแผนความปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งชาติซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่แข็งแกร่งและมีความสอดคล้องกัน ซึ่งจะลดความเสี่ยงด้านความมั่นคงของชาติให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อส่งเสริมสถานะแวดล้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สงบสุข มั่นคง เปิดกว้างและเป็นมิตร

ข) เพิ่มความช่วยเหลือที่ทันที่เพื่อการปราบปรามการกระทำความผิดทางไซเบอร์และการโจมตีทางไซเบอร์ที่กระทำต่อสาธารณูปโภคที่สำคัญ และ/หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ผ่านศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ (a computer emergency response team: CERT)

ค) จัดให้มีมาตรการตอบโต้ในเชิงรุกของรัฐบาลเพื่อกำหนดและคาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากในประเทศและนอกประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อโลกเทคโนโลยีสารสนเทศ (cyberspace) ของฟิลิปปินส์ และภัยคุกคามทางความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่มีต่อประเทศฟิลิปปินส์

ง) เพิ่มความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนในด้านการแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการโจมตีทางไซเบอร์ ภัยคุกคาม และจุดอ่อน และร่วมมือกันเพื่อจัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางไซเบอร์ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๕ (Republic Act No. 10175)^{๔๓๓}

จ) ติดตามตรวจสอบอาชญากรรมทางไซเบอร์ที่กำลังถูกดำเนินคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยหน่วยงานผู้ดำเนินคดี และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านข่าวกรอง การสืบสวน การฝึกอบรม และการสร้างศักยภาพ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และดำเนินคดีอาชญากรรมทางไซเบอร์

ฉ) ประสานงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ หน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น และองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ (NGO) ในการทำงานเพื่อป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ และโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

^{๔๓๓} รัฐบัญญัติป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๕๖ (Cybercrime Prevention Act of 2012) กำหนดนิยามของอาชญากรรมทางไซเบอร์ และบทลงโทษ, สืบค้นได้ที่ https://lawphil.net/statutes/repacts/ra2012/ra_10175_2012.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

ข) ให้คำแนะนำในการออกกฎหมาย คำสั่ง มาตรการและนโยบายที่เหมาะสม

ข) ส่งการให้หน่วยงานใด ๆ ของรัฐดำเนินการช่วยเหลือให้พันธกิจและการทำงานของกระทรวง สำเร็จลุล่วง

ฅ) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางไซเบอร์ ซึ่งรวมถึงการสร้างขีดความสามารถ การใช้อำนาจ และการปฏิบัติหน้าที่อื่นใด เท่าที่จำเป็นเพื่อบังคับใช้ รัฐบัญญัติหมายเลข ๑๐๑๗๕ (Republic Act No. 10175)

๖. ด้านการพัฒนาชนบท

ก) กำหนดนโยบายโดยการปรึกษากับหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่นและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่าง ทันทีที่ ตรงประเด็น และครอบคลุม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารและบริการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดนั้น ๆ เพื่อ พัฒนาการลงทุนที่สมดุลระหว่างพื้นที่ที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูง และพื้นที่ที่มีการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ และเพื่อส่งเสริมให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการพัฒนาและแพร่หลาย

ข) พัฒนาแผนและโครงการโดยร่วมมือกับหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ในท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับรองว่าจะทำให้การเข้าถึงบริการและโครงสร้างพื้นฐานทาง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างการลงทุนและ โอกาสให้กับพื้นที่ในชนบทหรือพื้นที่ที่ไม่ได้รับความสนใจจากภาคเอกชน

ค) ช่วยเหลือ แนะนำแนวทาง และสนับสนุนกิจกรรมและการริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของชนบท และ

ง) ส่งเสริมและช่วยเหลือหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่นในการพัฒนา พื้นที่เพื่อการลงทุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยเฉพาะ โดยจัดหาความช่วยเหลือ ด้านเทคนิคและด้านอุตสาหกรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อปรับปรุง คุณภาพของการให้บริการภาครัฐที่สำคัญ เพื่อการพัฒนาและเพื่อส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม การ ท่องเที่ยวของท้องถิ่น และเพื่อเพิ่มทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาผู้มีศักยภาพ สูงของท้องถิ่น

๕.๑.๕ กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (Department of Environment and Natural Resources: DENR)

กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๙๒ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 192, s. 1987) โดยเปลี่ยนชื่อจากกระทรวงสิ่งแวดล้อม พลังงาน และทรัพยากรธรรมชาติ (Department of Environment, Energy and Natural Resources)^{๘๓๔} มาเป็นกระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อทำหน้าที่อนุรักษ์ จัดการ พัฒนา รวมทั้งใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะป่าไม้ ทุ่งหญ้า และทรัพยากรแร่ ซึ่งรวมถึงเขตสงวน พื้นที่ลุ่มน้ำ และที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งมีหน้าที่ออกใบอนุญาตและกำกับดูแลทรัพยากรธรรมชาติตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อทำให้เกิดการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม เพื่อสวัสดิภาพของประชาชนชาวฟิลิปปินส์ทั้งในรุ่นปัจจุบันและในอนาคต^{๘๓๕}

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

ทำให้ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่ใช้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่สะอาดและเป็นคุณกับสุขภาพ (A nation enjoying and sustaining its natural resources and a clean and healthy environment.)^{๘๓๖}

พันธกิจของหน่วยงาน

เพื่อระดมพลเมือง (to mobilize our citizenry) ในการปกป้อง อนุรักษ์ และจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อพลเมืองทุกคนในรุ่นปัจจุบัน (for the present) และเพื่ออนุชนรุ่นหลัง (future generation)^{๘๓๗}

^{๘๓๔} งานด้านพลังงานถูกโอนไปอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักประธานาธิบดี (Office of the President) และภายหลังได้รับการยกระดับเป็นกระทรวงพลังงาน (Department of Energy) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕.

^{๘๓๕} Department of Environment and Natural Resources, DENR Mandate, Mission & Vision, สืบค้นได้ที่ <https://www.denr.gov.ph/index.php/about-us/mission-vision> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๘๓๖} อ้างแล้ว เชงอรรถที่ ๘๓๕.

^{๘๓๗} อ้างแล้ว เชงอรรถที่ ๘๓๕.

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

สำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลสูงสุด มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (Secretary of Environment and Natural Resources) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กรมเหมืองแร่และธรณีวิทยา (Mines and Geosciences Bureau) กรมจัดการป่าไม้ (Forest Management Bureau) กรมจัดการที่ดิน (Land Management Bureau) กรมจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Management Bureau) กรมวิจัยและพัฒนาระบบนิเวศน์ (Ecosystems Research and Development Bureau) และกรมจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Management Bureau)

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (Secretary of Environment and Natural Resources) เป็นผู้บริหารสูงสุด และมีปลัดกระทรวง (Undersecretary) และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) รับผิดชอบงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปลัดกระทรวงหัวหน้าคณะทำงาน (Undersecretary and Chief of Staff) ปลัดกระทรวงด้านการบริหาร การคลัง ทรัพยากรมนุษย์ ระบบข้อมูล กฎหมาย นิติบัญญัติ และปราบปรามการทุจริต (Undersecretary for Administration, Finance, Human Resources, Information Systems, Legal, Legislative Affairs and Anti-Corruption) ปลัดกระทรวงฝ่ายงานด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ กิจการเหมืองแร่ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Undersecretary for Climate Change Service, Mining Concerns and Attached Agencies) ปลัดกระทรวงด้านนโยบาย วางแผน และการต่างประเทศ (Undersecretary for Policy, Planning and International Affairs) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติงานภาคสนาม (Undersecretary for Field Operations) ปลัดกระทรวงฝ่ายจัดการขยะมูลฝอย และดูแลหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น (Undersecretary for Solid Waste Management and Local Government Units Concerns) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายปราบปรามการทุจริต (Assistant Secretary for Anti-Corruption) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายงานนโยบายและการวางแผน (Assistant Secretary for Policy and Planning Service) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายปฏิบัติงานภาคสนาม (Assistant Secretary for Field Operations) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายกฎหมาย (Assistant Secretary for Legal Affairs) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายกิจการเหมืองแร่และการคลัง (Assistant Secretary

for Mining Concerns and Finance) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายปฏิบัติงานภาคสนาม (Assistant Secretary for Field Operations) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ระบบข้อมูล และนิติบัญญัติ (Assistant Secretary for Human Resource Development, Information Systems and Legislative Affairs) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร (Assistant Secretary for Administration) และ ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายเจ้าหน้าที่สำนักงาน (Assistant Secretary for Staff Bureaus)^{๘๓๘}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด

กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ หน่วยงานพัฒนา ทะเลสาบลา구나 (Laguna Lake Development Authority: LLDA) หน่วยงานจัดทำแผนที่และข้อมูล ทรัพยากรแห่งชาติ (National Mapping and Resource Information Authority: NAMRIA) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (National Water Resources Board: NWRB) บริษัทพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources Development Corporation: NRDC) สภาแห่งปาลาวัน เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Palawan Council for Sustainable Development: PCSD) บริษัท พัฒนาเหมืองแร่แห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Mining Development Corporation: PMDC) และ หน่วยงานบุกเบิกที่ดินแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Reclamation Authority: PRA)^{๘๓๙}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

มาตรา ๕ แห่งคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๙๒ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 192, s. 1987) กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติไว้ดังนี้

๑) ให้คำแนะนำแก่ประธานาธิบดีในการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการพัฒนา การใช้ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศและการควบคุมมลภาวะ

๒) กำหนด บังคับใช้ และกำกับดูแลนโยบาย แผนและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การอนุรักษ์ การพัฒนา การใช้และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

^{๘๓๘} Department of Environment and Natural Resources, DENR Directory of Key Officials, สืบค้นได้ที่ <https://www.denr.gov.ph/index.php/about-us/denr-directory> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๘๓๙} Department of Environment and Natural Resources, Organizational Chart, สืบค้นได้ที่ <https://www.denr.gov.ph/index.php/about-us/organizational-structure> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

๓) ออกกฎและระเบียบให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับกับการสำรวจ การพัฒนา การอนุรักษ์ การสกัด การทิ้ง การใช้ และกิจกรรมเชิงพาณิชย์อื่นใดที่มีแนวโน้มที่จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศลดลงหรือเสื่อมคุณภาพลง

๔) กำกับดูแลและควบคุมพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่รกร้างเสื่อมโทรม และทรัพยากรแร่ โดยใช้วิธีเรียกเก็บค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าเช่า หรือเรียกเก็บโดยรูปแบบอื่นใดเพื่อนำมาเป็นรายได้จากผู้ที่ทำการสำรวจ พัฒนา ใช้ประโยชน์ หรือรวบรวมทรัพยากรดังกล่าว

๕) ทำการสำรวจ ประเมิน จัดแบ่งประเภท และจัดเก็บทรัพยากรธรรมชาติของประเทศโดยใช้การสำรวจภาคพื้นดิน การตรวจจับทางไกล และเทคโนโลยีอื่นใดที่ทันสมัย

๖) ส่งเสริมให้มีการปรึกษาหารือที่เหมาะสมร่วมกันกับภาคเอกชนเกี่ยวกับการพัฒนา การใช้ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๗) ทำการสำรวจผืนดินและผืนน้ำทั้งหมดของประเทศในทางภูมิศาสตร์

๘) จัดทำนโยบายและดำเนินแผนงานดังต่อไปนี้

(ก) จัดเก็บ สำรวจ แบ่งประเภทของที่ดิน ป่าไม้ และทรัพยากรแร่ที่รวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อให้การประเมินปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรมีความแม่นยำมากขึ้น

(ข) แบ่งปันทรัพยากรอย่างเป็นธรรมด้วยการบริหารที่มีวิจรรณญาณ กำกับดูแลใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาและอนุรักษ์ที่ดินของรัฐ ป่าไม้ และทรัพยากรแร่ (รวมถึงเขตสงวนแหล่งแร่) อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับชาวฟิลิปปินส์ในจำนวนที่มากขึ้น

(ค) ส่งเสริม พัฒนา และขยายอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นพื้นฐาน

(ง) รักษามรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติโดยการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และการกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติและพื้นที่อนุรักษ์อื่น ๆ

(จ) บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่สมบูรณ์โดยการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และ

(ฉ) ส่งเสริมให้ประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมและเป็นผู้บุกเบิกในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มากขึ้น

๙) ออกกฎเกณฑ์และระเบียบที่จำเป็นเพื่อจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

(ก) เร่งรัดการสำรวจที่ดินเพื่อออกเอกสารสิทธิ การวางแผนการใช้ที่ดินและการให้สิทธิทำกินบนที่ดินของรัฐ

(ข) จัดการทรัพยากรป่าไม้ด้วยวิธีที่ยั่งยืนเพื่อการพัฒนาชนบท สนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้ป่าไม้เป็นพื้นฐาน และจัดหาวัตถุดิบเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ยังสงวนรักษาความมั่นคงทางสิ่งแวดล้อม (environmental stability) ไว้ให้เพียงพอ

(ค) กระตุ้นให้มีการสำรวจทรัพยากรแร่ ส่งเสริมการผลิตแร่โลหะและอโลหะ และส่งเสริมการทำกรตลาดของแร่

๑๐) กำกับดูแลการพัฒนา การทิ้ง การสกัด การสำรวจ และการใช้ทรัพยากรป่าไม้ ผืนดิน และทรัพยากรแร่

๑๑) รับผิดชอบการประเมิน การพัฒนา การคุ้มครอง การอนุรักษ์ การออกใบอนุญาต และการกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนดและตามที่สามารถใช้บังคับได้ ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมด รับผิดชอบการกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ปฏิบัติงานตามสัญญาจ้าง ผู้ถือใบอนุญาต ผู้เช่าและผู้ได้รับอนุญาตที่กระทำการสกัด สำรวจ พัฒนา และแสวงหาประโยชน์จากผลิตผลของทรัพยากรธรรมชาติ รับผิดชอบในการนำแผนงานและมาตรการต่าง ๆ ไปปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความร่วมมือที่แน่นแฟ้นระหว่างรัฐบาลและภาคเอกชน จัดหมวดหมู่หลักและหมวดหมู่ย่อยของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และบังคับใช้กฎหมาย กฎเกณฑ์และระเบียบว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติ

๑๒) ออกกฎเกณฑ์ ระเบียบ และแนวปฏิบัติในการทำข้อตกลงเกี่ยวกับการผลิตร่วมกัน การร่วมทุน การแบ่งปันผลผลิต การออกใบอนุญาต การอนุญาต การให้สัมปทาน การเช่า และสิทธิพิเศษ และข้อตกลงอื่นใดอันเกี่ยวกับการพัฒนา การสำรวจและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ รวมทั้งกำกับดูแล ควบคุมและตรวจตราทรัพยากรของประเทศ และทำการยกเลิกเพิกถอนสิทธิพิเศษและข้อตกลงเช่นว่านั้นทันทีเมื่อพบว่ามี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือคำสั่งใด ๆ ที่จำเป็นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติ

๑๓) ใช้อำนาจเป็นการเฉพาะเพื่อจัดการและจัดสรรที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งเป็นหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบในการจัดหมวดหมู่หลัก และการจัดหมวดหมู่ย่อย การสำรวจ และการให้สิทธิทำกินในที่ดิน โดยหารือร่วมกับหน่วยงานที่เหมาะสม (with appropriate agencies)

๑๔) บังคับใช้มาตรการเพื่อกำกับดูแลและควบคุมกระบวนการสร้างผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ การจัดระดับ (grading) และการตรวจสอบไม้ และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากป่าไม้ และเฝ้าระวังการเคลื่อนที่ ไม้ซุงและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากป่าไม้ (other forest products)

๑๕) ออกกฎและระเบียบเพื่อควบคุมมลภาวะทางน้ำ อากาศและพื้นดิน

๑๖) กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำและอากาศที่ปล่อยและแพร่กระจายออกมา รวมถึงระดับ ที่สามารถอนุญาตได้ในการปล่อยมลภาวะและการแผ่รังสี

๑๗) ออกนโยบาย กฎและระเบียบเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรทางพันธุกรรมและความ หลากหลายทางชีวภาพ และถิ่นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตที่ใกล้สูญพันธุ์ของประเทศ

๑๘) กำหนดยุทธศาสตร์การอนุรักษ์แห่งชาติ (National Conservation Strategy) ที่มีการ บูรณาการจากหลายภาคส่วนและจากหลากหลายสาขาวิชา ซึ่งจะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอ ความเห็นชอบจากประธานาธิบดี

๑๙) ใช้อำนาจ ปฏิบัติหน้าที่และกระทำการตามที่จำเป็นเหมาะสมและโอกาสอำนวย เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจของกระทรวง

๕.๑.๖ กระทรวงยุติธรรม (Department of Justice)

กระทรวงยุติธรรมได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๐ โดยใช้ชื่อว่ากระทรวง คุณงามความดีและความยุติธรรม (Department of Grace and Justice) และมีการเปลี่ยนแปลง ทางโครงสร้างองค์กรหลายครั้ง จนกลายมาเป็นกระทรวงยุติธรรม (Department of Justice) ในปัจจุบัน ซึ่งได้รับการจัดตั้งโดยประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐ (Administrative Code of 1987) หรืออีกชื่อหนึ่งคือคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๒๙๒ (Executive Order No. 292) โดยเป็น หน่วยงานหลักในด้านกฎหมายของฟิลิปปินส์ ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย (legal counsel) และเป็นกลไกในการดำเนินคดีทางกฎหมาย (prosecution arm)^{๔๔๐}

^{๔๔๐} Department of Justice, History, สืบค้นได้ที่ <https://www.doj.gov.ph/history-of-doj.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

เพื่อให้สังคมมีความยุติธรรมและสงบสุขโดยยึดโยงอยู่กับหลักความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ ความเป็นธรรม และความจริง^{๘๔๑}

พันธกิจของหน่วยงาน

การบริหารงานยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นธรรม^{๘๔๒}

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

ประกอบไปด้วย สำนักงานรัฐมนตรีและปลัด (the Office of the Secretary and the Undersecretaries) และหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ สำนักงานอัยการแห่งชาติ (National Prosecution Service) พนักงานฝ่ายกฎหมาย (Legal Staff) สำนักงานแข่งขันทางการค้า (Office for Competition) สำนักงานอาชญากรรมทางไซเบอร์ (Office of Cybercrime) สำนักงานวางแผนและการจัดการ (Planning and Management Service) สำนักการเงิน (Financial Service) เจ้าหน้าที่เทคนิค (Technical Staff) และสำนักตรวจสอบภายใน (Internal Audit Service)^{๘๔๓}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (Secretary of Justice) เป็นผู้บริหารสูงสุด ประกอบด้วย ปลัดกระทรวง (Undersecretary) ๓ คน และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) ๕ คน โดยปลัดกระทรวงทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ๑) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือรัฐมนตรีในการกำหนดและนํานโยบาย แผน โครงการต่าง ๆ ไปปฏิบัติ
- ๒) สอดส่องดูแลการทำงานของกระทรวง
- ๓) ประสานงานในแผนและโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน
- ๔) รักษาการณั้แทนรัฐมนตรี (deputy for the Secretary)

^{๘๔๑} Department of Justice, Vision, Mission, Quality Policy/ Objectives, Mandate and Functions, สืบค้นได้ที่ <https://www.doj.gov.ph/vision-mission-and-mandate.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๘๔๒} อ่างแล้ว เริงอรุณที่ ๘๔๑.

^{๘๔๓} Department of Justice, Organizational Structure, สืบค้นได้ที่ <https://www.doj.gov.ph/the-doj-organizational-structure.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

๕) ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรัฐมนตรีเมื่อได้รับมอบหมายระหว่างที่รัฐมนตรีไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานในแนวหน้า (frontline service)^{๔๔}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด

กระทรวงยุติธรรมมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ (Bureau of Corrections: BuCor) กรมตรวจคนเข้าเมือง (Bureau of Immigration: BI) สำนักงานจดทะเบียนที่ดิน (Land Registration Authority: LRA) กรมสืบสวนแห่งชาติ (National Bureau of Investigation: NBI) สำนักงานที่ปรึกษาบริษัทของรัฐบาล (Office of the Government Corporate Counsel: OGCC) สำนักงานนิติกรแห่งรัฐ (Office of the Solicitor General: OSG)^{๔๕} กองทัณฑ์บนและคุมประพฤติ (Parole and Probation Administration: PCGG) คณะกรรมการของประธานาธิบดีว่าด้วยธรรมาภิบาล (Presidential Commission on Good Government: PCGG) สำนักงานทนายรัฐ (Public Attorney's Office: PAO)^{๔๖} และสำนักงานระงับข้อพิพาททางเลือก (Office for Alternative Dispute Resolution: OADR)

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ภายใต้บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๓ มาตรา ๓ (Book IV, Title III, Section 3) แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ.๒๕๓๐ กระทรวงยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในด้านกฎหมายของรัฐบาล และเป็นทั้งที่ปรึกษาและผู้แทนของรัฐบาลเมื่อรัฐบาลต้องการ

๒) สืบสวนการกระทำความผิดทางอาญา ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด และบริหารงานระบบราชทัณฑ์และทัณฑ์บน

^{๔๔} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๓ มาตรา ๖ (Book IV, Title III, Section 6) แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐. (Administrative Code of 1987), สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/executive/execord/eo1987/eo_292_1987.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๕} ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายของรัฐ รวมทั้งว่าความแตกต่างให้กับหน่วยงานของรัฐ, สืบค้นได้ที่ <http://www.osg.gov.ph/about/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๖} เป็นหน่วยงานที่จัดหาทนายความให้กับผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาส ให้ได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย, สืบค้นได้ที่ <http://www.pao.gov.ph/page.php?id=19> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

๓) ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและการเป็นทนายความให้กับผู้ยากไร้และยากจน โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายในคดีอาญาและข้อพิพาทในคดีแพ่งที่ไม่ใช่คดีเชิงพาณิชย์ (non-commercial civil disputes)

๔) คุ้มครองกรรมสิทธิในที่ดินโดยการจดทะเบียนที่สมบูรณ์

๕) สืบสวนและชี้ขาดข้อพิพาทในที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของที่ดินรายย่อย และสมาชิกของชุมชนวัฒนธรรมพื้นเมือง

๖) ทำหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองและดำเนินการแปลงสัญชาติ และบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติ การเข้าประเทศและการพำนักอาศัยของคนต่างด้าว

๗) ให้บริการทางกฎหมายกับรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ซึ่งรวมถึงบริษัทที่รัฐบาลเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ควบคุม และบริษัทย่อยของบริษัทเหล่านั้น และ

๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด

๕.๑.๗ กระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น (Department of the Interior and Local Government: DILG)

กระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่นได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ โดยมาตรา ๑๕ แห่งรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. ๒๔๔๐ (Blak-na-Bato Constitution) โดยในขณะนั้นใช้ชื่อว่ากระทรวงกิจการภายใน (Department of Interior) ซึ่งมีหน้าที่ครอบคลุมทั้งในด้านสถิติของชาติ ถนนและสะพาน เกษตรกรรม การประชาสัมพันธ์และไปรษณีย์ และการรักษาความสงบเรียบร้อย จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยอำนาจของรัฐธรรมนูญตีพิมพ์หมายเลข ๖๙๗๕ (Republic Act No. 6975) กระทรวงกิจการภายในได้ควบรวมกับกระทรวงรัฐบาลท้องถิ่น (Department of Local Government) กลายเป็นกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่นในปัจจุบัน^{๔๔๗}

^{๔๔๗} Department of the Interior and Local Government, Who we are, สืบค้นได้ที่ <https://www.dilg.gov.ph/page/Who-we-are/19> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

เป็นกระทรวงที่มีความมั่นคงและเป็นที่ยอมรับในอันที่จะทำนุบำรุงและสร้างศักยภาพให้กับหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย เพื่อผดุงไว้ซึ่งชุมชนที่สงบสุข ก้าวหน้าและเข้มแข็ง ซึ่งประชาชนอยู่อาศัยอย่างผาสุก^{๔๔๘}

พันธกิจของหน่วยงาน

ส่งเสริมความสงบสุขเรียบร้อย รับรองความปลอดภัยสาธารณะ สร้างศักยภาพให้หน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นมีความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของประชาชนและข้าราชการ ที่มีความเป็นมืออาชีพ^{๔๔๙}

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

ประกอบไปด้วย สำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานบังคับบัญชา และมีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กรมพัฒนารัฐบาลท้องถิ่น Bureau of Local Government Development: BLGD) กรมกำกับดูแลรัฐบาลท้องถิ่น (Bureau of Local Government Supervision: BLGS) สำนักงานบริการการพัฒนาโครงการ (Office of Project Development Services: OPDS) และสำนักงานปฏิบัติการbarangayแห่งชาติ^{๔๕๐} (National Barangay Operations Office: NBOD)^{๔๕๑}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น (Secretary of the Interior and Local Government) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดกระทรวง (Undersecretaries) และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretaries) รับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปลัดกระทรวงฝ่ายรัฐบาลท้องถิ่น (Undersecretary for Local Government) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติการ (Undersecretary for Operations) ปลัดกระทรวงฝ่ายวางแผน กิจการสาธารณะและการสื่อสาร (Undersecretary for

^{๔๔๘} Department of the Interior and Local Government, Vision & Mission, สืบค้นได้ที่ <https://www.dilg.gov.ph/page/Vision-Mission/20> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๔๙} อ่างแล้ว เริงอรุณที่ ๘๔๘.

^{๔๕๐} บาร์งไก (Barangay) เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กที่สุด คล้ายหมู่บ้าน

^{๔๕๑} Department of the Interior and Local Government, Key Officials, สืบค้นได้ที่ <https://www.dilg.gov.ph/key-officials/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

Plans, Public Affairs and Communication) ปลัดกระทรวงฝ่ายความสงบเรียบร้อย (Undersecretary for Peace and Order) ปลัดกระทรวงฝ่ายความปลอดภัยสาธารณะ (Undersecretary for Public Safety) ปลัดกระทรวงฝ่ายกิจการbarangay (Undersecretary for Barangay Affairs) ปลัดกระทรวงฝ่ายนิติบัญญัติและกิจการภายนอก (Undersecretary for External and Legislative Affairs) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร การเงินและการตรวจสอบบัญชี (Assistant Secretary for Administration, Finance and Comptrollership) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายวางแผนและโครงการ (Assistant Secretary for Plans and Programs) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Assistant Secretary for Human Resources Development) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายการมีส่วนร่วมของชุมชนและกิจการbarangay (Assistant Secretary for Community Participation and Barangay Affairs) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายกิจการมินดาเนาและความต้องการพิเศษ (Assistant Secretary for Mindanao Affairs and Special Concerns) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายความสงบเรียบร้อย (Assistant Secretary for Peace and Order) และผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายความปลอดภัยสาธารณะและความมั่นคง (Assistant Secretary for Public Safety and Security)^{๔๕๒}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด

กระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่นมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ สำนักอบรมรัฐบาลท้องถิ่น (Local Government Academy) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Philippine National Police) กรมป้องกันอัคคีภัย (Bureau of Fire Protection) กรมจัดการคุกและทัณฑวิทยา (Bureau of Jail Management and Penology)^{๔๕๓} วิทยาลัยความปลอดภัยสาธารณะแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Public Safety College) และคณะกรรมการตำรวจแห่งชาติ (National Police Commission)^{๔๕๔}

^{๔๕๒} อ้างแล้ว เิงบรรณที่ ๔๕๑.

^{๔๕๓} อำนาจหน้าที่ต่างกับ กรมราชทัณฑ์ (Bureau of Correction) คือ กรมราชทัณฑ์จะรับผิดชอบเรือนจำขนาดใหญ่ และดูแลเฉพาะผู้ต้องขังที่ศาลพิพากษาแล้วและต้องโทษจำคุก ๓ ปีขึ้นไป ส่วนกรมจัดการคุกและทัณฑวิทยาจะรับผิดชอบดูแลคุกประจำท้องที่และผู้ถูกคุมขังระหว่างรอคำพิพากษาถึงที่สุดและผู้ต้องขังที่ต้องโทษน้อยกว่า ๓ ปี

^{๔๕๔} Department of the Interior and Local Government, Attached Agencies, สืบค้นได้ที่ <http://region3.dilg.gov.ph/index.php/about/attached-agencies> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน^{๕๕}

ภายใต้ บรพพ ๔ หัวข้อที่ ๑๒ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐ และ มาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕ กระทรวงกิจการภายในและรับบาลท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- ๑) ช่วยเหลือประธานาธิบดีในการกำกับดูแลรัฐบาลท้องถิ่นเป็นการทั่วไป
- ๒) ให้คำปรึกษาแก่ประธานาธิบดีในการออกนโยบาย กฎ ระเบียบและคำสั่งอื่นใด ซึ่งเกี่ยวกับการกำกับดูแลรัฐบาลท้องถิ่นเป็นการทั่วไป และความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย
- ๓) สร้างและออกกฎ ระเบียบและคำสั่ง เพื่อบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย และการกำกับดูแลรัฐบาลท้องถิ่น และที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นอิสระของท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และคำสั่งเหล่านั้น
- ๔) ให้ความช่วยเหลือในการร่างกฎหมายเกี่ยวกับรัฐบาลท้องถิ่น การบังคับใช้กฎหมายและความปลอดภัยสาธารณะ สร้างและกำหนดแผน นโยบาย แผนงานและโครงการเพื่อส่งเสริมความสงบเรียบร้อย รับรองความปลอดภัยสาธารณะและสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานและบุคลากรของรัฐบาลท้องถิ่น ทั้งในด้านการบริหาร เทคนิค และการเงิน
- ๕) กำหนดแผน นโยบายและแผนงานซึ่งจะตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินของท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติธรรมชาติและภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากมนุษย์ สร้างระบบการประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างประชาชน ผู้บริหารท้องถิ่นและกระทรวงเพื่อรับรองความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการให้บริการขั้นพื้นฐานกับประชาชน
- ๖) จัดระเบียบ ผูกอบรม และปลูกฝังการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่มีเขตอำนาจทั่วประเทศในลักษณะของพลเรือน (national in scope and civilian in character)^{๕๖}

^{๕๕} Department of the Interior and Local Government, Powers and Functions, สืบค้นได้ที่ <https://dilg.gov.ph/page/Powers-Functions/21> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๕๖} ตำรวจฟิลิปปินส์แต่เดิมไม่มียศทางทหาร (military rank) เช่น นายพล นายร้อย นายสิบ แต่ใช้ตำแหน่งทางพลเรือน (civilian rank) เช่น นักสืบ (inspector) ผู้การ (superintendent) หรือ ผู้กำกับ (director) เนื่องจากมาตรา ๖ หมวด ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Article 6, Section XVI of 1987 Philippine Constitution) กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประธานาธิบดี โรดริโก ดูเตอร์เต ได้ลงนามในรัฐบัญญัติหมายเลข ๑๑๒๐๐ (Republic Act No. 11200) ซึ่งกำหนดให้ตำรวจทั้งหมดของฟิลิปปินส์ใช้ยศทางทหารในการบังคับบัญชา โดยให้เหตุผลว่าเพื่อให้เกิดความชัดเจนและประสิทธิภาพในการบังคับบัญชา และ

๕.๑.๘ กระทรวงพลังงาน (Department of Energy)

กระทรวงพลังงานได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกโดยประธานาธิบดีเฟอร์ดินาน มาร์กอส เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ภายใต้คำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๑๒๐๖ (Presidential Decree No. 1206) โดยมีหน่วยงานในสังกัดคือบริษัทพลังงานแห่งชาติ (National Power Corporation) และบริษัท น้ำมันแห่งชาติฟิลิปปินส์ (Philippine National Oil Company) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ กระทรวงพลังงาน ถูกลดระดับเป็นสำนักงานกิจการพลังงาน (Office of Energy Affairs) จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ในสมัยของประธานาธิบดีฟิเดล รามอส ได้ประกาศใช้รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๓๘ (Republic Act No. 7638) จัดตั้งกระทรวงพลังงาน (Department of Energy: DOE) ขึ้นเพื่อรับผิดชอบงานด้าน พลังงานทั้งหมดของประเทศ จนถึงปัจจุบัน^{๕๕๗}

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

เป็นกระทรวงที่มีศักยภาพการแข่งขันในระดับโลก ทำให้ฟิลิปปินส์มีระบบพลังงานที่สะอาด มีประสิทธิภาพ แข็งแกร่งและยั่งยืน ซึ่งจะสร้างความมั่นคง ชับเคลื่อนอุตสาหกรรมและปฏิรูปความเป็นอยู่ของประชาชนและอนุชนรุ่นหลัง^{๕๕๘}

พันธกิจของหน่วยงาน

ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวฟิลิปปินส์โดยการกำหนดและบังคับใช้นโยบายและแผนงานเพื่อรับรองว่าพลังงานของประเทศจะยั่งยืน มีเสถียรภาพ มั่นคง เพียงพอ เข้าถึงได้และมีราคาที่สมเหตุสมผล^{๕๕๙}

ทำให้การประสานงานกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับภารกิจต่อต้านการก่อการร้ายและภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งมีผู้แสดงความเห็นว่ากฎหมายนี้อาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว แต่ทางฝ่ายผู้เสนอกฎหมายยืนยันว่าเป็นเพียงการเปลี่ยนชื่อตำแหน่งเท่านั้น แต่ลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจยังคงมีลักษณะของความเป็นพลเรือนเหมือนเดิม (civilian in character) ดู <https://www.bworldonline.com/Duterte-signs-law-modifying-police-rank-designations/> และ <https://news.abs-cbn.com/news/02/21/19/new-law-modifies-pnp-rank-classification> (ข้อมูลล่าสุด ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒).

^{๕๕๗} Department of Energy, Who We Are, สืบค้นได้ที่ <https://www.doe.gov.ph/who-we-are> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๕๕๘} Department of Energy, Mandate, Vision and Vision, สืบค้นได้ที่ <https://www.doe.gov.ph/transparency/mandate-mission-and-vision-0> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๕๕๙} อ่างแล้ว เจริญรุ่งเรืองที่ ๕๕๘.

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

ประกอบไปด้วย สำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานบังคับบัญชา และมีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กรมพัฒนาทรัพยากรพลังงาน (Energy Resource Development Bureau) กรมจัดการการใช้ประโยชน์จากพลังงาน (Energy Utilization Management Bureau) กรมบริหารอุตสาหกรรมพลังงาน (Energy Industry Administration Bureau) กรมวางแผนและเฝ้าระวังพลังงาน (Energy Planning and Monitoring Bureau) และสำนักงานสนับสนุนการบริหาร (Administrative Support Services)^{๔๖๐}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน (Secretary of Energy) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดกระทรวง (Undersecretary) จำนวนไม่เกิน ๓ คน ซึ่งมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือรัฐมนตรีในการกำหนด บังคับใช้นโยบายและปฏิบัติตามเป้าหมาย (objectives) ของกระทรวง

๒) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของกระทรวงตามที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบ

๓) ประสานงานแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของกระทรวง และรับผิดชอบให้การบริหารเป็นไปอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๔) รักษาการแทนรัฐมนตรี (deputy to the Secretary) ในการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกระทรวง

๕) ปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวในตำแหน่งรัฐมนตรีในกรณีที่รัฐมนตรีไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ หรือในกรณีตำแหน่งดังกล่าวว่างลง เว้นแต่มีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่มีปลัดกระทรวงมากกว่าหนึ่งคน ให้รัฐมนตรีเป็นผู้จัดสรรอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ ประธานาธิบดีจะเป็นผู้แต่งตั้งตำแหน่งรักษาการรัฐมนตรีจากปลัดกระทรวงที่มีอยู่ และ

๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด^{๔๖๑}

^{๔๖๐} มาตรา ๑๒ แห่งรัฐธรรมนูญตีพิมพ์หมายเลข ๗๖๓๘, สืบค้นได้ที่ https://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1992/ra_7638_1992.html (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๖๑} มาตรา ๙ แห่งรัฐธรรมนูญตีพิมพ์หมายเลข ๗๖๓๘.

นอกจากนี้ยังมีตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) จำนวน ๓ คน ได้แก่ ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายปฏิบัติการ (Assistant Secretary for Operations) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายนโยบายและแผนงาน (Assistant Secretary for Policy and Programs) และผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายงานบริหาร (Assistant Secretary for Administrative Services)^{๘๖๒}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด

กระทรวงพลังงานมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ บริษัทน้ำมันแห่งชาติฟิลิปปินส์ (Philippine National Oil Company: PNOC) บรรษัทพลังงานแห่งชาติ (National Power Corporation: NPC) และการไฟฟ้าแห่งชาติ (National Electrification Administration: NEA)^{๘๖๓}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ภายใต้บังคับมาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๓๘ กระทรวงพลังงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) กำหนดนโยบายเพื่อวางแผนและดำเนินแผนงานที่ครอบคลุมเพื่อการจัดหาและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจของชาติที่ผ่านการรับรองแล้ว และสอดคล้องกับนโยบายคุ้มครองและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์ และจัดให้มีกลไกเพื่อการบูรณาการ การจัดระเบียบ และการประสานงานแผนงานต่าง ๆ ในด้านพลังงานของรัฐบาล

๒) พัฒนาและปรับปรุงแผนงานด้านพลังงานของฟิลิปปินส์ที่มีอยู่ที่จะทำให้เกิดการสำรวจที่ครอบคลุมและบูรณาการ การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การแบ่งสรรปันส่วนและการอนุรักษ์ทรัพยากรพลังงาน โดยให้ความสำคัญมากกว่ากับแหล่งพลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาจากธรรมชาติ และมีราคาถูกลง แผนงานดังกล่าวจะต้องมีทิศทางนโยบายที่มุ่งไปสู่การแปรรูปหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพลังงานให้เป็นเอกชน (privatization) ฝอยคลายข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน และอุตสาหกรรมด้านพลังงานและลดการพึ่งพาโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำมัน และแผนงานดังกล่าวจะต้องมีการปรับปรุงภายในเก้าเดือนนับแต่แผนงานนั้นเสร็จสิ้น แต่ต้องไม่เกินวันที่สิบห้าของเดือนกันยายนของทุกปี

^{๘๖๒} มาตรา ๑๐ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๓๘.

^{๘๖๓} มาตรา ๑๓ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๓๘.

๓) จัดทำและบริหารแผนงานเพื่อการสำรวจ การขนส่ง การตลาด การจัดจำหน่าย การใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ การเก็บสะสมและการเก็บรักษาทรัพยากรพลังงานในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบตามปกติหรือรูปแบบพิเศษ

๔) กำกับดูแลและควบคุมกิจกรรมของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับโครงการด้านพลังงาน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายตามมาตรา ๒ ของรัฐบัญญัติฉบับนี้^{๘๔}

๕) กำกับดูแลกิจกรรมของภาคเอกชนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยที่ทางกระทรวงจะต้องพยายามสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและอย่างมีอิสระของภาคเอกชนและเอื้อต่อการลงทุนของภาคเอกชนในกิจกรรมทุกอย่างในด้านพลังงาน

๖) ประเมินความต้องการ จัดลำดับความสำคัญ กำหนดทิศทาง และเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นผลจากการวิจัยด้านพลังงานและแผนงานเพื่อการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดของการผลิตพลังงานในหลากหลายรูปแบบและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

๗) กำหนดและดำเนินแผนงานซึ่งรวมถึงระบบสร้างแรงจูงใจและการลงโทษ เพื่อการใช้พลังงานอย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพในทุกภาคส่วนของระบบเศรษฐกิจที่มีการบริโภคพลังงาน

๘) กำหนดและดำเนินแผนงานเพื่อเร่งการพัฒนาาระบบพลังงานทางเลือกและเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกในเชิงพาณิชย์

๙) หาหนทางและวิธีการที่จะทำให้จังหวัด เมือง หรือเทศบาล โดยเฉพาะชุมชนและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการที่พื้นที่ของตนกลายเป็นแหล่งทรัพยากรพลังงานและ/หรือกลายเป็นสถานที่ตั้งของแหล่งผลิตพลังงาน ได้รับผลประโยชน์เป็นลำดับแรก โดยตรงและเป็นธรรม

๑๐) ส่งเสริมวิสาหกิจเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการด้านพลังงาน ซึ่งรวมถึงบริษัท กลุ่มความร่วมมือมือและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในการกระจายความเป็นเจ้าของ และส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปมีกรรมสิทธิ์ในบริษัทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน

๑๑) กำหนดกฎระเบียบตามที่จำเป็นเพื่อการบรรลุจุดประสงค์ของรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๓๘ และ

^{๘๔} มาตรา ๒ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๓๘ กำหนดเป็นนโยบายของรัฐในการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานรวมทั้งส่งเสริมการพึ่งพาตนเองในด้านพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑๒) ใช้อำนาจอื่นใดตามที่จำเป็นหรือตามที่โอกาสอำนวย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ
บัญญัติหมายเลข ๗๖๓๘^{๕๕}

๕.๑.๙ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Department of Science and Technology)

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๑ ในรูปแบบของคณะกรรมการโดยใช้ชื่อว่าคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (National Science and Development Board: NSDB) ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร และเปลี่ยนเป็น “สำนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (National Science and Technology Authority: NSTA)” จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีการลงนามในคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๘ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No.128, s. 1987) ยกฐานะของหน่วยงานให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายปกครองในรูปแบบของกระทรวง โดยใช้ชื่อว่ากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Department of Science and Technology: DOST) มาจนถึงปัจจุบัน^{๕๖}

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นผู้นำเสนอวิธีการ (solution provider) ในด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมในระดับโลก อันจะนำไปสู่ผลิตภาพที่สูงขึ้นและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเพื่อให้ฟิลิปปินส์เป็นศูนย์กลางทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมชั้นนำของอาเซียนภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕^{๕๗}

พันธกิจของหน่วยงาน

ภายใต้คำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๘ กระทรวงจะต้องเป็นศูนย์กลางในการกำหนดทิศทาง เป็นผู้นำ และเป็นผู้ประสานงานในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุน

^{๕๕} มาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๖๓๘.

^{๕๖} Department of Science and Technology, History and Logo, สืบค้นได้ที่ <http://www.dost.gov.ph/transparency/about-dost/history-and-logo.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๕๗} Department of Science and Technology, Mandate, Mission, and Vision, สืบค้นได้ที่ <http://www.dost.gov.ph/transparency/about-dost/mandate-mission-and-vision.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรับรองว่าผลจากความพยายามดังกล่าวนี้ จะได้รับการส่งเสริม และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในด้านเศรษฐกิจและสังคม^{๘๖๘}

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

ประกอบไปด้วย สำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานบังคับบัญชา และมีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ สำนักบริหารและกฎหมาย (Administrative & Legal Service) สำนักพัฒนาบทบาทเพศสภาพและสนับสนุนด้านภูมิภาค (Gender & Development & Regional Support Service) สำนักตรวจสอบภายใน (Internal Audit Service) สำนักการคลังและการจัดการ (Finance & Management Service) สำนักวางแผนและประเมิน (Planning & Evaluation Service) สำนักงานปลัดกระทรวง (Office of the Undersecretary) และสำนักงานผู้ช่วยรัฐมนตรี (Office of the Assistant Secretary)^{๘๖๙}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Secretary of Science and Technology) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดกระทรวง (Undersecretary) และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) ช่วยเหลืองานในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ปลัดกระทรวงฝ่ายการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ (Undersecretary for Disaster Risk and Climate Change) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติการส่วนภูมิภาค (Undersecretary for Regional Operations) ปลัดกระทรวงฝ่ายวิจัยและพัฒนา (Undersecretary for Research and Development) ปลัดกระทรวงฝ่ายงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Undersecretary for Scientific and Technical Service) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร (Assistant Secretary for Administration) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายการเงิน (Assistant Secretary for Finance) และผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายประสานงานระหว่างประเทศ (Assistant Secretary for International Cooperation)^{๘๗๐}

^{๘๖๘} อ่างแก้ว เริงอรุณที่ ๘๖๗.

^{๘๖๙} Department of Science and Technology, Organizational Structure, สืบค้นได้ที่ <http://www.dost.gov.ph/transparency/about-dost/organizational-structure.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๘๗๐} อ่างแก้ว เริงอรุณที่ ๘๖๗.

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ คณะกรรมการเพื่อวิจัยและพัฒนาการเกษตร พืชและสัตว์น้ำ และทรัพยากรธรรมชาติแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Council for Agriculture, Aquatic and Natural Resources Research and Development :PCAARRD) คณะกรรมการเพื่อการวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Council for Health Research and Development: PCHRD) สภาเพื่อการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรม พลังงานและเทคโนโลยีอุบัติใหม่แห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Council for Industry, Energy and Emerging Technology Research and Development: PCIEERD) สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Advanced Science and Technology Institute: ASTI) สถาบันวิจัยอาหารและโภชนาการ (Food and Nutrition Research Institute: FNRI) สถาบันวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากป่า (Forests Product Research and Development Institute: FPRDI) สถาบันพัฒนาเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรม (Industrial Technology Development Institute: ITDI) ศูนย์วิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโลหะ (Metal Industry Research and Development Center: MIRDC) สถาบันวิจัยนิวเคลียร์แห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Nuclear Research Institute: PNRI) สถาบันวิจัยสิ่งทอแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Textile Research Institute: PTRI) สำนักกิจการด้านชั้นบรรยากาศ ธรณีฟิสิกส์และดาราศาสตร์แห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Atmospheric, Geophysical and Astronomical Services Administration: PAGASA) สถาบันวิทยาภูเขาไฟและวิทยาแผ่นดินไหว (Philippine Institute of Volcanology and Seismology: PHIVOLCS) โรงเรียนมัธยมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์แห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Science High School: PSHS) สถาบันข้อมูลวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology Information Institute: STII) สถาบันการประยุกต์และส่งเสริมเทคโนโลยี (Technology Application and Promotion Institute: TAPI) ศูนย์ทรัพยากรเทคโนโลยี (Technology Resource Center: TRC) สถาบันอบรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (National Academy of Science and Technology: NAST) และสภาวิจัยแห่งชาติฟิลิปปินส์ (National Research Council of the Philippine: NRCP)^{๘๗๑}

^{๘๗๑} อ้างแล้ว เริงอรุณที่ ๘๖๙.

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

มาตรา ๕ แห่งคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๘ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 128, s. 1987) กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้ดังนี้

๑) กำหนดและรับรองแผนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ครอบคลุม ซึ่งรวมถึงเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง นโยบาย แผน แผนงาน และโครงการ ตามคำแนะนำของคณะกรรมการร่วมเพื่อการพัฒนา และเฝ้าระวังและประสานงานการสนับสนุนทางการเงินและการดำเนินงานของแผนดังกล่าว โดยหน่วยงานของรัฐบาลและสถาบันต่าง ๆ ภายใต้ความเห็นชอบของประธานาธิบดี

๒) ส่งเสริม ช่วยเหลือ และทำการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและพัฒนาตามที่เหมาะสมในเรื่องที่เห็นว่าสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และสร้างผลตอบแทนที่เป็นประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรที่ได้ใช้ไป

๓) ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้าน และการประยุกต์ใช้และการปรับปรุงต่อยอดเทคโนโลยีที่นำเข้ามาอย่างเหมาะสม และเพื่อการนี้ จะต้องพัฒนาเทคโนโลยีให้สามารถใช้ได้ในเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะการร่วมทุนกับภาคเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ

๔) ออกแบบและดำเนินงานด้านวิศวกรรมเพื่อทำให้กลไกด้านการวิจัยและการพัฒนา มีความสมบูรณ์

๕) ส่งเสริม ช่วยเหลือ และดำเนินการเมื่อมีความเหมาะสมเพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการพัฒนาไปสู่ผู้บริโภครายทาง

๖) ส่งเสริม ช่วยเหลือ และดำเนินการเพื่อให้บริการทางเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเกษตร อุตสาหกรรม การขนส่งและประชาชนทั่วไป อย่างเหมาะสม

๗) พัฒนาและรักษาระบบข้อมูลและคลังข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการใช้งาน โดยภาครัฐและภาคเอกชน

๘) ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและดำเนินแผนงานเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการฝึกอบรมบุคลากร และสร้างสถาบันและโครงสร้างพื้นฐานและองค์กรที่เป็นระบบ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

๙) ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปมีความตระหนักรู้ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑๐) ดำเนินการวิจัยนโยบาย ศึกษาการประเมินเทคโนโลยี ศึกษาความเป็นไปได้และ
ศึกษาด้านเทคนิค^{๘๗๒}

๕.๑.๑๐ กระทรวงสาธารณูปโภคและทางหลวง (Department of Public Works and Highways)

กระทรวงสาธารณูปโภคและทางหลวงได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๑ โดยถูกนำไปรวมกับกิจการสงครามโดยใช้ชื่อว่ากระทรวงสงครามและสาธารณูปโภค ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ ได้ถูกลดระดับลงไปเป็นเป็นกรมสาธารณูปโภค (Bureau of Public Works) สังกัดกระทรวงพาณิชย์และตำรวจ (Department of Commerce and Police) จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ ได้ถูกยกกระดับขึ้นมาเป็นกระทรวงพาณิชย์และการสื่อสารคมนาคม (Department of Commerce and Communications) และได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของหน่วยงานอีกหลายครั้งโดยมีการนำงานด้านสาธารณูปโภค (Public Works) เข้ามาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีการลงนามในคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๔ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 124, s. 1987) จัดตั้งกระทรวงสาธารณูปโภคและทางหลวง (Department of Public Works and Highways: DPWH) รับผิดชอบงานด้านการวางแผน ออกแบบ ก่อสร้าง การบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของประเทศ รวมทั้งระบบป้องกันอุทกภัย โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและงานสาธารณูปโภคอื่น ๆ จนถึงปัจจุบัน^{๘๗๓}

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

ภายใน พ.ศ. ๒๕๗๓ กระทรวงสาธารณูปโภคและทางหลวงจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยกระดับชีวิตของชาวฟิลิปปินส์ทุกคนด้วยโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ^{๘๗๔}

^{๘๗๒} มาตรา ๕ แห่งคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๘ พ.ศ. ๒๕๓๐, สืบค้นได้ที่ <https://www.officialgazette.gov.ph/1987/01/30/executive-order-no-128-s-1987/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๘๗๓} Department of Public Works and Highways, History, สืบค้นได้ที่ <http://www.dpwh.gov.ph/dpwh/about/history> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๘๗๔} Department of Public Works and Highways, About DPWH, สืบค้นได้ที่ <http://www.dpwh.gov.ph/dpwh/content/about-dpwh> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

พันธกิจของหน่วยงาน

กระทรวงสาธารณสุขโรคและทางหลวงมีพันธกิจในการวางแผนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน และสะพานสาธารณะ การควบคุมน้ำท่วม โครงการทรัพยากรน้ำและงานสาธารณสุขโรคอื่น ๆ และ ออกแบบ ก่อสร้าง และบำรุงรักษาถนนและสะพานสาธารณะและระบบหลักในการควบคุมน้ำท่วม^{๔๗๕}

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

ประกอบไปด้วยสำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานบังคับบัญชา และมีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กรมการออกแบบ (Bureau of Design) กรมการก่อสร้าง (Bureau of Construction) กรมการบำรุงรักษา (Bureau of Maintenance) กรมเครื่องมือ (Bureau of Equipment) กรมการวิจัยและมาตรฐาน (Bureau of Research & Standard) และกรมคุณภาพและความปลอดภัย (Bureau of Quality & Safety)^{๔๗๖}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโรคและทางหลวง (Secretary of Public Works and Highways) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดกระทรวง (Undersecretary) และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) รับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปลัดกระทรวงฝ่ายวางแผนและความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน (Undersecretary for Planning & PPP) ปลัดกระทรวงฝ่ายบริการสนับสนุน (Undersecretary for Support Services) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติการภูมิภาคลูซอน (Undersecretary for Regional Operations in Luzon) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติการภูมิภาควิซายัส (Undersecretary for Regional Operations in Visayas) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติการภูมิภาคมินดาเนา (Undersecretary for Regional Operations in Mindanao) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติการประจำสำนักบริหารโครงการรวมและบริการด้านเทคนิค (Undersecretary for UPMO^{๔๗๗} Operations and Technical Services) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายสำนักรัฐมนตรีและกิจการพิเศษ (Assistant Secretary for the Office of the Secretary & Special Concerns) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายบริการสนับสนุน (Assistant Secretary for

^{๔๗๕} อังแล้ว เริงอรุณที่ ๘๗๔.

^{๔๗๖} Department of Public Works and Highways, Organizational Chart, สืบค้นได้ที่ <http://www.dpwh.gov.ph/dpwh/about/org-chart/org-chart-main> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๗๗} UMPO = Unified Project Management Office

Support Services) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายปฏิบัติการภูมิภาคลูซอน (Assistant Secretary for Regional Operations in Luzon) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายปฏิบัติการภูมิภาควิซายัส (Assistant Secretary for Regional Operations in Visayas) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายปฏิบัติการภูมิภาคมินดาเนา (Assistant Secretary for Operations in Mindanao) และผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายบริการด้านเทคนิค (Assistant Secretary for Technical Services)^{๘๗๘}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด

กระทรวงสาธารณูปโภคและทางหลวงมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ สำนักระบบประปา และการระบายน้ำนครหลวง (Metropolitan Waterworks and Sewerage System: MWSS) และ สำนักจัดการการใช้น้ำท้องถิ่น (Local Water Utilities Administration: LWUA)^{๘๗๙}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

มาตรา ๕ แห่งคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๔ พศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 124, s. 1987) กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณูปโภคและทางหลวงไว้ดังนี้

๑) ให้บริการด้านเทคนิคเพื่อการวางแผน ออกแบบ ก่อสร้าง บำรุงรักษาและ/หรือการปฏิบัติงานของสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน

๒) พัฒนาและบังคับใช้กฎระเบียบ มาตรฐานและแนวปฏิบัติที่มีเหตุผลเพื่อรับรองความปลอดภัยของสิ่งปลูกสร้างของรัฐและเอกชนในประเทศ และรับรองประสิทธิภาพและคุณภาพที่เหมาะสมของสิ่งปลูกสร้างที่เป็นสาธารณูปโภค

๓) รับรองว่าแผนสาธารณูปโภคและแบบการดำเนินโครงการทุกชิ้นสอดคล้องกับมาตรฐานและแนวปฏิบัติในปัจจุบัน

๔) ควบคุมดูแลการก่อสร้างสาธารณูปโภคทุกงาน และรับรองว่าการก่อสร้างนั้นเป็นไปตามข้อกำหนดและแผนที่รัฐบาลได้รับรองแล้ว

^{๘๗๘} Department of Public Works and Highways, Organizational Chart, สืบค้นได้ที่ <http://www.dpwh.gov.ph/dpwh/about/org-chart/org-chart-main> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๘๗๙} อ่างแล้ว เริงอรรถที่ ๘๗๘. อนึ่ง คณะกรรมการถนน (Road Board) ซึ่งเดิมเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณูปโภคและทางหลวง ได้ถูกยุบเลิกไปเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยประธานาธิบดี โรดิโก ดูเตอร์เต ซึ่งเป็นผู้ลงนามในกฎหมายยุบเลิกคณะกรรมการถนน ได้ให้เหตุผลในการยุบเลิกว่าคณะกรรมการถนนเป็นเสมือน “วัว擠น้ำ” (milking cow) ของการทุจริต ดู Philippine News Agency, PRRD signs law abolishing Road Board, สืบค้นได้ที่ <https://www.pna.gov.ph/articles/1064995> (ข้อมูลล่าสุด ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒).

๕) กำหนด วางแผน จัดเตรียมงบประมาณสำหรับแผนงาน การออกแบบ การก่อสร้าง หรือ ตรวจสอบคุณสมบัติ จัดการประมูลและเข้าทำสัญญากับผู้ชนะการประมูลโครงการสาธารณูปโภค ยกเว้นโครงการเฉพาะบางโครงการที่กระทำโดยบริษัทของรัฐบาลที่มีความเชี่ยวชาญทางเทคนิค และ กำกับดูแลโดยประธานาธิบดีแห่งฟิลิปปินส์ หรือตามที่กฎหมายกำหนด

๖) ช่วยเหลือหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงรัฐบาลท้องถิ่น ในการคัดเลือกหน่วยงานที่เหมาะสมที่สุดเพื่อรับผิดชอบการก่อสร้างโครงการสาธารณูปโภคต่าง ๆ

๗) บำรุงรักษาหรือจัดให้มีการบำรุงรักษาทางหลวงทุกสาย ระบบควบคุมน้ำท่วม และ สาธารณูปโภคอื่น ๆ ทั่วประเทศ เว้นแต่เป็นจุดที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้รับผิดชอบ ในการกำกับดูแลของ ประธานาธิบดีแห่งฟิลิปปินส์ หรือตามที่กฎหมายกำหนด

๘) จัดทำแผนบูรณาการสำหรับทางหลวง ระบบควบคุมน้ำท่วม และระบบพัฒนาทรัพยากรน้ำ และสาธารณูปโภคอื่น ๆ

๙) จัดแบ่ง เปลี่ยน หรืออนุญาตให้มีการเปลี่ยนระดับของถนนและทางหลวง โดยแบ่งออกเป็น ถนนและทางหลวงระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง ระดับเทศบาลและบารังไก โดยใช้ เกณฑ์วัดที่เป็นมาตรฐาน

๑๐) มอบหมายให้หน่วยงานอื่นที่เห็นว่ามีความสามารถทางเทคนิคเพียงพอใช้อำนาจและ ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น^{๘๘๐}

๕.๑.๑๑ กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (Department of Social Welfare and Development)

กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนาได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ โดยอยู่ในรูปของคณะกรรมการสวัสดิการแห่งรัฐ (Public Welfare Board: PWB) จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๔ คณะกรรมการสวัสดิการแห่งรัฐ ถูกยุบเลิกไปและถูกแทนที่ด้วยกรมสวัสดิการแห่งรัฐ (Bureau of Public Welfare) อยู่ภายใต้กระทรวงธรรมการ (Department of Public Instruction) และเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้ถูกโอนย้ายมาสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการแห่งรัฐ (Department of Health and Public Welfare) ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

^{๘๘๐} มาตรา ๕ แห่งคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๔ พ.ศ. ๒๕๓๐, สืบค้นได้ที่ <https://www.officialgazette.gov.ph/1987/01/30/executive-order-no-124-s-1987/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

หมายเลข ๕๔๑๖ (Republic Act No. 5416) จัดตั้งกระทรวงสวัสดิการสังคม (Department of Public Welfare) ขึ้นในฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของฝ่ายบริหาร และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (Department of Public Welfare and Development) โดยอยู่ภายใต้คำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๑๒๓ พ.ศ. ๒๕๓๐ (Executive Order No. 123, s. 1987) และประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐ (Administrative Code of 1987)

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนามุ่งมั่นที่จะให้ชาวฟิลิปปินส์ทุกคนปราศจากความหิวโหยและความยากจน มีความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาส ในสังคมที่มีความเป็นธรรม ยุติธรรมและผาสุก^{๔๔๑}

พันธกิจของหน่วยงาน

นำไปสู่การวางหลักเกณฑ์ การปฏิบัติ และการร่วมมือกันนโยบายและแผนงานของสวัสดิการสังคมและการพัฒนาเพื่อผู้ยากไร้ อ่อนแอ และด้อยโอกาส^{๔๔๒}

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

ประกอบไปด้วยสำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานบังคับบัญชาและมีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กรมการช่วยเหลือฉุกเฉิน (Bureau of Emergency Assistance) กรมสวัสดิการครอบครัวและชุมชน (Bureau of Family and Community Welfare) กรมสวัสดิการผู้พิการ (Bureau of Disabled Persons Welfare) กรมสวัสดิการสตรี (Bureau of Womens Welfare) กรมสวัสดิการเด็กและเยาวชน (Bureau of Child and Youth Welfare)^{๔๔๓} กรมพัฒนานโยบายและการวางแผน (Policy Development and Planning Bureau) กรมมาตรฐาน (Standards Bureau) กรมจัดการการตอบสนองต่อภัยพิบัติ (Disaster Response Management Bureau) กรมเทคโนโลยีสังคม (Social Technology Bureau) กรมจัดการแผนงาน (Program Management Bureau) กรมพัฒนาสวัสดิการสังคมอย่างยั่งยืน (Social Welfare Institutional Development Bureau) และ

^{๔๔๑} Department of Social Welfare and Development, About Us, สืบค้นได้ที่ <https://www.dswd.gov.ph/about-us/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๔๔๒} อังแล้ว เริงอรรถที่ ๔๔๑.

^{๔๔๓} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๖ มาตรา ๑๑ (Book IV, Title XVI, Section 11) แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

กรมจัดการการตอบสนองและการส่งกำลังบำรุงแห่งชาติ (National Response and Logistics Management Bureau)^{๘๘๔}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (Secretary of Social Welfare and Development) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดกระทรวง (Undersecretary) และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) รับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปลัดกระทรวงฝ่ายสวัสดิการสังคมและการพัฒนา (Undersecretary for Social Welfare and Development) ปลัดกระทรวงฝ่ายมาตรฐานและการสร้างศักยภาพ (Undersecretary for Standards and Capacity Building) ปลัดกระทรวงฝ่ายกลุ่มงานบริหารทั่วไปและสนับสนุนบริการ (Undersecretary for General Administration and Support Services Group) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติการ (Undersecretary for Operations) ปลัดกระทรวงฝ่ายกลุ่มจัดการการตอบสนองต่อภัยพิบัติ (Undersecretary for Disaster Response Management Group) ปลัดกระทรวงฝ่ายนโยบายและแผน (Undersecretary for Policy and Plans) ปลัดกระทรวงฝ่ายความต้อการพิเศษ (Undersecretary for Special Concerns) ปลัดกระทรวงฝ่ายโครงการพิเศษ (Undersecretary for Special Projects) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายกลุ่มงานบริหารทั่วไปและสนับสนุนบริการ (Assistant Secretary for General Administration and Support Services Group) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายนโยบายและแผน (Assistant Secretary for Policy and Plans) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายมาตรฐานและการสร้างศักยภาพ (Assistant Secretary for Standards and Capacity Building) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายกิจการเกาะลูซอน (Assistant Secretary for Luzon Affairs) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายโครงการพิเศษ (Assistant Secretary for Specialized Programs) และผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายโครงการจัดตั้ง (Assistant Secretary for Statutory Programs)^{๘๘๕}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด

กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนามีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ได้แก่ คณะกรรมการเพื่อสวัสดิการเด็ก (Council for the Welfare of Children) คณะกรรมการการรับบุตรบุญธรรม

^{๘๘๔} Department of Social Welfare and Development, DSWD Directory of Officials, สืบค้นได้ที่ <https://www.dswd.gov.ph/directory/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๘๘๕} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๘๘๔.

ระหว่างประเทศ (Inter-Country Adoption Board) และคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อกิจการผู้พิการ (National Council for Disability Affairs)

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ภายใต้บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๖ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐ (Book IV, Title XVI, Section 3 of Administrative Code of 1987) กระทรวงสวัสดิการสังคมและการพัฒนา มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- ๑) จัดทำ พัฒนา และดำเนินแผนงานและโครงการด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนา
- ๒) วางนโยบายให้กับหน่วยงานด้านบริการของทางภาครัฐและเอกชนเพื่อให้โครงการด้านสวัสดิการสังคมเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานเพื่อการจัดตั้ง ขยาย และดำรงไว้ซึ่งการให้บริการโครงการ หรือการอำนวยความสะดวกด้านสวัสดิการสังคม
- ๔) จัดตั้ง ดำเนินการ รักษาและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก โครงการและบริการที่มีความยั่งยืนเพื่อประชาชน
- ๕) สนับสนุนและส่งเสริมระบบสวัสดิการด้วยการพึ่งพาตนเองขององค์กรภาคประชาชน (people's organization for a self-directing welfare system) ในระดับรากหญ้า
- ๖) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานเครือข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อระบุตัวตน และเข้าช่วยเหลือประชาชนผู้รับสวัสดิการได้อย่างเหมาะสม
- ๗) ให้การรับรองสถาบันและองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมสวัสดิการสังคม และให้คำปรึกษาและข้อมูลกับสถาบันและองค์กรเหล่านั้น
- ๘) วิจัยและศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนผู้รับสวัสดิการ
- ๙) ริเริ่ม ส่งเสริมและรักษาความสัมพันธ์แบบทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อความร่วมมือเฉพาะด้านกับกระทรวงการต่างประเทศ
- ๑๐) บริการให้คำปรึกษา พัฒนา และดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานการฝึกงานและแผนงานด้านบุคลากร ผู้ทำงานเพื่อสังคม (social workers) นักเรียนนักศึกษาและผู้เข้าร่วมจากประเทศอื่น ๆ เพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาบุคลากรผ่านกิจกรรมด้านสวัสดิการสังคมต่าง ๆ
- ๑๑) กระจายและเผยแพร่ข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนา

๑๒) มอบหมายให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเพื่อช่วยเหลือในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกระทำละเมิด ผู้ถูกทารุณกรรม และถูกเอาเปรียบ

๑๓) กำกับดูแลเงินทุน การระดมทุน การบริจาคอันมีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลหรือสวัสดิการ

๑๔) วางมาตรฐาน ให้การรับรองและเฝ้าระวังการดำเนินงานของกิจกรรมเพื่อสังคมต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

๑๕) กำกับดูแลผู้ทำงานเพื่อสังคม ที่ทำงานในภาครัฐหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ศาล โรงพยาบาล โรงเรียนและเคหะชุมชน ในด้านเทคนิคและการทำงาน

๑๖) มอบหมายหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่จำเป็นเพื่อบรรเทาภัยพิบัติ

๑๗) ประสานงานด้านกิจกรรมทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผนงานและแผนความช่วยเหลือผู้พิการ ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมอื่น ๆ และ

๑๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด^{๔๘๖}

๕.๒ หน่วยงานและองค์กรเอกชนด้านสังคม

ประเทศฟิลิปปินส์มีหน่วยงานและองค์กรเอกชนด้านสังคมอยู่มาก ทั้งที่เป็นองค์กรเกี่ยวกับการกุศล ศาสนา องค์กรสมาคมทางวิชาชีพ (fraternity) สมาคมสตรี (sorority) หรือที่เป็นสถาบันหรือองค์กรที่มีลักษณะคล้ายกัน ซึ่งไม่ว่าเป็นองค์กรในลักษณะใดมักมีการรวมกลุ่มกันขึ้นตามความจำเป็นและความต้องการของแต่ละกลุ่ม ของแต่ละผู้นำถือศาสนา หรือขององค์กรนั้น ๆ เป็นการเฉพาะ ซึ่งในส่วนนี้จะขอกล่าวถึงเพียงแค่ว่า the Iglesia ni Cristo หรือ “โบสถ์ของชาวคริสต์” ซึ่งถือเป็นองค์กรทางศาสนาที่เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศฟิลิปปินส์และได้มีการเผยแพร่ไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพื่อเป็นตัวช่วยในการทำความเข้าใจ

โบสถ์ของชาวคริสต์ (the Iglesia ni Cristo: INC)

The Iglesia ni Cristo หรือ หากแปลตรงตัวตามอักษรหมายถึง “โบสถ์ของชาวคริสต์” (Church of Christ: INC) เป็นองค์กรทางศาสนาของประเทศฟิลิปปินส์ที่ได้ก่อตั้งขึ้นโดย เฟลิกส์

^{๔๘๖} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑๖ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

มานาโล (Felix Manalo) ที่เมืองมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ และได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งอย่างเป็นทางการกับรัฐบาลเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ (ค.ศ. ๑๙๑๔)^{๔๘๗} ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ (ค.ศ. ๑๙๖๘) ได้มีการขยายเผยแพร่ออกไปและจัดตั้งในเมืองต่าง ๆ นอกประเทศ^{๔๘๘} เป็นองค์กรที่ได้รับการขนานนามว่าเป็นโบสถ์ทางศาสนาคริสต์ที่แท้จริงเพียงแห่งเดียว (the one true church) และมีขนาดขององค์กรทางศาสนาที่ใหญ่เป็นอันดับที่ ๓ ในประเทศรองจากโบสถ์ของโรมัน คาทอลิก และโบสถ์อิสลาม (Roman Catholic Church and Islam) โดยที่ปัจจุบันโบสถ์ของชาวคริสต์มีจำนวนสมาชิกขององค์กรอยู่ทั้งสิ้นในประเทศฟิลิปปินส์เป็นจำนวน ๒,๒๕๑,๙๔๑ คน^{๔๘๙}

นักการเมืองในประเทศมักใช้หรือกล่าวถึงโบสถ์ของชาวคริสต์อยู่เสมอเมื่อมีการหาเสียงเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้ง ด้วยเหตุที่โบสถ์ของชาวคริสต์เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง ประกอบกับแนวความคิดของสมาชิกกลุ่มที่ต่างเห็นว่าการเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่อันเกี่ยวกับศาสนาที่สมควรจะต้องออกไปเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของตนเพื่อดำเนินการตามคำสั่งของผู้นำศาสนา (to carry out the command of their leaders)^{๔๙๐} ดังนั้น การออกเสียงเลือกตั้งของสมาชิกในองค์กรจึงมีลักษณะที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันแทบทั้งหมด (vote as a bloc)

วัตถุประสงค์ขององค์กร

โบสถ์ของชาวคริสต์ถือเป็นองค์กรของคริสต์ศาสนาที่มีวัตถุประสงค์พื้นฐานในการรับใช้และเคารพบูชาพระผู้เป็นเจ้าผู้มีอำนาจบันดาลในทุกสิ่งและอยู่บนพื้นฐานของคำสอนของพระองค์ที่ได้บันทึกไว้ในคำภีร์ไบเบิล^{๔๙๑} และแม้ชื่อองค์กรในภาษาสเปนจะประกอบด้วยคำว่า “Cristo” ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าโบสถ์ของชาวคริสต์นั้นมิได้นับถือพระเยซูเสมือนเป็นพระผู้เป็นเจ้าแต่นับถือในฐานะเป็นบุตรของพระผู้เป็นเจ้า (the Son of God)

^{๔๘๗} Iglesia Ni Cristo, Our History, สืบค้นได้ที่ <https://iglesianicristo.net/eng/about/history> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๔๘๘} เรื่องเดียวกัน.

^{๔๘๙} Michael Bueza (2014), *MAP: Iglesia ni Cristo in the Philippines*, สืบค้นได้ที่ <http://www.rappler.com/newsbreak/iq/64391-map-iglesia-ni-cristo-population-philippines> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๔๙๐} Aries Rufo (2014), *How potent is the INC's vote delivery system?*, สืบค้นได้ที่ <http://www.rappler.com/newsbreak/64448-potent-inc-vote-delivery-system> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๔๙๑} The Iglesia Ni Cristo, About Us, สืบค้นได้ที่ <https://iglesianicristo.net/eng/about> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

โครงสร้างขององค์กร

โบสถ์ของชาวคริสต์ประกอบด้วยผู้นำศาสนาจารย์ (Executive Minister หรือ Tagapamahalang Pangkalahatan ในภาษาฟิลิปปินส์) ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำขององค์กรและมีหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการทั้งหลายของโบสถ์โดยมีสภาเศรษฐกิจโบสถ์ (Church Economic Council หรือ Lupon ng Sanggunian ในภาษาฟิลิปปินส์) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารองค์กร มีสมาชิกประกอบไปด้วยศาสนาจารย์อาวุโสอื่น ๆ (senior ministers)

ทั้งนี้จวบจนถึงปัจจุบัน โบสถ์ของชาวคริสต์มีผู้นำศาสนาจารย์ที่ทำหน้าที่ในการบริหารองค์กรมาแล้วทั้งสิ้นจำนวน ๓ คน เริ่มจากผู้เริ่มก่อตั้ง คือ นายเฟลิกซ์ มานาโล (Felix Manalo) บุตรชายของนายเฟลิกซ์ คือ นายอีรานิโอ มานาโล (Eranio Manalo) และบุตรชายของนายอีรานิโอ คือ นายเอ็ดูอาร์โด มานาโล (Eduardo Manalo) ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำศาสนาจารย์ขององค์กรอยู่ในปัจจุบัน

๕.๓ หน่วยงานและองค์กรของรัฐด้านวัฒนธรรม

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยศิลปะและวัฒนธรรม (National Commission for Culture and the Arts: NCCA)

การก่อตั้งและวัตถุประสงค์

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยศิลปะและวัฒนธรรมหรือ NCCA ได้รับการก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ (ค.ศ. ๑๙๙๒) โดยรัฐบัญญัติหมายเลข ๗๓๕๖ (Republic Act No. 7356)^{๘๙๒} เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ทั้งหลาย อันเกี่ยวกับการจัดทำนโยบาย ประสานงาน และจัดสรรงบประมาณ ตลอดจนมอบหมายหน่วยงาน ในสังกัดให้ดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ อีกทั้งยังรับหน้าที่ในการบริหารจัดการดูแลกองทุนการเงินเพื่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ อีกทั้งยังรับหน้าที่ในการบริหารจัดการดูแลกองทุนการเงินเพื่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติหรือ NEFCA (National Endowment Fund for Culture and the Arts) ซึ่งเป็นงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเป็นการเฉพาะเพื่อใช้ในการจัด/ดำเนินงานโครงการหรือหลักสูตร ที่เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมของฟิลิปปินส์^{๘๙๓}

^{๘๙๒} รัฐบัญญัติหมายเลข ๗๓๕๖, สืบค้นได้ที่ <http://ncca.gov.ph/republic-act-7356/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๘๙๓} National Commission for Culture and the Arts, History and Mandate, สืบค้นได้ที่ <http://ncca.gov.ph>

โดยคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยศิลปะและวัฒนธรรมมีวิสัยทัศน์ว่า วัฒนธรรมของฟิลิปปินส์ถือเป็นต้นกำเนิดและรากฐานของความเป็นชาติและความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมโลก (envisions the Filipino culture as the wellspring of national and global well-being)^{๘๔}

โครงสร้างของหน่วยงาน

รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ดำเนินการสนับสนุนตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาด้านวัฒนธรรมและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านวัฒนธรรมในประเทศเรื่อยมา โดย หน่วยงานด้านวัฒนธรรมในสังกัดของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยศิลปะและวัฒนธรรม ประกอบด้วย ๕ หน่วยงานที่ตั้งขึ้นโดยคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๘๐ (Executive Order No. 80)^{๘๕} อันประกอบไปด้วย ๑) ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ (Cultural Center of the Philippines) ๒) คณะกรรมการประวัติศาสตร์แห่งชาติ (National Historical Commission of the Philippines) ๓) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (National Museum) ๔) หอสมุดแห่งชาติ (National Library of the Philippines) และ ๕) สำนักจดหมายเหตุแห่งชาติ (National Archives of the Philippines) ซึ่งต่อมาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหมายเลข ๙๑๕๕ ได้มีการเพิ่มคณะกรรมการว่าด้วยภาษาแห่งชาติ (Commission on the Filipino Language) หรือ Komisyon sa Wikang Filipino ในภาษาฟิลิปปินส์ เข้าไปอยู่ในห้าหน่วยงานในสังกัดของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยศิลปะและวัฒนธรรมนี้ด้วย ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยศิลปะและวัฒนธรรมในปัจจุบันได้ปฏิบัติหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นกระทรวงวัฒนธรรมของประเทศในทางปฏิบัติ (de facto Ministry of Culture)^{๘๖}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายของสภาในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม

๒) สร้างระบบเครือข่ายระหว่างหน่วยงานของรัฐที่ดูแลด้านวัฒนธรรมเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

/about-ncca-3/history-and-mandate/ (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๘๔} เรื่องเดียวกัน.

^{๘๕} มาตรา ๑ แห่งคำสั่งฝ่ายบริหารหมายเลข ๘๐, สืบค้นได้ที่ <http://ncca.gov.ph/about-ncca-3/history-and-mandate/> (ข้อมูลล่าสุด ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๘๖} อ่างแล้ว เชนอรรถที่ ๘๙๓.

๓) ให้คำแนะนำแก่ประธานาธิบดีในเรื่องที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและศิลปะ

๔) ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการอนุรักษ์/รักษามรดก/ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของชาติ

๕) มอบหมายให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองวัฒนธรรมและศิลปะ^{๘๙๗}

๕.๔ หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานเอกชนที่สำคัญที่ดูแลทางด้านนี้ มีเพียงแอดวોકักรกลุ่มเล็ก ๆ มากมาย โดยองค์กรเหล่านี้ตั้งขึ้นเพื่อผลประโยชน์ส่วนบุคคล ยกตัวอย่างเช่น วงการนักแสดง ผู้กำกับภาพยนตร์ ฯลฯ

๕.๕ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (Commission on Elections)

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (COMELEC) เป็นหน่วยงานราชการที่จัดตั้งโดยรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ดูแล บังคับใช้ จัดการกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเลือกตั้งทั้งหมด ตัวองค์กรเองถูกออกแบบตามรัฐธรรมนูญให้เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และตุลาการ เพื่อให้รัฐบาลดำเนินการ การเลือกตั้งอย่างมีอิสระ ยุติธรรม และมีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา โดยรัฐธรรมนูญได้มอบอิสระทางการเงินเพื่อให้ COMELEC ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง^{๘๙๘}

แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในความเป็นจริงคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนใหญ่ ถูกตำหนิในเรื่องต่าง ๆ ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง และถูกมองเป็นภาพด้านลบ ทั้งจากผู้สมัครฝ่ายที่แพ้การเลือกตั้งและผู้สนับสนุนของฝ่ายที่แพ้การเลือกตั้ง อีกทั้งมักจะถูกกล่าวหาว่ามีการโกงการเลือกตั้ง โดยฝ่ายผู้ชนะการเลือกตั้ง ทั้งการเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

^{๘๙๗} อ่างแล้ว เริงอรุณที่ ๘๙๓.

^{๘๙๘} Commission on Elections, Organizational Info, สืบค้นได้ที่ <http://www.comelec.gov.ph/?r=About> COMELEC/OrganizationalInfo (ข้อมูลล่าสุด ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

โครงสร้างของหน่วยงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบไปด้วยประธานกรรมการ (Chairman) หนึ่งคนและกรรมการ (commissioners) หกคน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีของประเทศฟิลิปปินส์ มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีและไม่สามารถจะกลับมาดำรงตำแหน่งเดิมได้อีก โดยมีผู้อำนวยการบริหาร (executive director) ที่รับผิดชอบจัดการกิจการประจำวันและการดำเนินงานทั่วไปของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องดำเนินการตามนโยบายและนำการตัดสินใจของคณะกรรมการ โดยการควบคุมดูแลงานด้านบริหาร (administrative affairs) ตลอดจนทำหน้าที่สื่อสารและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการ ผู้อำนวยการบริหารจะมีผู้ช่วยคือ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร (Deputy Executive Director for Administration: DEDA) และรองผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติงาน Deputy Executive Director for Operations (DEDO)^{๔๙๙}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

นอกเหนือจากภารกิจหลักในการจัดการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้ง ยังทำหน้าที่ด้านตุลาการ กำกับดูแล ออกกฎและบริหารงาน หน้าที่ด้านตุลาการประกอบไปด้วยการตัดสินคดีข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง คะแนนเสียง และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งทั้งในระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น และมีเขตอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์อื่นเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับเทศบาลและในระดับบารังไก (barangay) ที่ศาลชั้นต้นตัดสินแล้ว รวมไปถึงมีอำนาจพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิเลือกตั้งและประเด็นใด ๆ ที่มีผลต่อการเลือกตั้ง รวมทั้งมีอำนาจในการกำหนดสถานที่และจำนวนของหน่วยเลือกตั้ง การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่การเลือกตั้ง ผู้ตรวจสอบ และการลงทะเบียนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง^{๕๐๐}

๕.๖ หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

มีพรรคการเมืองจำนวนหลายพรรคในฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตามมีเพียงสองพรรคเท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นพรรคการเมืองเก่าแก่ ซึ่งก็คือ พรรคนาซีโอนาลิสตา (Nacionalista) และ พรรคเสรีนิยม (Liberal Party)

^{๔๙๙} อ่างแล้ว เชนอรรถที่ ๔๙๘.

^{๕๐๐} อ่างแล้ว เชนอรรถที่ ๔๙๘.

๕.๖.๑ พรรคนาซีโอนาลิสตา (Nacionalista Party)

พรรคนาซีโอนาลิสตาก่อตั้งขึ้นในวันที่ ๒๙ เมษายน ค.ศ. ๑๙๐๗ พร้อมกับคำกล่าวอ้างว่าเป็นพรรคที่โดดเด่น เนื่องจากมีความยั่งยืนมากที่สุดในบรรดาพรรคการเมืองทั้งหลายไม่เฉพาะในประเทศฟิลิปปินส์ แต่รวมถึงทั้งเอเชียด้วย^{๕๐๑} โดยพรรคนี้ได้สร้างประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ขึ้นมาหกคน โดยสี่ในหกถือว่าได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ประธานาธิบดีสี่คนที่ชนะเลือกตั้งได้แก่ มานูเอล เคซอน (Manuel L. Quezon) (พ.ศ. ๒๔๗๘ และได้รับเลือกตั้งอีกวาระหนึ่งในปี พ.ศ. ๒๔๘๔) รามอน แมกไซไซ (Ramon Magsaysay) (พ.ศ. ๒๔๙๖) คาร์ลอส การ์เซีย (Carlos P. Garcia) (พ.ศ. ๒๕๐๐) และเฟอริดินานด์ มาร์กอส (Ferdinand Marcos) (พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้รับเลือกตั้งอีกวาระหนึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๒) ส่วนอีกสองคนที่มาจากพรรคนี้และได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี คือ เซอร์จิโอ ออสมีนา (Sergio Osmena) ซึ่งเป็นรองประธานาธิบดีในสมัยที่นายมานูเอล เคซอน ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี แต่เข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแทน เนื่องจากนายเคซอนเสียชีวิตลงในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ ในระหว่างที่สงครามโลกครั้งที่สอง ส่วนอีกคนคือนาย โฮเซ ลอเรล (Jose P. Laurel) ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ภายใต้การยึดครองประเทศญี่ปุ่น

ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์คนอื่น ๆ ก็เคยได้เป็นสมาชิกของพรรค แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงพรรคไปก่อนลงสมัครเลือกตั้งประธานาธิบดี รวมไปถึงวุฒิสมาชิกส่วนใหญ่ในช่วงศตวรรษที่ ๒๐ ก็ยังคงอยู่ฝักเดียวกับพรรคนี้

วัตถุประสงค์ของพรรค

คำขวัญของพรรคนาซีโอนาลิสตา คือ “ประเทศชาติอยู่เหนือทุกสิ่ง” (the country above all things) เนื่องจากในอดีตอดีตพรรคการเมืองนี้มุ่งบรรลุความเป็นอิสระจากการปกครองแบบเมืองขึ้น จนกระทั่งฟิลิปปินส์ได้รับเอกราชก็เปลี่ยนเป้าหมายมาเป็นการมุ่งตรงต่อการบรรลุอิสรภาพทางเศรษฐกิจแทน^{๕๐๒}

^{๕๐๑} Nacionalista Party, About us (2005), สืบค้นได้ที่ <http://www.nacionalistaparty.com/index.php/about-us> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๕๐๒} Nacionalista Party, Frequently asked questions (2005), สืบค้นได้ที่ <http://www.nacionalistaparty.com/index.php/faqs> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

โครงสร้างของพรรค

พรรคประกอบไปด้วยประธานพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค โดยเปิดให้ประชาชนชาวฟิลิปปินส์ที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีเป็นต้นไปสามารถสมัครได้ แม้จะไม่ได้อยู่ในระหว่างช่วงเลือกตั้ง นอกจากนี้ จะมีการพบปะกันระหว่างสมาชิกเป็นประจำทุกเดือน มีกิจกรรมชนิดต่าง ๆ และมีการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมชาตินิยมหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาตินิยม^{๕๐๓}

๕.๖.๒ พรรคเสรีนิยม (Liberal Party)

พรรคเสรีนิยม ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๘ โดยนายมานูเอล โรซาส (Manuel Roxas) ประธานาธิบดีคนแรกแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ นายโรซาสครั้งหนึ่งเคยเป็น “ฝ่ายเสรีนิยม” (Liberal Wing) ของพรรคการเมืองเก่าอย่างนาซีโอนาลิสตา โดยมีประธานาธิบดีสองคนของฟิลิปปินส์ได้รับเลือกจากพรรคนี้คือ นาย เอลปิดิโอ คีรีโน (Elpidio Quirino) และ นาย ดิออสดาโด มาคาปากัล (Diosdado Macapagal) และมีอีกสองคนที่ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีซึ่งเป็นอดีตสมาชิกพรรค แต่ต่อมาไปร่วมกับพรรคนาซีโอนาลิสตา คือ นาย รามอน แมกไซไซ (Ramon Magsaysay) และ นายเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส (Ferdinand Marcos)^{๕๐๔}

พันธกิจ

เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ เราจะก้าวหน้าสู่เสรีนิยมอันเป็นอุดมคติของสังคม ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน เศรษฐกิจตลาดเสรี ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และสมานฉันท์กับทุกประเทศ

วัตถุประสงค์

- พัฒนาและดำรงไว้ซึ่งความเป็นสถาบันของพรรค อุดมการณ์ทางการเมืองและปรัชญา
- เพิ่มความนิยมให้กับตัวพรรคและขยายบทบาทของผู้นำทางการเมือง และยกระดับของจิตสำนึกทางการเมือง และช่วยสร้างระบบการเมืองพหุนิยมที่แข็งแกร่ง^{๕๐๕}

^{๕๐๓} อังแล้ว เชนอรรถที่ ๙๐๑.

^{๕๐๔} Council of Asian Liberals and Democrats, Liberal Party of the Philippines, สืบค้นได้ที่ <http://cald.org/member-parties/liberal-party-of-the-philippines/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๕๐๕} Political Party Forum Southeast Asia, Liberal Party of the Philippines, สืบค้นได้ที่ <https://partyforumseasia.org/liberal-party-of-the-philippines/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

โครงสร้างของพรรค

พรรคเสรีนิยมมีการนำโดยสภาบริหารงานแห่งชาติ (National Executive Council: NECO) ซึ่งประกอบไปด้วยผู้สมัครที่ได้รับเลือกจากสมัชชาใหญ่ของพรรค (General Assemblies) จากแต่ละพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญทั้งสี่ของประเทศ คือ ลูซอน วิทยาสาส มินดาเนา และเขตภูมิภาคเมืองหลวง (Luzon, Visayas, Mindanao and the National Capital Region)^{๙๐๖}

๕.๗ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง

๕.๗.๑ กระทรวงกลาโหม (Department of National Defense: DND)

ประเทศฟิลิปปินส์ก็มีนโยบายการป้องกันซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับหน่วยงานป้องกันประเทศมาตั้งแต่ในยุคสมัยก่อนการปกครองของสเปน โดย ในแต่ละบารังไก (หมู่บ้าน) จะมีกลุ่มที่ประกอบไปด้วยชายฉกรรจ์ของหมู่บ้านทำหน้าที่ป้องกันชุมชนจากกองกำลังศัตรู ซึ่งการรวมกลุ่มในลักษณะนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของกองทัพในปัจจุบัน^{๙๐๗}

กระทรวงกลาโหมก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๒ โดยรัฐบัญญัติเครื่องจักรหมายเลข ๑ (Commonwealth Act No. 1) หรืออีกชื่อหนึ่งเรียกว่ารัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันประเทศ (National Defense Act) ในระหว่างที่สหรัฐอเมริกายึดครองประเทศฟิลิปปินส์ โดยมีนายมานูเอล เคซอน เป็นประธานาธิบดี และโดยการก่อตั้งกระทรวงกลาโหมอย่างเป็นทางการนี้ทำให้นายพลดักลาส แมคอาเธอร์ (Douglas MacArthur) ผู้บัญชาการเหล่าทัพของอเมริกาซึ่งดูแลฟิลิปปินส์ในขณะนั้นไม่มีอำนาจสั่งใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์ รับผิดชอบกำลังพล หรือเข้าทำสัญญาเพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางทหารอีกต่อไป เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากประธานาธิบดีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเสียก่อน^{๙๐๘}

^{๙๐๖} Officers and structure, สืบค้นได้ที่ <https://liberalph.wordpress.com/members/officers-and-structure/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐).

^{๙๐๗} Department of National Defense, Brief History of the Department of National Defense, หน้า ๑, สืบค้นได้ที่ <http://www.dnd.gov.ph/pdf/history.pdf> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒).

^{๙๐๘} อ่างแล้ว เริงอรุณที่ ๙๐๗, หน้า ๒.

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๑ กระทรวงกลาโหมจะเป็นกระทรวงที่รับประกันความมั่นคง เกียรติภูมิแห่งดินแดนและอธิปไตยของประเทศฟิลิปปินส์ และเป็นหุ้นส่วนที่เชื่อถือได้ในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งมีบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก^{๙๐๙}

พันธกิจของหน่วยงาน

ป้องกันประเทศจากภัยคุกคามภายนอกและภายในที่กระทบต่อเกียรติภูมิแห่งดินแดนและอธิปไตย และส่งเสริมสวัสดิภาพของประชาชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่มั่นคงปลอดภัยอันนำไปสู่การพัฒนาประเทศ

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

ประกอบไปด้วย สำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานบังคับบัญชา และมีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กองทัพแห่งฟิลิปปินส์ (Armed Forces of the Philippines) กรมสรรพาวุธ (Government Arsenal) วิทยาลัยป้องกันประเทศ (National Defense College) สำนักงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (Office of the Civil Defense) และสำนักงานกิจการทหารผ่านศึกแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Veterans Affairs Office)^{๙๑๐}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (Secretary of National Defense) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดกระทรวง (Undersecretary) และผู้ช่วยรัฐมนตรี (Assistant Secretary) รับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปลัดกระทรวงฝ่ายกลาโหม (Undersecretary of National Defense) ปลัดกระทรวงฝ่ายปฏิบัติการป้องกันประเทศ (Undersecretary for Defense Operations) ปลัดกระทรวงฝ่ายนโยบายป้องกันประเทศ (Undersecretary for Defense Policy) ปลัดกระทรวงฝ่ายกิจการพลเรือน ทหารผ่านศึกและผู้ปลดประจำการ (Undersecretary for Civil, Veterans, and

^{๙๐๙} Department of National Defense, DND Vision and Mission, DND Proper Mission and DND Proper Quality Policy, สืบค้นได้ที่ <http://www.dnd.gov.ph/transparency/about-dnd/dnd-visionand-mission-dnd-proper-mission-anddnd-proper-quality-policy.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒).

^{๙๑๐} Department of National Defense, สืบค้นได้ที่ <http://www.dnd.gov.ph/index.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒).

Retiree Affairs) ปลัดกระทรวงฝ่ายการเงินและเสบียง (Undersecretary for Finance and Materiel) ปลัดกระทรวงฝ่ายกิจการพิเศษ (Undersecretary for Special Concerns) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายจัดการด้านการเงิน (Assistant Secretary for Financial Management) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายประเมินและการต่างประเทศ (Assistant Secretary for Assessments and International Affairs) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายทรัพยากรบุคคล (Assistant Secretary for Human Resource) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายพลาธิการและการจัดซื้อ (Assistant Secretary for Logistics and Acquisitions) ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายฐานทัพและการป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง (Assistant Secretary for Installations and Self-Reliant Defense Posture) และ ผู้ช่วยรัฐมนตรีฝ่ายวางแผนและแผนงาน (Assistant Secretary for Plans and Program)^{๙๑๑}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหม ได้แก่ สภามันคงแห่งชาติ (National Security Council) สำนักประสานงานข่าวกรองแห่งชาติ (National Intelligence Coordination Agency) และบริษัทพัฒนาอากาศยานแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Aerospace Development Corporation)

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

๑) มีหน้าที่รับผิดชอบในการปกป้องประเทศจากภัยคุกคามภายนอกและภายใน กำกับวางแผนและควบคุมดูแลแผนงานป้องกันประเทศ รักษากฎหมายและระเบียบทั่วประเทศ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด

๒) ใช้อำนาจบริหารในการควบคุมดูแล (executive supervision) กองทัพแห่งฟิลิปปินส์ กองทัพแห่งฟิลิปปินส์ กรมสรรพาวุธ (Government Arsenal) วิทยาลัยป้องกันประเทศ สำนักงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สำนักงานกิจการทหารผ่านศึกแห่งฟิลิปปินส์ และวิทยาลัยป้องกันประเทศ

๓) มีหน้าที่ควบคุมดูแลแผนงานป้องกันประเทศ (National Defense Program) รวมทั้งรับผิดชอบในการสอดส่องดูแลการปฏิบัติการภาคสนาม (field operations) เพื่อรับรองว่ามีการ

^{๙๑๑} Department of National Defense, DND Officials, สืบค้นได้ที่ <http://www.dnd.gov.ph/transparency/dnd-officials-2.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒).

ดำเนินแผนงานด้านความมั่นคงแห่งชาติและการป้องกันประเทศอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ^{๙๑๒}

๕.๗.๒ กระทรวงการต่างประเทศ (Department of Foreign Affairs)

กระทรวงการต่างประเทศได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อฟิลิปปินส์ได้รับเอกราชเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ โดยรัฐบัญญัติเครือจักรภพหมายเลข ๗๓๒ (Commonwealth Act No. 732) โดยมีบทบาทในการช่วยฟื้นฟูประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนและสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศต่าง ๆ และทำหน้าที่แสดงจุดยืนของฟิลิปปินส์ในทางการเมืองระหว่างประเทศตลอดมาไม่ว่าจะเป็นในยุคสงครามเย็น สงครามเกาหลี รวมทั้งในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ กระทรวงการต่างประเทศก็มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) อีกด้วย^{๙๑๓}

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

ใช้การต่างประเทศที่ยืดหยุ่นเพื่อให้ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่เข้มแข็ง

พันธกิจของหน่วยงาน

ส่งเสริมและคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศฟิลิปปินส์ในสังคมโลก

โครงสร้างของหน่วยงาน

๑. ส่วนกลาง

ประกอบไปด้วย สำนักงานรัฐมนตรี (Office of the Secretary) เป็นหน่วยงานบังคับบัญชาและมีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ สำนักงานกิจการเอเชียและแปซิฟิก (Office of Asian and Pacific Affairs) สำนักงานกิจการตะวันออกกลางและแอฟริกา (Office of Middle East and African Affairs) สำนักงานกิจการอเมริกา (Office of American Affairs) สำนักงานกิจการยุโรป (Office of European Affairs) สำนักงานกิจการอาเซียน (Office of ASEAN Affairs) สำนักงานสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่น (Office of the United Nations and Other International Organizations)

^{๙๑๒} The Lawphil Project, Department of National Defense, สืบค้นได้ที่ <https://lawphil.net/administ/dnd/dnd.html> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒).

^{๙๑๓} Department of Foreign Affairs, Historical Background, สืบค้นได้ที่ <https://www.dfa.gov.ph/about/history-of-dfa> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒).

สำนักงานกิจการเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการพัฒนา (Office of International Economic Affairs and Development) สำนักงานกิจการวัฒนธรรมและบริการข้อมูลสาธารณะ (Office of Cultural Affairs and Public Information Services) สำนักงานบุคลากรและงานบริหาร (Office of Personnel and Administrative Services) สำนักงานจัดการด้านการเงิน (Office of Financial Management Services) และสำนักงานกงสุล (Office of Consular Services)^{๕๑๔}

๒. ฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (Secretary of Foreign Affairs) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดมีปลัดกระทรวง (Undersecretary) รับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปลัดกระทรวงฝ่ายบริหาร (Undersecretary for Administration) ปลัดกระทรวงฝ่ายนโยบาย (Undersecretary for Policy) ปลัดกระทรวงฝ่ายความสัมพันธ์เศรษฐกิจระหว่างประเทศ (Undersecretary for International Economic Relations) ปลัดกระทรวงฝ่ายกิจการแรงงานอพยพ (Undersecretary for Migrant Workers Affairs) และปลัดกระทรวงฝ่ายความมั่นคงพลเรือนและกิจการกงสุล (Undersecretary for Civilian Security and Consular Concerns)^{๕๑๕}

๓. หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการต่างประเทศ ได้แก่ สถาบันกิจการต่างประเทศ (Foreign Service Institute) คณะกรรมการความร่วมมือทางวิชาการแห่งฟิลิปปินส์ (Technical Cooperation Council of the Philippines) และคณะกรรมการยูเนสโกแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine National Commission for UNESCO: UNACOM)^{๕๑๖}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ภายใต้บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑ มาตรา ๓ (Book IV, Title I, Section 3) แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐ กระทรวงการต่างประเทศมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- ๑) ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- ๒) รักษาและพัฒนาท่าทีการแสดงออกของประเทศที่มีต่อรัฐบาลของต่างประเทศ

^{๕๑๔} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑ มาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐.

^{๕๑๕} Department of Foreign Affairs, Organizational Structure, สืบค้นได้ที่ <https://www.dfa.gov.ph/about/organizational-structure> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒).

^{๕๑๖} อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ ๙๑๕.

- ๓) เป็นตัวแทนของฟิลิปปินส์ในสหประชาชาติ ประชาคมอาเซียน และองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ
- ๔) เป็นสื่อกลางในประเด็นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงเป็นช่องทาง การสื่อสารที่เป็นทางการของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์
- ๕) เฝ้าระวังสิทธิมนุษยชนและความตกลงอื่น ๆ ตามคำแนะนำของประธานาธิบดี และ ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ
- ๖) ส่งเสริมการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอื่น ๆ กับ ประเทศต่าง ๆ โดยประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ
- ๗) ส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมกับประเทศอื่น ๆ รวมทั้งคุ้มครองและส่งเสริม ภาพลักษณ์ของฟิลิปปินส์ในต่างประเทศ
- ๘) ทำหน้าที่ให้ข้อมูลกับประชาคมระหว่างประเทศเกี่ยวกับประเทศฟิลิปปินส์ โดยร่วมมือ กับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ
- ๙) คุ้มครองและช่วยเหลือชาวฟิลิปปินส์ในต่างประเทศ
- ๑๐) ดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารทางกฎหมายตามที่กฎหมายกำหนด
- ๑๑) เฝ้าระวังและวิเคราะห์เหตุการณ์ในประเทศต่าง ๆ และรายงานให้ประธานาธิบดีและ หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐรับทราบตามที่สมควร
- ๑๒) วิจัย กำหนด รวบรวมและส่งมอบนโยบายและแผนงานด้านการต่างประเทศในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาวให้กับประธานาธิบดี โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ
- ๑๓) ดูแลและกำกับเจ้าหน้าที่และพนักงานที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศ ภายใต้กฎหมาย กฎระเบียบและ ความตกลงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๑๔) สรรหา รักษาและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพด้านการต่างประเทศด้วยระบบคุณธรรม และ
- ๑๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด^{๕๑๗}

๕.๗.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (the Philippine National Police)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติของฟิลิปปินส์เริ่มต้นจากการจัดตั้งเป็นกองกำลังตำรวจ (the Philippine Constabulary: PC) เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ โดยเป็นกองกำลังตำรวจภาคพื้น

^{๕๑๗} บรรพ ๔ หัวข้อที่ ๑ มาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๐

หมู่เกาะภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งในวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ หลังจากที่ฟิลิปปินส์ได้รับเอกราช มีการออกคำสั่งประธานาธิบดีหมายเลข ๗๖๕ จัดตั้งกองกำลังตำรวจร่วมแห่งชาติ (the Philippine Constabulary Integrated National Police: PC/INP) เพื่อรวบรวมหน่วยงานตำรวจท้องถิ่นที่กระจัดกระจายเข้ามาเป็นกองกำลังตำรวจแห่งชาติ

หลังจากการปฏิวัติโดยประชาชน (the People's Revolution) ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ตำรวจต้องมีเขตอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ทั่วประเทศในลักษณะของพลเรือน (national in scope and civilian in character)^{๑๙} จึงมีการออกรัฐบัญญัติหมายเลข ๖๙๗๕ เพื่อจัดรูปแบบขององค์กรให้ตำรวจอยู่ภายใต้สังกัดของกระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่น (Department of the Interior and Local Government: DILG) มาจนถึงปัจจุบัน^{๑๙}

วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะทำงานอย่างมีศักยภาพ มีประสิทธิภาพ และเชื่อถือได้ โดยร่วมมือกับชุมชนที่ต้องการที่จะเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยเพื่ออยู่อาศัย ทำงานและประกอบธุรกิจ^{๒๐}

พันธกิจของหน่วยงาน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและควบคุมอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อยและรับรองความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงภายในด้วยการสนับสนุนอย่างแข็งขันของชุมชน^{๒๑}

โครงสร้างของหน่วยงาน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติฟิลิปปินส์มีผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Chief of PNP) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีรองผู้บัญชาการ (Deputy Chief) ๒ คนดูแลด้านงานบริหารทั่วไป (Administration) และด้านปฏิบัติงาน (operation) และในระดับเดียวกันนี้ยังมีตำแหน่งหัวหน้า

^{๑๘} ดูเชิงอรรถที่ ๘๕๖.

^{๑๙} Official Gazette, The Philippine National Police, สืบค้นได้ที่ <https://www.officialgazette.gov.ph/featured/about-the-pnp/> (ข้อมูลล่าสุด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒).

^{๒๐} Philippine National Police, About Us, สืบค้นได้ที่ <http://www.pnp.gov.ph/about-us> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๒๑} อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ ๙๒๐.

ฝ่ายกำกับดูแลพนักงาน (The Chief of the Directorial Staff) ซึ่งมีตำแหน่งใต้บังคับบัญชาหลายตำแหน่ง ทำหน้าที่ในฝ่ายต่าง ๆ (Directorate) ได้แก่ ฝ่ายจัดการเจ้าหน้าที่และทะเบียนประวัติ (Directorate for Personnel and Records Management) ฝ่ายส่งกำลังบำรุง (Directorate for Logistics) ฝ่ายบัญชี (Directorate for Comptrollership) ฝ่ายจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีการสื่อสาร (Directorate for Information & Communications Tech Management) ฝ่ายทรัพยากรบุคคลและพัฒนากฎระเบียบ (Directorate for Human Resource and Doctrines Development) ฝ่ายวิจัยและพัฒนา (Directorate for Research and Development) ฝ่ายวางแผน (Directorate for Plans) ฝ่ายงานสืบสวนสอบสวน (Directorate for Investigation and Detective Management) ฝ่ายปฏิบัติการ (Directorate for Operations) ฝ่ายบูรณาการงานตำรวจ (Directorate for Integrated Police Operations) และฝ่ายชุมชน-ตำรวจสัมพันธ์ (Directorate for Police-Community Relations)^{๙๒๒}

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ภายใต้มาตรา ๒๔ แห่งรัฐธรรมนูญตีหมายเลข ๖๙๗๕ (Republic Act No. 6975) สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่ดังนี้

- ๑) บังคับใช้กฎหมาย
- ๒) รักษาความสงบเรียบร้อย
- ๓) ป้องกันและสืบสวนคดีอาชญากรรมและนำผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
- ๔) บังคับใช้กฎหมายโดยอาศัยอำนาจจากรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๕) ควบคุมตัวผู้ที่ถูกจับกุมในระยะเวลาที่ไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
- ๖) บังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืนและการควบคุมระเบิด
- ๗) กำกับดูแลและควบคุมการฝึกอบรมและการปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านการรักษา

ความปลอดภัย^{๙๒๓}

^{๙๒๒} Philippine National Police, Organizational Structure, สืบค้นได้ที่ <http://www.pnp.gov.ph/about-us/organizational-structure> (ข้อมูลล่าสุด ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๙๒๓} อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๙๒๒๒.

๕.๘ หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและความมั่นคงของประเทศ

ความปลอดภัยแห่งชาติดูแลโดยหน่วยงานจากรัฐบาลเท่านั้น และอยู่ภายใต้อำนาจของ
หน่วยงานกลาโหมตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

บทที่ ๖

บทสรุป

เนื่องจากฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของชาติมหาอำนาจมาตลอด และได้รับอิทธิพลทางปรัชญาการปกครองจากสเปนและสหรัฐอเมริกา ทำให้กฎหมายฟิลิปปินส์เน้นย้ำถึงสิทธิ เสรีภาพและความเป็นมนุษย์ค่อนข้างมาก รวมทั้งผสมผสานแนวคิดจากระบบกฎหมาย Common Law และ Civil Law ไว้ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการปกครองที่ประธานาธิบดี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จะเป็นผู้รับผิดชอบงานของฝ่ายบริหารทั้งหมด ทำให้ประธานาธิบดีมีอำนาจมาก ซึ่งหลายครั้งก็นำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ผิด ยึดติดกับระบบอุปถัมภ์ และพวกพ้องจนทำให้ประชาชนต้องรวมตัวกันขับไล่

ในส่วนของการศึกษาและวัฒนธรรมนั้น เนื่องจากฟิลิปปินส์ มีภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะ เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม และมีประชากรที่เป็นชนเผ่าพื้นเมืองอยู่มาก ไม่สะดวกในการเดินทาง ทำให้กฎหมายการศึกษาของฟิลิปปินส์นั้น ให้ความสำคัญกับการศึกษาทางเลือกค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาแบบเรียนที่บ้านหรือ home school และการศึกษาแบบใช้หลายภาษาเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน และเน้นย้ำถึงความสำคัญของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชนเผ่าที่มีความหลากหลาย